

SANCTI
PETRI DAMIANI

S. R. E.

CARDINALIS.
EPISCOPI OSTIENSIS,
ORDINIS SANCTI
BENEDICTI.

PETRO DAMIANI

CARDINALIS

REMITTED 140.2843

5
S. PETRI DAMIANI.
S. R. E. CARDINALIS.
EPISCOPI OSTIENSIS,

ORDINIS SANCTI BENEDICTI,
& Doctoris sanctissimi, ac disertissimi, Operum

TOMVS QVARTVS.

CONTINENS PIAS QVASDAM

ORATIONES, AC DIVERSI GENERIS METRA,
multis ex Bibliothecis collecta, Notisque illustrata;

OPERA, AC STUDIO

DOMNI CONSTANTINI CAIETANI, SYRACVSANI,
Abbatis sancti Baronti, ex Congreg. Casinensi, & Abbatis Præsidentis,
ac Fundatoris Romani, Apostoliceque Collegij Gregoriani,
DOMVS S. BENEDICTI.

ACCESSERE COLLECTANEA

*In Vetus Testamentum ex Opusculis eiusdem S. Petri Damiani, ab
Anonymo illius Discipulo excerpta:*

NEGNON REGVLA

Venerabilis Viri Dei PETRI DE HONESTIS, Clerici Rauennatis.

Ex perantiquis MSS. Codicibus nunc primùm etiam edita; eiusdem domni
Constantini Abbatis Caietani diligentia.



PARISIIS,

M. DC. LXIII.



PAVLVS PAPA V. DILECTO FILIO CON.

stantino Caietano, Syracusano,
Monacho S. Nicolai de Arena
Catanen. Congreg. Casinen.
Ordinis S. Benedicti.

DILECTE Fili, Salmern, & Apostolicam benedictionem. Cum tu, sicut accepimus, Opera B. Petri Damiani S. R. E. Cardinalis Episcopi Officij editurum sis, quae non sicut Ecclesiasticorum Litterarum detrimento in tenebris varie dispersa iacebant, eoque laudabili opera, labore, & diligentia vnde cum alijs compluribus Ecclesiasticorum Scripturarum Monumentis ex multis Bibliothecis conquisita & collecta fuerunt, & idcirco sal. record. Clemens VIII. Praedecessor noster studio bene intendi de Republica Christiana, & Apostolica Sede, cuius utilitati pari egestas hic Doli or extiterat, Romanam te vocaretur, nonnisi ut spirante Divina gratia, primis Tuius absolutus sis, acriter reliquis te editurum praedicem speres. Nos, qui doliis pijs & eruditum hominum incubationes complecti Pastoralis charitate tenemus, & studia huiusmodi promereri in Domino exoptamus, ut eae primis horum Operum Tuius iam typis excusis, quam ceteri cum excendantur, faceret, & emendari praeceas, neque cuiusquam incuria, aut fraude adulterari vel labefactum passim, MOTV PROPRIO LT EX CERTA NOSTRA SCIENTIA, Omnibus, & singulis Christi Fidelibus, praesentium Litterarum Impressoribus, ac Bibliopis quoniam nomine nuncupatis, tam in Urbe, & in universa diutius & locis S. R. E. mediari vel immediate subiectis, sub quingentesimum anni, Camera Apostolica applicandum, nec non amissionis Litterarum, atque typorum, quoniam etiam in tua Italia, & extra eam ubique Christianam, & Locorum christianis, sub Excommunicationis Maioris lata Sententia penitus ipso facto absque aliadeclaratione interdicimus, auctoritate Apostolica tenore praesentium interdicimus & inhibemus: Ne per Quindecim Annos à data praesentium computandos, primum Tuum Operum B. Petri Damiani à te editum, & alia singula à te edenda, dumtaxat omnes à Magistris Sacri Palatii approbati sint, per totidem Annorum spatium ab uniuscuiusque eorum editione numerandum, absque tua licentia imprimere, aliunde titulo, vel sermone, quovis preterito mutato, vel alio quocunque idiomate versus edere, vel se edendi vendere, seu venditis habere audeant, vel praesumant. Mandavimus uniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs Locorum Ordinariis, Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Praefatis, & alijs Officialibus: ut quando, & quoties per te, vel tuo nomine fuerint requisiti, praemissa contra inobedientes exequantur, & observari faciant, innovare ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Statutis, & Consuetudinibus, Iuramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Privilegijs quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, quibusvis personis quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus illorum tenore, ac si ad verbum inferrentur, praesentibus pro expressis habentes, probat rite duntaxat derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, ut praesentium Litterarum exemplum, etiam in ipsis Voluminibus impressis, eadem riteque fides habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forte exhibita, vel aspersa. Datum Roma apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die xvij. Augusti M. DC. VI. Pontificatus nostri Anno Secundo.

Scipio Cobellutius:

IN VITÆ LAVDEM, AC BEATITATEM Sancti Petri Damiani, Cardinalis Episcopi Ostiensis.

B. Alexander I I. Pont. Max. in Epistola ad Galliarum Praefule.

Hab. Edit.
Paris. 1611.
cum Epi
stolis Ger
berti.



ALEXANDER servus servorum Dei, G. Rhemenſi, R. Senonenſi, B. Turonenſi, M. Bituricenſi, T. Butdegalenſi, Archiepiſcopis, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Non ignorat ſancta veſtra Fraternitas, dilectiſſimi, quodd ex Auctoritate Sedis Apoſtolicæ, cui Nos indignos Clementiæ Divina præfecit, totius univerſalis Eccleſiæ regendus, ac diſponendus Nobis Status incumbit. Quoniam igitur pluribus Eccleſiarum negotiis occupati, ad voſiſſi venire non poſſimus, talem vobis Virum deſtinate curavimus: QVO NIMIRVM, POST NOS, MAIOR IN ROMANA ECCLESIA AVCTORITAS NON HABETVR: PETRV M VIDELICET DAMIANVM, OSTIENSEM EPISCOPVM: QVI NIMIRVM ET NOSTER EST OCVLVS, ET APOSTOLICÆ SEDIS IMMOBILE FIRMAMENTVM. Huic itaque Vicem noſtram pleno iure commiſimus: vt quicquid in illis partibus, Deo auxiliante, ſtatuerit, ita rarum teneatur, & firmum, ac ſi ſpeciali noſtri examinis fuerit ſententia promulgatum. Quapropter venerabilem Sanctitatem veſtram fraterna cbaritate monemus, & inſuper Apoſtolica vobis Auctoritate præcipimus: Vt talem; tantumque Virum tanquam noſtram Perſonam digna ſtudeatis deuotione ſuſcipere: cuiusque ſententiis, atque iudiciis, propter B. Petri Apoſtolorum Principis reuerentiā, humiliter obedire. Quisquis enim ſultu ſuperbiæ, quod abſit, inflatus, illius iudicio contradictor, vel aduerſator extiterit, vſque ad dignam ſatisfactionem, noſtram, vel Romanæ Eccleſiæ gratiam non habebit. Quia verò cum ad vos Githelmum miſimus, adhuc aduentum præſati Domini Petri Nos impetrare poſſe, nullatenus ſperaremus; volumus, vt ſi quid apud vos Githelmus cepit, ad Domini Petri magiſterium veniat: & per eius manum quicquid agendum eſt, fiat.

Hab. inter
Vet. monu-
menta à
Sebaſt.
Tengnau-
get. edita.
Ingelſhad.
ann. 1614.

Bernardus, ſive potius Bertoldus, Preſbyter Conſtantiensis, in Libro de Vitanda Excommunicationum Communionem.



PETRV S Damiani, viz Memoriz, Cardinalis Episcopus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ALTER HIERONIMVS, in noſtro tempore. Hæc Bernardus: qui idem aſſert Teſtimonium Cap. 10. ſui alterius Libri Decretorum, apud nos M. S. Eminentiſſimus quoque Cardinalis Baronius eadem veterum Scriptorum auctoritate doctus, egregium eundem noſtrum Doctorem, compellare ſolebat Hieronymum Iuniorẽ.



De Feflo die S. Petri Damiani, Cardinalis Epifcopi Oftienfis.

Domni Conftantini Abbatis Caietani Præmonitio.

Feflus die Sandi Petri Damiani ab immemotabili tempore, folemni ritq; quocunq; celebratur cum Rauennæ, cum per omnes alias Flaminie Regionis Ciuitates, & Irca, quæcum Eccliefæ eueni Rauennari fubfunt Metropolitano. Vnde quocunq; etiam ab extraneis Ciuitatum Præfulibus in Ordine Diuina Officii Typis impreffo, inter Sandos alios, Celeftium Spirituum Albo adfcriptos, Doctor egregius recenferetur. Et quidem ibi fic habetur: *Kalendarium Sanctæ Metropolitane Archiepifcopalis Eccliefæ Rauennæ, eiusque Diœcefi, Eminentiſſimi, & Reuerendiſſimi Domini, D. Alayii S. R. E. Cardinalis Capponi, eiusdem Sanctæ Rauennatis Eccliefæ Archiepifcopi inſſu editum. Atque in eodem Kalendario ſub vigelmatertia die Menſis Februarij ita decernitur: Petri Damiani Epifcopi, & Confeſſoris Rauennatis, Duplex, ſuit hera, In Primo Noſturno, Laudamus, In Secundo Noſturno, B. vii Paris. Vi in Communi Confeſſorum Pontificum. In Tertio Noſturno, Vigilate Vi in eodem Communi, Nona Leſſio, & Commemoratio Feriæ, Orationis pro Sanctis: Exaudi: Veſpera de præcedenti, Commemoratui ſequentis. Hæc accedit Kalendarium Fauentine Eccliefæ, ſub hæc verbis: Ordo Diuini Officii recitandi, Miſſæque celebrandi iuxta Ritum Breuarij, & Miſſalis Romani, in Eccliefâ, & Diœceſi Fauentini, Eminentiſſimi Domini D. Franciſci, S. R. E. Prebiteri Cardinalis, Tituli Sancti Marcelli, eiusdem Ciuitatis Epifcopi inſſu editus. Atque in eodem, ſub eodem, quo ſupra, die vigelmatertia menſis Februarij, hoc etiam modo decernitur: Petri Damiani Epifcopi, & Confeſſoris, & Fauentia Prebiteri, Duplex Maius Leſſiones Primi Noſturni: Fidelis Sermo. Secundu: Brati Patria. Tertij: Vigilate, cum cæteris de Communi Confeſſorum Pontificum, Nona Leſſio, Homilia, & Commemoratio Feriæ, in Officio nihil fit de Vigilia Spelii Martiæ. Color Albus. Miſſa: Sacerdotis, Secunda Orationis Feriæ, cuius Euangelium legitur in fine. Tertia, de Vigilia Sancti Martiæ. Prefatio Quadageſimal, In Secundu Veſpera Commemoratio Feriæ. Fit Proceſſio in Ciuitate ex Vite. Hæc ex Rauennate, & Fauentina Eccliefis, vt & in cæteris eiusdem Prouinciæ Eccleſiarum Kalendaris, que nos breuitatis cauſa nunc præterimus, de Diuinis Honoriſus, tam in Officio Eccliefæ ſacſtico, quàm Sacroſancto Miſſæ Sacrificio, Petro Damiani vltæ exhibitis, & à tempore, cuius memoria non extat. Quod ſine auctoritate Romani Pontificis id factum fuiſſe, nullo pacto dubitari poſſeſt. Quæ de re eundem Petrum Damiani ab eodem Romano Pontifice Sanctorum numero adſcriptum extiſſe, tum ex his, que modò diximus, tum ex alijs, que Tomo Tertio egregij eiufdem Doctoris Operum prælibauimus: tum denique ex multis alijs Argumentis, quæ in eandem rem adducere poſſumus, iure optimo, vt concludamus, operæ pretium eſt.*

De laudabili S. Petri Damiani Operum deſcriptione à Domino Conſtantino Abbate Caietano præſita, præſentis Eminentiſſimum S. R. E. Cardinalium, Literis, ac Vite ſanctitate inſignium Teſtimonia.

Cæſar Barmini Prebiter Cardinalis Tit. SS. Martyrum Nerei, & Achilii, Sedis, Apoſtolice Bibliothecarius, Tomo XI. Annal. Eccliefæ, ad A. C. 1072.

Sic Deus in hoc deploratiſſimo ſeculo, cùm excreuiſſet ad Eccliefam obſeruandam diluuium carnis, ſiedit mundo tamen Virum, qui austeriſſimæ Vite exemplo, Verbiq; prædicatione, & Scriptis, exſecraret ranam putredinem: patieretq; pugnaret aduerſus Simoniacam Hereſim, quæ ubique locorum graſſabatur impune. Quod autem pertinet ad Scripta, hic ea cunctis reccuſare non immeramur, cum modò (164) apud Nos, mandato Beatiffimi Domini noſtri, Clementis Papæ Octauj, laboret Dominus Conſtanticus Caietanus, Siculus, Monachus Caſanenſis Congregationis: vt Viri ſanctiſſimi ſcriptorum Monimenta vndiq; collecta, prælo ſubiiciat; quod propediem ſpero fore. In his enim perueſtigandis, & exemplaribus pluriſus hinc inde petiariis, magno ſtudio corrigendis, ſtudio indefeſſo laboras: à quo & eiufdem Petri Vitam accipies vberius ſcriptam.

Roberto Bellarmini Prebiter Cardinalis Tit. S. Mariæ in Via, in Libro de Scripturis Eccliefæ, ſub A. C. 1660.

Petrus Damiani (ſic à ſ Parentis ſui, Damiani nomine vocatus) nobilis Rauennas, monachus ſuit Ordinis S. Benedicthi, ac deinde S. R. E. Cardinalis Epifcopus Oftienſis Vixit temporibus Gregorij VI. & Succellorum eius vſque ad Gregorium VII. ad quos omnes Epifſolas dedit. Vir ſuit valde ſanctus, & deuotus, & præcipue penitentia, & austeræ vite amator ardentiffimus. Paulatim poſt: Obiit in Apoſtolica Legatione Anno Domini 1072. Scriptis Epifſolas plurimas, & Sermones perſiculos: quæ duo Opera typis nuper (anno 1606. & 1648.) mandauit Romæ Dominus Conſtanticus Caietanus, Ordinis S. Benedicthi Monachus. † *Fractis.*

Eminentissimis, ac Reuerendissimis Dominis,
SANCTISSIMI D.N.VRBANI VIII.
Fratris Filijs, S. R. E. Cardinalibus.

*D. Francisco Sedis Apostolica Vice-Cancellario, ac Romani Apostolique
Collegij Gregoriani Protectori : necnon*

*D. Antonio S. R. E. Camerario, et Vtriusque Signaturæ, ac Sacre Congre-
gationis de Propaganda Fide, Præsæto,*

BARBERINIS PRINCIPIBUS,

Domnus Constantinus Abbas Caietanus, Salutem, & Felicitatem.

SANCTI Petri Damiani Cardinalis, Episcopi Ostiensis, Quartum Librorum
Volumen, quod in lucem editur, Vobis sese exhibet, Cardinales Eminen-
tissimi: vt per vos SANCTISSIMO D. VRBANO VIII. Patruo vestro offeratur.
Neque enim supremæ inter homines potestatis fastigium, & magnitudi-
nem satis intelligit, qui ante illum sine Duce audet importunus irrumpere.
Licet enim Liber ipse Auctoris sui nomine, Viri nempe doctrina, & sanctitate
clarissimi, ac rerum, quæ in eo continentur, pondere, & vtilitate, satis per se
gratiosus futurus sit apud Eum, qui Fautor est Litterarum, & Sanctitatis Asser-
tor; aliquid tamen commendationis, & gratiæ ex vtriusque splendore nomi-
nis, atque auctoritatis amplitudine, sperat sibi accessurum: ita vt, Vobis præ-
suntibus, alacrior magisque ante MAXIMI PONTIFICIS conspectum appa-
reat. Deus Optimus Maximus Vos ad Ecclesiæ suæ vtilitatem diutissime
seruet incolumes.





S. D. N.

VRBANO VIII

PONTIFICI MAXIMO

Constantinus Abbas Caietanus, Sempiternam Felicitatem.



QUARTVS, iam, & vltimus, BEATISSIME PATER, S. Petri Damiani, Cardinalis, Episcopi Ostiensis, Tomus publici iuris efficitur: sed tamen consuetam tantæ Maieſtati præſtat reuerentiam: neque ante in populi conſpectum prodire ſuſtinuit quàm VRBANVM IN PETRI CATHEDRA ſedentem, ſupplex veneraretur. Quod certè factum nemo, vr arbitror, non magnopere laudabit. Vbi enim nobilium ingeniorum partus lucis incunabula felicius, quàm in Sedis Apoſtolicæ penetralibus ſortiantur? In illis nimirum penetralibus, vnde Gentes à criminibus expiatura vox mittitur: Vbi cæleſtis Oraculi Arcana pateſcunt: Vbi perennis Theſauri Dona diſpenſantur Vbi denique mortis Antidotus, & vitæ Pharmacum propinatur. Quod Nomen charis (vr ita dicam) victuris illuſtriùs præponatur, quàm quod reſonat in ore Populorum, publica decorat Monumenta, prluata honeſtat Ornamenta, & inter Sacroſancta Myſteria Sacerdotum voce deſcriptum. Quis non ſperet ſibi tam Auguſti Syderis luce præeunte, reimpelletes omnes, atque omnia monſtra nauigantibus infeſta facilè ceſſura quouſque ad illum beatæ Vitæ Portum, quem piè viuentibus Condiſitoris noſtri immenſa Bonitas, & omnipotens Sapientia præparauit, victrix laborum Pieras, & triumphatrix periculorum animi Fortitudo perducatur: Sed hæc in aliorum Libris iuſtiùs eſſent præſanda, qui in Sedis Apoſtolicæ clientelam noui, recentſque venerunt. Petri enim Damiani, egregij Doctoris Benediſtini, erga Romanam Eccleſiam fidei eximia, ac pietas pene ſingularis, mea commendatione non indiget: Siquidem tam ex eius Scriptis (quorum maxima iam parte, Summis duobus Pontificibus, Clemète VIII, & Paulo V. mandantibus, homines per nos fruuntur) quàm ex Vitæ, ac rerum geſtarum præclaris facinoribus, nora ſatis, ac teſtata poſteris remanſerunt: adeo vr ab Illuſtribus eius temporibus ALTER HIERONYMVS, meritò dictus fuerit. Nimirum Vir Sanctiſſimus non denegauit à Maioribus ſuis (de Ordinis Benediſtini Patribus loquor) quorum ſtudia, labores, vigiliæ & excellens in omni laudum genere virtus, quantos omni tempore fructus Chriſtianæ Reipublicæ attulerit. Aliquantisper fortasſe

Bernobus
Priſt Con-
ſtantin. li-
bro de vi-
tando Ex-
communi-
cationem
venerunt.
1600.

hoc loco commemorarem, nisi publicis essent consignata Monumentis, ita
ut eorum memoria in benedictione futura sit penes omnem posteritatem.
Pulcherrimorum namque Operum, quæ magnus Patriarcha Benedictus,
eiusque Alumni pro Christi gloria, & communi hominum utilitate perfec-
erunt, non solum exemplis, sed etiam vestigijs, plena est omnis Ecclesia
Sanctorum. Quo magis æquum esse, & rationi consensaneum puto, me,
qui eandem Religionem profiteor, totis viribus eniti, ut non dissimilem
exhibeam erga Romanam Ecclesiam cæterarum Ecclesiarum Principem,
ac Parentem, obsequij, ac pietatis ardorem. Cum enim omnibus à Maio-
rum suorum virtute degenerare turpe sit, tum illis potissimum id omni
ignominia deformius esse debet, qui in Sanctæ Religionis studio gloriosi
certaminis cursum conficere statuerunt: quibus illa proposita est expeditis-
sima ratio vincendi, tetro oculos nunquam flectere, nec in medio deficien-
tium lassitudinem imitari, sed strenuè præeuntium fortiter hætere vestigijs.
Quamvis mihi etiam domestica exempla Maiorum, à quibus in sæculo ori-
ginem ducō, possint addere faces (ut ita dicam) & stimulos ad benè cut-
rendum. Sed enim quid atrinet vetera, & quæ mihi cum alijs communia
sunt, enarrare: cum singularis affectus & observantiæ in Romanum Pon-
tificem proprias, ac peculiare causas habeam? Tua enim beneficentia
(BEATISSIME PATER) quod in me contulit, ut post Maximos illos,
Optimosque Pontifices, Antecessores Tuos, Clemètem VIII. Leonem XI.
Paulum V. & Gregorium XV. quibus à Sacris Litterarum Monumentis
inseruiui, Tibi inseruiem, iure suo postulat, exigitque: ut totum me pro
Tua amplitudine, honore, ac dignitate deuoueam, atque ad huius Sacro-
sanctæ Sedis decus, existimationemque omnia mea studia, cutas, cogita-
tiones conuertam. Illud dumtaxat addere non verebor: Quemadmodum
potuit ante hac SANCTITAS TVA, antiquæ cum Ordinis mei, tum Ma-
iorum meorum erga Sedem Apostolicam deuotionis, & observantiæ spe-
cimen in me vno haud obscure recognoscere: ita si Vita mihi suppetet, af-
flabitque, ut facit, incredibilis tuæ iustitiae benignitatis Aura, magis magis-
que posthac tecognituram.

Interim vltimum hunc Illius Clatissimi olim, & Sanctissimi Cardinalis
Episcopi, & Petri Damiani Tomum, qui iam, Deo auspice, à me cum
Tribus alijs, à tenebris, atque obliuione vindicatus est, ac Tuo munere
publica luce fruitur, hilati fronte accipe: & qua soles humanitate, com-
plettere. DEVS OMNIPOTENS, saluam diu, florentemque Chri-
stianæ Reipublicæ SANCTITATEM TVAM conseruet: eiusdemque
vota cæptaque omnia sæcundet.

EX NOVA LEONIS ALLATII APIVM VRBANARVM RECENSIONE.



1. CONSTANTINVS CAIETANVS, Syracusanus, Abbas Congregationis Cae-
nensis, Ordinis S. Benedicti, & Abbas Praedicens, ac fundator Collegij Grego-
riani in Vrbe, plurima cum sua, tum aliorum suorum obsequia concinnant, partim
eius a, scilicet:
1. *Opusculum B. Petri Damiani, Tomus IV. Observationibus, ac Notis illustratum.* 1.
continet Epistolarum Libros viii. Romae, 1676. 11. Sermones de Sanctis, & San-
ctorum Historias. Ibidem, 1608. 111. Opuscula Theologica, & Moralia. Ibidem.
1605. 1111. plures quaedam Orationes, ac diuersi generis Meira. Addidit, *Colledaneae in verbi Testa-
mentum ex Opusculis eiusdem Damiani ab Anonymo illius Discipulo excerptae, & Petri de Homis Clerici
Ravennatis Regulam Clericorum ante Quingentes Annos scriptam.* Ibidem, 1640. in fol. Paulo V. & Ur-
bano VIII.
3. *B. Amalarij Fortunati, Ordinis S. Benedicti Cardinalis, & Archiepiscopi Treuerensis Vitam,* Scipioni
Burghesio, Romae Typis Iacobi Mascardi, 1612. in 4.
4. *Libros IV. de Imitatione Christi,* multis in locis ex Veteribus Codicibus relicturos, audios, &
emendatos: quibus addidit *Concertationem*, qua verus Auctor eorundem Librorum Ioannes Gerson
de Canabaco, Abbas Vercellensis vindicatur, Paulo V. Romae, 1616. in 12.
5. *Eandem Concertationem*, prius editione auctiorem, cui accessit *Apologetica Responsum* pro hoc ipso
Librorum Auctore Ioanne Gerson, aduersus Heribertum Rosacudum Societatis Iesu Presbyter-
um, 1618. in 2.
6. *Libros 17. pro Ioanne Diacono S. R. E. Cardinali, De S. Gregorij Magni, eiusque Discipulorum
Monachorum Benedictione,* Patridi Lodrono Archiepiscopo Salisburgensi Salisburgi, 1610. in 4.
7. *Sanctorum trium Episcoporum Religionis Benedictinae Luminum, Iphori Hysalensis, Iudeofan-
s Yalcani, & Gregorij S. R. E. Cardinalis Episcopi Ostiensis Vitae, & Aliorum Scholae illustratae.* Ar-
celesiarum *Opuscula* quaedam eiusdem S. Ildouici nuncum edita, Philippo 111. Hispaniarum Regi
Romae, 1610. in 4.
8. *Comen* in Libros Ligni vitae, & eorum Auctoris Arnoldi Vieni commendatione, Veneris, 1595.
9. *Animaduersiones in Vitam S. Anselmi Episcopi Lucensi.* Leguntur inter Mouimenta contra Schis-
maticos à Iacobo Grefero Societatis Iesu publicata. Ingolstadt j, 1619. in 41.
10. *S. Columbanus Abbas Bobiensem, & Lerouensem cum Suis fuisse Ordinis S. Benedicti, Afferen-
tiam,* inter Scholia in vitam Sancti Magni à Martino Abbate Fossensi scriptam. Augultae Vande-
licorum, 1627. in 8.
11. *De Ereptione Collegij Gregoriani in Vrbe, Epistolam Encyclicam.* Romae, ex Typographia Camerae
Apostolicae, 1621. in 4.
12. *Vitam Gelasij Papae 11. Gentilis sui, à Pandulfo Pictino conscriptam: & Vitam, & Passionem
S. Erasmi Episcopi, & Martyris ab eodem Gelasio scriptam, Notis, ac Commentariis illustrata.* Ur-
bano VIII. Romae, apud Caballum, 1668. in 4.
13. *Linguae Italicae, Ordinis supra Vita del R. D. Danieli scilicet del Signor Ranuccio Pichi Secretario dell' Al-
tezzato Parma.* Romae, 1691.

* Edenda partim perfecta, partim asserta.*

De p. a. hantia Religiosis Benedictione Commentaria Encyclica, Paracnetica, Apologetica, Lib. IV.
De Dignitate Ordinis S. Benedicti aduersus quorundam nouitates.
Responso iudicia aduersus F. Martinum Fernandez Hermosa, & alios, De habitu Benedictionum.
De Antiquitate Regulae, & Ordinis Canonice Regularium S. Augustini.
De Sacra Sede Transiberiana Collegij Greg. in qua Princeps Apostolorum Petrus primus sedet, &c.
De sacrosanctae Luciferae Episcopi Calarizani, lib. 11. -- De Iacobo Calabro Abbate, Apologeticus,
De humis, & Numismatibus in honorem B. M. Virginis eius. Lib. 11.
De Veneratione Sanctorum, Lib. 11. -- De Sacrosancta Basilica Vaticana, Lib. 1.
In vitam Bonifacij Papae VIII. ex Caietanorum Familia Commentaria cum Apologia, pro eiusdem
Bonifacii ingressu legitimo ad Pontificatum, prudenti regimine, & gloriosa morte.
Vitarum Concertationum tum Sacrarum, tum Politicarum, Volamen.
Vita, & Miracula S. Rosalia, ex Casareo Gallorum, & Marforum Comitem Sanguine.
De Sanctis, & Beatissimis, cum Notis, & Animaduersionibus.
Merculogium Benedictionum, hoc est, De Sanctis Ordinis S. Benedicti.
Calendarium Benedictionum, in quo Seruorum Dei, summae Sanctitatis illustrium ex Ordine S. Bene-
dicti, breuiter describuntur.
De admirabili Sacramento diuini Altaris, & diuina Mense Communionis, ex doctissimis Benedictione
Familiae Patribus, ac sacris eiusdem Ordinis Ritibus illustrato,
De diuino Cultu Desipera Morte à Benedictione Familia exhibito, & in alios propagato.
De Caietana Familia Commentaria ab Anno Christi DCC. ad nostra tempora, quibus etiam quampurum
Nobilium altorum Familiarum Origines, & Memoria describuntur.
Annalis Benedictionis, -- Alta S. P. Benedicti: -- Alta S. Scholasticae Virginis, eiusdem Saceris.
Alta S. Placidii Abbatissae, & Martyris. -- Alta S. Gregorij Magni PP.
Alta S. Petri Celestini Papae V. -- Alta S. Thomae Aquinatis.
In Vitis Summarum Pontificum Alexandri 11. Gregorij VII. Victoris III. Urbani 11. & Pascha-
lii 11. Commentaria.

Vitz Sanctorum adhuc ineditæ cum Notis & Scholiis quamplurimis.

Bibliotheca Benedictina - Antiqua Veterum Patrum, D. B. et quæque Benedictinorum Libris nondum vulgari curata.

Apparatus ad quatuor Tomos S. Petri Damiani, continens duos generis Indices, & varia eruditioni Notæ, & Scholia.

Opuscula quædam S. Ambrosii Aurelii, Magistri in Humanioribus Literis Caroli Magni, & Abbatis S. I. in centis de Volturno prope Capuam Ruris.

Opuscula S. Bernh. Abbatis Montis Casini, & Marcyrii, ex sanguine Regum Galliarum.

Opera Sancti Bruni ex Abbate Casinensi Episcopi Signini, Notis illustrata, Nempe, in quinque libris Moyfis. In librum Job. In Plaherium David. In Cantica Canticorum. In Ioannis Apocal. plerum. In Canticum Zacharie. Libellus contra Græcos de Sacrificio in Azyimo. Vita S. Leonis Papæ IX. Vita S. Petri Episcopi Anagnini. Liber de Ornamentis Ecclesiæ. Liber aduersus Simoniacos. Liber Sermorum. Liber Homiliarum.

Opuscula, & Epistole S. Columbanii Abbatis Bobiensis, cum Notis, & Argumentis.

CONSTANTINI cum laude meminere plurimi: inter eos non contemnendus, Cesar Card. Baronus in Annalibus Ecclesiasticis scripsit, & anno M. LXXII. faceret ideo à Clemente VIII. Romanæ æcclesiæ Cæteranum, vt impressi Operum B. Petri Damiani præficeret. Robertus Cudmalius Bellarminus de Scripturis Ecclesiasticis in Damiano. Franciscus Suarez lib. de Religione in particulari. Arnolius Vionus in libris de Ligno Vitz. Antonius Possevinus in Apparatu sacro. Clemens Rainerius de Apostolatu Anglicano Benedictino. Franciscus Buaris Commentarij in Flauium Iulium Dextrum. Bartholomæus Gasparus in Rubricis Breuiarij. Franciscus Auerius in Manuali Simplicium. Iacobus Greterus aduersus Replicatorem Calvinianum. Ioannes Salas in 1. 2. S. Theomax. Andreas Salazar Notis ad Regulam S. Benedicti. Lucas Waddingus Notis in Opuscula S. Francisci, & Annalibus Franciscanis. Christophorus Besoldus in Specielegio Politico, & Iuridico. Maximilianus Sandeus Academicorum Commentar. lib. 12. Michael Gluslerius Tomo 1. Commentariorum in Hieremiam. Ottavio Cæteranus Notis de Sanctis Siciliæ, & in Historia Siciliæ. Andreas Victorinus, & Ferdinandus Vghellus Additionibus ad Ciacconum de Vita Rom. Pontificum: Anthonius Iepes in Chron. Ord. n. S. Benedicti: Abrahamus Brosius Compendio Annalium Baronij. Constantinus Bellorus Colloquiis de Instituto Gregorij Magni. Martinus Martines Apologia de Patronatu Hispaniæ S. Emiliani. Carolus Srengelius Lucida Corona Religionis Benedictinæ, & Monasteriologia, quam Constantino inserpsit. Iacobus Sirmundus Opusculis. Laurentius in Orchestra. Siluanus Razarus de Sanctis Virg. nibus. Ludouicus Ferrarius de Epistolis Missalis. Dominus de Marillac, in Prefatione ad Ioannem Gerson à se Gallicè translatus. Federicus Vbaldinus ad Vit. S. Damiani Papæ, & Alij: Inter eos Constantinus Cæteranus, & Archimorum peruefigatur diligenterissimus; & de Antiquitate Ecclesiasticæ breuè merens, & plene doctus, & doctissimus, & de Antiquitate merendi cupidissimus, & eruditissimus Pater, & pater, & grauis, & eloquens, & elegans, & Vir clarissimus, passim non sine omnium admiratione audit.

In fine præmisionis de Festo die sancti Petri Damiani paulò supra impressæ, addit quin immo Beatissimum hunc Cardinalem Episcopum sanctorum Catalogo adnumeratum fuisse, aperte testatur Carolus Sigonius sæculi sui virorum eruditorum facile Princeps ex penarigais scriptorum monumentis (existit enim in Archiuorum, & Bibliothecarum scrutator diligentissimus) in hunc modum *Memorie Sanctorum in numerum relati sunt ex Italia Gregorius Magnus Pontifex 604. Romanus Columbanus Scots Abbas 614.* atque aliis interiectis subiungit *Petrus Damiani, Monachus & Cardinalis Ravennas. 1014.* hæc ille in Epitome rerum omnium memorabilium quas in libris de Regno Italia tractauerat.





B. PETRIDAMIANI, MONACHI BENEDICTINI,

S. R. E. Cardinalis, Episcopi Ostiensis

Tomus Quartus, Sacrorum Carminum, & Precum.

I. ORATIO AD DEVM PATREM.

ROGO te, immensa pietas, Deus A
Pater omnipotens, ne perdas me
creaturam tuam ad tui similitudi-
nem conflatam, ac pio filij tui Do-
mini mei Iesu Christi cruore redem-
ptam. Porrige mihi manum tuam Domine Deus
meus, & eripe me de profundissimo lacu iniquita-
tum mearum. Erige lapsum, solue compeditum,
illumina cecum, sana me mille malignorum spiri-
tuum vulneribus sauciatum. Heu me miserum,
heu me perditum, heu me indeficienti lacrymarum
fonte lugendum, qui dum spurcissimæ carnis meæ
legibus vixi, nunc quæ in te de me gaudere permisi,
sed semper te reprobræ vitæ meæ flagitiis ad ama-
ritudinem provocavi. Sed scio Domine, quia in vo-
luntate tua cuncta sunt posita, & non est qui possit
tux resistere voluntati. Sed enim de creaveris salu-
tate nos, continuo liberabimur. Prode Domine de
saxæ cordis mei ductis lacrymarum abundantiam,
qui de rupe deserti largissimam profluentem aquæ
copiam prodire iussisti. Domine Iesu Christo, si tu
es lux vera, & ego colo te, tux patens in tenebris
esse me? Veh mihi, lumen adoro, & tenebras per-
fero; veritatis desertum, & per inanem cogitationis
figmenta deludor. Domine, qui cavernas tartari
divinitatibus radiis illustrasti, qui densas Egypti
tenebras Moysi famuli tui precibus effragasti, res-
pice chaos illud, & tenebrosam mei cordis infer-
nam visitationis tux lucem perfunde; ut animam,
quam tu dignatus es lux æterna redimere, tene-
brarum auctor nequeat in obscurationis suæ caligine
possidere. Qui illuminasti cæcum a natiuitate,
illumina me. Qui leprosum mundasti, purifica me.
Qui Lazarum de sepulchro suscitasti, resuscita
me vitæ fortidum, & peruersæ consuetudinis mole
depressum. Qui Danielem in lacu a leonum mor-
tibus custodisti, eripe me. Qui tres pueros de ca-
mini æluantis incendio liberaſti, libera me. Qui
liberaſti Israël de oppensione Pharaonis, libera
me. Qui liberaſti David de manibus Goliæ &
Saulis libera me. Qui eduxisti Petrum de carcere
Herodis, libera me. Domine benedicite, glorio-

Tomus IV.

se, piissime, vides, & ipse conscientie meæ
testis es, quia volo mala mea cuncta respicere.
sanctisque tuis iussionibus, ut dignum est, obe-
dire; sed quia nequeo ex me, spero in te. Non
enim inuenio in carne mea bonum. Et resera
Domine, quis vniquam sanctorum ex se vir-
tutem, vel sanctitatem habere potuit? quis per
se sine auxilio, perfectionis calatrem ascendit?
Certè Domine, non Petrus, non Martyr, non
Apostolus, non denique ipsi Angeli, non Cera-
bim, aut Seraphim, nisi à te percepissent, do-
num aliquod habere possent. Si ergo ipsæ
Virgines cælorum nihil habent à se, sed omnia
perceperunt à te, quid ergo boni à me, qui sum
stercus & vermis, pulvis & cinis, poteris expe-
ctare, nisi quod ipse digneris infundere? Tu Iacob. 2.
enim es Pater luminum, à quo omne datum
optimam, omneque donum perfectum. Tu es, à
quo bona cuncta procedunt. Tu fons vitæ. Tu
auctor salutis æternæ. Sicut enim coram nro à
se ipsa, sed de celo semper lumen infunditur?
sic anima mea sicut terra sine aqua tibi, tene-
brosa squalet semper & arida, nisi tux gratia
rore perfusa, tui splendoris radio fuerit illustrata.
Et quidem inquiri apud me Domine, ut tibi de
meis aliquid offeram, sed cum omnia mei pes-
doris arcana resoluo, nihil ibi nisi tenebras vi-
deo, nihil omnino nisi vitiorum tribulos & spi-
nas inuenio. Vide ergo Domine miseriam meam,
vide tantæ paupertatis inopiam, nullique com-
pensationis gratiam tribue, quæ animam meam
lucem tergere, tamque exuentam meorum cri-
minum valeat inquinamenta lazure. Expelle
Domine frigus hoc atque torporem de meo pectore,
& flammam in me dulcissimæ tux charita-
tis accende. Numquid cum Domine, immen-
sam tux pietatis abundantiam mea valebit ini-
quitas vincere, quam totius mundi non potue-
runt crimina superare? Nam cum totus pene
mundus esset idololatrice deditus, quis te ro-
gare præsumet, ut quem celi non capiunt, veteri
virginalis angustia habitaturus inuideres? mortu-

A

Esdr. 13.

Exod. 17.

Nom. 10.

Psal. 77.

Exod. 10.

Isa. 9.

Id. 11.

Dan. 11.

Id. 13.

Exod. 12.

Ex. 13.

1. Reg. 16.

Ab. 11.

Psal. 141.

hitis nostris membra susciperes; mortis atrocissimæ tormenta perferres, ut inimicos tuos à mortis debita supplicio liberares; Si ergo, clementissime & piissime Domine, misericordie tue magnitudinem totius mundi flagitia non vicerant, vnius canis mortui peccata quantumlibet graua superabant; Abiit hoc à te Domine. Abiit à te, qui disisti; Nolo mortem peccatorum. Quid est ergo quod dicis: Gaudium esse Angelis Dei Inper vno peccatoe penitentis agente? Quid est quod de te Prophetia dicit: Quia inquisitiones tue sunt super omnia opera tua? Nonne tu Domine, permixisti te ab illa purissima, & sanctissima muliere cōtingi, quæ fluxu erat sanguinis croenata? Cuius præsumptionis audaciam non modò nullatenus condemnasti, sed vi salutem quoque cum ipsa vestimenti similitudine raperet, indulgisti. Nonne tu, misericordie Domine, cum multo iura illa Samaritana loqui dignatus es; siue, quod maius est, numquid non cum Chananaea, quæ adorabat Idola, colloquium miscuisti? Eius in super filia à demonio materni precibus liberasti; Hanc erica me, quæ lo Domine, mirandæ pietatis tue regulam exhibe; extinctum animæ meæ infelice igniculum his olei tui fomicibus reaccende. Non Pauli, non Petri misericordiam quæro, quia dum alter ignorantia, alter timore peccauit, facile uterque veniam obtinuit. Illud mihi, piissime Domine, misericordie tue genus indulge, illud animæ meæ languenti, vel iamjam potius morienti, ualidissimæ medicinæ tue poculum porrige, quod. Latroni in Cruce pendenti misericors obtulisti, tumque absortum ex deglutientis mortis faucibus eduxisti. Illud tue misericordie genus quæro, quod deprehensit in adulterio prebuiisti, quod peccatrici in domo Simonis contulisti: quæ dum pedes tuos criminibus tetigit, animâ suam à peccatorum sorde purgavit. Hoc modo trabe me ad te, Saluator meus, accende me, purifica me. Impleantur amore tuo omnia viscera mea, ut benedicat tibi anima mea, & descendat super me misericordia tua. Ad hoc enim res Patet omnipotens misit in terras, ut saluos facias peccatores. Qui tecum & cum Spiritu sancto uiuit & regnat Deus, in sacra sacculorum. Amen.

II. ORATIO ADEVM

Filius.

P. 1. **R**ecordare Domine Iesu Christe, quia non nato, vel argento, sed proprio sanguinis tui me pretio redemisti: & cum tu sis fons patens domus David in ablutione peccatoris, & menstruatæ, ego solus, Domine, tante pietatis expertus, & extra redemptionis tue lineam remanebo? Heu me, piissime Domine, permixte me cū regenerationis tue tunicæ, quam mihi dedisti, cum vexillo sanctæ Crucis, quam mihi in fronte pinxisti, in manus venire diaboli, & cum ipsius tuis insignibus, æternis incendiis erasci? Scio Domine, quia tante pietatis es, si ego perfecte conuerter ad te, quod tu statim recipies me. Sed quia tante fragilitatis, & ignorantie sum, ut ipsa conuersio per me sine te, dignè fieri non possit; tu me conuertere Dens salutaris meus, tu illumina animam meam, tu dirige, tu in me flammam tue dilectionis accende. Et forsitan, iustissime & piissime Domine, tanta sunt peccata mea, * ut nulla mea penitentia ad lucem plan-
* Intelligit opera nostra ex multis uicibus satisfactore non posse, aut suppo-

A gellis, nec tradas me in manus inimici mei: aut si eouique mea processit iniquitas, ut in hac non possit vita deleri, præcipe utique ad diem iudicii tui ulticibus me pœnis affigi, ut tunc salte extremis omnium Electorum tuorum meritis inueniri. Abiit enim à me ut postolem gloriam. Sufficit mihi, ut tantummodo per nas tuasdam: sed quoniam peccet me tam fordido ore prolaxi, ad te non meretur ascendere te rogo, Beata Virgo Maria templum Dei uiui, aula Regis æterni, sacrasium Spiritus sancti, benedicta inter mulieres, & doctæ ager sacrasium fieri tuaribus coisidit mei: ex quo uidelicet agro dum vnicum illud sac singulare germinum produxit, omne cum eo uirtutis spiritualis germine erupit. Tu enim es celestis illa terra, quæ dedit fructum suum. Te materiam Sapientia celestis habuit, vnde templum sui corporis fabricauit, Te Spiritus sanctus impleuit. Te uirtus Altissimi inefabiliter obumbravit. Te defer preces meas ad Filium Creatorem tuum. Inimò tu ora pro me, tu obsecra: cuius nimium uota non possunt despici, cuius preces in suis confecta nequeunt parumpendi. Ecce Domina mea, infelix ego deprehensus in crimine duor ad furcas, tapet ad gladium, petraior ad supplicium. Exurgat ergo Regina mundi, opponat te, ingreditur ad Filium, & liberet teū. Accurre & tu, o Michael celestis militie princeps, & qui in fine mundi peremptus es Antichristum contra Deum, se contumaciter extollem, illum illū deiecit in corde meo regnare tentantem. Libera à tentatione animam meam dum uiuit in corpore, ut tam post obitum Creatori suo dignè valeat presentare. Adiuua me & tu, o B. Gabriel sanderator celestium natiurum: salua me precibus tuis miserum peccatorem: qui illum missus es nunciare, qui venturus erat in mandum peccatores & miseros liberare. Medere & tu languidæ animæ meæ S. Raphael, qui quæ demonium abluisti: & Tobie oculos, quos perdidit, reddidisti, malignum ab anima mea spiritum, qui uirum eius Christum ab ea diuidere conatur, excludo, & cæco cordi meo luminis iubar infunde. Orate pro me omnes sancti Angeli, omnes sancti Archangeli, omnes sanctæ Virtutes, omnes sanctæ Potestates, omnes sanctæ Dominationes, omnes sancti Principatus. Ora pro me sanctæ Chorus Throni, ora pro me sanctæ Chorus Cherubim, ora pro me sanctæ Chorus Seraphim. Orate pro me omnes sancti Patriarchæ, omnes sancti Prophetæ. Oret pro me Iudæx Apostolorum Senatus. Oret pro me candidatus Martyrum Chorus. Oret pro me sancti Confessores, omnesque sanctæ Virgines. Orate pro me misero & fidus perditio, Domini mei, omnes Sancti Dei. Et quæ est tam crudelis multitudinē peccati, quæ tot Senatorū celestium nequeant intererere deleri? Nec enim potestis esse misericordia vacui, qui cum ipso fonte misericordie inseparabiliter estis uniti. Scio Domine, quia non mereor Ecclesiæ tue limina sacra contingere, nec infelices oculos ad caelum leuare. Indignus sum benedictam & gloriosum nomen tuum per polluta & spurcia labia mea proferre: sed veniat, oro, Spiritus tuus in animam meam, & omnia hæc iniquamenta deterget. Si enim Sol iste, qui non de sublimioribus tuis est creatus, tantas habet vires, ut sordes deleat, terræ illustret, æra secundet, quanto magis si cœternus & consubstantialis tibi Spiritus tuus infelice hinc arbusculam ascescentem iam, consilique nudam dignetur insinere, faciet æc protinus resuscitare? nec impotens erit eam uirtutum floribus, ac vernantiam fructuum decore vestire. Veni Domine

foetig
tis, & cu
acq
ne, iust
cuius m
Thom
gloria
docet.

Luc. 1

Tob. 1

II.

Iesu, veni dulcis habitator in me. Odor tuus omnia vincit aromata, suavitatis tua fauos & omnia mella transcendit. Veni, obsecro, totumque me tuo iuri sic vendica, ut nullam in partem de creto se tyrannus habere cognoscat, sed dedica me vndique templum tuum, quia tu es Deus & Dominus meus. Qui cum Patre & Spiritu sancto visis & regnas in secula seculorum. Amen.

III. ORATIO AD DEVM

Spiritus sanctum.

Spiritus sancte Deus, omnipotens, coessentialis & coeternus summo Patri ac Filio, ineffabiliter ab utroque procedens, cordi meo digniter illabere, & nequiter me renebras mirificis illustrar expelle; ut sicut Dei Verbum virginalis potuit uterui te superueniente concipere; ita ego per auxilium gratia tua, eundem me salutis Auctorem valeam semper in mente portare. Tu enim Domine, lux es mentium, tu virtus cordium, tu vita es animarum. Tu largitus es sanctis Apostolis, ut ad plenam redemptionis humane Sacramenta cognoscerent, & fidei regulam inoffenso veritatis limite praeduxerent. Tu dedisti beatis Martyribus sanctae libertatis audaciam, & mundi principes non meminerent, & exquisita poenarum genera constantissima longanimitate transire. Tu locutus es in Prophetis, tu in Patriarchis fidei fundamenta constituisi. Tu Sanctis omnibus & velle, & posse, omniumque virtutum flores, quibus caelestis scanderent, praebuisti. Et ego peccator infelix, quomodo siue te saluus fieri valeo, qui scilicet abique te, quid saltem orare debeam, non agnosco? Profecto Domine, si tu recedis, anima mea non vivit. Sicut enim subtrahitur anima, corpus emoriatur; sic te recedente, ipsa praeputius anima, necesse est & extinguatur. Sentio, sentio Domine, quia cum per occultam gratiam tuam aliquando vigor accedit, meus illico spiritus convalescit. Cum vero te peccatis meis exigentibus subtrahis, infelix anima mea protinus aeterna corabescit, & coram te; nec ut in studio purae orationis exerceatur, assurgit. Descende ergo in me visificator aeternae, cuiusque peccatoris glaciem flamma tuae charitatis accende. Praebe capiti meo aquam, & faxeae cordis mei telosue duritiam super hoc scilicet elementum, Domine, & aere mundi originem ferebaris, & nunc ad purificationem animarum invivifica fontis fluente descendis. Veni ergo in me enim aqua compunctionis, & potum mihi da in lacrymis in mensura. Vehi mihi misero peccatori, & innumerabili quotidie flenda commito, & ramen flere non valeo. Imber ergo gratiae tuae, Domine, distillet in me, ut anima mea, quae a virg fonte recedens aruerat, per tuae visitationis assilum noviter resitescat. Paratum cor meum, paratum cor meum. Ecce Domine, omnes sinus tibi mei cordis aperio, aeternae peccatoris laxo, tu quoque dignationis accessum inhiante expecto. Habet certe oculus carnis lumen suum, visibilem scilicet Solem; sed te interior homo meus expectat, qui lumen est animarum. Qui illuminasti eorum à nativitate, illumina me. Qui resuscitasti Lazarum, vivifica me. Heu heu infelix anima, cum tu sis vita corporis, ipsa mortua iacens, vivificatorem tuum habere Spiritum non metaris. Mortua tibi, vivis alij: ipsaq; in tenebris constituta, exteriori substantiae lumen attribuis, sed videre non vales, quia non proprium lumen habes. Veni tu, obsecro, Spiritus veritatis, & omnes errorum tenebras à me postea expelle. Iudica Domine nocentes me, & espogna impa-

gnantes me: Apprehende arma & scutum, & exurge in adinorium mihi. Tu purificator, & vivificator Spiritus, omnipotens, aeternae Deus, ignis consummator; Tu Spiritus iudicij; Tu Spiritus ardoris. Corripo itaque cor meum, & omnium culparum, victorumque rubiginē virtute tuae ardoris exurge, & inimicum tibi ne quidem spiritum à cunctis meis sensibus praefas excludo. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant à facie eius, qui oderunt eum. Sicut deficiit fumus, deficiant; sicut fuit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei. Veni, quæso, veni benedicte Spiritus veritatis, & omnes meorum viscera venas intus & foras ingredere. Tolle quidquid fermentatum, quidquid vitiosum, quidquid reperis notis vetustatis peste corruptum; meque fac azy mum, ac tuas manditiae puritate sincerum. Redde me mortuum mihi, viventem tibi. Mortificas in me omnes fomites carnalium voluptatum, exeoque me ad patrum, & non solum vivis, sed & mundo me reddere proflus exinsum. Veni, obsecro, Spiritus benedictionis aeternae, omnesque mei peccatoris laebas inenarrabili tuae dulcedinis suavitate perfunde. Anima mea ad tuum liquefacit aduentum, celestem virtutem per te renouata concipiat, ad sui vigoris originem redeat, atque in amorem tuum succensis visceribus inardescat. Benedic anima mea Dominum, & omnia interiora mea nomē sanctum eius. Vberem gratia tua benedictionem, Domine, anima mea fuscipiat; & ut tibi medullatas hostias offerat, ineffabili tuae dulcedinis adipe saginata pinguescat. Illumina me lux veritatis, accende me, purifica me. Te enim es largior charissimum, tu auctor sanctificationum, & omnium remissio peccatorum. Tu Virtutes Angelicas ad amorem tuum indefectum inflammas: tuae charitatis incendio Cherubim & Seraphim incomparabiliter afluant. Tu me, Domine, tibi totum vendicatum posside, nullamque in me partem à te vacare permittis: sed solus in me vivas, & meque tibi soli vivere facias. Qui vivis & gloriaris in Trinitate perfecta vnus & verus Deus per omnia secula seculorum. Amen.

IV. AD SANCTAM TRINITATEM;

Oratio.

Te adoro, te colo, te glorifico, te magnifico; benedicte, omnipotens, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, trinus & vnus Deus. Adiuua me Domine, absolue me, purifica me, munda me, Rex meus & Deus meus. Da mihi iustitiam, fortitudinem, temperantiam, & prudentiam. Da mihi perfectam fidem, spem, & charitatem. Concede mihi Spiritu sapientiae, & intellectu, consilij, & fortitudinis, scientiae, & pietatis, & timoris tui. Da mihi iriugum inferius, & iriugum superius. Da mihi benedictionem de totæ cæli, & de pinguedine terræ. Mollicia Domine lapideum cor meum: Da mihi compunctionem, & contritionem cordis, ut desicam innumerabilia peccata mea. Domine non sum dignus, ut intrem in Ecclesiam tuam. Indignus sum leuare infelices oculos meos ad cælum, vel exprimere nomen tuum benedicam per labia mea; sed tu, qui creasti me, sicut vis, & sicut scis, miserere mei Domine Deus meus.

V. Secunda Oratio.

Miserere Domine omnibus amicis meis, & propinquis, & omnibus benefactoribus meis, & omnibus, qui orant te pro me, & omnibus, qui rogant me

A ij

* Id est, via spirituali puenitur.

Gen. 1.

12m. 9.
Id. 11.

P/s. 14.

orare pro se. Da eis penitentiam fructuosam, mortifica in eis omnia vitia, & fac eos florere virtutibus tuis. Faceas Domine sic per omnia vivere, ut maiestati tue valeant de bona sua conuersatione placere. Miserere Deum Pontificibus, Regibus, Potestatibus, & omni populo Christiano. Sancta Maria, ora pro eis omnibus. Omnes Sancti & Sancte Dei, orate pro eis. Miserere Domine omnibus benefactoribus meis defunctis, & pro quibuscumque orare debitor sum; & omnes fideles tuos absolue, & da eis partem, & societatem cum Sanctis tuis. Sancta Virgo Maria, ora pro eis omnibus: omnes Sancti, & Sancte Dei, orate pro eis omnibus.

V. I. Tercia Oratio.

Te adoro vnum in Trinitate, & trinum in Unitate. beo edite, omnipotens, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Miserere mihi miserrimo peccatori, clementissime Deus meus; & miserere omnibus fidelibus tuis viuis & defunctis. Sancta Virgo Maria, mater Dei & hominis, templi Dei vni, Virgo ante partum, & Virgo post partum, exaltata super choros Angelorum, ora pro nobis amantibus. Sancte Michael princeps militie celestis, Sancte Gabriel foderator celestium nuptiarum, Sancte Raphael medicina Dei, orate pro nobis. S. Ioannes Baptistae, ora pro nobis. S. Petre, qui habes clauem Regni celorum, S. Paule, S. Andrea, S. Ioannes Euangelista, orate pro nobis omnibus. Sancte Stephane, S. Apollinarius, S. Laurenti, orate pro nobis omnibus. Sancte Syluester, S. Martine, S. Benedicte, Venerabilis Pater noster, orate pro nobis omnibus. Sancta Agatha, S. Agnes, S. Cecilia, orate pro nobis omnibus. Omnes Sancti Angeli & Archangeli, Throni & Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes, Cherubim, & Seraphim, Omnes Sancti Patriarche & Prophetae, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, Anachorae, Viduae. Omnes Sancti & Sancte Dei, orate pro nobis omnibus fidelibus Christi viuis & defunctis. Pater noster.

VII. Item, Oratio de Sancta Trinitate.

Deus, cuius munere & Trinitatem in personis, & unitatem in diuina substantia confitemur, concede propitius, ut hac fidei lorica muniti, a quodvis menseamur aduersitatibus liberati. Per Dominum.

VIII. Alia.

Concede quæsumus omnipotens Deus, ut qui Sanctæ Trinitatis vnam confitemur essentiam, sicut nunc ambulator, te docere, per fidem aliquando, te sospiciente, perdoctam ad speciem. Per.

IX. Alia.

Deus, qui nos & sine confusione Trinitatem, & sine diuisione substantiam tuam manifestis credere docuisti, largire supplicibus: ut super hoc Catholice fidei fundamentum surgat in vobis sanctorum fructuosa virtutum. Per Dominum.

X. Alia.

Deus qui nobis Sanctæ Trinitatis mysterium reuelasti, tribue quæsumus: ut qui iam ex fide viuimus, per boni operis augmenta crescamus. Per Dominum nostrum.

XI. De Annuntiatione Domini.

Ecce parat clausam Regis præconciis aulam.

XII. De Natiuitate Domini.

Natus ab æterno prodit de Virginis alno.

XIII. De Oblatione Domini.

Nunc capitur celis, Simeon quem stringit in vlnis.

XIV. De Baptismo Domini.

En flumens solem mundum lauat, vnda lauamem Abiue Iordanis, à quo magis ipse lauat.

XV. De Transfiguratione Domini.

Hic Deus ostendit, quod carnis tegmine clausit.

XVI. Vbi pueri dicunt, Osanna.

Astra, polia, terra metuenti, quem portat Afella: Voce Deo magna cæcus depromit Osanna.

XVII. De Cena Domini.

Qui caput est iussit, velligat tergit alumnis: Quod vexit parti, Petrus vult solvere toti.

XVIII. De Patena.

Esum perpetuum patiunt hæc fercula vite.

XIX. Vbi Iudas Iscariot tradit.

Falsa ferox blando lupo oscula porrigit Agno.

XX. Vbi Christus reges Patrem.

Patrem Christe cogas, cu quo simul omnia donas.

XXI. Dominum dicit Discipulus suus.

Vigilate.

Quos sopor opprestit, vigilum Rex surgere iussit.

XXII. & XXIII. Oratioes de Vetro Sancto in Cruce Adoratione dicende.

... infidus ad eum respiceret, & venenum exitiale euaderet, optaret salutis vitam adipisceretur significans te ipsum futor a longe post crucicula pro tua salute plasmata Crucis pabulo extollendum: ut quos diabolus armis iouidiz captiuauerat, tua desiderabilis passio ad patriam reuocaret. Concede tam mihi misero & peccatori, quem omnibus tuo croore metatis, qui hodie sanctam passionem tuam supplices venerantur, lignumque vite adstant: ut diabolica infidus te adiuuante vincamus, & æternæ vite participes effici mereamur. Qui cum Patre, & Spiritu sancto viuas & regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen.

XXIV. In tertia Genuflexione.

Domine Iesu Christe, qui nos per passionem sanctam Crucis hodierna die de diabolica seruante liberasti; ut quo die hominem condidisti, eodem & reformates; exaudi me miserum & peccatorem coram hoc signaculo sanctæ Crucis tuæ confiteorem, & deprecator: ut huius venerabilis & vitæ signi tuitione munitus, & hostis nequissimi ignea tela repellere, & ab infidijs euacuari vulneribus, & ad vitam æternam valeam peruenire. Per te Domine Iesu Christe, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuas, & regnas Deus in secula seculorum. Amen.

XXV. De S. Cruce Oratioes alia.

Dum Crucem dilectissimi Filij tui, omnipotens Pater, adoro, pateat mihi celum, obsecro, ut oratio mea peruenire possit ad te, & tua descendat misericordia super me. Hæc enim hostia singularis, pulcherrima Domine, in odorem tibi suauitatis oblata, & tuam circa nos iustitiam mitigat, & tanquam pithuris intendum de thuribulo sacratissimæ passionis euaporans, humanarum mentium naribus obdulcat. O inenarrabilis videri, quæ & cautionem etiam veteris aboluit, & signaculo nobis æternæ benedictionis impressit. O lactissimum veræ placationis & laudis, quod & amique transgressiois inimicitias abdidit, & ioret celum & terram foras æternæ cõcordiæ reformauit. Per hoc, Domine, tuæ virtutis insignie vexillum misecum me tui gregis oscula de trecenti leonia faucibus eripe, ut: videris, atque contritus à te, super me oqueat triumphare. Reduc me ad pascuis tuæ semper amena videntia, nec abiciis seruum, pro quo te adere dignatus es Filium: qui tecum & cum Spiritu sancto viuas & regnas Deus in secula seculorum. Amen.

XXVI. Oratio.

Mediator Dei & hominum, Domine Iesu Christi, qui veram carnem ex iotemeratis B. Mariæ virginis suscepisti, quique pro salute nostra Iysum Agnõ immaculatum tui corporis obtulisti Deo Patri super aram Crucis in odorem suauitatis: atque, ut antiquæ prematurationis vinas euomeret, tepetenti p-

Oratioes
de Cruce
Adoratione
dicende
in
MS.

A

B

C

D

E

lum facit humano generi medicinam; absolue
me nimis infelicem & miserum, innumera pecca-
torum vinculis obligatum. Ecce ante ipsum, Do-
mine, vincit Crucis tue me proterro vexillum,
nouumque deinde vultu videt tuæ supplicis ad-
triumpum. Tu enim sacerdos & hostia; tu re-
demptor & pretium. Libet, optime Domine, tan-
quam sub recentis tuæ passionis articulo te in Cru-
cis supplicio videre prouidentem. Libet pretiosissi-
mum sanguinem in ore meo suscipere dilatabilem.
O beata incinct hostia, quæ & tartarea septa di-
rumpit, & celestis Regni ianuam fidelibus aperit.
O pretij nostri pondus in Crucis latera liberum,
quo debiti nostri chirographum antiqua extor
deplorat exitum. Video te interioribus oculis,
Redemptor meus, Cruci clausi aditum. Video te
nouis vulneribus fasciatum. Audio te Latroni cla-
re voce dicentem: Hodie mecum eris in paradiso.
Per istud itaque salutare tuæ passionis ac mortis
implo ro myſterium: pet hoc, inquam, redemptionis
nostræ lacrymabili obsecro sacramentum,
noli me, sicut meteor, ab electorum tuorum socie-
tate disidere, sed in paradisi gloria cum ipſomet
beato Latrone constitui. Tu Domine, animam
meam huius sanctæ Crucis impressione consigna,
tu me huius virtute purifica. Per hanc me totum
vndique iuri tuo sic vendica, ut ouilla proſus ad-
uerſari valeat in me portio repetiri; quatenus te
ad iudicium venientes, eum hoc in celo diuinæ
victoris insignie clarescit, ego hoc ſigmate ſignatus
inteneri, ut crucifixo conſignatus in pœna, con-
ſolator fieri merear reſurgens in gloria. Qui viuis &
regnas cum Deo Patre in vniuerſe Spiritus ſancti,
per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

XXVII. Oratio.

Si pietatem tuam, miſiſſime Deus, humanam
meſuram habere cognocerem, egotam immanifi-
ſſima ſeculorum mole depreſſus, funditus deſpera-
rem. Sed dum immolari pro me tam potentem ho-
ſtiam video, quomodo me deſperare debeam, non
attendo. Nam ſi Agnus ille paſchalis, brutum ſci-
licet animal, populum Iſrael à plaga mortis poruit
liberare, quando magis illius ſacraſſimi ſanguis,
qui conditor eſt Angelorum, quantalibet anime
meæ ſordes valet ablueri? Tu piſſi n: Domine
Ieſu Chriſte, velut ſpecies atomica redoles in
mortatio paſſionis ætæna, ut nobis miſeris, & pec-
catorum morbo languentibus fieres medicina. Tu
tanquam bovis ille tetræ lactis & mellis itrigue
calcatus es in prælo Crucis, ut nobis æternæ ſaluti
poculum propinare, & ætæna corda noſtra
ſancti Spiritus inſpiratione perfunderes. Tu Do-
mine, per quinque plagas ſacraſſimi corporis tui
ſancti omnia vulnera, quæ nobis inſicta ſunt per
quoque ſenſus corporis n: ſtri. Tu Patri victi-
mæ ſanctitatis, & nobis ſanctæ præſentis redemptionis
Adoro Domine Crucem tuam: Adoro viuifi-
cantem mortem tuam. Abluat, obſecro, ſanguis
tuus ſordes anime meæ, nec vlcera teneat exa-
ctor obnoxium, pro quo tam ſublime pretium eſt
ſolum. Sit ite victorie tuæ titulus, Domine, in
anima mea, ſemper erexit. ut nullum in poſſeſſio-
ne tua ius ſibi vendicet inuictor antiquus, ſed hoc
proſpecto, prædæ diſſugias, & velut fumus ad ac-
ceſſum tui ſpiritus euaneſcat, ut hereditatem
tuam, quam proprio meritis in ſanguine, per
continuum dignetur gratiam poſſidere: cui ſi per
miſericordiam tuam & protector inuictus, & in-
habitator aſſiduus. Qui cum Deo Patre & Spiritu
ſancto viuis & regnas per omnia ſæcula ſæculo-
rum. Amen.

XXVIII. Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, Fili Dei viui, gratias agi-
mus immenſæ cæpietati, qui eum in forma Dei
eſſes, pro nobis te metipſum humiliati, factus obe-
diens viſque ad mortem, mortem autem Crucis.
Deprecamur te Domine, ut quibus tantam conſu-
liti gratiam, veram peccatorum tribus indulgentiam.
Cuſtodi in nobis opera miſericordie tuæ, ne
pereant, quos tædemit deſerta tua. Sana languores
populi tui, & da gloriam nomini tuo. Rogo etiam
te, Domine piſſime, ut me miſerum ac fragilem à
tua non tepellas gratia: & qui hucusque longe à
tua voluntate vicioliſ diſceſſi, deinceps per inſe-
cabilem miſericordiam tuam emendatus, tuæ placidæ
felicitati maieltati. Depelle à me, Domine, quid-
quid noxiū, quidquid ineptum, quidquid vicioſū,
quidquid tu voluntati eſt contrarium. Concede
mihi Domine, ut mala mea hic dum viuis, &
deſcam, & acceptabilis ſit poenitentia mea in con-
ſpectu tuo. Tribue mihi veram fidem, ſpem firmā,
charitatem non ſentiam. Sir in me ita humilitas, ſo-
bria vita, vera ſcientia, fortiſſimo, prudentia, iuſti-
tia, temperantia, caritas tecum, ſinis perfeſtus, Te
præſtante Deus noſter: Qui cum Patre, &c.

XXIX. Oratio.

Domine Ieſu Chriſte Nazarenæ, Rex Anglo-
rum, & ſanctum omnium, qui etas aſte incala
in diuinitatis eſſentia cum Deo Patre vniueſſa
Filias, in plenitudine autem temporis extinatus,
formam ſeruilis corporis ex Maria Virgine acci-
piens, in ſimilitudine hominis factus, & habitus in-
uentus ut homo. Verum vique hominem in Deo
vero aſſumens, humiliatus, & obediens factus viſque
ad mortem, mortem autem Crucis, tædemit nos
tuo ſancto ſanguine pretioſo. Agnus immaculatus
ſurgens a mortuis, aſcendens in celum, ſedes ad
dexteram Dei Patris omnipotentis. Quem adorant
Angeli, & ego infelix peccator te ſuppliciter ado-
ro, & interius peccata mea, & deprecans: ut ſicut me
participem Sacramentorum iociter & redemptionis
tuæ per Crucem fecisti, ita per virtutem huius
ſanctæ Crucis, omnia in me vicia & peccata
extinguas & petras: & contra omnes ſpirituales
nequias, & a viciis huius mundiſ eiuſdem ſacro-
ſanctæ Crucis virtute innocens, viciſſis tela eſſi-
cias: & conſurgentem me tecum in nouitate ſpi-
ritus & gloriæ, ad ea, quæ ſuſcipi ſunt, cum Sanctis
& Electis tuis ad dexteram tuam poſice, pertin-
gere concedas ipſe, idemque Ieſu Chriſte, Deus
immoſalir Qui cum Deo Patre & Spiritu ſancto
viuis & regnas per infinita ſæcula ſæculorum. Amen.

XXX. Oratio.

Domine Ieſu Chriſte, Fili Dei viui, gloriſſime
conditor mundi, qui cum ſis ſplendor gloriæ, co-
æternus & æqualis Patri, ſanctique Spiritui, ideo
dignatus es carnem immaculatam ex Virgine ſu-
mere, & innocentem ac gloriſſam tuam palmas in
Cruciſ patibulo permiſiſſi conſig: ut clauſtra diſ-
ſipares inferni, & humanam genus liberaret de
morte. Miſerere mihi miſero, Domine, oppreſſo
graui facinorum pondere, multarumque nequi-
tatum ſordibus inquinato. Noli me derelinquere,
piſſi me Domine, ſed in Iulge miſericorditer, quod
impie geſſi, & que negligentem feci. Exaudi me,
quoſo, clementer ſine ac miſericordieſſime Ieſu,
Deus bone & benigne, proſtratum ante adota-
dam gloriſſimam tuam Crucem: ut in his ſanctis
diebus & ſemper tibi meream aſſiſtere mundus, &
tuis ingiter placeat conſpectui tuo, quatenus libera-
tus à malis omnibus, tuo ſim ſemper adiutorio
coſolatus, Chriſte Domine, Saluator mundi: Qui
A iij

Luc. 25.

End. 12.

Num. 13.

viuis & regnas in secula seculorum. Amen.

XXXI. Oratio.

Christe, qui pro nobis passulum Crucis, & mortem subiisti, vt & nobis expelleres mortis potestatem, & sanguinis tui nos pretio liberares; miserere mihi humillimo seruo tuo, & omnium meorum mihi veniam tribue peccatorum, & me coram adiuuanda tua Cruce prostratum in his sanctis diebus, & ingiter ab omnibus malis eripe, bonisque tuis misericorditer relice: Qui cum Deo Patre & Spiritu sancto viuis & regnas per immensa secula seculorum. Amen.

XXXII. Oratio.

Deus, qui ligno percunte in hominem per lignum separasti in melius: quodamus, vt virtus huius triumphalis ligni, morte & sanguine tuo datici, cui nota dejectione colla submittimus, & vitia in nobis vniuersa menscheat, & contra omnia aduersa nos muniat: Qui viuis & regnas cum Patre & Spiritu sancto Deus per omnia secula seculorum. Amen.

XXXIII. Oratio.

Domine Iesu Christe, qui es, & qui eras Deus cum Patre ante secula genitus, Deus ex Deo vero, conceptus de Spiritu sancto, & natus homo in fine seculorum de virgine semper Maria. Qui obediens Patri vsque ad mortem, mortem autem Crucis, redemisti nos tuo sancto & pretioso sanguine: & destructo mortis imperio, omnibus in te credentibus celestis glorie aditum reuertisti. Te Deum verum, & Dominum meum suppliciter adoro, sedentem ad dexteram Dei Patris omnipotentis, & precando infinitam & ineffabilem misericordiam tuam, vt per virtutem huius salutis Signi redemptionis nostre, redimas me miserum & dignum morte peccatorum, ab omnibus criminibus & facinoribus meis: & libera me ab omnibus malis praeteritis, praesentibus & futuris: & mortifica in me omnia vitia spiritualium, & carnalium acquiescenti: & fac me resurgere in virtute gratiae & gloriae tuae: & que sursum sunt, celestia desiderare & quaerere, & ad aeternam beatitudinis gloriam feliciter peruenire. Praestante tua immensa elementia, Domine Iesu Christe, Deus & Dominus noster: Qui cum Deo Patre & Spiritu sancto in unitate deitatis, omnia creando regis, viuificas & gubernas per immortalia secula seculorum. Amen.

XXXIV. Litania.

Christe audi nos. Illi. Patet de callis Deus, miserere nobis. Fili Redemptor mundi Deus, miserere nobis. Spiritus sancte Deus, miserere nobis. Sancta Trinitas vnus Deus miserere nobis. Sancta Dei Genitrix, semper intemerata, Virgo Maria: & omnia sancta Seraphim, & Cherubim, intercedite pro nobis, & pro omnibus viuis & defunctis fidelibus.

XXXV. Hymnus de S. Cruce.

Ad Nocturnum.

CRux oculis salus perditur,
Perempti vita seculi,
Quam viderent tectata;
Caeli verentur agmina.
Ite dum vita moritur,
Mortis caena soluitur,
Aegypti lago liberi
Vere sunt lucis filij.
Te ponit ludeo omnium,
Cum iudicatur, solium;
Iam cum haec ab orbibus
Segregat in lacrimibus.
Tu mundi ludis principum,

A Dum punis impossibilem;
Reos offerre solita
Quem nunc das, nascit spolia.
Inter madatur victimam,
Quae mundi purgat crimina;
Tibi talentum ereditor,
Ad quem soluit debitum.

Nas vixit signum protege,
Quo Rex triumphat gloriis:
Per te ad Regnum praenotat,
Quos seruare libera.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vniogenito,
Sit vtriusque patris
Maiestas summa Flammis.

XXXVI. Ad Laudes.

CRux mundi benedictio,
Spes, & certa redemptio,
Olim gehenne baiula,
Nunc clata caeli ianua.

In te leuatur hostia,
Ad se qui traxit omnia:
Quam mundi princeps impetit,
Summaque nihil inuenit.

Tunc legis articulus
Vetus cassat chirographum,
Antiqua perit sententia,
Vera libertas redditur.

Odoris tui copia
Cuncta vincit aromata,
Tui dulcedo nebulas
Replet aroma peccotia.

Per Crucem, Christe, quae sumus,
Ad vitam transfer peccatum,
Quos ligni fixus suppete,
Dignatus es redimere.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vniogenito,
Sit vtriusque patris
Maiestas summa Flammis.

XXXVII. Paralitum Carmen
de Sancta Cruce.

Vnica spes hominum, Crux o venerabile signum,
Omnibus esto salus, vnica spes hominum.

Baiula tu pretij, quod mundi debuit solui.
Quo meruit redimi, baiula tu pretij.

Vnica spes hominum, Crux o venerabile signum;
Omnibus esto salus, vnica spes hominum.

Tartara videri tuis spoliis cedere triumphis;
Lugent versibus tartara videri tuis.

Pandis & astra pii, proprio quos signate signis;
Dae requiem fessis, pandis & astra pii.

Vnica spes hominum, Crux o venerabile signum;
Omnibus esto salus, vnica spes hominum.

Chirographum vetus pepigit quod cautio ligni,
Diluis & poma chirographum vetit.

Lux, honor, imperium, laus, gloria, duxa per aeternum
Sit tibi tunc Deus, lux honor, imperium.

Vnica spes hominum, Crux o venerabile signum,
Omnibus esto salus, vnica spes hominum.

XXXVIII. De S. Cruce.

Omnibus est vna spes hanc metuenda figura;
Cernite librat pretium pcedere statuta,
Quod mundum redimit Procopla de vna soluit.
Crux est vita mixta, mors inimice tibi.

XXXIX. Item, de S. Cruce, Danbus
sanctum inimici.

Ecce habet Christi Crux aliquem tunc recedat;
Hac caelum te tris confuscat, infima iunio;
Hec innot in vobis, vt lux oritur amoris;
Liribus sedacis succedat oscula pacis.

Preces & Carmina.

X L. Rithmus Paschalis.

Paschalis festi gaudium
Mundi teplet arbitrium,
Cælum, tellus, ac maria
Læta promant carmina,
Et Alielua consonis
Modulentor orgaois.
Solutus vultus tartarus
Raptæ pizda vacuos,
Fratres vestes, & ferrea
Strata placent membra,
Quæ subruit Rex gloriæ
Cum laude victoriæ.
Stupenda lex mysterij,
Novum genus prælij,
Ligatus nexos liberat,
Mortuus vivificat;
Dumque vita perimitur,
Mortis mors efficitur.
Sætera Crucis pendulum
Mandi liberat precium,
Quod dom exactor petij.
Ius antiquum perdidit,
Escam glaciæ nititur,
Sed hamo transfigitur.
Compositi chirographum
Protoplastus hominum,
Quod Christus post in alia
Solut ligni tabula
Quæ primus Adam scripserat,
Secundus obliterat.
Cum Auditor vitæ moritur,
Orbis & commoritur;
Sol radios operuit;
Lugens terra tremuit;
Templi velum dividitur;
Vis sacrorum scinditur.
Bæni sepulchro clauditor,
Qui cælo non capitur,
Præda vallæ ducit,
Victo mortis pectore;
Triumphatis potentia
Surgit die cæcis.
Reddite Christum vigiles
Quem servastis milites,
Vel mortuum ostendite,
Vel in vivum credite,
Cur gratæ vera dicitis,
Empi falsa fingitis?
Mox intreat Angelicus
Sermo mulieribus,
Apostolis ut dulcia
Hæc deferrent nuncia:
In Galileam pergit,
Ibi Christum cernit.
Iam Regis Ægyptiaci,
Servitute liberi,
Post maris rubri transitum;
Novum demus canonicum,
Mortis soluci legibus,
Christo consurreximus.
Colite novi populi,
Rite Pascha Domini,
Paschalis Agni sanguine
Postes domus tingite;
Fermentum vetus pellite,
Azyma comedite.
Totis Christe visceribus
Tibi laudes reddimus:
Qui resorgens à mortuis,
Ultra iam non moreris.

A Sit Patri laus & patrij
Decus omne Flammis. Amen.
X L I. De Ascessione Domini.
Ima Deus petit, sed non excelsa reliquit;
Est ibi quod tendis, permanet vnde venit.
X L I I. Hymnus in Ascessione Domini
Ad Laudes.

Clara polotum culmina
Læta mirentur lumina,
Quæ penetrat Rex gloriæ
Cum triumpho victoriæ.
Qui morituros veniat,
Perempta morte remeat;
Victor ad astra nobilis;
Raptus gehennæ spoliis.

B Acclisus ut erigeret,
Venditus ut redimeret;
Spectis errantem pascois,
Quem reperit scapulis.
Iam caro lotum despicit,
Cælum tellus ingeredere;
Nam membris vis æternetur;
Quod caput ire cernitur.
Iesu decus angelicum,
Dulcedo, desiderium;
Et nos totis visceribus
Te fac ambire, quæsumus.
Danobis in te viare,
Ad te cor nostrum dirige,
Accendat nostra pectora
Tous amor in fœcula.

C *X L I I I. Vbi Spiritus sanctus descendit super*
Apostolos.
Igni Apostolicum linguarum flamma secutum;
Germine & veritas quæ vox fecunda loquens;
In Annuntiatione Beatiss. Virg. Mariæ, Hymnus.
X L I V. Ad Nocturnum.

Terrena cuncta iubilent,
Astra laudibus insonent,
Virgineis ante thalamum
Laudes altereunt diadematim.
Hæc Virgo Verbo gratuita
Fit paradisi ianuam.

D Quæ Deum mundo reddidit;
Cælum nobis speravit.
Felix ista puerpera,
Eux lege liberrima;
Concepit sine maculo,
Peperit absque gemitu.
Dives Mariæ gremium,
Mondi gestavit pretium;
Quo gloriamur redimi,
Soluti iugo debiti.

Quam Patris implet Filius;
Sanctus obombrat Spiritus;
Cælum sunt castissima
Sacra puella viscera.

E Sit tibi laus Altissime,
Qui natus es ex Virgine;
Sit honor ineffabilis
Patri, Sanctoque Flammis. Amen.
X L V. Ad Laudes.

A vrora velut fulgida,
Ad cæli mæx culmina;
Vt Sol Mariæ splendida,
Tanquam luna pulcherrima.
Regina mundi hodie
Thronum conscendit gloriæ,
Illum enixa filium,
Qui est ante Lociferum.
Assumpta super Angelos

Excedit & Archangelos;
Cuncta Sanctorum metita
Transceodit vos formata.
Quem fuit est in gremio,
Locatus in praeseptio,
Nunc Regem super omnia
Patris videt in gloria.
Pro nobis Virgo Virginom
Tuum depolce Filium
Per quam nostra susceperat,
Ut sua oobis prebeat,
Sit tibi laus Altissime.
Qui natus es de Virgine,
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flaminio. Amen.

XLVII. In eadem Annuntiatione Beatiss. Virginis Mariae. Ad Missam, Praefatio.

Per Christum Dominum nostrum: Qui inter-
mixtat Genitrici gratia plenae, per Archangelum
Gabrielis oraculum, hodierna die salutatis adven-
tus sui patefecit arcanum: quique veritatis vultus
flore conceptus, fermentum veritatis in asynam vertit:
quia hominem inducos, humanae naturae origina-
li servituti contagia obo contraxit. Loricam oem-
pe sibi de ossa fragilitate composuit, in qua
esultans ut gigas, & potens ac fortis in pugna, po-
testates aëreas debellavit. Infirmis se carnis obie-
xit velamine, qui erat omnipotens in perennis ef-
fectus miscrare: dumque se humanae naturae Ver-
bum Patris viuit, in virginalis alui thalamo cele-
stis Sponsus sanctam sibi in Ecclesiam foederavit,
pro cuius amore angustias materni non dedigos-
tus est veteri, qui in infinita latitudine non capitur ce-
li. Quem laudant Angeli.

XLVIII. In Assumptione ipsius Sanctissimae Virginis, Hymnus ad Vesperas.

Gaudium mundi, nova bella caeli
Procreans Solem, patiens Parentem;
Da manus lapsum, fer opem caducis,
Virgo Maria.

Te Den factam liquet esse scalam,
Qua tenens summum, petit altus imum;
Nos ad excelsi remeare caeli
Culmina dona.

Te beatos omnes Angelorum,
Te sacri vates & Apollorum
Ordo praetatum sibi cecinit vnam
Post Deitatem.

Aula caelestis speciosa Regis,
Fulta septenis Sophiae columnis:
Quem oequit totos exhibere mundus;
Claudis in alio.

Quem tremunt caeli, metuant abyssi,
Fluminum gortae, maria & procellae,
Laudent ocellus, veneratur ocellus,
Stetit in vlnis.

Laetæ nutritur eibus Angelorum,
Fertur innupte gremio puella:
Qui sua laetæ ditione terræ
Poodera librat.

Sit decus summo sine fine Christo;
Sancta quem Virgo genuit Maria:
Qui Patri compar, Flaminioque sancto;
Regnat in aeternum. Amen.

XLVIII. Ad honorem Sanctae Mariae Virginis. Officium quotidianis diebus. Ad Vesperas. Hymnus.

Sexus Maria splendidum,
Te laudat omne saeculum,
Ex qua sob mundi vespere:
Sol ortus est iustitiae.

A Da cor tenebris eripi,
Da vera luce pestiui,
Quae noctem vitam pectus
Novis illustret mentis.
Per te purgemur vitiis;
Solvamur culpa visceribus;
Mens vultus ipsis eruta
Virtutum feras germia.
Sit tibi laus Altissime,
Qui natus es ex Virgine:
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flaminio. Amen.

XLIX. Lectiones ad Matutinum, Lectio prima.

Besta Dei Genitrix, Virgo Maria, templum Dei
vini, mala Regis arctoi, sacratum Spiritus sancti.
To virga de radice Iesse. Tu cedrus in Libano. Tu
rosa purpurea in Iericho. Tu Cyprillus in monte
Sion: quae singularia privilegia meritum, sicut
oecis in hominibus comparat, ita oisilominia
& Angelicam superas dignitatem. Cui ovis & io-
audito miraculo datum est, ut Verbum, quod ante
saecula Deus geovir, fieret Filius tuus; & homo,
quem tu in fine saeculi genuisti, verus atque perse-
ctus esset Filius Dei.

L. Lectio secunda.

O gloriosa puerpera, in qua sola reperitur secun-
da virginitas: quae sic se in membris visceribus Fi-
lii protulit, ut illibata pudicitia integritas cre-
deret, non libidine virginalis elausule lignaculum
violaret. Tibi Spiritus sanctus datum cooipere
obumbravit: non ut ipse, quod abditio sacratissimo
veto tuo fieret pro semine soboli; sed usus est po-
tius virtute, ac potentia Creatoris. De te Summus
Pontifex nostris sui corporis hostiam sumpsi, quam
in ara Crucis pro totius mundi salute sacrificium
obtulit. Tu lus oriens Nasareth, tu gloria Hiera-
salem, tu lectus Israel, tu decus mundi, tu nobilitas
populi Christiani.

LI. Lectiones.

O Regina mundi, scala caeli, thronus Dei;
iamos paradisi, audi preces pauperum, ne despicias
gemitos miserorum. Inferatur a te vota nostra
aque suspiria cooipere Redemptoris, ut quae
oostis escluduntur meritis, per te locum apud
aures diuinae obtineant pietatis. Dele peccata,
relaxa facinora, erige lapsos, solue compeditos.
Per te succedantur vepes & germinia vitium;
per beatos flores & ornamenta virtutum. Placa
precibus Iudicem, quem geovisti singulari puer-
periq; Salvatore: ut qui per te factus est parti-
cipis humanitatis oostis, per te quoque nos coo-
sortes efficiat diuinitatis lux. Qui cum Deo Patre,
& Spiritu sancto viuit & regnat in saecula saeculo-
rum. Amen.

LII. Hymnus ad Primam.

Besta Dei Genitrix,
Nitor humani geortis;
Per quam de servis libeti,
Lucis que sumus filij.

E Fac tuum nobis Filium
Pia prece propitium:
Quem grauer offendim is,
Tu mitem tedde quosumus.

Sit tibi laus Altissime,
Qui oatus es ex Virgine;
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flaminio. Amen.

LIII. Hymnus ad Tertiam.

Maria decus hominum,
Regis aeterni solium,

Septem columnis edita
Domus à Sapientia.
Tu nos venturo Iudici
Commenda prece supplicis
Tuis intentos laudibus
Mitis cernat ac placidus.
Sit tibi laus Altissime,
Qui natus es ex Virgine;
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flamini. Amen.

Maria Templum Domini,
Dei mater & hominis,
Tunc vetè Virgo Virginum,
Cum peperisti Filium.
Da nobis hunc in feruido
Mentis gestare gremio;
Ex tua carne genitus,
Nostris regnet in sensibus.
Sit tibi laus Altissime,
Qui natus es ex Virgine;
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flamini. Amen.

O Singularis femina,
Sola Virgo puerpera,
Præclara vitæ ianua,
Qua cæli patet astra.
Tu nos culpæ nexibus;
Sacris absolve precibus;
Tua promerita merita
Ad cæli transfer premia.
Sit tibi laus Altissime.
Qui natus es ex Virgine;
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flamini. Amen.

Maria Virgo regia
David stirpe progenita,
Non tam parva nobilis,
Quàm dignitate sobolis.
Tu nos suillos veteri,
Complanta novo germine;
Per te sit genus hominum
Regale sacerdotum.
Sit tibi laus Altissime,
Qui natus es ex Virgine;
Sit honor ineffabili
Patri, sanctoque Flamini. Amen.

**LVII. Ista Orationes dicantur per
Hæc dicit.**
Deus, qui Filium tuum ad nos per Virginem
dignatus es mittere, da nobis ad te, suffragantibus
eiusdem B. Mariæ precibus, ingitet festinare. Per
eundem Dominum.

LVIII. Alia.
Deus, qui hominæ substantiæ veritatem de
virginali vteri materia suscepisti, da nobis Beatæ
Genitricis tuæ precibus ita degenerem exuere vetu-
tustatem, ut te nouæ regenerationis induamus
Auctorem: Qui cum Patre.

LIX. Alia.
Concede nos quæsumus, omnipotens Deus, B.
Mariæ semper Virginis precibus subleuari, per
cuius ineffabilem partum procurasti salutis huma-
næ remedium. Per Dominum.

LX. Alia.
Deus, qui viciaræ serpentis originem per virginalis
vteri reparas dignitatem: concede propitius, ut
quos proprii reatus moles graui intercessio Beatæ
Dei Genitricis attollat. Per Dominum.

LXI. Rithmus de S. Maria Virgine.
O Genitrix æterni,
Virgo M A R I A Vetrî,
Quæ vox, quæ lingua carnis,
Pat erit tuæ laudis?
Tu noua maris stella,
Celsa poli fenestra,
Scala quæ cælum tegris,
Iungis ima supernis.
Immensum concepisti,
Parentem peperisti,
Fis factor, & factura,
Creatas & creatura.
Quem mundus ferre nequit,
Totum vulnus concepit:
B Quo circumfer ather,
Puellæ clausit venter.
Serni forma induratus,
Diuina non exutus,
Suscepit quidem tua;
Sed non amisit sua.
Oritur ortus rerum,
Fit antiquus dierum;
Orbis origo caput,
Factus ex his quæ fecit.
Concepit fecundantem,
Natus non violauit;
Intrauit & exiuit;
Sed clausam dereliquit.
Ta Aaron es virga,
Fecunda, licet sicca:
Quæ germen protulisti;
Sed Virgo permansisti.
C Te rubus præfœcebat,
Qui ardens non ardebat:
Quæ sine ritu mentis
Fœdram dedisti ventris.
Et ante partum Virgo
Sed post Virginum Virgo;
Creuit in orta puella
Integritas pudoris.
Est Angelorum cibus,
Tuo lacte nutritus:
Qui mari præbet vadæ,
Papillæ fugit guttas.
D Gens in sinu prolam,
Qui terræ libere molem;
Fumes, à quo foueris;
Seruus, à quo tueris.
Blandire Mater charo,
Qui te creauit Nato;
Oscula grata figo,
Fasciis membra cinge.
Amplèdare cælestem,
Quem genuisti Regem;
Cui seruit Sol & Luna,
Et omnis Creatura.
E Chori Virtutum tremunt,
Quem viles panni tegunt;
Pauis cælum & terra,
Quem baiulat paulla.
Vagit in sinu Matris,
Regnat in throno Patris;
Legem Matris obseruat,
Mundi iura gubernat.
In fontis foras viuens,
Oriens Orientis,
Liber ille signatus
Vidisti viro datus.
Tu porta templi clausa,
Supremi Regis aula;

Ætatum talenti;
 Per quod fumus redempti.
 Hortus deliciarum;
 Odor suauitatum;
 Tu ager ille planus;
 Cui benedixit Deus.
 Ex te botrus egressus,
 Qui Crucis pretio pressus;
 Vino rigat amentes
 Sancti Spiritus mentes.
 Es & terra celestis,
 Ferax lactis & mellis;
 Ex qua Veritas orta
 Tollit errorum dogma.
 Arcem nobilitatis
 De prolis stirpe trahis;
 Filia quidem Regum,
 Sed Mater Regis regum.
 Salua iam Virgo facta,
 Aus gratia plena;
 Nostrum aue digneris;
 Vt illud Gabriels.
 Illa dum te salutat;
 Eux nomen commutat:
 Redue nos Virgo sancta,
 Vnde est nequam lapsa,
 Tu solua quod debemus,
 Auerte quod timemus,
 Impetra quod optamus,
 Perfrice quod speramus.
 Sit laus Trinitati;
 Sit decus Vnitati;
 Cui lex & ordo rerum
 Per omne patet æuam. Amen.

LXII. *Rituum de eadem Sanctissima Virgine.*

Q Vis est hic, qui pulsat ad osium;
 Noctis tempus somouit
 Me vocat, ô Virginum pulcherrima,
 Soror, coniunx, gemma splendidissima;
 Cito surgens apertis dulcissima;
 Ego sum summi Regis Filius,
 Primus, & nouissimus;
 Qui de cellis in has veni tenebras;
 Liberare captiuorum animas;
 Passus mortem, & multas iniurias.
 Mox ego dereliqui lectulum,
 Cucurri ad pectus:
 Vt delicto tota domus pateat,
 Et mens mea plenissime videat;
 Quem videra maxime desiderat.
 At ille iam inde transierat,
 Osium reliquerat.
 Quid ergo miserima, quid facerem?
 Lacrymando somi fecerat iuvenem,
 Manus cuius plasmaverunt homines.
 Vigilas vrbis iuenerunt me,
 Espoliauerunt me,
 Abstulerunt & dederunt pallium;
 Cantauerunt mihi nooem canticum;
 Quo in Regis iudux palatium. Amen.

LXIII. *Rituum super Salutatione Angelica.*

A Ve David filia, sancta mundo nata,
 Virgo prudens, sobria, Ioseph desponsata,
 Ad salutem omnium in exemplum data,
 Supernorum ciuium consortis iam probata.
 Matris miseria per te terminatur,
 Et misericordia per te reuocatur,
 Par te naufragio stella maris datur;
 Luceo vix panditur, portus demonstratur.

A Gratia te reddidit cunctis gratiosam;
 Te vestit lilio, spatit in ta rotam;
 Ta virtutum floribus fecit speciosam,
 Innus & exterius totam luminosam.
 Plena medicamine, abundans vnguentis;
 Terge sordes criminum, plagam sana mentis;
 Huius tui supplicis te confidens;
 Et hos sacros rituum coram te pfallentis.
 Domini Rex omnium ex te sibi fecit
 Cellam pigmentariam, quam cunctis praeferit;
 In qua miras species Saluator confecti,
 Quibus omnes dulcitar Eleos rascit.
 Tecum tota Trinitas facit mansionem;
 Pater, Verbum, Spiritus, fixit sessionem;
 Propter quod nunc largius ad deuotionem
 Ta ipsam fidelibus praebes lectionem.

B Benedicte benedic te benedicentes,
 Fac io tuis laudibus sint proficientes;
 Infige dulcedinem in tuorum mentes;
 Vt io bonis actibus semper sint seruantes.
 To in mulieribus optima figura,
 Quae Regis es gloriæ Mater, Virgo para;
 Quo probatis dignior omni creatura,
 Hoc agente Domino singulari cura.
 Et benedictus Deus, qui cuncta creauit,
 Qui matris in vtero te sanctificauit,
 Benedixit filius, quem tuos portauit
 Virginalis uterus, quem ipse formauit.
 Fructus tuus Domina, fructus eius exlorum;

C Quo pascuntur Angeli, cunctisque Sanctorum;
 Christi meditati cibus est eorum;
 Qui per viam ambulans eius mandatorum.
 Veoteris habitaculum Rex regum intrauit,
 Cuius tabernaculum sibi dedicauit;
 Condens ibi gladium per quem hostem strauit;
 Et manna dulcissimum quo fideles paut.
 Tui sapor germinis nostrum est exsolamen;
 Per te vitæ sumptibus æternæ libamen;
 Quam det nobis Dominus per tuum iuuamen;
 Qui viuunt in secula seculorum. Amen.

LXIV. *Ad tandem sanctissimam Virgine;*
Versus contra tempus nubisum.

O Misatatrix, ô dominatrix præcipe dicto;
 Ne deualtemur, ne lapidemur grandis idu;
 D Est tibi latus Pontificatus amicus ab æuo;
 Ergo precamur, oe moriamur turbine suo;
 Turbida leni, daque sereni temporis vsum;
 Redde serenum sydos amicum, nube reclusum,
 Virgo togamus, ne pereamus peste, vel ira,
 Terra discedant, atque quiescant fulgura dira.

LXV. *Paraliterum Carmen de eadem Sanctissima Virgine.*

S Cala, thronusque Dei, oitor obliuianus celli;
 Mater aue Christi, scala thronusque Dei.
 To noua stella maris, qua lux est reddita terris;
 Orrus & es Solis, tu noua stella maris.
 Concipis absque viso, tu sola puerpera Virgo;
 Quæ Verbum verbo concipis absque viro.
 Tartara quod metuunt, tellus pauer, astra verentur;
 Pectoris antra serunt, tartari quod metuunt;
 E Virgine vita reddit homini, quem virgo peremit;
 Mors neca victa perit, Virgine vita redit.
 Tu super altra leua, petimus, quod subruit Eua;
 Illa grauat culpa, tu super altra leua,
 Gloria summa Patri, genitrix sit gloria Proli,
 Flamine cum parili, gloria summa Patri. Amen.

LXVI. *Missæ de S. Daniele Prophetæ.*
Oratio.

Deus, qui antiquis Patribus oia gratæ my-
 sterium reuelasti, presta quæsumus: vt Ecclesia
 tua Danielis seueratur auxiliis, cuius prophetia

est edificata doctrinis. Per Dominum.

LXVII. *Alia Oratio.*

Deus, qui per variasque testamenti Patres vnus Ecclesie tuæ fundamenta constituis, da nobis B. Danielis patrocinio protegi, cuius sumus mysticis seculisq; salubriter adiutus. Per Dominum.

LXVIII. *Secunda.*

Deus, qui Susannah per B. Danielis iudicium libes, hęc munera propitius respice, atque eius precibus venerandis ad omnia nos aduersitate defende. Per Dominum.

LXIX. *Psalmus.*

Deus, qui per Abacuc prophetam B. Danieli prandium delictuisti, ipso interueniente concede: vt que de celesti mensa pcepimus, incertis mentibus illibetis seruemus. Per Dominum.

LXX. *De S. Iohanne Baptista.*

Puriora matris Verbum vox sentit in sinu.

LXXI. *De S. Petri Apostoli.*

Sperne matris nauem, celi Petre suscipe clauem: Fluctibus & spectis, portum mihi reddere quietis.

LXXII. *De S. Petri Apostoli. Hymnus.*

Sensus Apostolici
Princeps, & prece Domini:
Pastor primæ fidelium,
Custodi gregem creditum.

Per piscus virentis,
Nus verbi fruge recreas:
Refectas oues preuias,
Cantis inter celestibus.

Superne clausæ ianæ
Tibi Petre sunt tradite:
Tuisque potest legibus
Terrena cum celestibus.

Tu petram vixæ fidei,
Tu basim ædifici:
Fundas, in quas catholica
Fixa surgit Ecclesia.

Vmbra tua dum graderis,
Fit medicina languidis:
Texturis via virtutum
Spirita Tabite feretrum.

Catena vincæ gemina
Virtus soluit Angelica,
Veste sumpta cum caligis
Patefunt fores carceris.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vnigenito,
Sit virtusque patris
Maiestas summa Flamini. Amen.

LXXIII. *De S. Paulo Apostoli.*

Mellissimum omnem Paulus rigat imbris Orbem.

LXXIV. *De S. Paulo Apostoli. Hymnus.*

Paulus Doctor egregie,
Tuba clausens Ecclesie,
Nubes volans ac tunicum
Per amplum mundi citulum.

Nubis potenter intons,
Rutæque arida itigis,
Cælestis imbre gratie
Mentes virefcent aride.

O magnum Pauli meritum,
Cælum confendit tertium,
Audit verba mystici,
Que nullis audeat eloqui.

Dum Verbi spargit femina,
Sages surgit vberibus,
Sic celi replent horreum
Bonorum fruges operum.

Micantis mure lampadis,
Pestfundit Orbem radiis,
Fugat errorum tenebras,

A Vt sola regnet veritas.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vnigenito,
Sit virtusque patris
Maiestas summa Flamini. Amen.

LXXV. *De S. Andrea Apostoli. Hymnus.*

Captator ulim piscium,
Iam nunc piscator hominum,
Tuia Andree rebus
Mundi nos rape fluctibus.

Germanus Petri corpore,
Nec mortis dispar ordine:
Quos vna caru genuit,
Crux cælo fratres edidit.

O germen verè nobile:
O par corona gloriæ:
Ecclesie Patres pii,
Crucis sunt æque filij.

Ad Iesum fratris præuias,
Indexque uix stenuas,
Et nobis est miseris
Beati dux itineris.

Sit Patri laus ingenita,
Sit decus Vnigenito,
Sit virtusque patris
Maiestas summa Flamini. Amen.

LXXVI. *Dismissio.*

Andree festum culicis,
Lux clara pæis ouitur:
Per quem tenebras deserunt,
Ad verum lumen redeunt.

Cæcis in Apollulum
Minaci tendet spirita:
Per quem Achææ populum
Cernit ire post Dominum.

Nescit minus pauescere,
Nequit tormentis cedere,
Flammantis ardor fidei
Non sentit vim supplicij.

Crucis vinculis paribulo,
Læus pendeat biduo:
In ipsa morte posui
Vixt manet eloquium.

Luce delapsa caritas
Repete circumfunditur:
Qui sic obire meruit
Lucis Audientem petiit.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vnigenito,
Sit virtusque patris
Maiestas summa Flamini. Amen.

LXXVII. *De S. Iohanne Apostoli. & Euangelij.*

Hymnus. Ad Vesperas.

Virgula Virgo venerande cultus,
Magnus æterni Logotheta Verbi:
Dele scintillam facinus tantum,
Sancte Iohannes.

Tu Patrem carnis subito relinquis,
Sicque Cælestem sequens Patrem:
Piscibus spectis hominum iuberis
Clandere tuibam.

Fonte protumpeas fluxus potenni
Curtis attentis lavator Orbis,
Haurit ex pleno modo quod propinat
Pectore pectus.

Tu decus Mundi, iubar atque Cæli,
Impetra nostris veniam tuinis:
Da Sacramentum penetrare summum,
Quod docuisti.

Patris arcanum specialando Verbum,
Tollis extorem Fidei per Orbem,

Nos ad æternam speciem fruemur
Dux bone transfer.

Laus honor Patri, parique Præli;
Vna Maiestas, eadem potestas,
Cum quibus Sanctus simul implet omnem
Spiritus Orbem. Amen.

LXXXVIII. *Ad Nollurnum.*

Fidelis plebs cum Angelis;
Festiva plaudat gaudiis;
Natiuitatis Domini
Occurrit laus Apostoli.
Dilectus hic præ cætesis,
Apud Magistrum tenuis
Ob Virginal meritum
Amnis privilegium.
Haurit ex Christi pectore
Fluenta sapientia:
Hinc arua cordis irrigat;
Et Verbum Patris infundit.

Huic & in Cruce positus
Matrem commendat Dominus;
Fit Mater Virgo Virgini,
Quam fouet vice filii.
Te premit alme cordibus
Cæli Senatus pscimas;
Da Verbi vultum cernere;
Quos Verbum docet credere.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vnigenito,
Sit utriusque patris
Maiestas summa Flammæ. Amen.

LXXXIX. *Ad Lendum.*

Magna Ioannis merita
Sancta primum Ecclesia,
Quam tenebris enascas,
Vix verbis irradias.

Huius eos in sublimibus
Sanctus suspendit Spiritus;
Vt profundè latens
Cernat alta mysteria.

Et illa felix Aquila
Ad escam vultu auida;
Quæ Cæli ciues vegetat;
Et nos in via recreat.

Hic in choro tuæ millium
Præstatum tenet Virginum;
Fit Agnæ sic pedissequas,
Vt Matris iodiuiduus.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus Vnigenito,
Sit utriusque patris
Maiestas summa Flammæ. Amen.

LXXX. *Missæ in Festo S. Bartholomæi
Apostoli. Oratio.*

Deus, qui Ecclesiam tuam in Apostolicis vo-
luisti consistere fundamentis, da nobis qua-
sumus, B. Bartholomæi precibus, & in recta
Fide persistere, & piis semper operibus abundare.
Per Dominum.

LXXXI.

Precibus B. Bartholomæi Apostoli tui, Domine,
quæsumus, hoc tibi munus oblatum, vitalis no-
bis perfrice Sacramentum. Per.

LXXXII.

Quæsumus, Omnipotens Deus, ut dñm Cæ-
lestis, quod sumptimus, intercedente B. Bartholomæo
Apostolo tuo, unum nobis ad Iudicium, sed ad
salutis æternæ præparat incrementum. Per.

LXXXIII.

Da quæsumus Ecclesie tuæ misericors Deus,
ut quæ B. Bartholomæi Apostoli tui est adificata

A duæstis, eius etiam continuis protegetur auxilio.
Per Dominum.

LXXXIV.

Concede quæsumus Omnipotens Deus, ut Ec-
clesia tua B. Bartholomæi Apostoli gaudeat iussu-
ta pacis, cuius etiam magnificis infirmetur
exemplis. Per.

LXXXV.

Quæsumus Omnipotens Deus, ut B. Bartholomæi
Apostoli tui nunquam nobis deficiat auxilium,
cuius quodlibet non cessamus venerabilem honore,
se triumphum. Per.

LXXXVI. *Missæ in Translatione S. Marthæ
Apostoli. Oratio.*

Deus, cuius nura per diuersa terrarum loca,
ipsa quoque Sanctorum corpora disponuntur, tri-
bue quæsumus: ut qui B. Marthæ Apostoli tui
translationem colimus, ipsi etiam à prauitate no-
stra ad piæ viuendi rectitudinem transsumus.
Per.

LXXXVII.

Hæc Hostia, quæsumus Domine, vincula no-
stri tenus absoluat, & intercedente B. Marthæ
Apostolo tuo, dñm nobis gratia cælestis acqui-
rat. Per.

LXXXVIII.

Præsta quæsumus Omnipotens Deus, ut qui
Cælestis dñna percepimus, intercedente B. Mar-
thæ Apostolo tuo, per hæc ad æternæ refectionis
esuriem præueniamur. Per.

C LXXXIX. *Missæ de S. Barnabæ Apostolo.
Oratio.*

Deus, qui B. Barnabæ Apostoli tui in prædi-
catione succidisti, ad eius nos quæsumus tribus per-
uenire consuetum, cuius gloriosum gaudemus ce-
lebrare triumphum. Per.

X C.

Obolata munera, quæsumus Domine, tua be-
nedictione sanctifica, quæ te donce, illa nos flam-
ma tuæ dilectionis accendat, per quam B. Barnabæ
omnis sui corporis tormenta deuicit. Per.

X CI. *Postcommunio.*

Cælestis mensæ dapibus recreati, quæsumus
Omnipotens Deus, ut intercedente B. Barnabæ
Apostolo tuo, quod ure petecimus, sincera mente
seruamus. Per.

X CII. *Oratio ad Vesperas.*

Deus, qui B. Barnabæ Apostoli tuo post adultæ
carnis incendia cælestis gloriæ refrigerium tribui-
sti, ætus in nobis quæsumus passionum carnalium
reprime, & corda nostræ gratia tuæ ore perfunda.
Per.

X CIII. *Versus hoc gestis Apostolorum.*

Continet hoc corpus Christus, quos lumen
Sol Mundi pariter esse sacra Dei (patitur,
Omnia saluum, per quos signum deorum,
Ecclesia fulget, diruta valde faciat.

Elegit Munda Dominus, quos ante Creator
Sæcula prænuicens esse Dei soboles.

Pectus replens quæsumus pia Spiritus almus
Dans variis linguis alta tonare Dei.

Transferri muner, soluendi iare ligandi
Terris, ac tribuit his pietate poli.

Istorum Imperia fugiant Dæmonia sacra;
Corpora sanctorum vel rediunt viget.

Membris his sacris datus intima cernere cordis
Cælestis & heri mira patrans Deo.

Hos vocant Cælos, vares, nubesque volantes;
Arida qui Sancti dagmare corda rigant.

Langores varios depellant fame in
Corporis, at animæ per pietatis opem.

Leque

Leſtor Apoſtolicas bene prudens perſege palmas,
Credere ne dubites quas reuer alma Fides.
liberum fines neſcit, qui negligit illos.
Qualiter niteret Regna beata tenens,
Cernit Apoſtolicus Domini præcep a ſequendo,
Perſide dogma clarus in orbe niter,
Hic codex retinet Peram, Paulumque beator,
Et geminos Iacobos, Bartholomæumque Thomam
Andream Sanctum Simeonem, Thadæumque Philippum,
Euangeliaſ quatuor & Proceres,
Martaſiam, pariter Barnabam regia vaſa.

Hi lapides niriſi fulgent in ſeminate Chriſti,
Clamant per mundi quos venetare licet.
Vna Fides tenuit, quos nunc tenet alma corona,
Vna quidem Chriſto gloria ſemper habet.
Martyria decus, Conſeſſorumque beatorum
Ex his incipiunt, Virgineſque padores.
Chriſtiſque cunctis tempor celebrare patropos
Tempore ſolemnit, voce canente Deo.
Cum quibus aduocatus Iudex in limine ſceli
Reddere læta bonis, reſiſta ritè malis.
Omnipotens Dominus donec conſorta nobis,
Omnibus in Sanctis luce potente frui.

X CIV. *Vnde ſupra.*

Spiritus alme veni, perſiato dindi ma noſtro,
Ad noſtrum vocum Spiritus alme veni.
Templa dicara tibi valeam quo exrolle dignè
Laudibus exaltent templa dicara tibi.
Quæ ſine fine tenent celorum gaudia celſa,
Gloria cum meritis quæ ſine fine tenet.
Ore Dei ſubolem Prophezarum ritè Propheza,
Promittit Apoſtolicus ore Dei ſubolem.
Virginis hic Genitus purgavit crimina Mundi,
Tartara conſulit Virginis hic Genitus.
Damas proli Dominus teſtauratur mîrè perſepta
Sanguine reſtituit damna poli Dominus.
Rex pius ipſe pius præcepit mergere lymphas,
Veſte ad alex poli Rex pius ipſe pius.
Semina pæana ſeror eumaluit fractibus amplis,
Ceumplacare dedit ſemina pæana ſeror.
Eſſet corda nirent illorum famine ſanctarum,
Per variis flores eſſet corda nirent.
I illa mixta roſis violæ que per ſagrant
Sanctas reſtate lilia mixta roſis.
Aurea Regna poli diſpenſat Chriſtus vbi que,
Diſſipolis tribuit aurea Regna poli.
Primis alma Fides per Petram clariſſe extas,
Eius odore niter pilimitis alma Fides.
Roma beata niter Petri de corpore Sancti,
Dogmate quoque ſuo Roma beata niter.
Ampla trophæa cruciſepto Chriſto petaluit ille,
Vertice verſus abit ampla trophæa crucis.
Splendet vbi que potens Paulus nimirabilis aſtor,
Abſeſſas capite ſplendet vbi que potens.
O veneranda nimis Petri, Paulique decore,
Romula, quos retines, ô veneranda nimis.
Faſta ſalutis apens Iacobus per cuncta necaret,
Gallicæ & recubans, faſta ſalutis agens.
Idola cæca colens Armenia nec non
Venit ad Chriſtum Idola cæca colens.
Excoriare niter in Mundo Bartholomæe,
Vertice præciſus excoriare niter.
Optima geſta canens Macedonia ritè Marthaſus,
In Perſis paſſus optima geſta canens.
In cunctis Petre tuus Germanus prædicat Orbem,
Achalam ſaluans in cruce Petre tuus.
Eripit ille Simon cruciſepto famine Salena.
Ægyptum ſimul eripit ille Simon.
Millia multa virum Thadæus conſulit ardens,
Pontus & Armenia millia multa virum.

Tomus III.

A Dogmata multa tulit Thomas tranſſoſſus in orbe,
Peſis & Medis dogmata multa tulit.
Se ſuper alia ſereus purgavit ſchiſma Ioannes,
Quem tenet Epheſius ſe ſuper alia ſereus.
Tactus amore Dei lap datus nempe Philppus,
Cum verit Gallos tactus amore Dei.
Iacobe ecce niter Domini ſanctiſſime frater,
Præcipitans abis, Iacobe ecce niter.
Inter Apoſtolicos numerari ſorte Martha,
Iudaram ſaluans inter Apoſtolicos.
Vtint igne Dei Barnabas, qui dogmata damnaſ,
Dumque crematur obit, vltur igne Dei.
Quam peſcioſè micas Alexandria ſanguine Marci,
Conſtantina ſimul quæ ſpecioſè micas.
Te tenendo niter fulgens Biſchina Luca,
Vrbs quoque regalit te reſtando niter. (plex,
B Carmina paria dedit ſimulus pro muuere ſup-
pareus, inter, reſtans; carmina paria dedit.
Numen Apoſtolicum dignaret ſuſcipe manus,
Voca præceſſe pius Numen Apoſtolicum.
X CV. *Nihom de S. Vincentis Martyre.*

Cælum, Terra pontus, æther,
Pariter elementa
Cuncta promant triumphalem
Summi Regis gloriam.
Qui Leonis tugentis
Rabiem per robuſtam
Bellatorem, mox victorem
Conculcauit Vincitorem.
Ille nempe Daciani
C Spectat itam ludicis,
Truces minas & ſarotem,
Ceu tuſutros culticis
Vincta, ſagra, caſcales
Tenebras, ipſæ plage vulcanarum:
Morre mortibus addunat:
Sed domus ſupra firmam fixa petram:
Nequit ſterni vi venientis, vel flammæ.

Fame corpus maceratum
Cernitur velut epulis
Nuntium ſumpruſcatis,
Ac cibis regalibus.
Angolorum quippe cibis
Reſicit ventrem mentis:
Se quærentis quæ nil ſuit,
Præter Deum vel elur.
D Saurit, fremit, eſſetant
Mox cruenta beſſit:
Fruet, ſcendit, mouet cuncta
Tormentorum genera,
Ferrum, ignes, reſuſas, equaleum,
Torquet, torret, & compages
Diuidit articulorum,
Imprimis ignitarum laminarum
Sedis membri cæcus furor cauterium.
Chriſti miles premis vires
Viribus cordis, & digne
Carpiſ ignet extinguebat.
Sancto plenus Spiritu.

E Cæſus ſagris, ſollus plagis
Iubilat, deſides horret
Torrores, ſolam timet
Leuitatem Carnificum.
Bella fremunt, hoſtes cedant,
Hæc eſt lex victoris,
Pugna ſurgit, palma creſcit,
Et coronæ gloria.
Clarus Chriſti triumphator,
Curſum ſummi Cæſi purporatus
Inroluit, comitatus minico
Splendidorum Angelorum

B

Dulce carmen modulante Collegio

Mox in lares corpus agros

Iacitur in sepulchrum,

Fanens canes, tremunt aures

Propius accedere.

Cives animum fert thesaurum nobilem:

Non prodones, non lustripes ut occultent,

Valent illud effodere

Nam vefanus Dacianus

Suit hunc herunculo

Velut in patriciali

Reum claudat culleo

Et marinis iubet mergi fluctibus,

Nequit ponus sacrum pondus cohibere,

Sed ad litras caelitus gubernatum deportatum,

Et festinos praenitit vclor remiges,

Nunc serenum videt caelum

O Beate coronate,

Post triumphum

Martyr inuidissime,

In aeterni luce Regni

Radians lapis vivus,

Clarum sedus cum ignitis

Angelorum agminibus.

Post ludorem & laborem,

Post peractum studium,

Tribuente iusto Rege,

Fert promissam brauiam.

Trabeatus stola candidissima,

Solis ardor, Lunae candor

Tux ordunt claritati,

Omnia superantur,

Quae mirandum sui praebent

In hoc Orbe spectaculum.

Rector Caeli, Nare Dei petimus,

Leui meritos, solve meros,

Magni sancti meritis Vincentij.

Tu quos miles praemunt culpe, suscipe,

Figge nostra furtum corda,

Quo nil ament praeter Caesaria,

Da retentis in extremis

Caeli celsa scandere,

Quos miseris redemisti

Precioso sanguine,

Qui per zuum iura rerum ordinas.

Rei immensus & aeternus,

Cuius notum cuncta tremunt condita,

Qui cum Patre, Spirituque Sancto

Regnas infinita per saecula. Amen.

XCVI. De S. Vitale Martyre.

Hymnus ad Laudes.

Insigne decus Martyrum,

Astrum Vitalis aureum

Per gloriam certaminis

Vrbem perfundit radiis.

Ense praecinctus Fidelis,

Christi succurtis militi:

Dam lapsu manum porrigit,

Hoffem calcare docile

Equuleo suspenditur,

Sed penna parvulpenditur,

Amoris ardor insenti

Non senit vim supplicij.

Terrae merfus infoditur,

Sed super astra tollitur:

Obrulor roderibus,

Radat in Caelislibus,

Nos Martyr inuidissime

Da post ruinam vincere:

Digneque post victoriam

Ad Caeli transfer gloriam.

A Sit Patri laus ingenito,

Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili,

Maiestas summa Flamini. Amen.

XCVII. In Festivitate S. Anthimi. Hymnus.

Insigne decus Martyrum

Laus nostra promat Anthimum,

Cuius testantur omnia

Elementa victoriam.

Furores calcat Principum,

Manus ridet Carnificum,

Fundat robur Fidei

Non qualis vis supplicij.

B Post carcerum custodias,

Post verberum victorias,

Saxo vincit suspenditur,

Et sic in fluctus mergitur.

Sed o felicem naufragum!

Mox c arum cernit Angelum,

Deposit praestitit vinculum,

Liber redit hospitium.

Caput caesus inierit,

Sed victor astra petit,

Dum mortis fert atrociam,

Vixit mercentur gloriam.

Magnis vororum laudibus

Dignus est Martyr Anthimus,

C Qui signis, & miraculis

Tot claruit prodigiis.

C Hic Piniani languidam

Caricem, simul & animam

Cunctis morborum nexibus

Sacris absolvit precibus.

Vefana Daemon furia

Quendam verat in vulnera,

Pacis hostis expellitur,

Sic mens pacara redditur.

Te Martyr almae poscimus

Cordis, omisque vocibus,

Vt nos tremendo iudici

Commendes prece supplicij.

Sit Patri laus ingenito,

D Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili

Maiestas summa Flamini. Amen.

XCVIII. In solemnitate S. Vrsini. Hymnus.

D Vlce Martyr exornatus

Festum praebet Vrsinum

Quo victus victor extitit,

Et clatus astra petit.

Nam penas post horificas

Caruis panem infirmitas,

Sed mox ad cor reuertitur,

Et laetus in se caditur:

Dignae raptor erubuit

Rapinae cum succubuit,

Et Hoste lapsopendit,

B Qui frangit vulnus inulit,

Et non inter certamina

Martyr insignis adiuva,

Da dissidentes fidere,

Victosque rursus vincere,

Sic animarum Medicus

Affer opem languentibus:

Hausit caelestis gratiae

Aegre curantur anime,

Sit Patri laus ingenito,

Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili

Maiestas summa Flamini,

Amen.

XCIX. *Missa Sanctorum Septem Dormientium.*

Oratio.

Deus, qui in Beata Martyribus tuis Maximiano, Malcho, Martiniano, Dionysio, Ioanne, Serapione, & Cosmarino, futuræ resurrectionis primicias suscitasti: da nobis sic à Mundi perturbatione quiescere, ut ad cælestem vitam mereamur de terra pulvere vigi-are. Per.

C.

Munera populi tui, quæ sumus Domine, Beatorum Martyrum tuorum intercessione sanctifica: ac nos etiam per hæc à peccatorum maculis clementer emunda. Per.

C I.

Cælestis mensæ dapibus recreari, quæ sumus Omnipotens Deus, ut nullis nos perimitas erroribus decipi, quos per gloriosos septem Martyres, de beata Resurrectionis gloria confirmasti. Per.

C II. *De S. Apollinare Episcopo & Martyre, ad Vesp. Responsorium.*

Ait B. Petrus Apollolus Apollinaris discipulo suo. Eia. Vers. Surge. Vers. Ecce enim eroditur es de omnibus, quæ fecit Iesus. Erperge. Vers. Multitudo enim populi illic moratur. Prædica. Vers. Constat enim apud te, quod verè sit Dei filius. Er ne for. Vers. Hodie splendidus Martyr Apollinaris victor penetravit Cælum, gaudentes socij canite. Eia.

C III. *Hymnus ad Vesperas.*

Consul æterni trabare Regni
Mente deuota perennis, labora
Curiam Cæli referare plebi

Apollinaris.

lanitor summi plus hoc Olympi
Annuat tanti famulis alumni,
Qui tuas gaudere rationare laudes
Dulcebus Hymnis.

Intimis preßam tenebris Raucennam
Dæmonumque vitas inhiando facis,
Clarus Eois veniens ab oris

Luciferi iterans.

Cæcus oebat potest iræni
Te probat dextram nitilare fidus,
Qui patri cordis, sobolique fratris
Lumina pandis.

Nil potest ægre medicina Theoz,
Nil prophætorum numerus Deorum,
Tu cor ad Cælum facis, atque lætæ
Tollere vulum.

Læta Classensis mouet Ora cæcis
Viribus facere referata linguæ,
Parris æternum referata verbum
Verba facerent.

Morte defenditam duplici potellam
Redditis vtrique miserando vitæ.
Fatus hinc carnem, Deus inde mentem

Protinus implet.

Gloria Patri referamus illi,
Tanta qui digna tribuit ministris,
Sit decus Næo, Flaminique sancto
Omne per ævum. Amen.

C IV. *Ad Nocturnum.*

Chorus exulter cælum,
Turba plaudat fidelium,
Apollinaris passio
Mundi sit exultatio.

Cum morte carnis inerit.
Sancto exutus corpore,
Stola vestitur gloriæ,
Carnis exurit ergastulum,
Celli scandit Palatium.

A Enala iam Metropolis

Rauenna verè nobilis,
Quod Roma in Clauigero,
Tu habes in Discipulo.

Te summe Patrum posticimus
Cordis otisque vocibus,
Ut nos venturo iudici
Commendes prece supplici.

Gloria sit ingento

Patri, & Vaginato,
Sancto simul Spiritui,
Deo indivisibili. Amen.

CV. *In Natali S. Apollinaris. Missa.*

Introitus.

Surge, accipe Spiritum sanctum, simulque Pontificatum, & perge ad Vrbem, quæ vocatur Rauenna, prædica eiusdem nomen Iesu, & ne formidaueris. Psal. Mirrat Dominus Iesus Christus Angelum suum qui præparet iter tuum, & quæ postulant, annuat tibi.

C VI. *Oratio.*

Deus, qui nos per B. Apollinarem Martyrem tuum atque Pontificem Apostolicis voluisti documentis imbueri: da nobis quæsumus, & pax deuotionis incensum tibi semper offerre, & contriti cordis hostias immolare. Per.

C VII.

Deus qui B. Apollinarem pro confessione tui nominis prunis impostum, fauoris hostiam suscepisti: da nobis quæsumus, & pax deuotionis incensum tibi semper offerre, & contriti cordis hostias immolare. Per.

C IX.

Mirrat Dominus noster Angelum suum, qui præparet iter tuum, & quæ postulant, annuat. Vers. Ponens Petrus manum super caput B. Apollinaris, dixit illi: Alleluia.

C X.

Obsecramus suppliciter Christe Parris gloria, lux mundi vera, postige lapsis famulis dexteram, stare qua valeant contra callidi hostis certamina fauente nobis tua clementia. Vers. Deus qui operatur cum Petro Magistro meo, operare & mecum, ut clarificetur nomen tuum.

C XI.

Clara nobilis præconia Apollinaris calica Martiris lævis promant vocibus agmina.
Omnis & Orbis quædus dramatum dulce molles resonant climata.

Exulter merito nimis alumna tam egregij ciuis Antiochia.

Plaudat præcipue siliæ Rauenna sacro eius cruce purpurata.

O virtus noua vinci nescia, & turis David inuictissima, cuncta pro nihilo reputans tormentorum genera.

Alta viscerum tidæus vulnera, dura verberum spectens stigmata, aqua refrigerat feruida membra sanguinis coarida.

Carcerales hinc tenebras, longa ferens exilia, famis quoque petulit inopiam, sustinuit Equulei suspensia.

Carcenarum mox vincula sacra vincunt, bechia, contunderè non timer os tabida cum lapide carnicis infania.

Eulsecrans claustra tartarea, exanimem Patricij fuscitauit filiam.

Quis referat quot carcerum lumina, quot languida Diuinitus reparauit corpora?

Petimus Ecclesiarum radians fidus, & lucerna Pontificum nitida, Martyrumque gemma.

Pectora nostra prece sedula virtus emunda, vit-

B ij

Cum Tuscis Italia,
Nobilis Monarchia,
Sanctorum Domicilium
Quam sacrae Aeternum
In qua lucerna Praefulum,
Via, forma, speculum.
Donatus Martyr inclitum
Obtinet Basilicam,
Servat & Ianuazium
Caeli Sidus aureum.
Quem non humana studia
Non linguae facundia,
Digne valere extollere
Pro merito gloriae,
Nam quae perferre possit,
Quis referre poterit?
Cuminam per cinerum
Vaporatur triduum,
Vt quo crematur longius,
Cremet post velocius,
Hunc Martyr dum ingreditur
Nec capillus laeditur.
Solane mox Angelico
Gaudet contrahentio,
Dum globi strident ignei
Crescit ardor Fidei,
Sic flamma desilenti
Perit vis incendi
Victor ab igne trahitur,
Ad tribunar rapitur,
Consultur, impetitur,
Eadem vox redditur,
Nam fixa super stabilem
Domus viget lapidem.
Cum caro poenis cingitur,
Mens in alia figitur,
Tortura reddunt lenia
Visa illic praemia.
Sic ponas mille mortuum
Dulce credit otium.
Suae manus Carnificum
Nervos vellunt viscerum,
Compages laxa soluitur,
Postquam nexus tollitur,
Fit diversus exitus,
Multiplex intrinsecus.
Hinc traditur atrocibus
Belluarum moribus
Ferae sed indomabilem
Reponentes rabiem,
Dimissa colla castius
Sacris sedunt precibus,
O Lucifer Hesperiae,
O decus Ecclesiae,
Quis tua possit omnia
Promere praecordia?
Non hoc implere nitimur,
Sed gaudendo vincimur.
Te pronis ergo mentibus
Supplicantes petimus,
Nos culpe nostrae debitis
Tuis solue meritis,
Et Electorum ceteribus
Sacris iunge precibus.
Sit laus Patri ingenito,
Sit eius vniuerso,
Sit vniuersae patri
Decus omne Flaminii.
Cuius una potentia
Cuncta regit saecula.
Amen.

A CXXII. De S. Fidele Martyr, Hymnus.

Magna Fidelis merita
Sancta promit Ecclesiae,
Qui morte mortem perdidit,
Et victor astra petiit.
Abiecit carnis onere
Sola vestitur gloria,
Terribis ab ore lacrymis,
Veris poeitur gaudia.
Vt ensis caesus moritur,
Sena tempestas occidit,
Sic inrenetur impis
Vindicta insti Iudeis.
Quendam ex Carnificibus
Malus inuadit Spiritus,
Mox Sacra glebae longitudo,
Dira pestis excluditur.
Cordis, orisque precibus
Te Martyr almae petimus,
Nos tua per vestigia
Ad vitam ducas praemia.
Sit Patri laus ingenito,
Sit decus vniuerso,
Sit vniuersae patri
Majestas summa Flaminii. Amen.

CXXIII. De S. Gregorio Papa, Hymnus.

Anglorum iam Apostolus,
Nunc Angelorum socius,
Vt tunc Gregori Gentibus,
Succurre iam credentibus.

C. Tu largas opum copias,
Omniemque mundi gloriam
Spernis vt inops inopem,
Iesum sequaris Principem.

Videris exilis naufragus,
Dum stipem peris Angelus,
Tu munus iam post geminum
Praebes & vas argentum.

Ex hoc re Christus tempore
Sua praesent Ecclesiae,
Sic Petri gradum percipis,
Culus & normam sequeris.

O Pontifex egregie,
Lux, & decus Ecclesiae,
Non finis in periculis,
Quos rex mandatis instruis.

D Mella cor obdalcantia
Tua distillant labia,
Flagrantem vim aromatum
Tuum vincit eloquium.

Scripturae Sacre myrica
Mirè solas enigmata,
Theorica Mytheria
Te docet ipsa Veritas.

Tu nactus Apostolicam
Vicem, simul & gloriam,
Nos solue culpe nexibus,
Redde polorum sedibus.

Sit Patri laus ingenito,
Sit decus vniuerso,
Sit vniuersae patri
Majestas summa Flaminii. Amen.

CXXIV. De S. Benedicto Abbate, Hymnus.

Ad Vesperas.

Gemma celestis pretiosa Regis
Norma Iustorum, via Monachorum,
Nos ab immani Benedicite Mundi
Subtrahere ceno.

Tuum solum sperans, cor in astra figens
Cogis heredes fieri parentes,
Vas Deo plenum reparare fratrum.

Promeruisse,

Magnus in parvis Eremita membris,
Vinctis ætatem, superis laborem
Ardua diffiditæ rudimenta viæ

Fervidus simplex,

Strage saxorum puerum sepulchrum,
Mox ut orasti, prece fuscitasti,
Sensus hinc carni, caro famiarit

Redditur æque.

Iste subblandit speciem columbarum
Nesciam fellis animam Socoris
Summa stellari penetrare Cæli.

Culmina cernit,

Ipsæ post clarum referens triumphum,
Celsa deusio petis altra Mundo
Luce flagrantem radiante cellam.

Pallia seruant.

Laus honor Patri, parique Proli
Vna Maiestat, eadem potestas,
Cum quibus Sanctus simul implet omnem

Spirant Orbem. Amen.

Ad Nocturnum.

CX XV.

Signifer iustissimæ,
Sacraque Dux Militiæ,
Nos Benedicte valido
Precum descende brachio.

His armis execrabilem,

Leonis vince rabiem,

Quibus olim reuertimur

Pellis abore Membram.

Vtrique lunctæ vespibus,

Vultus curant vinctibus;

Flammata mens diuinis

Ignes exinguit ignibus.

Cracem mirrens ut lapidem;

Veneni frangis Calicem,

Non valet moris vasculum

Vix ferre signaculum.

Frater, quæcunq; tunc nequissimus

Vagum raprabit Spem;

Dum tua virga cæditur,

Stabilitate reddunt.

Sit Patri laus ingenito,

Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili

Maiestas summa Flamini. Amen.

CX XVI.

Ad Laudem.

Avrotæ surgit aurca
Festa restaurans annus,

Cum Benedictus arduum

Cæli scandit Paladium.

Quænta in summis accipit,

Qui sic in imis claruit.

Cum micat prodigia

Per ampla Mundi climata.

Eius carenum gratia

Tellus vomit cadavera,

Decoris vnda liquida

Sicca lambit vestigia.

Totius Orbis ambicium

Per Solis videt radium,

Mens in Auditore posita,

Subiecta cernit omnia.

Te pater almæ, petimus

Pecoræ mentis visceribus,

Ut Cælum des ascendere,

Quos Terræ docet spernere.

Sit Patri laus ingenito,

Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili

Maiestas summa Flamini. Amen.

A

CXXVII. Epitaphium Lediæ

Sancti Presbyteri.

Vir Domini clauso iacet hoc odioens in anno
Cui sine carnificum sit necesse martirium.

Vinum resquebat, panem non procius edebat

Hebdomas bimam, sic dabat vna cibum.

Ordine diverso plicor fuit, atque sacerdos.

Obtulit ex æquo munus vtrumque Deo.

Lux oriens Urbis, lux omni claruit Orbi.

Artis, & incendit, iuit, & ire dedit.

Ecclesie speculum, vitus lapis, hostia, templum,

Nos peccibus releva quos mala nostra gravant.

CX XVIII. In Natali Confeffionis Petricum.

Hymnus.

B Sacri Pontificis annus emicat Natalis,

Celeberris plebs pia gaudeat, & læto

Reverent pedore carmina Christo,

Qui regit omnia.

Hic spernent proprii gaudia corporis,

Longum sustinent Martyrium Crucis

Tormentum grauius vulnere percellit,

Qui tortor suus exiit.

Sacra militæ signifer lacryis

Virtutum fuerat forma sequentibus,

Accendens validis pectora vocibus.

Præclaris quoque moribus.

Bis senos lapides pectore derulit,

Bis rinctæ tunice regmine splenduit

Cui tintinnabula dulciter obtreperunt.

Mala punica destitunt.

C Ipfus peccibus Conditos omnium

Demeros releva pondere criminum;

Cui laus, Imperium, summaque gloria

Sit per omnia secula. Amen.

CX XIX. Ad Laudem.

C Hæstæ Sandiorum gloria,

Cerrantium videtur,

Nos Confessoris precibus

Culparum solue nexibus.

Fac nos imitabilia

Eius sequi vestigia,

Tu fit commane præmium,

Qui factus es & pretium.

D Nam hic in into positus

Cælis præstabat moribus,

Humilis erat ordine,

Claro sublimis opere.

Intenca mens celestibus

Mundanos horret strepitus,

Nisi iam delectat anxiam,

Quod non dæcit ad partem.

Accensus illic spiritus

Tolis anhelat nifibus,

Iam cernit in enigmate

Lumen inaccessibile.

Sit Patri laus ingenito,

Sit decus Vnigenito,

Sit vtriusque parili

Maiestas summa Flamini. Amen.

CX XX. De Omnibus Sanctis. Versus.

E Didit nomina eorum in mendo fororum,

Quorum imbuit per singula bimos, vtriusque

Hos pariter sacri doctrina medellam,

Nec non Divina præstauerat gratia grada,

Vrque possint febri purer explodere pettes,

Atque saluteram morbis impendere curam,

Artibus horrendas pelientes corpora des.

Et muros, claudos, sudosque reperos,

Lufcos, ac strambos, qui serus verba loquels

Fantes corrumunt, & quicquid debile ferens,

Cellus lallaurant Christo donante salutem.

Sicque hæc carnis tridunt medicamine spurca, A
Nec tamen eximo virtutum munere dices
Aut fallentis gellane mascupia fatis,
Et loculos nummi calcant, vt terra venena,
Omnia donante gratis pro flipe fuperna.
Princeps interea mandis, qui secepta regebat,
Martyres ed' d'is multabat truci bus artoz.
Tum lances pelagi gurgite merfctar fratres
In pontum feroc virtute tonantis
Algidas & vitreæ misciscuntur quora frustis,
Dum dido citius lantidis ad littora vident.
Sic comprellis talis sacra virtute pectus,
Turgida fluctuagis sopiuit Carola campis,
Dextera dum Partus potius pascit fecit immundus,
Impius id quod cernens vexilla trophæi,
Alecta Gorgoneis molitur damna venenis.
Nam truci lena letos fannarum pabula teret,
Et sacras mentes rum fornacem fomare facit,
In quam flagrantem facta deoradere iussit,
Vt rogus infonores prunaru rorte cremarent
Aurus, quos didum turgescens gurgite pontus
Mergere nequibat, limpiarum fluctibus aris.
Sic facula flammæ fornacis fomare friger,
Vt miles Christi neglecto turbine flammæ
Redderet lugentes pro vita fopire grates,
Ceu Salamandra rogis solet insulare socorum,
Quamvis congerie glomeretur rorte rogorum,
Tunc crucis in paralum cognatur scandere robur
Atque Phæreatarum denas lussiere singulas.
Mox Sator arcinus, qui sancto iure triumphas,
Spicula rortorum conhegit dila reorum.
Exin Martyrj fumpferunt ferra crenata
Ad conueta poli migrantes culmina celsi.

XXXI. De Annuntiatione Virg.

Ecce parat clausula Regi prænuncius aulam.

XXXII. De Natiuitate Domini.

Natus ab æterno, prodit de Virginis aluo.

XXXIII. De Cæna Domini.

Qui caput est tussit, vestigia tergit alumnis.

+ voluit. Quod? veruit parti, Petrus vult solvere tot.

XXXIV. De Baptismo Domini.

Non fluuius fontem: mundum lavat vnda lavantem

Abluc Iordanis, à quo magis ipse lavaris.

XXXV. De S. Iohanne Baptista.

Præuia maestra Verbum vox tensit in aluo.

XXXVI. De Oblatione Domini.

Non capitur Cælia, Simeon quem stringit in vlna. D

XXXVII. Vbi pueri dicunt, Osanna.

Altra, polus, recta meruunt, quem portat asella:

Voc e Deo magna cretus deprimi Otanna.

XXXVIII. Transfiguratione Domini.

Hic Deus celsit, sed non cælestis regimine clausit.

XXXIX. Dominus dicit discipulis suis: Vigilate.

Quos sopor oppellit, vigiliam Rex surgere iussit.

XL. Vbi Iudas Dominum tradit.

Falsa ferox blando Lupus oscula portigit Agno.

XLI. De Paterna.

Esum perperæ patiunt hæc secula vitæ.

XLII. Vbi Christus rogat Patrem.

Partem Chistie rogat, cum quo simul omnia donas.

XLIII. De Ascensione Domini.

Ima Deus petiit, sed non cælestis reliquit.

Est ibi quo tendit, permanet vnde venit.

XLIV. Vbi Spiritus sanctus descendit

super Apstolos.

Ignit Apostolicum linguarum flamma Senarum,

Cerminat & varias qualis vox freunda loquelas.

XLV. De S. Petro.

Sperne maris naucm, Cæli Petre suscipe clauem:

Fluctibus & speris, portum mihi redde quietis.

XLVI. De S. Paulo.

Mellibus omnem Paulus nigrat imbebus Orbem
CXLVII. De illis qui morantur in adia.
Quæmanet in tenebris, nescit vestigia pacis:
Cõsiliu reuelat, cum se glaucoma peruerget,
Acrc suau creat regmen malè redâ reuelat:
Nox reparat lucem, dolor aufert sape dolorem.
CXLVIII. De illo qui placet duobus inimicis
Dum placet vtrique, perdit Metecus vtrumque.
CXLIIX. De Hildebrando.
Vtute vis Romæ, clare deprimito voce:
Plus Domino Papæ, quam Domino parco Papæ.
CL. De eodem Hildebrando.
Qui tab em tygridum donat ora cruenta leonum,
Tenens vq; lupum mhi mitem ventat in agnati.
CLI. De illo, qui omnia timet, vel nihil timet.
Nil metuens, & cuncta timens, ridens vitæque
Hic rumer, ille iacet, medius discriminat polles
CLII. De Virga Moysi.
Virga vocat Magicos in se reparanda claudens.
CLIII. De S. Jo. Noë.
Arca dat Ecclesiam, Baptis maris vnda figurat.
Quod melius est, vt scribitis Rex in ferro, quam feruus
in auro,
Elige Rex ferro, quàm feribi feruus in auro:
Clauit in custodia Rex est, quàm erius in aula
CLIV. De illo, qui prius donat, & postea reposit.
Fœdus amicitie violat sua dona repositus,
Vncæ manes retrahit, quod prius ampla dedit,
Qui reperit deum, meritò mox perdit amicam,
Munere de vestro gaudia digna fero.
Quoniam vana butus mundi sunt bona.
C Cum cineres Regum videamus & ossa parentu,
Acida peluissis congesta iacere sepulchris,
Quo libeat carni vigor ante possessio mentis?
CLV. De vno Papa hoc me rem incipit, & mecum
exopiere volebat: Sicque mecum discit: Sicut erat in
principio, cum mecum non discit: Gloria Patri.
Sicut erat damno, quia nunquam Gloria canno:
Qui caput abstin, caudam quoque iure vorabat
Olibitoræ terat, qui forbus ante medullas.
CLVI. Ibi hoc dicitur, qui falsum pacem faciunt.
Vt valeant oris iungantur & oscula cordis:
Par ditimit litrem, captum cum iurgia finem.
CLVII. Quod sepe amicus videtur iasari, & in
amicum fraudulenter blandiri.
Sedit amor iusti, licet blanditur iniqui,
Est amor immittis, dulcis furor, ita fidelis
Sunt etiam blandi sub ouina pelle tyranni.
Sic & amica Patres reddit censura letoces.
CLVIII. Ad Papam Alexandrum, aduocatum.
Sedit Apostolica qui vale retineat vigorem,
Æqua libertat rigida pondera iusticie:
Iuris enim patres nescit suspendere lances
Quem fauor inestit, spes vel avara trahit.
Muneribus plenis cui laxant ora crumena,
Iusticia vacuum perdit inops animam.
Cæli Roma terras tenet, & regit oebis habenas:
His qui plura petat, dirior esse nequit.
CLIX. Hoc sermo Dei facere debet.
Mitra quidem tollo, sed fratribus omnia trado:
Auro dicitibus, perbeo pauperibus.
CLX. Præsum dicitur: Edem pauperes. Silentium
soluunt dicitur: Preterea in conspectu Domini.
Sicut Edent, mentas: reddit Periciosa, loquelas,
Inspiciens in corde suo, non est Deus, inquit.
CLXI. De Odio.
Vt lica pessifero perenne Carapula veneno,
Sic animas hominum perit edax odium.
CLXII. Qui castramet, non debet Episcopari.
Qui nequit abicidi non debet honore potius.
CLXIII. De Romanis scribitis.

Roma vorax hominum, domat aequa colla virorum, A
Roma ferax seclorum necis est vberima frugum,
Romanae febres stabili sunt iure fideles.

CLXIV. *Quod qui ignorat legem, vitium acquirere periculum.*

Qui lus ignorat, vitiorum peste laborat,
Vitium vitium, fas putat illicitum.
Non sit securus quis Iudicis ore solutus:
Sunt à lege peccati, distans iura fori.
Aibet lacerum ligat hunc, quem soluit apertus
Nec fugit esse, nec videt acta Deus.

CLXV. *De Triduo trinitatis.*

Quam Triduo grauem soleat illidere calcem
Hic nodus ignorat, stomachum qui sedulus inflat, B
Crebris efflantem reprimat qui siliula ventrem,
Vtque sibi solem vacuat spiramen verumque.

CLXVI. *Radeles non Passori, sed antiquo Draconi.*

Desinit esse reus, qui punit flendo reatum,
Sacriligae captam geminara superbia culpam
Certe necans Vberem, nunc fludo de trois Orbem.
Hec gladio feri gladii troculentior auri,
It animam penetrat, carnem fons ille crenat,
Vimque tenet iaculi radiantis vena metalli.
Nil distert ferro, periclitatur quisque vel auro.

Quid iuvat an fuluis, furatque quis occidit aemio?

Hos homicida vibras miferos, & vtroque trucidas.

E Carlo rueras, sed adhuc draco lubrice fusillas,

Uter vomens rabitem, vtrum diffundis odorem?

Fractus adhuc tepas, & flammam nambus efflas

Squalida colla tumes, strages & praeta frendes.

Desinat horrida squamis artollere colla

Vt populus viuat, vitam mala bestia perdat,

Torrea dracones reprimat iam vipersa cristas,

Te superaggeilus lapidum tumuletur accursus,

Rudet erit lapidum concors sententia Patrum,

Hae ferobis aera lues nuido ne gutture suffles,

Mille vorax hominum crepet insatiabile mōstrum.

Te super inferni sua claudant ora cauemus,

Ne rodinus pateat, sed mundi bella quiescant.

Fumes vitæ volat, mors improbia propinquat.

Immineret expleti prepes tibi terminus æui.

Non ego te fallo, corpo mortieris in anno.

CLXVII. *Quidam fratres, qui ieiunium & vigilia in nauem venerant.*

Agri centum Scotalis sal gignitur otis,

Quod fuit in flammis, crepit si mergitur vndis.

Qui naturales trahit in contraria leges,

Congruit auctoris quantum sibi d' fider vni.

CLXVIII. *Quod quidam benefactis offendunt, offensione placeant.*

Officium stimulat quosdam, percussio placat,

Os in corde suo cor ponit in ore nabaldus.

CLXIX. *De denu & leute.*

Littera mutetur quod odobar rursus edetur.

CLXX. *Quod caro sine predicatione, prurupit in solum vitium.*

Sythaecit viciis caro verbi libera, cultris

Virescunt steriles satiente rigone nouales.

Nouimus Annibalem, luctumque fuisse Neronem;

Quem ramex etiam pressit cum scopera leuarent.

CLXXI. *De Baculo Restoris.*

Sescepe dixerim moderaminis arte Bacillum.

Quos ferream pupigit cornu plectre reducit.

CLXXII. *De Ecclesia Romana ab Antipapa innasa, laeta.*

HEV Sedes Apostolica

Orbis olim gloria:

Nunc prob, dolor, efficitur

Officina Simonis.

Terunt incudem mallei,

Nummuli sunt tarenti:

Iusto Dei iudicio,

Vt ista conditio.

Vt quisquis Apostolicam

Sedem semel comparat,

Redimere non deinat,

Donec male percat.

Carbidiem pestilentiae

Pressus anathematæ,

Tenes cum Sacerdotibus

Christi peremptoribus.

Fir tibi terra sententia,

Caeli Sedes ænea.

Diligenter igitur intende, quod dico.

CXXIII. *De miseria humana conditionis.*

Prob dolor, infelix humana stipes origo,

Per naducem carnis fit adhuc obnoxia morti,

Er m feros gignit, quos vix limite claudit.

Qui non vocem nisi prolis tangit amore,

Est mirandus, non omnibus est imitandus;

Non sine membellis valere esse refectio membra.

Sæpe nouercais fimens matrem pupillam,

Legeque peruersa graus est de matre nouerca.

CLXXIV. *De eo, qui pradicat infum, & dimittit implere.*

Fundit aquam fluvius vocat. scientibus horris.

CLXXV. *Leo Eleemosyna.*

Cenat ille Deo, qui sumpsum præbet egeno,

Reddere promissis qui non mendacia nouit,

Soluitur expletum gratiori sanos lucrum;

Pro modico magnum, pro ceno redditur aurum,

Sic bema cadum, lucratum dragma talennum,

Sic obulus tegnum, Cyarus mercatur Olympum.

Calica tentenis reddi benur, fixa caducis.

Igneis vnda necat, lapsus eleemosyna purgat.

Est aqua mori flammam, mors est eleemosyna culpe,

Nec replet irtiguis lacrymarum corda fluentia.

Hæc viciis vacuat, virtutum floribus ornat.

Hæc redimunt ipsum pietatis viscera Christi.

CLXXVI. *Anax Dindri.*

Qui cedros solidis seclis congnare cypressis,

Fundamenta stuit nullis obnoxia flabris:

Dixit es ceno, quam fis Pado'e fluat:

Vnda leuat cumulum, flauescit arena metallum,

Lama rudit fruges, rupes præterpeta cacumen.

His vitam tegimus, procul hoc aditare videmus,

In vidua diues Deus est, in diuites pauper.

CLXXVII. *Vita Superba.*

Mens sciret in veras causa peribere loquelas,

Vere licet rubeat, nunquam rosa pulchra perannat,

Qui stat prælio cadit, ceu flos caro lapsa putrescit.

Vita volans hominis decurrit more fluentis

Teparulum vento solium pendere mememro,

Targida colla suis subigit mors improba plantis.

Vivere qui patitur felici morte fruetur,

Qui fruatur vita, mortem patietur amaram.

Vita beatus proliber, ne longum viuere speret.

Viue memor mortis, quo semper viuere possis.

Tonus viue Deo, totus tibi mortuus esto,

Vita parit mortem, mors vitam parat perennem.

Qui sibi nunc vult semper moriendo peribere.

In te qui moritur, hunc vita beata sequetur.

Sic requies fello reddi debet vita perempto.

CLXXVIII. *Limbo Obreclanti.*

Esc foret panem melius quam rodere fratrem.

Corporis vna cibus anime res altera virus.

Rofus non moietur, rodens homicida reueret.

Non alios capere, te cernas lumine culpa

Non mihi des vultum, promissus tibi vertere tergo,

Me faciens speculum, cum sis tibi manica facis,

Polypus bartasi de se non fueret olendi.

Lynece lux radiis in viscera figit acuto,

Cū se nō videat, penetrat procul omne quod aliāt A
Obstat coes accutū, non cedere possunt,
Nec sibi, sed vāno parent sua lura metallo,
Scabra polire lima vult, non ipsa poliri,
Prua mauet lentum scorum, dum laui'gar arsi:
Nam scabiola canis titulo fit digna fidelis
Si ridu tabido vernam cum inse lacessit.
Qui quod vult dicit, quod non vult sapēs audit.
Non habet os lingua, frangi tacite olla sed ipsa,
Vnaque diuersis parit infortuna membris
Pone malum liguat, quam vibras more sagitte,
Ne gladij conto referantur fixa apollo.

CLXXXIX. *Duos in inimici, se ad pacem redeant.*

Hamat amor varios, sc'ndit discordia iundos,
Non ibi lux pacis vbi fit diuisio cordis
Pax docet ignarus, discordia cecur acutus.
Non stans est rebus, fortune ventur ordo,
Cervici rigide moti improuisa minatur.
Turpida cella suis fugit febris ignea planeta,
Ac domat indomitos Otisino iure solutos,
Qui ramarie Deo, cognitur cedere morbo,
Quod dant languori, vter veruere saluti.
Vultu saepe truce summus velat ore vomentem,
Oraque terribilem fremdentia verba tonantem
Funda perexiguo strante contera lapillo.

CLXXX. *Cum idem scripserit bis mittitur.*
Iure notatur deum, qui saepe rescitibile eidem,
Non tamen absurdū cum res habet ipsa recursū,
Idem verbum dum sit penamio rerum.
Insinuat vicem carminibus non reddentem.
Dilheba rex mihi quos fumina sunt paradisi,
Fons sed ex vestro nec mihi si la fuit.
Nunc igitur scriptis totidem nisi scripta remittis,
Implicabit vacuum penina reusa rhecam.

CLXXXI. *De quibusdam antidotis.*
Mors Alloci aequat, copulatur sapor vniū veramque,
His quodque. et paritem pigra fortis acrotem
Serapi non cunctis faciat prellare venenit.

CLXXXII. *Quod qui sunt munus debet vicem reddere.*

Altreum chara composuit munus amico,
Si genulus refectat, si daret accipiat.

CLXXXIII. *Quibus Benedictis de oculis mittitur.*

Dens alij fulsum trunā libante mera hom,
Sed Mundus viuit, quia Ligno Vita pependit,
Sic modicum magno Liguū pretiosus auro.

CLXXXIV. *Pontificali de terra ecclesia mittitur.*

Magna perexiguum munus aureū insc'pe lignum,
Nolo datum trurines, sed dantis viscera libret
Adeo quod parti non est, presumet totis
Carmina quot scripti, totidem tibi ligna polloi,
Charula vena'is, donantur cetera gratas.

CLXXXV. *Quibus Benedictis de oculis mittitur.*

Marmoribus laroni fabri dant signa metallis,
Sandapilis inopes compingunt vest'fines.
Nec nos ligna Ducum scriimus, sed signa cololum.

CLXXXVI. *Amicum terret.*

Quod digitis sensib, totidem tibi crimina miro,
Alpera vox, Ire, nimium iacenda. Venire:
Congregat huc agnos, vox altera dissipat hordos;
Pospicula voces poterunt compingere mores.

CLXXXVII. *Ad inimicum.*

Si Regni requiem cupimus, metumus & ignem,
Inter bella silent leges, in pace h'quuntur.
Tempus adest belli, venient sua tempora legis
Sic lis obtineat, ne pax post bellica perdat;
Ne vincare foro, qui tenet vincere campos.

CLXXXVIII. *Discretis inter laurū, & grānū.*

Honens precipitem nobi te ferre limacem,
Cum granitate levis, sis leuitare graui.

CLXXXIX. *Quod melius sit agricola laboranti, quā Dominus prelanti.*

Bella ciet Dominus, profcindit rura colonus;
Ille pater iaculis, hic irugum gaudet accutus.

CXC. *De his, qui non se, sed obsequiuntur.*

Polypus harenat de se non taret olenti;
Sens sua qui palpant, aliena picula damnant.

CXCI. *Quod esuriens & sitiens vile quolibet libenter sumit.*

B Fascibus atra fames herbas commendat agrestes,
Hauibulem densam reddit sirs ignea vappam,
Esurians comedit, vacuo satur ore ligant.

CXCII. *De illo, qui gloriantur in abundantia vult.*

Voce satis ce sa vocalis rudie Afela,
Dulce melos placidis format vox Cigneā bombis.

CXCIII. *De Monachis, qui laticas induunt ad carnem.*

Hamare Vestes prebent inamabile regmen:
Vestes hemare gemina sunt peste perora;

CXCIV. *De Hildeprando, qui parua quidem facit, sed magna videtur esse prudentia.*

Parua Tigris millas aequat properatant lagietas,
Vile quidem ferrū, tamen edomat omne metallū;

CXCV. *De Papa, & Hildeprando.*

Papam rive colosced te prostratus adoro:
Tu facis hunc Dominum, te facit iste Deum.

CXCVI. *De Romano Archidiacono, qui mihi medicum piscem misit.*

Non minus Petrus si sit mihi semper egenus,
Cum genere medos flamma pisciculos.

CXCVII. *Vrbani granular, qui Roma saluti est pauper Episcopus.*

Quod sibi Bethiaide, nunc est mihi Petrus in Vibe:
Hoc cum lcepra tener, quod erat cum tercia nece,

CXCVIII. *De illo, qui salum habet.*

Cum sape est soboles, viuunt de morte parentes,
Et velis vna caro videri in talice propago.

CXCIX. *Vt hi, qui praedicant, inuicem non discendant.*

Non sapiens stulto, non bos societur asello,
Qui Diutna docent, a se non potius aberrant.

CC. *De sterore Turdi si visus, vnde Turdos ipse capiat.*

Podice digeritur, pede quo Turdela tenero,
C CI. *Ille, cui ego praedicam nisi epistolam, & ipse nobis parum.*

E Non obolus solum, non aequat libra talentum,
Fime minor modio cocti est ille choro.

CCII. *De Florentia, in qua Papa Stephanus obiit, & Nicolaus Papa ex eadem praefuit.*

Parus virum magnū debet Florentia Romae,
Qua tener exardem, cogatur reddere viuum:

CCIII. *De illo, qui seruitus suadent, & re remunescunt.*

Nil sibi protus emit, qui se sobi sonore vendit.
CCIV. *Quod Roma Mundo praefuit, duce legibus obediuit.*

Præfuit Vrbis Orbis, fuerat dum subdita Legi,
Iustitiaeque Regnum contraxit habenis.

CCV. *Quod plerique vassi sint tenaces.*

Vix opibus largum videris, & corpore castum.

CCVI. *De illo, qui nuntius Arcii, Pompeii
Abbas fuit.*

Qui solet infipidis venam facere lupinis,
Gurture nunc epulas ructat eurgente masinas.

CCVII. *De Domino Umberto Archiepiscopo, qui
sedebat ad dexteram Papæ, & ego ad sinistram.*

Fortior hadenam, tu Sodem tollis ouinam,
Læus habet dexteram, dexter quandoque sinistram.

CCVIII. *Super secularibus, Eligida.*

Lugeo vos miseri, quibus est mens dedita carni,
Cæum despicias quævis bona summa potatis.

Quid vos horret ego, quid vos oprare monebo?
Nunc malè iucundas Mundi forbere medullas,

Extra replere cibis, æneis onerare faginis,

Ne pereant vermes macie vos semper edentes,

Fonibus litiguas gelidis extendite villas.

Non numerus nummis, non fit mensura metallis.

Post erit angustum possessio vestra sepulcrum.

At quos spes sulco dicat pretiosior auro,

Quorum disicte vertæ sunt præuia varæ,

Quas fur nō temerat, nec edax malè tremula fuleat

Vana repentinis ob noxia luctu ruinis

Spernere, lapsuro cedant sua munera Mundo:

Sufficiant Christi famulis patrimonia Cæli,

Pectoris eximium Fidei regat ærea talentum.

Sit studium nullas virtutum condere gemmas,

Et malè nascentes vitionum vellere sentes

Turbida fluctuosi virare negotia Mundi,

Incoabet eloquiis iugiter mens libera sacris,

Iam modicè gullet mel, quo post plena redunder:

Ad sua sac noscitur redire primordia forma.

Hæc tumulentiur opes, illi quætantur honores,

His homo iure potens, his fit per sæcula diues.

CCIX. *Contra Cluniacensem Abbatem, qui cum
Galliam duxit.*

Mors mea grandævam perimis Cluniace senectam,

Efficis vt non sum, dum petis vt bene sim.

Vt tibi mella fluant, epulæ pigmenta tubescant,

Anaplaque conditos præbeat olla cibos.

Scabta sit vt nostris delint vel Canabra mensis,

Dum tibi seruo dapes, me manet atra fames.

CCX. *Versus Pauperes.*

Vloeribus vacuus, sed paupertate repletus:

Lazarus ecce venit, qui micis viuere quatit.

Absunt ora canum, non defunt nostra pedonum;

Illæ cutem lambunt, hæc membra scarientia rodunt.

CCXI. *De Triduana ieiunio.*

Quam Triduana grauem soles illidere calcem,

Sarpis expertis scit mens exercira bellis.

CCXII. *Qui dicit quod vult, audit quod non vult,*

Qui quod vult dicit, quod non vult sapienter audit,

qui quod amat loquitur, quod odit perferre mere.

CCXIII. *Epitaphium Petri Damiani.*

Qvod nūc es, fuimus et, quod es, nūc ipse fururus

His sit nulla Fides, quæ peritura vides.

Frisiola sinceris præcursant somnia veris,

Succedunt breuibus sæcula temporibus.

Vine æmemor mortis, quo semper viuere possis,

Quicquid adest, transiit: quod manet ecce venit.

Quam benè prouide, qui te, male munde, reliquit,

Mente prius carni, quàm tibi carne mori.

Calica tertenis, præter manifesta caducis.

Mens reperat proprium libera principium.

Spiritus alta petat, quo prodit fonte recaræ,

Sub se respicias, quicquid in ima grauat,

Sis memor, oro mei, cineres pius alpine Petri,

Cum proce, cum geminis dic: Tibi pace Deus,

A

CCXIV. *Benno Episcopus.*
Riminum Ingo, lacrymarum flumina funde,
Læus tua Benno fuit, probi dolor, ecce ruit.

Benno decus Regni, Romanæ gloria genti:

Ipse patet patriæ, lux erat Italie.

Hunc locum miseri miserum sentire superbi,

Lapsos testituit, turgida corda premit:

Fut leo pugnantis frendens, tener agnus inermis,

Hinc semper infusus perfluit, inde pius.

Hic Fides dum iura colit, dum cedere necit,

Firma tenens rigide pondera iustitiæ.

Rediculae sagulus prauorum petrarit istus:

Per quem pax vixit, bellica fons perijt.

Obsecro tam ditam sapientes scire ruinam,

Et pia presocio fundite vora Deo.

CCXV. *Quod vermis eris, & vt vermes uolueris.*

Eius homo, quod eris, datus es, vt ore voreris:

Car cinis & vermis, tumida cervice superbis?

CCXVI. *Ad Patientiam provocat.*

Cum croor excrefecit nemitorem vena requirit,

Vulnus & inuolucrum facit, affert plaga salutem,

Mens studium generat, pia quod Consilio purgat,

Sic animæ saguis per venam profusit oculi.

Egere lesa fero violat, quod viscera rabo,

Eilo vomax proprii salubri conamine morbi,

Vt mensis stomachus releueret mole rearus.

CCXVII. *Versus de Simoniacis.*

IN code Simonis sabelis, & antra monetz

Amat pestiferas Deus euerterit cathedras:

Nam postica latro per diuersicula reptit,

Peruia gratuito Pallor petit ossia gressu.

Alt vbi mangonum scelerata negotia defunt,

Nec graue orthonam turgit venale talentum,

Non dilatrator obelli, quia non commercia ferdēs

Nam quid nummati, nequeunt vbi ledere nūmi,

Immo quid azibetis manus obse fignalis plantis,

Sæpe salutiferam medicus dedit æger oryram,

Mastupies pugilem cæci genitore videntem,

Clinica procarum pepercit malè fæda venulium,

Nec soboles noxis est addicenda paternis.

Quisq; sua premitur, socij nec labe renerit.

CCXVIII. *Aduersus Simoniacos, Rithum.*

MDi turba turbulenta,

Error, & diuisio,

Hæretis Simoniana,

Zelum, & ambitio,

In lamentum nos compellunt

Sryli sub Officio.

Exarentur ergo cuncta

Srictim à principio,

Ex quo Summe Sedis Præful,

Sandio doctus Spiritu,

Scelleftorum proba corpi

Emendare liquido.

Cuius vox erat, vt patris

Coerigenti filios:

Vt Apostoli vox erat

Mitrad Cotinibus:

Sic se nitent exhibebat

Erga Coepiscopos.

Scitis fratres vos Pallorum

Successisse regimen,

Hinc vos decet vt Doctores

Primum testè viuere,

Obsecrare, increpare,

Postmodum arguere.

Non elatos, non instatos,

Non ex vino rursados,

Non in veste pretiosa,

Sed virtute fulgidos,

Sine causa non ledentes

Castos, atque sobrios,
Sint in promptu gesta Patrum,
Sintque Sancti Canones,
Cibus vestris recreentur:
Debiles, ac pauperes;
Orphanorum mater plorans
Ante vos non clameat,
Cedant equi phalerati,
Cedant cuncti tabule
Cedant canes venatores,
Ac minorum fabule,
Et acce pites rapaces,
Nec non aues garrule.
Ad hæc Simonis leprosum
Execrate hæresum,
Sacerdotum fistul atque
Seculus adulterij,
Laicorum dominatus
Cedar ab Ecclesia.

Ecce Pape gloriosi
Monira Gregorij,
Ecce verba summa Sedis
Præfatus Carolici,
Quibus innunt in eum
Caes Babylonici.

Hincque Carolus exat sit
Ita in Ecclesia,
Inde tumuit in eum
Præfatum superbia,
Sacerdotem populorum
Fuit ab Ecclesia.

Ex quo Simon contra Petrum
Turrim iroxit Magia,
Inde cecidit perculsus
Angulari lapide,
Contra cuius istum platu
Nihil est durabile.

Quorum Rex est alter Christus,
Alter est Leuiticus;
Iste vitæ, iste mortis,
Regnat super agmina:
Ergo quorum quis sit victor,
Nemo sanus ambigit.

Respicant inde cuncti
Et ad corda redeant,
Qui non purè, non sincerè
Sed mente maleuola
Sacerdotem populorum
Rodunt, atque lacerant.

Illi verò, quos cibauit
Fides Apostolica,
Solidentur, & fundentur
Petri petra solida,
Vt post paginam consequantur,
Pleniret victoriam. Amen.

CCXIX. *Damiani exhortatio, ut Mundus
abus fiat.*

Omnipotens, agamus, doce ut quod fecit agamus.
Desunt iura thori, testetur si semina Christi
Iam parer es, soboli spatham fargire sequentis.
Vt tua contiguis pareant vestigia plantis.
Et seges erumpat, dum non quod proculit oblit
Subdita matris torpent vitulamina ramis,
Præstò thauit veteres ad forum germina frondes,
Hæthaque festiui vocat orto semine subrem.
Incipiens igitur terreno cespere velli
Transplantare polo, sper hinc animar vitæ uscar,
Sic radix cordis Cæli se transierit vultu
Et non lapsurus prorumpat in arbore fructus.

A. CCXX. *Ridens puerulus Moschi.*

Q Vis infelici fetus aquam capiti,
Quis lacrymarum sonrem dabit oculis,
Flens pupillæ tenebras obducere,
Væ mihi lapsio.

Non gutta maris, non arenæ litoris,
Aequantur meis scelerum flagitiis,
Excedunt stellas, pluuiasque numero,
Pondere montes.

Nam quibus non sim vitis obnoxius,
Qui prauis semper deferui moribus
Deo solutus, carnis vixi legibus,
Fluxus in ima.

Spreui præcepta, ausus sum prohibita,
Pluris eueri praua per iudicia:

B Noxius mihi, aliis inuoluis,
Ardeor utrimque.

Non Cælum dignus oculis aspicerè,
Non Dei nomen labiis exprimere,
Prohibet ædis facie limen tectus
Culpa remordens.

Nunc quoque sacris dedisti obsequiis,
Vereis vitæ stimulorum illecebris:
Vt fugituum reperant in famulum
Iura Tyranni.

Conor in fletu, tiger cor lapideum,
Precibus inflo, vagus abie spicinas,
Lumen inuiro, tenebre phantasmata
Procius adsunt.

C Effertur ira, tumidum superbia,
Edacem gula, vanum canodosia,
Omnium frendens criminum barbaries
Subdere renat.

Sæpe resisto, atque corripio,
Mihî congressus, mecum ipse dimico,
Sed legi carnis lex dum cede spiritus,
Præda fit hosti.

Sæpe Mûno igne cor accenditur,
Seque transcendens mens in alta spirat,
Sed genuinæ corruptelæ labitur
Pondere pressa.

D Lux inaccessa micat, v per simulas
Cui mens inretra sicciter inhians,
Cuius obrutus ecce carnis obuians
Vmbra terundit.

Hostis antiqui telis mille fauciam
Floro peremptam in peccatis animam
Qui vacuasti mortis iura mortuus,
Per te resurgas.

Palma iustorum, spesque premittenda,
Da Christe manum, & profunda erutus
Solue peccatis, hinc ab immanibus
Etipe noxis.

Tu Peccatricis lacrymas non respulsi
Tu Publicanum peccatorem recipis
Vitam Latroni iam in morte posco
Te dare spondes.

E Pet hæc te quæso pietatis viscera,
Et me de vincula tot cupularum liberta
Mertor iram, effunde clementiam
Fons pietatis.

Da tuis semper obsequar imperiis,
Sicque supernis dignum reddere premitis,
Qui Patri compar, sanctoque Spiritui
Condis gubernas. Amen.

CCXXI. *De Abbarum miseria;*
Ridens.

L Vget, plorat, lamentatur
Sancta nunc Ecclesia
Cum sororum cantum videt
Abbarum miseriam:

Nullus pene Abbas modò
Valeat esse Monachus,
Et totum contempletur
Diversa pericula,
Dum diversum & notissimum
Sustinet negotium:
Et quod velit sustinere
Velut iniquus pariat.

Monachorum tanquam servus
Inrus fert superbiam,
Et molitum foris rerum
Sustinet molitiam:
Hanc Abbatis collum portat
Servitutem geminam.

Spiritualiter Abbatem
Volunt fratres vivere,
Et per causas seculares
Cognunt illum pergere;
Pet tam itaque diversa
Quis valeat incedere?

Nam dum equitat, mox esse
Dicitur vagatio;
Eius namque beberudo
Est claustralis statio:
Quicquid miser facit
Semper est detractio.

Dei nequeantes dum emendat,
Omnes elamant impium;
Si quandoque illi parcat,
Dicunt esse repidum,
Quis portare, rogo, valet
Vulgus iam ambiguum?

Palmes si imitatus,
Fugit, vel expellitur:
Si Eli, runcirridetur,
Atque parvipenditur:
Odiosus est si servens,
Et vilis si repidus.

Valeat forsan emendare
Facta si sint levia;
Et quæ duas cinerum poscant,
Vel vnam veniam;
Grauiora quæ sunt, Abbas
Supprimis, ne pereat.

Nam si velit de immundo
Quidquam loqui vitio,
Monachorum interstina
Omnis sedicio,
Et occulte stacim eius
Traditur perditio.

Si quandoque vel ieiunat,
Vel tener silentium;
Vanæ laudi mox Abbatem
Dicunt esse dedurum:
Et si loquitur, vel mandar,
Velut fur reprehenditur.

Si sermonem facit Abbas,
Denotatur argutus:
Et si tacens nil exponit,
Denotatur fatuus:
Huc se verrat, illic pergat
Semper eris anxius.

Inrus, foris, si contingat
Queliber adversus,
Hoc incurrit Abbatis
Fratres omnes deportant:
Illum rodunt, & perrodunt,
Et appellant bestiam.

Domus sancta si non crescat,
In Abbatem invehunt:
Si crescat, mox Abbatem

A Velut hostes experant;
Vt incutens, sic Abbatem
Simul omnes feriunt.

O beatum tale caput,
Inrus Abbas tolerat;
Secularium & foris
Simul porrat onera,
Anxiat & tristatur
Quod sic premant omnia.

Noctem namque curis pressus
Verbosus dimidiat,
Et auroram vt loquatur,
Sapius anticipat,
Totum diem in loquendo
Postmodum continuat.

B Hæc & alia Prælati
Sustinet quamplurima;
Seculares foris pungunt,
Inrus Fratres vulnerant;
Illi corpus prosequuntur
Hi contodunt viscera.

Dic Prælati: rogo; charti:
Quæ est ista dignitas?
Inrus dolor; foris labor:
Hinc inde calamitas:
Corpus; furore; iis malis
Perditur & anima.

Quis Abbatum; rogo, valet
Ferro nunc tempore;
Inter res calamitatis
Virgas ferre fertiles?
Prælatorum certe modò
Sunt boniores steriles:

C His honoribus Abbates
Venerandi cedit:
Graue pondus & inane
Vltro iam abiciit;
Et de cætero quieti,
Ac securi viulte.

CCXXII. De Ombus Ordinibus monachorum in
hoc saculo rixentium, Rubric.

E Piscepi attendite;
Dei verba discernite;
Vobis præcepit Dominus:

D Pro vestris molitibus.
Si bona; quæ loquimini
Operibus feceritis;
Exempla bona dabitis
Vestris commissis filiis.

Presbyteri; Diaconi:
Qui fertis vasa Domini
Eiote semper nitidi
In conspectu Altissimi.

Qui vult esse Canonicus:
Sit bonus & idoneus,
Obediat Episcopo,
Vt seniori iudicito.

Ad Maruinum veniat,
Cum signum bone resonat:
Postposita pigritia
Festinet ad Officia.

E Plebani recte audiant
Quod sancti Patres clamant:
Vt acquisita prædia
Reliquant in Ecclesia.

Magister doctus literis
Flagella det discipulis:
Vt docti ab infamia,
Doctrinam bene sapiant.
Scriptores recta lines
Veraces scribant literas.

Diffinſiones proprias
Vſque in finem complectant.
Illeratus Clericus
Elarioni deditus,
Deſpiciens myſteria,
Vt ſulca ſacer beſſia,
Diſcurrit per Baſilicam
Pro vanitate nimia,
In loco ſupermanſet,
Cenuice tota reſpicit;
Verba Dei non nunciat,
Priuatum ſemper mouſſat;
Et recitat parabolas
Inanes, atque vacuas.
Abbares ſemper vigilans,
Ab omni namque crimine,
Non pen mundi aſtucia
Sancta relinquunt ſtudia.
Non poteſt eſſe Monachus
Qui vana eſt, improvidus,
Si viuere ſine Regula,
Peſſibit morte peſſima.
Deo deuoti Monachi
Seruare Legem optime,
Viuentes caſto corpore,
Terrena cuncta ſpernere.
Poteſtas eſt in populo
A Summo data Domino
Et cum fide
Qui Sacramenta fecerant,
Pm nullo malo moritu,
Vel placitam preſtin,
Aut aliqua amicitia,
Veritat vera iudicia.
Iudex ſedens in placito.
Non ſperet delucrarum,
Sed Deam rectè timeat,
Et legem clero finiat.
Teſtes pro nullo munere
Falta loqui præſumit,
Sed vera verba dicere
Præſente vero Principe.
Veraces ſunt Notarij,
Tenendu fidem animi:
Nec vnuquam pen denarijs
Falta ſcribant in chartulis.
Caſtaldines populi,
Et omnes Vice Domini,
Ne torquant iuſtitiam,
Nec manducent ſeruitia.
Tenentes miniſteria,
Cum malis non conueniant,
Rectè tamen deſeruiant,
Ne bona perdant metia.
Advocatores placita
Ne fraudent arte aliqua,
Relaxent condit vitia,
Et exquirant iudicia.
Nullus Conſiliarius,
Aut auricularius.
Propter mundana proſpera,
Se conſida in gloria.
Miſſus prudenter ſapiat
Enarrare Miſſatica,
Ne ſtupreſcitur publicè
Verbum dicat inutile,
Nurtus atque Sapiens,
Timens Deum veraciter,
Amendus eſt à Domino,
Laudandus eſt à populo.
Receptor celans vitia,
Tonus III L

A Vt falſa canit fiſtula,
Ridendu verba dudum,
In corde male ſeminar,
Hypocrita ſe ſimulans
Mulca abſcondit vitia,
Vultum demonſtrat placidum
In corde portat gladium,
Ebrioſi miſerrimi
Inferuntur vt phrenetici,
Mentis perdunt memotiam,
Nihil boni excogitant.
Audite etiam Laici,
Qui Chriſtu famulamini,
Pro villa vnuquam crimine,
Paſtores non deſpiciet;
Opetibus perſecite:
In cordibus deſcribite.
Ante quam mors adueniat,
Deo donare decimas,
Securi hinc exibitis,
Et cælum poſſidebitis.
Vxores verò diligite,
Natos veſtros corripiet
Sed vos ancillas regite,
Opus eis impendite.
Qui timer Deum omnium,
Non inter per negotiant
Nec pro concupiſcentia
Vilius fraudet pretia.
Duces cum beneficiis
Ad inuicem conueniant,
Deo cum fide ſeruiant.
C Miles ad pugnam peragrans,
Deum in mente teneat:
Fillones ſemper caueant,
Ne dicant plus quàm audiant,
Placentes per mendaciam,
Peccatam agunt maximam:
Viles apparent ſarcuſo;
Et ſunt in vituperio.
Poteſtas mander vitia
Furta & larcocinia,
Vt ceteri pervertiti
Timeant penam conſequi.
D Conſingare feminæ,
Tenere fidem providi:
Domes veſtras diſpoſce,
Ad templum Dei curſice.
Mutare veſtem vidua,
In caſtare vialit:
Luxuriantes fugite,
Ne poſſint vos decipere.
Puella ſe caſtodiant
Ab omni vana gloria,
Ne luſturare ſeruida,
Cadant in adulteria.
Meretrices conſeruit,
Veniam vobis querit:
Qui ſemper ſolet paſcere,
Expeſtat vos quotidie.
E Semi cum recto animo.
Veſtro ſeruire Domino:
Ancillæ & viliter
Deſerviant ſimiliter.
In proſperis lætitiis,
In aduerſis triſtitiis,
Supra modum non abeat
Villa fidelis anima,
Qui vinitis in ſeculo,
Omnes ſeruite Domino
Vt iuſti ſua dextera,

Regneris super æthera.

CCXXIII. *De die mortis, Rheimus.*

Graui me terrore pulsas

Vix dies vltima,

Morietur cor, solouitur corpus,

Læsa recedunt viscera,

Tu speciem dum sibi

Meos depingit anxia.

Quis enim paucodum illud

Explicet spectaculum,

Cum dimenso vitæ carnis

Carnis ægræ nexibus,

Animæ luctatur solui,

Propinquans ad exitum.

Perit sensus lingua tigris,

Resoluantur oculi,

Pectus palpat anhelat

Raucum gurgur hominis,

Suspens membra pallent ora,

Decor abit corporis.

Ecce diuersorum partes

Confluunt spirituum;

Hinc Angelicæ Virtutes,

Illinc turba Dæmonum;

Illi propius accedunt,

Quo inuitat metum.

Peritio sunt & cogitatus,

Verba, curas, opera;

Ex præ oculis nolentis

Glomerantur omnia:

Illoc tendat, hoc se vertat,

Coram videri posita.

Torquet ipsa reum suum

Mordax conscientia,

Plorat acta corrigendi

Defluxisse tempora;

Plena luctu, caret fructu

Sera poenitentia.

Falsa tunc dulciter carnis

In amaram vertitur,

Quæ breuem voluptatem

Perpetua pena sequitur:

Iam quod magnum credebaris

Nil fuisse cernitur.

Acque mens in summe lucis

Gloriam sustollitur,

Aspernatur lutum carnis,

Quo mersa pro soluitur,

Et vt carcerali nexa

Lætabunda solouit.

Sed egestas durum iter

Experitur anima,

Quæ incursant furiosa

Dura pestis agmina,

Et diuersa suis locis

Instruant ceramina.

Nam hic incensores gale,

Illic auaricia,

Alibi fustores Ite,

Alibi Superbia,

Vitij cuiusque globus

Suos parat acies.

Iam si cedat vna turba,

Mox insurgit altera:

Omnis ars tentatur belli,

Omnis pugne machina,

Ne ab hostium pudore

Sic euadat anima.

O quàm torua bellatorum

Monstra sunt feralium,

Terri, truces, eroculenti

A Flammas efflant maribus,

Dea contra nument colla

Virus stillant taucibus.

Serpentis armant spicis

Manus doctas præliis,

His oppugnant aduersantes

Telis velut ferreis,

His, quos attrahunt, æternis

Mancipant incenditis.

Quæso Christe Rex Iouide,

Tu succurre misero,

Sub exitum mortis hora,

Cum iossus abiero,

Nullum in meis Tyranno

Præbeatur impio.

Cadat Princeps tenebrarum,

Cadat pars tataræ:

Pastor, oem is redemptam

Tunc redoc ad patriam,

Vbi te videntis causa,

Perfruat in sæcula. Amen.

CCXXIV. *In eos, qui de Regis vltione secuti sunt,*

sed Christum euadere nequeunt, Rheimus.

Iocundantur, & lætantur

Simul omnes reprobi,

Qui regis aduocatus prius

Ex; cõtabant terribi,

Fremunt, cedant, inermescant,

Et insultant miseri.

Quique sunt legendi totis

Lacrymarum fontibus,

In superbia sublimes

Extolluntur cornibus,

Phœnecis robur potantes,

Sanis ridet scortibus.

Sed quid iuuat, & peruersi!

O gehennæ filij!

Non vitare, sed mutare

Tribunal iudicij?

Sub mortali rege tui

Christum non euaditis.

Ecce veniet vt fulgur,

Minax ac terribilis,

Solis ardor, Lunæ candor

Inuolocentur tenebris,

Ima terre petent stellæ,

Cæli valse cardine.

Terra funditus arderis ardebit;

Cæli tremant climata,

Elementa turbabuntur,

Rugient tonitrua,

Igni micant coruol,

Crebra cadunt fulmina.

In furore venientis

Fit tempestas valida,

Tota mundi tremefacta

Conquassantur machina,

Æstuante flammæ globus

Vastum perficit æra.

Tunc qui cum pupugerant

Cernunt omnes impij,

Throno igneo solatiæ

Specie terribili,

Rogant mones, orant colles,

Postulantes obui.

Mox occulta, singulorum

Cunctis pareor cordium,

Verba, facta, mentis videtur,

Vclat corpus solidum,

Et amarum in auctores

Redduat testimonium.

Ipsi spiritus iniqui
Probra, quæ ingesserant
Longis e carata romis
Religentes explicant,
Loca, tempora gelorum,
Et modos enumerant.

Inscutur cuncta pravis
Angelorum agmina,
Adversantur elementa,
Cælum, terra, inanimata,
Omnia rerum creatura
Imminet contraria.

Ecce caput iniquorum
Ferox illa bestia
Sub cunctiorum denudata
Trahitur presentia:
Patent artres, futa, deli,
Fraudes & ingenia.

CCXXV. *Hucusque de Adversis; hinc de
paris Inferni.*

O Quam dura, quam horrenda
Voce ludex innotat,
Cum paratis mergi flammis
Maledictus imperat:
Mox deglutiens viuentes
Strygis olla deorat.
Vaporantur infelices
Intra, & extrinsecus,
Crepitantes strident flammæ,
Velat ardens Chibanus:
Ore, naribus, & ipsis
Profluunt luminibus.

Immortalis mors occidit,
Nec omnino perimit:
Ignis vitæ, non consumit;
Nec descendum recipit:
Vita moritur, mors vivit,
Finis semper incipit.

Rediit iuxta septem plage
Renouant supplicia,
Fumus, feror, a por, ardor,
Fumes, satis ignea,
Vermes nunquam sariantur,
Qui cortodant viscera.

Illic dolet, cruciatur,
Fleris, stridor dentium,
Adiunt fremitus leonum,
Sibili serpentium:
Quibus mixti confundantur
Vulatus stentium.

Molis trabes dracones
Laxa pandunt gurgura,
Quorum oculi sagittas
Iaculantur igneas,
Caudæ chelis scorpionum
Plantæ produnt viperæ.

Teidunt quidem ad non esse,
Sed non esse desinunt:
Vitant mortem, volunt mortem,
Sed omnino nequeunt:
Qui malè vivete vitam,
Pro tormento perferunt.

Hæc præ oculis vesanis
Formidantes ponite,
Hæc subtili pertrahentes
Studio revolvite,
Et pravorum vinculis morum
Colla mentis solveite.

Nam paratus est conuersis
Indulgere veniam,
Qui peruersis adhuc premis

A Vindictæ sententiam.
Salus, honor pio Regi
Per æterna secula. Amen.

CCXXVI. *De Gloria Paradisi R. Romæ.*

A Dprecennis vitæ fontem
Mens selsuit arida,
Claustra carnis præstis frangi
Claustra querit anima:
Glicis, ambis, claudatur,
Exul frui patria.

Dum pressis, ac ærumnis
Se gemit obnoxiam:
Quam amisit, cum deliquit,
Contemplatur gloriam.
Præfens malum, augeat boni
Perditi memoriam.

Nam quis preonat summæ pacis
Quanta sit leticia,
Vbi vinis margaritis
Surgunt ædificia i
Auro celsa micant recta,
Radiant triclinia.

Solis gemmit pretiosus
Hæc struclata nescit,
Auro mundo tanquam vitro
Vrbis via sternitur:
Abest limus, deest finus,
Lnes nulla cernitur.

C Hyems horrens, æstas torrens
Illic nunquam seuiunt.
Flos purpureus rosarum
Ver agit perpetuum
Candent lilia, rubescit
Crocus, sudat balsamum.

Virent prata, vernant sacra,
Rini mælis influunt,
Pigmentorum spirat odor,
Liquor & aromatum,
Pendent pompa floridorum
Non lapsura nemorum.

Non alterata Luna vices,
D Sol, vel cursus Syderum:
Agnos est felices Vrbis
Lumen inocciduum;
Nox & tempus desunt ei,
Diem fert continuum.

Nam & Sancti quique, velut
Sol præclarus, natiunt,
Post triumphum coronati
Murus coniubilant,
Et præstrati pugnat hostis
Tam securi numerant.

Omni labe defæcati
Carnis bella nesciunt,
Caro facta spiritalis
Et mens, vnum sentiunt:
E Pace moles petruerunt,
Scandala non perferunt.

Merabilibus exuti
Reperunt originem,
Et presentem veritatis
Contemplantur speciem;
Hinc vitalem viuæ fontis
Hauriunt dulcedinem.

Indè statum semper lidem
Existendi capiunt,
Claci, viuendi, iocandi,
Nullus pareat calibus,
Abstant morbi, semper sancti
Senectus iuuenibus.

Hinc perenne tenent esse;

Nam transire transit:
Inde vivere, vigent, florent,
Corruptela coeuit,
Immortalis vigor
Mortis ius absorbit.

Qui scientem cuncta sciunt,
Qui nescire nequeunt,
Nam & pectoris arcana
Percutunt alterutrum,
Vnum volunt, vnum nolunt,
Valitas est mentium.

Licet enique sit diversum
Pro labore meritum,
Charitas hanc suam facit,
Quod amar in altero:
Proprium sit singulorum,
Commune sit omnium.

Vbi corpus, illic iure
Congregantur aequale,
Quo cum Angelis, & Sanctis
Recreentur animae:
Vno pane vivunt Cives
Vtriusque patriæ.

Audi, & semper pleni,
Quod habent, desiderant.
Non satietas fastidit,
Neque fames cruciat

A Inhiantes semper edunt,
Et edentes inhiant.
Novas semper harmonias
Vox meloda concipiat,
Et in lubulum prolata,
Mulent aures organæ:
Digna per quem sunt viatores
Regi dant præconia.

Felix Cæli quæ præsentem
Regem cernit animæ,
Et sub Sede spectat alta
Orbis volui machinam,
Solem, Lunam, & globosa
Cum planetis sydera.

Christe palma Bellarum
Hoc in municipium
Introduc me post solum
Militare cingulum,

C Fac conferrem donaria
Beatorum Civium.
Præbe vires nexausilo
Laborant prælio:
Ut quierem post præcidium
Debeas emerito:
Teque mereas potiri
Sine fine premio,
Amen.

Finis Tomi Quarti, & Vltimi Operum B. Petri Damiani, S. R. E.
Cardinalis, Episcopi Ostiensis, ex Ordine S. P. Benedicti,
Doctore disertissimi. ac Sanctissimi.

Et exaltabit lingua mea iustitiam tuam,
D E V S.



COLLECTANEA
IN
VETVSTESTAMENTVM.
EX OPVSCVLIS
B. PETRI DAMIANI
S. R. E. CARDINALIS,
EPISCOPI OSTIENSIS,
ORDINIS SANCTIBENEDICTI,
AB ANONYMO ILLIVS DISCIPVLO EXCERPTA,
Labore ac studio
DOMNI CONSTANTINI CAIETANI,
Syracusani, Abbatis-Præfidentis Romani Collegij Gregoriani,
Domus Sancti Benedicti.
EX M. S. CODICE SVÆ BIBLIOTHECÆ ANICIANÆ,
NUNC PRIMVM EVVLGATA.



PARISIIS,

M. DC. LXIII.

DOMNI CONSTANTINI ABBATIS Caietani, In expositionem Veteris Testamenti librorum ex Beato Petro Damiani collectam.

P R Æ F A T I O.



HABENT hoc, Lector optime, Catholicorum Patrum scripta præcipuum, quod in
his tanquam in amantissimis hortu sacrarum flores passim redolent scripturarum: in
quibus postea colligenda, & in ordinem redigenda, posterorum non sine laude exer-
centur ingenia. Sic ex Augustino Doctore gravissimo ac Sanctissimo, Bedæ auster,
Vir etiam non minus religione, quam doctrina insignis, ac sanctitate clarus, epistolas
Pauli interpretatus, quæ ille sparsim multum in locis dixerat, nro ordine in unum volumen con-
gessit. Non aliter S. Paterini Episcopus Brixienfis, & Aluphus etiam Monachus, ambo Bene-
dictini, ex Magni Gregorii scriptis, quæ ad sacrarum litterarum explicationem pertinebant, se-
legerant, in posterorum gratiam promulgarunt. Taceo reliquos, qui pari cura, & non dissimili
industria idem ex aliorum operibus præstiterunt. Horum igitur exemplum secutus quidam S. Petri
Damiani Discipulus, & in eius scriptis multum, ut apparet, versatus, ex ea quendam quasi cen-
tonem, locorum sacra Scriptura contexuit, & elaboravit. Hoc autem Opus, ut ex Inscriptione
habet, Damiano Abbati ipsius Sanctissimi Cardinalis Episcopi Damiani ex sorore nepoti, ad quem
duæ extant eiusdem Beatissimi Avunculi epistola, direxit. Hic est ille Damianus Abbas, cuius
(ut opinor) S. Brunus ex Abbate Canoby Casinensis, Episcopus Signinus, initio sessorum in Apoca-
lypsim Commentariorum, quæ ante aliquot annos in vetustissimo colite Langebardus litteris scriptis,
apud Horatium de Valle I. C. ac de me, deque Romana antiquitate optime meruit, vidisse me
scio, honorificè meminit, eiusque rogatu se Commentaria scripsisse in Isaiam Prophetam commemo-
rat: alteri tamen Monasterio, quàm Fonti Auellani ipsum præfuisse, necesse est: quandoquidem
qui illius Caput erat, & (ut ita dicam) Canobiarcha, non Abbat sed Priori nomine vocabatur:
eumque morem non solum vivente S. Petro Damiani servatum fuisse, ex eius scriptis apparet: sed
etiam apud posteros perdurasse, Auctor Vita S. Vbaldis Episcopi Eugubini, Theobaldus eius successor,
eiusdem Monasterij Prior patenter ostendit. Præterquam quod ex scriptis monumentis Canoby No-
nantulani in agro Mutinensi extracti, Damianum hunc nostrum eiusdem Monasterij fuisse Abba-
tem assumadvertisimus, atque etiam S. R. E. Cardinalem: ut Rangerius scriptor Vita S. Anselmi
Episcopi Lucensis, eiusque in spiritualibus filius, dum eiusdem obitus parentalia describens, testatur.
Aderat, inquit, Magalensis Episcopus, nomine Godefredus, & Benedictus Mutinensis Epis-
copus, atque Aribertus Reperensis Episcopus, & eiusdem civitatis Episcopus, scilicet Mantuanus,
Vbaldis vocatus: Sed & Damianus Cardinalis Romana Ecclesia, qui & Abbas Nonantulanus
Canoby. Hi omnes ad audiendam eius sapientiam, ad capiendum ipsius consilium, sicut sape ipsi, ac
ceteri Catholici consueverant, advenerunt. Hac Rangerius: qui cum id accidisse testetur anno Christi
Millesimo octogesimo, ac mensibus novem post felicissimum Gregorij Papa VII. transitum, haud
quidem dubium erit, Damianum Abbatem istum, S. R. E. Cardinalem creatum fuisse ab eodem
Gregorio summo Pontifice: Atque & in primis ob eximiam, quæ sanctissimum illius Avunculum
prosequatur, benevolentiam, gravissimam memoriam, Apostolicas virtutes, atque ingentia in
Romanam Ecclesiam merita. Hac breviter dixisse volui, ut quæ iste Damianus Abbas fuerit, aliquo
modo innotesceret.

Sed enim Scriptori huius, qui Opus istud ex S. Petri Damiani libris deprempsit, nomen effi-
caces non exprimitur, nihilominus maximam habere hunc illius labori militatam, ex eo præsertim
patet, quod dum ex singulis quibusque sanctissimi Cardinalis Opusculi testimonia in medium affert,
eiusdem ut pote Discipulus, tanquam testis oculatus, ea ipsa Opuscula de quibus forsan dubitari
posset, tantum Doctorem conscripsisse, constanti fide nobis aperiret. Verum & hoc, quod in præ-
sentia damus in lucem, & alia, quæ Deo antipice, edenda paramus, tui Lector studium non ina-
tilia, nec ingrata fore speramus. Vale, & me Christo Domino tuo præcibus commenda.

Ranger. in
Vit. S. An-
sel. ap. nos
M. S.



IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINITATIS.

INCIPIT LIBER TESTIMONIORUM VETERIS,
ac noui Testamentorum, quæ de Speculis Reuerendi Petri
Damiani, quidam suus Discipulus excerpere
studiosè curauit.

INCIPIT PROLOGVS.

DOMINO SVO, ET PATRI, DOMNO DAMIANO,
*Reuerendq Abbati, vltimis Monachorum seruus, sincera
deuotionis obsequium.*

Vltimas
Operum S.
Damiani.

DV M vestra super industria beate
recordationis Patris nostri Petri
Episcopi, Aunguli vestri, æta, velut
quibusdam necessis epulis oblecta-
tes, crebra meditatione percurreret,
inueniens eis reperi, quod vilitate quàm maxima
redundare perirent. Dum itaque Vir illostris ar-
rogantem illorum eloquentiam tenendam doce-
ret, qui lingulis ingenij famam captantes, quid-
quid angere, multiplici gestum opacitate densa-
re; modo videlicet sententiarum perplexione,
modo adhibitionibus inhiat, tum mox peritantes
obstruere, ne quilibet quæ dicti intellectus capere,
vel abique improbi laboris conatu illorum
falsificationi iniuria penetrare queat. Ipse verò
contra cunctis viam legentibus pandere ac eni-
clare cupiens; altiora quæque complanare, seu
obscuriora non modo rationibus, verum etiam
Scripturarum exemplis dilucidare instantissimè
satagebat. Porro autem si quid talisset, quod mi-
nos fortè petitis notandum foret, earundem
testimoniorum Scripturarum velut iactis anchora
fortiter ambiens. ne cuiuslibet vltra fluctuare valeret,
immoibili stabilitate figebat, acque aduersus om-
nes impugnantium impetus insuperabiliter man-
nens, omnem insidians aditum obruebat: vt
nulli prorsus iaculo peruias patere posset accessus.
Quam denique Scripturarum futuram aded in
suis tenere consueuerat ætatis, verbis etiam, quæ
prolatam rationibus, clausa vndique de iocun-
dissia consisterent, eam nonnumquam adubren-
dam decerneret. Vt licet vrbis quælibet post val-

Subis be-
n Dam.
perspicuus
& popula-
ri, non ta-
men sine
credulione
capitosa &
abundanti
ex sacre
Scripturæ
supellestib.

A
lorum ambitum, post impenetrabile fortium ma-
rorum munimentum sublimem, distinguitur ad-
huc constructionibus mentium, non tam videlicet
ob necessitatem munitionis fortitudinem, quàm ob
inhindam pulchritudinis decorem: ita quoque in
pteraque Scripturatum folius ornatus gratis suis
sepe gettis interuoluit videtur: seu fortè, quod
non abiarde æstimari p. tell, vt occasio super
eis differendi taliter admilla, eius sermone natio-
ne claresceret, quia casuarent innotus facunda,
quæ facinorosa patebant inania. Nemo sane qui
B
Scripturatum limina terit, ambigere permittitur,
quod hæc tam frequenter illius actis admilla,
plurimum sepe mystici; sacrisque intellectu oc-
cularent, q. n. nio reserata dulent, ea magis
obruere, quàm illustrare valeret. Quorum ita-
que inter oia lucifuge differtionis manu penetrando
discutient, atque abdita quæque suis è pede-
trahibus funditus eruent, clariora luce patet facta
reddebat. Quibus dum sola plerumque rationis
verba non viderentur satisfacere, alia rursus tes-
timonia deducebantur in medium, quæ cum sui
quoque intellectum, huc sub allegoriarum typo,
C
sine sub cuiuslibet mysterij sepe tegerent arcano,
in suam iteram declarationem eundem laborare
eogebant: sicque diuina prouisione gestum est,
vt plura sacre Paginæ abstrusa illius opera eu-
denissimè reserata, perspicue nobis intelligentie
nitore resplenderent. Dum solers itaque Vir dili-
gentis memorata Scripturæ sacre testimonia tam
elegantè considerasset enodatione disertis, dignum
fore, valdeque perutile censui, quatenus ex co-

Nedum ad
deceat, sed etiam
ad decorem
& vilitate-
tem.

Quæ S.
Damianus
ita frequen-
ter facit

paginae
reversae
adhibuit.

dicibus illis excerptis, in singulate proprij voluminis corpus redigebatur, ne soter cor scilicet volumina condensa lacerentur deirimenta incognita. Quia plane consideratione quamquam non parum vniuersi, in quorum manus olim hac uentura erat, piz uiteris, illa tamen precipue consuluisse cernitur, quibus plura legere non conceditur. Ut dum ad capessendum operis totius plenitudinem hi tales nequeui consergere, hic saltem modicis intenti, nequaquam valeant illustri tanti Viri doctores profusis eferre ieiuni. Et qui minus sufficiens de uasti gurgitis alioo fectilem capaci fage- na predam educere, non eos pigeat vel tenuis hami fera ex paruo isto siuu feortum, tanquam in suo elugo reducto, facilem capturam suspenderet, qua lux refectionis mensuram sufficientibus possint dapibus inferre, et huius ergo rei negotium ueltra mihi Sanctitas iniungere dignata est; non sane quod mei sensus cam latet inopia, sed ideo forte magis quoniam idipsum, quod iuxta propriam me capacitatem ualere putau, fideliter prosecuturum fore sperau. Quippe nec immerito, quod dudum me sanctum agnouerat quidam dilectionis eiusdem Patris priuogatus sola ipsius pietate gratuita. Unde & egomet licet ariditatis met non immemor, idoneum me fore nequaquam ad istud aduerterem, oneri tantum huic obediens humerum nulla subducere exultatione tentui: noo equidem quia temeritate de propriis secularis presumere uilibus, sed quando de obedientia, qua gestiebam, ueltra paterni iussioni, ac sapientia Patris meritis, cuius nimirum precepto desite non poterat, quidquid in hoc mihi opere proueniret, obnix me sustinendum sperabam. Hac accedit, quod idem ipsam opus, cuius esset difficultas, nondum clarebat, dum eo solum uidelicet ordine praesata fuaderet excipere testimonia, quo ita suis reperirentur in schedulis. At uero postquam iam parte sic decursu consulu aduertissem, quod corpore tenore magis operis ordo confunderetur, quam claresceret: quique lectorem magis ad soporem quam ad meditando excipere posset, ratus sum longe sapientia fructuosum me quantalibet difficultatis laborem arripere, quam insuauolam illam empletendo facilitatem sectari. Relicta igitur capiti tenoris prosecutione, qua uetera uouis, agiographa, seu Regum acta commiscebantur Prophecia, ea sic demum ordinare aggressus sum, ut vniuersaque testimonia per suos libros componendo distinguerem: quatenus quisque ea studiosa requirere uelit, eodem ualeat ordine singula reperire, quo suis sunt ita codicibus istiusque diligenti nec ipsi quoque praebitis incidentibus spargens, simplicem modo eorum textum ecclesiis interserui: ne si ea cum suis ibi expositionibus paperem, mihi met laborem geminarem, & lectori salidum incernerem, cum eadem repereretur. Quod iam se superius legisse cognosceret. Præterea sic eadem praetulerat studiū, ut quæ singula schemata suarum loca teneant, nominatim expres-

A serim. At tamen caueat lector, ne dum in cuiuspiam titulo legerit in epistola ad personam illam, siue in sermone illius Sancti, & in uariis epistola, uideat sermone minime forsan lequissimam reperere prope me mendacij radagindum censeat: cum & ad uiam personam illius plures sine epistola, & in uariis Sancti præconio plures similibus elimari sermones. Quocirca quæ ibi ueniunt in his, reperire non dubitet in aliis, quæquam & super hoc plerumque ualeat in ipsis praetralationibus docere. Hoc quoque attendendum: quia dum nonnulla diuersis locis ita repererim, atque salibi latius, elabi compendiosius et posui, uel etiam alibi permutacione, seu ordinis, licet ius eodem intellectu, tamen aliquatenus disparata aliquoties, quæ compere uideantur, aliterneque elegi, & in uariis sententiis formam deducta compolui. Aliquoties uero utramque expolicoem, cum res uidelicet expoceret: sic ut ibi competeret, aliterneque minua hic integram sigillatim apposui. Porro, nec illud prætereundum: quoniam quibusdam sententiis tam congruentis illic proposito reperi, quæ suis lo praefationibus hic minime deberent mutari: quibusdam uero non modo ex aliquando longius praefatis, uerum etiam ex subsequenibusque forent aptanda, sumere necesse habui: aliis denique quæ solum edicti conspire cogebat, nec tamen quæ super hoc mirandum ducit, dum illatum præcedendū sententiis negnaquam passim ad ipsas tanquam necessarij subiecuturas spectauerint, licet rationem eas introducendi præstiterint. Unde non necessarium fuisse perpendit, ut quælibet his ubique sententiis haberent, quæ suis hic aptari prælocutionibus possent. Sed iam cum extrema propinqua, meo ad te, Pater, uerba conuerto, ut cui militans prius, iure quoque famulenur ultima. In primis itaque ueniam super erratis, quibus in hoc forsitan uideo deliquisse negotio, submisce coram ueltra Sanctitatis magnitudine impboro: quam simul quoque mihi cum hoc liquore largiti deposco, quatenus quæ corrigenda sunt nullatenus inocculta relinquant: ne quid extra de cetero manna inueniat, quod meo tum insulatione decerpit. Nequaquam enim reor sit me curruisse, ut per omnia irreprehensibilis uigilantiaque reperiat. In quibus ergo quandoque redarguendus apparet, propriis (ipsimet confitens) imperitiis deputare, quam procacter defendere malo. Si quid uero, quod forte phaece, gesserim, obediens ueltra Sanctitati exhibita, eundemque sapienter reolendi Patris meritis post Deum, tui principaliter curas quæ ipso distribuit dono, reddenda sunt, deuotus attribui. Apud tuam quoque Maiestatem clementiam, ueltra me pietas suis dignis orationibus commendare augeatur. Quod sane mercedis, à cunctis quoque, quibus hoc meum forte studium olim profuerit, humilli supplicatione deposco.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula Libri Genesis.

1. Dixit Deus: Fiat lux, die prima.
2. Quod secunda die fecit firmamentum, & diuisiones aquarum.
3. Congregentur aqua, quae sub Celo sunt in locum unum, & appareat arida.
4. Quod quarto die facta sunt luminaria in firmamento Celi.
5. Quod quinto die pisces, & volucres sint creati.
6. Quod sexto die creatus est homo.
7. Quod Sabbatho Dominus consummatis omnibus, requieuit & hominem requiescere praecepit.
8. Imposuit Dominus soporem in Adam, cumque obdormisset, tulit vnam de costis eius, &c.
9. Quod ambulante Domino in Paradiso, Adam quia nudus esset, se abscondit.
10. Quod de Cain septuplum Noe dabitur, de Lamech autem septuagies septies.
11. Fac tibi arcam de lignis lauigatis & bitumine liniens intrinsecus, & extrinsecus.
12. De mensura arca diluuij.
13. Quindecim cubitis altior fuit aqua super omnes montes, quos operuerat.
14. Quod diluuium post centum quinquaginta dies caput imminuat.
15. Requieuit arca mense septimo, xxvj. die mensis super montes, Armenia.
16. De toro, & columba ex arca dimissa.
17. Expectatum autem septem diebus aliu, rursum dimisit Noe columbam ex arca.
18. Venit, faciamus nobis ciuitatem & turrem, cuius culmen pertingat ad calum.
19. De quinque Regibus. Sodoma scilicet & Gomorria, & caterarum subuersarum Urbium quae a quatuor sunt Regibus superati.
20. Quod Abraham, cum Domino sacrificium offerret, pecora per medium diuisit, aues vero non diuisit.
21. Quod Abraham volucres super sacrificium descendentes abigebat.
22. Cumque Sol occumberet, sopor irrupit super Abraham, & horror magnus, & tenebrosus inuasit eum.
23. Descendam & videbo, virum clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint, an non est ita, & sciam.
24. Quod Sodomitae dum conarentur ad Angelos violenter irrumperet, cecitate percussi sunt.
25. Quod Abraham unicum sibi filium sacrificandum Deo obtulit.
26. De Lia & Rachel vxoribus Iacob.
27. De Bala & Zelpha ancillis.
28. Quod Rachel nomen filij sui Benoni vocauit: Pater vero appellauit eum Benjamin.
29. Iste est Ana, qui inuenit aquas calidas in solitudine. dum pasceret asinos Sebbon patris sui.
30. Descendit Iudas in Thamma ad tendendas oues cum Hira opilione grege sui Odolamita.
31. Iussit Ioseph ministrum, ut implerent saccos fratrum tritico, & reponerent pecuniam singulorum in sacculum suum, in Benjamin vero sacco scyphum quoque cum pecunia includerent.

Finiant Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Genesis.

I. In Epistola ad Hildebrandum & Stephanum Cardinales, in qua dicitur, qualiter rationalis animus ad perfectionem veniat.

Petrus Damianus 10.
l. Epist. 5.
lib. 2.

Qualiter homo valeat consummari, quomodo debeat perfici, libet succincte perstringere: prout in ipso mundanae creationis datur ordine petitori. Nam quia homo microcosmus, hoc est, minor mundus alicuius, necesse est ut ad lux plenitudinis incrementa contendens, ipsam mundanae conditionis speciem immetur: ut licet vilius atque corporeus hic mundus per suarum molem ac multitudinem consummatus est partium: sic &

homo noster interior paulatim ad sui plenitudinem veniat per augmenta virtutum. De qua nimium plenitudine specialiter dicit Apostolus: *Do-* *Ephef. 4.*
Gen. 1.
nec occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. Ageitur, dixit Deus: Fiat Lux. Tuor autem in homine dicitur, ut Lux fiat, cum datur, ut illuminatio sibi creditur insulgeat. Prima quippe mentis lux, fides est. Vnde iam fidelibus dicit Apostolus, fuistis aliquando tenebrae, nunc autem lux in Domino. Et hoc est primum in Lege praecipuum: Audi Israel, Dominus Deus tuus, Deus vnus est. Tunc itaque in homine prima dies fit, cum nouus ad fidem venit, *Ephef. 5.*
a ij)

II. In eadem Epistola.

A

V. In eadem Epistola.

Vbi sup.

Secundo die fecit Deus firmamentum, quod est celum, scilicet divisiones aquarum, ut alia per inferiora defluerent; alia in superioribus remanerent. Quid autem firmamentum, oñi robur est Scripturarum: Unde legitur: Quia celum in die iudicii plicabitur sicut liber. Quid autem aquae inferiores, nisi multitudo hominum; qui superiores, nisi chori sunt Angelorum; Angeli enim scripturarum celum non habent super se, sed sub se; quia non egent, ut Verbum Dei legentes audiant, quia ipsum Dominum praesentem manifeste conspiciunt, & in eius semper amore flammescunt. Cùm igitur homo per firmamentum, hoc est, per caelestis eloquii documentum, iam incipit inferioris aquae, superiorisque videtur, id est, carnalis à spiritualibus, terrena à caelestibus separate; nam in eo secundus fit dies, quia non modò fidei lucem, sed & rerum incipit habere discretionem.

Esa. 34.

III. In eadem Epistola.

Vbi sup.
Gen. 10.

Deinde dixit Deus: Congregentur aquae, quae sub caelo sunt, in vnum locum, & appareant arida. Facta igitur divisione inter terram, sicut dictum est, atque caelestia, necesse est, ut humana mens hanc eadem terram adhuc intet se minutis diuidat, & de reprobus homines hominum terrenae sapientiae fallugine praesentes, à iustis fontem fidei sinceritatis tanquam ab arida, mare discernat. Iohannes enim, siue carnalis quilibet amaris temptationum fluctibus quatuor, & tanquam procellosis cupiditatibus, vel arrogantiæ tempestatibus intumescunt. Sancti vero quippe, ac iusti, velut arida, Dominum sistant, & tanquam serax terra virentes bonorum operum fructus germinare contendunt. Ideoque praecepit Deus, ut eodem die germinaret tertia herbam virentem, facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum. Quisquis ergo hoc soletiter exequitur, quisquis hoc subtiliter meditatur, hanc proculdubio tertius iam dies exoritur. Vnusquisque ergo se ab amara carnaliter sapientiam fallugine diuidat, foetem vitæ Dominum, factas arida, medullitus satiet, bonorum fructuum germina proferat, ut sibi dies tertius illucescat.

Gen. 10.

IV. In eadem Epistola.

Vbi sup.

Gen. 10.

Haec enim ita compositis, & salubriter ordinatis, anima hominis quasi dimotis, atque sopitis tenebris viciorum, incipit radiare nitore virtutum. Atque idem dicitur: quia quarto die facta sunt luminaria in firmamento caeli. Quid est enim, quia prius germinat terra, & prociui luminaria sunt creata? nisi quòd prodeunte germine boni operis, lux in anima copiosior oritur, ut imitari valeat sui vestigia Redemptoris. Accelerat ergo terra mentis humane spiritualium segetum germinare praerogant, ut rutilantibus incitæ lucis radiis illustretur; quatenus dum quarti diei luce perficitur, etiam ad contemplanda caelestia more spirituum alium voluorum rapiatur.

Vnde est, quòd in quinta die creati sunt pisces; per quos designantur hi, qui Baptismatis Sacramenta suscipiunt, volucresque, quae significant eos, qui virtutum permixta ad caelestia se contemplanda suspendunt. Quinque ergo diem cum volucritas habet, quisquis saeculi huius amore contempto, quasi designatur cæpium calcare terrenum, ac per contemplationis gratiam ad caelestia glorie se probetur appetitum. Hic itaque iam non in terra quæritur, sed per aërem volat; quia terrena quæque despiciens, ad caelestia sicundus anhelat: Sicut inquit, anima mea ad Deum visum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei: Hic ergo quasi vit perfectus, ac Conditoris meritò formatur imaginem; nimirum qui tantam spiritualium chasissimatum possidet dignitatem, ut non iam solummodò quorumlibet oorum præcipitur teoere sociorum, sed & ipsum, in quantum fas est, imitari conetur exemplum; sicut dicit Apostolus: Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi, & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos. Dilectentia quippe erat inter Paulum, qui imitabatur Christum: & eos, quos vocat ad imitandum seipsum: Imitatores, inquit, mei estote sicut & ego Christi.

Vbi sup.

Psal. 41

Ephes. 5.

1. Cor. 11.

VI. In eadem Epistola.

Vnde sexta die creatus est homo ad sui similitudinem Creatoris. Quòd vitque sicut hanc factum est per humane conditionis exordium, ita nunc agitur per testationis intimæ Sacramentum. Hic pateretinger omnia celestia, aquae, similiter & ætera animantia, quasi monarchiam accipit, & quendam sobliuolentis excellentiae principatum; quia vit quisque perfectus, ac virtutibus consummatus, nouit de singulari rectam proferre iudicium, sicut Apostolus ait: Spiritualis autem indicat omnia, ipse autem à nemine iudicatur. Hanc itaque Deus omnipotens perfectum vitum, mundo scilicet mortuum, libique virentem suum constituit thronum; ac per eum sapè iustitiae suae promulgat edictum. Hinc est, & quòd ordo ille Angelicus, per quem frequentius iudicia sua decernit omnipotens Deus, Thronos vocatur; quia in eis summus Arbiter praesidet, cùm iudicia per eos aequitatis exercet. Perfectum itaque vitum Deus suum constituit solium, ut in eo suauiter requiescat. Vide per Prophetam: Super quem, inquit, requiescet Spiritus meus, nisi super humilem, & mansuetum, & tementem sermones meos? Et notandum, quòd per vnumquemque diem dicitur: Factum est vespere, & mane. Vespere scilicet, ipsa boni operis est perfectio, mane verò lux mentis. Nam cùm bonum opus peruenit ad perfectionem, tunc in operantis mentis lux gratiae spiritualis exoritur; ut dum lucidum opus foris exequitur, intrinsecus ipsa gratia spiritualis illustretur.

Vbi sup.

Gen. 1.

Isa. 66.

VII. In eadem Epistola.

Sic itaque peruenitur ad Sabbatum, in quo Deus & ipse consummatis omoibus requiescit, & hominem requiescere precipit. Hoc itaque modo & homo fit Sabbatus Dei, & Deus Sab-

Vbi sup.

Isa. 15. batum hominis; cum & ipse in Deo, & Deus requiescit in eo. Manete, inquit, in me, & ego in vobis. Ipse quippe nobis & intemporalis tempus, & illocalis est locus. Illocalis scilicet, quia non circumscriptur in temporalis, quia nunquam finitur. Tempus itaque nobis est, dum dicit: Noue duodecim horæ sunt diei? Se scilicet dicit: duodecim autem horar, totidem dicit Apostolos. Locus vero illie indubitanter exprimitur, ubi Propheta cum præmisisset: Tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient; protinus addidit: Filij seruatorum tuorum habitabunt; ibi haud dubium, quando in te. Fecit itaque Deus celum & terram, requiescisse non dicitur: Fecit omnia, quæ palcantur in terris & quæ moventur in aquis. Et in omnibus his nunquam legitur requiescisse: Sed plasmato ad imaginem suam homine, Sabbatum protinus quietis illaxit, & sic vniuersæ Conditor requieuit. Et cum ipse per Prophetam dicat: Celum mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum; quod in illorum conditione non dicitur, in sola hominis conditione quietis perhibetur. Et ut magis ac magis insignem huius diei stupæ dignitatem, dicit Scriptura: Quia benedixit Deus diei septimo, & sanctificauit illum, quia ipse cessauit ab vniuerso opere suo; quod in ceteris diebus fecisse nullo modo reperitur. Quid est enim Deo Sabbatum sanctificatione, nisi templum subimit in sancti, atque perfecti viri mente consuetudine? Sicut & Apostolus: Templum, ait, Dei sanctum est, quod estis vos, & Spiritus sanctus habitat in vobis. Porro autem, sicut de Sabbato diximus; ita quoque ratio exigit, ut de Templo dicamus. Quia & Deus Templum hominis, & homo est Templum Dei; sicut in Apocalypsi Ioannes ait: Templum non vidi in ea: Deus enim omnipotens Templum illius est, & Agnus. Templum atque hominis Deus: Templum Dei fit homo. Hoc hominis Templum, spiritualis est Paradisi mensa scilicet sancta, mens perfecta, mens munda, atque ad sui Conditoris imaginem signanter expressa. Hæc, inquam, mens, sine rationali anima, iure dicitur Paradisi; quæ & celestium charismatum est fluenta irrigua, & tamquam fertilium arborum, vel herbarum, sic virentibus sanctarum virtutum verna germinibus adornata. Fons enim ille siue fluminis, qui illic dicitur egredi de loco voluptatis ad irrigandum Paradisum, quique diuiditur in quatuor capita, ratio mentis est, ex qua velut originali fonte quatuor virtutes, Iustitia videlicet, Fortitudo, Prudentia, similiter & Temperantia, quasi totidem saluiferi gurgites proflount, qui terram nostri cordis fertilem reddunt: Lignum vero vite ipsa bonorum mater est Sapientia; de qua & Salomon ait: Lignum vite est eis, qui apprehendunt eam, & qui tenent eam, beatas. Lignum vero scientie boni, & mali, transgressio est legis indicis, experimentum quæque militie. Sed quia nobis propositum non est exponere cuncta per ordinem, sufficiat hic succincte, quæ huic negotio competunt, prælibare.

V III. In Sermon de S. Columbæ.

Petrus ad Rom. 1. AD hoc Dei virtus exinanita est, ut infirma nostra firmaret: ad hoc sublimitas inuoluta. *1. Cor. 5.* tu est, ut deiectionis erigeret: ad hoc vita mori dignata est, ut mortis imperium delictuans ad vitam

A mortuos reuocaret. Quod nimirum etiam in *Gen. 2.* ipso generis humani declaratur exordio. Scriptum est enim: Quia misit Dominus laporem in Adam; cumque obdormisset, tulit vnam de costis eius, & repleuit carnem pio ea; & edificauit Dominus Deas eollam, quam tulit ex Adam, in mulierem. Super quo cum loqueretur Apostolus, dicens: Relinquit homo patrem, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne vna; præstid subiunxit: Sacramentum hoc magnum est; ego autem dico in Christo, & in ecclesia. Et verè magnæ victoria iudicium, mirandæ profunditatis est Sacramentum. Per Adam siquidem Christus, per Eam designatur Ecclesia. Quid est autem, quod prius Adam Dominus operari ait, deinde eollam ex eius latere, vnde mulier formaretur, eduxit, nisi quia prius Redemptor noster in morte dormiuit, sicque de latere eius in Ecclesiæ Sacramentum sanguis, & aqua profudit. Translata est Eus de viri latere dormientis, exiit Ecclesia de latere Christi in Cruce pendens. Sed quid est, quod omnipotens Conditor cum mulierem de vtro videt, & fragilem sexum de fortiore propagare disponeret, non viri carnem, sed os potius ad faciendam formam sibi voluit materiam exhibere? Potuit enim Deus homini carnem detrahere, vnde forma formaretur, & hoc eert congruentius videretur: sed autem sexus debilis: qui nimirum consequentia de carnis infirmitate, quam ex ossis procederet fortitudine: & ut magis stupæ diuini operis Sacramentum; non pio osse os reddatur, sed carne potius, quod in viri corpore vacabat, impleuit. Vnde Scriptura cum dicit: Tulit vnam de costis eius; mox addit: Et repleuit carnem pro ea. Poterat nempe ad mulierem plasmandam carnem vtro detrahere, poterat osse osse dispendium immutatio e os potest restitueret, sed os tulit, & carnem reddidit, sicque fragilem de virtute formauit. Debilitateque factus est Adam, ut fortis fieret Eus: infirmatus est Christus, ut corroboratus Ecclesiæ: illius enim infirmitas, nostra est fortitudo; & ad hoc ille nostrum pertulit infirmitatem, ut ad suam nos ostenderet fortitudinem. Quod infirmum est Dei, ait Apostolus, fortius est hominibus. Et alibi: Nam si crucifixus est Christus ex infirmitate, sed vivit ex virtute Dei. Nam & finos infirmus sumus in illo, sed viuimus in eo ex virtute Dei. Enimvero sæculi huius homines, qui bellorum ambiunt virtute elascere, qui per ora vulgus suas optate victorias celebrant, cum ingreditur prælum in corpore suo quod infirmum est & molle subiiciunt: quod durum est atque ad penetrandum difficile, superponunt; lorice quippe se ferreis induunt, & eorum quæ facile credit idui, custodire contendunt; ut illud durum ac forte, quod fors est, defendat molle, quod intus est. Redemptor autem noster, cum huiusmodi campum pugnatu ingreditur, cum ad debellandas aëris huius nequitias fortis pæliator armatur, quis nonum debebat insituere prælum, nonum induit genus armorum; videlicet, ut quod infirmum est superponeret, & quod robustum est, occultaret. Locum siquidem imbecillæ carnis induit, & insuperabilem diuinitatis fortitudinem occultauit. Sic super carnem Diabolus à secundo homine perdidit, qui per carnem dudum primum hominem superauit; eademque sibi nunc ruine facta est causa, quæ victoriæ fuerat de primo patiente materia.

*IX. In Epistola ad Aripandum, in qua hortatur ut
Dei seruum secularibus non studens litteris.*

*Petr. Dam.
tom. 1. Epist.
17. lib. 6.*

FRIGUS conceptum pectori vocem interciperet
conluebat. Hoc denique frigus iam tunc ille
conceperat, qui deambulans Domino ad suram
Paradii post meridiem tunc quodammodo voci-
bus respondebat: Audiui, inquit, vocem tuam,
& timui, ed quod nudus essem, & abscondi me.
Porro, quia meridiem iam illo iam feruus abierat,
aura, quæ frigoris est alumna, huc accedebat:
quia & illum iam innocentis sublata nudauit.
Hæc omnia quid aliud inuoluunt, quàm quod illius
viscera extincti amoris algore obtrinauerat, atque
idecirco vox illius in auribus Domini tantum sona-
bat? Ab hoc planè frigore Abraham alienus ex-
titerat, de quo Scriptura pronuntiat: Quoniam
apparuit ei Dominus in ipso fennore diei. Ex Spon-
sus ille celestis, sicut in Canticis legitur, Pascit &
cubat in meride.

Gen. 13.

Cant. 1.

X. In Sermones S. Lucae.

*Petr. Dam.
ser. 2. Sermon.
14.*

ET beatus Lucas, ut expiari nos à nostris sce-
lentibus per aduentum nostri Saluatoris osten-
dat, non ab Evangelicæ narrationis exordio, sed
à Baptismo dumtaxat Christi cognationis ordi-
nem inchoat; quem per LXXXVII. cognatio-
num gradus ascendendo describit. Quod etiam
in libro Genesios euidenter ostenditur, ubi La-
mèch uxoris suis dixisse narratur: Septuplum
vicio dabitur de Cain, de Lamèch verò septuagies
septies danda dicitur; quia LXXXVII. homi-
nes de famoribus eius perhibentur egressi, ad
postmodum dilupio vorante referuntur absorpti;
Sed quia Lamèch percussus suæ percussus expri-
mitur, quid per hoc, nisi primus parens humani
generis figuratur; qui nimirum peccati telum,
quo primus ipse percussus interit, in uerbo quo-
que generis successore posteritati infixit. De hoc
ergo Lamèch septuagies septies vicio data est;
quis peccatum, quod primus homo contraxit,
per 77. generationes in humano genere viguit
vsque ad Chaitum; siquidem peccatum originale
permansit, quod ipse per Baptismi sui (vnde Lu-
cas incipit) sacramenta deleuit; ubi videlicet
de illo dicitur: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit
peccata mundi.

Isa. 5.

XI. In libro de perfectione Monachorum.

*Petr. Dam.
ser. 3. apoc.
11. c. 14.
Gen. 6.*

ARCAM, quæ octo animas inuicem cataclysmi
fluenta continet, intrinsecus & extrinse-
cus limitis bitumine vox diuina præcipit. Sancta
scilicet Ecclesia, quæ ad resurrectionis gloriam
tendit, sic intra & extra bitumine linatur, ut &
foris blandiat in fraterna dulcedine, & intus
cohereat in dilectionis mutue veritate. Quis-
quis enim intus amat, sed foris à fratribus mi-
rum in consona asperitate discordat, intrinse-
cus quidem blumen habet, sed extrinsecus non
habet. Quisquis verò se specie tenui affabilem
præbet, amicum simulat, sed in cordis oculis
veritatem amicitie non conseruat, damnabi-
liter intus hiet, cum intrinsecus superducti bi-
tuminis simulatione cohereat. Quorum videli-
cet à diluuii naufragio nentes eripiunt; quia
duplici charitatis bitumine. ut diuinitis præ-
ceptum est, non munitur. Quæ autem & se so-
ris præbet amabilem, & intus conseruat amorem,

A foris cum tamis verbi fructus exhibet beneficij,
intus altam radicem figit, quia medullis diligit;
hæc profectò & intus & extra bitumine linatur,
quia duplici charitatis glutino, cum proximis
föderatur. Porro autem quia de lignis leuigatis
prius fieri arca præcipitur, & sic deinceps, ut bi-
tumine liniatur; per hoc aperte nobis inuinitur,
ut ligna nostra, dati videlicet motes & inculci, prius
debeant poliri per spiritualis exercitij discipli-
nam, ut compactæ dehinc fabricæ bitumen ac-
cedat. Enimvero quodammodo motes hominum alpe-
ri sunt & inculci, inaniter eis charitatis gluten
apponitur; quoniam ab inuicem citò delinunt;
dum eis police mortalitatis æquata confederatio
non tenetur.

B XII. In sermone de Exaltatione sanctæ Crucis.

CRUCIS mysterium illa in se dilunij Arca con-
tinuit, cuius longitudoem trecentorum fuisse
cubitorem Scriptura definit. Qui videlicet
numeras in Thau littera, quæ Crucis exprimit
speciem, continetur. Porro sicut Noë cum suis
per aquam, lignumque saluatur, sic & Christi
familia aqua saluatur & ligno; dum & baptismo
salutis abluitur, & viuificæ Crucis inspersione
signatur. Quæ videlicet arca (vbi in Sacramento
Christi humani corporis videatur æquiparare
mensuram) trecentos habuisse cubitos in longi-
tudine, quinquaginta in latitudine, triginta vero
in altitudine pertinebat. Trecenti namque quin-
quagenarij numerum series, & tricenarius
in se decies includunt; & humani corporis lon-
gitudinem, à vertice videlicet vsque ad pedes, se-
ties tantum habet, quàm latitudinem, quæ est ad dex-
teram vsque ad sinistram; & decies tantum quàm
altitudinem, quæ est ante & retrò. Sic nimirum ar-
ca & in trecentenaria longitudinis suæ numero-
speciem Crucis, & in totius suæ dimensionis ha-
bitudine figuram tenet Domini corporis; &
sicut septem anime donantur Noë, ut per li-
gnum saluentur in vnda, sic septem Ecclesie se-
ptiformi Spiritu repleta saluantur in Cribro pec-
ligum Crucis, & aquam baptismatis. Per lignum
nempe nos feruienti Princeps superbie subleuit;
per lignum hoc humilitatis Auditor in libertatis
titulos teuocauit.

*Petr. Dam.
ser. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
49.
Gen. 6.*

XIII. In sermone de sancti P.

QVINDECIM cubitalia altior fuit aqua super om-
nes montes, quos operuerat. Quindenarius
plane numerus, quia ex septem constat & octo,
mysterium in se continet beatæ quietis, & future
resurrectionis; quoniam omnipotens Deus &
octauo die cùm mundum coaderet, requieuit
& octauo cùm redimeret, restituit, virtutisque
huius numeri sacramentum continet specialiter
in baptismo, ubi scilicet & noui de vetustate re-
surgimus, & deinceps quiescere à mundani stre-
pitibus perturbatione iubemur. Hoc denique septi-
mæ quietis & octauæ resurrectionis mysterium
non intelligant, qui vel gloriæ mundanæ iactan-
tia, vel terrene sapientiæ vanitatis intume-
scent. Vnde aperte hic dicitur: Quia quindenim
cubicis altior fuit aqua super omnes montes,
quos operuerat. Montes scilicet superbi signi-
ficant & elatos. Altius ergo, acque profundius
resurrectionis & quietis intus sacramentum, om-
nem transcendit intellectum sapientium super-
borum.

XIV. In

CAPVT XIV.

In jedem Semester

Rentes sunt aqua super terram tunc et redun-
det et ex capite minui post centum quinquaginta
dies. Quoniam in regenerationis nostrae mysterio,
septima requies cum octava resurrectionis con-
iungitur, bene in Genesis libro dicitur: Quia re-
uerit fuerunt aquae de terra, et ex capite minui
post centum quinquaginta dies. Septuaginta nam-
que, quia septem, et octoginta, qui ab octo di-
minuerantur, simul iuncti, centum quinquaginta
faciunt.

CAPVT XV.

In eodem Sermone.

Requieuit Arca mense septimo, 17. die mense super
montes Armenia; quia nimirum septemarii re-
quies bene in Baptismo commendatur: Quod vi-
delicet per diluuium illud figuratum esse digno-
ficuit; in quo noui de veritate resurgentes, deinceps
quiescere a mundani strepitus perturbacione
iubeat.

CAPVT XLV.

En Libro de perfectione Monachorum.

IN huius quippe mundi solo iusti laborant; ubi
suam reprobis possident requiem. Quam videlicet
diserisenter bene corus ex Arcæ dimissus, et
Columba significat. Cuius quippe eandem ibi
fideles ad arcæ clausura non rediit, solus autem tunc reuer-
sus est; quia ibi per eius requiem, non inuenit. Hic
enim ubi pravi quoque carnalibus se volupatibus
saciunt; sancti viri repetere ardeunt, ubi ad
crucescendam desiderii sui pedem ponant.

CAPVT XVII.

In Sermonibus in Cœna Domini.

DVM mundi ciuina diluio quondam expia-
tentur effluo, furui moereri columba simi-
litudine praetor, cum per Oligo tatum, p-
cem terris reddi itam nuntiavit. Atz enim Scri-
ptura: *Expeſtatis autem 7. diebus alius, rorſum diſi-
ſite Nec columbam ex Arca: at illa uenit ad eum ad
veſperam, portans tatum Oligo pteritibus ſolu in ap-
ſu. In emiſſione, ac reuocetione columba ſep-
tenuari numerus ponitur; quia ſeptem elix
precolubidi horiarum ſancti dona noluuntur. Veſ-
pertina uerò horia Arcam colomba reuocatur; quia
Spiritus ſanctus, qui in mundi principio fe-
cebat ſuper aquas, iam uelperaleſcent ſeculo,
ſanctam teplem E celeſtiam.*

CAPV T XVIII

In Epistola ad Himerium de Institutione; in qua dicitur, quod edificium humanae superbiae cito destruitur.

P.D. tom. i.
Epif. 12.
lib. 8.
Gen. II.

Cum proficereutur de Oriente, inuenerunt
campum in terra Sennar, & habitauerunt in eo,
diutiusque aliter ad proximam suam. Venit facilonem Re-
eeri, & equorum sui igni: habueruntque lauevi pro
solum, & bitumen pro cemento. Porro autem cum
S. Petri Dam. Oper. Tom. IV.

A Citharus verè sit Oriens, Propheta effluens, qui ait: *Ecce vir, Oriens meus ille*; De Oriente veniunt, qui à Christi confortio male vivendo, vel ipsi-
mos lacerando, recedunt. Sennar interpretatur, effusio dentium, lux factor eorum. In campo igitur Sennar habitant, qui non confidunt in acce-
vitutem, sed potius in consuevit viciorum, & den-
tes excutunt, ut proximos suos detrahant, qui
quali mordicus rodant: & factores emittunt, dum
in carcerem conversionis aqualibet compelluntur.
Sed eorum dentes Deus omnipotens excutit,
dum pervertitur quorumlibet & facta simi-
liter & verba confundit. Vnde et illic dicitur: *Idcirco*
B *victum est nomen eius Babel*, quia ibi confusum
est labium vivuierit terræ; & idcirco dispersit eos
Dominus super facie craterum regionum. Reddè
ergo dicitur, quia superbi illi homines ac vana
glorie captatores, nimium dicentes ad alterutrum
Venite, faciamus nobis civitatem, & turrem, cuius
culmen pertingat ad cælum, & celeberrimum nomè
nostrum, antequam diu amor in vivuierit ter-
ras; & habitaverunt in campo Sennar: quod
apud nos, sicut diuum est, sonat effusio dentium,
vel factor eorum. Quodam petuèti quique nam
contra diuina legis mandata loquuntur, dum ad-
uersus Dominum, ceruicem suam arrotantes ar-
tollunt, & proximus nonnunquam damniabit
detrahit, & ipsi proclius in obsecra vix fieri
quiescit voluntat. Et de excussione quidem den-
tium per David dicitur: *Tu percussisti omnes ad-*
C *versantes mihi vice versa, dentes peccatorum con-*
fruxisti. Et alibi: *Deus contere dentes eorum in ore*
isumum, malas Letum confringit Dominum. De fac-
tore quoque eorum alius propheta dicit: *Con-*
fringere iumentum in fereus sua. Et Iaias: *Eis, in-*
quit, per fiam odore fereus. Enimvè quisquid
z edificium condere, quod faciliè tum non sit ob-
noxium, necesse est, cum non sateret & bitumen
habere, quod repente diffundit, sed lapides potius,
ac saxa, quod pariter erigunt & calces, ac fabuli
cementum, quod ipsos parietes involuta lapidum
compagè cōstringat. Quod ergo iam didi Baby-
loni laceret per saxa, & bitumen habes antepo-
D *nitum*, caraxalis vice significat edificium, ad
vim ventorum, vel impetum fluminum quante-
randum.

CAPVT XIX.

*In Epistola ad Bonifacium Causelicum; ubi dicitur, ut
exteriori prudenter spiritualis sapientia praeferatur.*

Prudencia omnis mundi haemica est Deo: Legi enim Deo non solentur, nec enim potest. Hinc est, quod licet in libro Genesi dicitur, quod quatuor Reges, qui subesse noluerunt Chodorlabomor, à quatuor Regibus superati sunt; & ubi? in valle Siluctri, quæ nunc est mæfalia. Qui sunt enim quatuor Reges, nisi quatuor virtutes, quas Scriptura sacra nominat principales; Quæ verò per quatuor Reges, nisi totidem leuius corporis, ac per eos exterior Scientia designatur? Sic autem illæ quatuor virtutes velut ex originali matris suæ, rationis (scilicet fonte procedunt, & sic illæ in terræque sapientie vanitate, velut in conalle falsuginis immorantur, ibique à suis hostibus sunt prostratæ; quia dignum est, vt in anima hominis ipsarumque sapientia vincat, & carnalis prudentia caliditas percat. Hinc & de David legitur: quia fecit sibi nomen cum reuer-

P.D. em.
Epiß. 4.
Ioh. 1.
Rom. 3.
Gen. 14.

1. Reg. 4.

retur cepta Syria in valle Salmarum, caesis duodecim milibus.

CAPVT XX.

In Epistola ad Alexandrum Papam.

Petr. Dam. **Q**ui tollens, inquit Scriptura, *uoluerit hoc, dimissa ea per medium, & utriusque partes contra se aduersum posuit: autem autem non dimisit.* Tertena quidem animalia contra se, & altricibus opponuntur; quia terreni quique contra proximos iargiis, & contentionibus sauiunt, vel certe occultis aduersus eos odiorum fomibibus inardescunt. At contra, qui se in alium caelestis desiderij pluma sustollunt, dum sacrificium Deo semetiplos offerunt, à mutuae dilectionis glutino non recedunt.

CAPVT XXI.

In Epistola ad Desiderium Abbatem Casinensem.

Petr. Dam. **M**aligni spiritus, vel orationes nostras prauis cogitationibus pollueri, vel opera bona peccatis cuiuslibet ataminatione corrumpere nituntur. Vnde scriptum est: Quia. cum Abraham Deo sacrificium de precibus & volucris deuotus offerret, descendentes volucres super castrum, & abigerat eos Abraham. Quid enim expriment volucres, nisi reprobos spiritus per aëra volitantes? Volucres ergo à sacrificio nostro repellimus, cum orationum, seu operum nostrorum victimas à malignis spiritibus eos fodare tentantibus, prauidè custodimus.

CAPVT XXII.

Ad Alexandrum Papam: Vbi conqueritur de insolentia prauorum hominum.

Petr. Dam. **C**um sol occuberet, super heruli super Abraham, & hostes magnos & tenebrosos inuasisse tum. Solis occubitus mundi designat calam: horum vero magnos & tenebrosos vitiorum figurat criminumque caliginem: qui quotidie pestilenter inhorrescent, per ætatem reproborum hominum praesentem. Vnde & illic paulò post additur: Cum ergo occubisset sol, fassa est caligo tenebrosa, & apparuit clipeus fumens. Sicut enim fumus ex igne clipei vaporantis egreditur, ita vitiorum omnium flagitiorumque caligo de camino æstuantis avaritiæ generatur. Sicut dixit Apostolus: Quia radix omnium malorum avaritia est. Et hoc circa finem diei, hoc est, circa terminum mundi. Fumans ergo clipeus tenebrosam caliginem generat, quia communis avaritiæ, qui in prauorum hominum pectoribus æstuat, multis perversitatibus tenebris mundum pestilenter obducit. Annon mentes infelicitium cæcæ, quæ scilicet & fidem tollit, & omnium virtutum in eorum cordibus lumen extinguit? Vnde cum illud præmisisset Apostolus, præbuit subtilitatem: Quam videlicet avaritiæ quidam appetitus erroribus à fide, & inferuerunt se doloribus molis. Multo quippe se doloribus inferunt, dum propter temporalia lucra infoderabili se in inenim similitate dissolunt: & plerumque dum pro corporalibus in arma concurrunt, corporibus animas exuunt. Qui verò solis celestibus inardescunt, pro doloribus oblectationibus potiuntur.

tue; quia in fraternæ charitatis dulcedine vnam nimitur viuunt. Hinc est, quod in illo sacrificio vespertino, quod tunc Abraham obtulit, peccata quidem terrena ab inimicem sequestrata posuit, sed volatilia non adiunxit. Vnde Scriptura: Qui tollens, inquit, *uoluerit hoc, dimisit ea per medium, & utriusque partes altricibus contra se posuit, autem autem non dimisit.*

CAPVT XXIII.

In Epistola ad Leonem Papam: ubi accusatum se esse conqueritur.

B Si Cteatoris nostri facta vigilantè attendamus, ad credenda cuiuslibet mala fidem adhibere facile non debemus: Ipse enim, cuius oculis nuda & aperta sunt omnia, non designatus est, cum loqueretur ad Abraham super Sodomo-tum clamore, qui ad eum venerat, dicere: Descedam, & videbo verum claustrum, qui verè ad me, opere compleuerit. An non est ita, ut sciam? Quod profectò ad nil aliud didum videtur, nisi ut humana doceatur ignorantia, sine experimentis audita, non credere, incognita non leuiter iudicare, nec ante sententiam promere quàm temèdubiam testimoniis approbare.

CAPVT XXIV.

In Libro Gnomiarum.

E T ecce, inquit Scriptura, *miserunt manum viri, & interduxerunt ad se Lab, claustrumque ostium, & eis, qui fuerant, pertransierunt cecitate à iunioribusque ad maximum, ita ut ostium inuenire non possent.* Sodomitæ namque ad Angelos conitum violentè irumpere, cum immundi homines ad Dominum tentant per sacri Ordinis officia propinquare. Sed ij profectò cecitate percutiuntur; quia in isto Dei indicio in tenebras interiores cadunt: ita ut nec ostium inuane præualeant, quia à Deo peccando diuisi, vnde ad eum reuertantur, ignorant. Qui enim non per humilitatis iter, sed per arrogantie & tumoris intractum ad Dominum accedere gestiunt, patet profectò, quia vnde ingressus aditus patet, non agnoscunt. Vel quia ostium Christus est, sicut ipse dicit: Ego sum ostium, qui Christum exigentibus Iohanni, tunc peccatis amittunt, quasi intrare celestium ciuium habitaculum possint, ostium non inueniunt. In reprobam ergo sensum traditi sunt; quia dum reatas sui pondus in proptie mentis statera, subtili consideratione non trutinant, grauissimam plumbi massam penarum inanum leuitatem patant. Quod ergo illic dicitur: *Pertransierunt eis, qui fuerant, cecitate, hoc Apostolus manifestè declarat, cum dicit: Tradidit eis Deus in reprobam sensum.* Et quod illic subiungitur: *Ut ostium inuenire non possent:* hoc ille patenter exponit. cum ait: *Ut sciamus quæ non continentur, ac si diceret, ut intrare tentent vnde non debent.*

CAPVT XXV.

In Sermone de Inuentione sanctæ Crucis.

Abraham dum immolare Deo filium voluit, *concorda penè per ordinem passionis Christi sacramenta signauit.* Sicut enim Abraham, qui pater excelsus dicitur, vnicum & dilectum fi-

Petr. Dam.
tom. 2.
Serm. 18.

CAPVT XXVII.

De Bala & Zelphā in, eodem libro.

Vlt. sap. 1. **S**ed quia electus quisque perfectionis suae limini non contentus, filios etiam Deo gignere spirituali fecunditate desiderat; postquam conjugale foetus Iacob cum duobus sororibus inuit, ad propagandum vberioris germen sobolis, ancillas quoque ad generandi vsum suscipere non refugit; atque ut omnis spiritualibus intelligantur reducere, datur mysteriis, ipsarum quoque ancillarum nomina sub mysticis sunt pronuntiata figuris. Nam Bala interpretatur, inuenerata. Sanē quia intellectum spiritualis sublationis modis verbis humana lingua nequit exprimere, quandoque doctrina sapientiae per qualdam corporeas institutiones audientem nititur informare. De veteri autem vica, & carnalibus sensibus dedita, corporeae cogitantur imagines: quarum videlicet ad docendum vsum assumitur, cum aliquid ex incomprehensibili & incommutabili essentia Diuinitatis auditur. Rachel itaque maluit vicinque filios ex ancilla suscipere, quam omnino sterilis permansere. Quia doctrina sapientiae, fide gratia contemplationis per exteriorum scientiam, vel viuisibilium rerum formas auditoribus intimat quicquid de viuisibilibus intra arcana mentis occultat; & sic quodammodo per ancillam filios accipit, dum per eam, quae sub se est, scientiam spirituales Deo filios parit. Zelpha vero interpretatur, os hians. Hae igitur ancilla illos figurat, quorum in predicatione Euangelicae fidei os quidem hians, sed cor non hians; de quibus videlicet scriptum est: *Populus hic labios meos aperit, cor autem eorum laqueus est doli;* & de quibus Apostolus: *Qui praedicant, loquuntur, non furandam, futuram.* Verum tamen ex hac ancilla haereticos futuros aliosque filios accepit; quia scriptum est: *Qui tales predicatorum aduersa vicia multos regni filios adoptauit;* de quibus Veritas: *Quia dicunt, inquit, scitis, quae autem faciunt, facere nolite. Et Apostolus: Sine, inquit, occasione. sine Christus veritate annuncietur, & in hoc gaudeo, sed & gaudeo.* Hoc autem in his considerandum esse perpendimus: Quia sicut Iacob solius Rachelis inuittis omnes illas mulieres accepit, ex quibus filios genuit; sic quisquis sub dealbationis gratia constitutus, fructificare Deo spirituali fecunditate desiderat, necesse est ut per omnia, quae agit, ad contemplationis semper gratiam tendat.

CAPVT XXVIII.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, ubi dicitur:
Cui Paulus ad dexteram, Petrus ad sinistram
in pectus praeuenit.

P. D. vlt. 1. **E**rgo dante anima Rachel pro dolore, & imminente
morte, vocante nomen filii sui Benjamin: id est,
doloris mei: Pater vero appellauit eum Benjamin: id est,
filium dexteræ. Per Rachel namque, quæ ouis, vel
vsum principum dicitur, Ecclesia non immerito
designatur. Quæ nimirum & ad instar ouis
innocenter vicit, & per studium contempla-
tionis ad videendam Redemptionis sui speciem
medullitatis inaccessit. Qui de se requiritibus
Iudeis, ait: *Ego principum, qui & loquor vobis,*
Pet. Benjamin vero, quo nascente, Rachel

A matet emoritur, degnatus Paulus, quem de
eius stipe extritusse nemo dubitat. Et penē
Benjamin nascente, mater emori dicitur; quia
appropinquante ad lucem nouae regenerationis
Saulo, persecutionibus Ecclesia per eum
grauiter impugnatur; sicut Lucas in Actibus
Apostolorum ait: *Saulus, inquit; densabat Eccl. 1.*
Ecliam, per domos intrant, & trahent viros, & mul-
lieres tradebat in custodiam. Congruē itaque
Rachel Benoni, id est, filium doloris mei,
vocat; quem Iacob Benjamin, id est, filius
dexteræ nuncupat. Quia Paulus, qui Mar-
tella Ecclesiae dolor exuerat, qui eam quo-
dammodo non nasceretur, impugmando
peremit, à Deo Patre filius dexteræ est vo-
catus; dum per eum Diuina potentia aduer-
sus Gentes quatuor per sortem suam dexteram
dimicauit, verborum inuicta valentia interfectis,
salubres cordium plegas inuittis: & per eum
deuictis, atque prostratis hostibus cum glo-
ria triumphauit. Hinc est quod idem Pau-
lus ad Galatas ait: *Cum autem complacuit ei, qui*
me fecerunt ex vtero matris meae, & vocauit per
gratiam suam, ut traderet filium suum in me, &
*euangelizarem eum in Gentibus, continuè non acquie-
ui carni, & sanguini.* Non ergo immerito
filius dexteræ Paulus vocatur, per quem omnia
Gentium multitudo, quæ ad dexteram
Dei ponenda est, ad fidei sacramenta colligitur.

CAPVT XXIX.

Ad Desiderium Abbatem, ut vocet sancti
contemplandi.

Iste est Ona, qui inuenit aquas cydades in solitudine. P. D. vlt. 1.
Idem, dum pateret affinis Sebeon patris sui. Hoc epistolam
planè quantum ad litteram, vanum videtur Gen. 30.
& frivolum. Quid enim ad sacram Scripturae
pertinet, ut referat, quia cultus alimen-
torum aquas reperit in deserto? Sed ubi in li-
teris nulla videtur utilitas, ad spirituales in-
telligentiam necesse est mens tectur. Quid
est enim per figuram, Ona in solitudine pa-
tris sui almos pascere, nisi spirituales quæ-
piam viros, cui Deus pater est, simplices
fratres sub disciplinae remotioris studio co-
stodire? & quid est, aquas calidas inuenire,
nisi in compunctionis lacrymarum, quæ de fet-
ore sancti Spiritus eliciuntur, etampere?
Nam & ipsa interpretatio nominum, huius si-
gnæ non refugit intellectum. Onan siquidem
dolor, vel tristitia eorum, sive etiam miseria-
tio, vel marmuratio interpretatur. Quisquis
enim vere compunctionis dolore tristatur,
quasi sub quadam querula afflictatione aduer-
sum prauitatem vite suæ marmurare compelli-
tur. Sebeon autem interpretatur, Onan siquidem
tate, quod Deo congruere nemo profus igno-
rat. Ipse quippe in requirato principaliter sta-
tatio, quia iustitie rectitudine nulla neces-
sitate coactus exorbitat. Onan ergo dum patris
sui Sebeon almos in solitudine pascit, aquas
calidas reperit; quia quisquis se per vite recti-
tudinem Deo solum exhibet, ac de peccatis
suis medullitatis dola, dum se reddit in per-
nigili fratrum cura sollicitum, diuino mu-
nere percipit gratiam lacrymarum. Nam &
beata illa Peccatrix prius pedes Domini va-
guento petuunt; postmodum etiam alaba-
strum vnguenti preciosi super caput recum-

Matth. 16. bencia effudit. Caput Christi Deus: pedes A
Mat. 16. Christi, servi Dei. Sicque enim illa dicitur huma-
Mat. 11. 9. nitati Christi deprecandi obsequium, ad Divini-
Mat. 11. 9. tatis attingere mensuram intellectum. Sic nimirum,
 sic Doctor Ecclesie, dum Christi membra collo-
 dit, contemplantis Divinitatis gratiam percipit.

CAPVT XXX

In Sermon de S. Iohanne Baptista.

Per. Dim. **D**escendit Iudas in Thamar ad tendendum oues
Mat. 1. cum Hira apollone gregis sui Odollamite. Thamar
Gen. 27. autem deficiens interpretatur; per quam
Gen. 27. videlicet Synagoga, in qua Reges, & Prophetæ
Gen. 27. defecerant, simul & vultio, donec veniret,
 qui repositum erat, offerretur. Vnde & per
 Prophetam dicitur: Cum venerit Sanctus Sanctus-
 rum, cessabit vultio. Quid itaque per Iudam,
 qui ad tendendas oues in Thamar venit,
 nisi Redemptor noster intelligitur; qui ut
 oues quæ perierant domus Israël exoneraret
 peccatis, ad Synagoga venisse cognoscitur.
 Vnde & Sponsus ad Sponsam in Cantico:
Cant. 7. Deuere cui sicut grex iustorum. quæ ascenderunt de
 Lemeca. Venit itaque Iudas ad tendendas
 oues, non quidem Iudas, sed cum pallore suo
 Odollamite, cui omen erat Hiras. Quem
 per Odollamitem intelligimus nisi Ioannem?
 Interpretatur autem Odollamites testimonium
 in aqua: cum hoc planè testimonio venit Do-
 minus ad aquam Baptismatis, habens quidem
 testimonium maius Ioanne, sed propter infir-
 mas oues hoc testimonium vti dignatus est in
 aqua. Vnde cum videret eum ad Iordanem
 fluente propinquantem, protinus exclamans,
 ait, Ecce Agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi.
 Et Euangelista dicit: Testimonium perhibuit Ioa-
 nes dicens: Quia vidi Spiritum descendentem tan-
 quam Columbam de celo, & manserunt super eum;
 & ego nesciebam eum; sed qui misit me baptizare in
 aqua, ille misit dicit: Super quem videri Spiritum
 descendentem, & manserunt super eum, hic est qui
 baptizat in Spiritu sancto. Cui scilicet vident
 autem nomen pastoris illius apertissime con-
 gruit: interpretatur enim Hiras, frater mei
 visio. Eam quippe Dominus frater Ioannes,
 non modò secundum semen Abraham, sed
 etiam iuxta cognationem Mariæ, & Eliza-
 beth. Vidit itaque Ioannes fratrem suum ad-
 huc clausus Io vero: vidit in baptismo: vi-
 dit oculis carnis hominem: vidit in spiritu
 maiestatem. Vnde & vtriusque huius nomi-
 nis interpretatio, Hiras videlicet, quod
 est frater mei visio: Et Odollamites, quod
 sonat, testimonium in aqua, Idem Ioannes
 sub vnius semetipsum verticillo comprehendit,
 dicens: Et ego vidi, & testimonium perhibui, quia
 hic est filius Dei. Veniente igitur Iuda ad oues
 tendendas, Thamar mutat habitum, quia
 ruitur spirituale vocabulum. Thamar quip-
 pe commutans interpretatur; nam de Syna-
 goga fit Ecclesia. Sed iuxta litteram, idem
 nomen amaritudinis manet, non illius, in
 qua Dominus sed ad bibendum milites obstruit,
 sed eius potius, in qua Petrus post lapsum
 amarus fuit. Iudas autem confessio dicitur.
 Thamar ergo cum Iuda dormiens, protinus
 concipit, quia cum confessioni amaritudo mis-
 cetur, ad profectum penitentis fructus,
 tanta mox Ecclesia fovandatur. Vnde &

Ioan. 3. Ioannes: Facite, inquit, fructus dignos penitentis.
 Qui nimirum penitentis fructus Io Hieru-
 salem primus eripit, si que postmodum per om-
 nem mundi latitudinem pullulauit. Hinc Veri-
 tas dicit: Operetur Christus pass, & resurgere de mor-
 tuis de terra, & predicari in nomine eius penitentiam,
 & remissionem peccatorum in vniuersas Gentes, incipiendo
 ab Hierusalem. Nam & ipse meretricis habi-
 tus confessionem significat peccatorum: sive
 quia Thamar ex duobus corruptis componitur
 verbis, Thamos scilicet, quod deficiens dici-
 tor; & Mara, quod est amaritudo. Bene in ea
 amaritudo defecit, cum fecunda facta de ste-
 rili, dulcem noui germinis lobolem procrea-
 uit. Thamar igitur a nouo cognoscens fornicatorem,
 quia sancta Ecclesia quantum ad gentilitatem
 lo primordium, dum nouæ fidei semen accipit,
 non agnoscitur. Vnde & canitur: Populus, quem
Psal. 17. non cognoui, seruauit mihi. Et Hieronimus: Ecce, ait, gen-
1sa. 55. tem quam nesciebas vocare, & gentes quæ te non co-
 gnouerunt, ad te euntes. Porro autem, quod illi
 hucus per eundem Odollamitem mittitur,
 quid nisi per Ioannem facta peccatorum expro-
 briatio designatur? Quasi enim Iudam meretri-
 ci poritur assererebat, cum proferenti ad Ba-
 themi lauerum, turbe per increpationem dice-
 bat: Gemina viperarum, quæ ostendit vultu fugere
Matth. 3. ab ira veniens? Irequiritur autem Hiras Odol-
 lamites a Thamar anulum, armillam, & bac-
 culum. Per anulum, signaculum fidei; per ar-
 millam, labor operis, per baculum verbò deli-
 gnatur requies spiritus. Quasi enim fides anulum
 requirebat, cum diceret: Qui credit in Filium
 Dei, habet vitam æternam; qui autem incredulus est
 Christo Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet
 super ipsum. An non etiam ad anulum perti-
 nebat, cum diceret: Qui habet Sponsam, Sponsus
 est; Armillam verbò laboris exigerat, cum dice-
 ret: Pernitentiam agite. Baculi quoque requiem,
 eum prædixit subiungeret: Appropinquauit enim
 regnum celorum. Ac si perspicue loqueretur:
 Nolite sub innoxia vobis penitentium labore
 lassificare, sed potius firma spe de regni ce-
 lestis appropinquatione animo laborate.
 Quænam autem eam Iudas Io bivio, sed in-
 ueniente non potuit; quia quæ in publico, iux-
 ta Prophetam, & sub omni ligno fronsido
 fuerit proluta, iam se in domo paterna,
 sub Christi videlicet constituerat disciplina:
 nec eam peccati teporis exprobratio, quam
 confessionis mouerat amaritudo. Viduita-
 tis se vestibus induit; quia præter ecclesiam
 Sponsam, qui pro ea mortuus est, alteram
 non admittit. Quod autem gemini apparue-
 runt in vtero, duo sunt populi in Ecclesie gro-
 mio per sancti Spiritus gratiam generati. In
 ipsa verò effusione nascentium, vnus ma-
 num protulit, & ligato cocino, mox retra-
 xit, si que ante se nascendi alteri adiuturum pa-
 tescebat. Quia nimirum Iudæus populus, qui
 ad locum Spiritus nasci primitus cupit, osten-
 dit opera sua Prophetarum præcedentium &
 ipsius Domini cruce polluta. Vnde & Zara-
 otiens interpretatur; quia Hebraei ille po-
 pulus prius ortus est ad litteram Legis, sed
 posterior factus est ad suscipiendam gradam
 Euangelii. Hoc itaque modo retraxit ma-
 num, qui nasci iam per Spiritum ceperat po-
 pulus Iudæorum: & mox priusque, ac factus
 est primogenitus populus Gentium; scilicet,
 ut iuxta sententiam Veritatis, futuri edens

novissimi, qui erant primi: & primi fuerent, qui erant novissimi. Bene igitur Phares divisionis nomen accepit. Unde & oblietrix eo nascete clamavit: *Quare divisus est propter te macerius*. Omne quippe genus humanum quasi distorta filiarum virgulta adueritas venientem in eorum Dominum maceris fecerat: & ne ad peragendum mysterium redemptionis ingrederetur, vanamimet obstitit. Unde & Paulus: *Nu, inquit, predicatum Christum crucifixum, Iudeis quidem scandalum, Gentilibus autem salutem*.

1. Cor. 1.

Ad. 20.

Marc. 3.

Sed Gentilibus populus hanc divinit, quasi nascendo, maceratus, cum per Cornelii Centurionem, alioquinque, primitias fidei baptismi suscipiens laetum, sub Christi ritualum concolavit. Hanc a terrore nascendi considerabat B. Iohannes, cum ludæorum turbis vndique confluentibus diceret: *Ne cœperim dicere: Patrem habemus Abraham; dicit enim vobis, quia potes esse Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham*. Ac si patrem dicat: Gentilibus populi, qui lapides sunt, quia lapides colunt, primogeniti vobis fient ad regenerationis, & nec gratie incrementum; quorum vos per legales ceremonias videbamini tenuisse primatum.

CAPVT XXXI.

In Sermon de S. Luca Evangelista.

P. D. in. 2.

Serm. 34.

Uisit Ioseph ministris, ut impleverent sacra ritibus, & remitterent pecunias singulorum in sacra sua. Quæ namque sunt fruges, quas Ioseph fratribus contulit ovis Evangelica, Apostolicaque doctrina. vnde videlicet elusius populus vivat, vnde grex Christi viventes salutis alimenta deceptat? Hinc illi vltimè est pecunia, quam in ore sacri præcepit imponi: hoc pecunia nunc in Ecclesie mensa proponitur, ut vltia postmodum à negotiatoribus requiratur. Sed & Benjamin hoc etiam præ cæteris addit, ut sacro eius etiam scyphus cum pecunia reponatur. Quem enim Ioseph per mysterium indicat, nisi Redemptorem nostrum, quem suo iam tunc ille mysterio pefigurabat? Aut enim Scriptura: Quia veritas nomen illius Pharaon, & vocavit eum lingua Egyptiaca, Salus meum mundi. Quid per fratres, nisi sancti designantur Apostoli? Quid per Benjamin, nisi Paulus, de tribu Benjamin originem duxit? Omnes ergo fratres fruges prædicationis accipiunt, quas ferere per mundum debeant: & pecuniam, quam ad vlturæ lucram in fidei mensa proponant. Soli verò Benjamin etiam scyphus addicitur, ut per Paulum, quem ille signabat, non tabernaculi cyathus Gentibus, sed amplum & paulum verbi poculum propinetur. Hinc est enim quod ait: Os vestrum pater ad vos, & Corinthi, cor nostrum dilatum est, non angustatum in nobis. Ac si dicat: Quia me vobis Verbi pater per vberem scyphum largi videris influere, & vos sitibundis cordis ad hauriendum ora laxate, ut decurrens vnda non ianiter fluat, sed capacia vasa, in qua transfundantur, inveniatur. De quo videlicet pota per Isaiam Dominus dicit: Glorificabit me bestia agri, dracones & Arimores: & quia deus in deserto aquas, flumina in iuvio, & decursum populo meo, electo meo. Scyphum itaque Evangelicæ prædicationis, in Benjamin datus est Paulo, ut ipse doctum gentilitatis specialiter excolat, & ariditatem eius largo sanctæ prædicationis imbri perfundat. De quo fecit imbre scriptum est: Qui aperit oculum nubium, & patet terra pluviam.

2. Cor. 6.

Isai. 43.

Psal. 146.

CAPVT XXXII.

In Sermon de S. Vitale.

Si inveni, inquit Iacob, gratiam in conspectu tuo, P. D. in. 2. vnde in manu sub sermone meo, & facis mihi misericordiam & veritatem, ut non sepius me in A. 3. pro, sed dormiam cum patribus meis, & cætera. Quid est hoc, facies mei, quid libi vult à tanto viru tam anxie sepeliendi corporis sollicitudo? Sicut enim hoc ex humana cō.uetudine metiamur, profectò nihil dignum tanta prophetice mentis excellentia reperimus. Vbi cumque enim corpus humanum sepeliatur, non idè vel minus perfecte, vel minus gloriose eius resurrectio futura proculdubio creditur, sed si mytheni sacramei profunditas in huius dubietate caligine requiritur, perspicuè lumè intelligenti ipsi qui inveniuntur occurrat. Cadaveris quippe mortuorum, peccata significantissime viventium. Sicut enim post contactum corporum mortuorum, Lex præcepit homines purificari: etiam post perpetracionem delictorum iubetur per penitentiam ablui. Hinc nimirum illi senectoria dicta est: Qui baptizatur à morte, & iterum tangit illam, quid proficit sanatio eius? Baptizatus quippe à morte, qui mundatur scitibus à peccatis, sed post baptismum mortuum tangit, qui culpam post lacrymas reperit. Sed sepulchrum à mortuorum, remissionis significat peccatorum. Vnde per Prophetam dicitur: Beati, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tela sunt peccata. Vbi ergo sepelienda erant cadavera Patriarchatum, nisi in illa terra, ubi erat cœciogedus, cuius sanguine facta est remissio peccatorum?

CAPVT XXXIII.

In Sermon de Laurentio sancti Cyprii.

Analys in vino stilam suam, & in sanguine vna P. D. in. 2. pallium suum. Stola Christi & pallii, multitudo est Gentium, quas tunc Dominus indicat, quando sibi eas per gratiam redemptionis adiunxit: sicut per Prophetam pollicetur, dicens: Vnus ergo, dicit 1. 4. 4. Dominus, nisi hoc videri iudicium fieri videretur, Scollam ergo suam Dominus in vino, & pallium in sanguine vix lauit; quando, sicut botrus, in Crucis ligno pendit; tunc enim ex latere eius sanguis & aqua profuixit; sed aqua nos abluit, sanguis redemit; nimirum ut exhiberet illi Spoonam non habentem maculam neque rugam.

CAPVT XXXIV.

In Sermon de S. Elzev. P. D. in.

Patriarches sunt colles in vine (inquit Iacob ad filios de Christo) & dexte eius linte candidiores. Oculi nempe Christi, Apostoli, & Evangeliste sunt, qui vniuerso corpori sanctæ Ecclesie lumen sapientie præstiterunt; quorum doctrina dum rigorem, æque darditiam præfex Legem emollit, quodammodo sufficitur vini veteritæ eorum pulchritudo patet. Evangelicæ quippe præcepta mandata veteris Testamenti longe sunt clariora. Dentes verò, sancti Prædicatores sunt, qui conversos homines à praecorum societate præcidunt, eosque in Christi corpus, tamquam in sua membra suscipiendo, quasi mandendo transiunt. Potè nomine lactus, doctrina legis inavit, quæ carnalem populum lactis poculo, tamquam parvulus

alere videbantur, quorum nimirum laetitia candidior
 erant Doctores Ecclesiarum; quia fortiter & solidū
 verbi cibum & ipi comedant, & alii tradunt; de
 quibus ad Hebraeos dicit Apostolus: *Perseveramus
 est solidus cibum*. Et bene candidi esse dicuntur Do-
 ctiores Ecclesiarum; quia & à praevitiis macula li-
 beri, & conspicuae conversationis videntur ope-
 ribus clari. Quapropter cavendum est, Fratres
 mei, ne qua nos vitiis nigredo dedecoret,
 qui candidos in Christi ministeria duces habemus.
 Periculosos nimirum rerum species fluctuant, ubi

cum Ductibus subsequentiis exercitus indiguita non
 concordant. Beati liquidem Patres nostri promp-
 te se exhibebant perferenda supplicia: nos
 autem dum à proximo Izdunnar, compescerimus
 saltem animos à vindicta. Moyses nempe ad
 vitionis indicium descendens de monte, comitatus
 apparuit: super Dominum aurem in mansuetu-
 dinis Spiritu columba descendit. Illi decreve-
 runt pro Christo proposita cuncta contemnere:
 nos autem discamus saltem, quae aliena sunt,
 non ambire.

Finiant Testimonia Libri Genesis.

Incipiunt Capitula Libri Exodi.

1. **D**E Urribus Tabernaculorum Pithon & Rameffes, quas Pharaeo luto, & palea construxit.
 2. De Virga Moysi in serpentem conversa.
3. Unde supra.
4. De manu Moysi, quae ducta de sinu, apparuit leprosa.
5. Cum esset Moyses in itinere, occurrit ei Dominus, & volebat eum interficere.
6. Proceperunt malefici Pharaonis in terram Virgas suas, quae Versae sunt in dracones; sed devoravit
 eas Virga Aaron.
7. De decem plagis Aegypti. 1. De aqua in sanguinem versa. 2. de plagarum. 3. de cinibre.
 4. de musci. 5. de nece animalium. 6. de Ulceribus & Vesicis. 7. de grandine & tonitruo &
 igne. 8. de plagalocustarum. 9. de tenebris. 10. de primogenitorum interfessionibus.
8. Postulat Vir ab amico suo, & mulier à vicina sua, Vasa argentea & aurea & Vestes.
9. Sument de sanguine agni, & ponent super thrumque postem.
10. Cum emisisset Pharaos populum, non eos deduxit Dominus per viam terra Philistin, quae
 vicina erat, ne si bella in via consurgerent, paniteret eum, & reverteretur in Aegy-
 ptum.
11. Sumpsit Maria Prophetissa soror Aaron, tympanum in manu.
12. De aqua amara, quae ligni, quod ostendit Dominus Moysi, admixtione, sunt in dulcedinem
 versa.
13. De 12. aquarum fontibus & 70. palmi in Helim.
14. Quod sexta die duplex mensura iubebatur de manna colligi.
15. Quod filii Israel, cum viderent manna, dicebant: Manhu, id est, quid est hoc?
16. Quod manna in crastinum referuatum putrescebat.
17. Quod pugnante Israel contra Amalech, Moyses habens Virgam in manu, brachia erexit.
18. Quod Dominus in monte Synai populo suo per Moysen Legem dedit.
19. Altare de terra facietur mihi.
20. Non adificabitur mihi Altare de sectis lapidibus.
21. Facies bases argenteas, & tabulas deauratas desuper erigere.
22. Facies columnas quatuor, & bases earum vestitas argento.
23. Ut in Rationali, quod Sacerdos ferebat in pectore: 12. pretiosi lapides ponerentur, terni per
 quaternos angulos inclusi auro.
24. Arripens Moyses vitulum aureum igne combussit, & usque ad pulverem contrivit; & in aquam
 spargens potum populo dedit.
25. Quod Moyses 25. milia hominum ob culpam constati vituli perimere fecit.
26. Ecce locus apud me, stabit super petram, cumque transierit gloria mea, videbis posteriora
 mea.
27. Fecit Moyses in tabernaculo 7. lucernas cum emittantur suis, & Vasa.

Finiant Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Exodi.

CAPVT I.

In Epistola ad Hermifidum Sancti Damiani; ubi dicitur, quid edificium humanæ superbiam cecidit destruxit.

- Pet. Dam. 1. epist. 12. lib. 2. **V**rbes illæ Tabernaculorum, quas Pharaon, paleaque construxit; nimirum luto, quod inquinat; palea, quæ destinauit ad flammam, Phiton & Kameles sunt, oon sine mytetricio nuncupate; Phiton siquidem interpretatur os abyssi, vel subito. Quisquis enim, iuxta Pauli sententiam, supra fundameutum, quod est Christus Iesus, ligna, fenum, stipulam, nunc ædificat, quale cuiusque opus sit, ignis probabit; & quod magis in alium hæc carnalis vix stituta subrigitur, tanto proclius, veluti in abyssi varaginem missa, subito dissipatur. Vnde scriptum est: *Ducunt in bonis dies sunt, & in puncto ad inferna descendunt.* Bene ergo dicitur, & ns abyssi, & subito; quia de carnalis vix, quæ per eum innuitur, calmine non segnit, sed cæd conuulsur: & illud est os abyssi, quod ascensus videbatur esse fastigij. Propheta testante, qui ait: *Deiciat ei templum alienaretor.* Rameles verò pabulum dicitur, vel tinea. Pabulum namque diaboli sunt omnes peccati, quibus ille tanquam lupus ouibus vescitur, eorumque perniciem velut epulas saginatur. De quibus etiam per David dicitur: *Sicut ones in inferna pasci sunt, & mors dei pascet eos.*

CAPVT II.

In Epistola ad Hermifidum; ubi dicitur quid edificium humanæ superbiam cecidit labatur.

- P. D. ubi sup. 2. **D**ixit Dominus ad Moysen: *Proice virgam, quam in manu gestas, in terram; & proiecit, & factus est serpens.* Expositio Moyses, & fugit. Et ait illi Dominus: *Apprehende caudam illius, & apprehendit, factaque est iterum virga.* Cumque liquidd nouimus, quia serpens suasit homini mortem; ergo mors à serpente; quis autem virga, nisi Christus? de quo Propheta dicit: *Quia egredietur virga de radice Iesse.* Virga itaque in serpente, Christus in mortem. Moyses autem ex pascit, & fugit; quia suspensus in Cruce, siue moriente Domino, omnis ille Apostolorum numerus tremefactus expauit, & de certæ spei ac firmæ fidei soliditate recessit. Quia verò cauda extrema pars est corporis, quid, nisi finem Domini significat passionis? Moyses igitur caudam apprehendit, & nihil in virga vltra serpentis apparuit: quia completa Domini passionis, Crucisque mysticum, & fidelis quilibet tunc ad fidem rediit, & Christus cunctis in morte, id ipsum in se, quod fuerat, per resurrectionis gloriam reparauit.

CAPVT III.

In Sermonem de S. Columba.

- P. D. 1. serm. 67. **D**ixit Dominus ad Moysen: *Quid est quod tenes in manu tua? Respondit: Virgam. Ait: Proice eam in terram, &c.* Quis per Moysen, nisi Iudaicus populus: & quid per virgam, nisi pote-

A itas Diuinitatis? & quid per serpentem, nisi mortalitas multæ Redemptoris exprimitur? Quis enim per serpentem mors, recte mortalitas in serpente; vel certe, eum scriptum sit: *Ecce prouidentur sicut serpentes;* quia ipsa summa prudentia, id est, Dei sapientia, incarnari dignata est, recte eius mortalitas in serpente figuratur. Vnde & in Evangelio de Passione sua loquitur, dicens: *Sicut exaltatus Moyses serpentem in terram; ita exaltatus oportet Filium hominis.* Moyses ergo virgam tenuit; quia Iudaicus populus ante Redemptoris aduentum in diuina potestate cunctis est; sed virgam in terram præiecit; quia idem populus per Patriarchas, ac Prophetas Dominum incarnandum esse nuntiavit. B Virga ergo in colubum vertitur; quia Redemptor noster Deus in se permanens, mortalitas inter homines factus est: Sed Moyses enlubitum conspicimus petimus, & fugit; quia Iudaicus populus, dum Redemptorem humani generis talem vidit Dominum; credere quasi formidulosus expauit: cui iubetur vt colubum cauda tenet; quia per idem ille populus, qui modo credere recusat, in extrema parte Domini corporis, id est, postionis tempore sanctæ Ecclesiæ, videlicet in fine mundi, sese ad fidem recolligit. Et enlubitum cauda tenet; quia eum, quem mortalem ante desperat, Redemptorem suum in vltima iam parte Ecclesiæ constituit. Sed mors serpens in virgam rediit; quia C statim vt Iudaicus populus in Redemptorem nostrum crediderit, idem Redemptor ad Iudæum in potestate suæ Diuinitatis apparebit; vt ei iam serpens virga sit; quia is, qui in terra hominū despectus est, de cælis veniens super Angelos, videbitur Deus. Sicut ergo Dominus & sine lepra leprosus, & sine venenō serpente per mysterium dicitur, ita oihilominus & sine fatore stultus, & sine imbecillitate perhibetur infirmus. Qui nimirum sic se nostræ infirmitati compnit, atque contemperat; vt de eum dimicantibus cerret, & eum patientibus similiter supplicia intoret.

CAPVT IV.

In eodem Sermonem.

- Mitte, inquit Dominus, manum in sinum tuum; qui cum misisset in sinum, protulit leprosum in sinu suo. Retrahe, ait, manum in sinum tuum, & retrahit, & protulit iterum, & erat similis carni reliquæ. Quid hoc loco per magnum Moysi designatur, nisi Filius Dei? Vnde dicitur in Psalm: *Fiat manus tua, vt saluet me;* ac si diceret: Fiat ille, per quem facta sunt omnia, vt dum ille creatur, creatura à reatu sui contagio liberetur. Hæc manus in sinu Patris est, siue Iohannes Baptista dicit: *Filius, qui est in sinu Patris, ipse narravit.* Sed manus hæc cum de sinu prolata est, hæc est, cum per mysterium incarnationis apparuit; per catorem eum, & tanquam secleris lepra petulsum, in vnde processerat, populus extirpauit. Vnde dicit Iohannes: *Et nos potantibus eum quasi leprosum, & perca sum à Deo, & humilium.* Sed manus hæc cum in sinum rediit, lepram penitus amisit; quia Redemptor noster postquam ad Patrem calcato pascitis imperio rediit, iam in fine seculi omni

peccator homo, sed verè Deus, & hominibus deus omnibus apparebit.

CAPVT V.

In Epistola ad Romanos Fantesi.

P. Dam. 1. Epist. 11. l. 6. Exod. 4. **C**umque esset in itinere in desertis Moyses occurrit ei Dominus, & volebat occidere eum. Mirum valde, cur eum repente Dominus occidere voluisse describitur, quem asseceret fuisse iam, & symmihem familiatorem fecerat, cui consilij sui ac voluntatis arcana pandiderat, & nunc in executione suæ obediencie dirigebat. Sed procul dubio datur intelligi, quia quantalibet contagij maculam ex diuturna Madianitarum colubitatione contraxerat, igitur idcirco terrore, ac negligencie correptione purgandus erat, qui corrigendis aliis caelestium mandatorum balneus accendebat. Quod scilicet vxor eius Sephora prudenter intellexit, de qua Scriptura protinus addidit: Tuli illico Sephora a cursum suum petram, & circumcidit praputium filij sui. Absurdum quippe fuerat, si videretur Gentilis in filio, qui Israelitis erat in semetipso. Qui erga alios ad rectitudinis viam debet instruere, valde cauendum est, ne ipse, quod absit, in aliquo videatur errare. Hinc est enim quod Israeliticus populus ad vlciscendum scelus Benjamin, zelo rectitudinis inflammatus, & tamen idem populus Benjamin gladiis ante prostratus.

CAPVT VI.

In Epistola ad Bonifacium, ubi dicitur: Veneremus prudentia spiritualis sapientia profectus.

P. Dam. 1. Epist. 11. l. 6. Exod. 4. **P**roferunt maleficæ Pharaonis in terram virgas suas, quæ versæ sunt in dracones: sed deuorant virga Aaron virgas tuas. Virga quippe Aaron malefactorum absorbat virgas, quia sapientia Christi, quam illa signabat, omnes huius mundi sapientias annullauit, mandique sapientes sui corporis, quod est Ecclesia, visceribus conuulsi. Terrenam itaque sapientiam nostram sapientia spiritualis absorbat, eamque velut in sui corporis arcana conuertit. Absurdum namque est, & factum in honestum, ut eadem prudentia, eademque subtilitas rebos adhibetur humanis, quæ spiritualibus impenditur, & diuinis.

CAPVT VII.

De decem plagis Aegypti, in Epistola ad discipulum Iohannem.

P. D. rom. 1. Epist. 11. l. 6. Exod. 7. **P**lagæ aptem factæ sunt in Aegypto; quia hominum animæ in mundo insurgunt vulnera. Vnde quod plagæ fuerant, tot præcepta sunt diuinitus promulgata; et quæ sunt vulnera cordis exgroti, totidem sunt medicamenta, quæ illi valeant adhiberi.

Age igitur, prima plaga est, cum aqua vertuntur in sanguinem. Porro autem illæ plagæ non sunt nisi in Aegypto, id est, in corde tenebroso, & caligine caritatis oppresso. Qui scilicet aquæ conuertuntur in sanguinem; cum circa mens, quantum ad se, confundit, ne violat tectæ fidei puritatem. Sicut enim per aquam omnes de visceribus terræ segetes produunt, sic ex fide spiritualia proferuntur alimenta virtutum. Tunc igitur aqua in sanguinem vertitur, cum caritate perdidit cor iniquis obsecrant. Sicut de quibundam dicit Apollonius: Quia cum cognouissent Dominum, non sic Dominum glorificauerunt, aut gra-

Alii egerunt, sed enumerant in cogitationibus suis, & de seueratum est iniquitas eorum. Cui primæ plagæ hoc est, pessimum vultus, mortis adhibetur primi medicina præceptum: Audi Israel, Dominum Deum tuum, Deus tuus est. Hoc est enim medicinale vinculum, quo perdidit vultus debet alligari, ut hoc audiens, vnum solummodo Deum colat, & in plures Deos marcescentis perdidit potestatem non effundat. Et iusto Dei iudicio, iuxta litteram factum est, ut illius fluij sanguine potarentur Aegyptij, in quo primitus puti necabantur Hebræi.

Secunda verò plaga, Ranarum est abundantia. **Eccl. 1.** Rana, clamor est animal, & in limosis vociferatur ex more paludis, cui similes iudicantur Heretici, ac Philosophi, qui velut super paludes limosas, hoc est, inter tenebras squalore perdidit sordidas, vanis aduersus Christum vociferantur obloquijs: & dum per argumenta fallacia non desinunt importuna patre clamoribus, itane quidem in acribus tenebris, sed nullum mentibus viuendi afferunt cibum. Cui morbo, qui videlicet in anima lethali ter seuit, secundum præceptum tanquam poculum salutis occurrit. Secundum autem præceptum est: Non affumes nomen Domini Dei tui in vanum. In vanum namque Christi nomen assumit, qui cum non Creatorem, sed tantummodo creaturam credit. Vanitati enim eratans subiecta est. Eundem tales homines sunt procul dubio vani, quia veritatem Dei commutantes in mendaciam, fidem adhibent vanitati. **Exod. 10.** **Rom. 9.**

Tertia verò plaga, Cinipides sunt. Hoc autem animal tam minutum est, ac petrixignum, ut dum se per altum librat, & huc, illucque vagabundis anfractibus instabiliter volat, vltum cerne volentes effugiat, in corpore tamen nullo dum sedet; pungit, adeo vt cum eas nequæ videre dum volans; compellat sentire dum flumant; & dum circumvolantes, seseque importuna ingerentes, vultus nostros infestare non desinunt, volentes quiescere non permittunt. Quamobrem hæc plaga vagationis, & inquietudinis vitium manifestè designat. Quo videlicet morbo quidam laborantes instiliter huc illucque discurrunt, & velut male Vertumnia ebriori, per impatientiam non quiescunt. Sed quoniam Cinipides istæ perexigæ sunt, & noxiæ, ut non tam pendus videantur habere, quam morsus; qui vitio vagationis inferunt, quod per Cinipides designatur, lenè quidem arbitrantur esse peccatum, sed non leui reatu perfo-

duntur aculeo. Non aggrauat pondus, sed penetrat mensis; quia quando vitium hoc lenius deputant, tanto maior necesse est, ut peccati stimulus animæ languenti interiori transigat. Hinc itaque languori, tertij præcepti obuiat medicina, cum dicitur: Memora te diem Sabbati sancti, Sabbatum id est, regule. Vbi est sanctificatio Sabbati, ibi procul dubio Spiritus Dei. **Exod. 16.** **1. Cor. 1.** Vnde scriptum est: Super quem requiesit Spiritus meus, nisi super humilem, & quietum, & tremantem. Penultima sunt verba, quia si Spiritus sanctus requiescit tantummodo super quietum, ergo deserit Inquietam. Enim vero sicut secundum præceptum refertur ad Filium, ita hoc tertium pertinet ad Spiritum sanctum, qui nihilominus tertius est in Sancta Trinitate Persona. Nam & illam tertiam plagam Spiritus sancto lacerantes adhibebunt, cum & ipsi Cinipides excitate non possunt; dicentes ad Pharaonem: **Exod. 8.** Digiti Dei est hoc. Ad colendum hoc

Sabbatam discipulum suum provocabat Aposto-
lus, cum dicebat: *Attende lellioni & dolleina*. Et
alibi: *Grate sue intermissione*. Ad huius Sabbati
cautum Dominus non provocat per Prophetam,
cum dicit: *Vacate & videte, quoniam ego sum Do-*
minus. Ac si dicat: Spirituale Sabbatum colite,
vagationis inquietudinem destrate; ut per Spi-
ritus sancti gratiam fixos, non vos Cinipites in-
quietent, sed spiritualis Sabbati cultus sancti-
ficet. Notandum præterea, quoniam tria duma-
taxat illi præcepta in vna descripta sunt tabula;
alia verò septem continebantur in altera. Illa
scilicet ad charitatem Dei, illa verò ad amo-
rem pertinent proximi. Et ideo non amplius
quam duæ sunt tabulæ; quia geminæ sunt cha-
ritatis impressione distinctæ. Triæ plane præcepta
in vna tabula, septem verò descriptis fuisse in
alia, ex hoc maxime colligitur, quod B. Aposto-
lus ad Ephesios ait: *Filij obedite parentibus vestris*
in Domino, hoc enim iustum est; honorare patrem, &
matrem, quod est mandatum primum in promissione,
ut bene sit tibi, & sit longævis super terram. Cui
autem primum hoc mandatum dicitur, nisi quod in
principio secundæ tabulæ positum est? Quod etiam
in promissione dicitur; quia quod in aliis præ-
ceptis non invenitur, hoc præceptum longevi-
tatis promissio sequitur. Præmissio nimirum hoc,
quod dicitur: *Honora patrem, & matrem*, ut
bene sit tibi, & sis longævis super terram. Hoc
ergo præceptum, quod quartum est in generali
numero mandatum, in secundæ tabula ponitur
primum.

Cui contraria est quarta plaga, hoc est, Cyno-
mia, quæ dicitur Mælica canina. Nihil enim tam
caninum est, quam ignorare parentes; & illis, qui
nos genuerunt, reverentiam non deferre. Eos
etiam tamquam mælcæ circumvolitantes canini
mores exagitant, qui dum deferre parentibus ne-
sciunt, per leuitatis inconsistentiam à naturali graui-
tate recedunt; eosque tamquam caninæ mælcæ
dissoluant, dum se contra genitores suos quali-
tingentes, & oblatrantes per impatientiam vexant.
Ut hæc ergo plaga curetur, digna parentibus re-
uerentia deferatur.

Quinta plaga, mors peccatorum est. Omnes
enim qui spreto coniugali thoro, alienarum se
mulierum fœditatibus polluant, & per obcenæ
libidinis passim fluxa resoluunt, quid aliud quam
bruta dicendi sunt pecora, atque à ratione spi-
ritualis intelligentiæ penitus aliena? *Fæsti sunt*
enim sicut equi, & muli, quibus non est intell-
lectus. Ex per Hieremiam dicitur: *Saturati estis &*
morbati sunt, & in domo meretricis luxuriabamini;
equi amati in feminis iuxta illi sunt, vni-
usque ad uxorem proximæ sui hincibat. Hæc ergo
pecora necesse est ut funditus extincta depercam,
nisi diuinæ Legis medicamen occurrat. Dicitur
ergo: *Nam morabimini*. Hoc utique quintum præ-
ceptum quintæ plagæ tamquam medicinalis nexus
opponitur; ut dum proprio thoro quisque conten-
tus esse compellitur, nequaquam in extraneæ car-
nis amplexus intemperantiam diffusetæ libidinis
extendatur.

Sexta plaga, sunt vulnera & vesicæ turgen-
tes, atque feruentes. In vulneribus scilicet ac-
cigitur dolosa odium hac purulenta malitia:
In vesicis tumens & inflata superbia; In fetore,
æstuans & inflammata furoris insania. Sunt enim
animæ quedam homicidales, in quibus hæ pe-
stes oriuntur, & acceritur exaiunt; easque nisi
humanum sanguinem fundant, quiescere non per-

mittunt. Hæc itaque ferenti morbo & immaniter
feruenti, sextum præceptum tamquam medicinas
celestis occurrat, quo dicitur: *Non occides*. Ut hoc
quilibet audiens, exortum malæ voluntatis in se-
metipso perniciem reprimat, nec carnalis ad
effundendi cruoris effectum, conceptum malitiosæ
conscientiæ virus erumpat.

Post hæc plagæ grandinis ponitur, ubi scilicet
grando & ignis pariter feriebantur. Poterit au-
tem duo hæc contraria lund, frigus in grandine,
calor in igne. Sic qui aliena furantur, & à frater-
na charitate sunt frigidi, & ardore cupiditatis ac-
cens. Vbi etiam fulgura, atque tonitrua mixta
fuisse cum grandine perhibetur. Quid autem per
tonitrua, & fulgura, nisi pavor intolerabilis de-
signatur? Et hoc furibus familiare est, ut primò
capi, deinde puniri, tremefactis visceribus pa-
ueant; nec tamen à semel conceptæ nequitie per-
petratione quiescant. Illæ nimirum pestes, hoc est,
grando, ignis, fulgura, simul atque tonitrua, eor-
um corda, qui ciam aliena diripiunt, tamquam
quædam arua desuntant, & si qua sunt, omnia
bonæ voluntatis fruges & germina dissipant.
Huic itaque pessimo vulnere, septimi incussit me-
dicina mandati, cum dicitur: *Non furaberis*. Ut
hæc quisque cognoscens, cordis sui fegeres hæc
multiplici peste non perdat, sed bonorum operum
frigibus animæ suæ cellarium tepleat, implens
illud Apostolicum: *Qui furabatur, iam non furetur;*
sed laboret manibus suis, ut habeat unde tribuat ne-
cessitatibus patribus.

Octava aurem plaga, Localis sunt. Per hæc
animalia, quæ segetum germina destruant, &
pestifero frigore eos corrodant, qui possant me-
lus designari, quoniam hi, qui fratribus detrahant,
& falsum illis crimen opponunt. Nam quasi ali-
enæ segetis germen desorant, dum fratrum suor-
um non modò bona supprimunt, quæ predicare de-
beant, sed vicinò etiam nocu eos falsi reatus in-
flammant. Rodunt itaque, quia non modò eor-
um vera bona per insidientiam contegunt; sed
eis etiam stigma fidei præstitis inurant. An illi
tamquam Locustæ non rodunt, quibus per Apo-
stolum dicitur: *Si morietur, & comedit in micra, vide-*
te ne ab inimico confundamini. Huic itaque plagæ
mandatum illud competentè opponitur, quod di-
ctum est: *Non falsum testimonium dices*. Ut videli-
cet falsus quisque testis, cum non erit impenitus,
ab alienæ vitæ morsu se reprimat, locustinos den-
tes abiciat, & vitentia segetia alienæ germina non
abrodant.

Iam nona plaga est densitas tenebrarum. Nemo
magis in interioribus tenebris labitur, quam is qui
coniugalis talami violat fidem, & alienam inua-
dere querit uxorem. Sed hæc tenebræ, quas vi-
que tot luxurie deditur tolerat, diuinæ Legis
splendor illustrat, cum dicitur: *Non concupis-*
ces uxorem proximæ tuæ. Vbi notandum, quia non dicitur,
non tolles, sine, non pollues, sed, quod plus
est, non concupisces uxorem proximæ tuæ. Super-
fluum dictum est. *Nam morabimini*: hic dicitur, *Nam*
concupisces uxorem proximæ tuæ; ergo de te vna d-
videtur esse mandata: illic enim morchie alie-
ni thorum violantis effectus: hic etiam viola-
re violentis perhibetur effectus. Ille spurcus
& illicitus condemnatur adulteri coitus; hic
etiam adulterius concupiscentiæ compescitur
appetitus. Et reuera ipsa concupiscentia violan-
di alieni matrimonij adulterium est, sicut Do-
minus ait: *Qui videtur uxorem alterius ad concupis-*
cendum eam, iam in corde ipso tam in corde suo. Non

ergo quispiam alienam concupiscit uxorem, ne palpalium tenebrarum patiat in corde caligine, quam etiam foris patitur, concupiscens eam quod legalis admittit; & sic tenebras conscientie circumdantis abiciat.

Postremo, decima plaga est mortis primogenitorum. Duos filios habet homo, nimirum eum facit opus quod ad hanc pertinet vitam; & cum spirituali quod operatur, quod ad vitam tendit eternam. Sed spiritualis fructus, quasi primogenitus noster, in nostris operibus debet obtinere primatum. Unde & Dominus; *Primogenitum, inquit, queris regnum Dei, & hoc omnia adiacentur vobis. Ac si dicat; Gignite spirituales fructum, qui vestri sit utique primogenitus: qui vero ad huius vite pertinet necessaria, sit in hereditate secundus. Huius enim primogenito cum Jacob debetur benedictio de Elia vero, cuiusque similitudo Scriptura dicit; *Hereditas, ad quam in principio subdividitur, in novissimo benedictione carbit. De his duobus liberis in**

Gen. 27.
Prov. 30.
Eccl. 21.

Deuteronomio per figuram dicitur; Si habuerit homo uxorem duas, unam dilectam, & alteram odiosam, generitricem ex re libero, & fuerit filius odiosae primogenitus, volueritque substantiam inter filios suos dividere, non poterit filium dilectam facere primogenitum, & proferre filio odiosae, sed filium odiosae agnoscat primogenitum, & dabitque ei de his, quae habuerit, cum duplici; ille est enim principium libertatis eius, & huius debetur primogenitus. De quibus omnibus verbum illud haec dimittat decimus exponamus, quod vxor dilectae, sit vita mollior dilecti, carnalis odiosa autem vxor, est vita spiritualis, ut pote rigida, odiosa & omnium carnalium dilectionum illibetis inimica. Huius ergo filia primogenita debentur, quia spiritualis vita fructus diuini habere mereatur in praemium, qui est, iuxta Ioannem, *primogenitus mortuorum, & Princeps Regni terrae: qui dilexit nos, & latuit nos à peccatis nostris in sanguine suo. Sed hic primogenitus, id est, spiritualis fructus illi proculdubio moritur, qui iulis non coequeatur, alienis rebus totendit; quod frateri iuris est appetit; & bona proximi lucentes avaritiae facibus concupiscit. Sed decimum Legis praeceptum est; *Nou concupiscere rem proximi tui. Hoc igitur illi mandatum diligenter audiat, ne primogenitum perdat; ut de primogenito suo gaudeat, nequaquam, quod alienum est, concupiscat.**

CAPVT VIII

In Sermon S. Eleuthan.

P. D. 26.
Serm. 18.
Eccl. 12.

Postulat vir ab amicis suis, ait Dominus, & mulier à vicinis suis, vasa argentea, & aurea, & vestes; dabit autem Dominus gratiam populo suo, cuius Aegyptii. In quo videlicet, ne diuitis inuocet, mystice saron, & argenteum, cum vestibus ab Aegyptio petimus, vadit Dominus tabernaculum fabricentis; cum mandatos Petras, ac Philosophos legimus, ut in diuinis eloquiis lumen diuinitatis pronote valeamus. Sive etiam, quod perspicacior est, aurum, & argenteum, animae suae pretiosae, quae cum vestibus simul, id est, suis corporibus populo Dei se copulant, ut tenebrosam hoc saeculum, velut Aegyptum deferant, & terram promissam perpetui felicitatis acquirant.

CAPVT IX.

In Sermon de Inventione sanctae Crucis.

Symens de sanguine agni, & potens super terram, quod est, quod Isaacitica plebs postibus honorum de sanguine agni iubetur imponere, nisi nos prohiberet, Crucem Christi, qui verus est agnus, in honore portare; Ad velpeam siquidem immolabat agnus; & in velpe mundi passus est Christus. Linantur utique postes, ne visitator Angelus audeat roscere penitentem; & nos Crucis vestigium in corde getamur, & fronte, repentinus hostis veniens valeat auferre salutem. Unde & securi canimus; *Signatum est super nos lumen vultus Apos. 1. tui, Domine.*

CAPVT X.

In Epistola ad Blancam Comitissam.

Un emississet Pharaon populum, non eis de dicit Dominus per viam terrae Aethiopiae, quae vicina est; lib. 7. repulsi, ne forte pariter etiam, si vidisset aduersum se bellum consergere, & remitteretur in Aegyptum. In Aegyptio itaque recedentibus, & vicino pugna substatantur; quia dereliquentibus saeculum, quidam pacis tranquillitas datur; & ne in ipsa lux tenebrositas nouitate turbati, atque conterriti, ad ea, quae contemplantur, reuertantur. Prius ergo securitatis suauitate molentur, prius pacis quiete natiuntur. Post cognitam vero dulcedinem, tantò iam tolerabilius tenebrositas certaminis fulsissent, quanto in Deo altius agnosceret quod ament.

CAPVT XI.

In Sermon de Inventionem sanctae Crucis.

Symphie autem Maria Propheta, Sicut Aaron: typus. P. D. 26. 1. annus in manu. Nos quoque rubro iam mari transiit, & hoste demerso, tympanum cum Maria ferre debemus. Quid est autem tympanum portare? Audi Domini dicentem; Qui vult, inquit, venire post me, & abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Qui enim eam suam, cum vitia, & concupiscentiis eradicat, qui membra sua, quae suus super terram, abstinendo mortificat, ille verè cum Maria tympanum portat, quia semetipsum a notis terrenae voluptatis humilibus aridum seruat.

CAPVT XII.

In eodem Sermon.

Præterea & illud non inconuenienter occurrit. Vbi sup. P. Q. d. videlicet Isaacitica plebs in Maria Exod. 12. auerius Moysen murmurat, vociferans scilicet non se posse repetere quod bibat. Tunc ostendit Moysi Dominus lignum, quod cum ille in fides in amarissimas aquas, in dulcedinem protinus sunt conuersae. Quid enim amarum illis aquae, nisi occidit litterae, & duntaxat, uti dicitur, in quibus non videntur. Cui tamen legi si confesso Crucis, & Domine passionis mysterium copulatur, protinus, quod amarum fuerat, in spirituali intelligentiae dulcedinem vertitur.

CAPVT XIII.

II. In eodem Sermone.

Vbi sup.

NOtandum autem iuxta veritatem historiarum, quod aqua in dulcedinem versa, subinde populus venit in Helim, vbi erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palme. Quid enim duodecim fontes, nisi duodecim sunt Apostoli, quos Dominus ad hoc constituit, vt arida, & squalentia hominū gressus pectora suarū predicationis inmoderationibus irrigaret. Quid verò septuaginta palmarum arbores, nisi totidem sunt Discipuli, quos ante faciem suam idcirco misit, vt per eos, victoriarū suarū modus agnosceret. Et certe facta congruū videtur consequentium rerum ordo dispositus, vt primò populus duceretur ad litteram Legis, quas nimirum, dum amata sunt, transire oen potuit. At postquam est per lignum vite dulcis effusa, & intelligi spiritualiter capit, illud Dei populus de veteri Testamento ad Apostolicos fontes, & palmarum arbores, id est, ad Euangelij gratiam transit. Et bene post acceptum Decalogum septuaginta Predicatorum numerus constituitur, quia per septiformem sancti Spiritus gratiam omne mandatum diuini legis impletur. Nec immerito planè predicatorum Crucis palmarum videtur nomine designari, dum & pla. Crux iure dicenda sit palma; quia in ea scilicet facta est de prostrato mundi hoste victoria; sicut de ipsa Cruce Spoolus ad Spoolam: *Dicit, inquit, ascendam in palmarum, & apprehendam fructus eius, &c.*

Cant. 7.

CAPVT XIV.

In Sermone de S. Elenchadio.

P. D. T. 2.
Serm. 6.
Exod. 10.

DE sexta parte, ait Dominus, quod inferant, & se duplum quidem colligere solebant per singulos dies, Sexto die duplex mensura colligi iubebatur, vt ex eo io Sabbatum medietas seruaretur. Porro autem sexta dies, sexta mundi ætas intelligitur, in qua ois sumus. Io hæc ergo die duplum pro venturo Sabbato colligit, qui pro gloriæ celestis inuito, vbi perpetuo Sabbatum, & vera est requies, verbum Dei & audit, & facit. In hac duplum recondit, qui & bene viuunt, & aliis exemplum salutis ostendit; huius, quod expeditus est, duplicem mesuram colligit, quantum io bona operatione desolat; vnde & hic Conditori suo eius anima placeat, & cum eo postmodum perpetualliter viuat. Quod igitur reponatur pro Sabbato, corrumpi non poterat; quia bona opera, quæ pro desiderio supernæ quietis fiunt, perpetuo manebunt.

CAPVT XV.

In Epistola ad Fratres Cinniacenses.

P. D. T. 1.
Epist. 5.
lib. 6.
Exod. 16.

CUM viderent filij Israël manna datum, dixerunt ad inimicum: *Manna? quid significat, quid est hoc? Quibus ait Moyses: Iste est panis, quem dedit vobis Dominus ad vescendum.* Illi ergo manna, id est, quid est hoc, veraciter comeditur, qui dum legunt, vel audient, diuini verbi mysterium soletiter inquirunt. Qui nimirum intra litteralis paleæ thecam, dolcem intelligentiæ spiritualis ambiant euoluere medollam. Hic certe quid est hoc veteriter vescitur, qui io assidua Scripturæ sacre soletiter inquisitione versatur. Qualem enim questionem quamdam, & quid est hoc, audio certis ote comedimus, cum ad penetranda mysteria Scripturarū vigilanter insistimus, ehm epulas celestis eloquij subtiliter rumamus.

A

CAPVT XVI.

In Sermone de S. Elenchadio.

Presenti necessitati hodierna cura sufficit, nec diem crassiorum sollicitudinum tancor ante perlatitios sancti populus, sicut sacra testatur Historia, cum manna colligeret, saturabatur vermicibus, atque computrescebat, si quis infideliter ageas, ex eo io crassiorum referatur. Sic nimirum quisquis ardore cupiditatis accensus, vt tanquam corpori suo alimentum quidaat, tectens in sibi substantiam thesaurizat, hanc ille vermis ebullit, qui conscientiam fodiat, & arcana pectoris rodit. Loquimur io sollicitudinum vermes, quos auaritia generat, illos deono vermes parant, de quibus scriptum est: *Legis eorum non extinguitur, & vermis non morietur; vt ignis cupiditatis accendat, & vermis ex verme procedat.* Quamquam & sic valeat non inconuenienter intelligi; quia sicut ipse Christus, qui dicit: *Ego Psal. 111. sum vermis, & non homo,* prouenit aliis in culinam, aliis io resurrectionem: ita oñoluminus verbum eius sit maona, mellisque dulcedo fidelibus, infidelibus aotem, & prauis viuiculis, & vermis sit; non videlicet qui animam refectores aliat, sed qui conscientiam tereendo, ac micioando remotat.

P. D. T. 2.
Serm. 6.
Exod. 16.

CAPVT XVII.

In Sermone de Exaltatione sanctæ Crucis.

Habens Moyses virgam in mano, brachia in P. D. T. 2.
modum Crucis erexit; sicque factum est, vt Serm. 49.
cateruant aduersantiam acies ligno, & ligno, Exod. 17.
hoc est, pleno Crucis mysterio superaret. Hoc enim sacra testatur Historia cum die: Dum leuauit manus Moyses, vincesbat Amalech. Sin autem paululum remisisset, superabat Amalech. Hoc planè factum non solum spiritualis intelligentiæ sacramentum, sed & virtutis oobis saluberrimum, conueat exemplum. Nam dum Crucem post Dominum tollimus, dum corda nostra cum maioribus ad Dominum leuamus, rectores tenebaturum protinus corruunt, & in ima prostrati stadiis vitibus eliduntur. Si verò manus remittimus, & obliui cælestium, terræna sedamur, protinus hostis victor iosequitur, & nos amissa victoria, persequentium gladiis obtuncamur. Io omni sanè spirituali certamine, Crucis debemus preferre vexillum, quod nimirum si visibiliter agentes attollimus, proculdubio victores existimus: alioquo si segniter viuendo depoomus, ad primos prosequentiū impetus necesse est eneoier concedamus. Vnde & insignis ille militiæ spiritualis instructor Paulus ait: *Remissæ manūs, & Hebr. 12. dissoluta genna erigite, & pressus velus facite pedibus vestris, ne claudicatis quasi erret.*

E

CAPVT XVIII.

In Sermone Synodali primo.

Sicut io monte Synai Dominus Israeliticæ P. D. T. 2.
Splebi per Moysen Legis edicta proposuit: ita Serm. 76.
io sancta Ecclesia per ministerium Sacerdotum idem Legislator, & Iudex Christiano populo viuendi mandata depromit: Syni quippe interpretatur rubus, sive tentatio. De rubo liquidem Dominus, vt Scriptura testatur, apparuit, & Moysi ad filios Israel deferre mandata precepit: Exod. 19.
Et in Ecclesia Deus proculdubio cernitur, sicut
eidem

ptoponat; ut quorum ministerio fungimur, eorum vitam, in quantum pteualiter imitemur; & quorum gerit officium, in eis sancte emulationis studio deingat obtutum.

CAPVT XXIV.

In Sermon de S. Eleuchadio.

P.D. rom. 1.
Serm. 6.
Erod. 12.

Arguens Moyses vitulum aureum, quem fecerat, igne combussit, ad pulverem usque contri-
nit, statimque conspersit Israeliticum ex eo popu-
lum propitiavit. Quid est enim per figuram vitulus ille confectus, nisi corpus diaboli? Homines scilicet in omnibus perdidit simul & idololatrie errore decepti, ac sub ipso suo pestifero capite, tamquam ducta membra sacrilgae conspiratione coniecti: super quos nimirum ille nequitie spiritus velut auctor, praesidens insolenter erigitur, & tamquam caput per tyrannidem suo corpori dominatur? Autem autem vitulus fuisse debitor, quia videtur idololatrie ritus, velut & sapientibus insitutus. Auro quippe sapientia designatur, sicut per Salomoniem dicitur *Thesaurus desiderabilis in ore sapientis*. Aureus itaque fuit vitulus, quia mundi sapientes ante non gratiam fidei demoniacae culturae fuisse probantur auctores. De quibus nimirum Apostolus: *Quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, & viscerum est insipientiae eorum eorum; dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt, & mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & voluerunt, & quadrupedum, & serpentium*. Per hanc itaque vesane sapientiae vanitatem, Poetae, Philosophi; Magi, ludum timoratos, omniumque disciplinarum liberalium instructi peritia, prodigiis demoniorum solebant adorare figmenta. In vitulo igitur significatum esse totam corpus, id est, omnis societatis Gentilium idololatriae deditorem. Moyses itaque vitulum igne combussit, quia Redemptor noster, quem ille signauerat, male conspirata coeda Gentilium flammae lux charitatis accendit. Vnde & ipse dicit: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendatur*? Et Propheta: *Nun est, inquit, qui se abscondat à calore eius*. In mente ergo Gentilium repente divinus ignis accenditur, ut in eis irrationabilia idololatrie forma solvantur. Totum deinde corpus vituli huius in palacem comminuit, quia Gentilis illa societas diabolicae conspurationis in vnam arte conflata, ad adventum Christi quondam velut malleo salutiferæ correctionis extensa, atque à rigoris sui dedita divini Verbi est virtute contrita. Ad Verbum siquidem veritatis salubriter comminuitur, quæ malè integra, in superbiae lux forma insensibiliter flare videbatur. Deinde in aquam spargitur, ut Israeliticis ex eo populus bibat. Comminutus denique vitulus in aquam mittitur, quia humilitatis Gentilis populus, lavacro salutiferi fontis necesse est abluatur. Quæ proximus Israelitæ bibunt, quia sancti Predicatores Evangelii, qui verè Israelitæ sunt, quos ad dominicum corpus, quod est Ecclesia, transferunt, in sua membra suscipiendo, quasi bibendo convertunt, quorum videlicet Israelitarum primò dictum est: *Macha & manduca*, quod tantundem est ac si diceretur: *Tere, & bibe*. Sic sic ille vitulus per

ignem zeli, & aciem verbi, aquaque Baptismatis ab eis pecius absorptus est, quos conatus est absorbere: in eos ipse transfusus est, quos in sua, hoc est, diabolica tentaverat membra transfere.

CAPVT XXV.

In eodem Sermon.

Veritatem quia Moyses non in hoc tantum vitiosis fuit, ut idolam dimittere infringeret, sed insuper addidit, ut & viginti etiam millia hominum trucidaret, mystice docuit nequaquam sufficere, si ab idololatrie cultu, vel pravitae vitæ quisquis convertitur, nisi & propria vitia gladio spiritus mortificare conetur. Vnde & Predicator egregius: *Mortificate, inquit, membra vestra, quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, luxuriam, concupiscentiam malam, & avaritiam, quæ est idololum servitutis*. Et notandum, quia sicut hic vitia membra nostra esse dicuntur, ita & illic, qui perempti sunt, cum interfectio-
nibus suis propinquitatis nece similitudine iungebantur, sicut per Moysen dictum est: *Hec dicit Dominus Deus Israel, Penas vris gladium super semine*
sum, & & redit de porta usque in portam per medium castrorum, & occidet unusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum. Si quem ergo delectat in arma consurgere, quisquis anhelat aduersus hostium cuneos dimicare, veras manus in se, & illic plures inueniet aduersarios obtruncandos. Vnde videlicet post victoriam non homicidæ sedum nomen incurat, sed gloriolus potius triumphatur apparcat, vnde certè non sanctuarij meretur excludi liminibus, sed consecrans semetipsum Domino, diuine gratiæ benedictionibus augeatur, sicut & illis dictum est: *Conuerastis, inquit, manus vestras Dominus, unusquisque in fratrem suum, & in fratrem suum, ut detur vobis benedictio*. Quod autem ij, qui celi sunt, viginti etiam millia fuisse referuntur, numerus triam millium peremptorum, triplicem formam indicat peccatorum. Omne quippe peccatum, aut factum, aut verbo, aut cogitatione committimus. Sed quoniam illic & denarius numerus geminatur, datur intelligi, quia sicut decalogum præceptum culpa carnis simul & animæ seruare contemptimus, sic etiam vitiumque vitia virtutum armis atterere, & mortificare debemus.

CAPVT XXVI.

In Sermon Synodali L.

Ecce locus apud me est, & stabis super petram, *Erod. 38.*
& tunc videbis posterum meum. Quis autem iste locus, ubi statim super petram Dominus cernitur, nisi sancta intelligatur Ecclesia? Vbi dum petre fidei constanter iunimur, simul cum Apostolo gloriam Domini speculamur. Hæc est enim, de qua dicitur: *Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam*.

Prov. 21.

Rom. 1.

inspiratione
f.

Luc. 12.
Psalm. 38.

AB. 1.

CAPVT XXVII.

In Epistola ad Damianum de securitate vitanda.

Fecit Moyses in Tabernaculo septem lucernas cum emundatoriis suis, & vasa, vbi quæ emunda sunt extinguuntur, de aure purissim. Septem lucernas in Tabernaculo facimus, si in mente nostra sancti Spiritus charismata ex diuino munere componamus. Sed quia ipsi sanctis operibus, quibus per illuminationem sancti Spiritus adentes insistimus, quedam superflua se terrenæ corruptionis interferunt, cum lucernis etiam emundatoria necessaria sunt. Quid enim per emundatoria nisi districtio penitentiarum deliquatur? emundatoria namque quod supernaculum est in lucerna, decerpitur: & districtio penitentiarum humanæ prauitatis culpa deletur. Vnde & Petrus quibusdam superflua petulantibus ait: Penitemini igitur, ut deleantur peccata vestra, ac libere aperite dicat: emundatorium stringite, & excelsas prauis operis amputate. Relict ergo

Acum lucernis & emundatoria sunt; quia etsi per sancti Spiritus gratiam bonorum operum lumine resplendere contendimus, dum tamen humana corruptio superflua generat, penitentiarum remediis indigemus. Sed quoniam hæc ipsa superflua, quæ disciplina penitentiarum telecat, necessarium est, ut contriti cordis fletus exstinguat, non immerito Moyses præter lucernas, & emundatoria, etiam vasa fecisse memoratur; vbi quæ emunda sunt, extinguantur. Vasa autem nostra sunt corda, quæ lacrymarum semper, & fletus debent esse iundatione repleta: in quibus nimirum vasa & oleum illud reconditur, de quo in Euangelio perhibetur: quia, Prudentes Virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Si ergo & hi qui claris operibus splendent, adhuc tamen fletibus indigent, quid de me misero, meisque similibus sentiendum, qui tenebrosa multa commisimus, & bona quæ luceant non habemus? Quam vberissimis lacrymarum riuus debemus semper affluere, quàm continuo maiori necesse fuerat ingiter infudate!

Explicunt Testimonia Libri Exodi.

Incipiunt Capitula Libri Leuitici.

1. **V**itulum de armento masculum, immaculatum offeret ante ostium tabernaculi testimonium.
2. *Ve in amini sacrificio sal misceatur fermentum verbum, sive mel, numquam.*
3. *Tollit Sacerdos pugillum simile, quæ conspersa est oleo, & totum ritus, quod super similitam positum est, adolebisque illud.*
4. *In altari Moyses tabernaculum faderis frequenter intrabat, & exibat.*
5. *Quid Nadab, & Abiu filij Aaron, obulerunt ignem alienum coram Domino, & diuino sunt igne consumpti.*
6. *Quibus debet Aaron vestibus indui quando ingreditur tabernaculum.*
7. *Pontifex offerat hircum viuentem, & posita utraque manu super caput eius, confiteatur omnes iniquitates filiorum Israel.*
8. *Omne animal, quod vel contritu, vel tuis, vel scellu testiculu est, non offeretur Domino.*
9. *Ve septem lucerna ingiter ardeant in tabernaculo faderis ceram Domino.*
10. *Comeditis vetustissima veterum, & vetera novis superuenientibus, proicietis.*

Explicunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Leuitici.

CAPVT I.

In Sermon de Inuentione sanctæ Crucis.

Vitulum de armento masculum immaculatum offeret ante ostium Tabernaculi Testimonium. Per vitulum namque, qui de armento offerri præcipitur, Redemptor noster, qui de Patriarcharum descendit progenie, figuratur. Hic nimirum aratro Crucis lux terram carnis nostræ perdomuit, & ex Spiritus sancti semine virtutum nos fruge ditauit. Hic vitulus sine macula, non in tabernaculo, sed autem

C ostium eius à filiis Aaron offerebatur; quia & Dominus, qui sine peccato est, sub Anna, & Caipha extra portam est crucifixus. Ipse Agnus, qui mundi peccata detexit. Ipse hircus, qui auctorem peccati diabolum Crucis gladio iugulauit. Ipse Columba, in cuius nimirum specie Spiritus sanctus super eam ad Iordani fluuium descendit. Ipse etiam Turtur, quia perpetuæ castitatis anchora existit, sicut sibi à Sponsa dicitur: Speciosa gens inuesti Turturum.

1. Jo. 5.
Iac. 1.
Psalm. 111.

Cant. 1.

CAPVT II.

In Sermone Virginum.

Lent. 2. **O**mnis oblatio, quæ offerretur Domino, obsequio sermone sit, nec quicquam sermone, & melius adhibetur in sacrificio Domini. Quisquis enim vel sapientiam in opus pietatis impendere, vel vanæ gloriæ causâ bonum videtur aliquod excutere, hic non amentiam sinceritatis, & veritatis, sed sermone malitiam, atque nequitiam conatur ostendere. Mellis quoque sacrificium Dominus non approbat, quia luxuria voluptatem, omnemque carnalis illecebrosæ dulcedinem damnat. Sal autem omnibus præcipitur oblationibus adhiberi, ut quicquid Domino super aram deuoti cordis offerimus, rationis semper acque intelligentiæ sapore condire studeamus. An enim: Quicquid oblationis sacrificij sale condies, nec asperes sal fuderis. Delicta de sacrificio tuo. Et, ut quod dicebat, arctius insculcetur, & ne mens nostra fortassis aliquando insulsa delipere, adhuc ingeminans dicit: In omni oblatione tua, offeres sal. Hoc planè illud est sal, de quo Apostolus ait: In sapientia ambulate ad eum, qui finis sunt, tempus redimatur: sermo vestester semper in gratia sale sit conditus, ut scialis quando oporteat res vnicuique respondere. De hoc sale & Dominus ait: Et sal infirmatum fuit, in quo conditur. Et de quo loquens ad discipulos: Vaseis, inquit, sal terræ.

CAPVT III.

In Sermone S. Domas.

Lent. 6. **T**olis Sacerdos pugillum simile, quæ cussersa est oleo, & retumibus, quid super similitudinem est, adolebitque illud insulsi, in maiorem odorem suauissimi Domini. Quid enim per similitudinem sancta Electorum designatur Ecclesia? quæ nimirum dum conuenientibus inuicem credentium colligitur membris, quasi similia ex multis framentis conspergitur granis. Et sicut similia inget molam utramque conuerterit, ut à fatinx siligine cantabrum separetur; ita velut inter duas Legis serietes, & Euangelij molas sancta Ecclesia stringitur, ut literæ superficies à medulla spiritus discernatur. Quod videlicet Ecclesia, ut reuera spiritalis similia, dum per aquam Baptismatis adunata, & oleo christianitatis est conspersa, igne quoque sancti Spiritus solidata sit, iuxta Apostolum: Hostia Deo bene placens, & perspersa: Thure autem, quod posuit super similitudinem dicitur, eiusdem Ecclesie oratio designatur; sicut in Apocalypsi Iosonis ostenditur, cum dicit: Quia, phiale plene idolorum suorum vniuersi Sanctorum.

CAPVT IV.

Ad Desiderium Abbatum.

Exod. 33. **M**oyses tabernaculum foderit frequenter intravit, & exibat. Quid etenim, quod ille crebro tabernaculo mingreditur, & egreditur, nisi ut exemplum præbeat quod is, qui intra in contemplationem rapitur, foris infirmantium negotiis frequenter vegetetur. Iustus Dei arcana considerat foris onera carnalium portat. Qui de rebus quoque dubiis semper ad tabernaculum recurrit, ac coram testamento Atca Dominum consulit, formam precumque obio rectoribus præbens, ut cum so-

aris ambiguit, quid disponant, ad mentem semper quasi ad tabernaculum redeant; & velut coram testamento Atca Dominum consulant, si de iis in quibus dubitant, apud semetipsos intus facti eloqui paginas tequeant. Vnde & ipsa Veritas per susceptionem nobis nostræ humilitatis ostensa nobis in mente orationibus vacat, die verò in verbis per miraculorum signa coruscet, imitationis videlicet viam bonis rectoribus sternens; ut si iam summa contemplanda appetunt, necessitatibus tamen infirmantium compatiendo miscantur, quia tunc ad alta charitatis mirabiliter surgit, cum ad ima protusum se misericorditer attrahit: & quo benignè descendit ad infima, valenter recurrit ad summa.

CAPVT V.

In Epistola ad Cuiusdamm Taurinensem Episcopum, de incontinentia Clericorum.

Lent. 11. **A** Rreptis Nadab, & Abih filij Aarons ibi turbulenti sunt, posuerunt ignem, & incensum de super, offerentes coram Domino ignem alienum, quod eis præcipium non erat; & ceterisque est ignis de Domino, & de ueritate est: mortui sunt coram Domino. Quid est enim alienum ignem Domino Sacerdotes offerre, nisi ardore libidinis inflammatus, sacrosanctis altaribus propinquare; Et cum Scriptura dicat: Spiritum uultus coniungere, isti, quantum in se, Spiritum sanctum, qui in eis ardere debet, extinguunt, & alienum ignem offerunt, dum ad altare Domini flamma libidinis effluant, accedunt; sed reuertunt super eos ignis diuini furoris accendunt, quo terribiliter exurantur; Scriptura testante, quæ dicit: Et quæ ignis aduersus eos conuenit. Et certe legitimum est, ut qui sacerdotes sacris altaribus appropinquant, gladio diuini verbum intenteat, dicente ad Moysen Domino: Dilecti filij Israel, ut carent immunditiam, & non moriantur in iudicio suis, cum pollueritis tabernaculum meum, quod est inter eos.

CAPVT VI.

In Sermone S. Georgij.

Lent. 6. **T**unica, inquit Dominus, linea vestitur, secundum lineam, cidarum lineam imponit capiti. Hoc enim vestimenta sunt saula, quibus cum lotus fuerit induatur. Quisquis enim in tabernaculo Christi, quod est Ecclesia, semetipsum Deo sacrificare contendit, necesse est ut postquam laacro facti fontis abluitur, diuersis etiam virtutum, vestibus induatur, sicut scriptum est: Sacerdotes tui induantur iustitiam, quatenus qui in Christo per baptismum nouus homo renascitur, non iam pelliceas tunicas, mortaliatis videlicet indices vestiat, sed deposito veteri homine, nouum induat, & in eo per mundæ conuersationis studium innoctare uiuat. Et notandum, quod omnes illæ vestes, lineæ delictibus. Liuum quippe ad candorem cum labore perducitur: & virtutem vitam nouam acquirat sub togæ pedibus, sed in laboriosa potius exercitio disciplinæ.

CAPVT VII.

In Sermone S. Bonifacii.

Pontifex viuentem hircum hoc modo iubet ex lege offerre. vt posita super capiteius vitæque manu, conbreatur omnes iniquitates filiorum Israel, & vniuersa delicta, atque peccata eorum, quæ impetrant capiti eius; emittat illum in desertum. Quid est autem, hircum vitæque manui Pontificis subiici, nisi filium hominis in similitudine carnis peccati venientem per voluntatem Dei, vtriusque populi, Iudei videlicet, & Gentilis, persecutione grauari? Plane vtriusque se voluit manibus subdere, quid iugo diaboli vtrumque venerat populum liberare. Quid verò est, quod post confessionem, atque imprecationem omnium iniquitatum filiorum Israel super capira eius, hircus mittitur in desertum, nisi quia is, qui peccata nostra portauit, qui legis maledicta sustinuit, protinus in desertum, vbi non agiuta nouem reliquerat, ouem centesimum repositauit? Vnde & Apostolus: *Vt nos, inquit, liberaret à maledictis, ipso saluus est maledictum.*

CAPVT VIII.

Ad Coniternum Taurinensem Episcopum, de incontinentia Clericorum.

O Mne animal, quod vel contritus, vel tensus, vel se-
dit, ablatusque testiculo est, non offerretur Domino.
Potè si tanto Deus odio habet sterilitatem in animalibus brutis, quæ sibi per sacerdotale ministerium offerantur, quanto magis hanc alpernatur in sacerdotibus, qui sibi sacrificium offerunt: nimirum vt sicut in illis fetus exigunt carnis, ita sacerdotibus in alios propaggines germinent castitatis.

CAPVT IX.

In Sermone in Casa Domini.

P Ræcipe filiis Israel, ait Dominus ad Moysen, vt offerant tibi oleum ac oleum purissimum ac lucidum

A ad concinnandas lucernas ingerat extra velum testimonij in tabernaculo sancto: puerque eas Aaron à vespre usque in mane coram Domino, columistransque per penam in generationibus vestris, super candela brum mundissimam ponetur sepiem in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significatur Ecclesie in vno populo Christianorum? In quibus nimirum oleum iubetur indelinentet audere, quia in his lucerna charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruere, & claris, atque conspicuis temper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio Catholica, & vniuersalis Ecclesia, licet per Salomonem dicatur: *Vna est columna mea, vna genitrix Cant, & sue;* quid est quod in sacris eloquiis septem esse referuntur Ecclesie, nisi quia quæ vna est per vnitatem fidei, sepiformis est per totidem dona Spiritus sancti? He sunt enim septem ille mulieres, quæ iuxta Prophetam vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesie Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum Scripturarum pabula condiantur, vt animarum nostrarum viceri saginentur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquiis cæcitis infundum sapit in facibus animæ, cuius & stomachum recreat, & gustum percipientis obducat. Nam scriptum est: *Littera occidit, Spiritus autem viuificat.* Vnde sciendum est, quia omnes factorum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt condite.

CAPVT X.

In Epistola ad Hil'd prandum, & Stephanum.

Come detis vetustissima veterum, & vetera nouis superuenientibus prouident. Vetustissimum quippe nobis est, primos homines Domini in paradiso conspiciere: Vetus autem Israeliticum populum, Circumcisionis ac sacrificiorum ritum, diuersarumque caeremoniarum mandata seruare. Tunc itaque vetustissima veterum mentis ore comedimus, cum ad instar primi parentis Dei speciem contemplanur. Vetera verò nouis superuenientibus procul abicimus, dum Euangelij gratia coruscante, Moisaice legis obseruantiam non curamus.

Explicunt Testimonia Libri Leuitici.

Incipiunt Capitula Libri Numeri

- A** Pplica tribum Levi, & fac stare in conspectu Aaron, dabisque dono Leuitas, Aaron & filius eius.
- Quod populus colligens manna, frangebat mola, sine tertibus in mortario, & faciebat ex eo tortulas.
- Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu nosti, quod fines sint populi.
- Pergerentes exploratores usque ad torrentem Botri, absiderunt palmitem cum vna sua, quem portauerunt in Veste duo viri.
- Item, Vnde supra.
- Tollens Aaron thuribulum cucurrit per mediam multitudinem, quam vastabat incendium.
- Præcipe filiis Israel, vt adducant ad te Vaccam ruffam, ætate integram, sine macula, quæ non perierit iugum.

8. *Aperi thesaurum tuum, fontem aquæ viæ, ut saturati esset marmuratio eorum.*
9. *Audite rebelles, & increduli, Num de petra hac vobis aquam poterimus eicere?*
20. *Quid Dominus misit in populum serpentes, propter murmur eorum.*
11. *Quid Israël misit nuntios ad Seon dicens: Obsecro, transire mihi liceat per terram team.*
12. *Quod præcipua Urbs regni Seon, dicitur Esbon.*
13. *Tolle cunctos Principes populi, & suspende eos in patibulo contra solem, ut autem furor meus ab Israël.*
14. *Quod tribus Levi ad repromissionis terram pervenerit, ceteris tribubus in deserto prostratu.*
15. *Quod Salphat non filios, sed quinque tantum filios moriens dereliquit.*
16. *De octo festivitatis, quas per unumquemque anni circulum Dominus observari præcepit.*
17. *Arm ate ex vobis viros ad pugnam, qui possint Visionem Domini expectare de Madianitis.*
12. *Quod filii Israël venientes ad fontem iudicij, qui est Cades, interfecerunt omnes Principes Amalech, & Amorreos.*
19. *Quod Israël in quadraginta duobus mansionibus ad hereditatem principium pervenerit.*

Explicunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Numeri.

CAPVT I.

In Epistola ad Alexandrum Papam, ut Canonici
proprietatem solat.

Num. 1.

Applica, inquit Dominus Moysi, Tribum Levi, & fac stare in conspectu Aaron Sacerdotis, ut ministraret ei. Et infra: Dabisque dono Levitas Aaron, & filios eius, quibus traditi sunt a filiis Israël. Aaron quippe, & filios eius, qui ambigat ius habuisse Pontificum? Tribum vero Levi quis nesciat prætulisse ordinem Clericorum? Levi ergo Aaron, & filii eius a filiis Israël dono traduntur; cum ex omni Christiano populo Clericalis ordo in ecclesiis Ecclesiasticis cultus assumitur, & ut assistant, atque ministrent, suis Pontificibus offeruntur. Sed quisquis servus est Mamonæ, ritus abhorret Ecclesiasticæ disciplinæ. Nec prætereundum est, quod illic prælo subiungitur: Ego, ait Dominus, vult Levi- tas a filiis Israël pro omni primogenito, quod aperit vuln- um in filiis Israël, erumque Levitas mei. Ut liquido pateat, Clericorum ordinem, Dei omnipotentis esse peculium; sicut & ipse Deus specialis est hereditas Clericorum. Sed cui Deus in hereditate non sufficit, quid eum satiare possit, ignorat; quia mentis eius oculus furiosus, cupiditas cæcat.

CAPVT II.

In Sermone de Cana Domini.

Num. 13.

Circumibat populus, & colligens manna frangebat mole, sive crebatur in mortorio, coquens in olla, & faciens ex eo verulatas, saporem quasi panis levis. Porro autem quasi per multa in cellario Domini dolia tractatum habuimus, ut ad solum olearum, velut olei vasculum pervenire possemus. Manna denique, quo plebs vivebat Israelitica, factum designabat eloquium, quo nutritur, & vegetatur religio Christiana. Quod veique veraciter oleatum est, quia mystica sancti Spiritus est vultione conspectum. Notandum vero, quia idem manna, quod in libro Numeri dicitur oleatum, in Exodo legitur non olei, sed mellis potius habuisse saporem: Cuius, inquit, erat quasi similitudo cum melle. Quidnam est, quod Angelicus ille cibus patris dicitur mellis exhibuisse dulcedinem, & postmodum non mellis

A sed olei præbuisse suavitatem, nisi quod Redemptor noster, sacramentum omnium auctor, & conditor Scripturarum, quem videlicet illud manna principaliter figurabat, & ante passionem velut mel dulcedinem exhibuit miraculorum, & post Ascensionem suam tanquam oleum, in discipulos suos effudit Spiritum sanctum? Nam quasi mellis videtur propinasse dulcedinem, dum lignis æque virtutibus cotuscauit: olei vero nunc suavitatem dedisse, eum in Apostolos suos sancti Spiritus Paracleti dona diffundit. Quem videlicet ordinem Moyses congrue tenet, cum in Deuteronomio de petra, quæ & nihilominus manna erat, typicè decantavit: *Sumerunt, inquit, mel de petra, & oleum de firma petra.* De hoc mystica vultione oleo Sponsa ad Sponsum dicit in Cantico: *Vnguentum effusum nomen iuum.* Vnguentum quidem effusum Sponsi nomen asseritur; quia sicut a chistmate Christus, ita consequenter a Chistillo dicitur Chistianus.

CAPVT III.

In libro Gratissimo.

Congrega mihi, ait Dominus, septuaginta viros de Num. 22. *Senioribus Israël, quos tu visisti, quod semet populi fac ac magistri, & doces eis ad obitum tabernaculi faderis, faciesque tibi stare tecum, ut descendam, & lo- quer tibi, & auferam de spiritu tuo, tradamque eis.* Vbi notandum, quod non ait, auferes de spiritu tuo, dei que eis, sed potius, auferam, & tradam; ut profecto ostenderet, quia non homini Spiritum sanctum tradit, sed solus ipse est, qui prout vult, gratiæ suæ dona distribuit. Vnde & paulo post subditur: *De septuaginta Dominus per auferam, & locum est ad eum, auferens de spiritu, qui erat in Moysse, & dant septuaginta viros.* De spiritu autem Moysi viis dedisse Dominus dicitur; ut & ordinatorum, & ordinatos vnum debere spiritum habere per spem doceatur: quatenus hæc res Ecclesiæ nequaquam inter se diuersa sentiant, vnde schismata, quod ab eis, aut hæreses pestilenter emergant, sed vnum omnes concorditer doceant, atque in unitate spiritus vniuersi viuant. Porro autem, sicut septuaginta illi, quos Dominus post Apo-
Luc. 10

ios ordinavit; totidemque ferè isti, quos cum Moyse sustentate populi onus voluit, typum prærendebant Presbyterorum: ita nihilominus Moyse primùm, & post Apostoli dignitate videntur obtinuisse Pontificum: & sicut neque illi ab Apostolis, neque isti à Moyse Spiritum sanctum accipere poterunt, sic etiam de Episcopis, ceterisque Ecclesiasticæ dignitatis ordinibus proculdubio sentiendum est; nimirum quia vnus omnipotens Deus, qui eos per diuersos ordinum gradus moderaminis sui dispensatione distinxit, solus etiam, pro vt ipse nooit, spiritus sui gratiam in vnumquemque diffudit. Neque enim in illa spiritus datione aliud sibi Moyse arrogare privilegium potuit, quàm quòd illi vox diuina præcepit; nimirum, vt viros erigeret, eosque ducens ad ostium tabernaculi, cum eis staret; hæc est summa operis Moyse. Quid ergo fuit virtutis in hoc Dei munere Moyse recognoscere potuit, cùm insuper & duo ex his qui descripti fuerant, Scriptura teste, in castris positi, & ad tabernaculum non venerunt, & tamen eo nesciente, æquè vt ceteri spiritum petceperunt; In eo sane, quod de spiritu Moyse tolli dicitur, atque aliis dare, nullum Moyse dispensium sui spiritus pertulisse credendus est: velut ab ardente lucerna lumen quolibet materia mutuetur, nullo propter hoc lucerna proptij splendoris detrimento minuitur.

CAPVT IV.

In Sermones secunde de S. Mathæa.

Num. 13. **P**ergentes explorantes Israël vsque ad torrentem Botri, absiderunt palmitem cum vno suo, quem portauerunt in veste duo viri. Duo scilicet viri, duo sunt populi, Iudæis, & Gentilibus. Hi botrum posuerunt in veste, quia Saluatore suspendebant in Cruce; Sed præceffor, quod portabat, non aspicebat, qui sequebatur, anrobatur. Et Iudæorum populus, qui nos temporibus intercessit, Dominum, quem in Prophetis, & Lege portauerat, dum obediens vultum semper avertit, videre non potuit. Gen. 13. autem, qui sequitur, tamquam præ oculis positi, am D assidue contemplantur.

CAPVT V.

In Sermones de Natiuitate S. Mariæ.

Num. 13. **H**unc planè mediatorem Dei, & hominum hominem Christum Iesum, qui per semetipsum in Euangelio testatur: *Ego sum*, inquit. *visi vera*, botrus ille signauerat, quem de terra promissionis exploratores in phalanga ad filios Israël deferrebat. Duobus autem portitoribus hinc inde suppositis, altero videlicet præcedente, altero subsequente, botrus in medio ferebatur, quia Redemptor noster, dum à Patribus veteris Testamenti venturus esse prædicitur, à noui verò Prædicatoribus iam venisse nuntiatur, quasi botrus in phalanga deferretur, vt ad capeffendam supernæ septemissionis terram mems fidelium accendatur. Phalanga quippe delata humeris portitorum, diuina lex est imposita cunctis hominibus; cuius partes botrus ille, medius continuans, quia Saluator noster, qui fecit vtriusque vnum, cum Evangelicæ doctrinæ Legibus, & Prophetarum mandata coniunxit. Sed qui præcedebat, quod humeris portabat, oculis non videbat, qui autem sequebatur, omnia suam semper intrabat. Per il-

lum, ergo, qui præcedebat, populus Iudæorum: per illum verò, qui sequebatur, non incongrue designatur multitudo Gentium. Ille enim per sacre Scripturæ paginas quasi in humeris Christum portauit; sed quia præsentem in carne, impeditur infidelis lux caligine, non cognouit, dorsum ei quodammodo in faciem misit; iste vero, qui sequitur, aspiciit, quia Gentilis populus Redemptorem suum, in quem fideliter credit, manifestè cognoscit. Potest etiam, per repositionis terram non incongrue ipsum beatissimæ Dei Genitricis corpus intelligi, ea quo Redemptor noster velut singularis botrus voluit humanitus germinari; iuxta illud quod scriptum est: *Veritas de Terra orta est*. Ecce bene caro beatissimæ Virginis, terra repositionis est dicitur, quæ longe ante paritura Saluatorem mundi, à Prophetis multifariam est promissa. Quæ verè lac, & mel manauit, dum Deum, & hominem intemetate virginitate profudit. Vnde & per Esaiam Prophetam dicitur: *Ecce Virgo in utero concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Immanuel, hoc est, & mel credet, & sciet reprobare malum, & eligere bonum*.

CAP. VI.

In Epistola ad Hermiphodum Sanctimoniale.

Tollens Arem cibarium, curruis per medium multitudine, quem vasallus incedunt, & flant inter mortuos ac viuentes, thymiana obulit, sique deficiens plaga cessauit. Quem sanè Aaron, nifi Redemptorem nostrum significabat? Ipse namque quoniam ad currendam viam, quasi gigas exultauit, atrepto passionis suæ thuribulo, inter mortuos, & viuentes occurrit, & obiecta Crucis suæ, in qua thymiana sacri corporis concretauit est, & Agnus ille cælestis altaris, viuos ac mortuos separauit, ignique perniciem ab eis, quasi quidam interueniens murus, exclusit, vt vorax flamma deglutiat infideles quosque, de quibus scriptum est: *Nunc ignis aduersarius consumit, & infini, qui solum vniuersum, incedunt demeruntur radunt*. Quorum mortuorum atque viuentium iam & ipsi latrones noscuntur fuisse primitiæ, inter quos Dominus citatus est: quorum alter electus, alter est metis perfidie reprobatus. Hoc itaque thymiana sacrificij salutaris atque singularis, quod in ara Crucis oblatum est Deo Patri, mox ille fortitudinis inter mortuos, viuentisque portans: cum odorem suæ uocitæ per fideles, & infideles effudit. Vnde est illud in Canticis: *Vnguentum effusum nomen tuum*. Et Apostolus: *Deo autem gratias, qui semper triumphat nos in Christo Iesu, & odorem uocitæ suæ semper manifestat per nos in omni loco, quia Christi bonas odor sumus Deo in illis qui salui sunt, & in eis qui perierunt: illis quidem odor mortis in mortem, alteri odor uitæ in uitam*.

CAPVT VII.

In Sermones de Inuentione sanctæ Crucis.

Prope filios Israël, vt adducant vocem rusam, etate integra, sine macula, que nunquam peritit ingum. Rusa nimirum vitula, caro est Saluatoris, coles scilicet sanguine passionis. Perfector quidem atque Dominus ad passionem venit; sed eius collum iugum peccati cuiuslibet non attriuit. Qui vitulam offerunt, immundi sunt: & qui Christum crucifigunt, unde mundus abluuit, ipsi damnabiliter inquinantur. Qui verò cinerem colligens

extra castra proicit, mundus est, quia quicumque Crucis Dominice, passionisque mysterium per mundi latitudinem predicant, a peccatorum contagio per adificationis fraternæ ministerium purgant.

CAPVT VIII.

In Sermone de Exaltatione sanctæ Crucis.

- Num. 10.** **A** Peri, Domine, thesaurum tuum, fontem aquarum, ut satiati, cesset murmuratio eorum. Neque enim tam magnificus atque diuini verbis elementum describeret, ex caernis videlicet terre profusum, ac dinceps in lecesalibus cuniculos egerdum. Numquid enim digom fuit, viles aquas, appellare Dei thesaurum? Sed Dei thesaurum illum proculdubio nominat, de quo Apostolus dicit: Quia, in peribit lesa sunt omnes thesauri sapientie, & scientie absconditi. Fontem etiam aquæ viuæ illum perhibet, de quo dicitur: Qui habet aquam, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ saluentis in vitam æternam. Alioquin quia rationis consequentia diceret: Ut satiati, cesset murmuratio eorum, cum postmodum idem populus murmurans dicit: Cor eduxisti nos de Ægypto, ut moreremur in solitudine? Drex paui, non sunt aquæ; & alia multa, quæ prodigiosa demerita tumultuans euomuit. Sed affectus tradidit Moyses tam duræ ac sediciose multitudinis, aduentum anxie flagitat galuatoris. Sicut & tunc petierat, cum dicebat: Obosecra, Domine, mittere, quem missurus es.

CAPVT IX.

In eodem Sermone.

- Num. 20.** **C**ongregata multitudine ante petram, Moyses ait: Audite rebelles, & increduli, sum de terra hac vobis aquam potuiui euicere: Tamquam diceret: Nos non valemus quod supra humanitatis vires est, facere, quia vos non acquiescitis, quod humanum est, adimplere. Nec signum posuimus ex virtute diuinitatis ostendere, quia vos nunquam desistitis Deo per rebellionis contumaciam contraire. Propter peccata namque populi, quod & ipse iam fecerat, quosodo videlicet, in Cades las gissimas aquas, siliem percutiendo produxit, rursus se facere posse diffidit: atque ideo in reprobissimis terram eundem populum, Domino prohibente, nullatenus introduxit. Sed petra illa, iuxta Apostolum, Christus erat. Accedit igitur virga ad siliem, & baurienda populis aqua producit. Adhibetur crux Christo, & omnia corda credentium gratia sancti Spiritus rigantur. Hic est enim lapis, de quo pet Zachariam dicitur: Super lapidem unum septem oculi sunt. Quod autem petram non credendo perculsit, atque ideo ad promissam terram cum populo non peruenit, populum significat. Induratum, qui profecto Christum Dei virtutem esse non credens, in ligno suspendit, atque ideo in tertiam iuuentium intrare non meruit.

CAPVT X.

In eodem Sermone.

- Num. 21.** **M**urmurante aliquando populo aduersus Moysen accideret: Drex paui, non sunt aquæ. Animæ nostræ iam nunc fecit super cibis illis lenissime. Tunc immisit in eos Dominus ignem serpentis. Conque panitentia du-
Ul, indulgentiam petent, ex præcepto Domini fecit Moyses serpentem æneum, & pro signo posuit, ad quem quic-

A cumque percussus fuerat, aspicientes veniens sanabantur. Eoimvero per consilium serpentina est homo delapsus in mortem, sed ex terribilibus durabilibus inuenitur. Aeneus itaque serpens Domium figurauit, qui Iosufum nobis venenum diaboliæ suggestionis abegit. Et apud aeneus serpens, ut per serpentem mortuus, & per æs Dominus significatur æternus. Qui enim ex humanitate, Cruela supplicium pertulit, ex diuinitate, peruenit, & impassibilis vivit. Porro autem serpens aeneus similitudinem quidem serpentis habet, sed venenum serpentis non habet, Ex Redemptor noster in similitudine quidem carnis peccati apparuit, sed peccati venenum in eolocum habere non potuit. Quippe, Qui peccatum non fecit, nec dñm inuentus est in ore eius. Nec praterendum est quod congrue factus manio illa, ubi hæc facta sunt, Salomona dicitur: quæ videlicet imaginacula interpretatur, quia illie oimiro in huius ænei serpentis forma, imago est nostri Saluatoris expressa. Unde & idem Saluator ait: Sicut exalauit Moyses serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omni qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Resque ergo serpens æneus pro signo ponitur, & populus aspiciens in mortis serpentiam liberatur, quia quicumque in Saluatorem, qui in Cruce suspensus est, ex desiderio imitationis intendunt, omne mortuus, & leuiteris mortuus veteris serpentis euadunt. Et notandum, quod serpens ille pro signo dicitur positus. Nam & Simeon ille iustus, delato ad Templum Domino, vaticinans ait: Ecce posui ei hic in iuramentum, & Luc. 24. in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicatur. In signum namque contradicatur Redemptor noster est positus, quia in Cruce erat pro humani generis salute passus. Cui nimirum Cuius omnis mundi sapientia contradixit, sed Regi per eam gloriæ triumphanti tandem deuicta succubuit, sicut in Actibus Apostolorum dicitur: De seipso autem hæc sciunt, quia vbi-
C que ei contradicatur.

CAPVT XI.

In Sermone S. Christophori.

- M**isit Israel Nuncios ad Seon, dicens: Obsecro ut transiret mihi licet, & per terram tuam; non declinabimus in agris, & vineas: non bibemus aquas ex puteis, via regia gradiemur, dantes transiuntis terminos tuos. Qui concedere noluit ut transiret Israël per fines suos; quin potius (& per eadem sacra restatur Historia) exercitus congregato, Seon egressus est obviam in desertum, & veniit in Iliat, pugnavitque contra Israël, & quo percussus est in ore gladii, & possessa est terra eius ab Israël. Sed quod tunc sub Moysie fuit bifloraliter factum, sub Christo quoridie fit per spiritualis militie sacramentum. Hoc enim pugnam ille unus populus adumbrabat, quia nunc sancta Ecclesia igitur contra diabolum dimicat. Seon quippe duplicem habet interpretationem. Dicitur enim arbor instructiosa: dicitur & elatus. Quia enim est iste elatus, quia est iste superbus, nisi reprobis ille Spiritus, qui dicit: In celum conscendam, super Ezech. 14. astro cali exaltabo solium meum: ascendam super altitudinem nubium, & similitudo Aliisimo? Quis inquam, iste elatus est, nisi ille, de quo Scriptura dicit: Quia ipse est Rex super omnes filios superbie; Adeo ut, iuxta Apostolum, in Templo Dri aliquando sedeat, iuxtaque se, iniquum si Deus. Quod autem idem sit arbor instructiosa, expolitave

oon indiget, dum ipse tadquam lignum aridum a
aeterni in ignibus deputatus. Hic naque Seon
Rex est Amorrhæorum, qui & ipsi interpretan-
tur, vel in amaritudinem adducentes. Nam qui-
cumque maligno fuitiui, per reprobam vitam
subiacent, eiusque ditionis legibus patet, lo-
quentia quidem sunt, sed non sapientes. Plerique
scilicet amatorum mundi, dum in terrena
sua sapientia vacui, per leporem exterioris elo-
quentie tunc diuerfi. De quibus per Salomonem
dicitur: *Omni labor tuus in vanum, sed anima eius non*

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Psalm. 118.

Eccl. 6.

Psalm. 118.

Eccl. 6.

Hier. 2.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

Eccl. 6.

tium: per vineam & lacum. vanarum artium in-
telligitur poculum, Astrologie scilicet, & magicæ,
Necromantie, & quicquid est, quod vanum ali-
quid, vel sacrilegum dogmatizat contra Catho-
licæ fidei pietatem. De quibus vitique præstau-
tibus poculis contra peruersum populum per
Hieremiam Dominus conqueritur dicens: *Dua*

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

*mala fecit populus meus, me dereliquerunt fontem aquæ
vive, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas,
quæ continere non valent aquas.* De quibus & per Sa-
lomonem dicitur: *Aqua furina dulcior fuit.* Hab-
bet autem Israël fontes suos: in Ecclesijs inquit, be-
nedicere Deo Dominus de fontibus Israël. Superbi ergo
Seon aquas respuat, hæreticorum dogmatum
fluente contrariar, & *Hæretici aquas ingulgent de
fontibus Saluatoris.* Qui enim diripiunt fontes, & tor-
rentes hic in Evangelio dicit: *Qui bibitis aquam, Ierem. 7.*

quæ rego de fontibus de vinctis eius fuit aqua viva,
Sed & via regia, sicut est pollicentur, graditur. Via,
inquit, regis gradimur. Quæ est autem via via re-
gia, nisi illa quæ dicit: *Ecce sum via?* Quæ iam in
ipso passiois fuit articulo, se Regem perhibet,
dum ait: *Tu dixi quia Rex sum ego.* Promittimus er-
go superbo Regi Seon eius fluente non bibere,
non in agros, vel vineas declinare, regia via nos
incedere, hoc est, ad Christum per ipsum prope-
rantes, ab omnibus diaboli pompis, & operibus
abstinere. Sed clarus ille Seon exercitum colligit,
& Israël per suos fines habere transitum non
permittit. Quis est autem populus ille, quem
Seon congregat aduersus Israël, nisi reprobi
quique: qui persequuntur Ecclesiam? Ex his sunt
Tyranii, Duces & Principes mundi, qui vel Catho-
licis viis per hæreticam praudentem oppo-
nunt contradictionis obstacula, vel sanctis Mar-
tyribus moliantur inferre tormenta. Sed quid Num. 21.

ad hæc facie Israël? Interrogemus historiam:
Veni, inquit, in Israel, & peragras contra ram. * *Levi.*
A quo petrosus est Seon in ois gladii, & pulsis-
sa est terra eius ab Arnon vsque * Laboch. Ecce * *Levi.*
superbus, ecce elatus, congestus est. sed contri-
tus, commisit & perdidit, in arma prostratus, &
succubuit. Qui noluit dare viam, perdidit vitam;
& dum contempsit amittere publicæ viæ tran-
situm, amisit propriam regalia gloriæ princi-
patum. Israël autem, qui transitum non obtinuit,
ad hereditariam possessionem iura peruenit, & cui
transiit non licuit, de via patriam fecit. Sed vbi,
quisque, fratres mei, vbi hæc est peracta victoria?

Felix scilicet locus, qui tantæ gloriæ meruit
videre triumphum. Vbi, inquam, superbam Re-
gem obtinuit Israël? In Iisra. Iisra autem in-
terpretatur, mandari adimpletio. Et nos si ad
hunc locum Deo daret pertingimus, diabolum
proculdubio, qui caput, & origo est superbiz,
superamus. Tunc enim diabolum vincimus,
cùm Redemptoris nostri mandata complemur,
E quamquam, quod est diabolum vincere, hoc
ipsum sit diuina mandata completere. Nam dum
carnis illecebras frangimus, dum prauis viscero-
rum passionibus relinamur, dum diuinæ in-
structionis imperio subdimur, & non nostra vota, sed
illius iussa seruamus, tunc absque dubio mundi
principem, & totius nequitiæ debellamus au-
ctorem. Tunc Apostolica illa oratio completur
in nobis, quando dicitur: *Deus autem pacis congerat
Satanam sub pedibus vestris.* Et illud nobis Domi-
nus, quod promittit imperit: *Ecce dedi vobis po-
terest in calcandi supra serpentes, & scorpiones, & su-
per omnes virtutem inimici, & nihil vobis nocuit.* Sed
cum Seon exprimat antiquum hostem, populus

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

Hier. 2.

autem eius quoque reprobos, vel Ecclesie, per-
secutores, qui armis ab Israël, hoc est a sanctis
Prædicatoribus sunt prostrati. Quo mucrone
perforati, quo denique gladio sunt perempti: Sed
audi Apostolum, Spiritualem utique militie du-
cem, & strenuum intestini prælii bellatorem:

Hebr. 4.

*Vincit est, inquit, sermo Dei, & efficax, & pene-
trabilis omni gladio anticipi, pertransiens usque ad di-
uinitatem animæ, & spiritus; compugnans quaque, ac me-
dullarum, & discerit cogitationum, & intentionum
cordis. Hunc divisionis gladium euaginatæ Dux
& Auditor ille certaminum, ac Dominus bellato-
rum, cum dicebat, Nolite putare, quia veni solu-
tere pacem in terram; non enim veni pacem mittere,
sed gladium. Audisti gladium diuidentem, audi
consequenter & ipsam diuisionem: Veni, inquit;
separare hominem aduersus patrem suum, & filiam
aduersus matrem suam, & nurum aduersus fratrem
suum, & inimici hominibus domesticis suis. Hoc itaque
gladio & Seon est petemptus, & omnis eius
exercitus communi cæde prostratus. Quia ni-
mirum gladio spiritus, quod est verbum Dei, &
diabolus corticis, & subiectus sibi populus lab
infectis suis vita defecit. Cum itaque Scri-
ptura perhibeat, quod illi in ore gladii sunt pe-
tempi, de istis non incongrue dici potest, quo-
niam interfecit sunt gladio oris. Et cum Domi-
nus dicat: Quia Principi mundi cecidit furor;
mox vt Seon eiecitur, illico per omnem mundi
latitudinem Israël, id est, sancta Ecclesia propa-
gatur. Mox enim vt cum Principe suo infectis
extincta collabatur, Fides triumphantis Ec-
clesie dilatatur. Et qui fuerant cærenus exules,
sunt post victoriam possessores. Vnde & eidem
Ecclesie per Esaiam dicitur: Populus autem tuus,
omnes iusti in perpetuum hereditabunt terram. De quo
populo & postmodum dicit: Et habitabunt & plan-
tabant vineas, & comedat fructus earum. Adhuc
etiam idem Prophetæ, quod sancta debet Eccle-
sia per fines Gentium dilatari, manifestè denun-
ciat: Dilata, inquit, locum castrorum tuorum, & pellen-
tibus aculeum tuum extendit; ne porcas, linceos
sac funiculus tuus, & clauus tuus consolidet. Cum au-
tem hæc agere debeat, aperit, cum subiungit: Ad
desertum enim, & ad locum penetrabis, & semen tuum
germinabit hereditabile. Omnis ergo terra Seon cecidit
in hereditatem Israël: qui dum Principe mundi
huius gladio diuini verbi confossus egreditur,
sancta vniuersalis Ecclesia per eiusdem mundi
terminos dilatatur. Nec prætereundum arbitror
esse, quod dicitur: Quia possessa est terra eius
ab Arnon vsque Laboch. Arnon itaque, quæ
est initium regni Seon, interpretatur, maledic-
tiones eorum. Omnis enim mundus, qui ante
Saluatoris aduentum sub diaboli premehatu im-
perio, maledictionis habebat originem, quia be-
nedictionis ignorabat Auditorem; de quo oimitem
per Prophetam dicitur: Benedictionem dabit qui
legem dedit. Vnde & Apostolus ait: Quicumque enim
ex operibus legem sunt, sub maledictione sunt. An non ma-
ledictionis habebamus initium, de quibus dicitur:
Eramus, inquit, natura filij ire, sicut & ceteri. Flois au-
tem regni illius est Laboch, quod interpretatur,
luctamen. Necessè est enim omnes, qui volunt
exire de regno diaboli, & eius fines euadere, ren-
tationum iniquitatem certaminis tolerare. Quod
si quisquam legitime certauerit, & viultiter oblu-
tæus euicerit, iam non est Laboch ciuitas Seon,
sed ciuitas Israël; non scilicet, qui in carne sit Is-
raël, nec in manifesto Iudaus: sed qui in Christo sit
Israël, circumcissus corde, non exco.*

In Epistola ad V. Episcopum, & eius Canonicos, de
quinque sensibus corporis cohibenda.

PRæcipua quidem verba regni Seon vocatur
Esebon, quæ nimirum cogitationes inter-
pretatur. Per quod datur intelligi, quia ma-
xima pars diabolice potestatis in cogitatio-
nibus regnat. Per Seon quippe nequitie spiritus
figurat; sed Esebon ex ditione Seon in Israh-
elitarum iora transferatur, cum cogitatio nostra;
quæ superbia peste tumuerat, ad reprehensio-
nis fove iudicium, per gratiam se vera humilita-
tis inclinat, vt quæ se dudum arroganter exole-
rat, tam sua facta diludicans, ac diligenter exa-
minans, humiliter reprehendit. In Cades ergo,
qui est fons iudicii, Amalechitas, & Amothous
gladio vorante deiciuntur; quia tunc victorum
omnium barbariem sternimus, tunc potestates
aëreas inuictissimè debellamus, & de innocen-
tissimis, & tamen reos nos, ac peccatis
obnoxios iudicamus, dicentes cum Apostolo: Si
diuinitas quia peccatum non habemus, in sanctis
seducimus, & veritas in nobis non est. Et tunc E-
sebon; quæ cogitationes interpretari diximus,
in Israhelitarum cogitatur transire dominium: cum
mens nostra de superbia, vel omni terrena con-
cupiscentia transferatur in amorem regni celo-
rum. Cogitationum quippe certamen nunquam
Christi potest deesse militibus, quoniam operis
nostri nos rectitudo non liberat, si prauis suis
cogitationibus mens armata vitutibus non re-
sultat. Sufficiebat quidem legis antiquæ aul-
toribus, vt recta dumtaxat extrinsecas agerent
nobis autem Euangelio terribiliter intonante
præcipitur, vt dum operibus prauis exaimus,
etiam cogitationibus percuiles obliuiscamur. An-
distis, inquit, quia dictum est anti-viti: Ne mu-
chaberis. Ego autem dico vobis, quia quicumque vi-
derit mulierem ad concupiscendum eam, iam mu-
chatus est eam in corde suo. Hinc est, quod Iosue-
nes Baptista, per quem lex verus exprimitur,
zonam pelliceam in lumbis habuisse perhibe-
tur. Saluator uos, qui auditor est Euangelij,
inter septem candelabra aurea visus est: Iosue-
ne, vestitus potere, & prædictus ad mamil-
lam zona aurea. Quid est ergo zona pellicea
circa lumbos, nisi quod antiquis dictum est: Non
michaberis? Et quid est zona aurea ad mamillam,
nisi quod Christianæ fidei cultoribus dicitur:
Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam
michatus est eam in corde suo? Hinc etiam per
Prophetam diuina voce præcipitur: Laniate Hieru-
salem a militia cor tuum, usqueque morabuntur in
te cogitationes ueræ! Et alibi: Auertit, inquit, &
auscultant, uerum quod bonum est, loquitur. Et Salo-
mon ait: Spiritus sanctus disciplina effugiet stultum,
& auertet se a cogitationibus, quæ sunt sine intellectu.
Arripiuntus ergo gladium spiritus, & contra cogi-
tationum nos instantiam in cæcos in foderabiles
dimicemus.

I. Iudicij

Matt. 23

Matt. 23

Apoc. 1

Hier. 4. 6

Sap. 4

In eadem Epistola.

CAPVT XIII.

Num. 25.

Cum Israeliticus ille populus initiatus esset Beelphegor in deserto, & in scorta Moab insuper commissas fuerat sacris Dominus aduersus Israel dixit ad Moysen: Tolle eosque Principes populi, & suspende eos in patibulis contra solem, ut auertatur furor meus ab Israel. Quid est, quod populus in luxuria voragine labitur, & in eorum Praepositos vindicatur? Subditi delinquant, & Principes in patibulis suspenduntur. Scilicet alius est qui peccat, alius ille qui vapulat. Cur hoc, nisi quia culpa subditorum in Praepositorum deducit opprobrium, & quod ab omnibus erratur, negligentia Pastoris adscribitur? Et vide quam formidolosa sit conditio praesidentium, ut non modo pro suis, sed & pro subditorum puniantur offensas. Arguit eos Moyses, quia lex Dei negligentia illorum ac torporis accusat. Qui suspendit eos ad solem, quoniam ad examinandum procedunt, & arguantur à luce. Omnis enim, ut Dominus ait, qui mala agit, reliquit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguatur opera sua: qui autem fecit veritatem, venit ad lucem. Ad lucem quippe venit, qui occulta sua per patris confessionis aditum pandit.

CAPVT XIV.

In Epistola ad Albertum, in qua de mansuetudine Israelitarum scribit.

Num. 16.

Haec est numerus filiarum, qui descripti sunt à Moysse, & Eleazar Sacerdotis: inter quos nulli suis eorum, qui ante numerati sunt à Moysse, & Aaron in monte Sinai. Praedixerat enim Dominus, quid omnes morerentur in solitudine. Quibus videlicet historiis verbis patenter ostenditur, quia ceteris in deserto prostratis, ad reprobationem terram Levi Tribus incolumis, & illibata petuerit. Quia quis ergo se potuerit in Sacerdotum, vel Leuitarum ordine constituere, qui quis soluerit cum reliquis hominibus in terra sortem hereditarie porcionis acquirere, sed solum cum tribu Levi contentus sit Dominum possidere, iste professus in huius mundi deserto non moritur, sed terram reprobationis ingredi viuus, & incolumis promeretur. Qui ad promissiones ergo Patrum peruenire desiderat, hereditatis in terra funiculum cum Tribu Levi possidere contemnat. Nam qui se pro terrenis in terram decit, qui sese vbi cum amaritudine Pascha celebrandum est, ac velociter transeundum, diutius gaudere consistit: Anima, inquit, habes multa bona reposita in aeno multo; requiesce, comede, bibes, epulare; non sine causa meretur audire: Siste, hoc nolle vespere animam tuam in terra, quae aeternam parat, culas erant? Hic itaque non die, sed nocte perimitur, sicut primogenita Aegyptiorum. Nimirum qui non spreuit Aegyptum, sed obsequium praebuit rectoribus tenebrarum, qui & ipsi nocte animam eius repetunt, quoniam adiuit eam, nec iustitiae consecutus est veritatem.

CAPVT XV.

In Epistola ad V. Episcopum, & eius Canonicos, quae est de quinque sensibus corporis cabalisticis.

Quisquis per Inimicis praedicationis officium ad pugnam alios incitat, sed ipse non pugnat, illi similis est, qui buccinae clangor-

ribus obstitit, sed ingredi cominus non praetendit. Sic itaque non virilem gerit sexum, dum sit pater ignavus. Quero profecto Salpazath ille signavit, qui non nulum, sed quinque filias moyses dereliquit. Salpazath siquidem interpretatur, Num. 27. vmbra in ore eius. Quisquis enim fortis praedicat, & eneruiter vult, ne turpis appareat, quasi sub foliis se honestis sermonis occultat: sum vmbra se proprii sermonis abscondit abscondit. dum in campum certaminis per sui torporis ignitatem non procedit. Hic itaque quantum ad sensum virile, sed muliebrem sobolem, & hanc sub quinario numero generat, dum sequaces suos non ad robur spiritualis audacis, sed ad otium educat ignobilis vitae. Quos utique dum non curat industria spiritualis pagnare imbære, egerit exterioribus negotiis quali quinque copotis sensibus defecuire.

CAPVT XVI.

In Epistola ad V. Episcopum, & suos Canonicos, quae est de octo festiuitatibus veteris Testamenti.

Octo praecipuas sollempnitates per vnumquemque anni circulum in Legge veteri Dominus iniuncte legitur. Quae profecto festiuitates & nobis sunt & illis pro temporum diuersitate communes. Illorum quippe sunt per carnalis obsequii ritum: nostrae quoque nihilominus sunt per spiritualis intelligentiae sacramentum.

Prima siquidem eorum festiuitas est Inge sacra-
crificium, quod utique per continuos dies, matutinis, ac vespertinis horis iubetur offerri. Ille nimirum iugis sacrificij sollempnitatem Domino celebrat, qui in caelestis eloquij meditationibus assidue pericueat. Et quia mane lucis noxita Lex est & Prophetae; vespertinum autem lucis habitus, quantum ad ordinem temporum, Euangelium est; sicut dicit Apostolus: Nos, in quos sine saeculorum desinuerunt. Et ipse David: Eleuatis manibus mearum sacrificium vespertinum. Matutinum semper & vespertinum offert Domino sacrificium, qui semper ipsum à saeculatis negotiis machina, versatur assidue in orationum ac veterum meditationibus Scripturarum: Sicut matutinum, ac vespertinum Domino sacrificium iugiter immolamus, cum & dignas ei gratiarum actiones de nostra redemptione referimus, eisdemque terribile indolentiam formidantes, iam quasi tribunalibus praedicti tremantes aditamus.

Post iuge verò sacrificium Sabbatum ponitur, videlicet, ut ab omni operis feruili executione vacetur. Christiano verò spirituale Sabbatum agere, est à laboriosa rerum temporalium cupiditate quiescere, solis orationem ac lectionum studiis insulare, saecularium negotiorum pondus de mentis ceruice proicere, ad contemplanda caelestia, tota cordis intentione vacare, carnis oblectamenta contemnere, de sola spe caelestium spirituali inundante gaudere. De hoc eodem dicit Apostolus: Relinquitur ergo Sabbatum populo Dei. Ille porro Sabbatum Domini veraciter celebrat, qui sic ab his, quae mundi sunt, operibus vacat, ut à spiritualibus tamen adibus non quiescat. Vnde Veritas ait: Aut non Met. 23. leuisti, quia sacerdoti in templo Sabbatum videtur, & Item. 23. sine crimine sunt? Qui ergo ab aditionum saecularium laboribus cessat, & diuinae seruitutis operibus vacat; ille Christianae religionis Sabbatum celebrat. Ille non feruile opus facit, quia se à

Num. 28. Or 29.

1. Cor. 10. Psal. 141.

Hebr. 4.

peccati perpetratioque custodit. *Qui enim facit peccatum, semper est peccati*, ille non in domo sua ignem accendit; quia omnes vitionum fomites, & lux, & similitatis igniculos ex domicilio suum mentis extinguit, ab illoccens igne, de quo scriptum est: *Ita in lumine ignis vestri, & in flamma quam accendistis*. Hic denique pondus in

Psal. 37.

Ibid.

Psal. 101.

1. Cor. 5.

Math. 16.

Hebr. 1.

1. Cor. 6.

Eccles. 2.

Ibid. 2.

1. Cor. 5.

viz non portat, quoniam incautum se iniquitatum ruderibus cor per penitentiam lenit. De quibus per Prophetam dicitur: *Quoniam iniquitates mea superprecipitavi capiti meo, & sicut vni granæ granata sunt super me*. Et paulo post: *Incuratus sum, & humilitati suæ usquequaque*. Ille pariter in loco suo residens, longius non procedit, quia Christum ibi fundamentum ponit, in quo scilicet firmißimum suæ quietis habitaculum constituit. Ipse quippe locus est, de quo scriptum est: *Filij servorum tuorum habitabant ibi*. Iste fundamentum, de quo dicitur: *Quia, fundamentum aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est Christum Iesum*.

Tertia verò festivitas est Neomeniæ, id est, novæ Lunæ. Tunc autem innovari Luna dicitur, cum soli coniungitur, & ab eo ad concipiendum splendorem velut amissis luminis reparatur. *Sed iustitia Christus*. Luna autem primò sancta universalis Ecclesia, deinde quæque fidelis est anima, eius, qui splendor est gloriæ, & figura substantiæ radiis illustrata. Cum ergo sancta quælibet anima Redemptori sui veraciter in amore coniungitur, cum ei denique velut in conspici thalamo per oblationis intimæ glutinum copulatur, tunc proculdubio solemnitate Neomeniæ celebrat, dum reformationem se à superno lumine fratrum suorum aspectibus repræsentat, sicut dicit Apostolus: *Qui adheret Damiano, unus spiritus est*. Nam si in his omnibus solè exterior ille solemnitatum ritus accipitur, non iam ex his vilitatibus aliquid nobis videtur posse coferri, sed superfluous potius exigent, ac festiva ludicari. Hinc est, quod Apostolus ait: *Nemo inducat vos in ebriam aut potum, aut in parte diei festum, aut Neomeniam, aut in Sabbato, quæ sunt umbra futurorum*. Quod ergo tunc erat umbra futurorum Iudeo, tunc est exhibitio præsentium Christiano; & quod illis datum est sub exterioribus caeremoniis, nobis factum est instrumentum intelligentiæ spiritualis. Tunc enim Neomeniam, hoc est, novæ Lunæ colimus ortum, cum veterem deponimus hominem, & sanctæ conversationis induimus novitatem.

Quarto loco Paschalis apud illos festivitas ponitur, in qua nunc apud nos Agnus ille, *Qui tollit peccata mundi*, pro totius sæculi salute mactatur. Nam Pascha nostrum immolatum est Christus. Huic continuatur festivitas, quæ dicitur Azy-morum, in qua precipitur, ut à cunctis domibus abiciatur omne fermentum: quam vitæ festivitatem, quæ videlicet vna cum Pascha dicenda est, nos veraciter celebramus, si fermentum malitiæ & nequitie de tabernaculo nostri cordis abiciamus, & sinceritatis ac veritatis azy-ma custodimus. Cavendum est ergo ne sit in mentibus nostris adumbratio fuci, corruptela fermenti, caeteras mendaci, sed potius in domo nostri pectoris vigeat de puritatis integritas, & soliditas veritatis.

Post hanc, illa festivitas sequitur, quæ dicitur Novorum, cum primæ scilicet de novis frugibus offeruntur. Vñ enim ad maturitatem segetum pervenitur, tunc in perfectione bono-

rum fructuum auctori bonorum Deo festinatis agunt. Nos quoque Novorum solemnitas gerimus, si prius agrum nostri cordis discipulæ vromine proficidentes, virtutum gemina spargimus, ut boni postmodum cæpiis frumenta metamus. Vnde per Prophetam dicitur: *Novare vobis faciem vestram, & vultu ferre faciem*. De bono scilicet agricola Salomon ait: *Qui operatur terram faciem inaltabit ærum suum, & qui operatur in iusticiam, ipse exaltabitur*. De negligentibus quoque operantibus idem dicitur: *Per agrum hominum pascuntur, & per vineam viri stultæ, & deo totum replentur vitæ: operantur superficiem eius spina, & meretia lapidum destruxit*. Et iterum: *Præpara, inquit, viri, & diligite, ut ergete agrum vestrum, ut possitis faciem domum vestram*. Sed qui quis interiorum hominem suum de die in diem, secundum Apostoli sententiam, renouat: quisquis cor suum diuini rectoris ligonibus sulcat, ille non super spinas, sed super Novalis fœminat, ut cætesimi proventus segetem metat. Vnde dicit Apostolus: *Quia qui seminatis spiritum, de spiritu metes vitem æternam*. Qui verò fructus de in hac via de spiritu colligantur, idem alibi diligenter enumerat dicens: *Fructus autem Spiritus est charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas*. Quisquis igitur hos fructus iura sue mentis hortum colligit, hic proculdubio solemnitatem Novorum salubriter colit.

Deinde sequitur festivitas mensis septimi, quæ dicitur Clangoris, sive Tubarum. Sic enim inter dies, septimus quisque dicitur Sabbatum; ita nihilominus & inter menses, qui septimus est, dicitur Sabbatum mensium, ut etiam Sabbatum Sabbatorum. Quis est autem clangor ille tubarum, cui debemus annua festa perolere, nisi Evangelica simul & Apostolica doctrina, quæ tanquam caeleste tonitruum, ac terribilis buccina nos ad proclivum spiritualis militiæ provocat; atque ut pro castris Imperatoris æterni contra nequitiæ spiritus incedat ab hostibus dimicemus, instigat? Quis est ergo, qui tubarum, sive clangoris festum legitime celebrat, nisi qui Scripturæ veteris ac novi Testamenti studet in armario sue mentis includere, & præcepta cælestia tenaci semper memorie commendare? Hæc itaque festa celebrantibus citè per Prophetam dicitur: *Cantate initio mensi tuba, tu die insigni solemnitate*.

Post hanc est illa festivitas, quæ celebratur decima die mensis septimi, in qua videlicet animas suas Iudei precipiunt assilgere. Nos etiam hunc ritè sollempnitatem colimus, cum carnem nostram maceratione castigamus inedia, cum nosmetipsos reprimimus sub atrox custodia disciplinæ; cum denique petulantibus carnalium passionum illecebras crucifigimus; cum corpus nostrum pro Domino laboribus & ærumnis atermus, cum interiore hominem per compunctionis, ac sœvum lanentia mactamus. Hanc igitur nobis hoc modo festivitate celebrantibus, & propitiatur ille, quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine suo.

Quarta verò, quæ & vltima sollempnitas est, dicitur Senophagia, hoc est, tabernaculorum, quæ videlicet quinquedecimo die eiusdem septimi mensis incipit celebrari. Letatur enim Deus in te, cum te quasi peregrinum cernit & exilem, & non in patriæ domibus, sed in enisij tabernaculis

Num. 13. bernaculis conspiciat habitantes. Non enim habemus mandatum civilem, sed sacra inquisitionem. Cum enim hic certissimè per inoleum corporis habitarimus autem in celo per studium intentionis; cum tamquam victores quidam, & advenæ per despectum mentis presentia cuncta transcutimus, ad sospitum verò patriam anxii desiderio iam gradibus festinamus, tunc à nobis spiritualiter Scenopægia colitur, quæ dum apud illos per legitimum ritus eximonia carnaliter agebatur. Hæc potro festinatio quintodecimo die septimi mensis incipit; & quia per octo dies colitur, decimo Kalendatum Octobris proceduraliter terminatur. Dicitur enim in libro Numeri: *Quintodecima die mensis septimi, quæ vobis est festiva & reuerabilis, in qua quæ feriale non facietis in ea, sed celebrabile festivitatem Domini septem diebus.* Et aliquanto post subiicit: *Die illam, quæ est celebrabilis, non quæ feriale non facietis in ea.*

CAPVT XVII

In Epistola ad V. Episcopum & eius Causas, de quinque sensibus corporis.

Num. 13. Amare, inquit, Moyses, ex vobis viri ad pueros, qui possint vultum Domini expetere de Madianitis. Cumque peruenissent contra Madianitarum, per sacra narrat Historici, acque viderent, omnes occiderunt, & Reges eorum, Eui, & Recem, & Sar, & Bar, & Rebe, quinque Principes gentis. Eui, planè bellissimus, sine festinus interperat. Hunc itaque Regem in nobis spiritus in morte transfiguramus, cum festinus à nobis mores abscindimus; cum bestialis inacidia rabiem à nostro pedore detracamus. Nam cum Dominus dicit: *Beati milites, quoniam ipsi possidebunt terram,* quemodo poterit mansuetorum obtinere beatitudinem, nisi bellum spiritus in te cohibeat festinus? Recem verò, sive, sicut in veteri translatione dicitur, Recon, interpretatur inanis. Et quid est aliud quicquid in mundo pro mundi conspectu gerit, nisi quod Scriptura loquitur: *Paniam vanitatem & vanitas vanitas* Vanitas liquidem efficit vanitates, & ipse vanitates facient vanitatem; dum & mundus, qui transitorius est, homines quos decipit, vana efficit; & homines mundum, quem insani diligunt, in vanitatem vertant. Hunc ergo Regem Dei milites perimit, verus Israëlita concidit, si nil superfluum, nil inaniter, vel quod ad rem non pertinet, gerat; sed grauiet, & rationaliter diuini legis implere mandata contendat. Tertius autem Madianitarum Rex, Sar dicitur; quod profectus murus, sive robustus, vel etiam angustia interpretatur. Quid verò per murum, sive robustum, nisi duræ mentis obstinatio, vel perniciosa debet intelligi? Quod verò & angustia interpretari dicitur, neque hoc longius à vicio diuinitate separant; quoniam quisquis ad dimittenda proximo debita datus & ubi natus est, angustia a consuetudine mentis, dum nulla dilatur amplitudine charitatis. De qua nimirum charitate per Prophetam dicitur: *Latum mandatum tuum nimis.* Sicut etiam hoc valeat intelligi, quia dicitur mentis sequitur angustia damnationis. Vnde per Salomonem dicitur: *Beatus vir, qui semper est pauidus; qui autem mentis est durus, curret in malum.* Quævis præterea Madianitarum Rex,

A. Bar dicitur, quod irritatio interpretatur. Vides ergo, quia nomina Regum vinctæ sunt, & imagines vitiarum. Qui enim omnia grauiæ per potestas inferunt, profectus forniculæ obdrepentia per sensuum suorum aditus in pedum suorum arcana transfundunt, Deum indubitanter irritant, quem videlicet bis ad inferendam vitiarum sententiam provocant. Vnde scriptum est: *Simulatores, & calidi provocant iram Dei.* Et de quibus sæpe ad Ezechielem dicitur: *Quia domus exasperata est.* Et Psalmista: *Ve quid Deus improprie iudicium, irritat aduersarius noster in formam.* Rebe verò, qui ordinatus dicitur, non aliter hic procedit, nisi vt per iconiam, vel anaphoram dictionem intelligatur; quatenus qui ordinatus dicitur, è contrario inordinatus sit & confusus. Vitiarum enim quisque, & si suspecti ceteris quæ rectè vivendi præterenda ordinem, confusus tamen & inordinatus cogitationis versat in corde caliginem. Per quinque ergo Reges Madianitarum, quinque signantur corporis sensus, quia omne vitium, quod regnat in corpore, ad istos quinque sensibus corporis pendet. Si ergo tunc à nobis expugnandi sunt, & gladiis obrutandi, cum aduersum nos in bellum conuigant, cum nos scandalizare non desinunt. An non istos Reges extingui, & spiritus munctione occidi præcipit Dominus, cum scandalizantes oculos dei, cum manum, vel pedem habet abscindi? Mellis est, inquit, cum vultu oculo, vel dextera ad vitam impeditur quod duo oculos, pedes ac manibus habentem tu inferas demeris. Ille planè sunt Reges Madianitarum, Madian autem interpretatur, de iudicio. Quicumque enim Reges spiritus non reguntur, sed sensibus carnis obediunt, non ad misericordiam, sed ad iudicium se pertinere testantur. Sicut de quilibet incredulo dicitur: *Qui autem non credit, iam iudicatur est.* At contra de eo, qui verbum Saluatoris audit, dicitur: *Quia in iudicio non venit, sed transiit de morte in vitam.* Illud potius valentius studendum est, vt se in operibus sanctis exerceat, vt sese in omnibus purificare ac sanctificare contendat. Hoc tantummodò emetipsum insufragillare, & diudicare non desinit. Nam qui semetipsum perfectè diiudicat, iudicium non expedit. Perfectè autem semetipsum diiudicare est, & reprehendenda non agere; & que irreprehensibiliter acta sunt; timide retractare. Porro autem quisquis hoc agit, ille verè Madianitarum Rex perimit; ille Analechitarum Principes sternit, & omnes à se vitiarum pedes excludit.

CAPVT XVII

In eadem Epistola.

Hinc est, quod eadem sacra testatur historia: *Quoniam egressi sunt Israël venturos ad fontem iudici, hoc est, Cades, & interfecerunt omnes principes Amalech, & Amorrhæos, qui habitabant in Tharansum Cades autem, sanctificatio interpretatur. In Cades ergo, qui fons est iudicii, Amalechitas simul & Amorrhæos spiritualiter interficimus, cum & vitam nostram piis operibus sanctificare satagimus; & tamen ipsi nos tamquam nocentes, ac reprehensibiles indicamus. Cum elaboramus semper irreprehensibiliter vivere, per sollicitudinem tamen diuina ex-*

Psal. 118.

Prov. 18.

*Isa. 36.
Ezech. 1.
Psal. 13.*

Matth. 13.

Isa. 1.

Isa. 2.

*1. Asefus
Thomæ.*

minis opera nostra non desistimus excusare. Et notandum, quoniam & fons iudicii, & Cades, qui sanctificatio dicitur, unus idemque locus est qui nimirum iustus quisque semetipsum, dum sancte vivit, accusat, & se diiudicando vel accusando, magis, magisque sanctificat. Hoc itaque modo vita sanctorum & in propria cogitationibus reprehenditur, & tamen in operibus irreprehensibilibus invenitur.

CAPUT XIX.

In Epistola ad Albertum.

Ad Epist. ad Hildebrand. l. 1. Num. 33.

IN quadraginta diebus manibus praevenit filii Israel usque ad principium capiende hereditatis. Principium vero capiende hereditatis fuit, ubi Ruben. & Gad, & dimidia tribus Manasse, accipiunt terram Galaad in possessionem. Porro autem sicut illi ascenderunt per quadraginta duas mansiones, ita Saluator noster in Aegyptum mundi huius descendit per totidem Mansiones. Quod si iam intelligimus quantum sacramenti numerus iste contineat, humanae scilicet ascensionis, & divinae descensionis, incipimus iam per ea, quae descendit Christus, ascendere, & primam eam nobis manum, quam ipse novissimam habuit, edificare. Si quis enim ad nos per loca quolibet veniat, ut mox rediens per loca nos eadem ducat, ubi desinit ille, nos iter incipimus, & ubi ille cuperat, nos finimus. Prima scilicet generatio Christi coepit ab Abraham, ultima vero velut postrema mansio terminavit in Virginem. Et quoniam Abraham interpretatur, pater excelsus, nos hoc iter incipimus a Virginis partu, ut peragantur sequentia deinceps mansionum loca, postremo ad Deum, Patrem videlicet, pervenimus excelsum. Partus ergo Virginis nobis ex Aegypto exire volentibus in primis occurrit, cum Verbum Dei carnem factum in hunc mundum venisse credentes, reliquis omnibus caducis & transitoriis, in illo loco requiescimus, in illo nostrae quietis, & spei habitaculum collocamus. Post haec iam si petescere, & ad singulos quosque fidei & virtutum gradus ascendere nitimur, tamdiu debemus immorari, donec valeant vittae in consuetudinem verti. Et tunc non quasi transcurrere spiritualis vitae desertum conspicimus, sed mansiones facere, vel etiam habitare in ipsis victuatum profectibus iudicamus. Nam qui bovom opus non perseveratur incipit, quasi viam prope adit transcurrit: qui vero in ea, quam semel arripuit, permanet sanctitate, ibi quodammodo edificat mansionem. Et notandum, quia cum ire, & manere, ac per hoc iter, & mansio a se sunt penitus dissoluta, nec sibi inter inaequale coagulant, utrumque tamen in illo Israelitico prociecto convenisse Scriptura confirmat, ut illi per desertum & iter habuisse dicantur, & mansiones. Quia nimirum nos, qui terram viventium intrare contendimus, & manere debemus per fixam professionis odorem propositum, & ite semper per meliorum consuetudinis, & cumulandi profectus augmentum.

I. In primis ergo proficiscuntur filii Israel de Rameis, Rameis, sicut nonnulli videtur, in nostra lingua commotio turbida, vel commotio tunc dicitur. In quo datur intelligi, quod am-

nia, quae mundi sunt, in commotionibus, & perturbationibus conficta, & corruptela, quam una designat, probatur obnoxia. In quibus vitium non non oportet animam reficere, sed inconcussanter exire. Quidam vero Rameis interpretantur commotionem, vel tonitruum putaverunt. Quod utique nobis apertum non incongruum poterit, quia dum ad predicationem Evangelice tabe commoti fuerimus, velut ad tonitruum consilium nubium excitati, ex Aegypto mundi huius eximus. Exierunt autem illi mense primo, quintadecima luna, in ipso scilicet plenilunio, ac veris exordio. Et nos cum summa lucis radiis illustramur, cum in oibus bone voluntatis flores erumpunt, eadem omnia renouantur, cum pista deique coelorum eorum superi solis somite recalescent, tunc ex Aegypti tenebris egredi festinamus.

Secunda mansio fit in Socho. Socho autem interpretatur, Tabernacula. Primus igitur animae profectus est, ut a terrenis se commotionibus diuidat, sibi quae tamquam peregrinae, & incolae non habitaculum figat, sed exilis tabernaculum struat, lugens cum Propheta. *Hec me, quia locustas meus prolongavit.*

Deinde veniunt in Ethau, sive, ut septuaginta Interpretes dicunt, Buthan, quae est in extremis finibus solitudinis. Ethau, fortitudinem sonat. Qui ergo iam pro Deo peregrinantur in mundo, qui se incolae & exules cognoscunt, necesse est, ut quanto magis se praebent in terrenis adibus debiles, tanto sint in humilitate, ac patientia fortiores. Buthan autem, valis interpretatur, quod ab eodem sensu nequaquam discrepat. Oportet enim, ut quisquis ad terram viventium properat, ad perseverantem tentationem iacula, in humilitate, & patientiae convallibus persistat.

Inde profecti sunt in Phairoth, quae respicit Beelphegor, & castrametati sunt ante Magdalum: Phairoth interpretatur dicitur, & nobilium, per quod exprimitur lingua Doctorum. Iste convallis quippe patientiae confectus, quod grauius vel periculis, vel carnalium tentationum flagellis atteritur, eo magis necesse est, ut ei ab ore nobilium, id est, a sanctorum Doctorum exhortationibus succurrat. Si vero non Phairoth, sed Othrah, proferendum est, ut alia testatur editio, sciendum est, quod Irath, vicus interpretatur. Ad hos ergo, hoc est, ad primum vici huius venit ingressum, quod significat novae conversationis initium. Unde non ad urbem, sed ad vicum reuoluit, quia necesse est, ut noviti qui quique interim se intra suburbanae vitae cohibent modum, nec precipitanter adhuc audent senatorem perfectionis attentare fastigium. Unde bene dicitur, quoniam Airoth respicit Beelphegor. Beelphegor siquidem interpretatur, ascensio speculæ, sive turris. A parvis enim ad magna conscendunt. Non enim haec mansio fuit in ipsa specula, sed respiciebat speculum. Quia novitius quique, & si ad speculativam vitam iam per desiderium tendat, necdum tamen ad speculativam perfectionis enim aspirat. Quamobrem illis apte subiungitur: *Et castrametati sunt ante Magdalum.* Magdalus, magnificentia dicitur. Noviter enim quae ad Dei secutium veniens, ascensionem speculæ, & magnificentiam iam quidem in conspectu suo per lottionem tenet, sed per effectum

111.
Manse.

Psalm. 119.

111.
Manse.

111.
Manse.

Manse.

nato modo hac simul in decima mansione conueniunt. ut post legis premissis decalogum, panis Evangelij succedere videatur.

XI.
Manfio.

Post hac veniunt in Raphidim. Interpretatur itaque Raphidim, laus iudicii. Et certe facis congruit, ut & labor antecedat laudem, & laus proveniat post laborem. Verum non cuiuscunque rei, sed laus iudicii. videlicet de rationis iudicio prodesset; non laus, quae de superbia vanitate procedat. *Spiritalis enim homo iudiciis vivit, & de nomine indicatur.* Reperiuntur & aliae horum nominum interpretationes; Sed si cuncta, quae nobis in hac materia suggeruntur, amplectimur, iam non servabitur epistolaris ordo compendij, sed onerosi confluet enormitas libri. Israelitarum ergo mansiones succedite transcurramus, non ut earum scrutemur arcana cubilia, sed ut in earum nominibus, tamquam exteriora parietum, simpliciter nesciamus.

XII.
Manfio.

Deinde veniunt in desertum Sinai. Sin quam superius diximus, & Sinai, vnum non ambigitur esse desertum: Sed Sin dicitur ipsa planities: Sinai vero, mons est in eadem supereminens soliditudine. In quo nimirum Dominus legis edicta promulgat, & Moyses Tabernaculum fabricat. Et hoc aptissime congruit, ut postquam rationalis animus iudicium, ac per hoc laudabile cerneret habere iudicium, tunc in se Deo suo constituit tabernaculum, & digna iam Creatoris alioquo caelestium percipiat mysteria mandatorum.

XIII.
Manfio.

Post hac profecti sunt ad sepulchra concupiscentiae, ubi scilicet pulcher ordo contexitur. Nam cum felix anima suo fit tabernaculum Creatori, cum mandatis divinae legis intentia iam cernit caelestis contemplari, mox rursus vitiis ardor extinguitur, & omnis carnalis illecebra concupiscentia sepeffuit, ut non iam oculo se adversus spiritum moueat, non adversus carnem spiritus conspiciat.

XIV.
Manfio.

Inde transit in Aleroth, quod interpretatur, atria perfecta, vel beatitudo. Et, quoniam pulcher ordo mysteriorum, quam decora sunt spiritualis incrementi! Ut postquam sepefficit concupiscentias carnis, praestitit perueniat ad atrium perfectionis, & premium beatitudinis. Felix anima, quae nullis iam vitiis carnis urgetur, quia mox ad beatitudinem percipiente remunerationis ingreditur.

XV.
Manfio.

Post hac veniunt in Bethma, sive Pharam. Bethma, ut opinamur, interpretatur, visio consummata: Pharam vero, visibile os. In quibus quid aliud intelligitur, nisi ut sancta quilibet anima post sepulchra iam carnis concupiscentias, peracta iam ad atrium perfectionis, secunda de premio beatitudinis, ad consummatam mox Dei visionem veniat, cuiusque visibile os, hoc est, praesentem Dei speciem cernat? *Nunc enim videamus eum, sicut dicit Apostolus, in speculo, & in enigmate, tunc autem facie ad faciem: & nunc cernimus ex parte, tunc autem cernimus, sicut & cernimus faciem.* Quae tamen omnia, quia sancti quilibet in carnis constituti, habere nequeant pleniter in te, iam habent in spe, quam scilicet spem iam firmissimam teneant, quia Spiritum sanctum, qui eos in vix huius laboribus roborat, pignus habent. Unde & illa interpretatio, quae Bethma, fontis, sive iuniperus dicitur, non incongrua taliter. Perunt enim lignum hoc ignem in se longo tempore conservare, adeo ut si primum

eius fuerint cineribus adposita, & quae ad vnum ignem perveniunt. Quia ergo Spiritus sanctus, sicut legitur, *semper habet vocem*. Item Apostolos missus est in specie signis. Hac interpretatio, quia Bethma ignis, vel iuniperus dicitur, aptissime Spiritui sancto conveniunt videtur.

Hinc itaque digestis, castametis simis Rhemon Phares: quod apud nos, excellens interitio dicitur. Nam cum animae rediens ad Deum intellectus augetur, mox ei datus perfectae notitia, quae scilicet excelsa, atque sublimiter dicitur de terrenis & caelestibus intercedens, & caduca quolibet, ac transitoria ad perpetuum separet. Si vero Rhemon Phares, ut alibi reperitur, mali pignus divisio dicitur, per hoc proculdubio sancta designatur Ecclesia, quae tamquam multa grana vno cortice contegit, dum omnem credentium turbam inseparabili Catholicae fidei unitate concludit.

Deinde transeunt in Lebna, quod interpretatur, dealbatio. Non autem ignoramus, & de Manfio, albaionem aliquando pro crimine poni, sicut dicuntur monumenta dealbata, & patres dealbati: sed hic illa dealbatio debet intelligi, de qua per Eliaam dicitur: *Si fuerint peccata vestra ut occidam, quasi nix dealbabitur: & si fuerint infra quasi vermiculi, ut lana alba eruat.* Et in Platmo: *Nunc dealbabitur in Selmis.* Et in Apocalypsi: *Capilli levi tamquam levi albi referuntur.* Quapropter hic dealbatio convenienter intelligitur de vix laetis splendore prodire, & de summa visionis elariorum descendere. Quod si Lebna, ut quidam dicunt, in lacrem veretur, in quo videlicet opere Israeliticus in Aegyptio populus coactus est laborare, hoc datur intelligi, quia sicut illi post tam sublimia loca tardus in lacrem veniunt: ita nos, quando in huius mundi deserto peregrinamur, necessitate compellimur aliquando a summis ad ima descendere, & a spiritualibus ad terrena a divinis opera transmigrare.

Post hac veniunt in Resla, quod in signos vertitur, & non incongruit. Si enim post perfectionis culmen ad opera virulenta descendimus, disciplinae nexibus, & penitentiae lotis infruendi sumus, ne vagemur per abruptus praecipites, sed cito redeamus ad consuetudinem munditiae puritatem. Interpretatur etiam Resla, visibilis, sive laudabilis tentatio. Quamvis enim mens cuiuslibet ista vici iam ad alta proficiat, tentatione tamen adhuc in ima deprimatur, ne per tumorem superbia de virtutibus extollatur. Stimulus enim tentationis ad custodiam adhibetur humilitatis. Unde dicit Apostolus: *Ne magnitudo revelationum exaltet te, apostoli est mihi stimulus carnis, angelus Satanae, ut me circumspiciat.* Hae ergo tentatio visibilis est, quia manifesta: laudabilis, quia salutifera.

Inde progressi, veniunt in Ceclatha, quod interpretatur, Ecclesia: ut videlicet inutabiles quique, qui se per viciotum abruptus praecipites impellunt, sacrae Scripturae frangit ad Ecclesiam retrahantur: Sive quod alia tenet editio, Machab, quod est principatus virge. Quod utrumque potestatem videtur exprimere. Carui quippe qui tentatur, necesse est ut praesidens spiritus principetur: ut cum illa abiciat pugnam, illi quasi desuper inteneret minaciter virgam, dum rigidis rectoris adhibet disciplinam.

XIX.
Manfio.

XVI.
Manfio.

XVII.
Manfio.

XVIII.
Manfio.

XIX.
Manfio.

XX.
Manfio.

XXI.
Manfio.

XXII.
Manfio.

XXIII.
Manfio.

XXIV.
Manfio.

XXV.
Manfio.

XXVI.
Manfio.

XXVII.
Manfio.

XXVIII.
Manfio.

XXIX.
Manfio.

XXX.
Manfio.

XXXI.
Manfio.

XXXII.
Manfio.

XXXIII.
Manfio.

XXXIV.
Manfio.

XXXV.
Manfio.

XXXVI.
Manfio.

XXXVII.
Manfio.

XXXVIII.
Manfio.

XXXIX.
Manfio.

XL.
Manfio.

XX. *Manfu.* Exinde venit in montem Serpher, siue Serpher, quod tubicinasio appellatur. Tuba signum est belli. Equi enim Dei odorantur bellum, & cum addierit buccinam, dicit, vahi; Et miles Christi cum se perferensit vinum Inguentium tentationis vallatum, virtutum praeconis arma corripient, praecedat ad bellum: & commosus in bella congrederetur, ne degeneret torpore solentis, ad adueritatis facile perimatur; & tunc poetice gloriosis tuba canere, hoc est, ad spirituales certantes alios praenare.

XXI. *Manfu.* Vnde illic dicitur: Quia inde profecti venerunt in Harada, siue quod alibi dicimus, in Chatach, quod in nostra lingua sonat, idoneus effectus; ut ipse nimirum iam Praedicator factus, merito valeat eam Apostolo dicere: Quod idem nos fecit ministerium Testamti.

XXII. *Manfu.* Sed & inde proficiscentes, veniunt in Maceloth, quod interpretatur, ab initio. Quisquis enim ad perfectionis summam contendit, omnium rerum contemplatio initium, dum cuncta viscerum suorum vota conuertit ad Deum. Et dum cor ad suorum suum iugiter dirigit, & tunc omnium iustitiam non recedit. Vel, in Maceloth, ut quidam sentiunt, dicatur esse conuentus, per hoc Ecclesiis intelligitur, in qua videlicet a cunctis fidelibus conueniunt. Vnde canitur: Erat quidam bonus, & quidam iocundum, habitare fratres in domo.

XXIII. *Manfu.* Deinde venit in Thaub, vel sicut alibi legitur, in Caah, quod est patientia, vel confirmatio. Quisquis enim desiderium certarum virtutum per praesentis vitae labores ingredi, necesse est eum ad toleranda mundi pericula per patientiam conuenire. Vel si Thaub, ut a quibusdam dicitur, veniunt in pauorem, dicatur vnicuique ceteris, vel iam forte per diuinum gratiam triumphanti: Noli aliam sapere, sed time.

XXIV. *Manfu.* Sed inde profecti, veniunt in Thare, quod Graeco quidem edocet interpretatur; in nostra vero lingua dicitur contemplatio. Consequens est enim, ut quisquis antea probatur per patientiam, proinde ad contemplationis perveniat gratiam: & qui plenus in tribulatione deprimatur, postmodum ad visionis intimae laetitiam illustratur. Sin autem Thare, sicut quidam putant, astutia, vel malitia debet intelligi, hoc ad Ecclesiarum praepositos non immerito videtur posse referri; ut ipsi suis auditibus timeant, qui in tentationum tribulatione laborant. Astutia enim, & malitia illius cavenda est, de quo dicitur: Quoniam aduersarius noster tanquam leprosus circum, quareat quem deuoret.

XXV. *Manfu.* Deinde procedunt in Methca, vel, sicut alibi legitur, Maucha, quod interpretatur, mors noua. Numquam tam perfide diabolica canitur astutia, quam si Christo commotum, ut tamquam insensibiles ad hostis callidi tentamenta redeamus. Quam novam mortem contemplatio patit; quod scilicet & mundum nobis, & nos mundo mortuos efficit. Quod si Methca, ut quibusdam placet, in dulcedinem veniunt; quid mirum si de contemplatione ad dulcedinem veniant, cum ipsa contemplatio nihil aliud sit, quam inestabilis, & immensa dulcedine.

XXVI. *Manfu.* Post hac venit in Hefmona, quae festinatio dicitur. Nam postquam pertingimus ad dulcedinem contemplationis, motam non fe-

rimus tardant. O quam moleste motam perhibeat ille, qui dicebat: Vnum diuinum est, & desiderat, & liquescit motus a facie sua! Quam graviter hanc motam ferat ille, qui dicebat: Capis dissolui, & esse cum Christo, multo magis melius. Sin autem a Sena dicatur, quod ossa significat, hoc ad robustam constantiam pertinet; quod necesse est, ut Christi amator habeat, ne per amorem nimium impatiens fiat.

Hinc iam transitus in Moseroth, quod significat putatur, excludens. Anima quippe, quae ad perfectum Sponsi sui amorem pervenit, tentationes a se callidi cotempnentis excludit. Vnde & Apostolus: Nolite, inquit, locum dare diabolo. Quod si Moseroth, intra quosdam, interpretatur vincula, sanis per omnia de congenitis intellectus elocet. Nimirum tanta quolibet anima, quae celsi Sponsi in amore coniungitur, necesse est ut ei assidua Scripturarum meditationibus, quasi quibusdam vinculis insolubiliter connectatur. De quibus vinculis Christo per Esaiam dicitur: Vires subleventur te, & vires, & vires, & vires ambulabunt vultus tui.

Vnde non immerito iam venit in Banarim, quod significat fontes, vel excolationes, id est, ubi diuinarum Scripturarum fontes anima bibit, & excolat; hoc est, subtiliter tractat, ac ruminat. Excolat, inquam, cum illud Evangelicum seruat: Vt non venis quidem sperantem unum de lege praeterit, quoniam omnia sunt. Si vero Bene Isaac, sicut quidam dicunt, transisset in filios necessarios, siue Aridoris, hoc significat, quia quisque diuini eloquii eruditus est, & affuerit instructor, necesse est ut post se & alios trahat, ac filios gignat; quibus nimirum dum stetit, & Aridorum dentium minaciter obicit, quodammodo necessitatem eis, ut ad Deum conuertantur, imponit. Il sunt ergo filij necessarii, vel Aridoris, de quibus propheta canit: Afferte Dominum filij Dei, afferte Dominum filios Aridorum.

Post hac ascendunt in montem Gadgad, quod interpretatur, nuntius, vel accinctio, vel certus concilio. Quibus enim verba Dei annuntiamus, eos proculdubio commonere debemus, ut & se virtutum armis accingant, & inuisibilibus hostium spiritualibus gladiis terga concidant. Quod cum eos agere non segneret edocuerunt, cum eis simul ad montem ascendimus. Quod si Gadgad, ut quidam putant, tentamenta significat, datur intelligi, quoniam his, qui ad caelestem patriam tendunt, tentationes deesse non possunt. Et saepe tentatio virtutibus adimiscetur, ut laborioso Christi militi merces vberior acquiratur.

Et quis per mala tentationum ad praemiorum bona transitus, eorum sequitur: Quoniam inde profecti venerunt in Ierebatha, siue ut alibi legitur, Iabatha, quod interpretatur, bonitas, siue bonum. Ergo per experimenta tentationum ad bonitatem, quae proculdubio Christi sunt, perveniunt.

Inde profecti sunt in Ebrona, quod transitus appellatur. Animo quippe transiens omnia, & in eam solum debet obtinere mentis ingressu, cum quo sine transitu valeas permanere.

Post hac veniunt in Aliongaber, quod interpretatur, D iij

Philip. 1.

XXVII.

Manfu.

Ephes. 4.

XXVIII.

Manfu.

Matth. 5.

Psal. 117.

XXIX.

Manfu.

XXX.

Manfu.

XXXI.

Manfu.

XXXII.

Manfu.

pretatur; consilia viri. Postquam enim nos in A
Christum omnino proiciamus, postquam in eum
omnem cordis nostri fiduciam collocamus, esse
potius sensibus vltimus non debemus, imitantes
Apostolum, qui dicit: *Cum autem factus sum vir,
enervatus quae erant parvuli.* Et iterum: *Nolite pueri
effici sensibus.*

XXXIII. Sed quoniam qui apponit scientiam, apponit
dolorum, iterum veniunt in desertum Sin, quae
est Cades. Sin autem, tentationem interpretari
iam iam superius diximus. Sicut enim vas au-
teum, vel argenteam saepe malleus percussit, sa-
pe lima hinc inde poliendo circumdat, ut clarius
habeat, sic iteratentatio constantis, & non ce-
dentis animae rubiginem purgat. Vas enim *figuli
probat fornax, & bonius iustus tentatio tribulationis.* B
Et quia Cades, sanctificatio sancta dicitur, vides
quoniam tentationum sulcos sancta fructificatio
subsequatur.

Sed & hinc applicuerunt in montem Hor in
extremis finibus Edom. Hor, montanus inter-
pretatur. Quisquis enim tentatus non habuit,
sed de tentatione fructificat, consequens est ut
ad montem, qui Christus est, visus ascendat.
Hic enim mons ille coagulatus, mons pin-
guis, de quo per Prophetam dicitur: *Erie la
nuis silvis diebus preparatus mons domus Domini in
vertice montium, & elevari super colles, &
fluere ad eum omnes gentes.* Hic mons dicitur mon-
tans, quia ubi Christus, ibi & proculdubio
Christianus: *Vbi sum, inquit, regis, illic & minister
meus erit.*

Deinde veniunt in Salmona, quod interpre-
tatur, umbra portionis. Et meritis postquam in
montem, qui est Christus, ascendimus, vitio-
rum fugientes ardorem, sub defensionis eius
umbraculo refugimus. De qua videlicet umbra
per Hieremiam dicitur: *Spiritus uisus nobis Christus
Dominus caput est in peccatis nostris, cui diximus: In
umbra tua vivemus tu generabis.* Et Angelus ad
Mariam: *Vivens, inquit, Altissimi & umbrabit tibi.*
Salmona etiam, ut alibi reperitur, imaginu-
cola dicitur: quod utique loco illi non absque
congruit, dum ibi aeneas ille serpens appen-
sus sit, qui crucifixi representat imaginem Sal-
vatoris.

Fit praeterea transitus in Phinson, quod in-
terpretatur, os, vel oris parsimonia. Et os qui-
dem, quia mox ut parsimonia Christi sacramenta
cognoscimus, quod corde credimus, ore pro-
nuntiamus; sicut scriptum est: *Credidi, propter
quod locutus sum.* Et Apostolus: *Corde creditur ad
iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Ori vero
parsimonia dicitur: quia dum tam profunda
redemptionis humanae mysteria penetrare non
possumus, quasi ori nostro digitum superponi-
mus, ut Diuinitati Christi celsitudinem ma-
ioribus relinquentes, de sola tantum eius cruce
tractemus, sicut dicit Apostolus: *Nihil indicam
me scire idcirco, nisi Christum lessem, & haec cru-
cifixum.*

XXXVII. Post haec profecti sunt in Oboth, quod utique
vertitur in Misgo, sive Phitones. Propter quod
datur intelligi, quia post imaginem Dei, quae
in corda ratione concepitur, post acceptam fi-
dem, quae oris confessione profertur, consurgunt
adversum nos haeretici, errorem venenatæ per-
fidiae dogmatizantes, tamquam Phitones, &
Magi malefica incantationum carmina con-
spargentes.

Hinc transitus in Gebasim, quae est in fini-
bus Moabitarum. Gebasim significat aceruos
lapidum transuentium. Ibi potius sunt lapides
vini, sancti scilicet, ex quibus non modò He-
braeam superna contriturus; sed & patiens Ec-
clesia tamquam margaritis coruscantibus adorna-
mur. Qui meritis transuentes dicantur, quia
terrena qualibet ac transitoria mente calcant,
atque ad caelestia transire festinant. Si verò non
Gebasim, sed Gai dicatur, quod alia testatur
editio, & hoc ab intellectu transuentium non
aberrat. Gai siquidem interpretatur, Chaos.
Dicit autem Abraham dimitti: *Quia iure me, & Lau. 16
pat, chaos magnum formatus est.* Ad illum ergo
sancti semper transire desiderant, ut in eius di-
um, sicut & beatus ille Lazarus, feliciter re-
quiescant.

Vnde satis aptè consequitur, ut post chaos
Phitonem, atque Magorum, quod est tenebro-
sa calliditas haeticorum, praelio veniant in Di-
bongad, quod significat dicitur apertum reba-
tionem. Apertum enim mella ferunt, sed sculeis
pinguant; sic & haeretici verbis quidem mani-
feste blandimenta praetendunt, sed quasi post se
erroris sculeas contegunt. Primum distillant ere
dulcedinem, sed postmodum spargunt aculeas
salutaris errorum. Vnde Propheta conuenitur,
dicens: *Circumdant me sicut apes, & transferunt Psal. 119.
sicut ignis in spinis.*

Inde profecti sunt in Helmondebahaim, XL
quod vertitur, in contemptum palatarum, hoc
est, sicut, sive contemptus optobri. Fi-
cus autem deliciosus est fructus: per quod in-
telligitur necessarium esse, ut qui iam donis
caelestibus appropinquant, candas carnis il-
lecebras blandimenta contemnant. Quòd si
contemptus optobri magis admittitur, per
hoc indubitanter instruitur; ut si quando vel
haeticorum, vel reptorum quorumlibet
dehonestat inuisit, non turbemur. Per
quod scilicet utramque salubriter edocemus,
ut nos nec inhonesti contemptus irrisio mo-
ueat, nec vlla terrena, dulcedinis oblectamen-
ta resoluant, quatenus de hoc mundo valeamus
dicere cum Propheeta: *Sicut tenebris eius, ita & Psal. 139
lumen eius.*

Inde commigrant ad montes Abarim contra
Nabo. Abarim, transitus; Nabo, abscessio in-
terpretatur, ubi scilicet anima quasi per omnes
itineris mansiones, ita per cunctas fueris pro-
gressa virtutes: quia iam ad calmen perfectionis
ascendit, mente mox transit ex hoc saeculo, &
abscedit. Quae nimirum & si adhuc manere vi-
deatur in mundo, in carne tamen, non secundum
carnem ambulans, iam recessit à mundo. Sicut
de Enoch dicitur: *Et non inveniebatur, quia tran-
sivit illum Deus.* Ita qui quis sanctitatem persequens,
& mundo iam mortuus pertransit mundum, &
habitat in regione virtutum.

Postrema vero mansio est in campestribus
Moab super Iordanem contra Iericho. Ad hoc
enim tam longitudo transitus agitur, ad hoc
totius erumnis, ac laboribus per vitam huius
mundi solitudinem suspiratur, ut applicemus
ad Iordanem, hoc est, accedamus ad ines-
haustam caelestis sapientiae plenitudinem. Iuxta
quam peregrinationis nostrae tabernaculum
confluentes, eius fluentis à cunctis nos Aegypti
squaloribus properemus abluere, ut purificati
terrae tepromissionis valeamus intrare; Ut &
XLII.

Cant.

inta, sicut de Sponsa in Cantica dicitur: *Oculi sui sicut columba super riuos aquarum, quales sunt lili, & resident iuxta fluentia plenissima.* Et notandum, quod profectio ista non in montibus, sed in campis definit; quoniam Sancti quique quando celsiori perfectione sunt praediti, tanto maiori

sunt humilitate fundari. Qui etiam contra lethargio mansiones edificant, quoniam aduersus mundum, qui per eam deliquit. intercedabiliter pugnant. Quibus dicitur: *Si de mundo fuissetis, mundus, quod suum erat, diligeret; sed quia de mundo non estis, propterea odit vos mundus.* 1. Ioan. 17

Expliciunt Testimonia Libri Numeri.

Incipiunt Capitula Libri Deuteronomij.

1. **Q**uod Lex in monte Horeb data sit.
2. *Ait Dominus Moysi: Vade, & dic populo: Reuertimini in tentoria vestra; tu vero hic sta mecum.*
3. *Ait Moyses populo: Dedit tibi Dominus cibum, manna, quod ignorabas tu, & Patres tui.*
4. *Non est (inquit Moyses) terra, quam ingredimini possidendam, similis terra Aegypti, de qua existis: sed decalo plauisam expectans.*
5. *Quod praecepit Dominus, ut appropinquante iam praelio, Sacerdos ante aciem staret, & exhortaretur populum.*
6. *Ut homo formidolosus, & corde pauido non egrediretur ad bellum: sed reuerteretur in terram suam, ne alios panem faciat.*
7. *Ut mulieri in bello captae, & in coniugium victoris electae, corporis superfluitu abscindatur.*
8. *Quod si filius odiose coniugii primogenitus fuerit, non possit dilectus filius ei praferri, ut primogeniti locum teneat.*
9. *Ut si acceperit homo uxorem, & illa non innenerit gratiam ante oculos eius, scribat ei libellum repudij, & dimittat eam de domo sua.*
10. *Ut si eum, qui peccauit, iudices dignum viderint plagis, prosternant, & coram se faciant verberari.*
11. *De iusto pondere, & aequali modio habendus.*
12. *Moyses de Aser: Ferrum, inquit, & as calciamentum eius.*

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Deuteronomij.

CAPVT I.

In Epistola ad Alexandrum Papam, ubi de insensentia malorum.

Mens humana terrenis obtenebrata negotiis, frustra se in contemplationis culmen attolletentur, dum adionum secularium merito quasi congeitis lapidum raderibus aggrauatur. Sicut enim aluta postquam per limola luti fluente transierit, non admittit aruinam; sic mens humana nisi ab humore fuerit curae secularis effusa, non percipit supernae pinguedinis gratiam. Pellis enim sicca pinguedinem cohibet, humefacta tepellit. Et humanum cor, donec curatum secularium madore turgescit, saginas internae gratiae non admittit. Vnde & lex in monte Horeb data legitur, quod videlicet siccitas interpretatur. Illa denique mens, quae per amorem spiritus in alta suscollitur, mens est, in quo lex Domini irreprehensibilis, quae proculdubio charitas est, diuinitus promulgatur. Et hic mons vetaciter est Horeb, qui siccitas dicitur: in quo videlicet omnium vi-

torum humor excoquitur, & ad radios solis iustitiae eundem libidinis, atque carnalis illecebrae rheuma secatur. Hinc est; quod vasa templi in argillosa terra, quae videlicet aquam sicciter imbibit, Miram ad Salomoniam imperium fabricauit: ex quibus nimirum vasis, & illud est, quod imbre caelesti concupiscit impleri dicens: *Anima mea sic sicut terra sine aqua tibi;* ad quod ideo aluaria clamat: *Siccitas anima mea ad Deum veniunt, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei.* 1. Reg. 7. Psal. 142. Psal. 42.

CAPVT II.

In Epistola ad fratres Chriacenses.

Caveant hi, qui prodire fortassis adhuc in publicum concupiscunt, ne dum iuania ceteris liberis obtutibus inhiant, dextrum oculum, hoc est, vim intimae contemplationis extinguant. Nec pruriet eorum gula cum illo carnali ista, porcos, tepas & allis: quarum videlicet herbarum vehemens acrimonia oculos turbet, & ad lacrimas prouocat. Quia nimirum, secularis actio dum

D illi]

malis pressuram angustis cingitur, dum laborum ingruentium crebra perturbacione vexatur, quibus gaudere promittit, sæpe fleire compellit. Vianē si laboris delectat exercitium, habet sancta quies laborem suum. Vnde Dominus ad Moysen vadit, inquit. & dic eis: Reuerentius in temeraria vestra, & vici hic sita mecum, & loquar tibi omnia mandata, & cerimonias, & iudicia. Cæteris quippe in carnis suæ temeritate delectabiliter quiescentibus, seruos Dei non retinere iubetur, sed stare cum Dominos ut quod remotus a mundi laboribus cesset, ad vigiliantius in diuinis obsequiis ipse se sanctæ quietis fetore exerceat.

CAPVT III.

In eadem Epistola.

Dedit tibi Dominus cibum manni, quod ignorabas. *Mat. 4. & Luc. 4.* *Edo, & pascis tui, ut ostenderet tibi, quid non in solo pane viuist homo, sed in omni verbo, quod egredietur ex ore Domini, ubi & prædicto subiungit: Vestimentum tuum, quod perierat, nequaquam retinere desitit, & per tuum non est subitum. En quadragessimus annus est, ut succurres in corde tuo, quia fecit erudit homo filium suum, sed Dominus Deus tuus erudit te, ut custodias mandata Domini Dei tui, & ambules in vin eius, & timeas eum.* In quibus verbis illud est solemnius attendendum, quod ait: Dedit tibi manna, ut ostenderet, quod non in solo pane viuist homo, sed in omni verbo, quod egredietur ex ore Dei. Vbi luce clarius constat, quia illud manna, quo illi carnaliter alebantur, hoc diuini verbi significabat pabulum, quo nunc in anima recreamur. Et notandum, quod de hoc manna in libro Exodi legitur: Quod cum viderent, inquit, filii Israel, dixerunt ad inuicem: Manib' quid significat, quid est hoc? Illi ergo manna, id est, quid est hoc, veraciter comedunt; qui dum loquuntur, vel audiunt, diuini verbi mysterium solemus inquirunt. Qui nimirum intra literales paleas thesauri dulcem intelligentie spiritalis ambiunt enucleate medullam. Hic certe quid est hoc, veraciter vescitur, qui assidue in Scriptura sacra solemus meditatione versatur.

CAPVT IV.

In Sermones de S. Hieronymo.

Moyses mysticè de sancta dicit Ecclesia: Non est, inquit, terra, ad quam ingredimini possidendam, similiter autem, & typoi, de qua existit, ubi iusto semine, in hortorum morem aqua deducuntur irrigua, sed de celo pluuia expectant, quem Deus suis inuisit omni tempore. Secularis enim prudentia, quasi cohibet per humum serpit, & huc, illucque lubrica varietate declinat; diuina vero sapientia de celsis insonat. Hortus etiam hic sinistram habet significationem. Nam carnalis scientie videtur designare lasciuia, sicut & illuc, ubi Achab petiit vineam Naboth: Da mihi, inquit, vineam tuam, ut faciam mihi hortum sterum. Ille quippe in hortum conatur vineam vertere, qui rigorem virtutis iucunda carnalis illecebre vult amonititate mutare. Et Psalmista reprobos oleribus comparat, dicens: Tanquam fennum velociter auferat, & sicut olea brachiorum eius cadent.

CAPVT V.

In Sermones de S. Anastasio.

Appropinquante, ait Dominus, iam prælio stabis. *Dem. 20.* *Sacerdos ante adit, & sic loquatur ad populum: Audi Israel: Vni vobis contra inimicos vestros pugnam committitur, non pertimescat cor vestrum, nolite metueri, nolite cedere, nec formidare eos; quia Dominus Deus vestrorum in medio vestri est, & pro vobis contra aduersarios dimicabit, ut eruat vos de periculo. Et notandum, quod Sacerdos, qui imminente iam bello concionatur, non alibi, sed ante aciem stare præcipitur; ut videlicet eos ad pugnam, quos adhortationibus prouocat, ipse quoque præuius antecedat, ne dum alios ad bellum impellere nititur, ipse degeneri corporis otio per negligentiam resolutus. Sicut de quibusdam magna quidem prædicationibus, sed desidiosis viuentionibus, per Prophetam dicitur: Filii Ephraim intendentes arcum, & mittentes sagittas suas, cuncti sunt in die belli.*

CAPVT VI.

In Sermones de S. Georgio.

Homo formidolosus, & corde pauidus non egredietur ad bellum, sed vadat, & tentetur ad terram suam, ne paucis facias corda fratrum suorum, sicut & ipse periclitus est. Quibus nimium verbis liquidò perdoceamus, quia pro defensione fidei dimicare fortiter & idoneè nequeant, qui adhuc nudari terrenis opibus pertimescunt: tolerabilis enim est, ut domum quodammodo redeuntes, iniquitatem, & imbelles viuunt, quam secum & alios a triumphandi gloria per degeneris exempla timoris auertant.

CAPVT VII.

In libro de perfectione Monachorum.

Per Moysen Lege decernitur: ut mulieri in bello capta, & in coniugium victoris electa, corporis circumscissas abscinderet: Quædam, inquit, castrorum, & circumscideret vngues, & deponet vestem in qua capta est, sedensque in domo sua, sibi patrem, & matrem unum mense, & postea intrabit ad illum, dormietque cum illa, & erit vxor eius. Mulieri quippe celsatorem radimus, cum rationali disciplinæ sensus superfluos amputamus. Vngues etiam circumcidimus, cum ab ea mortua quæque superfluitatem opera descamus. Quæ etiam vestem deponere, in qua est capta, præcipitur, ut superduam fabularum, & quorumlibet figmentorum exuat superfluitatem ac solidam veritatis rationis exhibeat veritatem. Patrem verò, & matrem desit: quia liberalium auctores artium mens nostra mortuos deputat, & eos in errore perisse compatiendo deplurat. Conuersuendo autem feminatum est, per vnumquemque mentem sui sanguinis effusione purgari: post mensem itaque ad hanc mulierem intrare precipitur ut artem cuiuslibet disciplinæ omni superfluitatione contagio descetam velut in coniugium sortiamur: quatenus iam Israelitica facta, consequenter in israeliticum coniugium transeat, & bene sacrum spiritualium operum sobolem reddat.

CAPVT VIII.

*In Epistola ad Bonifacium, quæ est de eo, quod excelsiori
pondus: ut spiritualis sapientia debeat preferri.*

Deinde. **S**ed ubi bene pectus docet, vnam dilectam, & al-
teram ad adulationemque ex se non liberat, & iuris
filium adfusa primogenita, adulationis subditiorem inter
filios dividere, non potest filium dilecti & alteri primo-
genitam, & proferre filio adfusa, sed filium adfusa
agnosce primogenitam, debitoris ei de se, quia habue-
rit, multa & duplici; filio enim principii non liberum vult,
& hinc debetam primogenitam, Dux scilicet hominū
victoriae, victus, & voluptas, iuoris & odi
inter se inquit, velut quendam zeli yopia diffi-
dentes: & voluptas quidem ad hanc vitam, virtus
ad aeternam pertinet gloriam. Illa plane dilecta
est, quia virtum fons, hoc est, fragilem cuiusque
spiritum malefunda intemperata demulcet: illa
verò dicitur odiosa, quia per actum, & angustiam
viam homines per confusos, & a seipsa semper ac
dura proponit; sed filius odiosa nobis primogeni-
ta est, quia virtutem Conditor nostri nobis augi-
naliter indidit: voluptas autem, & quae libet car-
nalis illecebra ex vitio nostrae praesentis emersit.
Sed quia non est filius temporis per singula verba
huius precepti figurat enucleatim exponere, suffi-
ciat hoc ad compendium dicere; ut si non pos-
sumus dilectam uxorem, quae nobis proculdubio
noxia est, & thalami nostri societate repellere,
studemus saltem quae sobria est, & honesta, in
primogeniti dignitate praeferre, quatenus si nobis
dilecti est quanculacumque saltem huius vite
dulcedinem non sentire, protergetur tamen do-
minii palma virtuti, relinquatur servitus volu-
ptati: illius filius in primogeniti dignitate pre-
cellat, illius autem filius in subsequela ordinis, &
sub disciplinae tempore reformatione superlucet.
Vis fortassis addicere qui vtrius odiosa fuit
filij Paulus inquirat Apollolus. Manifesta sunt,
inquit, quae vtrius carum, quae sunt, formata, immunditia,
fuerit, idolorum servitus, venuseria, inimicitia, contri-
tiones, & mulieres, ira, rixae, dissensiones, sed & invidia,
humilitas, servitus, concussiones, & his similia, quae
praedicte vult, sicut praedicti, quoniam qui talia erant,
regnum Dei non consequuntur. Vis enim consequen-
ter audire quae sit soboles dilecta? ausculta quod
subdidit: Erunt autem Spiritus est charitas, gaudium,
pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansue-
tudo, fides, modestia, continentia, castitas. Hic ergo filius
itaque primogeniti duplicia debet habere sub-
stantia: videlicet ut fructus Spiritus, corpus simul
& animam regat, atque virtutisque substantiam, inter-
ioris (scilicet, & exterioris hominis iura possideat

CAPVT IX

In Epistola ad Ciceronem Praefatum.

Deus. 11. **S**i accepisti hunc varem, & habueris eam, & non
 inuenieris gratiam ante oculos eius, propter aliquam
 seditionem, foras libellum repudiij, & dabis in manu
 eius, & dimittes eam de domo sua. Hæc igitur vox
 nostra, carnalis scilicet vita, vtigam in oculis no-
 stris gratiam nunquam potius inueniet, sed eius
 abominabilis foeditas mœtium nostrarum nates,
 vt dignum est, semper offeodas. Quæ libello repudi-
 ij per legem pernitentia; semel accepto, licet à con-
 nubio nostri limbo;bus excludatur, vt in no-
 stros denud non reuertatur amplexus. Vnde & vit
 sapientis 21. *Aurum faciem tuam, & muliere compta, &*
non eduxeris faciem suam a domo: quæ mulierem alie-

A na dicitur, meritum cum Agar, non vxor, sed concubina intelligitur. Agar cum peregrina, vel accola interpretatur. Er quia per Salomonem lux eadem impudica mulier dicit: *Aspersi cubile meum nigra, & alut, & cinisimo*, meritum cum altera uxoribus Abrahæ potius comparari. Cethura significant dicitur, odorifera. Vita quippe carnalis spirat odoramentis mendacis. Vnde & in Proverbia dicitur: *Cassides & muliere mala, & 2 blanda* Prom. 7.
lingua exiturus; non contempsit palatibundinem elum cor meum. Hæc enim blanda lingua, videlicet carnalis vitæ, miseros homines ducere perloquitur: *Venite, perfructus boni, que sunt, & vitæ usque æternæ tempus in inueniente celsetur: vino pretioso & rugebant inimple annis, & non pergerat in his temporibus*, &c. A contrâ de muliere, quæ religioſam signat vitam, scriptum est: *Mulier bene beatus vir, moratur cum amorem illius duplex: Mulier satis oblectat vitam suam, & aqua vite illius in pace implebit*. Sep. 2.
Quomodo est numerus annorum hominis duplex, nisi quia & hic vitæ in conversatione sancta, & illic est victurus in gloria? Hic planè duæ vitæ, spiritualia scilicet, atque carnalis, quadam iociter le inuicem quasi zeotyphis dissident, & ad diuersum vitændi finem corda hominum trahunt. Ista liquidem cohibet gula prutiginem, ne modum febrile refectioſionis excedat: illa ventris ingurgiti, & per immoderatam ciborum oblectamenta relaxat. Ista suspiriis, ac gemitibus pascitur: illa cachinnis, & ineptis iustibus delectatur. Ista forsum spiritum erigit, & in celitus tendendi arcu suspendit: illa cunctis secularibus, & opibus congerendis incumbit ista quicquid iniuriatur, quicquid auaritiâ ingeritur, æquanimiter tolerat: illa grauioribus potius violentiis accipit, iudicia, quæ tolerentur, importat. Eck. 16.

CAPVT X

In Epistola ad Petrum Monachum.

Si tunc, qui peccatis indicis dignum viderint plagis. **Deut. 25.**
Superfluent, et ex tunc se facient verberari vbi & modus additur: Pro mensura peccati aut & plagarum modus: ita vt quadragenarius numerus dimittatur non excedat, nisi fuisset laceratus ante oculum tunc ibi fiat tunc.
 Quod videlicet illi populo legale preceptum, nobis est allegorie mysterium. Quadragenarius siquidem numerus humane vite significat cursum. Hinc et, quod Israël annis quadraginta graditur per desertum. Hinc Moyses, & Elias, in insuper & ipse Dominus, tot diebus propterea ieiunium: qui etiam sicut hodie quadraginta in sepulchro mortuus iacuit, ita nihilominus post resurrectionem suam diebus totidem cum discipulis fuit: quatenus nos sua membra pius magister edoceat, vt per capicia nostri vestigia gredientes, & mortui mundo, & velut peregrini hospitemus in seculo. Mylicis quocumque peccator in lege dum vapulare precipitur, excedi quadragenarius plagatum numerus prohibetur, quin quisquis in hac vita perfectam egerit penitentiam, nullum postmodum pro suis excessibus sentiet poenam.

CAPVT XL

Le Sermon de sainte Anastase

Non habebis in sacculo diversa pondera, maior & minor, dicitur. *Dei, 33.*
non, nec erit in dona tua modus maior & minor. Pondera habebis in saculo, & verumtamen erit modus aequalis, & verumtamen

erit tibi. Enimvero tunc in sacculodiversa pondera non habemus, si intra seculum conscientia non fiat, non aliter nobis, atque aliter aliis indicantes, eadem legalium praeceptorum mensuras apponimus. Nimirum, ut non aliis regulam distictae severitatis indicet, nosmetipsos vero studium remissionis indulgentiae legem tractare. De qua videlicet fraude & Salomon dicit: *Abominatio est Dominus pedus duplex, & sacra dulcis*. Necessse est ergo fruges verbis nequaquam diversis, sed eisdem metis ponderibus, ut quae aliis agenda praecipimus, ipsi etiam vultu operibus efficaciter impleamus.

Prim. 12.

CAPVT XII.

In sermone de sancto Bartholomaeo.

Deut. 33

Ephef. 6.

AS aliquando sanctis congruere reperitur Apollolis, de quibus sub Aler specie per Moysen in Deuteronomio dicitur: *Ferunt, & as calcamentum eius*. Calcamentum quippe in Scriptura sacra, maius momentum praedicationis accipitur, sicut scriptum est: *Calceas pedes in predi-*

catione Evangelii pacis. Quia ergo per ferrum virtus, per as autem perseuerantia longanimitate exprimitur, ferrum, & as Apollolis dicitur, esse calcamentum, nequaquam & Praedicationis quovilibet functionum. Per ferrum scilicet adversaria mala pariter coherant, per as vero bona praepolite longanimitate servant. De quibus Apollolis, sive Apollolicis viris, Praedicatoribus scilicet sanctis ad eandem Aler cum praemissis: *Ascensor celi auxiliator tuus, illico subdit: Magnificencia eius discurrunt nubes*. Quia enim est Ascensor celi, unus Saluator noster, qui postquam mortis imperium motiorem perdidit, celum Angelis comitantibus, & discipulis suspicientibus, perrexit: Huius magnificencia nubes discurrant; quia eius auctoritate Doctores sancti per mundum salutiferam praedicationis imbrem pluviant. De quibus & Propheta: *Qui sunt, inquit, isti, qui ut nubes nilant? Iuxta nubes resoluuntur in aquam, cum terram cordis nostri doctorum suar fluentis inebriant; ut eam ad proferenda per operis germina fertilem reddant*.

Esa. 66

Expliciunt Testimonia Libri Deuteronomij.

Incipiunt Capitula Libri Iosue.

1. **Q**uod aquae Iordanis divisa sunt dum Israel, Iosue ducentes, transfret.
2. **Q**uod praecepit Dominus, ut tollerent duodecim lapides de medio Iordanis, ubi Sacerdotes steterant, & ponerent in medio castrorum.
3. **Q**uod Iosue Dominus praecepit, ut transfret in Gulgala cum populo, & illic eos cultri lapideis circumcideret.
4. **Q**uod praecepit Dominus, ut arcem fuderit viri bellatores armari praeederent, & Sacerdotes septem buccina clangere, & sic Iericho septem diebus circumirent.
5. **Q**uod in arca tria continebantur: Urna aurea cum manna: & tabula testamenti: & Virga Aaron.
6. **A**it Iosue ad populum: Vos autem cavete, ne de facultatibus Iericho quidpiam contineatis.
7. **Q**uod subversa Iericho, domus Rahab meretricis, de qua funiculus coccineus dependebat, enasit.
8. **S**ubversa Iericho, Iosue imprecatus est, dicens: Maledictus vir coram Domino, qui suscitaverit, & edificaverit Iericho, in primogenito suo.
9. **Q**uod Gabaaia pacis fœdus ab Israelitis fraudulenter extorservant in terra Pherexai, & Raphaim.
10. **D**ixit Iosue filius Ioseph: Si populus mulens es, ascende in silvam, & succide tibi sparia ad habitandum.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Iosue.

CAPVT I.

In secundo sermone de sancto Evangelio.

Ios. 1.

Cum populus ingrederetur Iordanem, iubente Iosue, aqua superius ad iussu mavis intumescebat, inferiores vero in mare maiorem delabebatur. Quia proleto ex eis, qui baptizantur, alij in accepta

caelestis gratiae dulcedine perseverant, alij in peccatorum amaritudinem delinere reprobi vivendo non cessant, & velut in maris mortui saliginem coaruant, dum sapendo terrena, perperam vix declivia ad mortem tendunt. Non autem non sic, dilectissimi, non sic, sed ad veram sapientiam, animum transferentes, sic per Dei misericordiam in vitam studemus altitudo:

ficere, ut in viscerum pudens voraginem declinare. Sic perseveremus semper ad superbia prope-
perare, quod tendimus, ut divini amoris dulcedi-
nem in nostris lagiter mentibus consuevamus.

A citat: *Rorate cali desuper, et nubes pluat iustum*, *Esal. 41.*
aperiat terra, et germinet salutaris. Cum ergo
ad hunc panem peruenit, legis veteris vltimus
manna non quarebat.

CAPVT II.

In eodem Sermone.

Ios. 4. **E** *Lige!* inquit Dominus ad Iosue *duodecim vi-*
ros, singulos per singulas tribus, & praeceps eis vt
tollant de medio alvei Iordanis, vbi fuerunt sacerdotes
peder duodecim lapides durissimos, quos poteris in loco
castrorum, vbi fuerint hac nocte trinita. Vt autem
non omnia, licet plena mysteriis, verba disci-
ptiam, quia per hoc sciamus nobis innuitur, nisi
vt postquam mystici Iordanis fluens exaratus,
postquam de lauari salutis fonte confurgimus,
durissimos duodecim lapides, id est, firmissima
Apostolorum exempla ad imitacionem nobis
proponere studeamus: Lapidis quippe vbi Sa-
cerdotes peder fixerant, in loco castrorum poni-
mus, si in proeindis spiritualis militie posui, Apo-
stolorum vestigia constanter & firmiter tene-
mus. Nam iuxta Salomonis sententiam: Qui mol-
lis, & dissolutus est in opere suo, frater est sua opera
dissipans. Nimirum qui in moribus suis molles,
et dissoluti sunt, more aequo praeceptis ad ima de-
fluunt: qui vero constanter, ac firmi, in arcem C
quotidie virtutis excrevunt.

CAPVT III.

In Sermone primo de S. Bartholomaeo.

Ios. 4. **P** *ost hac autem proximi Iosue iuberet, vt in Gal-*
gala cum populo transiret, atque illic qui castris la-
pides circumcididit. Petra, vt ait Apostolus, erat Chri-
stus. Per cultellos ergo lapideos circumcidimur,
cum per Christum à nobis omnes carnis & spiri-
tus illecebras amputamus. Et hac circumcisi-
one, sicut illic dicitur, *Aegyptiorum propulsamus*
opprobrium, quoniam de deorum nostris elidimus
petulantiam vitionum. **Ios. 1.** *Hodie* (inquit Dominus
ad Iosue) *absolui opprobrium Aegypti à vobis.* Nec
praeterendum, quod Galgala, reuelatio inter-
pretatur. Vita quippe carnalis oculos mentis ex-
cuciat, spiritualis illuminat: *Revela,* inquit,
lumen meum, & considerabo mirabilia de lege tua. Cum
enim à suis homo vitilis circumciditur, ad diuinæ
legis consideranda mysteria mentis acies reuelatur.
In quo scilicet loco ab Israëlitis populo Pascha celebratur,
& typicè Agnus ille comeditur, qui tollit peccata mundi.
Et nota ordinem rerum, ac salutis humanae pende mysterium.
Postquam de baptismo, quasi de gorgite Iordanis
erimus, Apostolicæ virtutis, & constantis lapides
nobis in exempli testimonium constituimus, quos
emulationis studio contemplantur, à passivitate
nostra praputio circumcidimur: si que dimota
procul, atque deterga caligine viscerum, reuelata
facie spiritualis lætitiæ Pascha celebramus in
terre virtutum. Illic primùm populus de frugibus
terre comedit *azymos panes:* & manna quo ca-
tenus ali consueverant, vltimus non apparuit.
Quia postquam panis ille vltimus, qui de celo de-
cendit, ex agro virginalis vteri prodiit: postquam
granum tritici cadens in terram, mortuum est,
ac plurimos fructus attulit, mox typicè legis
manna defecit. Terra quippe reprobmissionis,
venter est Virginis. De qua terra per Esaiam di-

CAPVT IV.

In Sermone de sancto Andrea.

Ios. 6. **P** *recepit Dominus Iosue, vt arcem sacerdotis iri bel-*
latores armati praerenderent, Sacerdotes autem se-
piem buccinis clangerent, si que per septem nihilomi-
nus dies Iericho moris circumirent. Septimo itaque die
dum vociferatio populi clangoribus admisceretur, Terri-
cho proximus à fundamentis collapsa subueniret. Quid
est autem, quod ad capiendam urbem nou glau-
diis educitur, non tela vibrantur, non iaculum
mittitur, non aciei militaris euoci ad irrationis
imperam conspiciunt, sed tubis damantur sacer-
dotalibus clangitur, & sic victoris, non iam iud-
re belli, sed virtute potius sacramenti de supera-
tis hostibus obiceretur: Delicta mentis sanè videtur
inceptia, si euidens non fuisset victoris suble-
uita. Sed per Iericho, quæ dicitur Luna, non
incongruè mundas innuitur: qui sic per laben-
tium momenta temporum, tanquam per men-
strus detrimenda sinuat. Arca autem sancta erat
Ecclesia; & tubæ verò Apostoli sunt, vel qui-
que sancti Doctores Ecclesiæ, quorum vi-
delicet admonitionibus dum pugnare semper
contra carnis illecebras, & antiqui hostis insidias
nitimur, velut ad confictus aciem, & confeten-
da bella, tubarum clangoribus incitantur. Quæ
nimium tubæ septem fuisse referuntur, quia
Prædicatores sancti septiformis Spiritus gratia
funt repleti. Septem quoque dierum vicissitudi-
ne omne tempus nostræ mortalitatis excoluit.
Videm ergo Iericho Sacerdotes arcem ferentes,
& clangentes septem diebus circumuehant, & mori
eius per arcem presentiam, & tubarum sonitum
cadunt: quia in huius mortalis viæ decursu, dum
circumqueque per orbem terrarum sancta mo-
uetur, & dilatat Ecclesia, per sanctæ prædica-
tionis instantiam omnis elati mundi superbia
frangitur, & cuncta infidelitatis obstacula sub-
rauntur. Et notandum, quod armati milites cum
Sacerdotibus ire iabentur: nimirum vt ij, qui-
bus non est inordinem promendi clagoris officium,
nequaquam se remotos intelligant à con-
gressione bellorum: quatenus & ij, qui non præ-
dicant, contra occultis hostis insidias armati ni-
hilominus, & circumspècti semper incedant.
Huius itaque belli duces, ac principes, sancti
Apostoli sunt, qui arcem sacerdotis Ierichonensis
monibus cum tubarum clangore circumferunt:
quia per totius mundi circulum sanctæ prædica-
tionis officio Ecclesiæ sacramenta diffundunt. **Psal. 18.**
In unum enim terram exiit finis eorum, & in fines
orbis terra verba eorum. Evoluti autem sex diebus,
septimo tandem die Rex Iericho cum omni po-
pulo, gladio denotante, conficitur: quia in die
potissimo diabolus, qui est Rex superbiæ, cum
omnibus suis sequacibus quasi quodam diuinæ
sententiæ gladio morti perpetuæ condemnatur.
Tunc nempe fiet, quod per Apostolum dicitur:
Quia, cum enacrarie unum principatum, & omnes
non potestatem, & virtutem, nisi sint inimici de-
feruntur morti.

nullo dissentiant, illos in se robustius figunt. Nec immerito bases, quibus Propheta signatur, ut ex argento debeant fundi, præcipiunt. Argenti quippe claritas ex viu servatur, tunc viua autem in nigredinem vertitur. Prophetarum quoque dicta antequam Apostolica prædicatione clarescerent, quia in viua spiritualis intelligentie non erant, dñm conspici præ obscuritate non poterant, quasi nigra remanebant: at postquam Apostolica prædicationis manus vaticinia obscura detexit, quidquid lucis in eis latebat, inclauis, sensusque eorum mysticus in usum dedit, quia verba iam rebus esse exposita perspicue nuntiavit. Iure igitur præcipiuntur heri & bases argenteæ, & tabule deauratæ, quia videlicet Apostolica præcepta Prophetarum osaculis longè sunt claraora. Vt ergo ad superiora redeamus, non incongruum est, si & arca, & domus meretricia, quæ obediunt, vnam, eandemque exprimere videantur Ecclesiam; cùm eiusdem Ecclesiæ, sicut dictum est, diuersa sint membra: alia videlicet per sanctæ prædicationis ambitum obediunt; alia à sue inbellicarum, vel prauitatis munimine salutaris doctrinæ iaculis obducuntur, alia iam domestica, alia adhuc per auersionem prauis operibus aliena. Hunc in testimonium spiritualis pugne confidit Esaias iam odorauerat, cùm postquam Saluatoris aduentum peripicò de se respicit, potius addidit: *Erit Aegyptus tabescent in medijs; & concutere faciem Aegyptus aduersus Aegyptum; & percutiet vir contra fratrem suum, & vir contra amicum suum, & elidit aduersus ciuitatem, regnum aduersus regnum: & elumpetur spiritus Aegypti in visceribus eius.* Cum igitur per Apostolicæ prædicationis obediendum, fratres charissimi, de pereuntis Iericho simus interfectionibus eruti, immo de subuersis gentilitatis excidio diuinius liberati, non grauemur dñm nostrum subsequi, quo præcedat: non videatur onerosam quidquid nobis pro nostra salute præcipiunt.

CAPVT VIII.

In Epistola ad B. Cyprianum, ut cunctis prudentia spiritualis sapientia præstetur.

Is. 6. **S**ubversa verò Iericho, Iosue imprecans est, dicens: *Maledictus vir curam Domini, qui suscitauerit, & edificauerit ciuitatem Iericho, in primogenitis suis fundamenta illius locauerit, & in nouissimo liberorum ponat portam eius.* Nam quia per Iericho, quæ in lunam vertitur, hæc vita signatur, ille ciuitatem Iericho in primogenito suo suscitauit, qui bona præsentis vite principaliter amat. Et quia Veritas in Euangelio præcipit: *Primum querite regnum Dei, & hæc omnia addidentur vobis;* merito maledictione damnatur, qui quis ad hoc præcepto declinare conuincitur. Propheta attestauitque, qui ait: *Maledicti, qui declinam à mandatis iustis.*

Matt. 6. At contra ille potius Iericho ponit in nouissimo liberorum, qui sic vitæ temporalibus bonis, ut hæc non cum amore possidet, sed ad celestis gloriæ præmium medicinaliter inardescit. Qui celestibus in amore suo terrena supponit, transitoria floccipendit. Hoc itaque faciens, & odiose vorisillium, iuxta mandata legis, efficit primogenitum, & secundum Iosue sententiam, potius Iericho in nouissimo suscitauit liberorum. Quo contra Cain in primogenito suo Henoch con-

Psal. 118. B. Pet. Dam. Oper. Tom. IV.

A didit ciuitatem, quæ Iuratur non sperabat in aedificatorem: & quia se quasi in Iericho huius faculi præpropere dedecauit, elogium perpetuè maledictionis incurrebat. Vnde scriptum est: *Maledictus, ad quon festinatur in principio, in nouissimo benedictione carbit.* Prov. 26.

CAPVT IX.

In libro de perfidione Manaborum.

Nonnulli namque (quod sine gemis dicere nequeo) sic ad nouæ religionis transiunt ordinem, ut tamen præteritis viæ nunquam uerferant vetustatem. Ibi nimirum Gabaoiæ sunt, non Iherusalem. Notum quippe est, quid Gabaoi. *Is. 9.* te mortis timore perterriti, ad Iherusalem populum cum fraude, & calliditate venerunt: ita ut se veteribus vestimentis induceni, panes etiam fideos, vires, saccos, calcamenta, atque omnia simul inueterata portarent. Quibus scilicet postquam impetrato sedere, vita donatur, consequenter etiam fraus patet facta cognoscitur. Quos Iosue, comperito dolo, sub maledictione damnauit, & squæ gestatores, lignorumque celosus perpeno iure constituit. Qui tunc sunt Gabaoiæ, qui ad Iherusalem mortis formidinem transeunt, nihil, qui ad seruicium diuinum militiam non perfectionis amore, sed stultitiam scelerum suorum immasitate confugiunt? Sed eorum non illi veste, non memine mutauit ficos patet ad elum portant; quia xyma adhuc sinceritatis, & veritatis ignorant. Versutis veltibus conteguntur, quia in veteri adhuc homine constituti, nouum indere nesciunt, qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate vestitus. Postremo omnia videntur inueterata, quæ gestant, quia in præteritis viæ vitiis perleuerant, non obtemperantes præcipienti Apollolo: *Renouamini, inquit, spiritus mentis vestre.* Nec illa *Ephes. 4.* eis sententia congruit, quæ dicitur: *Vetere transiit, & reuocata sunt omnia vasa.* Ad nouitatem quippe superficialitatis venientes, teipsam *2. Cor. 13.* veritate perscrutant, quia emendationem, & nouam conuersationem in sua moribus non ostendunt. Tales itaque maledictione prestantur, nec ad sortendam cum Iherusalem hereditatem aliquatenus admittuntur. Non enim ex illorum numero sunt, quibus dicitur: *In hac vocati estis, ut benedictionem hereditatis possideatis.* *1. Pet. 3.* Agnos autem insipida est, & ligna dura. Ligna ergo exardere, & aquas vedare inueniunt, quia gustus intelligentie spiritualis ignati, duris, atque insensibilibus exterioris exercitij negotiis occupantur. Sic igitur aliquam quidem in exterioribus videntur utilitatem Ecclesiæ feruendo conferre: Sed quia sensu feruente viuunt, hereditatem inter Iherusalem nequeunt possidere.

CAPVT X.

In Epistola ad fratres Camagni.

Iosue filius Joseph: Si populus multus es, *2. 17.* ascende in flumen, & succide tibi spem in terra Pherezit, & Raphim, quia angustia est tibi possessio montis Ephraim. Cumque ibi inquereretur, & diceretur: Non potuerim ad montem condescendere, cùm ferreis curribus transiret Chanaan, qui habitant in terra campestris. Respondit Iosue: Populus multus

et, et magne sustententis; non habebis formam tuam, A
sed transibis ad mentem, & succides tibi, ut per pur-
gationem ad habitandum spatia; & poteris ultra procedere,
ut, quem subvertitis Chananeum, quem dicis ferreum ha-
bere curas, & esse sanctissimum. Quæ nimirum
multis indigentia verbis exponerem fortassis, si
non mihi meta compendij epistolæ oblatet;
hoc tantum quali summorum pestigendo
sufficiat: Quia cum Iosue præcipi populo silu-
ram condensa succedere, hoc innuit quod nosset
Iesus, eiusdem scilicet nominis, sequentibus se
iubet male pullulantes bluefcentium vitiorum
fructus extirpare. Horratur ut oon fœdera, sed
bellum contra Chananeos gerant, ut montana
conscendant; quatenus & vitiorum elaboratores
debellare barbariem, & arduum virtutum se-
minant obtinere cacumen. Porro autem, quod
illi pusillanimitate conquestrant adversus eos,
qui ferreis viebantur cuneis, se non posse
confergere, hoc est, quod nos imbecilles, & fra-
giles sæpe diffidimus; tamquam ferreis curtus,
se adfuerant malignorum spirituum impetus
sustinere. Nam cum petulantia gula, vorago
luxurie, omniumque vitiorum pestes, tamquam
fragmentum Chananeorum acies, conspectis
adversum nos cuneis conglebantur, quid aliud
quàm Chananeis nos ferreis curribus impetunt,
& ne de carnalis viæ campestribus, ad virtu-
tum valeamus excelsa conscendere, salutis no-
bis aditus intercludant? Sed bonus militie no-
stræ dux imbecillitatem nostram ad fortiter
agendi constantiam erigit, & contra hostium

impetus, ut in altiora progrediamur, impellit.
Sed quomodo de inimicis nostris triumphare
possumus, qui semper in epulis, semper in po-
calorum affluentium voluntas ingurgitatione
iacet? De quibus utique Salomon ait: Qui diligit
epulas, in egestate erit; qui amat vinum, & pinguis,
non diabit, et verum: Luxuriosus est vinum, &
tumultuosa ebrietas; qui hu delictum, non erit sa-
piens. Ventrem namque vino & cicis alluere,
quid est aliud quàm bullibus animæ, ut Ingre-
diantur, aditus aperire? Unde & idem Salo-
mon: Qui delicat, inquit, à potuitia nutrit fer-
ram, postea illam sentit contumacem. Bene hunc
seruum lotia colubebat inedia; qui dicebat
Castro cupit meum, & feruntur subit. Adversus 1. Cor. 9.
Ius hunc iterum disputabat cum diceret: Esca 1. Cor. 6.
ventri, & venter esca; Dicit autem & hunc, & illas
deservit. Hunc seruum huius calicibus esse fig-
nandum signabat, cum diceret: Multum enim
ambulant, qui sæpe dicebant vult: nunc autem ex-
fletus à eo: Inimicus enim Christi, quoniam suum iose-
phum, & quoniam Deus venter est, & elocutio consu-
sione eorum. Notandum autem & hic duo testi-
monia dici, & io inimicos crucis Christi tremen-
dam depromit idem Apostolus sententiam, di-
cens: Si quis non amat Dominum nostrum Iesum
Christum, sit Anathema, Maranatha. Qui vero
ventrem pro Deo venerat, Deum quodam-
modo negare conincitur; ac per hoc duo hæc
terrore picnissima, vnum videntur; videlicet,
quod abis, & Christi inimicum esse, & vnum
Deum alium colete.

Expliciunt Testimonia Libri Iosue.

Incipiunt Capitula Libri Iudicum.

1. Quid Adonibezzech, manuum ac pedum summitates, dum capitur, amputantur.
2. Erat Debbura Prophetes dicitur Lapidoth, qua indicabat populum illo tempore.
3. Quod Gideon præcipitur, ut cum trecentis tantum, qui aquam manibus lambuerant, ad bel-
lum contra Madianitas pergat.
4. De eo, qui in castris Madian socio referebat se per somnium vidisse subterfugium paucorum
ordei.
5. Quid melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezzer.
6. Abimelech filius Ierobaal occidit fratres suos septuaginta viros super lapidem unum.
7. Stetit Iothan in vertice montis Garizim, elevataque voce clamavit: Audite me, Viri
Sichem: tra ut audiat vos Deus.
8. Abimelech audiens viros turris Sichimorum pariter conglobatos, ascendit in montem
Selman cum omni populo.
9. Quid dum Abimelech turrim, qua erat in medio Thebes, amoto igne iannis, succedere
conaretur, mulier mola fragmentum desuper iaciens, eum capiti illsit.
10. Quod quidam de populo Ephraim olim venientes ad vada Iordanu, dum nescirent exprimere
Sebooth, Galaaditarum gladius cæsi sunt.
11. Cepit Samson trecentis vulpes, caudasque earum vinxit, adiunxit ad caudas, & faces in
medio ligatas succendit.
12. Quid Samson mandibulam asini arripiens, mille viros in ea Philistinorum interfecit.
13. Quid Dominus interrogatus hu ad vincendum contra Benjamin pradium, dedit assensum, &
tandem Israel Benjamin gladius sternitur.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri Iudicum.

CAPVT I.

In Epistola ad V. Albanum.

Exod. 12. **F**uiente Adonibezec ceram filij Israel, persequentes comprebenderunt eum, eque summo iudicio intantum eius, ac pedum. Adonibezec nempe malignus inter sanctos viros lphatus & incendiendi, & operandi vitare peritatur. Qui nimis dum sua vulnera patitur, hac eadem lese aliis intulisse gloriasur. Septuaginta, inquit, Reges, amputatis manuum, ac pedum summitatibus, colligebant sub mensa mea ciborum reliquias; sicut feci, ita reddidit mihi Dominus. Septuaginta scilicet Reges, septuaginta sunt linguarum discrepantium uariarum, quibus vsque ad Saluatoris aduentum, antiquis hostis & recte gradiendi, & bona facendi profusus abutulerat facultatem. Cui nimirum utriusque gemino valuerit medetur animatum medicus Paulus, cum dicit: *Remissas manus, & dissoluta genua erigite, & gressus rectos facite: pedibus vestris, ne claudicatis, qui eretis, magis autem sanctum.* Adonibezec quippe Dominus sum vis, vel Dominus contentus vani interpretatur. Falsum mori ut mittere incipit, tubum delicti. Per quod Iudaeis potest intelligi populus: qui nimirum quodam quasi fulgore micant, cum dicerent: *Omnia tua praecepta nobis Domine, & audimus, & facimus;* sed mox deliciens lux illa cadebat, cum ceruicis suas tenebrosis demonibus inclinabant. Per id verò, quod dicitur, contentus vani, Gentilitas designatur, quae contenta visibilibus Idolis, non curabam reuerti ad misericordiam Creatoris: & dum veritatis ignorabant cultum, vanis insulebant cerimonis Idolorum. De quibus dicit Apostolus: *Quia Deum non glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euenerunt in existimationibus suis.* Vitarum igitur diutum populum ex maxima parte dominatus est Adonibezec, id est, reprobus nequique spiritus; quia & ille quali fulmen micare coepit, & defuit; & ille dum vanitate damnatum contentus extitit, proprij Creatoris auxilium non quaesivit.

CAPVT II.

In Sermonem de S. Casiano.

Exod. 12. **E**rat autem Deborah Prophetissa, virgo Lepidib, quae iudicabat populum illis tempore; & sedebat sub palma, quae vocatur illius virgineus, inter Rama & Bethel, in monte Ephraim: ascendebantque ad eam filij Israel in omni iudicio. Sed sic ad exitum caelestis peruenitur, si, domus historia testatur, per patres interim expositat. Per Debotam sanè, quae loquela, suae apud interpretatur, prophetia non incoconuenienter accipitur. Apis quippe mellificae, & de prophetia per Psalmistam dicitur: *Quoniam delicta iuniorum meum eloquia tua, Domine, super me, & sanum me meum.* Interim nolo vos lateat, dilectissimi, quia historia haec, quam tractandam

A ex occasione suscipimus, pluribus indiget verbis, quia multis est repleta mythis: sed cum idcirco sub breuitate contrahimus, ut dictum vestram proficitatis ratio non grauemus. Consideremus itaque, ubi sedem habere prophetis dicitur, videlicet sub palma; quia quos prophetica doctrina suis institutibus casu est, ad palmam imperii vocationis adducit, dumque per eam homines viciandi ordinem discunt, vitiorum rebellantium vices sunt. Nec pertereundum, quod inter Rama & Bethel sedile perhibetur, Rama siquidem, ex cellis; Bethel, domus Dei, sicut iam diximus, interpretatur. Recte igitur propheta inter Rama & Bethel habitare describitur: quia quicquid prophetis sibi in lege doctrina, & quicquid sacramentum Scripturarum lucere vult elucere, sic in domo Dei per desiderium mentis inhabitat, ut non infima & momentanea, sed excelsa potius, acque caelestis semper inquit. Hae vocantur ad se Barach. Porro Barach interpretatur, cotrafectio. Cotrafectio autem habet quidem litem, sed non duntaxat personam tantum; quoniam enim ut litem incipit, litio desinit. Barach igitur iste Israelitici populi regum tenet, qui primus omnium prophetis in iudicio oraculis, aliquantulum quidem in accepta lege resiliit, sed brevi tempore cotrafectus. In lege quippe, de qua dictum est: *Lux non perit, nec verbum tuum Domine, & Psal. 118.* *sanctum sanctum me;* antiquis ille populus lucere coepit, sed deuit. Cotrafectum quia clari viui protinus, sed in laetitia operibus non permanit. Nam dum diceretur: *Omnia, quae praecepit tibi Domine, & audimus, & facimus;* ecce quasi lux cotrafectionis extorta: sed dum repente curuaretur genua ante Baal, ecce cotrafectio videbatur eximenda. Dixit ergo Deborah ad Barach: *Praecepta tibi Domini Israel: Tolle tecum decem milia purgatorum, & vade in montem Thabor; ego autem adducam ad te in lacum torrentis Cison Sisaram Principem exercitus Thab, & eruas eius, & eruasque multitudinem, & tradamque te in manus tuas.* Tamen quia si per prophetiam doctrinam priori populo Deus omnipotens dicit: *Decem praecepta legis audire, & virtutum calmen ascende;* sicque reproborum principum ac totius iniquitatis audorem me tibi vices administrante proferne. Nec pertereundum, quod princeps ille militum Sisara, qui perditioni proximae erat obnoxius, ad torrentem Cison promittebatur ante deducendus. Quod enim per torrentem Cison, nisi baptismum debet intelligi? Nam eum catechumenus lauacro facti fontis immergitur, tanquam Sisara cum suo exercitu, sic nequissimi spiritus cum his, quae sibi militat vitiis omnibus, necesse est porrimatur. Respondit autem Barach ad Deborah: *Si veneris mecum, vadeam; si uolueris venire, non pergam.* Ac si carnalis ille Israel prophetiae respiciat: Nisi iuxta literas, & quasi secundum muliebrem intellectum, te mecum semper habeo, spirituale certamen aggredi non per somno. Cui Deborah: *Ubi quidem tecum, sed tibi victoria non repotabitur: quia in manu mulieris tradetur Sisara: Velut si uentus ille populus audierit: Tecum*

quidem erit exterior, ut postulas, prophetia; sed spiritualis est antiquo hoste triumphum, non tu, sed sancta potius obtinebit Ecclesia. Illi certe, illi prouocet iure victoria, qui in Scriptura mysticis dum spiritualis intelligentie medullam quaerit, occidens interea palcas magnopere non attendit. Commisso itaque bello, tandem fugit Sisara in domum Iahel, alienigenae videlicet mulieris. Quae profectus licentis utrem lactis aperuit, & pocum dedit; deinde claudum incederem eius per tempora vitamque desistit, sicque in hominis specie, peruerionem hominum caput, diabolum interfecit. Quid enim Iahel, quae ascensio interpretatur, nisi sanctam designat Ecclesiam, per quam videlicet solam beatitudo caelestis ascenditur? Vnde & Synagoga de eadem Ecclesia dicit in Canticis: *Qua est ista, quae ascendit de deserto, delictis affluens, inimica super dilectum suum?* Haec mulier alienigena fuit, quia sancta Ecclesia de gentilitate processit. Haec Israelitarum hostem prius lacte potauit, postea pilum capiti eius infixit; quia humani generis inimicum, quem sancta prius Ecclesia carnaliter viuendo lactauit, postmodum spiritualiter conuersando quodam acumine, ac virtute Crucis exlinxit. Nisi enim insatiabilis homicida perditionem humani generis inextinguibili proflus audiret fures, de illo certe Scriptura non diceret: *Abstergebis suum, & non mirabitur; & habet fiduciam quid infusus Iordani in os eius.* Lac vero fructus est carnis, & blandimenta carnis significat voluptatis. Quandoque gentilis populus iuxta legem carnis voluptuosus vixit, tamquam lac, ut a vix suae molitiei suorum mortem nostram Diabolo propinquit. At postquam sub spiritu se disciplina contrinxit, innidit mox Crucis arma cortipit, hostemque salutis humanae, quem dudum voluptatis lacte potauerat, nunc penitentis munia praesidio, ligno transiit. Sic itaque quem litaeistica plebs superare non potuit, peregrina mulier, hoc est, gentilis Ecclesia, solo Crucis signo prostrauit.

CAPVT III.

In Sermonem de Exaltatione S. Crucis.

Luc. 7.

HOC Crucis nempe vexillum & Gedeon sibi, suisque commilitonibus typice protulit: qui contra arma, arma deseruit; inermis armatos inuolit, & ad debellandum Madianitarum multitudinem, dimissa multitudine, cum paucis venit. Diuina siquidem sibi admonitione praeceptum est, ut ad fluvium veniens, omnes, quos flexis genibus aquas haurire conspiceret, & a bellorum congressionibus amoueret. Factumque est, & trecenti viri tantummodum, qui Rantes manibus aquas hauerunt, remanserunt. Quid est autem, quod Gedeon trecentis contentus militibus, ad bella progreditur, nisi quia hic numerus in Thau littera, quae videlicet Crucis exprimit speciem, continetur? Cui profectus littera si super transuersam lineam adderetur, quod in Cruce superius eminet, non iam Crucis species, sed potius ipsa Crux esset. Quia igitur trecentenarius numerus Thau littera continet, quae figuram Crucis exhibet, non immerito in his trecentis Gedeonem sequentibus, illi omnes designati sunt, quibus dicitur: *Si quis*

vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, quid sit, & sequatur me. Qui nimirum sequentes Dominum, tantum vetus Crucem tollant, quando & ipsi aeterni affliguntur, & erga delinquentes proximos vel egentes pro compersionis incendio coneremantur. Vnde per Ezechielem dicitur: *Signa Thau super frons virorum gentium, & delebitur super eos vis abominabilium, quae sunt in medio Hierusalem.* Vel certe in his trecentis, qui Thau littera continentur, hoc exprimitur, quod ferrum hostium Crucis ligno superetur.

CAPVT IV.

In Sermonem de sancta Virginitate.

CUM Gedeon auscultandi gratia ad castra Madianitarum, Dominus precipiente, dirigitur, Madianita quippe, alter ad alteram vidisse se seminum confiteatur. Videtur, inquit, mihi quasi subiectricis prout ex hordeo volui, & in castra Madian de ferocibus, cumque peruenisset ad Tabernaculum, percussit illud, &igne subuertit, & terra fundum eaequant Responsum dedit: *Non est hoc aliud, nisi gladius Gedeonis filii Madian, & omnia castra eius.* Per Gedeon, qui non circuitus, sed circulus in verto dicitur, ille merito designatur, qui dum virginali clauderet in aluo, totam mundi machinam suo circumdabat, ac disponebat imperio. Per Madian autem, qui de iudicio interpretatur, populus infidelis accipitur; de quo Dominus ait: *Qui non credit, iuxta indicatur est.* Porro autem virgo, ad Saluatoris aduentum, morte hordei, sub paleis litterarum, & legis praecepta, & Prophetarum tegebantur oracula; sed postquam ille veniens, panes hordeaceos sedit, deditque discipulis, ut turbis apponerent. Cuius etiam operis expositio est, quod Euangelista dicit: *Quoniam, apertis illis sensum, ut intelligerent Scripturas;* iam ex hordeo, quod beatus videtur animalibus conuolare, panem facere dignatus est animarum. Sicut enim hordeum inter molam vitamque conetur, ut & satine fartagine cantabrum feceratur; ita voluit inter duos (legis scilicet, & Euangelii) lapides, sanctae Ecclesiae doctrina commoluit, ut litterae superfluae ad medullas spiritus & cernatur. Sed ut in his verbis non diutius immoremur, haec hordei farina, sacri baptismatis aqua conspersa, siue conflata, & sancti Spiritus igne percocta, fit panis: qui videlicet Madian castra subuertit; quia cunctas infidelium machinas destruit. Hic panis, iuxta veti illius interpretis coniecturam, Gedeonis est gladius, quia sicut Apostolus ait: *Gladius spiritus est verbum Dei.* Hoc sancti Spiritus gladius Rex exercituum Christus suas armat milites; hoc etiam suas praecingit acrobosatos bellatrices. Ex utroque siquidem sexu militiae suae cuneos instruit, acielque componit; quia viros, ac foeminas ad premium beati certaminis indifferenter admittit.

CAPVT V.

In Sermone de S. Mattheo.

Ind. 8. **N**OME (inquit Gedeon) melius est racemum Ephraim vindemiam Abicere; Nam quia Ephraim, quod fecunditatem sonat, Ecclesiam exprimit, quod per racemum Ephraim nisi Christum quid per vindemiam Abicere, nisi Iudaeorum multitudinem Sacerdotum; Sive etiam per racemum parvus fidelium numerus primitiue Ecclesie; per vindemiam vero multitudo intelligenda est Synagoga. Melior est ergo racemum Ephraim vindemiam Abicere; quia beatorum primitiua Ecclesia, quae vique in finem saeculi resuscitum sobole fecundatur; quam Synagoga, quae paulatim quoti die deficiat minuitur. Vnde & per Esaiam dicitur: *Lauda sterilitatem, quia non parit, decora laudem & hyman, quia non parit; quoniam multi filii deferta magis, quam cinis, quae habet vitum; dilata locum tentorii tui, & pelles tabernaculorum tuorum extendende, ne paruas domus tuae fomiculatus, & clauis tuae confidat, ad dexteram tuam, & ad laeuam patet dextera, & serua tuum genus huius diebus.* Hae sunt, cuius semina gentes hereditat. Ecclesia est, quae quoad genus humanum per suos filios ad fidei vocationem vocat. Hae est, de qua dicitur in Psalmis, pro ea, quae consecratur hereditatem. Hae est vinea quae laudem decantare praecipitur, & apud eundem Prophetam alibi reperitur: *In illa die vinea meri capitalis est Ego Dominus, qui serua tuam.* De hac vinea beatus **Matth. 21.** quoque Mattheus Dominum dixisse commemorat: *Quia domus erat patris vestri, qui plantauit vineam, & septem circumdedit ei, & solus in ea tenebat, & edificauit turrim, & locauit eam agricolis, & peregrini profectum est. Hae vinea ex illo prodit doctor, qui pedibus Iudaeorum, atque Gentium in circuitu calcatus est paxilosa, quo pretiosi sanguinis vnda profudit; quae mentes hominum male sobrias vino spirituali gratia salubriter debeat. De quo scilicet vino cum diuersis linguis per Spiritum sanctum loqueretur Apostoli, dictum **Act. 1.** est: *Multis pleni sunt isti.**

CAPVT VI.

In Epistola ad Petrum Archiepiscopum, de incontinentia Clericorum.

Ind. 8. **A**Bi MELECH filius Ierboal, (quem Scriptura **9.** Argentinum testet de concubina, quam habuerat in Sichem) oculis fratres suos filios Ierboal, septuaginta viros super lapidem vnum. Quid enim per septuaginta viros, nisi Praedicatorum Ecclesiae libra signatur; de quibus ait Lucas Evangelista: *Quia de septuaginta Dominus septuaginta, & misit filios suos ante faciem suam in vnam ciuitatem, & locum, qui etiam ipse venturus Hic etiam praedicandum ordo iam figurabatur in illis, de quibus ad Moysen Dominus ait: *Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos tu uis, quid fecerit populi tui & magistris, & duces eos ad gloriam tabernaculi tui.* Quid vero per Abimelech, qui eorum frater erat, sed spiritus, nisi luxuriosos atque carnales intelligendi sunt Clerici, qui Catholicorum, sanctorumque Pontificum, & fratres quidem sunt per acceptum Ecclesiasticum ordinem, & tamen spurijs Iudaeis*

A per degenerat viros, & ignobilium opem prauitatem. Hi fratres suos occidunt, cum sanctorum Patrum iudicia delinunt; cum sanctorum eorum, atque decreta periret vivendo confundunt. Et haec interfecit hic super lapidem vnum. Lapis ille Saluatoris est Ecclesia, de qua per Zachariam dicitur: *Eccce ego adducam septuaginta meum iuuenem, quia ecce lapis, quem dedi carum Iesu & super lapidem vnum septem oculi sunt.* Lapis ille vtroque vniuersi apostolice dicitur, ut vniuersi Ecclesiae commendetur; de qua Sprosus ait in Cantica: *Vna est columba mea, vna est genitrix mea.* Quid sunt autem septem oculi super lapidem vnum, salvo tamen, si est, altiori mysterio, nisi illi septuaginta viros, hoc est, doctores sancti in Ecclesiastica pacis vniuersae conuicti, & septuaginta sancti Spiritus charytatis videlicet Ecclesia, per hos conspicit ubi sedet operis pedem ponat, ac per viam mandatorum Dei gradibus, normam rectitudinis non offendat. Abimelech ergo magister & spurijs septuaginta legitimis si aires super vnum lapidem perimit, quando pars Clericorum ab Ecclesiastica castitatis nobilitate degenerat, obsequens se luxuriae legibus subicit; & dum sacros Canonem reprobandos Iudaeos, eorum conditores, sanctos videlicet viros, ac per hoc nobiles, Gedeonis, id est, Saluatoris & Ecclesiae filios impis quodammodo crudelitate prociat. Quamquam non ignotemus, non absque dignificari posse per Ierboal, Chisilum; per Abimelech, Antichristum. Qui mirum inuicem, concubinae, sic & ille est testis filius Synagoga. Per septuaginta vero fratres, quos Abimelech occidit narratur, septuaginta linguarum gentes, quae Antichristus in saeculo huius persequitur,

CAPVT VII.

In Epistola ad Bonifacium Episcopum, de Cartulorum Episcopum.

STEPHANUS in vertice montis Garizim, eleuatus. **Ind. 9.** *Quae voce clamasti: Audite me, vniuersi Sichem, ita ut audiat vos Deus, Ierboal ligna, ut ingerat super se Regem, dixeruntque omnia: Impera nobis. Quae respondit: Numquid passum defecere pinguedinem meam, quia & diuinitas, & homines, & vinum, ut inter ligna promoueat & disceruntque ligna ad arborem fixum: Vniuersi, & super nos regnum accipite. Quae respondit eis: Numquid passum dulcedinem meum defecere, super nosque suauitatem, & hoc, ut inter caetera ligna promoueat? Ligni sunt quaque ligna & ad vitum: Vniuersi, & impera vobis. Quae respondit eis: Si videri Regem me vobis constitutus, venite, & sub umbra mea requiescite. Longum est, si dicamus Gedeonem typum tenere Saluatoris. Per plurimas eius viros, diuersas debet nationes intelligi, quae sibi cohaerere per fidem. Per septuaginta filios, totidem linguarum populos. Per concubinam, Synagoga. Per Abimelech, Antichristum, qui Synagoga filius erit. Vnde & in Apocalypsi his, qui credituri sunt dicitur: *Qui dicunt se Iudeos esse, & non sunt, Apoc. 2.**

*Iuxta sunt Synagoga Sionna. et licet ille petemini a
Leptenagima i. aureis: sic ille persecutus est omnes
que sub nomine confitentur, maxime. His,
inquam, omilibz, in quantum pacis expetolare
compendium, ita donataz capitez disputatio-
ni congruere videatur, proliaz hitoriaz fi-
gurarum innocinde perstringimus. Quid ergo per
Iosabab, qui interpretatur, confirmamus, si-
cut perfectus, nisi sanctum, & dodum quem-
piam Predicatorem debemus accipere? Hoc in-
montem Garizim ascendit, & voce magna cla-
mauit. Prius ascendit & postmodum clama-
uit. Atque confurgit in montem, & sic eleuat vo-
cem. Quia nisi Doctor virtutum prius cultum li-
ascendat, ioanitez clamant, sicut per Esaiam di-
citur: Super montem excelsum ascende tu, qui euangeli-
zasti in hunc, exalta te iustitiam vocem tuam, qui
euangelizasti Ierusalem. Per Garizim autem san-
ctus designatur Ecclesia, que virtutum omni-
um est lechola, & celestium legumum vberate
fecunda. Hic est enim mons, qui dandus per
Moysen benedictionibus deputatus est: Et Ec-
clesia mons benedictionis est, cuius filius per
Apollonium dicitur: In hoc vocati estis, ut benedi-
ctionem benedicti possideatis. Hanc hereditatem
a vidua matre suscepimus, pro qua vit eius mori
dignatus est, de qua & per Palmisiam dicitur:
Vidua cum fratribus benedicam. Et con-
grue Garizim, qui interpretatur, diuisio, vel
aduena, sanctam figurat Ecclesiam, quoniam
Ecclesia gemum, que prius exiit funditis a
lege Dei diuisa, in prima vocatione facta est
adpna, tanquam per incrementum gratie facta
est omnino domestica. Vnde iam firmiter
radicata, & velut in vrbe compolita, Paulus
ait: Tem non estis bupstis, & aduena, sed estis ci-
ues sanctum, & israeliti Dei. Sed ut omitti-
tes plorima, quod propolium est, transilando
celenter percurramus. Ligna filiaz sunt homi-
nes vni, & infructuosi, & flammis vetricibus
merito flos sterilitatis obnoxii. Omnis enim
arbor, que non fecit fructum bonum, excidetur, &
in ignem mittitur. Quid per oliuam verò, que
& signata pacta ostendit, oleique pinguedi-
nem fundit, nisi illi designantur, qui Spiritus
sancti pinguedine delibati, euangelizando pa-
cem, reconciliant homines Creatori? Quam-
quam inquit, species pedes euangelizantium pacem. Fi-
cos autem factz Legis imaginem tenet. Vnde
& in Euangelio dicitur: Quia, quidam pater-
familias plantauit vineam, in qua scilicet plan-
tauit & ficum. Vinez quippe Domini Sabbaoth,
domus est Israel; in qua nimirum plantauit
diuina manus Decalogus legis. Sed huc bens
priorum populum quasi groslos suos, notauit
scilicet & inuiles prouult, & abiecit, atque
vidit Christiani fidei permen ad maturitatem
internz pinguedinis, suauitatemque petu-
xit. De quibus Hieronimas ait: Vides ficus bonas,
bonas valde: & miles, miles valde:
quia comedi non possum, ut quid sum male. Per
Ficus ergo illi possunt non inconuenienter in-
telligi, qui factz Legis eruditione sunt suffi-
cienter instructi. Vitis etiam idipsam ponè
videtur significare quod hucus. Dicit enim Do-
minus: Ego sum vitis vera, & vos palmei. Et
quia & palmibus sunt vires, quid mirum si
& sancti Doctores audentur vires; vt quod
Saluator mundi se natum, hoc illi glorien-*

eat habere per gratiam: Qui nimirum dum triumphum Domnicæ passionis predicare non cessat, quasi per doctrinæ suæ doctoris arenitica chrida nostra viri beati crucis inebriant. De hoc nostro per Iacob Iuper Salvatore nostro allegoricè dicitur: *Lauabit in vino solum suum, & Gen. 49. in sanguine pallium suum.* Scila Christi fuit in Apokolis, & ceteris credentibus Synagoga, cuius etiam pallium gentilis est p'pulus. De quibus fuit per Phinipham dicitur: *Vinegetis, dicit Dominus quia bis amittitis velum non descripto re- fectum.* Hos itaque Christus in sanguine suo lauit, quem de semetipso contuitus in p'lo Crucis expellat. Vnde & Ioannes ait: *Qui dicitur nos, & lauit nos à peccatis nostris in san- guine suo.* Cum igitur oliva, ficus, ac vitis, hoc est, spirituales viri lignis prædicæ sile- ribus, id est, terrenis hominibus, atque ex- nialibus, oullatenus acquiescant, ostentet etiam- nias, & ab eis confundantur, & eadem, vel praxe conuersationis exemplo, vel etiam cogi- tatione incendio consumptus. Rhamnus enim spinia breuescentibus innotet: per quem scilicet quilibet peruersus inuenit, qui sic peccato- rum tamquam vitrum alperitac densatur. Vnde & primo homini dictum est: *Terra tu spinas, & tribulus germinabit tibi id est, corpus tuum aculeis vitiorum punitionibus habile- rit.* Ex per Prophetam Dominus: *Spinis, inquit, peccatorum suorum circumdederunt me. Lignis itaque penitentibus Regem, id est, prauis iustis- que carotaliter eligendis præfulem, rhamnus accedit in medium, quilibet videlicet reprobus, qui & ignem damnationis in se ea coram prauitatis augere, & eos peruersis viuendo, vel docendo reciprocè combultione copulmat.* Vnde & illic dicitur: *Expellatur ignis ex rebus con- sumas habitaverit Sicheon, & oppidum Meditæ- diturque ignis de rebus Sicheon, & de oppido Meditæ deuenit Abimelech.* Hæc autem Iosias constituta in vertice montis eloquitijs per se suos in Ecclesia Predicatos adificamus, quomodo quibusque peruersis, ac reprobis vana peniten- tibus resiliamus.

CAPVT VIII.

*In Epistola ad Petrum Archiepiscopum, de
Incontinentia Clericorum.*

Almelech audiens viros turris Sichimorum pa-
riter congrebati, ascendi in montem Sebam
cum omni populo suo, & arrepta securi praecidi arbori-
bus ramum, impinguem ferens domum, dixit ad
socios: Quid me videtis facere, diu facite. Deinde
legit: Vixit creatum ramum de arboribus praeci-
dentes, sequebantur ducem: quibus iocundante: pe-
sifidum succederetur: aque ita factum est, ut summi &
igne mille hominum accenderent, viri pariter & mu-
lieres habitaculum turris Sichem. Non est habitus
loci sacre figura: huiusmodi solentur et pocius
sufficit nobis, quantum ad propositum atti-
net, tunc summotens praebat. Rami sibi-
rum sunt sententia: Scripturatum, quas dum
impudet quique, ad allegationis suae robore
violenter inflectione, fumo simul & igne nu-
merosa hominum exterius exstingunt: fumo,
scilicet erroria, & igne libidinis, ut deceptas
male dicentium mentes & luxuriae flammis suc-
cendat, & praeiudicatis caligo confundat.

CAPVT IX.

In eadem Epistola.

Porro autem dñm & Thebes cum suis agni-
tibus obideret typpidum, eundem contra
castitatem Abimelech, videtur figurasse consi-
deratum. *Est autem tunc exaltus, ut Scriptura testatur, in medio ciuitatis, ad quam confugerant viri simul ac mulieres, & omnes principes ciuitatis, clausa* B
prosimi ianna, & super turris altum stantes per propugnacula. Ciuitas, videlicet Ecclesia: turris, castitatis est eminentia ad quam confugerant viri simul ac mulieres, & omnes principes ciuitatis. Principes etiam ciuitatis, ordines videlicet Clericorum, qui tenent Ecclesie principatum. Accedens itaque Abimelech iuxta turrim, cepit instantius dimicare, & appropinquans ostio, ignem combatur apponere. Hoc itaque modo Clerici peccantes & infructi, tunc castitatis moluntur incendium, dum multos ad furem libidinis & zelus in iustitia cohortantur exemplum. Ignibus amari turrim castitatis impetant, dum in bellum castitatis flamma per se per se per se accendunt. Sed hinc certamini qui in his imponitur, quæ victoris ethalis hæc pugna fortiter & ecce, inquit, mulier fragmentum molis desuper iacientis, istius capiti Abimelech, & confregit ceruicem eius. Qui vocat elidit armigerum suum, & ait ad eum *Enigma gladium tuum, & percutit me, ut fortis dicatur, quod a femina interfecisti sum.* Qui iusta periculis, interfecit eum. Ut autem in his verbis non diutius immorermur, fragmentum molis, quod Abimelech ceruicem laegit, nihil est aliud, quam saxum illud, quod Daniel sine manibus abscissum de monte conspexit: ipse videlicet Dominus, qui de se in Euangelio dicit: *Qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem uero ceciderit, conuertet eum.* Mulier uero, de cuius manibus mittitur, sacra Lex est, quæ flagitiosis pudicitia contemporibus, reprobis Chriſti iudicium comminatur. De quo per Hieronimum dicitur: *Nunquid non uerba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus & quasi molitru conuertent: percutiet armiger uero Abimelech, diabolus est, qui uidelicet omnibus, qui turrim castitatis oppugnant, arma libidinis & acuta luxurie iacula subministrat.* De quibus iaculis dicit Apostolus: *In omibus summes scilicet fidei, in qua possit omnia tela acquiri ignis extinguit.* Et Propheta: *Ibi inquit, Affixi cum armis suis.* Quem ergo mulier fragmentum molis percussit, armiger enim peremit, quia castitatis aduersarius, quibus Scriptura sacra iudicium diuine animaduersionis intemat, diabolus æternæ mortis interfectione trucidat, ut quibus fuerat minister in pugna, eundem ut postmodum torret in penam, quæque illis contra pudicitiam arma suggererat, eadem exigentibus meritis in eorum tunc ingratam uertat.

Quorundam plene fides est uana, flaccida, Ind. 12
pretendens quidem in superficie similitudinem, non autem habens intus ueritatem. Horum porro tenere figuram, qui olim de populo Epuram uenientes ad uada Iordanis, dum uoluerint exprimere, sed & Ierbolech potius, tanquam peregrina lingua proferrent, Galaditarum gladius celsi sunt. Quid enim per Iordanem, in quo Saluator uollet baptizari dignatus est, nisi baptismum? Quid uero per Sebolerb, quod interpretatur spica, nisi fides est intelligenda? sicut enim spica uictum præbet hominibus, ita & de hac dicitur: *Quis illius ex fide* Abie. 1. 2.
videt. Et sicut spica multum in suis artibus grana recondita, ita & symbolum nostre confessionis plurimum in se habet semina colligit. Venientes itaque ad Iordanem Epurati copulati ad Galaditis, quomodo spicam exprimant? Venientes etiam ad baptismum laudatorem catechumeni, inquitur a Sacerdotibus, quæ heri credidit. Et quoniam Galad interpretatur, acutus testimonij, recte per Galaditis, Sacerdotes Ecclesie intelliguntur, qui predicationibus suis opera diuina testantur. Per Ephraim uero, quod fortissimum sonat, illi designantur, qui idcirco ad fidei perueniunt spicam, ut prouidentur secunditatis per boni operis segetem proferant. Sicut ergo ij, qui ad Iordanem ueniunt, spicam quidem intelligunt, sed quia expulsi sunt, uolunt, moriuntur: ita & qui fontem baptismi exprunt, à uita funditus decidunt, nisi hanc ipsam, quam edocui sunt credere,auerint etiam bonorum operum emundatione proferre. Ita nimirum altum uender ex altaro, ut semen fidei exurgere debeat in spicam operationis. Quod & Saluator notiter euidenter ostendit. Nam cum præciperet Discipulis dicens *Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, prout in additis dicitur: & scribere omnia quæcumque mandauimus uobis.* Ac hæc ipse dicit: *semem fidei in cordibus hominum ferre, & mox diuinae turris geminationum spicam, qualiter operationis lingua exprimere debeant, edocete; ne solacium faciant in spica operis, qui se de monte Ephraim, hoc est, de celsitudine esse testantur Ecclesiastica secunditatis.* Quapropter, dilectissimi, cupimus ne fides nostra superducto nos solius professionis colore decipiat; & tanquam inanis spica, uacantibus culmis absque dilectionis medulla sollescat. Inueniunt fidem Mauryum, per quam uincentes regna terrarum, adepti sunt, præmia promissa celorum. Sit ergo fides nostra solida, & uera, sit robusta, ut nunc cundo per fidem perueniamus ad speciem: uideamque per magnam in speculum, quandoque perducamus ad ipsam formam ueritatis obtinuit.

CAPVT XI.

In Epistola ad Adelaidem Comitissam, quæ eam confiteretur Episcopo, propter incummentiam Clericorum.

Sicut uetus narrat historia; Cepit Samson trecentis uirgibus, caudasque earum adiuuans ad caudas, & facientes in medio quas ipse succenderet, dimisit, ut hinc, illincque discourerent: quia statim periret in

pergere Philistinum, quibus succensu confutata iam
 fuerat, & adhuc flantes in stipula concremata sunt, in
 idem ut vias quoque & aliter flamma consu-
 meret. Hinc plane hitoria licet principaliter do-
 liquet hæreticos, qui quasi trecentenario nume-
 ro continentur, quia sanctæ Trinitatis fidem
 verbotenus confitentur: sed dum sub velamen-
 to orthodoxæ fidei in prima sermone sui fron-
 te se palliant, ignem prædicationis in posse-
 rioribus, quo fruges omnium bonorum operum
 exurantur, occulant. Quamvis, inquam, per has
 vulpes designentur hæretici, his tamen inconti-
 nentes Clerici cum suis pellicibus possunt non
 inconuenienter aptari, qui quasi solaris pedibus
 gradiuntur, dum honestatis aliquando speciem
 lenitate prætendunt: sed cum accensis facibus
 comburantur in caudis: quia quasi postposita, &
 in quantum valent, occulti igne impudici con-
 gignuntur avarit. Hæ itaque vltimæ, igne
 imminente consuetæ, & libidinis facibus
 combinatæ, omnia Philistinorum fata consom-
 munt: quia spirituales fructus Ecclesiæ des-
 truant, & quantum ad se, bona opera fidelis
 populi diuini indignationis igne succendant.
 De quo igne mystice per Psalmistam dicitur:
 Psal. 77. Tradidit grandini tumentia terræ, & possidentes cer-
 rum igni. Quoniam sicut boni Sacerdotes Deo
 quocumque fidelium oblationes, & vora com-
 mendant: ita plerumque qui sacris altaribus in-
 digni sunt, hortibilibet grauant. Quod autem
 mali Sacerdotes vulpibus compantantur, Eze-
 chiel quoque Propheta testatur, dicens: Quis
 vulpes in deserto? Propheta tui erant Israel.

CAPVT XII.

In sermone de sanctis Virginitatibus.

Saluatur noster in huius mundi campum po-
 stestates æreas debellaturus adueniens, non
 elegit Rhetores, & Philosophos, sed simplices,
 ac literatis indultis propositos signans: quoniam,
 sicut ait Apostolus: Quia stulti sunt huius mundi
 elegit Deus, vt confundat sapientes; & infirma, vt
 confundat fortia. Hoc namque illa Samson victo-
 ria benè figurauit: quia mandibulam asini fer-
 uescentem arripens, mille Philistinorum viros
 necauit. Quid enim per mandibulam asini, quod

A vtque simplex est animus, nisi imperita simpli-
 tium hominum ora signantur? Samson itaque
 non cum animis non cum diuersis telorum ge-
 nibus, sed cum mandibula asini mille viros oc-
 cidit quia Redemptor noster, quem ille signabat,
 cum imperitiis, & rudibus perfectum infidelium
 numerum a vita veteris ætatis extinxit. Quid
 autem mirum, si sanctos Prædicatores per asini
 maxillam sacrum designet eloquium, eam &
 ipsum prædicationis verbum per hordeum quo-
 doque denunties, quod est veritas pabulum iu-
 mentorum. Quod certè non modò per Eua-
 gelicos quoque panes agnoscitur, sed per illud
 quoque, quod ille, qui in castris Madian se som-
 nasse perhibebat, locum seferrebat: Videlicet an-
 quit, mihi quasi subiciuerunt panem ex hordeis volui, Ind. 7.
 B & in Madian castra descendit, omque peruenisset
 ad subternaculum, percussit illud, atque subuertit.

CAPVT XIII.

In Epistola ad Cantuarii Episcopum.

Q Vi alios ad rectitudinis viam debet instrue-
 re, valde cauendum est ne ipse, quod ab aliis
 in aliquo videatur errare. Hinc est, quod Israe-
 liticus populus ad viciciedum scelus Benjamin
 zelo rectitudinis inflammatur, & eadem idem
 populus gladiis Benjamin ante prosternitur. Quis
 enim non moueat, quod Damianus bis inter roga-
 rus, bis ad ineundum contra Benjamin prælium
 dedit assensum, & tamen in primo certamine
 viginti duo milia de Israelitis, in secundum vero
 decem & octo milia ceciderunt. Quid igitur in
 his intelligendum est, quid sentiendum, nisi quia
 prius curandi sunt à tumore proprii vulneris, qui
 ferire moribus alienis gelium prauitatis: vt ipsi
 iam mundi per visionem suimet veniant: qui
 aliorum potuerunt praua festinanti sicut in Euan-
 gelio dicitur: Qui sunt peccatores isti vestrum, prius in Iuan. 8.
 illam lapidem mirari. Vnde restit eum illi Domi-
 num emulantes, dicunt: Quis eris tu extrorsum ut-
 Ind. 10.
 sis? Principi etiam tanti contra Lemani filii. Res-
 pondit: Iudas si dux vester. Quia enim Iudas, con-
 fessio interpretatur, recte dux illius belli iudex
 constituitur: vt inimicum prius per confessi-
 nem propria studeat errata corrigere, qui a his volunt
 errorem consentientibus subuenire.

Explicitum Testimonium Libri Iudicum.

Incipiunt Capitula Libri 1. Regum!

1. De Heli, qui filiorum peccata non dignè corripuit.
2. Quod dum ciues Tabes Galaad fortis ab Naas Ammonite, qui eam obsidebant, expete-
 rent, Naas respondit: In hoc se cum eis ferire satus, vt erueret omnium oculos dexteros.
3. Filium unius anni erat Saul, cum regnare cepisset, duobus autem annis regnauit super Israel.
4. Quod cum Saul regnare cepit, feber febrilis non inueniebatur in omni terra Israel.
5. De Merob, & Michol filiabus Saul, quas ille foderant David in vxores sed in a substractis,
 alteram sibi David vxorem conuinxit.
6. Quod David à facie Regis Saul fugiens, coram Achis Rege Geth se ferere simulauit.
7. De Phitonissa, qua Regi Saul bona pro malis reddens, vitulum cocti, & edulium prapa-
 rauit.

Explicitum Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri 1. Regum.

CAPVT I.

In Epistola ad Nicolaum Papam, de incursantia
Episcoporum.

Reg. 2.

Heli, qui filiorum peccata cognouit, sed eos inuectio, quia digni erant, acerbis non contempsit, eisdem filiis a Philistinis in bello contemptis, ipse quoque de sella retrosum cecidit, factique corporibus expirauit. Quin & rex Domioi ab hostibus capta est; & prius quodam quatuor millia, deinde triginta millia virorum sunt, Philistino erudiante, prostrata. Ex quidem sedatigit, & quidem contempsit sed leuitate & mansuetudine patris, non seueritate, vel auiditate Pontificis. Quare, inquit, facitis res inuisermodi, quas ego audire, per peccata, et non populo? Noli, filii mei, non est enim bona fama, quam audis. Audiat enim, Scriptura testante, quis dormiebat com mulieribus, quos obseruabat ad osium tabernaculi. Porro quos inimicos Dei vidit, in perniciem suam filios recognouit: & quos hostili fecit gladio debuit, paternae blanditiae lenitate pulsauit. Non hic ille fidelis in domo Domini famulus Moyses, magister videlicet ingenui Phineas. Sana enim in porta ciuitatum ait: Si quis est Domini, inuocet nobis congregatque sunt ad eum omnes filii Levi, quibus ait: Hec dicit Dominus Deus Israel: Ponit gladium vris super femur suum, ite, & redite de porta vestra ad per eum castrum, & occidat unusquisque fratrem, & proximum, & amicum suum. Cuius itaque rigenti tribus millibus hominum, ait Moyses: Consecraui manus vestras domui Domini, unusquisque in filio, & fratre suo, & deus vobis benedixit. Placuit sicut benedictione digni sunt, qui culpas contigunt, ita nihilominus maledictioni obnoxii sunt, qui peccantibus blandiuntur. Sicut per Prophetam dicitur: Maledictus, qui praeiungit gladium suum & sanguinem. A sanguine quippe gladium suum prohibet, qui se ab inferenda reprobis dignis sententiae animaduersione coercet. Ita & siquidem culpam habet, qui, quod posset, negligit emendare. Vnde & praefato Heli, vit. I. et, qui & Phineas fuisse putatur, ait: Hec dicit Dominus: Quare oculus abiecit visum meum, & manus mea, quae praecepit, ut offerretur in templo, & magni hominis filius tuus, quoniam me? Stergo Heli propter duos duntaxat filios, quos non ea, quae digni erant, inuectione contempsit, cum eis simul & cum tot hominum multitudine petiit, qui arbitramur dignos esse sententiam, qui in aula Ecclesiastica, & solis iudicium praesident, & super non ignotis praetoribus hominum criminibus tacent? Quidum de honestate homines in publico metuunt, ad contumeliam fupeni iudicis diuinum legum mandata consuevunt, & dum perditus hominibus amittendi honoris efficiunt seruare, ipsum Ecclesiasticum dignitatem auctorem crudeliter inhonorant? Vnde & eidem Heli, qui Deum, suos filios honorando, contempserat, diuina vox ait: Quicquam glorificaueris me, glorificabis eum: qui autem contempsit me, erga ignobilis. Vbi mox subditur: Ecce dies veniunt, & prociadam brachium tuum, & brachium domus patris tui: ac si aperte dicat: Quia ego per pastoralis officii dignitatem con-

A tra inimicos meos brachium tibi fortitudinis contuli, sed tu ad eorum vitionem, illud a te accipere noluit iam brachium a te praecidam, id est, vigorem tibi sacerdotalis culmini auferam, vt qui maxime fueras ad pugnandum pro me, iam nec maum habebas ad tuendum te.

CAPVT II.

In Epistola ad fratres Cinnacenses.

Evgendas est mundus, qui tenebras parturit; petenda remotio, vbi tanquam in deserto verum lumen erumpit. Procius a nostra repellendus est amicitia, qui oimium dum tenebrarum, in quibus semper est, caliginis insens, consentientibus sibi, atque obediuntibus lumen extinguit; immo debemus semper iocundabile bellum, qui suorum oculis obrois amicum. Hinc est quod sacra Regum historia narrantur didicimus: Quia cum Naas Ammonites affligeret, vt labe Galad tunc fuit agnibus expugnaret, omnes viri Leui ad Naas vna voce dixerunt: Habemus foderat, & seruiamus tibi. Quibus ille respondit: In hoc seruium vobiscum sedus, vt etiam totum vestrum oculis dextis, pmanet vt opprobrium vniuerso Israeli. Dixeruntque ad eum serui Leui: Concede nobis septem dies, vt mittamus nuntios in vniuersos terminos israel: si non fuerit qui defendas nos, egrediemur ad te. Audient haec Saul exercitus multitudinem congregante, arma corripuit, & de Ammonitis grani admodum eade percussit, omni gloria triumphante. Quid itaque per Naas Ammonitis, superbum videlicet Regem, nisi vel mundum Creatori suo rebellem, vel diabolum eius intelligimus prociptom? De quo vimitam dicitur: Quia ipse est Rex super omnes filios superbia. Et it. 46. quia Naas, suspens interpretatur, recte per hunc venenosus ille, & lubricus anguis exprimitur. Quid vero per labe, quae cluit erat Israeliica, nisi anima innoxia Christiana, ad videendum Deum per studium contemplationis intentas. Et quia labe interpretatur, excelsa, vel fucata, congrue per labe illa intelligitur anima, quae superne gratiae pinguedinem desinit, & in terra contemplationis carnalis arefcit. Recedens quippe ab inhiando diuini muneris rore, ut licca, quem antea dum petiperet, vigeat salubriter irrigata; Domino per Esaiam dicente: Effundam aquam super sitientem, & fuentia super aridam. Sed Naas cum labe sedus aliter designatur ioire, nisi oculum dextram pacificator euerre. Quia quisquid vel antiquo hosti, in peruetia suggestione subleuitur, vel mundi buis iniquitatis adionibus implicatur, dom la tanquam superbo Regi turpiter foderat, necesse est vt dextrum oculum, hoc est, lumen contemplationis amittat: & sic opprobrium in Israel ponitur; quia dum a contemplationis arte ad terrena vel immunda quaelibet erequenda deuoluitur, consequens est, vt in Ecclesia probrofe derisionis obrextationibus mordeatur. Petur autem illi septem dies inducias; & quia Deus septimo die requiuit ad cunctis operibus legitur, quid per septenarium nometum, nisi requies designatur; hiam

Exod. 31.

Hier. 43.

S. Greg.

Reg. 2.

Esa. 44.

Gen. 2.

1. Reg. 10.

nuncrum Saul inobediens ignoravit. cum per
eum se Samuel perfolandum esse praecepit. *Se-*
perem inquit, diebus expectabam, donec venias ad te,
et ostendam tibi quae facias. Sed quis spiritualis
requeum vi et probus spernit, exagitantem eum

1. Reg. 16.

Spiritus malus attingit. Per septenarium ergo
dierum numerum ab iniquo Rege Labes civitas
liberatur: quia quilibet anima, quam, suadente
diabolo, mundus ad se constringit attrahere, ac ne-
giorum, luxuriarum tenebris excecavit, illisum
contemplationis oculum servat, si omnino testi-
ficans in sua quietis proposito perseverat: eam-
que Redemptor fletit de tentatione, quam pa-
tuitur, eripit, eum enim in tentationis suae censura
quiescere deprehendit. Vnde illi scriptum est:

1. Reg. 17.

Cum venisset, inquit, dies crassius, constitit Saul
populum in tres partes, & ingressus est media castra
in viciis marinis, & pertransit Armon usque domo-
nicale ferret dies. Quid enim per Saul, qui Christus
Domini dicebatur, nisi is, qui verus Rex est
Israël, Dei, hominumque mediator inuicem?
Quid est quod populum in tres constituit partes,
nisi quia tres sunt principales animae virtutes, Fi-
des scilicet, Spes & Charitas? In tataris itaque
bellatorum partibus victoria certaminis obtine-
tur, quia tribus his virtutibus, duce Christo, om-
nis diabolica tentatio vincitur. Porro nec ipse
à mysterio vacat pugnantium numerus, quem
Scriptura promittit: Fortes aut, filiorum Israël
trecenta milia, virorum autem Iuda triginta milia:
Millenarius autem, atque denarius, quia perfecti
sunt numeri, sanctorum perfectionem & trecenti
verò, vel triginta, quia à tribus oriuntur, divinam
significat Trinitatem. Quid itaque per trecenta
milis, vel triginta milia bellatorum, nisi
sancti Doctores intelligantur Ecclesiae, qui de
side sunt orthodoxi, & religiosi operibus con-
firmati? Cum his ergo Saul hostiles Regis Naza-
seus superat; quia cum Doctoribus Ecclesiae
visus Christus de veteris serpentis verula ma-
chinatione triumphat. Nam cum eorum prae-
cepta, vel exempla subiliter attenduntur, mox
corda torpent, & quia iam noxius tepor inuaserat,
recalescunt, & ad obstruendum impugnarium
virtutum acies, velut elato mucrone, spiritus in-
flammitur. Vnde & ipsi bellatores Israël, & Lu-
da, nuntius, qui ad se venerant, dicunt: Sic dixeris
viris, qui sunt in Labes Galaad: Cras eris vobis salus,
cum incaluerit Sol. Nam eum mens per desidiam
primis tabefacta, iam in se reueria ad Condi-
toris sui desiderium recalescit: eum torporem
negligentiae defecit, & frigus infensibilis pri-
us flammis sancti amoris accendit. tunc velut
incalente Sole victoria de hostibus sumitur,
& oblecta civitas de superbi Regis murebus libe-
rat. Hinc est quod de Abraham scriptum est:
Quia apparuit ei Dominus in conuale Membra, in
ipso servare dicit. Hinc est quod Loth: sal, inquit,
utro est super terram, & Loti ingressus est Seger. Re-
de igitur iste mundus, ut principis eius amicitias
designatur, & cum eis simul locustis fœderis
habere eorumque, ne dam tenebris iungi-
mur, luce privemur. Et occidit dam quod iniquus
Rex non duos inimicis erueret, sed vnum dumtaxat
oculum flagrat, ut eos in Israël opprobrium
ponat: quia tepor malignus hostis consentienti
sibi cuilibet reprobo homini potiore partem
sancti caritatis ac lucidi operis admittit: minorem ve-
ro artificiosa quadam suae collidit industria
derelinquit: ut in eo quod tollitur, sit occasio

Ibid.

Gen. 12.

Gen. 19.

damna. tunc vi peccatis non vero quod remanet,
de spe sed acie praeiudicium, ut peccator ad per-
nitentiam non recurrat, sed ex ipis sanctis
taxis amissa reliquias, quibus tanquam ha, q
lo transgressio inuicem ob his, qui eum ce-
cidit de-nuncium, infanti taceratur. licetque p
operis derelictum digna sit iustitia oppro-
brium.

CAPVT III.

In Epistola ad Albericum: in qua ei super decem
quaestionibus respondet.

Elias vnius anni erat Saul, cum regnare cepisset. E. 2. 29.
dubius autem anni regnare super Israël. Hoc
vniuolu intelligi debet: aliter autem: Quia Regi
Saul in exordio regni sui filius erat amicus,
qui teneram adhuc viuum annuagabat infan-
tiam, scilicet Ithiame, & hic duobus annis per
mortem patris regnavit super Ite. Sed quoniam
hic à doctis viris sensus exploditur, a
nobis etiam alius inquiratur. Quod ita B. Hiero-
nymus docet intelligi: Quoniam si erat inu-
rens, tanquam per vnius anni cum regnare cepit, &
dubius annus in eiusdem infancie supplantat per-
manuit. Sed qui tunc erat ex humilitate plura, postma-
dum per superbiam factus est servus. S. Hiero.

CAPVT IV.

In Epistola ad Anprandum: in qua est de correptione,
quod se vniuolu in sancti ordinis disciplina.

Spiritualis planè, quisque conuentus, si frater-
næ zelus frequenter correptione non vitatur, Ite
etiam plebs myrica laborat inopia: quæ vi-
detur incipiente Saul Regia imperio, lib-um
ferrari non habebat. Dicit enim Scriptura. Quia 1. Reg. 15.
suber ferarum non inueniebatur in omni terra Israël.
Porro licet ferrum reliqua metalla fortius edo-
mat, ita correptionis malleus vicia delinquenti-
um reprimis, & quasi cudeo, & rigide mentis
duritiam frangit. Hinc est quod de iplo fabricatorum
spiritualium Principe per Esaiam dicitur: Ecce Esai. 54.
creavi fabrum sustinentem in igne primum, & pro-
ferentem vas in igni suum. De ferro quoque Ec-
clesiastes dicit: Si rectum fuerit exercitus, & hoc non Eccl. 10.
reprim, sed bebatum erit, pulvis labore exacerbat, &
post industriam sequitur sapientia. Sed Philulzi de
terra Israël fabricos ferrarios tollunt, eum mali-
gni spiritus falsæ pietatis obtentu, zelum corre-
ptionis de fructum labii auferunt. Vnde & illic
subiicitur: Curant enim Philulzi, ne facti faciant
Hibnei gladium, aut lanceam. Vnde paulo post: Re-
tusa iniquus erant acies viderunt, & ligum, & in-
dentum, & securum, usque ad simulum corrigendum.
Dum Philulzi timentem gladios tollunt fabricos, ut
dam atomorum fabricatura compescitur, non he-
ctiam qui cetera erigendi laboris vtenilia fa-
bricetur. Apostolo quippe dicitur: Gladius spiri-
tus est verbum Dei. Hunc gladium quia peruersi
timent spiritus, fabricos de terra Israël auferunt:
dum eos, qui redarguere delinquentium errata
debet: int. à tenenda censura disciplina compes-
cut: & hac negligentia dissolutione contigit,
ut in sacrorum Dei quibusque conuenientibus,
et modò sacre praeiudicationis commiserit audiri,
sed & hostiliarum artium exercitiis defuncti fre-
quentari. Natio quia destituta magisterij eos disci-

Ephes. 6.

plina non recipit, propriis voluntatibus dediti.
scribere nesciunt: artis honeste, vnam exer-
citia nulla condicunt: cum Apollodorus dicit: *Quis
non laborat, non quiescit.* Quotidinum cum li-
bi sint necessaria, seculares viros, vel etiam
reprobos adeunt, quoniam hec apud se sepe-
re non possunt. Vnde illic dicitur: *Defendebat ergo
amici israel ad philistinos, ut exaceret vniuersique
vultum suum, & ligarent, & fecerunt, & statu-
lum.* Israel ergo ad philistinos non ascendit, sed
descendit, vt venusta sunt necessitates exacum,
cum sancti ordinis vii ad seculorum ima decli-
nant, vt ab eis sibi commodum cuiuslibet utilitati
atquirant. Vides ergo, quia si de sacro consensu
corruptionem censura subtrahitur, discipline vi-
gor funditus enervatur, & religio tota destruitur:
quia dum vniuersique propius sequitur voluntas
eis arbitrium, ad seculatam rediens, spiritualis ob-
seruantie violas institutum. Vnde quisquis est, cui
regularis vita feruor iniebat, correptiones libere
amplenditur: & tunc etiam, cum innocens est,
suis reprehensionibus delectatur, non vt cum con-
scientia peccasse remordeat, sed quoniam hoc
prodesse caretis audientibus sperat: vt vnde ipse
innocens, & mundus arguitur, alioqui vel lapsi, vel
lapiuri forte sunt, corrigantur.

CAPVT V.

*In Epistola ad Hermipodum; de eo quod adfectum
humane superbie citò deservitur.*

1. Reg. 18. **P**hilus quidem est Saul, malorem filium suum Me-
rob, Davidem dicit vixitque cum tempore adven-
sit quid daret sibi delevissit, non est datus et sicut ad con-
tinuata est vita. Diluxit autem Michol filium Saul Al-
tem David, et quippe sibi vixitum conseruit, Merob quippe
interpretatur, de malecinda: Michol autem
à qua, vel est omnibus. Et quid per Merob, nisi illa
demonstrat infidelium turba signatur, à qua et de
multiplicanda, quae repellitur à Mulier enim sunt vix-
it, pauci vero electi. Quid autem per Michol, nisi
sancta figuratur Ecclesia, à qua videlicet omnes
oriuntur electi, vel quae est omnibus constat ele-
ctis; quae licet filium non genuerit, haec tamen in-
telligentia eius sterilitas non obstat Aliud quippe
mysterium est, quia Regi David est in conjuga-
tione coniuncta, aliud, quia perdidit infandanda:
aliud, quia Christi Domini est sortis coniugium:
aliud, quia fecunditatis non meruit donum, sed
perculit in Israel sterilitatis opprobrium. Haec sane
David superbi Regis Saul sibi filium innoxie, dum
sortis manu Iesus, ac meritis desiderabilis, eam de
superbi huius mundi principis obsequio fualite,
sibi quae confederationis intime glutino cohaesit.
Quam videlicet Michol, quae sancta electorum est
Ecclesia, superbus ille Saul, hoc est, malignus spi-
ritus, eam Merob inferre minime valet; quia fide-
lis custos inrenocabiliter eam suae dilectionis ob-
strinxit amplexibus: qui in Evangelio clamat: Omnes
et me vocem meum audiam, et non peribunt in aeternum,
et non tangam et quicumque de manu meo.

CAPVT VI

In Sermonibus de S. Colomba.

Cum Redemptor noster huius mundi campum pugnaturus ingreditur, cum ad debellandas acries huius nequicias fortis praeliator ar-

insistat, quia novum debebat insinare praelium, novum aduli genus armorum; ut delictis, ut quod infamum est, superingeret; & q. od rebusum est, occultaret. Lotam siquidem imbricis carnis indat, & insuperabilem Divinitatis fortitudinem occurrat. Sic hic per eorum diabolum, a secundo homine perditur, qui per carnem quidem primum hominem superavit; eisdemque hominum tunc facta est causa, quæ victoris fuerat de primo parente materia. Hoc per alleg. quia mysterium res illa premouet, quod David a facie Regis Saul fugiens, in praesentia Actis Regis Geth se fugere simulat. Dicit enim Scriptura: *Quia deflebant salinae viæ tu barbam.* Sane quia t. Reg. i. barba viri est proptium; quid est per mysticum intelledum, nisi victoris indicium? Quid ergo per salinas, quæ nimirum salis sunt, & fluxæ, nisi carnis infirmitas? Quid vero per barbam nisi Divinitatis innuitur fortitudo? Barba ergo salinis defluentibus optinet; quia fragili carnis velamine Divinitatis virtus indouet. Sed quod David dispensationis agebat industria, hoc à necessitudinis pertrahat insania. Vide Aethi ferus solv ait: *Vidisti hominem infirmum, quare ad-* t. Reg. vi. *deristi eum ad me? ad defici me in fœdus, quod in-* *deridisti ipsum, ut faceret me presente.* Nonne etiam vito David Redemptori nostro simile quid accidit, ut infans ab infansuibus paratetur, & miracula per demones agere à demoniacis dicereat? Hinc est quod Marcus Evangelista dic: *Et cum vidisset sui, exterruit terere eum; deiecit enim quantum in fœdum versos est.* *Mat. 13.* Quibus verbis potius addit: *Et scribit, qui ab* *Hierophymis d. sermonebat dicebat: Quoniam Stral-* *gebus dicit, & quia in primo demonum eicit da-* *monibus.* Porro autem, quia talis se exprobat ex infanti morte decussum, nonne velut infangilia videbantur verba, cum diceret: *Nisi manducaver-* *Isa. 6.* *itis carnem filii hominis, & biberitis sanguinem,* *non habebitis vitam in vobis?* Quid audientes Discipuli dicebant: *Domine iste sermo, & qui potestis* *audire?* Et sicut Evangelista refert, *iam non cum illo* *ambulant.* Sed iste talis barbism David regnabat; quia sub his familiaribus verbis virtus divina latebat. Factus est ergo Redemptor noster infirmus, ut nos fortes efficeret; vixit esse talis, ut ad eam nos sapientiam tenocaret. Unde dicit Apostolus: *Quia quod solum est Dei, sapientia est hominibus.* *Et 1. Cor. 1.* *paulo superbis: Quia non convellit mundum per sapientiam* *Deum, placuit Deo per stultitiam predicari in salu-* *tem.* *Secundum ordinem.* Nec indignum super Domino Salvatore nostro infirmitatem, vel stultitiam dici; cum etiam per leprosum, cum etiam per serpente non, dedignatus sit mystice figurari.

CAPVT VII

*In Epistola ad Desiderium Abbatem, quæ dicitur: quid
maiori sit dignus honor, qui dignitatem promittit,
quam qui in ea perfruit.*

Quem non edificet, atque ad perfectionem charitatis excitet; quem, inquam, non solum ad officium pie humanitatis studium exercendum, verum etiam ad bona pro malis tribuendum, non promoveat hoc quod de Phineisa illa magne profectus laudis digna precognio, legitur? Que videlicet ad imitationem Dei, Saul tam bene traduxit, non modo regio iam culmine deserta, sed et in crastino Philiti-

Matth. 10.

notum gladiis perimeodum; & tamquam prudeos, iuxta Euangelium, serpens, illi perdidit beneficium, à quo nullum se coosequi posse sperabat emolumentum. Ille preterea, sicut ipsa conqueritur, omnes huiusmodi de terra Israel, & magis erasit; ac per hoc eidem mulierculæ omnem questum solite diuisionis ademuit. Illa vitulam paschalem, qui sibi de consumpta vix paupertate supererat, exiit, & azymos panes de pererogata fariosa commisit, illi, ut velceretur, apposuit. Quod cum ille lugubris, & contigua morte perterritus sperneret, ac cibum capere funditus recusaret; è contrario illa precibus obuiis, & quibuscumque velut argumentationibus incoercibiliter insistebat, ut solentis talionem redderet. Et sicut illa iubenti paruerat, sic ille supplicatiois precibus annuerat: Ecce, inquit, obedisti ancilla tua voci tue, & pascui animam meam in manu tua, & audisti seruentis tui, qui locutus es ad me; nunc ego audi & in vocem ancilla tue, & panem carum tuum buccellam panis, ut comedas cinnalescat, & possis scire. Quis enim hoc coruscante faceret Euangelio, quod huc mulier sub umbra legis egisse describitur? Preteritum cum vetus offerat instrumentum: Diligens amicum tuum, & edis habetis inimicum tuum. Evangelica verò tuba terribiliter iocundet, Quia nec Pater vester dimittit vobis peccata vestra, si non remiserint unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Saul enim ita diuinationibus, &

Leuit. 19.

Matth. 6.

Mat. 11.

A huiusmodi inimicis exstitit, ut passum omnes horreficeret, & vix eorum quispian, osi huc dumtaxat paupereula mulier remanisset: huc etiam, quæ supererat, tanta regis persecutionis erat inimitate conficta, ut dum nullatenus uti diuisionem præsumeret, confectum propitæ artibus quantum funditus amiserat. Hæc tamen idipsum, quod remanerat, reddens, bona pro malis alacriter obtulit, & loicium suum, velut Apostolo iam hæc præcipiente, cibauit. Et hæc eo tempore laudabilis mulier fecit, cum illum nosset illico moriturum: atque ideo nec speraret iam placidum, nec paueret iracundum. Argumentis vtuntur homines, ut à propriis domibus hospitium volentes eiciant, ut ad tabernas, vel emptoria vicinaria transmittant. Siquidem locus ille deprecatur, ille præfertur; Hic per inclementiam annotatæ tempestatis ægra seges negare fertur agricolæ vsum, ille feracium frugum dicitur esuberante præsentis. Modò breuitas commendat inioctis, modò sol altioris cæli tenere spatia perhibetur. Hæc igitur accurations verborum, nisi aliud agitur, quam ut superuenientes aliud sub præsidere compellantur hospitium. Hæc autem prudens, & ingenia mulier rhetoriceat, ut ita loquar, & oratorum orationibus vtitur, ut inimicis eius, dum respuit, ac resulat, ac edulium prouocetur.

Rom. 12.

Expliciunt Testimonia primi Libri Regum.

Incipiunt Capitula secundi.

1. DE eo, quod David imprecatus est, ut non deficiat de domo Ioab fluxum seminis sustinens, & leprosus tenens fufum.
2. Ista est lex Adam, ait David, Domine Deus.
3. Fecit autem David sibi nomen, cum reuerteretur, capta Syria, in valle salinarum, casis duodecim milibus.
4. Qui erant Celethi, & Pheleti.
5. De eo, quod filij David Sacerdotes fuisse dicuntur.
6. Quod Annon filius Naui, nuntiis David ad consolandum eum super mortem patris directis, vestes scidis, & barbas medias rasis.
7. De penitentia David, que suscepta est: Saul verò, reprobata.
8. De eo, quod David Rabath ciuitatem, quam Ioab oppugnabat, victor obtinuit.
9. De eo, quod David Absalom fugiens, decem concubinas ad custodiendam domum reliquit.
10. Quod Absalom patrem persequens, concubinas, quas pater domi reliquerat, consilio Achitopheli iudauit.
11. De eo, quod Sobi, & Machir, & Berzellai Galaadites obenerunt David in castris Median stratoria, & tepetia, & vasa, & queque ad cibos necessaria.
12. De eo, quod dicitur, plures fuisse quos consumpserat saltus de populo, quam illi quos vorauerat gladius.
13. Quod Berzellai Galaadites usque Iordanem cum Rege David veniens, Hierusalem secum pergere recusauit.
14. Quod David decem concubinas, quas domi reliquerat, rediens in custodiam tradidit, nec est ultra ingressus ad eas.
15. Vnde supra.
16. De eo, quod dicitur, tertium bellum in Gub contra Philistheos fuisse, in quo percussit Adeodatus filius saltus polimixarius Bertheemites, Goliath Getheum.
17. David sedens in cathedra, sapientissimus princeps inter tres; ipse quasi tenuerrimus ligni vermiculus,

Virniculus, qui octingentos interfecit, impetavit.

13. Quod David arcam Ornan Jebusae, & boues in holocaustum offerendos, taxato pretio comparauit.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Lib. 2. Regum.

CAPVT I

In libro Gomeritiano.

1. Reg.

Nec deficiat, ait David, de domo Iob Gomeritiano sustinere. Pro quo secunda translatio habet, tuxum leminis sustinens, & leprosus tenens fufum, & eadens gladio, & indigens pane. Lepta quippe perfructus, qui grauis peccati labe torquatur: fufum verò teore, est virilis vix fonta facta relinquare, & sermone conuersationis illecebrofiam molliciem exhibere. Gladio cadit, qui furorem diuini indignationis incurrit. Pano indiget, quem à perceptione Christi corporis, ptoprii reatus penna coarctet. Ille est enim panis viuus, qui de caelo descendit. Si ergo post fluxum feminis leprosus factus, pcepto legis, extra castra manere compelleris, cur adhuc in eisdem castris etiam bonis primatum obcinere conderis? Nam quid non Ozia Rex eum super be adolens incensum super altare thymiamatis voluisset, postquam se plaga lepra caelitus petculum agnouit, non modò à sacerdotibus de templo expelli patienter tulit, sed & ipse celetiter egredi festinauit? Scriptum quoque est: Cumque

2. Paralip.
26.

responderet cum Azarias Pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & festinè expulserunt eum. Moque subiungitur: Sed & ipse perterritus, accelerans egredi, et quid sensisset illicet plagam Domini. Si Rex corporali lepra percussus, à sacerdotibus eijs de templo non contempnit, tu leprosus in anima, cur tot sanctorum Patrum iudiciò facris altaribus remoueri non pateris? Si ipse, dimisso Regis dignitatis imperio, habitare in domo priuata vsque ad obitum non erubuit, tu cur à sacerdotali officio confundaris atque descendeas, vt in pauimentis sepultura conclusus, te inter viuos Iudeas quali mortuum deponas? Et (vt ad illam Iob mysticam recurramus Nilotiam) si ipse gladio cotruili, quomodo alium per sacerdotalem gratiam suscitabas? Si ipse exigentibus meritis, indiges pane, id est à Christi carnis es corpore; quo pacto alium poteris lepra mensis dapibus satiare? Si tu Ozia lepra es percussus in fronte, hoc est, infamie nota debentis in facie, quomodo alium poteris obdocta per petratu etimiois huiusne purgare? Erubescat ergo tumefacta superbia, oec super se extollit inaniter appetat, quam infra se ptoprii reatus sarcina non medioctiter grauat.

CAPVT II.

In Sermones de S. Marthe.

Cum David per Nathan Prophetam clementia diuina promitteretur, ex eius semine nasciturum, qui suo sancto nomini construet. B. Petr. Dam. Oper. Tom. IV.

A ret templum: & Christum manifestè de nouis adiecit: Ego ero illi in patrem, & ipse erit mihi in filium; moque Ecclesiam, quæ corpus est Christi, qualis esset futura, de promeriti, dicens: Et fidelis eris domus mea, & regnum tuum vsque in æternum ante faciem meam, & ibi eris tuus eris firmus ingier. Ille gratias agens, inter cetera orationis sue verba sic ait: Si d & parum visum est in conspectu tuo, Domine Deus meus, quia dilexisti me, nisi loquereris etiam de domo serui tui in longinquum; moque subiunxit: Ista est enim lex Adam, Domine Deus. Ac si perspicue dicat: Sicut in terreni mundi huius eruditio Adam conquisitiuam pollestatiam secutur parentem, itaque ex hac radice totius homani generis decreuit pullulare ptopaginem; ita nunc eum mundum renouare disponi, me quasi ouem Adam facis, dum Christum ex meo semine nasciturum, qui est auctor, & caput Ecclesie, polliceris. Ista est, inquit, lex Adam, quia sicut ille etat in filiis suis huic mundum visibilem possidebat: ita & ego populi spiritualis in Christo pater efficior, cum illo, qui in calis est, perpetuo regnaturus. Sicut enim de costa illius formata est viuientium mater Eua; ita de latere Christi, qui ex me nasciturus est, vigila penitenter egredietur Ecclesia. De hoc nouo, & spirituali mundo scriptum est: Domini sunt cardines terre, & posuit super eos aures. Orbis enim super terre cardines ponitur, cum sancta Ecclesia tamquam super bales doctrinae Euangelicis solidatur.

B

Gen. 2.

1. Reg. 4.

CAPVT III

In Epistola ad B. quæ est, vt exteriori prudentia; spiritualis prudentia prestat.

Fecit autem David sibi nomen, cum reuerteretur capta Syria, in valle Salinarum, castris duodecim millibus. Verus enim David Christus, totius scilicet viribus, & pulcher aspectus, in valle Salinarum duodecim millia hominum strauit: quia per Apolos suos de falsa, immo falsa huius mundi sapientia triumphauit. Qui enim duodecim spiritualia pugili bellatores habuit, quasi totidem per eos hominum millia trucidauit, dum stultæ sapientes à frivole sapientie vilitate coarctat. Quorum videlicet bellatorum vnus ad Cotinchos dicit: In corniculum ambulauerit, non secundum carnem militauerit: nam arma militie nostre non carnalia sunt, sed potentia Dei, ad destruendum inuicemque consilia corporis destruentes, & omnem altitudinem extolentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redegentes omnem intellectum in obsequium Christi.

2. Cor. 10.

CAPVT IV.

In Epistola ad Albericum : qua super decem
questionibus respondet.

1. Reg. 8.
et 10.
Num. 11.

QUÆRIT: Qui erant Cerethi & Phlethi, qui
bellatores dicuntur fuisse David? Legitur
in libro Numeri dixisse Dominum Moysi: Con-
grega mihi septuaginta viros de senioribus Israel, quos
tu nosti, quid senes populi sui ac magistri, et duces
eius ad effugium tabernaculi iuderis, faciesque ibi stare
tecum: et auferam de spiritu tuo, tradamque eis, ut
sustineant tecum omnes populi, et non tu solus graneris.
Ex istorum itaque stipe duce processerunt en-
gationes: quarum vna Cerethi, altera dicebat
Phlethi. Ex Cerethi quidem, dans iudicium,
Phlethi, puniens interpretatur: ut quos illi
adiudicarent morti promulgando sententiam,
illi punirent irrogando vindictam.

CAPVT V.

In eadem Epistola.

1. Reg. 8.

FILII autem David Sacerdotes erant. Cui filij
David Sacerdotes fuisse dicuntur, quia nul-
latum cum filiis Aaron consanguinitatem, nisi si-
cut et e: et tribus habuisse nesciuntur? Sed scien-
dum, quia dum Sacerdotes venerabiles, ac Ma-
gistri constituuntur in populo, aliquando nomi-
ne Sacerdotum designantur Principes, vel Do-
ctores, sicut alibi reperitur: Ita Ieremias erat Sacer-
dos David, id est, magister. Ita quoque cum di-
citur: Filij autem David erant Sacerdotes, sic intel-
ligendum est, ac si dicat: Quia magistri erant
fratrum suorum, vel certe principes inter cete-
ros, sicut habet antiqua translatio. Nam ubi no-
ta dicit editio: Filij David erant Sacerdotes: in
veteri legitur: Filij autem David principes erant
ante Regem.

2. Reg. 10.
Ira Iudai-
ca.

CAPVT VI.

In Epistola ad Cluniacenses Fratres.

1. Reg. 10.

FACIAM, inquit David, misericordiam cum Annou
filio Naas, sicut fecit pater eius mecum misericor-
diam. Misit ergo David consolans eum per seruos su-
per patris interitum, (utque historiam compendio-
sa relatione succingam) tulit Annou seruos Da-
uid, rursusque mediam partem barba eorum, et pra-
vidit vesces eorum medietate usque ad nates, et dimisit
eos. Quid enim per Annou, nisi nequitiam spiri-
tus? quid per barbaramque vitorum est propriis,
nisi sanctarum fortitudo virtutum? quid etiam
per vestes, nisi sanctitatis intelligitur iudicium?
Iam Plalmista perhibente, qui ait: Sacerdotes tui
induantur iustitiam. Annou ergo sedus amicitie
repositentibus, mediam barbe partem redit, quia
hostis antiquus aliquando fortiter operantis ru-
bur immouit, sed postquam barbaram rursus, etiam
vestimenta precidit, quia mors, ut malignus spi-
ritus interiorum admittit fortitudinem, conle-
quenter etiam exteriorum conspicue conuersa-
tionis exuit honestatem. Quid est enim vestes
hominum ad nates usque praevidere, nisi eos à
superducto velamento iustitie usque ad oblecta-
ni, & inuerecundi operis turpitudinem denu-
ciare?

Psalm. 137.

CAPVT VII.

In Epistola ad Martinum.

1. Reg. 10.

CVM David perpetrati reatus arguitur, mox
ut in vocem confessionis erupit, dicitur: Pec-
cavi Dominus, ex ore Prophete proximus audiuit.
Dominus transiit peccatum tuum, non meritis. Et
quia se occisio prebuit, hoc etiam te fraudari
non passus, quia nonnulli à pueris in religionis
ordine constituti, sola inobedientia superbix mi-
sta deperierunt: eum in saeculo plurimum post im-
manium criminum perpetrata flagitia, per hu-
militatis studium indulgentium promerentur.
Ecce enim David adulterium, homicidiumque
commisit: Saul verò Samuelis inobediens extitit.
Sed quid, quod ille nullo interveniente, vel
in puncto veniam metuit: alterum verò nec pio-
pria confessio, nec Prophete tam lugubris &
amara, atque prolixia supplicatio reconciliavit.
Planè si Scripturae series utrobique discutatur,
copiosior Saul, quam David in verbis poeniten-
tie reperitur. Ille siquidem duxtaxat id quod
proximum est: Peccavi Dominus, ille autem ait:
Peccavi, inquit, quia peccatissimus sum, sermone
Dominus, et verba tua, timeo populum, et obediens
vaci eorum: atque ipsum postmodum repetens,
ait: Peccavi. Accessit autem, & longanimitas val-
de Samuelem oratio, de quo videlicet dicitur: Cha-
rissimusque est Samuel, et clamavit ad Dominum tota
nocte illa. Sed divina voce responsum est: Vsq-
quo, ait, tu luges Saul, cum ego praeceperim cum ne re-
gnes super Israel? Quid est ergo, quod alterius
poenitentia pie suscepta, alterius autem sub di-
llectis seueritatis est examine reprobata, nisi
quod ille scelus inobedientie, spiritu superbix
pauipendens, nequaquam pleno corde poenituit:
hoc autem pauca quidem protulit, sed eius visc-
era diuini timoris gladio transfixa, veri luctus
amaritudo repleuit: Hæc, queso, considerare nò
negligant, qui cum inobedientie obediunt, de
granulorum se immunitate criminum procaciter
iactant. Quorum profectò nonnullos ispe vide-
mus ad agendam confessionis iudicium frequen-
tare, solo se deuote prosteruere, timoris se, & ac-
curatis verbis magis facere, quam humiliter ac-
cusare: atque ideo nonnumquam eorum mores ad
idoneæ correptionis emolumenta procedere, qui
videlicet cum Saul ore poenitent, corde tamen.

2. Reg. 10.

1. Reg. 10.
et 11.

2. Reg. 10.

1. Reg. 10.

1. Reg. 10.

CAPVT VIII.

In Epistola ad Cardinales Episcopos.

Sicut olim Romanorum Consules ex diuersis
Sinuadi partibus reportabant, peracta hostium
cede, victorias siue isti nunc animas homi-
num de manu diaboli debent liberare captiuas.
Ad hos quippe victoriarum titulos, ad hos de-
bent semper inhære triumphos: videlicet ut an-
tiquo prædoni animatum percutientium manu-
bus rapere, & Regi suo Christo signa gaudent
victoria reportare. Hunc porò consilium Da-
uid signauit, cum Rabbath ciuitatem victor
obtinauit. Rabbath quippe multitudo, vel gran-
dis interpretatur: quod non inconuenienter
vniuersitatem huius mundi significare enno-
scitur. David itaque Rabbath obtinuit ciuita-
tem, cum suis legibus Christus grandem & eo-
piam huius mundi subdidit multitudinem.

2. Reg. 10.

Coronam verò de capite Regis i istis, David ab illis, ubique, sicut Scriptura testatur, imposuit: quod tunc verus David Christus impletur, cum mundi sapientes, quibus quodammodo diabolus ornabatur, eripuit, & in sui decoris, & gloriæ diadema conuerit. Multitudo quippe fidelium non modò Christi, sed & Doctoris cuiusque cotona perhibetur, cuius prædicatione conuerit. Sicut Paulus Philippensibus ait: *leaque, fratres mei charissimi, gaudium meum, & cura mea, sic sitis in Domino.* Sed & prædam, iuxta Scripturam, asportauit multam valde præda quippe de Rabbath tollitur, cum ex hoc mundo quique fideles, atque deuoti ad Dei omnipotentis obsequium conuertuntur. Vos, inquam, o sancti Pontifices, vos possimum huiusmodi debetis esse prædores, qui quotidie desudis uiliis hominum de manibus reprobis possessoris eripere, & triumphales Regi vestito David manibus reportare. Nec tamen sufficit, cum diabolo rapus, ad Deum quisque pia deuotione conuertitur, nisi mox etiam à statu sui ditiæ quasi crebro sacre prædicationis malleo conteratur. Unde per Hieremiam: *Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus, & quasi malleus conterens petram?* Verba quippe Domini quasi ignis sunt, quia frigus expellunt, calorem mentibus ingunt: malleus autem sunt, quoniam oblationis, & peritæciæ ductum molliunt. Congruè ergo sacra subnectit hystoria: *Populum quoque eius adducens serauit, & circumcise super eos ferrum carpenta, disingue cultri, & transiit in typum laterum.* Quid enim per ferrata carpenta, quid vique genus est caruorum, nisi fortium, atque inexpugnabilem quadrigam sanctorum Euangelistarum, ac per hoc uniuersam diuinitatem Scripturarum intelligere debemus eloquium? Nam, prout alibi iam diximus: Vile quidem ferrum, tamen edomæ omne metallum. Sicut ferrum metallis omnibus domiatur, sic Euangelica doctrina duras mentes emollit cognoscitur. Quid est ergo super capros homines letrata carpenta circumagere, nisi sacre Scripturæ totis humanarum mentium atem trituare, ut in eis ferrum diuini, & viatorum transcitantium glebas obtineat, & eas ad suscipiendas mandatorum celestium, leges complanare, & exquare consentaneet quid est eos cultris diuidere, nisi peccatorum hominum conscientiam ad confessionem diuini verbi prædicationibus appetere? De quo verbo dicit Apostolus: *Gladium spiritum, quod est verbum Dei;* tunc enim tanquam spiritualibus cultris homo diuiditur, cum ad deregendas nolæ suæ plagas diuini verbi gladio drecatur. Cur autem eos in typum laterum transiisse narratur, nisi quia lateres, & terreni sunt, & decodi? Tunc enim peccator in typum lateris vertitur, cum ad prædicationis vocem sancti Spiritus attorem concipit, & vetaciter humilitas terram se ac lutum esse perpendit. Sic itaque quisque conuersus, ac penitens in lateris formatu imaginem; cum & humiliatur ex suæ fragilitatis luto, & quasi rubeſcit, suæ flammæscit in amore diuino, ut dum se terrenum puluerem pensat, ex totum ad transcendendas Adogatis, qui se reuocauit, accendat. Unde & Adam interpretatur, terra rubra; ut ex primi patris nomine quisque condiscat, vel quid originaliter sit, vel quid eum actualiter esse conueniat. Ad hos itaque sacerdotes Ecclesiarum, ad istas sancti Pontifices

debeant anhelare victorias, non sumptuosas epularum festiuitates, non resolu lenocinanti petulantia voluptas. Post mundi quippe nascentis exordium, per mille tercie atque sexcentis annos humanum genus sine vini poculo, & esu carum viris: nec tamen quispiam, quem Scriptura commemorat, vique ad obtum languore contabuit.

CAPVT IX.

In Epistola ad Albericum, qua et super decem questionibus respondet.

Egressus est autem Rex David Hierusalem fugiens Absalon; & derelicti decem mulieres concubinae ad custodiendam domum. David à facie Absalon fugiens, decem concubinas in domo reliquit, quas Absalon per incestum turpiter fodat. Quia Redemptor noster, dum, eiciens de ciuitate Iudæa, in desertorum gentium properat, relinquit in domo legis Iudæos non vitaliter incedentes, sed muliebri conuersatione viuentes; qui omnium per decem concubinas non incongrue figuntur; quia dum enotoiter legis præcepta custodiunt, non calum tamtimonij mereorur ascendere thalamum, sed absque fidei coherentes annulo, fortitum pro concupio pellicarum. Quam Absalon lasciuia polluit; quia malignus spiritus reptobas impiorum animas quasi prostruendo contumipit; quia per excessus diuersorum scelerum cum talibus fornicatur; & tanquam submersa sibi prostituta incestus violenter amplectitur, dum adhaeritis eorum operibus delectatur.

CAPVT X.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, quid maiori sit dignus honore, qui dignitatem præicit, quàm qui in ea persistit.

Absalon siquidem interpretatur, Patris pax; per quem designatur populus Iudæorum, qui usque ad mortem persecutus est Christum. De quo populo per Esaiam dicitur: *Filius gentis ex exaltati, ipsi autem spernerunt me.* Qui patris pax lute dicitur, quoniam in illo specialiter populo per legem datam, per victimarum sacrificia, per tabernaculum denique, siue templum Deus quiescere videtur. Sicut David: *Nunc, inquit, in Iudæa Psal. 75. Deus in Israel magnus nomen eius.* Atque ut ille populus patris pax esse videatur, audi quod sequitur: *Et saluum est in pace locus eius.* Sine per Absalon, Iudæa traditor designatur, qui & ipse patris pax non immerito dicitur; sicut ipse de illo Christus in Psalmo conqueritur dicens: *Eterni mei pax Psal. 40. mea, in qua sperabam, quod edebat pater meus, magnificauit aduersum me supplantatum.* Nam & Christus nunc in cõgret pater asseruit, sicut Propheta testatur: *Vocabitur, inquit, Deus Iustus, pater Iusti faculi, princeps pacis.* Ille ergo dicitur princeps pacis, & ille pax patris. Cui etiam, Iudæi videlicet, in ipso persecutionis articulo pacis osculum non negauit. Nec mitum si Iudæ traditoris speciem Absalon tenuit, quem non solum in persecutione David, sed ipso quoque genere suæ mortis expellit. Ille siquidem querco, dum transire vellet, inhaesit, ite se laqueo, Scriptura testante, suspendit. Ut quoniam veterque redundans vitæ felle nequitia, & terra indignus erat, & celo, inter utrumque libratus, & rectè perierat.

Philip. 4.

Hier. 23.

Reg. 12.

I. Reg. 7.

2. Reg. 15. & 16.

1. Reg. 15.

Esai. 2.

Psal. 75.

Psal. 40.

Esai. 9.

Math. 26.

2. Reg. 18.

& ad eam nullatenus applicaret. Nam & Achitofel, qui David persequi non dissimularet voluit, exigentibus meritis, idipsum genus mortis elidit: hoc enim Achitofel persequenti David

Ref. 17

4. Ref-t6

tegit; ne cum Aholam persequeretur Saul
conuulsum dedit, ut concubinas pariter, quas di-
miserat ad custodiendam domum, facilius pre-
missione pollueret, atque ad fundandum pa-
trem numerus suas turpes inceperat. Quid au-
tem per decem concubinas Dauid, nisi pars illa
Iudae plebis exprimitur, quae Christum ve-
rum vique Dauid fugientem in gentilitatis de-
serta non sequitur, quae legis se habere decalo-
gum gloriatur? Per numerum utpote concubi-
narum, numerus etiam iniqui mandatorum con-

264

CAPVT XL

In eadem Epistola.

1. Ref. 1

Cumque uenisset David in castra Median, Soli
filium Naam, & Machir filium Amichel, & Ben-
gajiam Galaadites obsecravit eis frumenta, & caprea,
et uasa fililia, & cetera. Medianice uero, qui pro-
hibere Regi David ita tora, & caprea, quid aliud
significauerit, quam Gentiles conuersos ad fidem?
qui dum pijs actibus lucebant insistent, quasi
terrenis opibus linteamina pararent. In quibus
utique Dominus iunaret requiescere. Hæc enim
sunt Evangelica lilia uellimenta, quæ Apostoli
super animam ponunt, & Iesum secrete desolent

March 3

CAPVT XII

*In Epistola ad Alberticum; in qua super decem
questionibus respondet.*

Fuit autem ibi praelium dispersum super faciem
terrae. Et multi plures erant, qui circumspiceret
salutem de populo, quàm vi, quae voraretur gladio. De
qua fecunditas in libro Hebraicarum questionum
hinc B. Hieronymi verba sunt: Saltum

g. Micro

hunc, inquit, qui plures consumpsit, quam
gladius vorare legitur, bestias ferocissimas, que
in saltu erant, Hebræi auunt, à quibus plu-
res consumpsit, quò à gladio vorati fuerint.
Videtur hic, vt videtur, Hebræorum fuit intelle-
ctus. Nobis autem videtur, quia velati quique, et
insunt, qui cum Abime pridi: illi ones existe-
rant, Deo detentis excubitis, arboribus occurrenti-
bus impingebant, etque idcirco dicunt, quia plu-
res eccidit saltu consumpsit prompti, quibus
hic, qui saltu gladio rucidante vorati. Quod si
debeant in: igit non ambigunt, si ipsi sicut con-
sequenter vel in periculis autendunt. Nam
pollentem pigmentis: Multo plures erant, qui
saltu consumpsit de populo, quibus hic, qui vo-
caverat gladiis in die illa: prædixit subingit.
Acidius autem, vt occurrit. A gladiis feris domi
sedens inuolu: cumque ingressus fuisset mulas sub-
ter condidit quærentem, et magnam, adfatis expe-
dit quærentem: Illi consumpsit inter cæcum, et terram,
mulas, cui incederet, præparat.

CAPVT XIII

In Epistola ad D. Abbatem, cum prout scribit.

BERZILAI Galaaditæ senex valde, id est, uirgo-
barius, ut sacra testatur història, *descendens*
de Regelim, transiit ad Regem Danid Iordanem; cui
Rex: Veni, inquit, ut requiescas mecum in Hieru-
salem. Ille answergens, excusationem sibi dedit

2. 1955. 10.

March 1941

*Rex in Hierosalem? & adiecit, Numquid viget A sensus viri ad discernendum suum, & amatum? aut delectare potest serum suum cibum, & potum? vel audire possunt vocem cantorum, & cantatricum? Venerat enim talium hominum sensus iactinsecus obtusi sunt; quia spiritualia mentis edulia, vel intimæ iubilationis organa non discernunt; non enim eas sapit cibis ille caelestis, ad quem Propheta spiritualiter conuocat: *Gu fite, inquit, & videri, quoniam suauis est Dominus*. Nec illa fauces eorum mella discerunt, de quibus aiebat: *Quoniam dulcia faucibus meis eloquia tua, Domine, super mel, & fauus ori meo*. Necdum ad illud Sapientia discubuerit conuiuium, de quo in libro Proverborum dicitur: *Quia, Sapientia immolauit vitulum suum, misit vinum, & proposuit mensam suam*. Vbi & sequitur: *Misit ancillas suas ut recarent ad acrum, & ad marta ciuitatis: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod misit vobis*. Hi voces etiam cantorum, & cantatricum non audiunt; quia quæ sanctorum Martyrum, quæ sanctarum Virginum ante Deum subile modulations, nullatenus comprehendunt. Nam quia carnaliter conuersantes, ad Dominum contemplationis corda non eleuant, ex leuiss harmonie modulor, & mellissimas Angelici concentus suauitates ignorant. Vnde non immerito senex ille Berzellai fuisse dicitur de Regem, quod interpretari dicitur, pedes. Pedicetes enim tales ambulant; & quoniam à terrenis conuersationibus tenere se suspendere nesciunt, ad comprehendenda caelestis melodiarum cantica non assurgunt; nolunt enim nisi pedes semper incedere, atque ideo nequeunt alta iubilationis incitorum gaudia penetrare. Et quoniam terreni scilicet, in quibus ipsi sunt, duros eos, atque insensibiles reddunt, spiritualia beatorum contemplari subilia nequeunt. Hinc est etiam, quod iste Berzellai Galaadites affectus, quod aceruus testimonij interpretari dicitur, quod aceruus ille testimonij, qui Galaad dicitur, à Laban, & Jacob de lapidibus factus agnoscitur, bene per hunc Galaaditem, duris, ac lapidei homines designantur; qui dum ad amorem spirituales vitæ cor non emollunt, tamquam lapides facti, in pertinaci secularium negotiorum vigore durescunt. Ad quam ditionem pertinet, quod idem quoque Berzellai, ferrum meum interpretari dicitur. Quid est durus ferrus? & quid obdurnatus corde peruersor? In malis enim animam nunquam intrabit sapientia. Et congrui ferrum meum, quasi de se quilibet homo durus, & obdurnatus dicitur; quia dum statuit in propria perseverare duritia, in consilia se nunquam projicit aliena, & quia rigidus, & inflexibilis ad caelestem Hierosalem cum David rege non graditur de via, quam temperat cum Berzellai, ad terram Madian, hoc est, ad vicem veteris primordia reuocatur.*

CAPVT XIV.

In eadem Epistola.

1. Reg. 20. Vique venisset Rex David in Hierosalem, videlicet decem concubinas suas, quæ reliquerat ad custodiendam domum, & tradidit eas in custodiam: nec est ingressus ad eas, sed rursus claue usque ad diem mortis suæ viduitate viuens. Concubinae, quæ non sequentes David, domum seruati, hi sunt, qui in veteris Legis custodibus perseverant. De

quibus profectio concubinarum dicitur: Quia de aeterno non est David ingressus ad eas, sed rursus claue usque in diem mortis suæ viduitate viuens. Iudæi plane nec clausi sunt, & in viduitate viuunt, quoniam ad virum sanctæ Ecclesiæ nec accedunt; nec ad eos caelestis ille sponsus ingreditur; quia tamquam mulierculis à diabolo profectis, suam peribæ & contubernium dedignantur, eisque, quæ polluti sunt per adulterium, repudijs dæ libellum. Et hoc, quod non sequuntur virum, nec contubine, nec vocantur vxores: quia dotali fœdere, ac nuptiali copula proposita indigni, non illam parum subolem, quæ paternæ benedictionis possideat hereditatem. Nobis autem è contrario dicitur: *In hoc vocari ellis, ut benedictionem hereditatem possideatis*. Nam & idem dicit Apostolus: *Virum qui ex fide sunt, benedicent cum filiis Abraham*. Quicunque autem ex operibus legi sunt, sub maledictione sunt.

CAPVT XV.

In Epistola ad Althericum, in qua ei super decem quaestionibus respondet.

*D*avid postmodum non est ingressus ad eas, sed rursus claue usque in diem mortis suæ in viduitate viuens. Perdidit enim virum, de quo per Esaiam dicitur: *Quoniam accepimus septem mulieres virum tuum*. De quibus & per Salomone dicitur: *Quia septingenta sunt Regine*. Acceperunt itaque septem, quæ amiserunt decem. Caulestem quippe sponsum sancti sibi confederavit Ecclesia, septiformi scilicet spiritus dono repleta. Quem sponsum Synagoga, quæ Decalogi mandata perperat, perdidit, seduloque permansit; quia dum in demo consueti ritus, & legalium caeremoniarum immobiliter persistit, cum Rege David in deserta gentium exire contemnit.

CAPVT XVI.

In eadem Epistola.

*T*ertium quoque fuit bellum in Goliath Philiistin, in quo percussit Adeodatus filium saltem polimiarum Bethlehem Goliath Gethem. Quod nimirum facile valet intelligi. Nam Goliath interpretatur, lacus. Et sicut periclitatur qui in lacum leonem mittitur; sic David quasi leonem se dentibus tradidit, cum in rabiem Goliath se periclitatus immergit. Idem David Adeodatus iure dicitur; quoniam à Deo est electus in regnum. Qui etiam filius saltem vocatur, quia de pascuis saltum, ubi oues alebat, educhus agnoscitur. Nec sine causa idem David polimiarum dicitur; quia mater eius de genere Beselehel exiit, qui tabernaculum sacerdotum in deserto construxit; in quo etiam nouissima polimiarum operatione contexit. Bethlehemites quoque non incongrue dicitur, quia à Noë duxit, origines, & de Bethlehem fuerant tempore famis ingressi, atque ad eandem Bethleem sunt testate morte postmodum vberitate redacti. Quid autem Adeodatus cum omnibus suis his adiectionis, ipse proculdubio sit David, sequentia declarant, ubi dicitur: *Ubi quatuor nati sunt de Araph in Geth, & occiderunt in manu David, & seruatum eius*. Sanè quid etiam per hæc mystice significetur, exponerem, nisi quod

F 3)

periculum est, epistularum mihi breuitas prohibere. Iuxta mytilicum scilicet Intellectum, hanc omnia referuntur ad Christum Ipse enim Adeodatus est, de quo per Esaiam dicitur: *Partus natus est nobis, & filius datus est nobis.* Qui filius salus non incongrue dicitur, quoniam ex laudis secundum carnem nati dignatus est, qui dum nullum fructum spiritualis germinis attulerunt, velut agrestes arbores non in hortu plantatae, sed in saltu nate steriles extiterunt. Unde legitur: *Vox clamantis in deserto*, hoc est, in infructuoso ludzorum populo. Polimixarius quoque Redemptor noster merito dicitur, quia velut texturini operis studio vixit, dum & de sua fidelibus induit, & et illis iustitiae vestimenta contexit. De suis quippe vestibus per Apollonem dicitur: *Et exhibere sibi pluviam Ecclesiam, non habentem maculam, neque rugam.* Ita per Prophetam: *Omnes huius vestimenta vestieris.* De Christi vero fidelibus, Psalmista canit: *Sacerdotes tui induantur iustitiam.* Et per Ezechielem Dominiui improperat animarum, quam spiritualibus indumentis decenter orauit, sed enim ipsa machinae sordibus polluta deferuit: *Vestitus es, inquit, dispersis, & calciani te hyacinthis, & cinis te hyssopum, & indui te subtilibus, & cinis te ornamens.* Ex paulo post: *Et vestisti es hyssopum, & puluitem, & multis coloribus.* Quid ergo mirum, si Redemptor noster polimixarius dicitur, qui virtutis decore polimixio induit animas, quam sponsali iure fovit? Ipse est enim Dei sapientia de qua per Salomonem dicitur: *Quia, quae sunt lenam & linum, & operata est consilio manuum suarum.* Cuius digiti apprehenderunt fulsum, cuius omnes domestici vestiti sunt duplicibus: cuius etiam caro stragula vestita facta est in passione. Sed eadem byssus, & regalis purpura indumentum illius est in resurrectione. Qui etiam Bethleemites iure vocatur, quia in Bethleem de Virgine natus agnoscitur. Quod autem dicitur: *Quia tertium bellum fuit in Gob,* hoc intelligitur, quia vocas David Saluator Israeli, ante legem & sub lege, ac postmodum in Evangelica gratia fideles semper bellatores habuit, per quos contra Philistaeos, id est, aduersus malignos spiritus dimicavit. Ad hoc iraque tertium bellum David venit in Gob, qui interpretatur, lacus; quia Redemptor noster dum velut fortis armato fortior superuenit, ipse per se etiam visque ad inferna descendit. Unde per Psalmistam dicit: *Posuerunt me in lacu inferni, in tenebris, & umbra mortis.* Illic percussit Goliath Getheum, quia dom electorum animas de gehennae lastris eripuit, antiquum hostem, qui super eos tyrannidem exercebat, lethali vulnere saucivit.

CAPVT XVII

In Sermones de Virginitate.

2. Reg. 23. **D**avid sedens in cathedra, sapientissimus princeps inter ceteros. Ipse quasi tenerius ligni vermiculus, qui octingentos interfecit imperu vno. Quid est quod David tam notus, tam iocundus pietatis laudis extollitur? Quia est iste tam homilia, tamque sublimis? Quia, inquam, est iste David ita debilis, atque despectus, ut vermiculi speciem gerat? Ita fortis & validus, ut vno impetu octingentos homines interficiat? In palea namque literarum videtur esse tuniculam, si non in me-

A nulla spiritus lateat sacramentum. Quis ergo vermiculus iste, nisi iste, qui per eundem David ceteri in jumento: *Ego enim sum vermiculus, & non habeo* P/sal. 21. *me?* Sicut enim vermis ex sola ligni materia gignitur, ita Christum absque virili semine de solo virginali utero genitum. fides Catholica confitetur. Sed quamvis ita vermis tener, & debilis, ligni vero duritia fortis, ac solida; vermis tamen lignum vertit in cariem, & eorum genus reddit, & cauum. Ita Redemptor noster verus visque manu fortis, atque desiderabilis, qui semetipsum exinanivit, qui non habens speciem, neque decorem, malidus, ac despectus apparuit, humanum genus, unde ortus est, paulatim a suo rigore molliuit, magnamque sibi in electis suis habitationis spacum procuravit. Hic laqueus David sedet in cathedra, qui in paterna missibili gloria constitutus, omnia iudicat. Cui pater ait: *Sede a dextris meis.* Sapientissimus est, quia ipse Patris Sapientia est. Sed quomodo David dicitur princeps inter tres, cum ille non inter alios quolibet principatum, sed super omnes potius Regularis Imperii teneri iudicium? Lacus enim ista despectus, non exaltat; deprimat, non extollit, cum ille oon tam tribus interesset, quam omnibus superesset. Sed cum ab illo David videtur sententia ista dissolvere, est tui valeat aptissime convenire. Beatus enim ac octingentos inter fecit imperu vno. Octonarius numerus ad resurrectionem, centenarius pertinet ad perfectionem. David ergo vno impetu octingentos interfecit; quia Saluator noster omnes, qui vel perfectionem huius appetunt, vel resurrectionis gloriam concupiscunt, gladia sui spiritus interfecit, dum eos per incarnationis ac crucis suae mysterium ab amore mundi huius mortuos reddidit; & hoc, vno operatus est impetu, id est, vno suo incarnationis adventu. *Semel enim pro peccatis nostris mortuus est, iam ultra non moritur.* An non eius adventus iure vocatur impetus, de quo Salomon ait: *Ecce iste ventus salubris in montibus, stransiliens colles.* Et David: *Exultavit, inquit, ut gressus ad curandum viam.* Qui enim currit, proculdubio impetum facit. Nam & Verbum Dei tanquam rimas aquarem viscentium enim impetu venit, & sicut torrens cumda doctrinarum ardentium inquinamenta subvertit. Vide & in Cantica Canticozum dicitur: *Fons hauriunt, puteum aquarum viventium, quae fluunt impetu de Libano.* Cant. 4. *Haec ergo Regi tam humili, tamque sublimi, tam infirmo, sed ita fortissimo gratias referamus: qui iocundo fieri dignatus est vermis in ligno, ut nos constitueret cines in caelo. Ideo vastum humani generis inimicum in se permixsit insurgere, ut ex eo postmodum non modò per viros, sed etiam per feminas triumpharet.* Cant. 2. P/sal. 18.

CAPVT XVIII

In Epistola ad Albericum, in qua ei super decem questionibus respondet.

Quia cur in Scripturis sacris sit ista diversitas, ut in libro Regi legatur David dedisse aream Ornan Iebusi, simul & boues, qui

2. Reg. 24.

offerendi erant in holocaustum, sicuti argenti tantummodo quinquaginta: cum in Paralipomenon pro sola arca decem mille narentur auri sexcentos sicles: Sed sciendum est proculdubio, quia in libro Regum boves tantummodo quinquaginta sicles argenti comparasse David legitur; quanti vero arcam comparaverit, illic omnino sietur. Paralipomenon vero liber de bobus è contrario taceret, et emptam sexcentis auri sicles arcam perhibet. Quod facile peruidetur, si utriusque libro ipsa verborum series diligenter attenditur. Nam in libro Regum luc est udo verborum: Emit

ge David arcam, & boves argenti sicles quinquaginta. Vbi sic distinguendum est, ut prius Scriptura dicat: Emit David arcam, nec exprimat, quantis deinde sequatur: Et boves argenti sicles quinquaginta. In libro vero Paralipomenon ita legitur: Dedit ergo David Ornam puleo sicles auri infusum ponderis sexcentis, & aspicante illi altare Domini. Sic igitur veraque sibi Scriptura diluist, ut illa bouem, illa solius atex namer et pretium. Res igitur, quibus pretij mensura praefiguitur, nascitur, sed Scilicet sancta libimet inuicem non repugnant.

Expliciunt Testimonia Libri secundi Regum.

Incipiunt Capitula Libri tertij Regum.

1. **D**E Abisag Sunamitis, quae Regi David ministrabat, & cum eo dormiens, senilia eius membra fouebat, & tamen integra mansit.
2. Quod David dum viuit, & Ioab, & Semei peperit: moriens vero perdendos eos mandauit.
3. Quod dicitur, Salomon quadraginta millia praefepa equorum curritum habuisse, duodecim millia equestrium.
4. Quod de eodem dicitur: quia locutus est tria millia parabolas, & fuerunt carmina eius quinguae millia: & disputasse etiam de lignis, & de inuentu, & volacribus, & reptilibus, & piscibus.
5. Quod Salomon duas à dextra lauaque columnas in templi vestibulo statuit: quarum unam Iachim, alteram Booz vocauit.
6. Quod vasa templi Domini in campestri regione Iordanus in argillosa terra sasa sunt, inter Sathor, & Serthan.
7. De eo, quod cum Sacerdotes exissent de sanctuario, nebula domus Dei repleta est, ita ut Sacerdotes non possent propè astare propter nebulam.
8. Quod non esse dicitur argentum, nec vllius pretij putari in tempore Salomonis.
9. Quod Salomoni fuerant vxores quasi Regina septingenta, & concubinae trecentae.
10. De muliere Sareptana, ad quam Elias transmissus, inuegit eam duo ligna colligentem, ut coqueret & sibi panem, ac filio suo.
11. De eo quod orante Elias, nebula parua quasi vestigium hominis de mari conscendens apparuit.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri tertij Regum.

CAP V T L

Ad C. Praefatum, ubi cum ad certamen prouocis.

Reg. 1. **Q**uasi fuerat David Regi, seruus sui adolescentulum Iechisam in cunctis finibus Israel, & inuenit Abisag Sunamitam, & adduxerunt ad Regem; quae dominabat cum Rege, & ministrabat ei, & non exprimit eam Rex. Quae est autem haec puella, quae de cunctis finibus Israel tanquam singularis eligitur, & David Regi, ut cum eo dormiat, & frigescentes artus calefaciat, copulatur? Interroga Salomonem, & ipse tibi puellae huius aperiet sacramentum: *Pesside*, inquit, *septentem*, *pesside* intelligitur. Vis etiam audire virginis huius amplexus; ait: Ne derelinquas eam, & apprehenderis, ama illum, & exaltabit te: circumdabit illum, & glorificabit te: honora illum, & amplexabitur te. Sapientiam ergo, hoc est, sanctam vitam amplectamini; vxorem, ut ingeniam,

B & hereditate condignam sobolem procreemus. Non enim ex hac vxore motitura nobis est successura posteritas, sed quae perpetua sit vidua. Nam quod de corruptione nascitur, necesse est corrumpatur; at quod virginitas gignit, interire non nouit: nec est vitio corruptionis obnoxium, quod ex incorruptione forit procreatum. Sed videamus interpretationem istorum nominiu, ut valeamus comprehendere sacramentum. Abisag namque interpretatur, pater meus superfluous, vel, pater mei rugitus. Hic superfluous, non superfluitatem, quasi non necessariam, sed abundantiorum Dei Patris significat gratiam: Rugitus autem, vehementem sanctae praedicationis indicat fremitum; ut Leonem de tribu Iuda, quasi per intonantem saeculae praedicationis fremitum imponet, quisquis in Abisag, id est, religiose vitae complexibus jacet. Sunamitis autem in no-

stra lingua, coccinea dicitur. Anima quippe sancta sicut Domini sanguis mysterio tuiet, ita nihilominus de igne sancti Spiritus fervet. Unde & in manu Phares coccinum alligatur, qui mactentiam sub mystica duorum populorum lequestratione dicitur. Et Raab meretrix, in typo Ecclesie, coccinum funiculum, ut domus sua percutere Iericho saluaretur, appendit. Hinc etiam, & alibi de sanctis viris Scriptura commemorat: Hi sunt, qui venerunt de calore domus Raab. Eri ipsa in Evangelio Veritas; Ignem, inquit, veni mittere in terram: qui videlicet ignis in Discipulorum cordibus ardens, eos dicitur compellebat: *Nunc cor vestrum ardens erat in vobis, dum loqueretur in via, & aperiret vobis scripturas*. Hoc itaque mysticum & spiritale coniugium, & in Sonamite fervorem gratie concipit, & in Abisag sancte predicationis sobolem parit; ut quem in cordis quique visceribus postat, per oris officium parere non omittat; de quod concipit in corde per coccinum, pariat in ore per predicationis sancte rugitum. Fervorem ergo diuine charitatis in Sonamite concipimus, ut predicationis rugitum Abisag, quasi sobolem pariamus.

CAPVT II.

In Epistola ad Albericum, ubi super decem questionibus tractat.

EGO sapientius, fateor, dubitavi, cur David Isab & Semei, quibus iratus erat, domo adhuc viveret, clementer indulsit; moriens autem Salomon, libimet in sceperia regia succedenti, perdenos esse mandavit: Tu, inquit, noli quae fecerit tibi Isab filius Sarai; quae fecerit duobus principibus exercitum Israel, Abner filio Ner, & Amasai filio Iether, quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace. Acque paulo post addidit: Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces canicem eius pacificum ad inferos. De Semei quoque sic ait: Habes & Semei, apud te, filium Gera, filium Gemoi de Baan, qui male dixit tibi maledixitque pessimo, quando ibam ad castra. Denique quibusdam inuestigatis, addidit: Ducesque canes tuos cum sanguine in infernum. Quid est enim quoddam eos David moriens damnat, quibus vivendo pepercerat? cum profecto rationis ordo deposcat, ut in perduelliones, vel quolibet inimicos vivens sententiam ultionis exeret, moriens autem eis misericorditer indulget? Sed sciendum est quia per regnum David, qui tot persequutionibus & armorum artibus, rot adversariis & inopis cum suis commilitonibus est afflicus, hoc praesens excolum designat, in quo cum suis membris Christus affligitur, multisque tribulationibus Ecclesia laceratur. Regnum vero Salomonis, qui diuini & gloria cuncta regalium dignitatum iura transcendit, omnia principalis imperii fastigia superavit, futurae vitae deunat gloriā, in qua Christus verē pacificus, aeterna cum suis quiete perfruitur, ac caelestis conviviij dapibus solemniter epulat. Vnus igitur, idemque Redemptor noster & nunc David est, & tunc Salomon erit; quia & modo tanquam manu fortis per membra sua contra diabolum pugnare non desinit; & tunc sopita prorsus omni carnis & spiritus controuersia, cum corpore suo, quod est Ecclesia, ut reuera pacificus aeterna tranquillitate regnabit. Nunc in electis suis quasi David calamitatum facibus premitur, persecutionibus, ac diversis aduersitatibus pressus, vitetur, tribula-

tionibus & armorum atteritur: postmodum tanquam Salomon exuberant diuinitatem immortalium copia potitur. Quasi ergo vivens tolerat, quos in fine condemnat, quos iudei humani generis Christus, quem ille ligabat, illis nunc misericorditer parit, quibus in fine saeculi sententiam iuxta damnantis indulget. David itaque misericordiam protogat; Salomon iudicium indicat. Quia vnus, idemque Redemptor vester & nunc quasi David reprobos iniquitates exquantimur tolerat; & postmodum tanquam Salomon in gloria sua veniens, eos quasi vibrato iudicii sui in acrone trucidat. Hec aeternitas diuini examinis frequentat in eodem Ieronimo inuenitur, sicut illic: *Miserere domum, inquit, & iudi-* P^{sal.} 100.
cium cantabo tibi, Domine. *Et: Misericordiam & ver-* P^{sal.} 86.
ritatem diligit Deus, Misericordia, & veritas dicitur. P^{sal.} 84.
veritas fidei. Sic itaque dum misericordia vetrat, quasi David praeposuit Salomon; ut quos pie David per misericordiam sustinet, Salomon per iudicium inde condemnet. Et notandum, quod per Isab, qui suis homicidium manibus perpetravit, illi designatur, qui mala faciunt: per Semei vero, qui Regi tantummodum maledixit, illi figurati sunt, qui peius loquuntur. Nam & hi, qui nequiter agunt, & illi qui sermonibus reprobus, ac falsis insunt. in extremis discussionis examine proculdubio damnabuntur; sicut idem David ait: *Odiosi nomen qui operantur iniquitatem:* P^{sal.} 5.
perdes eos qui loquuntur mendacium.

CAPVT III.

In Epistola ad Agnetem Regiam.

ET habebat Salomon quadraginta milia praefecta, Reg. 4.
Equorum curivum, & duodecim equos. Quid per quaternarium numerum, nisi quadriga praefecturam Angelicorum? Et quid per duodecimum, nisi Senatus exprimitur Apostolorum? Per doctrinam quoque Evangelicam, & Apostolicam vultur Dominus per omnem latitudinem orbis terrarum. Curus enim Dei decem milibus P^{sal.} 67.
multiplex, nulla laetantur; Dominus in illis, in Sina in sanctis. Nam quia Sina mandatum interpretatur, constat in eis tantummodum videri Dominum, ubi sit celestium obsequio mandatorum. Notandum autem, quia sicut David regnum, qui tot est pressuris attritus, Domum designat in mortali adhuc vice studio laborantem; sic Salomon istius incomparabilis gloria praefiguratur, eundem Dominum post mundi finem in patris culminis maiestate regnantem. Et praecedat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium, & Aegyptiorum: quia nimirum Redemptor noster superat intellectum & Angelorum & hominum.

CAPVT IV.

In eadem Epistola.

DE illo quoque dicitur: Quia locutus est tibi Reg. 4.
milia parabolis, & surrexit camina tui quique milia; ubi praedixit subiungitur: Quia disponis etiam super lignis & cedris, quae est in Libano, usque ad hyssopum, quae egreditur de pariete, & differens de iumentis & vitulorum & reptilibus & piscibus. Quae videlicet Redemptori nostro non ambigitur cuncta congruere; cui vacat hae diligenti consideratione tractare. Ipse, nimirum tria milia

Luc. 18.

Id. 14.

3. Reg. 4.

C

D

E

parabolas est locutus, qui & per mystica præceduntur facta, & per allegorica prophetarum oracula; vel etiam per consuetas Evangelij documenta, dum hic figuram velamine pectus cuncta differunt, quæ tria millia in verbis suis parabolas numeravit. Vnde & in Evangelio Matheus

Matth. 13.

ait: *Hec omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas, & sine parabolis non loquebatur eis.* Cuius etiam carmina quinque millia sunt; quia chorus virginum, quæ sub quinquatio numero deferibuntur, ante thronum eius, sicut Ioannes eius in Apocalypsi dicit: *Canticum novum facite modulari.* Vel quia quinque sunt vulnera Domini corporis, quibus per vulnerum orbem triumphalis ejus gloria predicantur, sub eodem numero carmina supputantur, ubi quoque tenentur & vulnera, per quæ victoria singulis laudis æternæ gloriam promeretur. Vnde cum in Cantico dicitur: *Surgite amici mei, gustate mea, & veni columba mea in foraminibus petre, & in cuniculis maceris;* proximus addit: *Ostende mihi faciem tuam: sunt vultus tui in auribus meis, quia vultus tuus dulcis.* Scire quæ non huc evasit tractamus, sed succinctor, celatiusque transcurramus, succinctor dicere: *Quia enim porta filii Christi, foramina petre præcursus hinc Domini corporis ecclesiæ. Sed cum post huius petre foramina, dulcis vox sponsæ in sponsi auribus sonante præcipitur, quod aliud quam quinque vulneribus (sub eodem quinquatio numero carmina laudem reddere pia quilibet anima, vel sancta universalis ecclesiæ communetur, ut eiusdem quodammodo numeri carmina referat, quot per se suscepta vulnera non ignorat, illique cunctos sui corporis sensus dediderit, quem totidem pro se facientium vulneribus videt.) Quinque nimirum nostrarum sensuum vulnera, illis quinque Domini corporis ecclesiæ sunt sanata. Quod autem Salomon super lignis à cedro, quæ est in Libano, vique ad hyssopum, quæ egreditur de pariete, disposuisse dicitur; hic necessariò ad spirituum tenuitatem intellectum; cum nullatenus stare valeat superficies litterarum. Hyssopus enim nequamquam de parietibus egredi, sed de saxosis cernitur montibus germinari. Paries itaque nosse ipsa moralitatis nostre conditio est, quæ nos à contemplatione Conditoris velut adhuc domus obstaculum dividit, & in ima proclivius declinare compellit. Corpus enim quod circumspicitur, aggravat animam; & deprimit terram inhabitatio sensuum multa cogitantium. Ex hoc ergo patere hyssopus egreditur; quia de fragilitate nostre mortalitatis erumpit, quod semper necesse est ferro penitentis resecari. Hyssopo nimirum purificante intima viscera, per quæ non incongruè designatur ebulliens peccatorum. Disposuit igitur nos Salomon super lignis, hominibus videlicet in terra germinantis ecclesiæ membra radicatis à cedro quæ est in Libano, vique ad hyssopum, quæ egreditur de pariete, id est, ab ipsius eminentibus sanctis nitore iussit candidatis, vique ad peccatores & lapsos, atque ad penitentem demum laments conversos. Hinc est quod sequitur: *Differunt & de iumentis, Sanctorum scilicet adiutoribus, Catholicis viris: & de hyssopis, hominibus nimirum: per sancta desideria ad superna suspensus; & de repibus & pisicibus, hoc est, de his, qui pectus concupiscentie per terram trahunt, & qui per secularium negotiorum fluentia vagantur.**

Mar. 14.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

Matth. 13.

CAPVT V.

In Epistola ad Albertum, ubi dicitur de manifestis
Iherusalem.

Salomon dicit in vestibulo templi Domini ca. 1. Reg. 7. *Unam enim à dextris, & alteram à sinistris, cum. 2. Paral. 3. quæ à dextris erat, vocavit, Iachin, hoc est, firmitas; & quæ ad sinistram, Boaz, hoc est, in robore. Quid enim per columnam, quæ à dextris est, & vocatur firmitas, nisi dilectio Dei: & quæ à sinistris est, & vocatur, in robore, nisi dilectio proximi? Aliud est enim armis, hoc est, ipsum robur, aliud in robore; quoniam aliud est diligere ipsam Domini, aliud diligere proximum in Deo. In dilectione quippe proximi mensura ponitur; Domini vero diligere sine illa temporis mensura iubemur. In vestibulo ergo templi columnam, quæ firmitas vocatur, erigimus, cum in hac præsentis ecclesiæ, quæ ecclesiæ illius ecclesiæ vestibulum est, Domini totis viribus sumimus, & constantem amamus. Ipsa quippe dilectio, sicut Ioannes Evangelista perhibet, Deus est. Et de Deo Paphia plaudit: *Tu es Deus meus, & fortitudo mea.* Columnam vero, quæ vocatur in robore, in sinistra eiusdem vestibuli parie statuimus, cum proximum nostrum in Deo, sicut nosmetipsos, amamus. Ut notandum quod Scriptura prosequitur: *Nec enim & quæ capiteculum in arculo, & superpositum ear capiteculum columnarum. In nobis quippe mentis oraculo capiteculum columnarum catenulas superponimus, quibus scilicet utramque columnam sibi invicem connectamus; quia nec Deum hunc proximo, nec proximum verè diligimus sine Deo.**

CAPVT VI.

In Epistola ad A. P. P. ubi conquiretur de insensu
prætorum hominum.

De vasis, quæ Hiran iussu Salomonis Regis lecte in domo Domini. Scitum est: Quia in campis regni Iordanis fudit ea Rex, in arsis. 1. Reg. 7. *Isa terra inter Socho, & Sartan.* Socho in tabernacula vertitur: Sartan vero interpretatur, tribulatio eorum, siue demolitio, aut conflagratio. Quid igitur per Socho, quod interpretari tabernacula diximus, nisi sanctos viros accipimus; qui videlicet dicunt: *Non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquisitionem.* Et Petrus: *Crimini sum, inquit, quod velox est depositus tabernaculi mei.* Quid verò per Sartan, quod tribulatio eorum dicitur, nisi septuaginta tribulationum nos persecutio delinquitur? Hi nimirum & demolitores, & conflagrantes sunt; quia dum demoliri, atque destruere fidei nostre, vel boni operis ædificium tentant, duris inimicis, & pressuratum nos calamitatibus coangustant. Vasa ergo templi, id est, omnes electi funduntur in campis regione Iordanis, id est, in humilitate baptismi; inter Socho & Sartan, id est, inter istos atque peruersos; ut & bonorum forma proponatur illis ad imitandum rectæ conversationis exemplum; & pravorum peccatorum ad cumulum illis proficiat meritum. Vasa quidem figuli probas fornax, & homines iusti tentato tribulationibus. In arida ergo terra, Templi vasa funduntur; quia mens hominis ad suscipiendum supernæ gratiæ munus non est congrua, nisi prius ab omni carnalis illecebræ fuerit humore

349.

349.

349.

349.

349.

siccata. Sicca quippe corda etiam harmonie sonitum, humida reddunt obfusum. Tympanum quoque surdum sonat, si quilibet eum liquor humectat; sic necesse est ut mens hominis à carnis voluptate sit arida; quatenus in Dei omnipotentis auribus eius oratio sit arguta. Enimvero si erant oculus, dum solis so radis obliquit, videre frustra contendit, & caecos quidem orbes, ac vacuas pupillas palpebras pandere nititur, sed splendorem, quo perfunditur, nullatenus innotuit: sic ad contempiscendam contemplationis lucem se se inaniter erigit, qui per secularis vite metuum aciem cordis amisit. Nam si quilibet ignotus cubiculum Regis intrapat, etique praesens tanquam familiaritas afflatur, Regis tamen alloquio non perficitur, quia charus ei per anterioris meretricis gratiam non habetur: ita nos infelices & miseri, quod quidem de meis similibus loquor, saepe soli in angusta cellula remotione constitimus, solis diuine maiestatis obtutibus tremantes aditamus, peccatis tamen obstantibus, vel inani splendoris ingulculum, vel compunctionis gratiam non meremur. Sic itaque velut ante Regis videmur adfate praesentiam, sed quia per vite recedendum tibi noti non sumus, collocactionis internae dulcedinem non gustamus. Sed, o dulcedo melliflua, cum Dominus in seruo, & seruus delectatur in Domino? Vnde Psalmista: *Suauis sit*, inquit, *et laudatio mea; ego verò delectabor in Domino.*

Psal. 103.

CAPVT VII.

In Sermonem de Natiuitate S. Mariae.

1. Cor. 10.

p. Reg. 8.

1. Cor. 10.

Num. 14.

Psal. 13.

Falsum est, cum existens Sacerdotes de sanctuario, *nebulam implens domum Domini, & non poterant Sacerdotes stare prope templum nebulam, implentem enim gloria Domini domum Domini. Quia omnia*, sicut egregius Praedicator dicit, *in figura conuergebant illi.* Gloria quippe Domini intelligitur Christus, cuius fide repletus est mundus; de qua gloria eum pro adorato vitulo deprecatur Dominum Moyses, vt parceret populo peccatori; respondit Dominus: *Propterea erui illi, verumtamen vno ego, & vni nomen meum, quia implebitur gloria mea omnis terra.* Quod autem nebula impleuit domum Dei, & non poterant Sacerdotes ministrare propter nebulam, huc sententia superbos Iudaeorum Pontifices, ac Doctores insinuat; qui dum incarnationis Christi sacramenta investigare despiciunt, debicum fidei suae ministerium per erroris nebulam perdunt: ita enim eorum mentes infidelitatis caligo repleuit, vt propriis exigentibus meritis non agnoscant cultum credulitatis. Ad illud ergo templum Dominus in nebula descendit, vt eam Iudaei infidelitatis caliginem designaret. In hoc sic scriptum est: *In sole posuit tabernaculum suum, vt sedentem in tenebris, & vmbra mortis illuminaret.* Illi denique templo Deus omnipotens gloriam quidem sui aduentus conuulit, sed nihil ex eo in sua natura suscepit. In beatissima autem Virgine vterum, non solum ei dignatus descendere, sed ex eo etiam perfectam sibi substantiam nostrae mortalitatis vnire. Quantò igitur nostri templi maior est dignitas, ranted gloriofior eius debet esse solemnitas. Illud liquidem corpus Cbisti, quod beatissima Virgo genuit, quod in gremio fuit, quod fascis cinxit, quod materna cura nutriuit: Illud, inquam, absque vlla dubietate, non aliud, nunc de facto altari percipimus, &

A eius sanguinem in sacramentum nostrae redemptionis habuimus. Hoc catholica fides habet, hoc sancta Ecclesia fideliter docet.

CAPVT VIII.

In Epistola ad Argenteo Regnum.

Non erat argentum, nec vilius pretiū putabatur *3. Reg. 16 in diebus Salomonis.* Quod nimirum quomodo iuxta litteram stabit, vt credi valeat tempore Salomonis argentum vel penitus non fuisse, ac propter hoc omnino de terra deletum, vel nullius, vel exilis saltem pretiū constitisse. Nam nullius erat pretiū, sicut dicitur, ergo mille talenta argenti, ne vnus quidem cui poterant appendio supputari; quod sane credi, quā frivolum, quā videatur ineptum, ipsa reuincit textus, & ordo verborum: qui postquam praemittit: *Non erat argentum, nec vilius pretiū putabatur in diebus Salomonis;* praeterea subiungit: *Quia classis Regis per mare cum classe Midam, semel per tres annos ibat Tharshi, deferens inde aurum & argentum.* Cur enim per tot marina discrimina metallum hoc classis illa deferret, quod pretium penitus non haberet? Et paulò post dicitur: *Quia afferbantur ei vasa aurea, & argentea;* deinde subiungit: *Egredebatur quodam ex Aegypti sexcentis felis argenti, & equi centum quinquaginta.* Non ergo pretio catebat argentum, quò vehicula redimebantur eorumque sed argento designatur claritas Ecclesiasticae praedicationis, de qua dicitur: *Eloquia Domini, eloquia casta, argenteum.* Nullius, vt ita loquar, pretiū reputabimus, nec aliquatenus erimas eius indigni, postquam ad veri Salomonis regnum ex hac fuerimus calamitate translati: non enim nunc praedicationis indigemus eloquio, nec datur in docere suo Regem glorie facie ad faciem cernere, quem vbique confusum ex ore praedicatoris audire. Sic per Prophetam pollicetur Dominus, dicens: *Nemo dices, Aquas Domini; omnes enim Hier. 3 cognoscent me à maximo usque ad minimum, dicit Dominus.* Sed forte quis allerat: Scripturæ verba nos ad nostrum intellectum violententer inflectere; & quod Salomon de se videtur asserere, ad Salustorem perhibere specialiter per omnia pertinere. Dicat itaque obiectionis asseritor, quia Salomoni valeat ratione competere, quod quā de se dicit: *Dominus enim dedit mihi herum, quæ sunt, scientiam veram, vt sciam dispositionem vbi terrarum, & virtutes elementarum, initium & consummationem, & ne ditiates temporum, vicissitudinem, perennitatem hominum, & quæcumque sunt absconsa, & impronisa didici.* Nam, vt de cæteris intetum sileamus, quomodo nosse potuit Salomon hominum cogitationes, cum ipse Deus alibi dicat: *Tu solus nescis corda omnium filiorum hominum;* Sed & quia absconsa omnia, & impronisa didicisti, nisi Res demptor nostris, in cuius pedore sunt omnes cuncti sapientiae & scientiae absconditi; qui professus per humanitatem didicisti, quod pax diuinitatem naturaliter noit.

Psal. 119.

Hier. 3.

Sap. 1.

1. Reg. 11.

CAPVT IX.

In Sermonem de S. Antimo.

Legitur quia Salomoni fuerunt uxores quasi reginae *1. Reg. 11. septingenta, & concubinae trecentae.* Quis autem mihi eum gynaece Salomonis? Sed excussa pa-

Dnt. 21.

Isa verborum inuenitur in medulla mysterium. Quid enim per septingentas, quæ vxores, simul & Regnes morantur, nisi illæ intelliguntur anime, quæ & septiformis habent gratia spiritum, & super resistentiam vitiatorum motor quasi regalem obtinent principatum? Quid autem per trecentas, eademque concubinas, nisi illæ anime figurantur, quæ per solam S. Trinitatis fidem chalamom quidem Regis ingresse sunt, sed caste conuersionis, & quodammodo matrimonialis potestatis munditiam non habentes, doctores vxorum tabulas non merentur? Hæc nimirum, & Salomoni per commercium iunctæ sunt, quia Saluatiotis possit veti pacifici sacramenta percipiunt, & tamen per degenerem leuocinantis vitæ torporem, nec habentes vnj vero pudoris affectum, ad nuptialis fœderis dotalecium non assurgunt. Enimvero illæ anime vxotio, ac regali nomoe dignæ sunt, quæ in solo celestis Sponsi desuetio requiescunt, quæ infatigabiliter contra malignorum spirituum tentamenta consistunt. Sic de eodem Salomone Scriptura testatur, quia *Alienigenas quoque tributarias fecit: de filiis autem Israël non constituit Rex seruare quæquam, sed erat vbi bellatorum, & ministri eius, & principes, & duci, & presidi coarctum & equorum;* vbi patenter ostenditur, quæ inter concubinas distantia sit & regiois, quid differat inter eos, qui serui peccati duræ exactionis tributa persolunt, & eos, qui per sedata bella certaminum, principatum iofulus sortinunt.

CAPVT X.

In Sermon de Inuentione S. Crucis.

5. Reg. 17.

Alii Sareptana mulier ad Heliam, ad quem ille posceretur sacras missas à Domino; En collige duo ligna, vt ingrediar, & faciam tibi, & filiis meis pau-

Explicunt Testimonia Libri tertij Regum.

Incipiunt Capitula Libri IV. Regum.

1. Quid Heliseus aqua Hiericho salu admixtione sanauit.
2. De eo, quod Heliseus ascendenti ad Bethel, pueri illudebant dicentes: "Ascende calas, ascende calas."
3. Obsecro, inquit Naaman Heliseus, concede mihi seruo tuo, vt tollam onus duorum burdonum de terra.
4. De eo, quod dum Heliseus lignum in aquam misisset, securus, qua ceciderat, ad manubrium rediit.
5. De eo, quod Ezechias decem lineis per gradus Horologij umbram reuerti postulauit, vt esset sibi signum recuperanda salutis.

Explicunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri quarti Regum.

CAPVT L

In Sermon de Exaltatione S. Crucis.

4. Reg. 2.

Cum vbi Hiericho Heliseus conuerteretur, quod Cagna esset pessima, & terra sterilis: Afferte,

solam feruam, atque olei, quod habes, vt emundamur & mariamur. Hæc mulier duo ligna colligabat, quibus posset inopem sibi cibum & filij prouidere; sed huius vidua farina & oleum ad prouentus abundantiam benedicitur, vt charitable fructus & hilaritatis iam tunc in sacramento Ecclesie commendetur: *Hilarem enim dixerunt diligere Deum.* Vidua hæc, sancta erat Ecclesia, de qua dicitur: *Vidua hic benedictus benedicam;* Cui licebat cuicumque vellet mortuo vito coniungi, quia defunctis lege, enox Christo, qui finis legis est, ad iustitiam omni credenti, metuit Ecclesia compari. Illa cibum anhelabat, qui a nobis esset lignis excoctus: Et sancta Ecclesia panem de celo viuentem esurit, qui in ara Crucis est torridus.

CAPVT XL

In Sermon de Inuentione S. Crucis.

Ecce nobecula parua quasi vestigium hominis ascerat, edebat de mari. Quia enim non quasi homo, lea quasi vestigium hominis dicitur, rectè per hoc Crux, quæ membris est apta Dominice, dicitur, quia per eam Deus homo transiit fecit, cum ad Patrem rediit. Sic vt per Ioannem dicitur: *Sciens Iesus quia venit eius hora, vt transiret ex hoc mundo ad Patrem.* Pascha quidem transiit dicitur. Ex hic transitur per Crucem factus est, hinc dicit Apostolus: *Pascha nostrum immolatus est Christus.* Sicut ergo per Virginem descendit ad nostra, sic per Crucem est reuersus ad propitia. Quod congruenter expellit illud factum sub Heliuro miraculum. Nam cum iuxta Iordanem ligna caderentur, repente securis cuiusdam matrem succidentis in aquam cecidit.

3. Reg. 12.

Isa. 15.

2. Cor. 5.

4. Reg. 6.

populi: quid vas novum nisi corpus Dominicum, nulla scilicet passionis intusque labe nigra-
tum. nulla veteris hominis abusione detritum? Quid porro sal, nisi celestis est sapientia: Sapientia igitur Partis in corpus descendit hominum, & sic ad fertilitatem, & vitalis intelligentie dulcedinem, omnino convertit fidelium mentes. Quae ni-
mirum dulcedo tandem lauit, vsque dum sal emer-
geretur in aquam, id est, vnde dum ille penderet in
cruce, qui dicitur Saluum me fac Deus, quoniam intram-
rant aqua vsque ad animam meam. Ex tunc enim homo
didicit quid deberet appetere, quid vitare.

Psal. 68.

CAPVT II

In Sermonem de S. Cassiano.

4 Reg. 1.

Cum Helisens ascenderet per viam, qua ducit Be-
thel, pueri parvuli egressi de ciuitate illudabant ei
dicentes: Ascende calue, ascende calue: qui cum res-
ponderet, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini.
Moxque Scriptura subiungit: Quia egressi sunt
duo Viri de salu, & lacerauerunt ex eis quadraginta
duos quatuor: Sanè quid per Helisum nisi Mediator
Dei & hominum debet intelligi? Quid verò
per Bethel, quae domus Dei interpretatur, nisi
beatitudo celestis expatitur? Per viam ergo quae
ducit Bethel, Redemptor noster ascendeat,
quando passioni aptopinquabat: sicut iam in ipsa
sacrosancta & mystica cana dicit Discipulis: Vado
ad eum, qui misit me. Sed dum ascendit Bethel, id
est, dum per sanctissimam passionis suae mysterium
redire contendit ad Patrem, pueri parvuli egressi de
ciuitate, illudunt ei, dicentes: Ascende calue, ascen-
de calue, quia Iudei omni grauitatis, & sapientie
pondere vacui, illaque pueritia paruuli, de qua
dicitur: Maledixit puer centum annorum, eum ad
locum, qui dicitur Caluarie, petrabat, atque
aduersus eum viperinis irrisumum, & opprobrio-
rum furis inardescunt. Caluarie autem locus ille
dicebatur ad caluitis amputatis: quia illic danna-
tioni decollari consueuerant. Et ootandum quia
pueri egressi de ciuitate dicuntur: quoniam, sicut
Apostolus ait, Viri sanctificati per sum sanguinem
populum, extra portam passus est Dominus. Porro quod
sequitur: Quoniam egressi sunt duo Viri de salu, &
dilacerauerunt ex eis quadraginta duos quatuor. Per nu-
meram puerorum, numerus signatur annorum.
Quadragesimo secundo quippe anno post Domini
passionem, sicut historix tradant Titus & Vespasi-
anus, duo Reges, de sylois gentium tamquam
duo feroces viri de salu ferarum, dilacerauerunt
poetas quia venientes ad escidiam Hierusalem
debellaauerunt in furore Iudaeos.

Habr. 13.

CAPVT III

In Epistola ad Hildebrandum, & Stephanum, ubi
dicitur, quomodo rationalis anima ad
perfectiorem veniat.

4 Reg. 1.

Ostendit, inquit Naaman, concede mihi seruis tuis,
ut collum meum domum barodonum de terra. Quid
autem per allegoriam Naamam Syrus, nisi ge-
nus designat humanum? Sic enim Naaman
aote leprosus, mox vt septicus aqua Iordanis
abluatur, ab omni leproze squaleore purgatur:
ita mundanus populus leprore charismata illius
columbae percipiens, quae super Domium in
Iordane descendit, per sacri Baptismatis lau-
crum contagia deposcit peccatorum. Quid ve-

Marb. 1.

Mar. 1.

Luc. 1.

Mat. 1.

A tō terra, quam Naaman potulat, nisi incar-
nationem significat Redemptoris? Hec est pet
mysterium illa repositionis terta, quae lac &
mel fluere dicitur. Lac enim de carne finit,
mel de superioribus venit. Quia igitur in vno
Mediatore Dei & hominum, & humanitatis
lac, & mel diuinitatis iocunde cognoscitur, reddē
per terram lac & mel emanantem, incarnationis
eius mysterium figuratur. Quod autem ex hac
terra onos duorum burdoorum petie, quid aliud
quam duorum Apostolorum, Petri scilicet &
Pauli, documenta deposcit? Vnde & vnus eorum
dicit: Qui operatus est Petrus in Apostolatu circum-
cisum, operatus est & mihi inter gentes. Et quia con-
modō Apostolos, sed omnes Praedicatores scio-
riam, & operationem habere necesse est, duos in
castrum, quod contra se erat, Dominus Disci-
pulos misit: atque (sicut Locustellatur) in om-
nem ciuitatem & locum, quod erat ipse venturus,
geminis destinauit. Quod ergo Naaman in terra
sancta duorum burdoorum expetit facinam, super
incarnationem Dominicam genus hominum Apo-
stolicam videtur effugitare doctrinam: vt hagi-
narii mundo terram inoeant, ex qua ad offe-
renda sacrificia altare in conspectu Altitudinis
fiat. Vnde filius Iherusalem precipit dicens: Altare
de terra facietis mihi. Quod autem Naaman nō ob
aliud terram Prophetae poposcisset, nisi vt ex ea
Domino altare construeret, in suis ipse verbis
ostendit, cum illic praedixit subiungit: Non enim
vultis faciet seruis tuis holocaustum, & victimam diti
alienis, nisi Dominus.

Galat. 1.

Luc. 10.

Exod. 16.

CAPVT IV.

In Sermonem de Inventionem S. Crucis.

4 Reg. 6.

Cum filii Prophetarum iuxta Iordanem ligna caedi-
rent, repente securis cuiusdam materiam succi-
denti in aquam cecidit: tunc Propheta lignum in a-
quam misit, & mox ferrum natatum, atque ad mani-
brum rediit. Quid est autem secus ois sapientia
Dei operata per corpus: quid ferrum nisi diuinitas
quid lignum nisi humanitas? Et reddē corpus
Christi lignum dicitur, quod in ligno pependit.
Securis igitur iuxta Iordanem arbores succidebat:
quia Dei sapientia iuxta fluidum mortalitatis noui-
ter decarum, dignata est impios Iudaeos, suae
praedicationis austeritate corripere, & velut in-
structuosas arbores ad statum rigide superbie defe-
care. Vnde & Ioannes dicit: Iam securus ad radice-
m arborum posita est. Omnis arbor, quae non facit
fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Itaque
dum ligna cadunt, ferrum in aquas de mano-
bio cecidit: quia dum syluestres Iudaeorum
mentes Veritas corripit, diuinitas carnem tamen
non deserens, ad interni profuoda cum spiritu
comitante descendit. Sed lignum in aquam mit-
titur, & ferrum redit: quia corpus Domini, quod
in ligno pependerat, in sepulchro ponitur: dein-
de ex profundis inferni spiritu redeunte surrexit.
Vnde ootandum est, & diligentissime perpen-
deodam, quia ipse Redemptor noster aote per
crucem transit, & sic humanitatem suam in pa-
ternae dexterae gloriam sublimauit. Exemplum
quippe nobis exhibuit, vt vnde caput praecessisse
cognoscitur, per eandem viam & membra suble-
quentis gradiantur.

Marb. 3.

Luc. 3.

CAPVT

CAPVT V.

In Seruone de S. Bonifacio.

Esa. 38.

Peritius Rex Ezechias vt vmbra decem linearum gradibus reuocaretur, quibus iam in horologio descendit. Quod isti gradus illius horologii, in quo Rex Ezechias vmbra reuerti decem lineis petiit, mystice innuunt, nisi quia totidem Saluator nollet gradibus ad nostram mortalitatis ima descendit, cum ad redimendam genus humanum venit. Quasi quosdam enim gradus exhibuit, cum de celo venit in vterum Virginis: de vtero venit in praesepe: de praesepe transit ad circumcisionem: de circumcissione ad templum: de templo ad baptismum: de baptismo ad crucem: de cruce ad mortem: de morte ad sepulcrum: postremum descendit ad infernum, vt inde sanctos erueret, quos ad caelestem gloriam calcato mortis imperio reuocaret. Plane vt nos post se currere faceret, istos pro nobis gradus manifestauit per caxnem Veritas ad nos descendendo disposuit, & quodammodo cuiusdam mystici horologii sol iustitiae Christus haec ad nos se inclinando momenta distinxit. Qui nimirum euangelium vt gressus ad currentem viam, vt nos ei ex corde dicetemus: *Trabe me posset, currentem in aditum iuuentutem tuam.* Descenderat itaque sol emens tam decem gradibus horologii: sed per eosdem gradus iterum rediit quod videlicet signum esset, per quod se Rex Ezechias saluti praeiit: restituendum esse confideret. Enimvero nec genus humanum ad incoluntiam, quam amiserat, & sui languoris euectione conuulsi, tam diu lux vera Christus decem eos, quos enumeramus, mystici horologii gradus ad occasum nostrum se humiliando percurrit. Quamquam per vmbra decem graduum, & aliter sapientis dispensationis postsumus intelligere sacramentum. Diuinitatis quippe temporum, quatuorquidam distinctiones sunt in horologio linearum. Sola namque iustitiae Christo primus ad nos descensionis gradus fuit de Deo in Angelum. Vnde est quod per Isaiam dicitur. *Magni consilii Angelus.* Et qui cum Iacob loquebatur Deus, Angelus nuncupatur. Hinc est quod per eundem Iacob dicitur: *Diuis Angelus Domini ad me in somnis: Ego sum Dominus Bethel, vbi iussisti lapidem, & vtrum vultu mihi; nimirum, vt idem ipse qui loquitur, & Deus simul & Angelus ostendatur. Secundus descensionis gradus fuit in Patriarchis, per quos scilicet ipse Dominus variis Dei cultum, ac veris fidei fundamenta constituit. Tertius in promulgatione legis, quam & ipse prius auiditate populo prouulsi, & postmodum in lapidea tabula proprio digito extarante descripsit. Quartus in testi Nume, in quo sicut nomine, sic & opere degens, in terram reprobationis populum in trodixit. Quintus fuit gradus in Iudicibus, per quos nimirum Israeliticum plebem & ipse regibat. Sextus in Regibus Iudaeorum, quia in eis principaliter ipse regnabat. Septimus in E*

Psal. 118.

Cant. 1.

Isai. 9.

Gen. 1.

A rans, & omnia sub velamine litterae recte denudans. Et sicut tunc sol linearum quidem, ac morose procellerat, repente autem ad ortus sui est reuersus originem; sic nimirum, sic signauerat Redemptor noster ea, quae de incarnationis suae mystico per longa temporum intervalia, in sola resurrectionis, atque ascensionis suae gloria subditi patefecit.

Explicunt Testimonia de libro IV. Regum.

De libro Esdræ.

Quod quidam Sacerdotes quaesierunt scripturam genealogiae suae: Vnde cum non inuenirent, effecti sunt de sacerdotio.

In Epistola ad Cuiusdam, Episcopum Taurinensem.

Plum enim est credere, quia quisquis nunc peccata propria recognoscens, ac desolatus, a suo se ministerio humiliter rapinavit, in die iudicii eundem, quo se sponte priuauerat, ordinem obtinebit. Quod in libro Esdræ significari videtur, ubi Sacerdotum genealogia describitur. Ibi quippe sacra narrat historia; quia *Quidam Sacerdotum quaesierunt scripturam genealogiae suae, & quoniam reperire non potuerunt, effecti sunt de sacerdotio.* Illi plane veraciter Sacerdotes sunt, qui sacerdotaliter viuunt. Hi sacerdotalis generis lineam seruant, qui vitam suam Domini sacrificium obstrunt, ac de sacerdotali se prodire prosapia religiose viuendo transeunt, dum sanctorum Sacerdotum imitentur exempla, quae legunt, tunc in sacris eloquiis Sacerdotum se filios recognoscunt. Actus, qui carnaliter viuunt, & peccatorum sequendo vestigia, quasi de saecularium generationis descendunt, merito de Sacerdotum projectionis ordine, quorum se per vitam reprobam acqueunt filios inuenire. Et notandum, quod illic sequitur: *Diuis Abrahama est, vt non conuerteret de Sinitis Sanctorum, donec surgere Sacerdos Dei datus atque perfectus.* In qua nimirum prohibitione quid aliud per allegoriam, mysterium debet intelligi, nisi vt is, qui dignus est sacerdotio, percipiendis se sacramentis, & sacerdotalis ordinis administratione compescat, donec Christus in iudicio, qui verus Sacerdos est, doctus, atque perfectus exoriat. Sicut per Psalmistam dicitur: *Terra tremuit, & quoniam, dum exurgeret in iudicio Deus, vt iras, cuius terrore multitudine quilibet lapsus hic sua se dignitate sponte priuauerat, cum in iudicio gratia vice restituitur, ad amissionis calmen attollat, dicens: Auerte, ascende super me, & tunc si gloria coram simul dissonantibus. Sed sunt nonnulli, quod pretereundum non est, qui, iuxta Apostolum, de sperantes semetipsos in immunditia tradiderunt; nam continentiam funditus desperantes, a suscepti ordinis administratione se reprimant: utque se delinquentes velut impie confidunt, ac si seruus Domini suo dicat: Quia quod precipis, implere non valeo, ad hostium tuorum castra transfugio, illique me ad paginandum contra te deditum tradidit. Tamquam possit Dominum suum placare, quod fugit, & non possit irritare, quod aduersus eum in arma consurgit. Quibus ego constanter, & sine ulla proposita ambiguitate denuncio, quoniam causa se, ac friuola pollicitatione decipiant, si non exequentes officium, officio se exutos esse confidunt. Licet*

Esdræ 1.

Psal. 95.

Luc. 14.

Eph. 4.

enim à frequentatione, vel executione cesset ordo cuiuslibet, vel officium; in ordinato tanto nihilominus permanet ordinis sacramentum. Et licet ut quispiam etiam cesset ab opere coniugali, nullo modo tamen absolutus copulatione coniugii; ita Clericus etiam sui ordinis non fungatur officio, eiusdem tamen ordinis non exurit sacramentum. Cavendum est ergo illis, ne super eos veniat formidolosa illa sententia, quæ per Apostolum dicitur: *Impossibile est*, inquit, *eis, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cælestis, & participes sunt sancti Spiritus sancti, gustaverunt nihilominus bonum Dei verum, virtutesque sæculi venturi, & prolapsi sunt, rursum transgredi ad penitentiam, rursum cruciungentes in filio, metipso flavo Dei, & offerunt habentes. Ita placeat videntur agere, ac si Israelitarum quispiam volens fornicari cum idolis, dicat: quia oeequo obierunt duram actum Dei legem, ad iterum transibit geotilem; tanquam recedens à lege, non sit debitor legi. Et hoc modo quamquam de severa lege non sit præmio dignus, vitio tamen de contemptu non tenetur obnoxius. Sed audiamus quid talibus Divina severitas in Deuteronomio dicat; Cuique audierit quicquam verba testamenti huius, benedixit filio in corde suo dicens: Pax erit mihi, & ambulo in pravitatem cordis mei, & assumat ebrius firmitatem, & Dominus ignescat ei; sed tunc quidam maxime fumus eius famet, & zelus contra dominum illum, & sedent supra eum omnia maledicta, quæ scripta sunt in hoc volumine, & deleat nomen eius sub calce, & confusum eum in perditionem ex omnibus Tribubus Israël iuxta maledictiones, quæ in libro legis huius, ac sedentur continentur. Sed & Psalmista dicit: *Maledicti, qui declinant à mandatis tuis*.*

Hebr. 6.

Deut. 29.

Psal. 118.

Exech. 10.

Et per Ezechielem Dominus ait: Neque cogitatio mentis vestra fiet discretio: Erunt sicut gemitus, & sicut evagationes terra, ut volumus ligna, & lapides, Vinetque, dicit Dominus Deus, quoniam in manu forti, & brachio extenso, & in furore effuso regnabo super vos; & educam vos de populo, & congregabo vos de terris, in quibus dispersi estis, & subiciam vos in serpente meo.

De libro Tobie.

Tob. 1.

Illud ad memoriam revoca, quod de Tobia viro iusto Scriptura testatur: *Contigit*, inquit, *inquiens, cum una die facigaret à sepulchro, veniens domum, iactasset se iuxta parietem, & dormisset; atque ex nidibuscum dormiens illi calida stercore insidens super oculos eius, fieretque cæcus. Fatigatus à sepulchro, dum se vocat effractus viribus proicit, lumen amittit. Illarum quippe cordis oculum servat; quisquis in bonis operibus infatigabilis perseverat: cum verò pusillanimitate frangitur, non immerito luce privatur. Hinc enim scriptum est: *Va hiis qui perdidit fundamentum*. Hinc Paulus ait: *Vigilate, ne in fide, viriliter agere*. Quid verò leviter volantes hirundines, nisi leões adulantium, & blanda loquentium significante mores? quæ dum blandiloqui sua suavitatem de mulcent, dum adulantium oleo exopt audientis impingunt, interiores oculos, ne solita luce fruantur, excæcant. *Corripit me*, inquit, *iustus in misericordia, &**

Ecclesi. 1.

1. Cor. 16.

Psal. 140.

inreparabit me, oleum autem peccatorum non impinget cor meum. Et tamquam ille cui oculus ingeritur, dom lenocinantis eloquia quælibet blanda verbositate percuogant; à quibus scilicet hæc sæpe dicuntur. Visne dum vivis, recte corpus edulium, ne si se attrididit arceat, tot oppressa laboribus caro fragilis mox succumbat: pericula tua excellentius arduis excolatur induitis, ut eis, quam tenes, servetur genium dignitatis: agglomeretur lateribus turba elientium, ut dum te commensurum multitudine cōdecuat, honore officioque vivas. Sed si nobis hæc diaboliæ malignitatis amantudo detegitur, tentationis ingelle caligines funditus evanescunt. Unde & illic dicitur: *Tunc sument Tobias de felle piscis, iustus vultu patris sui, & ex quo capis albugo ex oculis eius quasi membranam cui egerit, statimque visum recepit*. Fel etenim piscis est malus Behemoth, qui caput est, & initium totius iniquitatis. Cæcus itaque felle piscis oblituitur, & proinus cecitas effugatur; quæ cum amantudo diaboliæ veniat oolitis oculis ostensa proponitur, tenebrarum mox caligo propellitur, & lux interio, quæ velu eclipsim passa fuerat, reformatur. Et ostendit quod dicitur, quia prius albugo de oculis est illius egressa, & sic lux illico reparata. Ille quippe in oculis gerit albuginem, qui de sanctitatis habet opinione. Quicquid ergo recuperare vult lucem, amputet à se prius affectat: astimationis albuginem, ut se non abneget peccatorem, qui peccat vult eadere cecitatem. *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*. Illi sunt oculi de quibus in Cantico dicitur: *Oculi mei columbarum, absque eo quod intrinsecus lateat*.

Tob. 11.

Math. 6.

Sant. 4.

De libro Iob.

Ex Sermones de S. Georgie.

Quæ conclusio estis mare, quando erumpetis, quasi de vulnus procedat? Et paulo post: *Circumdedit illud Iob. 38. terminis maris, & posui viilem, & effla, & dixi: Vsqve huc venies, & non præcedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tui*. Enimvero recte per mare cor prai hominis designatur, quod videlicet furore est turbidum, rixis amarum, elatione superbie tumidum, caligine malitiose fraudis obscurum. Separavit ergo luna Deus mare, & miocates fluctus ab inundatione terræ compescuit: ut terra virentes herbas, & ligna pomifera germinaret, ac deinde segetum fructus afferret. Separat etiam noce ab electis suis reproborum turbines persequentionem, & quasi furentes coercet impetus tempestatum: quod est furere vsque ad lofigeoda corporibus tot menta evocedit; ne tamen animas ledant, inacidit eos atque peragili brachii sui proedione custodit, quodammodo dicens mari: *Hucusque venies, & non præcedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tui*. Ac si patienter dicat: Vsqve ad iofereoda corporibus te tormenta relaxo, ne autem vsque ad animis, cumulis intumeſcentibus profluas, legis meæ tibi licet oppoſeo: ut dum furo: fluctus tuorum litras obijcitur, ærta cordis ad profereoda fluxuum permina libera relinquantur.

Incipiunt Capitula de libro Psalmorum.

1. **D**E impio exaltato, & depresso.
2. De impiis positus sicut oves in inferno:
3. Deus meus, ostende mihi bona super inimicos meos; ne occidas eos, ne obliuiscantur legis tue.
4. De holocaustis me donatis.
5. Non me demergat tempestas aqua, &c.
6. De reproborum exaltatione.
7. Filij Ephrem intendentes arcum.
8. Montes excelsi cervus, petra refugium hircinacis.
9. De eo, quod dicitur: Ego dixi in excessu mentis mea, Omnis homo mendax.
10. De eo, quod dicitur: Fiat manus tua, & saluum me faciat.
11. Sicut impientum in capite, quod descendit, &c.
11. Non declines cor meum in verbum malum.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia libri Psalmorum.

CAPVT I.

A

CAPVT III.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, ubi super Dei omnipotentia disputatur.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, ubi dicit, quid maiori sit dignus bonum, qui dignitatem praecit, quam qui in eo manet.

Psal. 36. **V**idi impium superexaltatum, & eleuatum super cedros Libani, transiui, & ecce non erat. Adhuc fortassis epulabatur ille splendide, fulciebatur cuneis obsequentium, ambeebatur agminibus bellatorum; quem Propheta superexaltatum, & eleuatum vidit: mox quae ad contemplandum summa pertransiens, quem magnum aliquis forte crediderat, nihil esse cognouit tunc gestum. Tunc equum & cum diuitiis iatunescant, cum se super alios arroganter extollunt; cum denique inferiores per tyrannidis violentiam opprimunt, tunc, inquam, eo velius nihil forti. quo ab eo, qui verum, & summum est, procul sunt.

CAPVT II.

In Epistola ad Hieronymum.

Psal. 48. **S**icut oves in inferno positi sunt, mors depascit eos. Oves habet Christus, quas ad aeterna vitentia caelis subitus introducturus habet & ille leo rugiens, quas insatiabili cruentum ore deglutiat. Qui bene dicitur, quia cum sit auctor mortis, ad inferendum nobis interitum crudeliter effertur. Vnde Ioannes: Et ecce equus pallidus, & qui sedebat super eum, nomen illi Mors.

Apo. 2.

Domi, Deus meus, ostende mihi bona super inimicos meos, ne obliuiscantur legis tuae. Prouida quippe Redemptoris nostri dispensatione diuinitus agitur, ut quasi ad seruandam legis domum Iudeorum reliquiae referentur; ut ipsi quodammodo nostri sint scrinarii, & libros caelestis eloquij in eadem, in qua conditi sunt lingua, ubique terrarum ferant; quatenus ipsi, qui nobis inimici sunt, si quando scrupulus dubietatis emerferit, omne nobis ambiguum tollant. Vnde per Psalmistam dicitur: Deus meus, ostende mihi bona super inimicos meos, ne obliuiscantur legis tuae. Hebraica quippe lingua, quae toto orbe dispergitur, multum Christianae fidei auctoritas adiuvatur. Nam nisi illud accederet testimonium, quod apud nos scribitur, quodammodo potari esse figmentum. Sed cum illud testimonium adhibetur, illico dubietas tollitur. Vnde & illic apte subiungitur: Disperge illas, diffundis per terram. Vnde illud: Vnde illas, qui superfluit de populo Iudeorum, ut ipsi de veris libris testimonium perhibeant aetnae fidei veritatis.

C

CAPVT IV.

In libro de contemptu saeculi.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso, **Psal. 66.** & arisibunt. David autem pro magno munere, medullata se Deo sacrificia oblatarum esse pollicetur, dicens: Holocausta medullata offeram tibi cum incenso, & arisibunt. In primis

itaque sciendum, quia nequaquam Deus hostia-
rum pelles, sed interiora potius viscera cum ip-
sis quoque medullis in sacrificio sibi met mandat
offerri. Vnde in ostendendo ipso sacrificiorum ri-
tu, Moyses precipit dicens: *Subtrahit pelle bestia ar-
ta in frustra concidat.* Quisquis sane semper nego-
tiorum secularium exereitia delectabiliter fundit,
holocausti sui medullas cum visceribus sub-
trahit, & solum victimæ pellem Deo, qui offerri
prohibetur, abolere contendit. Qui verò suæ
Deo sacrificium offerre desiderat, recessus petat,
interiora sequeatur, animam suam integram illaba-
tisque in propria virginitate custodiat; ne discen-
tendo per lupanaria sæculi immundis corruptori-
bus, prostibuli more, subternat. Vt ergo interi-
ori Sponsi conspectui placeat, non se suis pompæ
seculares obducit, sed omnes mentis suæ sensus
immortalis vngue castitatis obliuiscit, ne in mor-
tem per incontinentiam corruens, in luxurie
compus rescat. In conelam igitur sanctæ Ec-
clesiæ anima se pudica concludat, sicut in ætæ-
ni Regis thalamo iugiter requiescat.

CAPVT V.

Ad Alexandrum Papam, de Canonicis.

Psal. 68. **N** *Onne d'ouerges tempstas aqua, neque os forbes ut
me potens, neque virge ut super me potens ei fauon.*
Cum peccat homo, quasi in puteum labitur; cùm
verò peccata defendit, os putei super eum, ne pa-
teat egressus, vertitur. Corruit ergo in puteum ho-
mo, cùm peccat; claudit verò sibi met os putei, dum
excusat. Ex hac porro defensione, vel excusatione
etiam hæresis nascitur. Hæresis enim interpretatur
electio; & dum quod elegit quis, defendere ni-
tuitur, relicto veritatis tramite, quis per abrupta
peruersi dogmatis rapitur in hæresim, necesse est,
prolabatur. Hoc autem inter peccata tem, & hæ-
reticis m dihat; quia peccator est, qui delinquit, hæ-
reticus autem, qui peccatum per ptuam dogma
defendit.

CAPVT VI.

*Ad Desiderium Abbatem, & vbi de Dei omnipotentia
dignatur.*

Psal. 72. **D** *Electi ei adum alienarentur.* Dam de repro-
batione sese castollentium deiectione Pro-
phetia narraret, non ait: Postquam alleuati sunt,
deieciisti eos, Domine; sed, dum alleuati sunt; quia
per hoc inanes sunt, per quod intumescunt; inde
corruunt, vnde sublimes sunt.

CAPVT VII.

In Sermone de S. Anasapha.

Psal. 77. **D** *E quibusdam magna prædicantibus, sed de
sidiis vincentibus, per Prophetam dicitur:
Filiu Ephraim intendentes arcum, & mittentes sagittas
sunt, conuersi sunt in dei belli.* Qui enim aduersus vi-
tiorum tentationes ad consiliū alios prouoca-
nt, sed consilire ipsi sub ignobili desidie
languore detrahunt, hi nimirum sagittas qui-
dem dirigunt, sed post terga conuersi, con-
summatæ victoriæ titulos non merentur: nec
esse prodest quod bene ceperant, quia non
vsque ad finem magnanimiter perseuerant.
Vnde & de illis protinus sequitur: *Non custodierunt*

testamentum Dei, & in lege eius non seruat ambulato.
Ac si diceret: Sulpescunt quidem testamentum,
sed non custodierunt; posuerunt in lege pedem per
initium, sed non tenuerunt perseverantem egres-
sum. Quisquis ergo ad spirituale certamen alio-
rum prouocat, quisquis ad fortiter agendum proximo-
rum mentes inligat, debet utique virā concordate
cum lingua, ne dum aliis proponit excelsa, ipse
conuersus in his, prematur inertia. Hinc est quod
in lege præcipitur: *Non habebis in sacculo diuersa pen-
dora, maius, & minus; nec eris in domo tua modicus ma-* **Denti 25.**
*ior, & minor; pondus habebis infirmum, & modicus aqua-
lis, & verus eris tibi.*

CAPVT VIII.

In Epistola ad Blancam Comissam.

M *Ontes excelsi cernit, petra refugium beruaciu.* **Psal. 140.**
Quid enim hoc loco, per montes, nisi alie
Scripturarum intelligendæ sunt profunditates? Hi
nimirum, qui iam dare contemplationis saltus co-
uerunt, altos sententiarum diuinarum vertices
quasi cunctamina montana descendunt; ad que pro-
fectò cacumina quia infirmi pertingere nequeit,
recte illic subditur: *Petra refugium beruaciu:* quia
videlicet inualidos quosque non intelligentia su-
bilibris exerceat, sed solum in Christo fides bamili-
ter continet.

CAPVT IX.

Ad Desiderium Abbatem, vbi excessum suum excusat.

E *Co dixi in excessu mentis mea: Omnis bonus mendax.* **Psal. 140.**
Cui nimirum responderi potest: Si omnis, &
tū; falsaque iam erit sententia, quam mendas ip-
se protulisti. Si verò ipse non mendas, vera iam
sententia non erit: quia dum tu es veritas, non om-
nis homo cognoscitur esse mendax. Verum ne ad
instar gentium scilicet ipsurarum, sacra quoque Scrip-
tura calumniis pareat, sed ipsa in propria potius
auctoritate defendat, notandum est quod præmit-
titur: *Ego dixi in excessu mentis mea.* Per eaculum
igitur mentis, & semetipsum transiit, cum de qua-
litate hominis definiuit: ac si perspicue dicat: *De
falsitate omnium hominum inde veram senten-
tiam protuli.* Vnde ego ipse super hominem fui. In
tantum verò & ipse mendas, in quantum homo:
in tantum autem omnino non mendas, in quan-
tum excelsam mentis super hominem ad summa
contemplanda descendit.

CAPVT X.

In Sermone de S. Columba.

E *Flat manus tua, ut saluet me: ac si diceret: Fiat* **Psal. 140.**
ille, per quem facta sunt omnia: ut dum ille
creatur, creatura à teatui sui contagio liberetur.

CAPVT XI.

In Sermone de S. Christophori.

S *icut vuguentum in capite, quod descendit in her-
sam, barbam Aaron: quod descendit in uan re-* **Psal. 140.**
simens eius. Vuguentum scilicet in capite,
Spiritus sanctus est in Sa'natore: qui nimirum
per Aaron mysticè designatur, qui mon-
fortitudinis dicitur. Cùm igitur Aaron mon-

sa forticadum, barba quoque lignum est victu-
tia. Huius ergo Aaron barba (sancti Apostoli sunt,
qui virilitatis suae robore, quod de sancti Spiritus
victorie conceperant, omnia futentim persecu-
totum bella vicerunt, & mundi principem tam-
quam leonem aduersus oves Christi immaniter
rugientem cum gloria triumpharunt. Vnde Pet-
rus: *Cui resistite, inquit, scietis in fide. Paulus etiam*
dicit: Arms militie vestrae non carnalis, sed potentia
Dei sunt, ad desiliendum munitionum consilia corporis
destruentes, & omnem altitudinem exaltentem se ad-
uersum scientiam Dei, & in captivitatem redigentes
omnem intellectum in obsequium Christi. Ab hac ergo
barba summi Pontificis Aaron vnguentum in utra-
que vestimenti eius insillatur, quia per beatos Apostolos,
consequenter & sanctos Martyres, ac deinceps to-
tam simul Ecclesiam, fluentum sancti Spiritus ir-
rigat.

CAPVT XII

In Epistola ad Alexandrum Papam, de asserenda pro-
prietate Canonici.

Quantum ad nostrae intelligentiae modum,
nullum in humano genere malum

perniciosiora est criminis, quam defensio prauita-
tis. Vnde David ait: *Non declines cor meum in ver-*
bum malum, ad excusandas excusationes in peccatis.
Offensio quippe Dei meretur iram, exultatio provo-
cet ad vindictam. Hoc plauis vitum sicut ex radi-
ce humani generis prodiit, quouidie pullulat, &
tamquam erumpentes arboris ramos germinare
non cessat. Consultus enim Adam cur ea interdi-
cto poma comederit: Mulier, inquit, quam dediisti
mibi faciam, dedit mihi de ligno, & comedi, mulier
etiam cur hoc fecerit, inquit, ait: Serpens, ait,
decepit me, & comedi. Ac si uterque in Conditoris
oblique crimen intus queat, eoque, à quo redar-
guantur, incessant, dicentes: Non nobis, sed tibi
proculdubio debet hac reatus adscribi, qui & con-
iugem viro iunxisti, & serpenter in paradiso inter
homines vinere decreuisti. Quorum vitiosius
tamquam ptimischohus ille discipulus erat, quide-
mus Abel Domino requirenti respondit: Numquid ca-
stus fratris mei sum ego?

Psal. 146

Genes. 3.

Genes. 4.

Expliciunt testimonia de Psalterio.

Incipiunt Capitula de libro Prouerborum.

1. De muliere, qua dicitur aliena.
2. De muliere bona.
3. Sapientia immolauit victimas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam.
4. De utriusque mulieris differentia.
5. Diligenter excerte agrum tuum, & postea aedifices domum tuam.
6. De malis predicatoribus.
7. Sicut qui mittit lapidem in acernum Mercurij, ita qui tribuit insipienti honorem.
8. Sangui sanguis sunt filia, dicentes, Affer, affer.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Prouerborum.

CAPVT I

C

CAPVT II

In Epistola ad Cincium Praefectum.

In eadem Epistola.

Prou. 2.

Proserens seruatis se, ut eruant à muliere aliena,
& ab extranea, qua multi sermone sunt. Et post
paucos: Omnes, qui ingrediuntur ad eam, non reuertun-
tur, nec apprehendunt semitas viarum. Quae est autem
meretrix, vel mulier aliena, cuius nobis prohibetur
accessus, nisi vita frenatis, vita carnalis atque
terrena: In cuius miseri homines se oblectamenta
proiciunt, in cuius se captiua incontinentia resolu-
unt, ac adlitteris in eam, ut ita fatear, ample-
xibus immergunt.

De bona vero muliere audi quid idem
Salomon dicat: *Sit uena tua benedicta, &*
letare cum muliere adolescentis tuae. Mulier enim
adolescentiae nostrae, sancta proculdubio est
vita: cui scilicet ex tunc iam quasi per iram,
& sponsonem coniuncti sumus, cum abstenen-
tia nos diabolus, & omnibus pompis eius
in baptismo promissimus. Vbi mox subditur:
Cerna clarissima, & grassissimus hiannulus, ubera eius
intebriant se uno tempore, & in amore illius delicta-
re ingredit. Quid per ceruam, quae montium
celsa conscendit, nisi sancta designatur Eccle-
sia, quae sese in amore celestis patris auro-

Prou. 3.

G ij

de ad celum nullatenus aspiraret. Nam & Achitofel, qui David persequi non dissimiliter voluit, exigentibus meritis, idipsum genus mortis elegit; hic enim Absalon persequenti David consilium dedit, ut concubinas patris, quas dimiserat ad custodiendam domum, sacilegi periminatione pollueret, atque ad fodandum patrem nouercas suas turpiter incesceret. Quid autem per decem concubinas David, nisi pars illa Iudaeae plebis exprimitur, quae Christum verum virum David fugientem in gentilitatis desertum non sequitur, quia legi se habere decalogum gloriatur? Per numerum nempe concubinarum, numerus exprimitur mandatorum; concubinae ergo, quae non sequentes David, domum

securant, hi sunt, qui in veteris legis castiditate perseverant. Absalon ergo ad has David concubinas ingreditur, quia diabolus, qui in Absalon erat, per excessus diuersorum scelerum cum tabilibus fornicatur. Et bene dicitur: Quia David eas dimiserat ad custodiendam domum; proinde quippe Redemptoris nostri dispensatione diuinitus agitur, ut quasi ad seruandam domum legis Iudaeorum reliqui referrentur; ut ipsi, qui modò nostri sunt inimici, & libros caelestis eloqui in eadem, in qua conditi sunt, lingua ubique terrarum ferant, quatenus ipsi, qui nobis inimici sunt, si quando scrupulus dubitationis emiserit, omne nobis ambiguum tollant. Vnde per Psalmistam dicitur: *Deus meus, stende mihi manus inter inimicos meos, ne occidas eos, ne quando solus feceris legem tuam.* Hebraica quippe lingua, quae toto orbe dispergitur, multum Christianae fidei ad doctrinam adiunxit. Vnde & illic aperte subiungitur: *Disperge illas in virtutibus, & depone eas, praestitit uisus Domine.*

CAPVT XI.

In eadem Epistola.

Cumque uenisset David in castra Median, Soli filium Naas, & Machir filium Amichel, & Berzellai Galaadites deuenerunt ei fratres, & coepunt, ac uasafistilla, & cetera. Mediani uero, qui pugnare Regi David itatoria, & tapetibus quid aliud significanc, quàm Gentiles conuersos ad fidem, qui dum piis actibus incessanter insistant, quasi theatrici opera linteamina preparant, in quibus utique Dominus sustineret quiescat. Haec enim sunt Euangelica illa vestimenta, quae Apostoli super alinam ponunt, & Iesum sedere desuper faciunt. Quod autem sequitur: Quia, *deriderunt David etiam uasafistilla, frumentum, & bardum, factum, & falcem, & leuicum, & frum, cicer, & mel, & bayram, ones etiam, & pignus vitulae.* Plurimae ciborum species diuersi sunt sanctorum hominum mores, quibus nimirum David cum suis commilitonibus pascitur; quia Redemptor nosse cum sanctis suis redia iustorum operibus velut elusius epulatur.

CAPVT XII.

In Epistola ad Albericum; in qua super decem questionibus respondet.

Et autem ibi primum dispersum super faciem terra, & multis places erant, qui consumpsit saltem populo, quàm hi, qui uenerat gladii. De qua sententia in libro Hebraicorum questionum haec B. Hieronymi uerba sunt: Saltem

huic, inquit, qui plures consumpsisse, quàm gladius uos esse legimus, bestias ferocissimas, quae in saltem erant, Hebraei autem, à quibus plures consumpti, quàm à gladio uosari fuerint. Verùm hic, ut dictum, Hebraeorum sunt intellectus. Nobis autem uidetur, quia uelani quique, & infirmi, qui cum Absalon prae-e-l-one extirpant, Deo deservente cuncti, uelani, occurrentibus impingebant; atque uos dicunt, quia plures ceciderint saltem, quàm infirmi, quàm hi, qui fuerint gladio cruciante uocati. Quod ita debere iure ligi non ambiguit, si ipsa stylis consequentia uel in uerbi ceteris attendatur. Nam postquam proximitat: Multis places erant, quos saltem consumpsit de populo, quoniam hi, quos uenerat gladius in die illa; praeibit subiungit: *Adit autem, & occurret Absalon fratri David sedens in malo; cumque ingrederet in iugum, subter conditum querecum, & magnum, aditque caput eius querecum, & ille suspensus inter uelum, & terram, multum, qui infirmus, pertransiit.*

CAPVT XIII.

In Epistola ad D. Abbatem, quae paulò super.

Berzellai Galaadites senex ualde, id est, uelox, ut sacra testatur historia, de seferendo de Regibus, transiit Regem David in ducem, cui Rex: Veni, inquit, ut requiescas mecum in Hierusalem. Ille autem reuerenti, excelsiorem semetipsum ostendit, & ceteris Regibus, max ad propria repeditant.

Sunt namque nonnulli, qui Regem David, hoc est Saluatorem nostrum sequentes, Iordanis fluenta transierunt; hoc est, uel Baptismi suscipiunt sacramentum; uel, quod secundum est lauatium, attripiunt spirituale propositum. Nam quia in Iordane audior Baptismi Christi est baptizatus, redè per eam intelligitur Baptismus. Sed hi uelle variata, non mente, habitum mutando, non animum, ad praelios redeunt mores, & secularis repetunt actiones; Et quia nequeunt à negotiorum secularium perturbatione quiescere, nolant in Hierusalem; hoc est, in uisione pacis habitare cum Rege; senes enim sunt, & inueterati, atque ideo nequeunt in noiam de uetusta conuersati ne mutari. Nam & Iordanem transiens, & adogenarij sunt; quia & baptizati sunt, & resurrectionem futuram, quae per o donatum designatur numerum, credunt. Sed hi quamquam Regi humiliter, & blande loquantur, Regem tamen deserunt, & ad solas conuersationis consuetudinem reuertuntur. Quid est enim Regi blanda uerba profertis, nisi sicut in Euangelio dicitur, se callide potius quàm humiliter excusare? Regi, inquit, te, habet me excusum. Dicebat enim Berzellai Regi: Cui seruus tuus sit oneri Domino meo Regi; paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum, nec indigeo hac uicissitudine. Cuius figuram tenent, qui spirituali cuignam uito, seque ad altiora promouant, quàm humiliter decantant: Peccatores quidem sumus, tibi que, pater, obtemperamus, sed districtiora indituti regulam leuare non possumus; infirmi sumus, & fragiles; atque ideo melius iudicamus sub leui non facile in gloriosam uicemque uiuere, quàm sub graui sarcina pondere quasi fustes interire. Nam & quod idem Berzellai superius dixerat, ab istorum uatiorum hominis lenio non discoidat: Quae sunt, inquit, dies amorum uita mea, ut ascendam cum

Rege in Hierusalem; & adiecit, Nunquid viget A sensus mei ad discernendum suum, & amaram; aut delectare quæ sit seruum inum cibis, & potum? vel audire possum vocem cantorum, & cantatricum? Veta-

Psal. 33.

Psal. 118.

Prov. 9.

clinet enim talium hominum sensus instiuitus obtusi sunt; quia spiritualia mentis edulia, vel intimæ iubilationis organa non discernunt; non enim eius sapit cibis ille celestis, ad quem Prophe-

ta spiritualia conuiuium inuitat: Quæ sit, inquit, & videtur, quoniam suauis est Dominus. Nec illa fauces eorum mella discernunt, de quibus ait bati Quam dulcia suauibus meis reliquia tua, Domine, super mel, & fenum vni meo! Necdum ad illud Sapientie discubere conuiuium, de quo in libro Proverbiorum dicitur: Quia, Sapientia immolauit vitulum suum, miscuit vinum, & proposuit mensam suam. Vbi & sequitur: Miste ancillas suas ut vocarent ad arem, & ad montem ciuitatis: Vnite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscei volui. Hi voces etiam cantorum, & cantatricum non audiunt; quia quæ sanctorum Martyrum, quæ sanctarum Virginitum ante Deum subile modulatione, nullatenus comprehendunt. Nam quia carnaliter conuersantes, ad Dominum contemplationis corda non eleuant, ex leuissimis barmonie modulis, & mellissimis Angelici concentus suauitates ignorat. Vnde non immerito senex ille Bezalilai fuisse dicitur de Regem, quod interpretari dicitur, pedes. Pedestes enim tales ambulabant; & quoniam a terrenæ conuersationis tenere se suspendere nesciunt, ad comprehenda celestis melodice cantica non assurgunt, nolunt enim nisi pedes semper incedere, atque ideo nequeunt alta iubilationis iustitiae gaudia penetrare. Et quoniam terreni actus, in quibus ipsi sunt, duros eos, atque insensibiles reddunt, spiritualis latitiae contemplari subtilia nequeunt. Hinc est etiam, quod ille Bezalilai Galaadites asserit, quod aceruus testimonij in terpretatur; & quoniam aceruus ille testimonij, qui Galaad dicitur, a Laban, & Iacob de lapidebus factus agnoscitur, bene per hunc Galaaditem, duræ lapidei homines designantur; qui dum ad amorem spiritualis vite cor non emolliunt, tamquam lapides facti, in pertinaci secularium negotiorum vigore durefcunt. Ad quam duriciam pertinet, quod idem quoque Bezalilai, ferrum meum interpretari dicitur. Quid est durus ferro? & quid obstinatus corde peruerso? In male-

Gen. 3.

Sap. 1.

notum enim animam nunquam introibit sapientia. Et congruè ferrum meum, quasi de se quilibet homo durus, & obstinatus dicitur; quia dum statuit in propria perseuerare duritia, in consilia se nunquam projicit aliena, & quia rigidus, & inflexibilis ad celestem Hierusalem cum David sege non graduat de via, quam cæperat cum Bezalilai, ad terram Madian, hoc est, ad vitæ veteris primordia reuocat.

CAPVT XIV.

In eadem Epistola.

2. Reg. 40.

Quinque venisset Rex David in Hierusalem, iussit decem concubinas suas, quas reliquerat ad ex-

terro non est David ingressus ad eas, Sed erant clausæ, quæ in diem mortis suæ inviduitate viuunt. Iadæi planè nunc clausi sunt, & in viduitate viuunt, quoniam ad vitum sanctæ Ecclesiæ non accedunt; nec ad eos celestis ille sponsus ingreditur; quia tamquam mulierculis a diabolo pro-

stituitis, tuam prebere contubernium dedignantur, eisque, quia polluti sunt per adulterium, repudi dat libellum. Et hæc, quæ non sequuntur vitum, merito concubine, nec vocantur vxores: quia dotali fœdere, ac iustitiali copula prius indignæ, non illam parium sobolem, quæ paterne benedictionis possideat hæreditatem. Nobis autem è contrario dicitur: In hoc vocati estis, ut benedictionem hereditatem possideatis. Nam & idem dicit Apostolus: Vident qui ex fide sunt, benedictionem cum Isidoro Abraham. Quicunque autem ex operibus legi sunt, sub maledictione sunt.

CAPVT XV.

In Epistola ad Albericum; in qua ei super decem quæstionibus respondet.

David postmodum non est ingressus ad eas, sed erant clausæ usque in diem mortis suæ in viduitate viuentes. Perdidit enim vitum, de quo per Esaiam dicitur: Quoniam acceperunt septem mulieres vitum suum. De quibus & per Salomonem dicitur: Quia septingenta sunt Regine. Acceperunt itaque septemque amiserunt decem. Celestem leprosum sponsum sancta sibi confederavit Ecclesia, leprosum scilicet spiritus dono repleta. Quem sponsus Synagoga, quæ Decalogi mandata petceperat, perdidit, viduæque permansit; quia dum in domo consueti ritus, & legalium ceremoniarum immobiliter persistit, cum Rege David in deserta uiliam exire contempsit.

Mal. 4.

2. Reg. 20.

3. Reg. 4.

CAPVT XVI.

In eadem Epistola.

Tertium quoque fuit bellum in Gaba contra Philistæos, in quo percussus Adoniatrus filius salum polimitarum Bethleemites Goliath Gethem, quod nimium facile valet intelligi. Nam Gob interpretatur, lacus: Et sicut periclitatur qui in lacum leonum mittitur; sic David quasi leonis se dentibus tradidit, cum in tabiem Goliath se præliaturus immergit. Idem David Adoniatrus iure dicitur, quoniam a Deo est electus in regnum. Qui etiam filius salus vocatur, quia de pascuis saltum, ubi oues alebat, educus agnoscitur. Nec sine causa idem David polimitaribus dicitur; quia mater eius de genere Besebel extitit, qui tabernaculum fœderis in deserto construxit, in quo etiam nonnulla polimitaria operatione contemnit. Bethleemites quoque non incongruè dicitur, quia a Noë duxit originem, & de Bethleem fuerant tempore famis egressi, atque ad eandem Bethleem sunt reuertente postmodum vbertate redierunt. Quod autem Adoniatrus cum omnibus suis his adiectionibus, ipse protuladabio sit David, sequentia declarat, ubi dicitur: Ubi quatuor anni sunt de Araphe in Geth, & occiderunt in manu David, & seruatum eius. Sanè quid etiam per hæc mysticè significetur, exponerem, nisi quod

2. Reg. 21.

F. 41]

peripicuum est, episcopatui mihi breuitas prohiberet. Iuxta mylicum sibi hoc intellegendum, hanc omnia referuntur ad Christum Ipse enim Adequatus est, de quo per Esaiam dicitur: *Parvulus est natus, & filius datus est nobis. Qui filius salus nos incongrue dicitur, quoniam ex Iudæis secundum carnem natus dignatus est, qui dum nullum fructum spiritualis germinis attulerunt, velut agrestes: hortes non in horto plantati, sed in altu nati steterunt extiterunt. Unde legitur: *Vex clamasti in deserto*, hoc est, in infructuoso ludæorum populo. Polimitharius quoque Redemptor noster messed dicitur, quia velut texturini operis studio vacat, dum & se suis fidelibus induit, & est illis iustitæ vestimenta contexit. De his quippe vestibus per Apostolum dicitur: *Ut exhiberet sibi gloriam Ecclesiam, non habentem maculam, neque rugam*. Ex per Prophetam: *Omnibus his velut amamento refectis*. De Christi vero fidelibus, Psalmista canit: *Sacerdotes tui induantur iustitiam*. Et per Ezechielem Dominus imperat animas, quam spiritualibus indumentis decenter ornatum, sed enim ipsa macchie sordibus polluta detrahit: *Vestisti te, inquit, desolatis, & calcavi te hyacinthis, & cinxi te hyssopo, & indui te subtilibus, & ornavi te ornamento. Et paulo post: Et vestisti te hyssopo, & polimithis, & malis coloribus*. Quid ergo mirum, si Redemptor noster polimitharius dicitur, qui virtutis decore polimitho induit animam, quam sponsali iure fortetur. Ipse est enim Dei sapientia de qua per Salomonem dicitur: *Quia, quæsumus lanam & linum, & operata est consilio manuum suarum*. Cuius digiti apprehenderunt fasum, cuius omnes domellici vestiti sunt duplicibus; cuius etiam caro stragula vestis facta est in passione. Sed eadem byssus, & regalis purpura indumentum illius est in resurrectione. Qui etiam Bethleemites iure vocatur, quia in Bethleem de Virgine natus agnoscitur. Quod autem dicitur: *Quia tertium bellum fuit in Gob*, hoc intelligitur, quia verus David Saluator Israël, ante legem & sub lege, ac postmodum in Evangelica gratia fideles semper bellatores habuit, per quos contra Philistinos, id est, adversus malignos spiritus dimicavit. Ad hoc itaque tertium bellum David venit in Gob, qui interpretatur, lacus; quia Redemptor noster dum velut forti armato fortior inperuenit, ipse per se etiam vsque ad inferna descendit. Unde per Psalmistam dicit: *Posuerunt me in lacu inferni, in tenebris, & umbra mortis*. Illic percussit Goliath Geiheim, quia dum electorum animas de gehennæ claustris eripuit, antiquum hostem, qui super eos tyrannidem exercebat, lethali vulnere fauciat.*

CAPVT XVII.

In Sermon de Virginitate.

David sedens in cathedra, sapientissimus princeps dicitur. Ipse quasi vermiculus ligni vermiculus, qui octingentes interfecit imperator vno. Quid est quod David tam nome, tam inaudita preconio laudis extollitur? Quis est iste tam humilis, tamque sublimis? Quis, inquam, est iste David ita debilis, atque despectus, ut vermiculi speciem gerat? Ita fortis & validus, ut vno imperatore octingentos homines interficiat? In palca nempe litteræ videatur esse sidiculus, si non in me-

dulla spiritus lateat sacramentum. Quis ergo vermiculus iste, nisi ille, qui per eandem David emittitur in psalmo: *Ego autem sum vermis, & non laus*. Psal. 131. Sicut enim vermis ex sola ligni materia gignitur, ita Christum abique vitæ semine de solo virginali vitro genitum, fides Catholica confitetur. Sed quomodo sit vermis tenet, & debilis, ligni vero duritia fortis, ac solida; vermis tamen lignum vertit in cariem, & cadaveris formam reddit, & carum. Ita Redemptor noster verus vitæ manu fortis, atque desiderabilis, qui semetipsum trinanimus, qui non habens speciem, neque decorem, invalidus, ac despectus apparuit, humanum genus, unde ortus est, paulatim à suo rigore molliuit, magnamque sibi in electis suis habitationis spaciū procuravit. Hic itaque David sedens in cathedra, quia in paternæ maiestatis gloria constitutus, omnia iudicat. Cui pater ait: *Sede à dextera meæ*. Sapientissimus est, quia ipsa Patris Sapientia est. Sed quomodo David dicitur princeps inter tres, cum ille non inter alios quemlibet principatum, sed super omnia patris Regularis sceptri teneret imperium? Laus enim ista depreta, non exaltat; deprimat, non attollit, cum ille non iam tribus interesset, quam omnibus superesset. Sed cum ab illo David videatur sententia ista diffidere, est cui valeat apostolus convenire. Beatus enim ac singularis ille homo, qui mystice dicitur est vermis, mox ut à Verbo in unitate personæ suscipitur, in sancta Trinitate non inqualiter principatur. Principa est ergo inter tres, quis unitus est Verbo, que est inter sancta Trinitate persona. Hic octingentes interfecit imperator vno. Octonarius numerus ad resurrectionem, centenarius pertinet ad perfectionem. David ergo vno impetra octingentes interfecit, quia Saluator noster omnes, qui vel perfectionem huius appetunt, vel resurrectionis gloriam concupiscunt, gladio sui spiritus interfecit, dum eos per incarnationis ac crucis suæ mysterium ab amore mundi huius mortuos reddidit; hoc, vno operatus est impetra, id est, vno suo incarnationis adventu. *Semel enim pro peccatis nostris mortuus est, tam vltra nos vivit*. Non enim eius adventus iure vocatur impetus, de quo Salomon ait: *Ece iste venit saliens in montibus, transiens culles*. Et David: *Exultavit, inquit, ut gressus ad eundem viam*. Qui enim currit, proculdubio impetum facit. Nam et Verbum Dei tanquam tuus aquarum vivientium cum impetu venit, & sicut torrens cuncta doctrinarum ardentium inquinamenta subvertit. Unde et in Cantica Canticorum dicitur: *Fons hortorum, puerum aquarum vivientium, quæ flunt impetu de Libano*. Huic ergo Regi tam humili, tamque sublimi, tam infirmo, sed ita fortissimo gratias referamus: qui decem huius dignatus est vermis in ligno, ut nos constitueret cines in celo. Ideo vestitum humani generis inimicum in se permittit insurgere, ut ex eo postmodum non modò per vitos, sed etiam per fœminas triumpharet.

CAPVT XVIII.

In Epistola ad Albericum, in qua ei super decem questionibus respondet.

Quæritur hic in Scripturis factis sit ista dicitur, ut in libro Regum legatur David rode-mide acem Ornan Iebusi, simul & boues, qui

Rem. 6.

Cant. 1.

Psal. 13.

Cant. 4.

2. Reg. 24.

offerendi erant in holocaustum, scilicet argenti tantummodò quinquaginta: cum in Paralipomenon pro sola area decies naretur auri sexcentos siclos? Sed sciendum est proculdubio, quia in libro Regum boues tantummodò quinquaginta siclis argenti comparasse David legitur: quanti verò aream comparauerit, illic omnino sileatur. Paralipomenon verò liber de bobus è contrario tacet, sed eptam sexcentis auri siclis aream perhibet. Quod facile perdetur, si in utroque libro ipsa verborum series diligenter attenditur. Nam in libro Regum hic est octo verborum: Emit er-

go David aream, & boues argenti siclis quinquaginta. Vbi sic distinguendum est, ut prius Scriptura dicat: Emit David aream, nec exprimat, quamvis deinde sequatur: Et boues argenti siclis quinquaginta. In libro verò Paralipomenon ita legitur: Dedit ergo David Ornan pulchra siclos auri instillimi ponderis sexcentis, & edificavit illi altare Domino. Sic igitur verbaque sibi Scriptura diuisit, ut illa boues, illa solus area nameret pretium. Res igitur, quibus pretij mensura prætigitur, discrepant: sed Scripturae sancte sibi met invicem non repugnant.

Expliciunt Testimonia Libri secundi Regum.

Incipiunt Capitula Libri tertij Regum.

1. DE Abisag Sunamite, quæ Regi David ministrabat, & cum eo dormiens, senilia eius membra fouebat, & tamen integra mansit.
2. Quod David dum iunxit, & Ioab, & Semei pepercit: moriens verò perdendos eos mandauit.
3. Quod dicitur, Salomon quadraginta millia praefecit equorum carrilium habuisse, duodecim millia equestrium.
4. Quod de eodem dicitur: quia locutus est tria millia parabolas, & fuerunt carmina eius quinque millia: & disputasse etiam de lignis, & de iumentis, & volucribus, & reptilibus, & piscibus.
5. Quod Salomon duas à dextra laeuque columnas in templi vestibulo statuit: quarum vnam Iachin, alteram Booz vocauit.
6. Quod vasa templi Domini in campestri regione Iordanu in argillosa terrafusa sunt, inter Sochoth, & Berthan.
7. De eo, quod cum Sacerdotes exissent de sanctuario, nebula domus Dei repleta est, ita ut Sacerdotes non possint proptè aflare propter nebulam.
8. Quod non esse dicitur argentum, nec illius pretij putari in tempore Salomonis.
9. Quod Salomoni fuerant vxores quasi Regina septingenta, & concubinae trecenta.
10. De muliere Sareptana, ad quam Elias transmissus, inuegit eam duo ligna colligentem, ut coqueret & sibi panem, ac filio suo.
11. De eo quod orante Elia, nebula parua quasi vestigium hominis de mari conscendens apparuit.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri tertij Regum.

CAPVT I.

Ad C. Praefatum, ubi cum ad certamen prouocet.

3. Reg. 1. **Q**uæserunt David Regi, serui sui adolefcentulum Iechisam in cunctis finibus Israel, & inueniunt Abisag Sunamitem, & adduxerunt ad Regem: quæ dormiebat cum Rege, & ministrabat ei, & non cognovit eam Rex. Quæ est autem hæc puella, quæ de cunctis finibus Israel tanquam singularis eligitur, & David Regi, ut cum eo dormiat, & frigescentes artus calefaciat, copulatur? Inuestiga Salomonem, & ipse tibi puellæ huius aperiet sacramentum: Posside, inquit, sapientiam, posside intellectionem. Vis etiam audire virginis huius amplexus? ait: Ne derelinquas eam, & apprehendes te; amo illum, & exaltabit te; circūpide illum, & glorificabit te; hunc illum, & amplexabitur te. Sapientiam ergo, hoc est, sanctam vitam amplectamini, vxorem, ut ingenuam,

B & hæreditate condignam sobolem procreemus. Non enim ex hac vxore morietur nobis est fiscorescens posteritas, sed quæ perceptum sit victura. Nam quod de corruptione nascitur, occidit est corruptus: ut quod virginitas gignit, interit non nouit: nec est vicio corruptionis obnoxium, quod ex incorruptione fuerit procreatum. Sed videmus interpretationem illorum nominum, ut valeamus comprehendere sacramentum. Abisag namque interpretatur, pater meus superfluous, vel, pater mei cuginus. Hic superfluous, non superfluitatem, quasi non necessariam, sed abundantiorum Dei Patris significat gratiam: Rugitus autem, vehementem sanctæ predicationis indicat fremitum: ut Leonem de tribu Iuda, quasi per intonantem sanctæ predicationis fremitum insonet, quisquis in Abisag, id est, religiosam vitam complexibus jacet. Sunamitis autem in no-

Ita lingua, coccineus dicitur. Anima quippe sancta sicut Dominici sanguinis mysterio rubet, ita nihilominus & igne sancti Spiritus feruet. Unde & in manu Phares coccineum alligatur, qui maceriam sub mystica duorum populorum sequestratione diuinit. Et Raab meretrix, in typo Ecclesie, coccineum faniculum, ut domus sua pereunte lenicho saluaretur, appendit. Hinc etiam, & alibi defunctis uiris Scriptura commemorat: Hi sunt, qui uenerunt de calore domus Raab. Et ipsa in Euangelio Veritas, inquit, ueni mittere in terram: qui uidelicet ignis in Discipulorum cordibus ardere, eos diuine compellebat: Nunc car nostrum ardere erat in uobis, dum loqueretur in uis, & aperiret uobis scripturas; Hoc itaque mysticum, & spiritale coniugium, & in Sunamite fetuorem gratie concipit, & in Abisag sanctae predicationis sobolem parit; ut quem in cordis quisque uisceribus postat, per oris officium patere non omittat; & quod concipit in corde per coccineum, pariat in ore per predicationis sanctae ruginem. Femorem ergo diuine charitatis in Sunamite concipimus, ut predicationis ruginem Abisag, quasi sobolem pariamus.

CAPVT II.

In Epistola ad Albericum, ubi super decem questionibus tractat.

EGregius, fateor, dubitasti, cur Dauid Isab & Semei, quibus isatus erat, dum adhuc uiuere, elementer indulgit; motiens autem Salomon, sibi in secepra regia succedenti, perden-
 3. Reg. 2.
 dos esse mandauit: Tu, inquit, nesci quae fecerit tibi Isab filia Semei; quae fecerit duobus principibus exercitus Israel, Abner filio Ner, & Amasa filio Israhel, quos occidit, & effudit sanguinem belli in pace. Atque paulo post addidit: Facies ergo iuxta sapientiam tuam, & non deduces cauidem eius pacis ad inferos. De Semei quoque sic ait: Habes & Semei, apud te, filium Geira, fili Geiraui de Baan, qui maledixit tibi maledixit pessima, quando ibam ad castra. Denique quibusdam interpositis, addidit: Duceque causam cum sanguine in infernum. Quid est enim quod eos Dauid motiens damnat, quibus uiuendo pepercit: eum profecto rationis ordo deposcit, ut in perditiones, vel quoslibet inimicos uiuentis sententiam utriusque exeret, motiens autem eis misericorditer indulget: Sed sciendum est quia per regnum Dauid, qui tot persecutionibus & armorum attritus, tot aduersitatibus & inopiis cum suis commilitonibus est afflictus, hoc praesens saeculum delinatur, in quo cum suis membra Christus affligitur, multisque tribulationibus Ecclesie laceratur. Regnum uero Salomonis, qui diuinitus & gloria cuncta regum dignitatum iura transcendit, omnia principalis imperij fastigia superauit, futurae uicis denuntiat gloriam, in qua Christus uere pacificus, aeterna cum sua quiete perficitur, ac celestis conuiuij dapibus solemniter epulatur: Vnus igitur, idemque Redemptor noster & nunc Dauid est, & tunc Salomon erit; quia de modo tanquam manu fortis per membra sua contra diabolum pugnare non desinit; & tunc sopita proles omni carnis & spiritus controuersia, cum corpore suo, quod est Ecclesia, ut reuera pacificus aeterna tranquillitate regnabit. Nunc in electis suis quasi Dauid calamitatum fascibus premitur, persecutionum, ac diuersarum aduersitatum pressuris urgetur, tribula-

tionibus & armorum attritus: postmodum tanquam Salomon exuberanti diuinitus immortalium copia potetur. Dauid ergo uiuentis tolerat, quos in fine condemnabit, quia iudex humani generis Christus, quem illi ignabat, ille nunc misericorditer parit, quibus in fine laicali sententiam iustae damnationis infligit. Dauid itaque misericordiam protogat; Salomon iustitiam indicat. Quia uanis, idemque Redemptor noster & nunc quasi Dauid reprobos iniquitates exequamini tolerat; & postmodum tanquam Salomon in gloria sua uiuentis, eos quasi vibrato iudicii sui uacatione tuciat. Hae alienitas diuini examinis frequenter in eisdem sermonibus inuenitur, sicut illic: Misericordiam, inquit, & iudicium cantabo tibi, Domine. Ex: Misericordiam & ueritatem diligit Deus, Misericordia, & ueritas obuiauerunt sibi. Sic itaque dum misericordia uertatur, quasi Dauid prepositus Salomoni; ut quos pie Dauid per misericordiam tollit, Salomon per iudicium iuste condemnet. Et notandum, quod per Isab, qui suis homicidium manibus perpetravit, illi deliquit, qui mala facit: per Semei uero, qui Regi tantummodum maledixerat, illi figurati sunt, qui praua loquuntur. Nam & hi, qui nequiter agunt, & illi qui sermonibus reprobis, ac falsis insunt. In extreme disquisitionis examine proculdubio damnabuntur: sicut idem Dauid ait: Odisti omnes qui operantur iniquitatem: Psal. 5. perdes eos qui loquuntur mendacium.

CAPVT III.

In Epistola ad Agnensem Reginam.

ET habebat Salomon quadraginta millia praefecti, & equorum carrillam, & duodecim equitum. Quid per quadraginta numerum, nisi quadriga praefectus Evangelistarum? Et quid per duodecim numerum, nisi Senatus expremitur Apostolorum? Per doctrinam quippe Evangelicam, & Apostolicam uideatur Dominus per omnem latitudinem orbis terrarum. Curus enim Dei decem millibus multiplex, nulla latens; Dominus in illis, in sanctis in sanctis. Nam quasi Sina mandatum interpretatur, contrahit in eis tantummodum uideri Dominum, ubi fit caelestium obseruatio mandatorum. Notandum autem, quia sicut Dauid regnum, qui tot est pressuris attritus, Dominum designat in mortalibus adhuc uix studio laborantem; sic Salomonis istius incomparabilis gloria praefiguratur, eandem Dominum post mundi finem in pacem culminis maiestate regnantem. Et praecedebat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium, & Aegyptiorum: quia nimirum Redemptor noster superat intellectum & Angelorum & hominum.

CAPVT IV.

In eadem Epistola.

DE illo quoque dicitur: Quia locutus est etiam 3. Reg. 4. millia parabolae, & fuerunt carmina eius quinquae millia; ubi praeterea subiungitur: Quia dispersa sunt etiam super lignum & terram, quae est in Libano, usque ad hyssopum, quae excedit de pariete, & diffundit de iumentis & mulcibus & reptilibus & piscibus. Quae uidelicet Redemptori nostro non ambiguntur cuncta congruere; cui uacat hae alligenti consideratione tractare. Ipse, nimirum tria millia

parabolas est locutus, qui & per mysticā præcedentium facta, & per allegorica prophetarum oracula; vel etiam per coruscantis Evangelij dæmonia, dum sub figurato velamine penè cunctis dixerit, quæ tria millia in verbis suis parabolas numeravit. Unde & in Evangelio Mattheus

Matth. 13. an: *Hec omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas, & sine parabolis non loquebatur eis.* Cuius etiam carmina quinque millia sunt, quæ choros virginum, quæ sub quinario numero describuntur, ante thronum erant, sicut Iohannes eius in Apocalypsi dicit: *Canticum novum inchoat modulari.* Vel quia quinque sunt valvæ Domini corporis, quibus per vomerem urbem triumphalis eius gloria prædicatur, habet eodem numero carmina suppositantur, ubi quo teneatur & vulnera, per quæ victoria super hostes laudis æternæ gloriam promittitur. Unde cum in Cantu dicitur: *Surre amica mea, sponsa mea, & veni columba mea in foraminibus petre, & in cernua materis;* protinus addit: *Offende mihi faciem tuam: sunt voces in auribus meis, quia veritas dubia.* Scilicet quia omnia hæc etiam tractamus, sed incertè, celaretque transcurramus, suscitaret dicere: *Quia christi petra in Christus, foramina petre præcudubio sunt Domini corporis clauiculis. Sed cum post huius petre foramina, dulcis vasa Sponsæ in Sponsi auribus sonant præceptis, quod aliud quàm quinque valvæ sub eodem quinario numero carmina laudem reddere pia quælibet anima, vel sancta universalis Ecclesia commoneat: ut eiusdem quodammodo numeri carmina referat, quæ per se suscepta vulnera non igitur, illique cunctis sui corporis sentias dedisset, quem totidem pro se faciemque vulneribus videt. Quinque nimirum nostrorum sensuum vulnera, illis quinque Domini corporis eleatricibus sunt sanata. Quod autem Salomon super lignis à cedro, quæ est in Libano, vique ad hyssopum, quæ egreditur de pariete, disputasse dicitur; hic necessarè ad spirituales remittitur intellectum; cum nullatenus stare valeat super seculis litterarum. Hyssopus enim nequaquam de parietibus egredi, sed de saxosis cernitur montibus germinari. Patet itaque nosse ipsa mortalitatis nostre conditio est, quæ nos à contemplatione Conditoris velut ab aliæ domus obstaculum dividit, & in ima proclivius declinare compellit. Corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam; & deprimis terræ inhabitatio sensum multa cogitant. Ex hoc ergo pariete hyssopus egreditur; quia de fragilitate nostre mortalitatis erumpit, quod semper necesse est fetore penitentis relevari. Hyssopo nimirum purificatur intima viscera, per quæ non incongruè designatur confessio peccatorum. Disputavit igitur nos Salomon super lignis, hominibus videlicet intra germinantis Ecclesiæ membra radicatis: à cedro quæ est in Libano, vique ad hyssopum, quæ egreditur de pariete, id est, ab ipsis eminentibus sanctis nitore iusticie candidatis, vique ad peccatores & lapsos, atque ad penitentem demum laments convectos. Hinc est quod sequitur: *Disseruit & de iuvenis,* Sanctorum scilicet adiutoribus, Catholicis viris: & de *trivulvis,* hominibus nimirum: per sancta desideria ad superna suspensus; & de *repibus & piscibus,* hoc est, de his, qui pectus concupiscentiæ per terram trahunt, & qui per secularium negotiorum fluentia vagantur.*

Mar. 14.

Sap. 9.

CAPVT V.

In Epistola ad Albiocum, ubi dicitur de manifestis Iherosolitanis.

Statuit Salomon deus in vestibulo templi Domini cor. 1. Reg. 7. *Amplexus, vasa à dextris, & dextram à sinistris tam. 1. Paral. 3. quæ à dextris erat, vocant, lachrim, hoc est, firmat; & quæ ad sinistram, dicit, hoc est, in robore. Quid enim per columnam, quæ à dextris est, & vocatur firmitas, nisi dilectio Dei: & quæ à sinistris est, & vocatur, in robore, nisi dilectio proximi? Aliud est enim firmitas, hoc est, ipsum robur, aliud in robore, quoniam aliud est diligere ipsum Dominum, aliud diligere proximum in Deo. In dilectione quippe priorum mensura ponitur; Dominum verò diligere sine ulla prioris mensura iubetur. In vestibulo ergo templi & summa, quæ summas vocatur, erigimus, cum in hac præcanti Ecclesiæ, quæ cælestis illius Ecclesiæ vestibulum est, Dominum totis viribus firmiter, & constantè amamus. Ipsa quippe dilectio, sicut Iohannes Evangelista per. 1. Ioh. 4. habet, Deus est. Et de Deo Prophetæ psal. 1. Tu es Deus meus, & fortitudo mea. Columnam verò, quæ vocatur in robore, in sinistra eiusdem vestibuli parte statuimus, eam proximum nostrum in Deo, sicut nosmet ipsos, amamus. Vbi notandum quod Scriptura prosequitur: *Nec nos & quasi cælestes in oraculo, & superpositi nos capiebant columnam.* In nostris quippe mentis oraculo capibus columnarum & columnas superponimus, quibus scilicet vtramque columnam sibi inuicem connectamus; quia nec Deum sine proximo, nec proximum verè diligimus sine Deo.*

CAPVT VI.

In Epistola ad A. P. P. ubi conuenitur de insensu prauorum hominum.

De vasis, quæ Hiram iussu Salomonis Regis fecit in domo Domini. Scriptum est: *Quia in campis regione Iordanis iudex Rex, in agite. 1. Reg. 7. lassa terra inter Sochet, & Sartan. Sochet in tabernacula vertitur: Sartan verò interpretatur, tribulatio eorum, sive demolitum, aut coangustantium. Quid igitur per Sochet, quod interpretari tabernacula diximus, & quasi sanctos vitos accipimus; qui videlicet dicunt: Non habemus hic manentem ciuitatem, sed futuram inquirunt. Et Petrus: *Circus sum, inquit, quod velox est depositum. 1. Pet. 1. tabernaculi mei.* Quid verò per Sartan, quod tribulatio eorum dicitur, nisi reproborum tribulationem nos persecutio designatur? Vbi nimirum de demolitores, & coangustantes sunt; quia dum demoliri, atque destruere fidei nostræ, vel boni operis ædificium tentant, duris iniuriarum, & pressurarum nos calamitatibus coangustant. Vasa ergo templi, id est, omnes electi fundantur in campis regione Iordanis, id est, in humilitate baptismi; inter Sochet & Sartan, id est, inter iustus atque peruersos; ut & bonorum forma proponatur illis ad imitandum rectæ conuersationis exemplum: & prauorum persecutio ad cumulum illis proficiat meritum. Vasa quidem signis probat fornax, & bini iusti tentato tribulationis. In arida ergo terra, Templi vasa funduntur; quia mens hominis ad suscipiendum superne gratiæ munus non est congrua, nisi prius ab omni carnalis illecebre fuerit humore*

Ecclesi. 17.

Deut. 21.

Ita verborum inuenitur in medulla mysterium. Quid enim per septingentas, quæ vxores, simul & Regine morantur, nisi illæ intelliguntur animæ, quæ & leproformis habent gratiæ spiritum, & super resurgentium vitiatorum motus quales regalem obtinent principatum? Quid autem per trecentas, eademque concubinas, nisi illæ animæ figurantur, quæ per solem S. Trinitatis videm thalamum quidem Regis ingressæ sunt, sed castæ conuersationis, & quodammodo matronalis pudicitie munditiam non habentes, dotales vxorum tabulas non merentur? Hæ nimirum, & Salumool per commerciorum iunctæ sunt, quia Saluasotis nostri veri pacifici sacramenta percipiunt, & tamen per degenerem leucocianis vltæ torporem, nec habentes vni vero pudoris affectum, ad nuptialia fœderis dotacionem non affurgunt. Enimvero illæ animæ vtorio, ac regali nomioe dignæ sunt, quæ io solo celestis Sponsi desiderio requiescunt, quæ insatiabiliter contra malignorum spirituum tentamenta consurgunt. Sic de eodem Salumool Scriptura testatur, quia *Alienigenas quoque tribulationis fecit: de filiis autem Israël non constituit Reges seruire quingentis, sed erant vbi bellatores, & ministri erant, & principes, & duces, & profecti currum & equorum;* vbi patenter ostenditur, quæ inter concubinas distantia sit & reginas; quid differat inter eos, qui serui peccati duræ exactionis tributis persolunt, & eos, qui per sedata bella certaminum, principatum solus latronem.

CAPVT X.

In Sermones de Inuentione S. Crucis.

3. Reg. 17.

An Sereptana mulier ad Heliam, ad quam ille pascerdas fuerat missus à Domino: En collige duo ligna, vt ingeras, & faciam tibi, & filio tuo panem.

Expliciunt Testimonia Libri tertij Regum.

Incipiunt Capitula Libri IV. Regum.

1. Quid Heliseus aquas Hiericho salu admixtione sanauit.
2. De eo, quod Heliseo ascendenti ad Bethel, pueri illudabant dicentes: *Ascende calue, ascende calue.*
3. Obsecro, inquit Naaman Heliseo, concede mihi seruo tuo, vt tollam omni duorum bardorum de terra.
4. De eo, quod dum Heliseus lignum in aquam misisset, securus, quæ ceciderat, ad manubrium rediit.
5. De eo, quod Ezechias decem lineis per gradus Horologij umbram reuerti postularit, vt esset sibi signum recuperanda salutis.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Libri quarti Regum.

CAPVT I.

In Sermones de Exaltatione S. Crucis.

4. Reg. 2.

Cum videret Heliseus conuerterentur, quid aqua esset pessima, & terra sterilis: *Asserui,*

solam farinam, atque olei, quod habes, vt comedamus & muriamur. Hæc mulier duo ligos colligebat, quibus poterit inopem sibi cibum & silijs prouidere; sed huius vidua farina & oleum ad prouentus abudantiam benedicuntur, vt charitatis fructus & hilaritatis iam tunc in sacramento Ecclesiæ commoedetur: *Hilarem enim datorem diligit Deus.* Vidua hæc, sancta erat Ecclesiæ, de qua dicitur: *Vidua dei benedicens benedicam:* Cui licebat cuiusque vellet mortuo viro coioingi, quia defuncte lege, enim Christo, qui finis legis est, ad iusticiam omni credenti, meretur Ecclesiæ computari. Illa cibum abiebat, qui duobus esset ligos excoctas: Et sancta Ecclesiæ panem de celo viuientem escit, qui lo ara Crucis est torridus.

CAPVT XI.

In Sermones de Inuentione S. Crucis.

Ecce nubecula parua quasi vestigium hominis ascedebat de mari. Quia enim non quasi hominem quasi vestigium hominis dicitur, recte per hæc Crux, quæ membris est apta Domioicis, dicitur, quia per eam Deus homo transitum fecit, cum ad Patrem rediit. Sic vt per Ioannem dicitur: *Scienti Iesus quia venie eius hora, vt transiret ex hoc mundo ad Patrem.* Palcha quidem transitus dicitur: Ex hic transitus per Crucem factus est, sicut dicit Apostolus: *Pascha nostrum immolatus est Christus.* Sicut ergo per Virginitatem descendit ad nostra, sic per Crucem est reuersus ad propria. Quod congruenter expressit illud saluum sub Heliaz miraculum. Nam cum iuxta Iordanem ligna cederentur, repente securis cuiusdam matetiam succidentis io aquam cecidit.

populi: quid vas novum nisi corpus Dominicum, nulla scilicet præsacrationis intusque labe nigra-
tum, nulla veteris hominis abusione detritum? Quid porro sal, nisi celestis est sapientia? Sapientia igitur Partis in corpus descendit humanum, & sic ad fertilitatem, & vitalis intelligentie dulcedinem, omnium convertit fidelium mentes. Quæ nimirum dulcedo tantum latait, vsque dum sal mergetur in aquam, id est, vsque dum ille penderet in cruce, qui dicitur saluum me fac Domine, quoniam intraverunt aquæ vsque ad animam meam. Ex tunc enim homo didicidit quid deberet appetere, quid vitare.

Psal. 68.

CAPVT II.

In Sermone de S. Cassiano.

Cum Helisæus ascenderet per viam, quæ ducit Bethel, pueri parvuli egressi de civitate illudabant et dicebant: Ascende calas, ascende calas, qui cum repperis, videris, & male dixit tibi in nomine Domini. Mortuæ Scripturæ subiungit: Quia egressi sunt duo Viri de salra, & lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros: Sane quid per Helisæum nisi Mediator Dei & hominum debet intelligi? Quid verò per Bethel, quæ domus Dei interpretatur, nisi beatitudo celestis exprimitur? Per viam ergo quæ ducit Bethel, Redemptor noster ascendebat, quando passioni appropinquabat, sicut iam in ipsa sacrosancta & mystica cæna dicit Discipulis: Vado ad eum, qui misit me. Sed dum ascendit Bethel, id est, dum per sanctissimam passionis suæ mysterium redire contendit ad Patrem, pueri parvuli egressi de civitate, illudunt ei, dicentes: Ascende calas, ascende calas, quia Iudei omni gravitatis, & sapientie pondere vacui, illaque pueritia parvuli, de qua dicitur: Male dicitur puer centum annorum, cum ad Iuenum, qui dicitur Caluarie, pettahunt, atque aduersus eum viperini sistrionum, & opprobriorum furis inardescunt. Caluarie autem incus illic dicebantur à caluitis amputatis; quia illic damnationis decollari conlueant. Et notandum quia pueri egressi de civitate dicuntur; quoniam, sicut

Iuan. 16.

Esal. 65.

Habr. 13.

A et terra, quam Naaman postulat, nisi incarnationem significat Redemptoris? Hæc est pet mysterium illa septemmissionis terra, quæ lac & mel fluere dicitur. Lac enim de carne fluit, mel de superiuribus venit. Quia igitur in vno Mediatore Dei & hominum, & humanitatis lac, & mel divinitatis ineffe cognoscitur, redde per terram lac & mel emanantem, incarnationis eius mysterium figuratur. Quod autem ex hac terra omnis duorum bardorum pete, quid aliud quam duorum Apostolorum, Petri scilicet & Pauli, documenta deposcit? Unde & unus eorum dicit: Qui operatus est Petrus in Apostolorum circum-cisionis, operatus est & mihi inter gentes. Et quia non modò Apostolos, sed omnes Predicatores scientiam, & operationem habere necesse est, duos in castellum, quod contra se erat, Dominus Discipulos misit, atque (sicut Lucastestatur) in omnem civitatem & locum, quod erat ipse venturus, geminos destinavit. Quod ergo Naaman in terra sancta duorum bardorum expetit facinram, super incarnationem Dominicam genus humanum Apostolicam videtur efflagitare doctrinam, ut hisaginnarij mundo terram innehant, ex qua ad offrenda sacrificia altare in conspectu Candidioris fiat. Unde filius Israël principit dicens: Altare de terra facietis mihi. Quod autem Naaman non ob aliud terram Propheta poposeisset, nisi ut ex ea Dominum altare construeret, in suis ipse verbis ostendit, cum illic prædixit subiungit: Non enim terra faciet servus tuus holocaustum, & victimam dilectis, nisi Dominus.

Luc. 10.

Exod. 18.

CAPVT IV.

In Sermone de Inventionem S. Crucis.

Cum sicut Propheta in iuxta Iordanem ligna caderent, repente struxit tunc idam materiam succedentis in aquam cecidit; tunc Propheta lignum in aquam misit, & mare ferrum natum, atque ad manubrium rediit. Quid est artem secus nisi sapientia Dei operata per corpus? quid ferrum nisi divinitas? quid lignum nisi humanitas? Et redde corpus Christi lignum dicitur, quod in ligno pependit. Securus igitur iuxta Iordanem arbores succidebat; quia Dei sapientia iuxta fluidum mortalitatis nostræ decorsum, dignata est impios ludæos, sue predicationis austeritate carripere, & velut infructuosas arbores à statu rigidæ superbie defecare. Unde & Ioannes dicit: Iam securus ad radicem arborum posita est. Omnis arbor, quæ non facit fructum hominum, excidetur, & in ignem mittetur. Itaque dum ligna caduntur, ferrum in aquas de manubria cecidit; quia dam sylvestres ludæorum mentes Veritas corripit, divinitas carnem tamen non deferens, ad inferni profunda cum spiritu comitante descendit. Sed lignum in aquam mittitur, & ferrum redit; quia corpus Domini, quod in ligno pependerat, in sepulchro ponitur; deinde ex profundis inferni spiritu redeunte surrexit. Unde notandum est, & diligentissimè perpendendum, quia ipse Redemptor noster ante per crucem transit, & sic humanitatem suam in patetæ dextere gloriam sublimat. Exemplum quippe nobis exhibuit, ut vnde caput præcessisse cognoscitur, per eandem viam & membra subsequencia gradientur.

Marb. 3.

Luc. 3.

CAPVT III.

In Epistola ad Hildeprandum, & Stephanum, ubi dicitur, quomodo rationalis anima ad perfectionem veniat.

E

4. Reg. 1.

Mith. 3.

Mar. 2.

Luc. 1.

Iuan. 1.

Obfecro, inquit Naaman, concede mihi servus tuus, ut tollam meum dorsum bardum de terra. Quid autem per allegoriam Naaman Syrus, nisi genus designat humanum? Sicut enim Naaman ante leprosus, mox ut septies aqua Iordanis abluitur, ab omni lepra squaline purgatur: ita mundanus populus septem charismata illius columbæ percipies, quæ super Dominum in Iordane descendit, per sacri Baptismatis laus, etiam contagia deposuit peccatorum. Quid ve-

CAPVT V.

In Seruone de S. Bonifacio.

Esa. 38. **P**etrus Rex Ezechias vt vmbra decem linearum gradibus reueneretur, quibus iam in horologio descenderat. Quid isti gradus illius horologii, in quo Rex Ezechias vmbra teuerit decem lineis petuit, mystice innouit, nisi quia totidem Saluator noster gradibus ad nostrum mortalitatis ima descendit, cum ad rediendum genus humanum venit. Quasi quosdam enim gradus exhibuit, cum de celo venit in veterum Virginit: de vtero venit in prelope: de prelope transit ad circumcisiōem: de circumcisiōe ad templum: de templo ad baptismum: de baptismum ad crucem: de cruce ad mortem: de morte ad sepulcrum: postremo descendit ad infernum, vt iode sanctos erueret, quos ad caelestem gloriam calcato mortis imperio reuocaret. Planc vt ooe post se ceteris faceret, illos pro oobis gradus manifestat per carnem Veritas ad nos descendendo disposuit: & quodammodo cuiusdam mystici horologii sol iustitiz Christus hec ad nos se inclinando momentis distinxit. Qui nimirum exultans vt gressat ad currendum viam, vt nos ei ex co id diceremus: *Trabo me post te, curramus in aditum vagantium tuorum.* Descendat itaque sol emens iam decem gradibus horologii: sed per eosdem gradus iterum requit, quod videlicet signum esset, per quod se Rex Ezechias saluo pristinze restitutionem esse consideret. Enumerato oec genus humanum ad incoluntiam, quam amiserat, de soi languoris erogatione conualuit, cum dei lux vera Christus decem eos, quos enumerauimus, mystici horologii gradus ad occasum nostrum se hamiliando percurrat. Quamquam per vmbra decem graduum, & aliter supene dispensationis possumus intelligere sacramentum. Distinguitur quippe temporum, quau quidam distinctiones sunt in horologio lineari. Soli namque iudiciz Christo primas ad nos discessionis gradus fuit de Deo in Angelum. Vnde est quod per Isaiam dicitur: *Magni consilio Angelus.* Et qui cum Iacob loquebatur Deus, Angelus nuncupatur. Hinc est quod per eandem Iacob dicitur: *Dixit Angelus Domini ad me in somnis: Ego sum Dominus Bethel, vbi vaxisti lapidem, & vterum vinxisti mihi; nimirum, vt idem ipse qui loquitur, & Deus simul & Angelus ostendatur. Secundo descendit gradus fuit in Patriarchis, per quos scilicet ipse Dominus vnus Dei calum, ac vere fides fundamenta cognuit. Tertius in promulgatione legis, quam & ipse prius audiente populo protulit, & postmodum io lapideis tabulis propein digito extante descripsit. Quartus in Iesu Nuce, in quo licet nomine, sic & opere degen, in terram repromissiois populum io traduxit. Quintus fuit gradus in Iudicibus, per quos nimirum Israelicam plebem & ipse regebat. Sextus in Regibus Iudaeorum, quia in eis principaliter ipse regnabat. Septimus in Prophetis, quia per eos ipse & annuntius est, & locutus. Octauus in Poenitentibus, in quibus ipse, qui summas est Poenitentia, veri, & aeterni sui sacerdotis mysterium figatur. Nonus autem gradus designatus est in homine. Decimus io passioe. Per hanc itaque decem gradus, quasi per vmbra veteris testamenti, sol iustitiz Christus in nostra mortalitatis descendit occasum; & per eos iter poit resurrectionem suam io celum victor ascendit, omnemque illam vetust legis vmbra veritatis lux, ac nouae gratiae tadis illustrant, obitara reuelans. clausa refo-*

B. Petri Dam. Oper. Tom. IV.

A tans, & omnia sub velamine littere ecta denudans. Et sicut tunc sol lineatim quidem, ac morose procellerat, repente autem ad ortus sui est reuersus originem, hic nimirum, sic signauerat Redemptor noster ea, quod de incarnationis suae resurrectionis, & ascensionis suae gloria subito patefecit.

Expliciunt Testimonia de libro IV. Regum.

De libro Esdræ.

B Quod quidam Sacerdotes quæserunt scripturam gentilogie suæ: Vnde cum non inuenirent, effecti sunt de sacerdotio.

In Epistola ad Canibetum, Episcopum Tamiensensem.

Plum enim est credere, quia quisquis nunc peccata propriis recognoscens, ac deiciens, a suo sa ministerio hamiliter tepimit, in die iudicii tandem, quo se iponte priuauerat, ordinem obtinebit. Quod io libro Esdræ significari videtur, vbi Sacerdotum gentesologia describitur. Ibi quippe facta occurrat historia, quia *Quidam Sacerdotum quæserunt scripturam gentilogie suæ, & quoniam reperire non poterunt, effecti sunt de sacerdotio.* Illi planè vetuuer Sacerdotes sunt, qui sacerdotialiter viuunt. Hi sacerdotales gentes lineam seruauit, qui vitam suam Dominum sacrificium offerunt, ac de sacerdotali se prodito prolapsa religiose viuendo restant, dum sanctorum Sacerdotum imitantur exempla, quæ legunt, tunc in sacris eloquiis Sacerdotum se hios recognoscunt. Athi, qui carnaliter viuunt, & prauorum sequendo vestigia, quasi de secularium generatione delinunt, merito de Sacerdotum prospectant ordine, quoniam se per viam reproban nequeunt hios inuenire. Et notandum, quod illic lequatur: *Dixit Acherfaba eis, vt non conuerteret de Sanctis Sanctitatem, dunc surgeret Sacerdos Dei: Dns atque perfectus.* In qua nimirum prohibitione quod aliud per allegoriz, mysterium debet intelligi, nisi vt is, qui dignus est sacerdotio, percipiendis se sacramentis, & sacerdotali ordinis administratione compescat, donec Christus in iudicio, qui rete Sacerdos est, doctus, atque perfectus exurgat: Sicut per Psalmistam dicitur: *Terra replebitur, & quoniam, dum exierit io iudicio Deus, vt is, cuius testotis initio quilibet lapsus hic sua se dignitate iponte priuauerat, eum in iudicio grata vice celsitutus, ad am illi ordinis culmo attollat, dicens: Amice, ascende superius, & tunc si gloria coram finalis disambulationis. Sed sunt nonnulli, quod paterentur non eam, quæ, iuxta Apostolum, de sperantes fructus io immunditia tradiderunt, nam continentiam sandus desperantes, a suscepti ordinis administratione se reprimant: neque se delinquentes velut impune condunt, ac si serus Dominus suo dicat: Quia quod principii, implere non valeo, ad hostium tuorum calta transfugio, illisque me ad pugnandum coorta te deditioem trado, Tamquam posse Dominum suum placare, quod fugit, & non possit irritare, quod aduersus eum in amore causi sit. Quibus ego constanter, & tunc vbi pro fus a ambiguitate denuncio, quoniam calta se ac frivolis pollicitatione decipiunt, si non exequens officium, officio se exutos esse condunt. Licet*

1. Esdræ.

2. Esdræ.

3. Esdræ.

4. Esdræ.

G

enim à frequentatione, vel executione cesset ordo coisulibet, vel officium; in ordinato tamen nihilominus permanet ordinis sacramentum. Et licet ut quispiam etiam cesset ab opere coniugali, nullo modo tamen absolutus copulatione coniugij; nam Clericus etiam sui ordinis non fungatur officio, cuiusdem tamen officij non eximat sacramentum. Cavendum est ergo illis, ne super eos veniat formidolosa illa sententia, quæ per Apollolum dicitur: Impossibile est, inquit, eos, qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum celeste, & participes sunt sancti Spiritus sancti, gustaverunt subtilitatem bonum Dei verbum, virtutesque sancti venturi, & prolapso sunt, rursum renuanti ad penitentiam, rursum cruci figentes in filio missis filium Dei, & ostentis habentibus. Ita place videtur agere, ac si Israëlitarum quispiam volens fornicari cum idolis, dicat: quia nequeo obviare duram ac rigidam Dei legem, ad ritum et ritibus gentilem; tanquam recedens à lege, non sit debitor legi. Et hoc modo quamquam de servata lege non sit præmio dignus, violatione tamen de contemptu non teneatur obnoxius. Sed sciamus quid talibus Divina severitas in Deuteronomio dicat: Cuique audierit quisquam verba iuramenti huius, bene dicat sibi in corde suo dicens: Paveris mihi, & ambulabo in præceptis cordis mei, & assumam vrinis fructuam, & Dominus significat ei; sed tuum quidem in a cinis sumus eius sumus. & regis contra dominum illum, & sedent supra eum nomina maledicta, quæ scripta sunt in hoc volumine, & delectat nomen eius sub celo, & confusum est nomen in perditionem ex omnibus Tribubus Israël iuxta maledictionem, quæ in libro legis huius, ac fœderis continetur. Sed & Psalmista dicit: Maledicti, qui declinant à mandatis tuis.

Et per Ezechielem Dominus ait: Neque cogitationis mentis vestra fiet discretio: Erunt sicut gentes, & sicut cognationes terræ, ut colamus ligna, & lapides. Videntes, dicit Dominus Deus, quoniam in manu forti, & brachio extenso, & in furoris effluio regnabo super vos; & educam vos de populis, & congregabo vos de terris, in quibus dispersi estis, & subiciam vos in scripta meo.

De libro Tobiz.

Illud ad memoriam revoca, quod de Tobia viro iusto Scriptura testatur: Cuiusque, inquit, inquit, cum vna die fuisset à sepulchro, veniens dominum, iactans se iuxta parietem, & obdormisset: atque ex nidibus hircanum dormienti illi calida fœcra infunderent super oculos eius, fieretque cæcus. Fatigatus à sepulchro, dum se voluit effractus viribus proicere, lumen amittit. Illuxum quippe cordis oculum servavit, quisquis in bonis operibus infatigabilis persequatur: eum verò pusillanimitate frangitur, non immerito luce priuatur. Hinc enim scriptum est: Vbi qui perdidit sensum suum. Hinc Paulus ait: Vigilare, place ut fide, viriliter agere. Quid vetò leviter volantes hirundines, nisi leues adulantium, & blanda loquentium significant mores? qui dum blandiloqui sui suscitare de malcent, dum adulationis oleo caput audientis impinguant, interius oculos, non solita luce fruantur, excaecant. Corripit me, inquit iustus in misericordia, &

insepabit me, dicens autem peccatoris non impugnet caput meum. Et tamquam iteratus oculis ingentibus, dum lenocinantis eloquiis quemlibet blandis vel blanditiis perungit; à quibus sciret hunc solum dicuntur. Vnde dum vivit, recta corpus edulsi, ne se distrahant atterat, tot oppressa laboribus caro fragilis mori succumbat: peritiam sua excellentioribus excolatur induit, ut eius, quam tunc, servetur genium dignum sit: agglomeretur lateribus tui turba clientium, ut dum te communcium multitudo cōdeceat, hominis officio tunc vireat. Sed si nobis hæc diabolica malignitatis amaritudo detegitur, tentationis ingreditur caligines funditus evanescunt. Vnde & illic dicitur: Tunc fuit: Tobias de selle piscis, clausit oculos patri suo, maxime caput abluo ex oculis eius quæ membra sua sui episcopi, statimque visus recepit. Fel enim piscis est in alia Beheem, qui caput est, & initium totius iniquitatis. Lacus itaque selle piscis obliuiscitur, & protinus cæcitas effluat; quia cum amaritudo diaboli cecitavit oculis oculis ostensa propoluit, tenebrarum mox castigo propellitur, & lux interior, quæ velu ecliptim passa fuerat, reformatur. Et notandum quod dicitur, quia prius abluo de oculis est illius episcopi, & sic lux illico reparatur. Ille quippe in oculis gerit abominem, qui de se sanctitati habet opinionem. Quisquis ergo recuperare vult locum, ampetat à se prius affectat: abstinentiam abluem, ut se oon abneget peccatorem, qui peccati vult eundem cecitatem. Beati mundi cor de, quoniam ipsi Deum vident. Illi sunt oculi de quibus in Caonicis dicitur: Oculi tui colorem, & abluo eo quod intrinsecus latet.

De libro Tob.

Ex Sermone de S. Georgio.

Qui conclusi obstruere mare, quando erumpas, quasi de vulva prodeunt. Et paulo post: Claudenda illud Tob. 38. certaminis meritis, & posui vias, & ostia, & dicit: Vique buo veniet, & non procedet amplius, & hic coarctas tumentes fluctus tuos. Enimvero recte per mare cor pravi hominis deliquit, quod videlicet furor est turbidum, rixio amatum, elatione superbia tumidum, caligine inaltioris fraudis obscurum. Separant ergo tunc mare, & minaces fluctus ab inundatione terræ compescit: ut terra viuentes herbas, & ligna pomifera germinaret, ac deinde fegem fructus afferret. Separat etiam nunc ab electis suis reproborum turbines persequendum, & quasi furentes coëret impetus tempestatum: quod etiam facere visque ad iostigenda corporibus tormenta concedit; ne tamen animas lendant, iostidit eorum atque petuigili brachij sui procectione custodit, quodammodo dicens mari: Hucusque venies, & non procedes amplius, & hic coarctas tumentes fluctus tuos. Ac si patienter dicat: Vique ad inferenda corporibus tormenta relaxat; ne autem visque ad animi, cumulis iotumescensibus produs, legis meo tibi litus oppono: ut dum furor fluctu totum litus obicit, terra cordis ad profectum tuorum germina libera reliquatur.

Incipiunt Capitula de libro Psalmorum.

1. **D**E impio exaltato, & depresso.
2. De impiis positus sicut ones in inferno:
3. *Deus meus, ostende mihi bona super inimicos meos; ne occidas eos, ne obliuiscantur legis tuae.*
4. De holocaustis medullatis.
5. *Non me demergat tempestas aqua, &c.*
6. De reproborum exaltatione.
7. *Fily Ephrem intendentes arcum.*
8. *Montes excelsi ceruus, petra refugium herinacii.*
9. *De eo, quod dicitur: Ego dixi in excessu mentis mea, Omnis homo mendax.*
10. *De eo, quod dicitur: Fiat manus tua, ut saluum me facias.*
11. *Sicut inuentum in capite, quod descendit, &c.*
12. *Non declines cor meum in verbum malum.*

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia libri Psalmorum.

CAPVT I

A

CAPVT III.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, ubi super Dei omnipotentia disputatur.

Psal. 36. **V**idi impium superexaltatum, & eleuatum super ceteros Libani; transiit, & ecce non erat. Adhuc fortassis epulabatur ille splendide, fulciebatur cuneis obsequentium, ambebatur agminibus bellatorum; quem Propheta superexaltatum, & eleuatum vidit, moxque ad contemplantum summam pertransiens, quem magnam aliquid forte crediderat, nihil esse cognouit tunc gestum. Tunc enim & cum diuitiis latumescunt, cum se super alios arroganter extollant; cum denique inferiores per tyrannidis violentiam opprimunt, tunc, inquam, eo veritas nihil fuit, quo ab eo, qui verum, & summum est, protecul sunt.

CAPVT II.

In Epistola ad Hieronimum.

Psal. 48. **S**icut ones in inferno positus sunt, mors depascit eos. Oves habet Christus, quas ad amica vireotia caulis caelestibus introductiones habet & ille leo rugiens, quas insatiabili cracutis ore deglutit. Qui bene mors dicitur, quia cum sit auctor mortis, ad inferendum nobis interitum crudeliter efficitur. Vnde Ioannes: *Et ecce equus pallidus, & qui sedebat super eum, nomen illi Mors.*

Apo. 2.

In Epistola ad Desiderium Abbatem, ubi dicit, quid maiori sit dignus beatus, qui dignitatem protulit, quam qui in ea mouet.

Dicit, *Deus meus, ostende mihi bona super inimicos meos; ne occidas eos, ne obliuiscantur legis tuae.* Prouida quippe Redemptoris nostri dispensatione diuinitus agitur, ut quasi ad seruandam legis domum ludorum reliquiae referrentur; ut ipsi quodammodo nostri sint sciscitatorij, & libros caelestis eloquij in eadem, in qua conditi sunt lingua, vbique terrarum ferant; quatenus ipsi, qui nobis inimici sunt, si quando scrupulus dubietatis emerferit, omne nobis ambiguum tollant. Vnde per Psalmistam dicitur: *Deum meum, ostende mihi bona super inimicos meos, ne obliuiscantur legis tuae.* Hebraica quippe lingua, quae toto orbe dispergitur, multum Christianae fidei auctoritas adiuuatur. Nam nisi illud accederet testimonium, quod apud nos scribitur, quodammodo potari posset esse figmentum. Sed cum illud testimonium adhibetur, illico dubietas tollitur. Vnde & illic apte subiungitur: *Disperge ibi, diffemina per totum mundum eos, qui superferunt de populo Iudaorum, ut ipsi de veris libris testimonium perhibeant nona sed del veritat.*

C

CAPVT IV.

In libro de contemptu saeculi.

Holocausa medullata offeram tibi cum incenso, *Psal. 66.* & arboribus. David autem pro magno munere, medullata se Deo sacrificia oblatum esse pollicetur, dicens: *Holocausa medullata offeram tibi cum incenso, & arboribus.* In primis

itaque sciendum, quia nequaquam Deus hostia-
zum pelles, sed interiora potius viscerum cum ip-
sis quoque medullis in sacrificio sibi met maodat
nisi. Vnde in ostendendo ipso sacrificiorum ritu,
Moses precipit dicens: *Subtrahite pelle hostia ar-
tur in frustra considerat.* Quisquis sane semper cogito-
rum secularium exercitia delectabiliter fundit,
holocausti sui medullas cum visceribus sub-
trahit, & solum victimam pellem Deo, qui nisi
prohibetur, abolete contemnit. Qui vero suae
Deo sacrificium offerre desiderat, recessus petat,
interiora sectetur, animam suam integram illiba-
tamque in propria virginitate custodiat, ne discur-
rendo per lupanaria saeculi immundis corruptori-
bus, prostibuli more, subditas. Ut ergo interi-
ni Spiritus conspectui placeat, non se fulsa pompae
saecularis obducatur, sed omnes mentis suae sensus
immortalis virginitate castitatis nubilata, ne in mor-
tem per incontinentiam corruens, in fiesore lu-
xuriae computrescat. In cancelli igitur sanctae Ec-
clesiae anima se pudica concludat, sique in aeter-
ni Regis thalami iugiter requiescat.

CAPVT V.

Ad Alexandrum Papam, de Canonicis.

Psal. 68. **N**onne d'irrigas tempestas aqua, neque al'is herbas
me pueni, neque rigas super me pueni os suum.
Cum peccat homo, quasi in puteum labitur; cum
vero peccata defendit, quasi putei super eum, ne pa-
teat egressus, virgetur. Corruit ergo in puteum ho-
mo, cum peccat; claudit vero sibi os putei, dum
exultat. Ex hac poterit defensione, vel exultatione
etiam heresis nascitur. Heresi enim interpreta-
tur, electio; & dum quod elegerit quis, defendere ni-
titur, relicto veritatis tramite, quia per abrupta
peruersi dogmatis rapitur in heresim, necesse est,
prolabari. Hoc autem inter peccatorem, & heret-
icum distat; quia peccator est, qui delinquit, heret-
icus autem, qui peccatum per ptinum dogma
defendit.

CAPVT VI.

*Ad Disiderium Abbatem, ubi de Dei omnipotentia
disputatur.*

Psal. 72. **D**irexisti eum dum alienarentur. Dum de te pro-
narum sese extollientium deiectione Pro-
pheta narraret, non ait: Postquam alleuati sunt,
deiectioni eorum, Domine; sed, dum alienarentur, quia
per hoc inanescunt, per quod intumescunt; inde
cauunt, vnde sublimiter superat.

CAPVT VII.

In Sermone de S. Anastasia.

Psal. 77. **D**e quibusdam magna praedicantibus, sed de
studiosis viucentibus, per Prophetam dicitur:
*Fili Ephraim intendentes arcum, & miscentes sagittas
suas, conuersi sunt in die belli.* Qui enim aduersus vi-
tiorum tentationes ad conficiendum alios prouo-
cant, sed confingere ipsi sub ignobili desidio
linguae detrahant; hi nimirum sagittas qui-
dem dirigunt, sed post terga conuersi, con-
summatas victorias titulos non merentur: nec
eis prodest quod bene corperant, quia non
vsque ad finem magnanimitate perleuerant.
Vnde & de illis proxima loquitur: *Nam custodierunt*

A testamentum Dei, & in lege eius nonauerunt ambulantes.
Ac si diceret: Susceperunt quidem testamentum,
sed non cultodierunt; posuerunt in lege pedem per
initium, sed non tenuerunt per leuauerunt egres-
sum. Quisquis ergo ad spirituale certamen alios
prouocat, quisquis ad fortiter agendum proximorum
mentes inligat, debet vsque vita concordare
cum lingua, ne dum aliis proponit excelsa, ipse
contentus in his, prematur inertia. Hinc est quod
in lege precipitur: *Non habebis in sacculo diuersa pro-
dura, minus, & minus: nec eris in domo tua modus ma-* **Dmt. 23.**
ius, & minor, habebis in iustum, & modum aqua-
lis, & verus eris tibi.

CAPVT VIII.

In Epistola ad Blancan Comitiem.

Montes excelsi cernis, petra refugium hereticorum. **Psal. 120.**
Quid enim hoc loco, per montes, nisi alie
Scripturatum intelligenda sunt profunditates? Hi
nimirum, qui tam dare contemplationis saltus no-
uerunt, altos sententiarum diuinorum vertices
quasi cacumina montana conspiciunt; ad quae pro-
fectu cacumina quia infirmi pertingere nequeunt,
recte illis subditur: *Petra refugium hereticorum:* quia
videlicet iniquitas quaeque non intelligentia su-
blimis exerceat, sed sola in Christo fides humili-
tet cernit.

CAPVT IX.

Ad Disiderium Abbatem, ubi excessum suum excusat.

Ego dixi in excessu mentis meae: Omnis homo mendax. **Psal. 116.**
Cui nimirum responderi potest: Si omnis, &
tu; fallaque iam eris sententia, quam mendax ipse
proponit. Si vero ipse non mendax, vera iam
sententia non erit; quia dum tu es verax, non om-
nis homo cognoscitur esse mendax. Verum ne ad
instar gentium scripturarum, sacra quoque Scri-
ptura calumniis pateat, sed ipsa se propria potius
auctoritate defendat, notandum est quod prae-
mit- **D**itur: *Ego dixi in excessu mentis meae.* Per excessum
igitur mentis, & scripturam tuam, cum de quali-
tate hominis definitur; ac si perspicue dicat: De
falsitate omnium hominum iode veram senten-
tiam protulisti, vnde ego ipse super hominem fui. In
tantum vero & ipse mendax, in quantum homo; i-
o tantum autem omnino non mendax. i- o quan-
tum excessum mentis super hominem ad summa
contemplanda consendi.

CAPVT X.

In Sermone de S. Columba.

Erat manus tua, vt salueris me: ac si diceret: Fiat **Psal. 124.**
ille, per quem facta sunt caelestia: vt dum ille
creatur, creatura a reatur sui contagio libereatur.

CAPVT XI.

In Sermone de S. Christophoro.

Sicut vnguentum in capite, quod descendit in bar-
bam, barbam Aaron: quod descendit in oram ve- **Psal. 134.**
stimentis eius. Vnguentum scilicet in capite,
Spiritus sanctus est in Salvatore; qui nimirum
per Aaron mystice designatur, qui moar-
fortitudinis dicitur. Cum igitur Aaron manus

In fortitudinis, barba quoque uirgam est uirtutis. Huius ergo Aaron barba, sancti Apostoli sunt, qui uirilitatis lux robore, quod de sancti Spiritus uirtute conceperant, omnia farentium persequentem bella vicerunt, & mundi principem tamquam leonem aduersus oves Christi immaniter rugientem cum gloria triumpharunt. Unde Petrus: *Cui resistite, inquit, fortes in fide.* Paulus etiam dicit: *Arma militis uestra non carnalia, sed potentia Dei sunt, ad destruendum munitionem consilia carnis destruunt, & omnem altitudinem exaltantem se aduersum scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes eam in intellectum in obsequium Christi.* Ab hac ergo barba summi Pontificis Aaron uigintiannam in ora uelimenti eius iussit; quia per beatos Apostolos, consequenter & sanctos Martyres, se deinceps totam simul Ecclesiam, fluentem sancti Spiritus irrigat.

CAPVT XII.

In Epistola ad Alexandrum Pipam, de asserenda proprietate Canonici.

Quantum ad nostrae intelligentiae modulum, nullum in humano genere malum

A perniciosioris est criminis, quam defensionis praesentis. Unde Dauid ait: *Non declines cor meum in verbum malum, ad excusandas excusationes in peccatis.* Offensu quoque Dei meretur iram, excusatio prouocat ad vindictam. Hoc plane vitium sicut ex radice humani generis prodit, quotidie pullulat, & tamquam eumpentes arboris ramos germinare non cessat. Consultus enim Adam cur ex interdicto pomo comederit: *Mulier, inquit, quam dedisti mihi faciam, dedit mihi de ligno, & comedi;* mulier etiam cur hoc fecerit, inquisit: *Serpens, ait, decipit me, & comedi.* Ac si ueterque in Conditorem oblique crimen intorquetur, eumque, à quo redarguantur, incessant, dicentes: Non nobis, sed tibi proculdubio debet hic reatus adscribi, qui & conjugem uito iunxit, & serpentem in paradiso innot homines viuere decitum. Quorum utriusque tamquam primiscipulus ille discipulus erat, qui de Abel Domino inquirenti respondit: *Namquid cussus fratris mei sum ego?*

Genes. 3.
Genes. 4.

Expliciunt testimonia de Psalterio.

Incipiunt Capitula de libro Prouerbiorum.

1. De muliere, quae dicitur aliena.
2. De muliere bona.
3. Sapientia immolauit victimas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam.
4. De utriusque mulieris differentia.
5. Diligenter exerce agrum tuum, & postea adifces domum tuam.
6. De malis predicatoribus.
7. Sicut qui mittit lapidem in acerem Mercurij, ita qui tribus insipienti honorem.
8. Sanguis & aures sunt filiae, dicentes, Affer, affer.

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia Prouerbiorum.

CAPVT I.

C

CAPVT II.

In Epistola ad Ciacum Praefectum.

In eadem Epistola.

Proo. 2.

Prouidentia seruabit te, ut eruaris à muliere aliena, & ab extranea, quae multis sermones sunt. Et post pauca: *Omnes, qui ingrediuntur ad eam, non reuertuntur, nec apprehendunt semitas uiae.* Quae est uitem meretricis, uel mulier aliena, cuius nobis prohibetur accessus, nisi uita secularis, uita carnalis atque terrena: In cuius miseri homines se oblectamenta proiciunt, in cuius se captiua inuaditate resoluunt, ac adulterinis in eam, ut ita fatear, amplexibus inmetant.

DE bona uero muliere audi quid idem Salomon dicat: *Sit uena tua benedicta, & latet cum muliere adolescentis tua.* Mulier enim adolescentis nostrae, sancta proculdubio est uita; cui scilicet ex tunc iam quasi per artem, & sponsonem coniuncti sumus, cum abrenuntiaturos nos diabolo, & omnibus pompis eius in baptismo promissimus. Vbi max subditur: *Cena charissima, & gratissimus bannulus, ubi eius inuoluitur uos tempore, & in amore illius delicta te ingier.* Quid per ceruam, quae montium celsa conscendit, nisi sancta designatur Ecclesia, quae sese in amore caelestis patris atrolit.

G iiij

lie? Quid cerue istius vbera, nisi duo significarent Testamenta? His vberibus inebriamur, eodem de sacra Scripturae fluentia infundimur, & spiritualis sapientie potum scientes haurimus. In hac igitur muliere delectari precipimur, ut eloquiorum excelsum pinguedine saginemur. Sequitur: *Quare seducit, filii mei, ab aliena, & fueris in semine alieno.* Ab aliena quippe muliere seducitur, qui carnalis vitæ illecebris delectatur. Nec immerito dicitur aliena, quia nobis ex diuinæ legis est sanctione prohibita. Rursus super vtraque muliere loquitur, dicens. *Die sapientia, sicut mea est, & prudentiam voca amicum tuum.* & confusi te a muliere extraneæ, & ab aliena, quæ verba sua dulcia fecit. Morque subiungit: *De fenestra domus mee per cancellos pristinæ, & video parvulus, confidero recordamini nunc, qui ita aufer per illius luctu angelum, & prope vnam domus gradiorum.* Vbi notandum, quia vita carnalis, quæ metere dicitur, non alios nisi parvulos, & recordes decipere posse perhibetur. Vnde & alibi idem Salomon ait: *Mulier dulcis, & clausa, pleneque illecebris, & nihil omnino sciens, sedis in sinu domus sue super sellam in excelsis vrbis locis, & vocat transientes viam, & pergitur in itinere suo. Quis est parvulus, declinat ad me, & recordi luctu est.* Nam qui perfectus est vir & mentis sanæ, nequaquam ponit carnalis illecebre lenocinio decipi, vel quantumlibet ingruenti feaxurientium passionum certamine saperrari. Illos enim dumtaxat hæc mulier superat, de illis vita carnalis, & terrena triumphat, quos prauæ voluntatis intentio, & terrenæ concupiscentiæ tener fumus obæcat. Vnde illi aptè subiungitur: *In absente, aduersa feracitate dis, in noctis tenebris, & caligine, cito invitet occurrat illi in ornatu meretricis, & parvulus capitur animas.* Inebriat enim carnalis vita cor luxurizæ deditum, & tamquam nocturnæ caligine reddit obsecum, dum interiores oculos non in cælum erigit, sed in terra defigit. Deinde subijci: *Garrula, vaga, & quævis impetibus, nec valens in domo consistere pedibus suis; nunc foris, nunc in plateis nunc iuxta angelos insidians.* Hic portæ carnalium hominum exprimit inconstantiam, levitatis vitio subditam, garrulitatis impetier alienam. Quod autem subiungitur: *Interius fuitis lectum virum, stravi capitebus piliis ex Aegyptus.* Quid per hoc aliud innuitur, nisi quia delectatio carnis, in quam luxuriosos quisque vitro tamquam in cubile prostermitur, pèrplexis peccatorum vinculis obligatur? Quid autem Iesus ille ex piliis ex Aegypto capitebus sternitur, quid est aliud, nisi quia vita luxuriantium nequaquam fundamento solide veritatis innititur, sed mendaciis fucis, & adumbratis imaginibus coloratur? Quod autem meretrix ista dicit: *Veni mi, inebriamur vberibus, & manibus fruemur amplexibus; donec illucescat dies; non est enim vir meus in domo sua, abiit via longissima; tale est: Vir animæ cuiusque fidelis Christus est: qui non est in domo sua, sed abiit via longissima, quando polletat cuiuslibet consuetudinem cernit, atque ideo mox ab eo procul abscedit; deinde subijci: Sacculum pecunia secum tulit, in die plena lana rearsurus est.* Redemptor enim noster pecunia secum sacculum tulit, cum ascendens in cælum, fidei nostræ secum lucta portavit. Qui reversus est in die plenæ lune, id est, in consummatione universalis Ecclesiæ; venit enim Dominus ad iudicium, cum expletus fuerit omerus electorum. Sed eam multa dicat de pessulentissima huius mulieris astitit, quibus venatur animas hominum perditorum; quæ nos ob prolixitatem inferenda non ducimus, hoc in fine subiociat: *Mulier,*

inquit, vulneratus detestis, & servissimè quibus interfecisti sunt ab ea, & vicia inferi domus eius; pertranseat inferna morti.

CAPVT III.

In Sermonem de S. Basiliano.

A Vliamque itaque per os Salomonis, sapientiam nos ad mensam spiritualis alimentæ claris vocibus invitantem: *Sapientia, inquit, immola.* *Pro. 9.* *mit vtilitas suas, miscent vnum, & propolus mensam suam; misce ancillas suas, ut vocarent ad altum, & ad mensam ciuitatis: Si quis est parvulus, veniat ad me: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod misceat vobis.* Christus enim, qui sapientia Patris est, vtilitas immolavit, eam ad nositæ imitationis exemplum, beatos Martyres permisit occidi. Misceat vnum, quia propolus credentibus Spiritum sanctum. Propolus mensam, quia cælestem paradisi hominibus gloriam. Min ancillas suas, id est, sanctos verbi ministros, qui se infirmos & fragiles allicerant. Quod et ego iam restat, nisi ut relicta fame sæculi, propteremus ad mensam Dei? Sed ad hanc ingreditur aditum reperire non possumus, nisi per sanctos Apostolos, quibus claves commisit. *Matth. 16.* *sunt regni cælorum.* Vnde scriptum est: *Sapientia foris predica, in plateis dat vocem suam; in capite iherosolymitanum clamas, in foribus portarum.* *Pro. 14.* Ipse quoque sunt caput iherosolymitanum, foreque portarum; quia ipsi sunt populi nostri principes, & iherosolymitanum pæc sublimioris excellentie præfulgentium lanternes.

CAPVT IV.

In Epistola ad Cincium Presbiterum, super ebrietatibus ad castitatem.

A Vdi tuus sub mulierum specie, quid ingerat pituitatē vnam dicit, atque carnalem: *Mulier, inquit, diligens, concupiscentia est vis sua: & putredo.* *Pro. 23.* *in oculis eius, quæ consuevit res dignas gerit.* In huius itaque mulieris oculos est putredo; quia dum quislibet carnali vitæ coniunctus superat alios natus, dum forte quid, quod ossa significant, agere gloriatur, sorda per populum fama diffunditur, & quæ savor ossis putredinis exhalatur. De quibus vti que mulieribus & aliis Sapientia dicit: *Mulier f est Eccl. 7.* *tibi secundum animam tuam, ne proicias illam: & odibilis non eris de iure corde.* Mulier quippe secundum animam, est vita virtutum, conuersatio sancta: Mulier verò odibilis, carnalis est vita; quæ certe odio est habenda, cui profectionis in toto corde non credimus, necesse iam est, ut sicut Samsen per Daliam, ita & nos per istam in manus hostiam incidamus: de qua videlicet odibilis muliere in Deuteronomio scriptum est: *Si accepit homo uxorem, & dicit, 24.* *habuit eam, & non invenit gratiam ante oculos eius, propter aliquam fornicationem, scribas libellum repudiij, & dabis in manu eius, & dimittas eam de domo sua.*

Pro. 7.

Pro. 9.

Matth.

Ibid.

Ibid.

CAPVT V.

In Epistola ad Fratres Gemagni, ubi de transgressione
suum mandatorum agit.

QVI vitium lapidibus scilicet atrium sabli-
ne continere, pitis cum necesse est in-
honestitatem carnalium delectationum dimesta
purgat. Vnde recte per Salomonem dicitur:
*Disperget exerce agrum tuum, ut pisa adificet
domum tuam.* Ille quippe bene domum men-
tis ædificat, qui prius agrum corporis spina
vitiatorum purgat: alioquin si desideriorum,
passionumque carnalium sentes in carnis agro
pullulare inuenerit, sane boni crescentie, tota
inuis virtutum structura collabitur. Hinc tur-
sus ait: *Per agrum hominis pigri transiit, & per
vitem viri stulti, & ecce vinum replerunt viticem,
operuerunt superficiem eius spina, & materia lapidum
destruxit eam.* Quid enim ager, vel vinea pigri
hominis, nisi caro cuiuslibet otiosi in spiritua-
lia agriculturæ laboribus desudare nolentis?
Quid autem viticem, nisi gula perigrines, &
carnales illecebre? Quid denique spinae sunt,
nisi passionum carnalium pondus? Quid pos-
sitem? materia lapidum, nisi charitatis media
omni permixta coherensium structura virtutum?
Ager ergo pigri & stulti hominis, viticis, spinif-
que repletur, cum caro cuiuspiam otiose vimen-
tis, non per disciplinam communi laboris excol-
litur desiderio, & euertitur. Lapidum quoque
materia labefacta dicitur; quia tota victu-
tum fabrica, velut impatiens incontinentiæ ar-
tibus dissipatur. Princeps enim eorum destruxit
ait *Herusalem*. Coeporum autem Prin-
ceps inter asseuit ventis, cui nimirum à cunctis
laborioso opere seruitur. Quisquis ergo desiderat
spiritualium segetum vberitate discedere, desudet
nunc agrum sui corporis, disciplinæ ac continen-
tiæ vomere continuo labore fucare; & tanquam
noualium suorum guttas, farculo sapientie con-
fringat; dum quidquid durum, dum quidquid in-
suetudinem in se reprehenderit, iugis penitentia
confusionibus terat; nec desinat gulæ prauitatis
vitiis, neque inhonestis carnalium deside-
riorum vepes radicibus excipare, quo vberes pro-
uenient spiritualium segetum valeant sui cordis tu-
ta proferre. Vnde & idem Salomon ait: *Qui opera-
tur terram suam, sator saluabitur penibus: qui seclatit atrium,
replebitur egestate.*

CAPVT VI.

In Epistola ad Alexandrum Papiam, de Conuiciis.

Clandus pedibus, & iniquitatem bibens, qui mitis
verba per nouum saluum. Quibus nimirum
verbis quid aliud videtur expetitur, nisi ut car-
naliter sapienti, ac per hoc pulso cuiuslibet non
committatur predicationis officium? De sanctis
enim Predicatoribus dicitur: *Quia speciosi pedes
euangelizantium pacem, euangelizantium bonam* itaque
quibus Ordinatus Ecclesie, si dignos, & ido-
neos in dignitate constituit, quasi pedibus re-
ctis incedit. Per eos enim verbum spargendo
circumquaque diffundit; & quod per semetip-
sum non valet agere, per illos fatigat efficaci-
ter adimplere. Sin autem carnales quoque, ac
reprobos ordinare præsumat, hic claudus pedi-
bus ambulat. Qui etiam iniquitatem bibere di-

A citur: quia dum verba sanctæ predicationis per
solum omnium mittit, & contra Apostolum, *1. Tim. 4.*
exomnis inponit, peccatis communicat, alien-
is. Nam et si pudenter quique loquatur, si ta-
men non agit ipse quod loquitur, in spirituali
claudus tenetur non inmerito ludicatur. Vnde &
illic apte subiungitur: *Quomodo palatet frustra be-
bet claudus tibis, sic indecent est in ore stultorum pa-
rabola.* Palatet plane innuitur tibi, qui lucule-
nter elatit sermonis. Sed dum sine vniuersis prædi-
cationis accuratum deprimit eloquium, velut hinc gres-
su promouet recta crura verborum. Quasi palatet
ergo habet tibis ad videndum, sed non viles ad
gradiendum, qui podagricis vitiatorum laqueis in-
nodatus, ipse quidem turpiet claudicat, dum alios,
ut agiles gradiantur, inuitat. In istorum ergo stul-
torum ore indecent est parabola; quia dum spiri-
tualiter sonant, & carnaliter videntur, eorum vi-
ta cum labris non concordat; quor nimirum bo-
nella loquentes, sed inhoneste viuentes prædicatio
recta non liberat, sed mordax cõscientia vberemen-
ter accusat; vnde illic non incongrue subdit: *Quo-
modo si spina nascitur in manu temulentis, sic parabola in li-
bre stultorum.* Spina quippe in manu temulentis nasci-
tur, cum illi, qui bonas vias amore est ebullus, re-
prehensionis in mente aculeus generatur. In ore
itaque stultorum parabola quasi spina est; quia
dum aliud loquuntur, aliud agunt, mens eorum
in semetipsa aliquando redarguit, & quidam
quasi spinæ pungentis aculeo perforatur; velut
spina certe male viuentis, & bene dicentis con-
scientia pugilat, dum in eo, quod extrinsecus lo-
quitur, quodam pudoris acque formidinis si-
mulo intrinsecus luscatur.

CAPVT VII.

In eadem Epistola.

Sicut qui mitis lapidum in terram Mercurij, ita
qui mitis iniquitatem bibens. Nam qui apud
gentiles Mercurij Deus, Sacelli, sue pecunie
dicebatur; Aceruus Mercurij, cumulus, atque
congeries est nummorum. Et quia nummo
regala monetalia impituntur, quid per nummo-
rum designatur aceruus, nisi Regulatum, ac
veræ sanctitatis imaginem præferentem conco
Clericorum? Quid verò per lapidem, nisi duram,
solidam, & incohibilem illius mentem accipi-
mus, qui dum Deum esse indubitata fide non
credit, ipem suam in terrena qualibet posses-
sione conditit. De quo per Prophetam dicitur: *Psal. 139.*
Disit insipienti in corde suo: Non est Deus. Huic na-
tem insipienti tunc honor tribuitur, cum ad Ec-
clesiastici gradus apicem quispiam non Deo, sed
pecunie deditus promouetur. Sed sicut nummo-
rum dissipatur aceruus, si desuper lapis im-
mittitur, ita per indigni, siue lapidei Pastoris,
accesum, quasi consilpius ordo destruitur re-
gulariter gradiendum, & in charitate obedi-
entium Clericorum; grauius enim mali Pastoris
vmbra, & tamquam nummorum caledium
cumulus, tartari lapidis mole diruitur. Sualto
igitur, & insipienti deneganda est honor Ec-
clesiasticus, ne sanctorum Clericorum tamquam
nummorum spiritualium mergatur aceruus. De
quo videlicet pulso paulo superius idem Salomon
ait: *Clandus pedibus, & iniquitatem bibens, qui mitis
verba per nouum saluum.*

CAPVT VIII.

In Epistola ad Alexandrum Papam, super insulenta
malorum hominum.

Proem. 30.

Sanguisapa dua sunt filii dicentes: *Affer, affer.* Nam quid quisque immoderatis vescitur, eo necesse est, ut ad potum zibuantibus accendatur. Et dum congesta sibi moles feruescente stomachi lebere decoquitur, crebris necesse est haustibus irrigetur. Sed cum cibus veniet, ac potibus intume-

ascet, consequens est ut alterius utrinque meatibus, & feces per podicem in cuniculos egeret, & humorem de genitali conceptaculo per pudenda profundat. Sic ut enim in torcularibus vinatium à vino, sic in ilibus stercus separatur à vitra. Sanguisuga ergo, quæ edacitas est, duz sunt filius, ebrietas, & libido; quia dum vna pestis delectabiliter concipit, geminam necessarii foetorem parit; quæ nimirum dicunt: *Affer, affer;* quia cum sine insatiabiles, violentæ quoque sunt exacerices.

Expliciant Testimonia de libro Prouerbiarum.

Incipiunt Capitula de Ecclesiaste.

1. **Q**uod omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat.
2. Musica morientes perdunt suauitatem iuuenti.
3. De Spiritu potestatem habente.
4. De eo quod dicitur: Da partem septem, nec non & octo.
5. Finem loquendi omnes pariter audiamus.

Expliciant Capitula.

Incipiunt Testimonia de Ecclesiaste.

CAPVT I.

In libro Gratissime.

Ecclesi. 7.

Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat; ad locum vnde exiit flumina, reuertuntur, ut iterum fluant. Hunc excursum, atque reuersum spiritualium fluminum, myſtice Lucas Evangelista describit, cum ait: Quia euocatus Iesus duodecim Apostoli, dedit illis virtutem, & potestatem super omnia demonia, & ut languore exacercent, & misit illos predicare regnum Dei. Ecce egresſus flumini; ac postmodum subdit: Et reuerſi Apostoli narrauerunt illi quæcumque fecerunt. Ecce reditum fluminum. Ad locum ergo vnde exierunt flumina, reuertuntur; quia electi quisque illi se debitores esse non ambigunt, à quo videlicet hauserant omne quod spiritualiter fluat. Vnde & Paulus ait: *Disiuncti gratiarum sunt, idem autem Dominus;* & *disiuncti ministrarum sunt, idem autem Dominus;* & *disiuncti operarum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in vobis.* Nempe cum primum ponat Spiritum, deinde subiungat Domnam, postremo Deam, ostendit sanctam Trinitatem, vnam scilicet Deum omnium gratiarum esse indubitanter autorem. Ipse enim sua dona distribuit, qui singularum merita, & operum diuersitates occulta prouisione discernit.

CAPVT II.

C. C.

Ecclesi. 10.

Musca morientes perdit suauitatem iuuenti; quia cogitationes superfluz, quæ aliud in animo carnalis cogitante nascuntur, atque deficient, eam suauitatem, quæ vniuersique intrinsecas per Spiritum vinctus est, perdant. Vnde cum miro pietatis opere ad cor Veritas venit, prius

B ab eo cogitationum carnalium astutus ejicit, & post in eo virtutum dona disponit. Quod bene nobis inquit, ubi de Domino ad filium Principis resuscitandum deductio in Evangelio dicitur: *Et cum ei illa esset turba, intravit, & tenuit manum eius, & surrexit puella.* Fortas ergo turba eiicitur, ut puella suscitetur; quia nisi prius à secretioribus cordis expellatur importuna secularium multitudo curarum, anima, quæ intrinsicis iacet mortua, non resurgit. Nam dom se per innumeras terrenorum delictorum cogitationum spargit, ad considerationem sui sese nihilatenus colligit. Nullas quippe sapientiam, quæ Deus est, plene percipit, nisi qui ab omni se abſtahere à rationum carnalium fluctuatione contendit. Vnde alius dicitur: *Sapientiam scribe in tempore uis, & qui minoratur alius ipse percipit eam.*

Matth. 9.

Ecclesi. 38.

CAPVT III.

Ad Mainardum Abbatem.

Si spiritum potestatem habere uis ascendis super se, locum spiritum ne dimiseris. Ac si aperte dicat: Si tentatoria spiritum in aliquo præuolare consideras, humilitatem penitentis non relinquis. Et alibi scriptum est: *Noli altum sapere, sed time, & uilium in spiritualium nuptiis excubitem pite.*

Ecclesi. 10.

Rom. 12.

CAPVT IV.

In Epistola ad Benifacium Causidicum: ut exteriori prouidentia spiritualis sapientia præferatur.

Da partem septem, nec non & octo. Sic presentem vitam, quæ per septenarium numerum designatur, exerceat; ut iam in amore futura, quæ per octonarium refecturionis exprimit gloriam, totis uideas uisceribus habitare. Illi perfunctionem atque uolaticam exhibe curam: in

Ecclesi. 11.

hac pœfenerantem atque perpetuam, sicut æternam, indebitæ dilectionis ligit sententiam.

CAPVT V:

In Epistola ad Alexandrum Papam; contra Papam, ut dyndicit.

Ecol. 18.

Rom. 10.

Rom. 15.

1. Cor. 14.

Rom. 25.

Florem loquendi pariter omnes audiamus; Deum time, & mandata eius asserua; hoc est enim omnis homo; Quis est autem finis loquendi, nisi ille, de quo dicit Apostolus: Finis enim legis ad iustitiam Christus est; qui quidquid fuit vetus, sue noua Lex loquitur, ad illum sine dubitatione refertur. Ad iustitiam verò non otiose dicitur; quia diuine legis sermo iustificat, & animam à fordibus mandat. Sicut Discipulis Veritas ait: Iam vos mundi estis propter sermone, quem locutus sum vobis. Deum verò timere, est cuncta, quæ Deus prohibet, exequendo, & abominando cõtemnere. Mandata illius obseruare, est omnia, quæ præcipit, operibus exequere. Ille ergo Deum timeret, qui sagittis carere quod prohibet: ille mandata eius obseruat, qui studet implere quod imperat. Deum ergo time, & mandata illius asserua, hoc est enim omnis homo. Ac si perspicue dicat: Qui non studerit carere prohibita, qui neglexerit implere præcepta, quia ratione caret, vocabulum quidem hominis habet, sed hominiorum esse non habet; quia non veraciter vitæ viuitur nominis, quo censetur. Ille nimirum se credat veraciter hominem, qui hominum te cognoscit auditorem, alioqui, qui ignorat, ignorabitur. Quid autem hoc bis sit homo, perspicue definit Scriptura cum dicit: Stella um sunt mundi in conspectu eius, quando magis homo putredet, & filius hominis vermis. Vnde & Abraham cum

ad summæ colloconis culmen attollitur, eum diuina familiaritatis gratiam peculiariter promeretur, huius humilitatis recordatione depimitur, cum dicit: Loquar ad Dominum meum cum sum pulvis, & cinis. Nam & apud Græcos hac tenet consuetudo pehabetur, ut cum Imperator quis in dignitate creatur, mox ut Imperialibus fuerit iofulus redimimus, coronæ suoual ac sceptri gloriæ decoratur; cum demique Procerum vallatus obsequiis, cum excipitur modulantibus psallentium choris, quidam sibi prætib obuius, qui videlicet vana manu vâculum plenum mortuorum ossibus, ac pulueribus offerat, in alia verò stuppam lini subiliter peram ac pilis pensilibus molliet demolitam; cui procijs ignis adhibetur, & repente in idu oculi flamma subito vorante consumitur; ut in altero debeat considerare quod est, io altero valeat videre quod habet. In cineribus siquidem se cinerem recognoscit: in stoppa iam colligit in die iudicii, quam subito mandus ardebit; quatenus dum se, simul ac sua tam vanatam Boocipendenda considerat, de Imperiali culminis ascenso fastigio nullatenus iofoleat: & dum suis vribus omnia certat attribui, non sibi, sed suo referat gratias Conditoris lenocinantem mundi gloriam sub iudicii sul calcibus depimat; virorem carnis, aridam iam paluerem credat, diem suæ vocacionis tanquam speculum suis semper obstatibus anteponat, distrium vltimæ discussionis iudicium contremiscat; quatenus dum nunc Creatoris sui legibus subditur, qui inter creaturas, quæ terrenæ sunt, videtur inignis, in celesti quoque gloria veraciter sit sublimis.

Expliciunt Testimonia de Ecclesiæ.

Incipiunt Capitula de Canticis Canticorum.

1. De oleo effuso. 2. De nigredine Sponse. 3. De fasciculo Myrrha. 4. De thio consilium. 5. De ordinata chantate. 6. De utraque vita. 7. De foraminibus petra. 9. De lectulo Salomonis. 9. De oculis columbarum. 10. De dentibus Ecclesiæ. 11. De duobus Veribus. 12. De pulchritudine amice. 13. De corona anime, vel sanctæ Ecclesiæ. 14. De Aquilone, & Austro. 15. De eo quod dicit Ecclesiæ: Ego dormio, & cor meum vigilat. 16. Quid dilectus dicitur candidus, & rubicundus. 17. De sanctis Doctoribus. 18. De ventre Christi ebrietas. 19. De gutture Christi. 20. De malo punice. 21. De quadrigris Aminadab. 22. De umbilico Christi. 23. De comis capitis Christi. 24. De pulchritudine Sponse. 25. De fractu Crucis. 26. De arbore malo. 27. De fenaculo cordis, & brachy.

Expliciunt Capitula de Canticis Canticorum.

Incipiunt Testimonia de Canticis Canticorum.

CAPVT I.

Ex Sermonem in Natali Virginum.

Cant. I.

Oleum effusum nomen tuum. Christum Græcè, Latine dicitur vñctio. A christmate ergo Christus, & à Christo dicitur Christianus. Pet

do leam autem, Spiritus sanctus debet intelligi, sicut per Psalmistam Saluatori nostro dicitur: Vñctus Deum tuus oleo leuitate præ conseruibus eius. Oleum ergo effusum est nomen Christi; quia in tot Spiritus sancti gratia propagatur, quot sunt qui Christi vñctum vocabulum veraciter sortiuntur.

CAPVT II.

Cant. 1.

Nigra sum, sed formosa, filia Hierusalem, sicut tabernaculum Cedar, sicut pellis Salomonis. Cuius interpretatur, tenebris; hi sunt infideles lucem fidei non habentes. Nigra sum, inquit, propter persecutionis zelum, propter aduersa, que patior a filiis tenebrarum; sed intrinsecus formosa sum, quia concupiscit Rex speciem meam, & omnis gloria mea ab intra. Formosa sum, inquit, sicut pellis, hoc est, tabernaculum Salomonis. Sicut enim tabernaculum ex mortuorum fit pellibus animalium; ita dumtaxat illi sunt habitaculum Dei qui Christo commortui, viris quoque, carni que concupiscunt sunt extincti. Sequitur: Nolite, inquit, me considerare quod fuscus sum, quia decolorauit me Sol, & filia Hierusalem. Idem & fideles animæ, in illam celestem gloriam per desiderium constituent: Nolite me considerare, quod fuscus sum, id est, nolite desperare, vel nimis expauescere, quod me tribulationes opprimunt, quod persecutiones affligunt, quod in hoc tēpore procellarumque naufragio intumescere me fluctus illidunt; quia decolorauit me Sol, quoniam super me persecutionis zelus iniecit, decoremque meæ venustatis ac pulchritudinis occultauit. Ac si dicat: Nolite tam ea, quibus extrinsecus affligor, attendere, quam venustatem interioris venustatis speciem cogitare. Tale est quod Apostolus dicit: Nolite despicere in tribulationibus meis pro vobis, quia est gloria vestra. Non enim condigne sunt passionibus vultu temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis. Hanc autem interiorē pulchritudinem, exteriorēque nigredinem breuiter Hieremias comprehendit dicens: Candidiores Naxarai eius nunc, candidiores Lele, rubicundiores eburne antiquo, saphiro pulchriores. Ecce pulchritudo, sed audi nigredinem, nam illico sequitur: Despecta est super carbones facies eorum, & non sunt cogniti in plateis; adhaesit eis eorum esculus, & erit & salta est quasi lignum. Sed aspiciamus exteriorē nigredinem, aperiat ipsa, vnde sit interior pulchritudo: Indica mihi, inquit, quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie; ac si dicat: O Sponsa exaltis, quem anima mea inenarrabiliter diligit, in quo per desiderium iugiter requiescit, quem vnus intimæ dilectionis amplectitur, in quo totis viscibus delectatur; dic mihi vbi pascas, hoc est, tu qui Pastor bonus es, vbi oves tuas pascere facias: ipse etiam vbi cubes, id est vbi requiescas in zeli persecutionis, & seruida tentationis nocte: vbi scilicet, nisi in his, qui furenti vanas cedere nesciunt, & grauantis militie conatibus eneruiter non succumbunt? Non ergo immeritis formosam se sponsa illa dicebat, quia ille in ipso persecutionis articulo in eade delibenter quiescebat, qui serēitate vultus sui cetera clarificat.

Ephes. 2.

Rom. 8.

Tibet. 4.

Eid.

CAPVT III.

In Sermonē de SS. Flora & Lucilla.

Cant. 1.

Euan. 39.

Fasciculus myrtæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur. Myrtæ plantæ species est uromatica, nimis amaritudinis, quæ mortuorum cadauera conduntur, ne facillē comprescant. Hinc est quod & ipsius Sponsi corpus a Nicodemus & Ioseph de croce depositum, myrtæ, & aloë

A conditur, & linteis involutum sepelitur: committitur. Quid ergo per myrtæ fasciculum, nisi multiplex mortificatione delectatus? Non enim dicitur: Sarculus myrtæ, sed, fasciculus, inquit, myrtæ dilectus meus mihi, ac si dicat, quia in omni mea conuersatione me mortifico, & nullam iam pietatis voluntatis operibus vno, dilectus meus non mihi simplex factus est ramus, sed myrtæ fasciculus. Vnde & Prædicator eximius: Ego, inquit, signatus Iesu in corpore meo poris. Ad quam videlicet multiplicem mortificationem & non solum hortatur, dicens: Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes, ut vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali. Ab eo namque quod corpore nostro circumferimus, nullam torquent partem vatuum referuamus. Ille ergo mortificationem Iesu in corpore suo circumfert, qui de se sibi, nihil relinquit, qui non sibi, sed Christo in omnibus viuit; qui terræ se à voluntatibus proptis vindique crucifigit. Hic itaque dilectus Myrtæ fasciculus fit; quia in cunctis suis actionibus velut extinctum præbens, multiplicem quodammodo mortificationis Christi manipulum colligit. Vbi & apte subiungitur: Inter vbera mea commorabitur. Nemo dubitat inter vbera peccatrix esse locum cordis. Dilectus ergo inter sponsæ vbera commorabitur, quia indeficiens eius amor, ac desiderium eius eius memoria non deletur. Inter vbera mea commorabitur, tanquam diceret: qui mihi fasciculus myrtæ factus est per amaritudinem passionis, inter vbera mea ingit commorabitur per dulcedinem cordis: & qui me extrinsecus per exemplum susceptæ mortis exasperat, per infusam gratiam me intimæ suauitatis oodulcat.

CAPVT IV.

Ex Sermonē in Natali Virginum.

Eosum lilium conuallium. Lilium plantæ se spon-
Cant. 12.
Eius nominat propter niuem cildorem mundissime castitatis. Lilium non montium, sed conuallium; quia pius eligit mentes humilium, non scopulos inhabitat superbiorum.

CAPVT V.

Introducit me Rex in cellam vinariam, ordinauit
Cant. 3.
In me charitatem. Non ait: dedit quam non reperit, sed ordinauit, quam inordinatam inuenit. Nonnulli namque in principali cordis sui loco habent uxores, filios, prædia, vel homines; in secundo autem quodammodo Deum ponunt, dum cum minus diligunt. Hi nimirum videntur quidem habere charitatem, sed inordinatam: nec illi seruant ordinem charitatis, quem Veritas ipsa disposuit, cum dicit: Dilige Deum ex toto corde, Luc. 1. hoc est maximum, primumque mandatum, secundum autem simile est huic, ut diligas proximum. Non ergo se iactet quis habere charitatem, si ordinata non est, sicut nec etiam fidem, si sine operibus, ac per hoc otiosa est.

CAPVT VI.

Læta riuus sub sapient mea, & dextera illius am-
Cant. 12.
Læpexabitur me. Læta quippe subesse capiti dicitur, cum præsentis vitæ mente, que cogitationum caput est, despecta calcatur. Dextre verò

amplexibus stringitur, quia solius æternæ vitæ desiderijs vndique delectatur.

CAPVT VII.

Cant. 1. *S*ponsa unica mea, sponsa mea, & veni columba mea in foraminibus petrae, & in caverna maceria; ostende mihi faciem tuam, sicut vix tua in auribus meis. *Vix enim tua dulcis, & facies tua dulcis.* Anima quippe sancta iure Christi unica, & sponsa vocatur; quia illi per fidem dilectionem iue coniungitur. Sed hæc sponsa quasi adhuc iacet, dum in mundanis actionibus implicatur; tunc surgit, cum ad propiciam diuinæ seruitutis erigitur. Ac si dicat: Quia in seculari vitæ mollior iacet, tam surge, atque ad familiare contubernium meæ contemplationis erige. Columba mea in foraminibus petrae. Si iuxta Apostolum, *petra Christus est*, foramina petrae vulnera sunt Redemptoris; quæ profecto non casu quinque sunt, lanceæ scilicet, & clauorum; sed quia nos fuertamus quinque sensuum vulneribus laesi, per has quinque plagas saluti sumus perpetue restituti. Illæ siquidem portæ erant, per quas die Sabbati Prophetæ ne inferrentur onera grauiâ, prohibebat. In his ergo foraminibus Dei columba couisit; quia sancta quilibet anima tantam propriæ salutis spem in sui Redemptoris passione conlata. Ibi velut ab accipitris incursum defenditor, quia a cunctis malignorum spirituum insidijs custoditur. Ibi plane nidescat, quia illæ sœcis bonorum operum coarctatur. De hac petra per Psalmistam dicitur: *Montes excelsi cernui, petra refugium beatitudinis.* Quod autem additur: *In caverna maceria,* inuent ex lapidebus maceria fieri ad enothidum vinearum, sicut per Isaiam dicitur: *Vinea facta est dilectio in cura in loco vberi, & maceria circumdedit, & circumfudit eam.* Quid ergo per maceriam lapidum nisi prædium, & escaibias intelligimus Angelorum; in quibus videlicet anima in certamine posita, dum vallatur, atque circumdatur, à cunctis aduersariorum spirituum tentationibus custoditur. Porro quod sequitur: *Ostende mihi faciem tuam;* tunc anima celestis Sponsa faciem suam ostendere dicitur, cum eius speciem internis oblationibus quasi reuelata facie contemplatur: *Sener, inquit, vix tua in auribus meis; vix enim tua dulcis, & facies tua dulcis.* O quam suauis commercium, immo quam inenarrabilis dulcedo in humanis viscetibus oritur, cum Creator, & creatura alterius in se inuicem affectibus delectantur: sicut per Prophetam dicitur: *Sanctus sit ei laudatio mea, ego verò delectabor in Domino.*

Psal. 101.

CAPVT VIII.

En in Iherosolym Salomoni; straxitque fortis ambiantes fœces suis. Iste fortis enim Iherosolym Salomoni ambiant. dum lotimarum pacificæ Redemptoris nostri tequem sancti quique indefessa desiderij sedulitate conuolunt.

CAPVT IX.

Cant. 4. *O*culi tui columbarum, absque eo quod intus feceris later. Ibi sunt oculi, de quibus Dominus in Euangelio: *Beati, inquit, mundi corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Absque eo quod intus feceris later. Quia licet sancti Doctores nunc Creatorem suum per contemplationis gratiam aspi-

Matth. 5.

ciunt, lateet tamen adhuc magnam aliquid, ad quod in hac corruptibili carne humane mentis acies non aspirat. Vbi mox sequitur: *Capilli tui sicut greges caprarum, quæ ascenderunt de Galaad.* Sicut enim per oculos, Ecclesiarum Doctores intelligunt, qui ad videnda in inferioribus membris summa, ac specialia sunt prælati: sic etiam per capillos, gregesque caprarum designantur simplices & subiecti. Qui nimirum & si præ simplicitate mystica quæque ac summa non penetrant, multitudine tamen, & computatione sua sanctam Ecclesiam velut capilli caput exornant; quia plerumque præ peccato aufertur figura peccati. Galaad, acerrus est testimonij. Per Galaad ergo Christum, cui Sanctorum omnium multitudo perhibet testimonium. Per capillos verò, vel caprarum greges, multitudinem intelligimus subiectorum. Greges ergo caprarum ascendunt de monte Galaad; quia Sanctorum omnium multitudo de Christo, quem libimet facient fundamentum, confidendo laugant excelsa virtutum. Vnde colligere possumus, quia quantum distat inter oculos, & capillos, tantum fere in contemplationis studio inter Prælatos distare debeat, & subiectis; quatenus eorum, qui tibi sunt commissi, spiritus alius studiis sint intenti, & videant non modò sibi, sed & illis.

CAPVT X.

Dentes tui sicut grex tuorum, quæ ascenderunt de leuero. Porro dentes Ecclesiarum sancti nuncunt esse Doctores; quorum Primo dictum est: *Maïla, & mandata.* Ac si diceret: Ab eo quod *Ab. it.* sunt, gladio Spiritus, hoc est, verbo prædicationis, accende, & in corpus transfer Ecclesiarum. Dentes igitur sponse, sunt Doctores sancti; qui quoniam simplices per innocentiam sunt, & omnia relinquente facultatem suorum velle-ribus sunt exiti ac sacri Baptismatis vnda purificati, sicut grex tuorum sunt, quæ ascenderunt de leuero.

CAPVT XI.

Duo vbera tua sicut duo hinnuli capere gemelli. **Cant. 4.** Sicut enim duo vbera duo sunt testamenti, ita duo hinnuli, duo populi sunt Ecclesiarum filij, Iudæus scilicet, & Gentilis.

CAPVT XII.

Ex Sermone in Natali Virginum.

Tota pulchra es amica mea, tota pulchra, interior scilicet & exterior. Fortis in perfectione claræ opetis; intrinsecus in munditia purissima cogitationis.

CAPVT XIII.

In Sermone de SS. Flora & Lucilla.

Coronaberis de vertice Sanit de capite Amant, **Cant. 4.** *Hermana, de cubilibus leonum, de montibus pardorum.* Amant siquidem mons est Ciliciz, qui & Taurus à compluribus appellatur. Sanit verò, & Hermon, Iudæicæ terræ montes sunt, in quibus leones & pardi habitare creduntur. Per hos ergo montes, Reges & Principes, interfectores mundi huius intelligenda sunt potestates, quæ velut montes in superbiz se cacumen at-

collunt, & malignis spiritibus tanquam pardis, atque leonibus habitaculum ferunt. Porro et quippe spiritus, leones vocantur propter crudelitatem: Pardi autem, quia hoc animal varij coloris est, propter deceptionis, ac fraudis multimodam varietatem. De his ergo montibus, vel quæque fidelis anima, vel sancta coronatur Ecclesia, quando sæculi Principes conuertit ad fidem, vel sanctæ conuersationis dirigat rectitudinem. Coronatur autem, vel quia pro apportionato eorum lucro remuneratur à Christo: vel ab eisdem, quibus antea premebatur, honoratur in sæculo. Coronatur, inquam, de cubiliis leonum, & montibus pardorum, quando superbis quoque, atque dolosos à sua prauitate conuertit, & pro correctis eorum moribus, æterna premia recipit.

CAPVT XIV.

Ex Sermon in Natali Virginiæ.

Edm. 4.

S Virgo Aquila, & venit Auster, peris horum meum, & florent armata illius. Quid per Aquilonem, qui omirum ventus est frigidus, nisi persecutionis asperitas? Quid per Austri tempora, nisi male blandientium remissio designatur? Sed inter utriusque persecutionis genera, inter vitæque maligni spiritus argumenta Ecclesiæ huiusmodi hinc indubitanter armata; quia fortis animus ioter hæc certamina deprensus aperit quicquid virium, quicquid fidei, quicquid inuictæ fortitudinis eatenus occultauit: & velut armata fortis præbuit, dum ad humanam notitiam virtutes producit, ac piz opinionis odorata longe lateque diffundit.

CAPVT XV.

Can. 5.

E Go dormis, & cor meum vigilat. Vix dilecti mei pulsanis: Aperi sunt mea, unica mea, columba mea, immaculata mea, quia caput meum plenum est rore, & circumdant mei gutti nectis. Dicit Ecclesiæ: Ego dormis, & cor meum vigilat, quia videlicet sancta mens quod se à strepitu temporalium concupiscentiæ compellit, eò velis interna cognoscit; & tantò ad votum vigilat, quanto se ad exteriori inquietudine solenter occultat. Dormit itaque sponsa à negotiis, & concupiscentiis sæculi; sed apertis atque perugiles tenet oculos in æstu amoris Dei. Sed quia non est hoc tempus plenæ quietis, sed laboris potius atque certaminis, repente dilectus ostium pulsatur, eamque ad prociendum conferendi belli sui exhortationibus excitat. Vix, inquit, dilecti mei pulsanis. Pulsatur dilectus, cum fideles suos prouocat Christus, aut ad suorum incrementa virtutum, aut certe ad locandas animas proximorum. Aperi mihi sunt mea. Soror vixque, quia regni mei mihi coheredes effecta, & in necessitudine mihi fraterne adoptionis adflecta. Unica mea; quia de iugo seruitutis crepta, cognouisti meæ veritatis arcana. Columba mea, quia felle amaritudine vacua, & spiritus mei, qui in columba descendit, dono ditata. Immaculata mea, quia effusione mei sanguinis ab omni peccatorum tuorum labe purgata es. Aperi itaque mihi, hoc est, de quiete & otio dilectæ tibi contemplationis egredere, & ad persubendum veritati meæ testimonium sequenti necti, & constanter impende. Quia caput meum plenum est rore, & circumdant mei gutti nectis, Caput Christi Deus est, vt

Edm. 15.

A dicit Apostolus; cincti vero intemz Sanctorum cogitationes sunt; quæ non laxa fluunt, & dissolutæ, sed timoris, & amoris Dei sunt vinculo colligatæ. Enimvero quid per totum, & guttas nocturnum, nisi tenebras, & frigidas quorundam reproborum mentes accipimus? Caput ergo sponsi in reprobis plenum est rore, cum seculares quoque à Dei charitate torpescunt, & per voluptatum suarum lasciuiam desunt; iuxta id quod Dominus dicit: *Abundabit iniquitas, & refrigescet charitas multarum.* Huiusmodi plane cum sanctos Dei persequuntur, & odium in illorum cordibus quasi cincti sponsi gutta nocturnum pleni sunt; & comque tales multiplicentur, & Ecclesiam persecutionibus aggrauant, tunc sponsus sponsam exhortatur vt iurgat, & studio practicalionis valenter insistit. Et sponsa ad eum. *Exspolians me, inquit tunica mea, quomodo induam illam?* Ac dicitur: *Exui me cutis, & occupationibus sæculi, & in solo me tuæ contemplationis amore constitui;* quomodo nunc dilectionis iter arripiam? quomodo strepitus, & ludamen obloquens feram? Quid autem tunica cutis, sollicitudinesque significet, ostendit Dominus cum dicit: *Qui in rectis est, non descendet tollere tunicam suam,* quod est aperte diceret: Qui sublimi contemplationis arce subnidit, nequaquid descendat, vt iterum secularis negotij occupationibus implicetur. *Eam pedes meos, quomodo inquit illam id est, gressus mei operis ab asperione tertii polueris dignis præsentis stibus ablu, quo pacto iam poterò, nisi,* quibus affueta sum, ecclesia meditari? Veruntamen postponit contemplationis requiem, & ad feruorem obedientie intrinsecus accensa mox perhibet dicens: *Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intravit ad tabernaculum.* Dilectus plant manum per foramen mittit, & ventrem tangit, cum occultis Conditor inspiratque cor visitat, atque ad agnoscendum certaminis, & sancti laboris inflammant. Nam quod venter cor significet, ostendit Propheta eum dicens: *Ventrem meum dolo;* quod professio quid esset, aperit, cum subiungit: *Sinister cordis mei dissipati sunt. Surrexi, vt aperirem dilecti mei.* Surgit, vt aperiat, quia promptissimo animo humiliter obediens, calcatur proptiam, & totis viribus voluntatem implet meos sancta diuinam.

CAPVT XVI.

In Epistola ad Blaucum: & in Sermon de SS. Floræ & Lucille.

Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus; caput eius aurum optimum. Dilectus siquidem candidus virginitate, rubicundus est passione. Candidus, quia dicit: *Egillium consualium;* rubicundus, de quo Ioannes dicit: *Quia lano me à peccatis nostris in sanguine sui.* Electus ex millibus, quia ex omnium Sanctorum multitudine solus est, qui dignus fuit audire: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* De quo & Salomon: *Virum inquit, & de mille virum reperit.* Millenarius quippe numerus totius humani generis est intelligenda perfectio; in quo Saluator tamquam pascit est vnicus in edificio. Caput eius aurum optimum; quia Caput Christi Deus est, qui numerum sicut aurum metallis, ita (sicut incomparabiliter) omnibus supereminet creaturis.

CAPVT

CAPVT XVII.

Can. 5. **O**culi eius sicut columba super riuum aquarum, quæ lætæ sunt lux, & respicit in uia fluenta plenissima. Sancti quippe Doctores Ecclesiarum iuxta fluentia plenissima resident. Scripturarum, ex quibus marium exuberantem ipsi vere sapientie gurgitem habuerunt, & auditoribus suis mysterij celestis arcana transfundunt.

CAPVT XVIII.

In Sermone de S. Iohanne Apostolo, & Euangelista.

Can. 5. **V**enter eius eburum, distinctus Sapphiris. In membris nempe humani corporis, vix aliquid ventris fragilitas suæ tenetibus inuenitur, ideoque per ventrem, recte fragilitas in Christo assumptæ humanitatis accipitur. Ebur autem os est Elephantis, quod videlicet animal, seruit esse castissimum, frigidissimæque iature. Venter ergo sponi eburum est, quia suscepta Redemptoris humanitas ab omni peccatorum contagio cauta prorsus & inuoluta permanit. Si quidem peccatum non fecit, nec dolui inuentus est in ore eius. Sapphirus autem lapis est ferens cæli colorem habens. Unde & in visione Domini dicitur: Erat sub pedibus eius quasi opus lapidis Sapphiri, & quasi calum cæli ferreum est. Per Sapphirum ergo opera diuinitatis intelleguntur, quæ in cæte Dominus ostendebat. Venter ergo sponi distinctus erat Sapphiris, quia Christi humanitas domini virtutibus refulgebat. Nec plenus esse Sapphirus dicitur, sed distinctus, ita videlicet, ut inter Sapphirum candor eboris apparet; quia hic Dominus ex parte assumpti hominis operabatur humani, ut aliquando nihilominus ex parte deitatis ostenderet de diuina. Nam elurire, flere, potremò crucifigi, & mori, humanitas erat; opera; miracula verò faceret, & non solum alios, sed semetipsum etiam a mortuis suscitare, euidentissima erant diuinitatis indicia.

Exod. 24. **E**rat sub pedibus eius quasi opus lapidis Sapphiri, & quasi calum cæli ferreum est. Per Sapphirum ergo opera diuinitatis intelleguntur, quæ in cæte Dominus ostendebat.

CAPVT XIX.

Can. 5. **G**ratia eius sicut ros super herbam, & sicut aqua super herbam. Quia sicut ros, melioribus sinitate verborum mentes audientium obdulcantur. Quod dicitur, inquit, sanctus meus eloquia tua, super mel, & sicut aqua super herbam, & sicut ros super herbam, quia dicitur, ut in ore Petri, desiderant Angeli prospicere, vel quia humanitatis eius omne mysterium, desiderium accendit in mentibus electorum; ut eos videlicet non modo reuerentia gloria prouocet, sed ad imitationis exemplum, ipsa quoque ignominia passionis inuiter. Desiderabilis est, quia præclarus atque confpicuus est in singulari nobilitate, in vultu morte, in gloriosa resurrectione, in triumphali ascensione; desiderabilis est, dum loquutus, dum mirabilia operatur.

CAPVT XX.

In Homilia de Natiuitate B. Virg. Mariæ.

Can. 6. **D**esiderium eius in hominem, ut viderem poma conuallium, & inspicirem fructus vineæ, & germinas flos mala ponicæ. Mala uero quippe ponicæ amaro quidem cortice tegitur, sed dulcis in eius granulis suauitas occurrat. Sunt autem nonnulli, qui dum per afflictionis amar-

Aritudinē crucem Christi affluē patientiis in corpore, per amoris desiderium dulcedine contemplantionis intus reficiuntur in mente. Mala ergo sponi vinea germinat, quia tales patere sancta Locutens nunquam cessat. De hac eadem vinea in ei'dem Canticis sponia ad sponsum loquitur, dicens: Mane surgemus ad vineam, videamus, si floruit vinea, si sunt fructus ponicæ, si sunt mala ponicæ. Huius vineæ ille, vindemiaque excutit, qui in torculari passionis suæ pressus, mysticos nobis domini eloqui sensus aperuit, & vino nos Euangelicæ gratiæ propinquit. De quo videlicet vino sponi voce ad sponsum iterum dicitur: Gustate etiam sicut vinum optimum, dignum dilectorem ad potandum.

CAPVT XXI.

In Sermone de S. Mattheo Euangelista.

Nesci, anima mea conturbauit me propter quod diligas Aminadab. Vox est Synagoge; quæ uolens tantam sanctæ Ecclesiæ gratiam esse collatam, dulci se tardius recipisse fidem, id quod Euangelij non agnouerit veritatem. Aminadab autem abnepos Iudæ fuisse cognoscitur; quia in genealogia Domini cum Patribus nomenclatur. Interpretatur autem Aminadab, populi mei spontaneus; ideoque non incongrue significat Christum, qui populi sui spontaneus fuit; quia cum Deus esset, sponte factus est homo, qui enim non necessitate, sed sola bonitate nos condidit, propria nihilominus voluntate redemit. Unde & Iacobus ait: Voluntas genuit autem verbum ueritatis. Spontaneus ergo factus est populi sui; quia quæuis de humanis prauitas reuelat, solæ voluntas diuinæ gratiæ redonauit. Quæritur uero Aminadab, Christi est Euangelium, conciliissimum quatuor Euangelistarum diuersitate conspectum. Quam sane quadrigam Christus auriga disponit, de quadriga mundi machinam agillima predicationis celestitate percurrit, sicut per Psalmistam dicitur: Qui emittit eloquium suum terra, velociter currit sermo eius. Videns ergo Synagoga repente gratiam Euangelicæ predicationis erumpere, cum dæque mundi prouincias agileret peruolare, subito turbata conuerterit, quod sola in sua peruersa, conuersis ad fidem gentibus, deseratur: Nesci, inquit, turbauit me anima mea propter quadrigam Aminadab.

CAPVT XXII.

Vmbilicus eius crater tornatilis, nunquam indiget poculis. Umbilicus autem fragillissima pars corporis est. Quid ergo per Ecclesiæ designatur umbilicus, nisi cæcus infirmorum atque debilis? Quid uero per craterem, nisi predicatorum intelligimus ordinem? Qui in initium mentibus auditorum celestis doctrinæ uina propinant, & easque poculis sanctæ predicationis inebriant. Umbilicus ergo Ecclesiæ crateri merito comparatur; quia plerumque debilis, & infirmus quilibet uas doctrinæ celestis efficitur; qui non indiget poculis, quia celestis eloqui non desinit irriguus esse fluentis. Unde bene crater hic tornatilis dicitur; tornatilis quidem quia facillime operatur. Expeditus enim sæpe, atque inoffensus in sancta predicatione discunt, qui predicationis gratiam non suo

luato, sed diuinitus acceperunt. Hanc predicationis gratiam viris simplicibus, sive sanctis mulieribus tribuendam, illa Samsonis victoria figurat, qua videlicet mandibulum auium feruens asus accipiens, mille Philistinorum viros occidit.

CAPVT XXIII.

Cont. 7. **C**oma capitis tui, et purpura Regis tunc la cantilinos. Sicut per caput intelligimus mentem, ita per comas capitis non inconuenienter accipimus cogitationes. Sicut enim capilli de veritate prodeunt: ita cogitationes ex mente procedunt. Purpureus verd color, quia sanguinis habet speciem, quid per mysterium, nisi Dominicans inuit passionem? Quid verd canales, nisi sanctorum significant merces? Sicut enim in canibus conehiliorum sanguis effunditur, et in purpureum colorem lana vertatur, sic in sanctorum mentibus Dominice passionis etuor assidua meditatione recolitur: de ita quodammodo pia qualibet anima sanguine tingitur, et aretati Regis purpuram inuenitur. Hoc nimirum modo efficitur Saluati nostri conformes, et limas etiam meritis postmodum coheredes.

CAPVT XXIV.

Cont. 7. **Q**uam pulchra es, et decora charissima in deliciis; flauitatis et asimilata est palma. Mens quippe sancta charissima in deliciis dicitur; quia dum perfectionibus attrita soris affigitur, piis xliuans desideriis, flauitatis intima dulcedine recreatur. Cuius flaura palme similia dicitur, quia sicut non viciorum titillantium flauibus, ita nec persecutionum quarumlibet retortibus inclinat. Dumque tam persequentium rabies, velot impactis minarum arcibus pulsata, illa suadamento inuicta fidei constanter innixa, treueta flans et supereminens insuperabilis perseuerat. Nequaquam illi similia, cui per Prophetam de malignis spiritibus dicitur Quia, hominiserunt te, et dixerunt anima tua: lacrimare te transiit; sed illud potius feruans, quod filius Israel Dominus ait; Ego sum Dominus Deus, qui cepit vas de ergastulo Agyptum, et inuideretis michi. Et quoniam palma soles manuum ornare videlicet, te de sancta et insuperabilis anima palmæ esse similis perhibetur; quia per omnem sui certaminis cursum peracta victorie premium medietur; atque idcirco floccipendit omne quod in infimis tolerat; quia crecta velot palma, id quod in cælestibus aspiciat, firmiter sperat.

CAPVT XXV.

In Sermon de Inuentione S. Crucis.

Cont. 7. **D**id, (inquit ad Sponsam Sponsus) Ascendit in palmam, et apprehendit fructus eius; et erunt vbera tua, sicut viti vinea; et vberes tui, sicut malorum; vberis tuum, sicut vinum speculum. Fructus nempe Crucis omnes electi sunt. Ascendit igitur Dominus in palmam, et apprehendit fructus eius; quia mox ut in Cruce pro nostra salute pependit, omnes electos ad semetipsum per amoris desiderium traxit. Et tunc sancta Ecclesia per duorum Testamentorum vbera spiritalis exipit lactis vina distillare, atque

A odorem cælestis concupiscentie humanarum mentium naribus inspirare; et incitatus ad sequendum, mens nostra sibi gratulamur dicat: Trabe me possit te, currem in odorem virtutis. *Cont. 1. tuum lacrum.*

CAPVT XXVI.

Cont. 2. **S**ub arbore malo suscitasti te. Cum dilecti tui Sponsus premittit: Sub arbore malo suscitasti te, consequenter adiungit: Pone me in signaculum super cor tuum, et signaculum super brachium tuum. Ac si dicit: Quia ego te in tantum dilexi, ut per mortem Crucis te mortuum suscitarem; tu etiam me alterutrum dilige; meque inuictis non modò cogitationibus, sed et operibus, velut integri, atque perfecti amoris signaculum pone. Nam arborem malum debemus Dominicam Crucem accipere: cui videlicet athor ipsam alibi Christum comparat, dicens: Sicut *Cont. 2. malus inter ligna filiarum, sic dilectus meus inter filios.* Arbor ergo mali erux est Christi, per quam suscitata est anima; mortis scilicet æternæ vinculis absoluta. Pone me, inquit, in signaculum super cor tuum, et signaculum super brachium tuum. Quid per cor, nisi cogitationem? Quid per brachium, nisi operis debemus intelligere fortitudinem? Christum ergo tamquam signaculum cordi nostro debemus imprimere, ut nulla hæc valeat hostilis lustratio violare. Christum etiam operibus nostris debemus insculpere, ut per omne quod agimus, Cunctis nos præceptoris discipulos demonstremus.

CAPVT XXVII.

In Epistola ad Blaucam, et in Sermon de sancto Casiano.

Cont. 2. **P**one me in signaculum super cor tuum, et signaculum super brachium tuum. Sæpe nos ob tei memoriam, quem obliuioni tradere nolimus, digito nostro, vel brachio signum aliquod innodamus: ut dum signum frequenter attendit, res, quam intercidere potuisset obliuio, iugiter in memoria teneatur. Quisquis autem Christum quasi amat, sed operari bona dissimulat, iam quodammodo sponsum super cor signaculum posuit. Quisquis verd bonis operibus videtur inemptus, sed à diuini amoris torpet incendio frigidus, iam in sanctitatis imaginem super brachium posuit, sed adhuc in corde Christi signaculum non expressit. Ut ergo sancta anima Christi charitate utrobique lignetur, eum in corde suo signaculum ponat, ut amoris eius facibus medullis inardescat. Ponat etiam consequenter in brachio, ut piis operibus valenter infuset. Signaculum Paulus in corpore suo velut in brachio lesu posuerat, cum dicebat: Ego signata lesu in corpore meo parte. Signaculum super cor posuerat, cum alibi gratulamulus aiebat: Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. Cuius sanè stigmata expressa gerebat in corpore, eius se signaculum habere gloriabatur in mente. Porro autem et ipse cælestis Sponsus electum quemque suum sibi signaculum ponit, eumque gratia vice tantumque ne de memoria deleatur, attendit: luxta quod Zorobabel duci Iudæ pollicetur; di-

Apoc. 1. cens. In illa die suscipiam te, & thronus tuus erit. A cit: Si fuerit technus annulus dexter in manu Hier. 12. & ponam te sicut signaculum in conspectu meo. Ex mea, inde erit illam cum.

Expliciunt Testimonia de Cantibus Canticorum.

Incipiunt Capitula Libri Sapientie.

1. Quid benignus est spiritus sapientie.
2. Quid medium silentium teneant omnia.

Expliciunt Capitula.

CAPVT I.

In libro Gratissimi.

Sap. 1. **B**enignus est enim spiritus sapientie, & non libera-
bit maledictum a labiis suis. Benignus namque
spiritus sanctus congitur dicitur, quia mala me-
rentibus bona retribuit, & dignis supplicio gra-
tiae suae munus impertit. Quis autem hoc loco
maledictum nomine, nisi Redemptor noster debet
intelligi, qui ut nos a maledictionis vinculo tol-
leret, ipse nos reus maledictionibus subiacere
re; Vnde & Paulus dicit: Christus, inquit, nos red-
dendū de maledictio legis, factus pro nobis maledictum,
quia scriptum est: Maledictus unus qui pendet in
ligno, ut in gentibus hereditio Abraham faceret in Chri-
sto Iesu, ut pollicitationem spiritus acciperemus per fi-
dem. Benignus ergo spiritus sanctus non libera-
bit maledictum a labiis suis, quia eodem Domi-
nicæ passionis, mortisque supplicia, quæ de
Christo per omnia prophetarum ante prædixerat,
congruo tempore per exhibitionem operum effi-
caciū adimpleuit. Tunc enim quodammodo a
suis eum labia liberaret, si quod de illo proph-
eticis enuntiat, otaculis, per rem mortuam
non implevisset. Vbi notandum quā profunde,
quā mystice simul congruat Doctoris utrius-
que sententia. Quod enim vult dixit: quia spi-
ritus non liberabit maledictum a labiis suis, hoc
est, quod alter asseruit, ut pollicitationem spi-
ritus acciperemus per fidem, atque ut ostendat
vix sapientia, de quo maledictio loqueretur, præmissa
sententia protinus addidit: Quoniam verum illius
sestus est Deus, & cordi illius formatus est verus. &
lingua illius audire. Quia enim Pater & Filius in-
separabiles, & coessentialis est unitas, tenem Filius
testis, & cordis eius secretorum iure Pater asserit-
tor; cuius nimirum virtus, & sapientia ipse Fi-
lius nolla ab eo creditur inaequalitate diuersus,
nolla probatur adiunctione leuotus. Linguae
eniam illius auditor est, sicut ipse testatur: Pa-
ter, inquit, gratias ago tibi, quoniam audisti me;

Galat. 3.
Deut. 31.

Iuan. 11.

A dem spiritu sancto vna voluntas, vna est pro-
videntia, id fieri pro humani generis salute de-
ereat. De quo nimirum Apollolus: Qui dilexit
me, inquit, & tradidit semetipsum pro me. *Galat. 2.*

CAPVT II.

In sermone secundo de S. Baribolomaei Apostoli.

Dum medium silentium teneant omnia, & maxime
in conspectu mediorum iter habere, non potest sermo
tunc, Domine, de celo a regalibus sedibus venit. In
aduentu quippe Domini medium silentium om-
nia continebant, quia iam Prophetæ cessaver-
ant, & nondum Apostoli ad prædicandum non
fidei gratiam vocabant. In quodam plane
mundus mediatullo consistebat, dum & Prophe-
tæ nequaquam otacula supercelleret, & Apo-
stoli nondum prædicatio conuinceret. Quis au-
tem hic per nos intelligitur, ovis diabolus, qui
auditor est tenebrarum? Qui nimirum quodammo-
do tunc ambulat cum nos facili valere impleat
quod optat; tunc verò currit, cum malitiae suae
vota abique illo contradictionis obfasculo pes-
hicit: de non iam vix marginem, sed medium iter
tenet, dum nihil sibi videt occurrere, quod sui
cursus impetum valeat retardare. Cum igitur
sub huiusmodi mundo silentio conticeceret, de
hæc ad persequendos homines occasio diabolus
vocaret, ille non modò medium iter habebat,
sed & correbat; quia quidquid nequitiae suae
mente conceperat, efficaciter adimplebat. Nam
& contra iam Romanum occupabat Imperium,
& necesse erat eos, qui legem Dei ex tenos saltem
utcumque tenebant, iam subesse legibus paga-
norum. Sub hoc igitur peractis mundi silentio
sermo Domini a regalibus sedibus venit, quia
de pedibus Apostolicis, quæ Regis æteteri ve-
raciter sedes sunt, verbum Evangelicæ prædica-
tionis erupit. Ipsi quippe regales sunt sedes, quas
Deus inhabitat: ipsi Reges, & Patres Ecclesiarum,
sicut dicitur: Omnis gloria eius filie Regum ab intra.
Isti sunt Reges armati gladio spiritus, quod est Psal. 44.
verbum Dei, debellarunt principem mundi. De
quo nimirum Apostolorum gladio legitur: Du-
rum debellatur in medio exercituum terram prostrant,
gladio sancto dissimulatum imperium unum portant;
& flans replens omnia morte, & rursus ad celum at-
tingebat, flans in terra. *Ephes. 6.*
Sap. 18.

Expliciunt Testimonia de libro Sapientie.

Incipit Capitulum de libro Ecclesiastici.

CAPVT I.

In Sermonem secundo de S. Mattheo Apostolo, & Euangelista.

Eccl. 14. **L**egem uero dicit Moyses in preceptis institueris, & hereditate domui Iacob, & Israel praeiudicari. Ut autem in his uerbis non diutius immoremur, lex ista, quae hereditas promissionis dicitur, sanctam est Euangelium: quod quidem antiquis Patribus est promissum, nobis autem hereditario iure; Christo ueniente, collatum; ubi praedixit subiungitur: *Posuit David puerum suum regem ex ipso sanctissimum in throno bonorum sedentem in sempiternum. Qui implet quasi Phisou sapientiam, & sicut Tigris in diebus annorum. Qui adimplet quasi Euphrates sensum, qui multiplicat quasi Iordanis in tempore messis. Qui mittit disciplinam sicut lucem, & assistens quasi Geon in die vindemiae.* Hae itaque, fratres mei, tam lucide, tam aperte de Christo, & sanctis Euangelistis dicta

Ibid.

A sunt, ut ad hoc insinandum exponi non egent; sed dum in sanctis, ac mysticis uerbis vindemia nomen iudicis qui ex temporis occasione terrenas vindemias per maibus habet; debet ad circumstantibus ad interiora recurrere, & spirituali vindemiam sancta uetula prudentia cogitare. Ait enim in fine sententiae: *Qui mittit disciplinam sicut lucem, & assistens quasi Geon, in die vindemiae.* Quis est ille, qui mittit disciplinam sicut lucem, nisi is, qui post uelaram faciem Moyli, possessore tenebris mundo, radiantem Moyli, possessore claritatem? Assistit itaque quasi Geon, de quo & per Prophetam dicitur: *Domini Deus uoster sicut gladius exiliens in terram scientiam.* Quis est autem uinea, cui quasi Geon assistit, & praedicationis suae madoribus irrigare non desinit, nisi ille, de qua per Prophetam dicitur: *Vinea autem Domini Sabaoth domus Isrl, & Isrl est.* Hanc uineam de Aegypto uetula legis Dominus transfudit, & ad terram Euangelij, quae mel & lac manas, induxit.

Explicit Testimonium de libro Ecclesiastici.

Incipiunt Capitula de libro Isaie Prophetae.

1. **D**E eo, quod dicitur: *Ei constabunt gladii suos in vomeres, & lanceae suae in falces.*
2. *Quod dies Domini sit super conem superbum.*
3. *Quod Seraphim senas alias habentes, uolabunt ante faciem Dei.*
4. *Lateres ceciderunt, sed quadru lapidibus adificabimus.*
5. *Ponam super huius, qui fuerunt de Moab, Leonem; & emitte Agnum, Domine, dominatorem terrae, de petra deserti ad montem filiae Sion.*
6. *Quod in isto omnium erit, sicut uerba libri signati.*
7. *Glorificabit me bestia agri, dracones, & strutiones, quia dedi in deserto aquas.*
8. *Propter scelus populi mei percussit eum, & dabit impium pro sepultura, & dantiem pro morte sua.*
9. *Quis est iste, qui uenit de Edon, tinctus uestibus de Bofra?*
10. *Numquid ego, qui alios parere facio, ipse non pariam, dicit Dominus?*

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia.

CAPVT I.

Isa. 6. **E**t constabunt gladii sui in vomeres, & lanceae suae in falces. Impatientibus sanctae correctiones quasi gladij sunt; sed si uolunt ut bi gladij, uentantur in falces, hirsuta uictorum saurum dumata, quibus horroret, permutantur in messes. Vnde Prophetia iam praemisisset de Saluatore nostro: *Quia, Inducabo gentes, & arguet populos multos: propterea addidit: Et constabunt gladii sui in vomeres; & lanceae suae in*

Ibid.

falces. Nimirum congruus ordo; dum primo quidem peccator arguitur, deinde & gladij in vomeres, & lanceae constanter infaleae. Nam dum impatiens quispiam per disciplinam mitior factus tamquam planus ager increpationis cultro proscinditur, deinde suauis semine sanctae praedicationis aspergitur, & sic demum facunda bonorum operum fruge uelutur, huic scilicet & gladij facti sunt vomeres, & lanceae conuertuntur in falces; quia qui reprehendi prius tamquam gladio peccati deponebatur, nunc & vomerem sacrae doctrinae libenter subiecit, ut fruges se-

ras, & falcem fopentur mellionis expectat, ut A
hortici celestis promissum repleat.

CAPVT II.

In Epistola ad Blaucum.

Isal. 2.

Dilecti D mini super unum superbum, & exal-
sum, super unum arrogantem, & humiliabi-
tur, & super omnes cedrus Libani sublimis, & ere-
ctus, & super omnes quercus Basan, & super omnes
montes excelsum, & super omnes colles eleuatus, & su-
per unum iactum excelsum, & super unum mu-
nitionum, & super omnes naves Thorsa, &
super unum quod pulchrum visum est. En rebus in-
sensibilibus dies diuini iudicii dicitur imminere;
sed per figuras rerum ratione carotum, soliditas
intelligitur dominum reprobatorum. Cedri quippe
Libani sublimis & erectus, potentes sunt huius
seculi, per excellentiam quidem terrenæ sublimi-
tatis elati, sed bonorum operum fructibus infertundi.
Quercus autem fructus quidem profertoris, sed non
quibus homo reficitur, sed unde sues aluntur. Sues
autem immodi intelligendi sunt spiritus, qui sparsis
ludentium hominum operibus saginantur. Porro
montes excelsi, & colles eleuati, superbi quique
sunt, quasi per aggestum humidæ cogitationis in
aëre porrecti; sed frumento, quo valles abund-
ant, conditricis spirituum studiorum frugibus
alieni. Iam vero rursus excelsi, & montes mu-
nitionis istos insinuat, qui cum peccatores sint, in
quodam se velint innocentis arce constituunt.
seleste defensionis clypeo contingentes, repre-
hensum suorum seculi ad se pertingere non
permittunt. Thorsis autem, explorator gaudij
dicitur. Quisquis enim in hoc seculo, unde
gaudere possit, explorat, huic superueniens dies
Domini, quibus perpetuas illas amarefecit, mor-
tis acque relictis moleculis irrogat. Venit etiam
dies Domini, non super omne quod pulchrum
est, sed super omne quod vñ pulchrum est; quia
in die diuini iudicii pondere premitur, qui intin-
fecus quidem vitiatorum latenter ingruentum
deformitate confunditur; fortis autem quadam
adembratæ virtutis, vel potius honestatis pul-
chritudine palliatur.

CAPVT III.

Ad Olericum, Episcopum Firminum.

Quacunque humana mens sana viget fulta
consilio, si se subtiliter & soletter inquirat,
vix in se suis facultatibus inuenit, unde merito
speculare præconium possit. Mortalis quippe
conditio vñquid coarctata atque conficta, quid
nouit unde possit extolli? Quis enim sciat, quid
in eternitate fuerit, antequam Deus hunc con-
deret mundum? Sed cum ignoret, quid fuerit
ante mundi principium, nouit forsitan, quid
post eius terminum sit futurum: verum scilicet
in ministerio sui cursus vltimus astra desinentem;
de verum ne postea que nunc sunt, alia rursus
elementa succedant. Vnde & Seraphim illa, quæ
Hias Propheza in conspectu Domini stare con-
spexit, senas habuisse describit: Duabus, inquit,
velabant faciem, & duabus velabant pedes, & du-
bus velabant. Velabant porro faciem, siue pedes,
non suos, sed vtiq; Dei. Et quid per faciem
Dei nūci mundi principium, quid per pedes, nisi

eiusdem mundi finis debet intelligi? Alarum
ergo Seraphim & plures sunt quæ velant, & pau-
cæ quæ volant; quia ex diuinorum operum cel-
litudine cum per pauca ad nostram permittantur
aduolare nūtiat, plurima in thesauris secreto-
rum celestium setuantur occultæ. Nam quod
funditus ignoramus, quid aliter mundi princi-
pium fuerit, & quid iam post consummationem
iam sit futurum, idem perhibet Isaias. Prius, in-
quit, annuntiaui tibi & nūtiasti, quæ futura sunt,
& dicam, quia dixisti De: medijs autem pauca re-
uocamus cognoscimus, quæ ex Scripturarum at-
testatione nobis panduntur. Porro autem & in
his ipsis quamquam nocetis patiamur incipiam, qui
sapientissimus inter homines extitit, non erubuit
confiteri. Ait enim Salomon: *Senti iusti & sapien-
tes, quorum opera laus manū Domini; & tamen nescit
homo, verum amore, an odio dignus sit, sed omnia in fu-
turo seruatur incerta.* Vbi notandum, quia cum
illos dicat & sapientes, qui nimirum & obuerat
subtilis nosse, ipsos etiam perhibet, quæ futura
sunt, ignorare.

CAPVT IV.

In Epistola ad Hermifidum, quod edificium humane
superbia aliis destruat.

Qui contempta terræ conuersatione,
conspiciuntque structura, spiritualia
edificij fabricam constituunt, hi quasi lateres
in lapideum vertunt; & non in ætæ mundanæ
spes, sed in petra fidei, quæ Christus est, ætia
numquam lapsoa constituent. Vnde per Isaiam
dicitur: *Laceres ceciderunt, sed quadris lapidibus Isai. 9.
edificabimus: Sycomori succiderunt, sed erant in-
mirabiles. Laceribus quippe candentibus &
lapidibus quadris ædificat, quisquis vitiatorum,
voluptatumque lasciuia diluitoris vix rigore
castigat; qui legem carnis lege spiritus superat,
qui fortitudinem corporis animi virtute de-
mutat.* Vnde rursus per Isaiam dicitur: *Qui con-
fidunt in Domino, mirabunt fortitudinem.* Nam domi-
non assument, sed mirabunt, dicit, patenter in-
nocuit, aliam esse fortitudinem, quæ deponitur
aliam, quæ nouiter inchoatur. Hinc electis per
Psalmistam dicitur: *Viriliter agite, & confortetur Psal. 30.
cor vestrum, omnes qui sperant in Domino.* Hinc Sa-
lomon ait: *En in Oculum Salomonis sexagesies fuit Cont. 3.
ambuit ex fortissimis Israhel.*

CAPVT V.

In libro contra Iudeos.

Isaias perhibens testimonium de Christo: *Pe-
trum, inquit, super his, qui seruati de Moabitarum,
& reliquis terra. Emitte Agnum, Domine, do-
minatorem terra de petra de forti ad montem illa Sion.*
De hac enim gente Moabitarum egressus est
Agnus immaculatus, qui tollit peccata mundi,
qui dominatur in orbe terrarum. Nam qui Leo
propter fortitudinem dicitur, ipse Agnus propter
mansuetudinem perhibetur. Petra autem
deserti Ruth intelligitur, quæ deferta prioris
morte coniugis. Obeth de Boor genuit; de
quorum etiam Christus stirpe descendit.

Isal. 6.

CAPVT VL

In Sermonem de S. Luca Euangelista.

- Iſai. 29.* **E**T eris vobis viſio omnium ſicut verba libri ſignati, quæ cum deſectis ſcientiæ litteræ, dicent: *Legi illud, & reſpiciat. Non poſſum ſignari eſt enim.* Quis enim eſt liber ille ſignatus, niſi ſanctum Euangelium myſtica figurarum ſententiis obuolutum, & ab humane mentis intelligentiâ piocul, acceſſa quidam profunditate, remotum? Hic profeſſor libet ille eſt, de quo Ioannes ait: *Vidi in dextera ſedentis ſuper thronum librum ſcriptum intus & foris, ſignatum ſigillis ſeptem.* Quæ ſane autem ſigilla, quibus liber Euangelicus obſignatus dicitur, niſi ſeptem illa Sacramenta, quibus vique totus ordo Dominicæ diſpenſationis impletur; videlicet: Incarnatio Domini, Natiuitas, Paſſio, Reſurrexio, ad celos Aſcenſio, deinde Iudicium, poſteum Regnum? Itaque ſigilla liber Euangelicus ita ſignatus eſt, vt niſi eum Chriſtus aperuiſſet, cuiuslibet omnino pæte non poſſet. Vnde ſubiungitur: *Ece viciſſe de Trilim Iuda, radix Dauid, aperire librum, & ſolueret ſeptem ſignacula eius.*

CAPVT VII.

In eadem Epifſola.

- Iſai. 43.* **G**lorificabit me beſtia agri, dracones & ſtrutiones, quia dedi in deſerto aquas, flumina in inuio, vt darent potum populo meo, & filiis meis. Quid enim beſtia deſignat agri, niſi gentilitatem vtiq; rationis expetent? Quid per dracones, niſi maliſioſi? Quid vobis per ſtrutiones, qui pennati ſunt, ſed volare nequeant, niſi hypocritæ figurantur? Hæ ergo beſtiæ Deam glorificant, dum Chriſtus gentili populo, qui deſertus erat, & inuius, exuberantis Euangelij verba propinat. Scyphus itaque Euangelicæ prædicationis in Benjamin datus eſt Paulo, vt ipſe deſertum gentilitatis ſpecialiter excolat, & ariditatem eius largo ſanctæ prædicationis imbri perfundat. De quo ſcilicet imbre ſcriptum eſt: *Qui aperit calum nubibus, & patet terra planitiem.*

CAPVT VIII.

In Epifſola ad Albericum Card. de decem quaſtionibus.

- Iſai. 53.* **I**llud etiam ſciatis, quod tibi petis exponit: *Propter ſcelus populi mei percuffi eum, & dedit impium pro ſepultura, & diuitem pro morte ſua, vt nobis videretur tale eſt: Pater omnipotens Filium propter populi ſui peccata percuffit, quia illud, vt noſtra peccata deleat, crucis patibulum ſubire conſtituit. Ad hoc enim eſt Filius à Patre traditus, vt ſeruus heret abſolutus, ſicut & Apoſtolus: *Qui propter, inquit, Filio non peperit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum.* Ad hoc innocens vulneribus eſt percuffus, vt peccator exultet à ſuorum vulnerum liuore ſanatus. Sicut per eundem Iſaiam dicitur: *Iſte autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, actus eſt propter ſcelera noſtra, cuius liuore ſanati ſumus.* Sed Redemptor noſter pro duobus populis, Gentili videlicet, & Iudaico prius dignatus eſt: quorum alter impius, alter diues meritis dicebatur. Et Gentilis quidem populus impius erat, quia ido-*

A la ſetentis, pietatem diuini cultus ignorabat. Hæc autem pietas Græce dicitur, *hæretica*. Iudaicus verò populus diuæ extierat, quia dum Sabbata, Circumſiſionem, Neointias, omneque ceſſimonias diuinæ legis acceperit, tamquam copioſis theſauris celeſtibus diuitiis abundauit. Quibus exuberare diuitiis Corinthios iam conuerſus Paulus exultabat, cum diceret: *Gratias ago Deo meo ſemper pro vobis in gratia Dei, quæ data eſt vobis in Chriſto Ieſu; quia in omnibus diuites ſoliti ſiſti in illis, in omni verbo, & in omni ſcientia, & in vobis deſi in villa gratia.* Saluator ergo nollet pro morte, quam in ſe ſuſcepit, duos de morte reſuſcitatos Patri populos reddidit: Gentilem ſcilicet, qui demonibus olim impit ſeralebat; & Iudaicum, qui quædam occidentem litteram tenens, & viuificantem ſpiritum neſciens, diuinæ tamen legis diuitias poſſidebat.

CAPVT IX.

In Homilia de Natiuitate S. Mariæ Virginiæ.

- Iſai. 43.* **Q**ui eſt iſte, qui venit de Edom, in ſiſti veſtibus de Boſtra? Et paulo poſt: *Quare ergo tubum eſt indumentum tuum, & veſtimentum tuum ſicut & alacantium in torculari.* Indumentum quippe Chriſti nihil eſt aliud, niſi corpus, quod ſumpſit ex Domina & Virgine Mariæ. Nec tamen aliud eſt veſtimentum eius, atque aliud ipſe. Nam oſtrum quoque veſtimentum caro dicitur, ſed tamen ipſi nos ſumus caro, quæ veſtitur. De quo veſtimento per Ioannem dicitur: *Habebat in veſtimento, & in ſenſu ſuo ſcripſit: Rex Regum, & Dominus dominantium.* Per ſemur quoque propagaſio carnis ſic. Qui ergo per propagaſionem generis humani in mundum hanc venit ex Virgine, & per incarnationis ſue myſterium, qui Rex eſſet, & Dominus, cunctis gentibus indicauit, in veſtimento, & ſemore ſcriptum habuit: *Rex Regum, & Dominus dominantium.* Vnde eum mundo innotuit, ubi ſcientiam ſuæ maiestatis inſcripſit. Hoc autem indumentum, tubum Prophætæ apparuit, quia Redemptor noſter propius pro redemptione noſtra ſanguinem fudit. Cui ipſe reſpondit: *Torcular calcavi ſolum, & de genibus non eſt vir mecum.* Solus enim torcular, in quo calcatus eſt, calcavit, quia ſua potentia eam, quam ſuſtinit, paſſionem viciſſit. Nam qui vſque ad mortem crucis patibulum perſultit, de morte ipſa cum gloria reſurrexit. Bene autem dicitur: *Et de genibus non eſt vir mecum:* quia ipſi, pro quibus pati venerat, paſſionis eius eſſe parſicipes debebant; qui pro eo, quod necdum crederant, de ipſis in reſurrexione conſequitur, quorum vita in eius morte quærebat.

CAPVT X.

In Epifſola ad Conſtantium, Epifcopum Taurinenſem, de incontinentia Clericorum.

- Iſai. 64.* **I**N Paſtoribus quidem inuelli eſſe caſtitas iure decernit, quæ ſe ſic exhibet ſciſtem, et aliam non parit caſtatem. Præſentem cum ipſe Deus omnipotens per Iſaiam: *Nam quid ego, qui alius parere facio, ipſi non parum, dicit Dominus? Vbi notandum, quia dum non alius, ſed alios parere facio, dicam, virorum potius, ac paſtorum Eccleſiæ ſatus expe-*

Idem. 27. *Malus autem Pallor cum eodem Pro- A non peperi, & non continui invenit, nec ad lucrum. pheta potest lugendo cantare: Non parvini, & tum perdidit virgines.*

Expliciant Testimonia Usata.

Incipiunt Capitula Hieremiz.

1. **D**E occisione, quam Dominus minatur Hierusalem, quia dereliquerunt eum.
2. *Præcepit Dominus Hieremiam, ut vadat ad Euphratem, & abscondat ibi in foramine petra lumbare, quo erat præcinctus.*
3. *De eo, quod dicitur: Quod perdix fuit, quæ non peperit: fecit divitias, & non in iudicio, in dimidio dierum relinquet eam.*
4. *Quod Dominus ait per Hieremiam: Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus, & quasi malleus conterens petram?*
5. *Quid inteneat Dominus habitatoribus Hierusalem gladium, & famem, & pestem: eo quod non audierint Prophetas quos miserat ad eos.*
6. *Quod dum Hieremias de puteo in quem proiectus fuerat, levatur, funes & veteres pannos ad eum deponunt.*
7. *Maledictus qui prohibet gladium suum à sanguine.*
8. *Inebrians me abstintio.*
9. *Ex ore Altissimi non exierunt nec bona, nec mala.*
10. *Filij Agar, qui exquisierunt prudentiam, quæ de terra est, viam sapientia.*

Expliciant Capitula Hieremiz.

Incipiunt Testimonia.

CAPVT. I.

A

CAPVT II.

La Epistola ad P. Archiepresbyterum, ubi loquitur de anima egressa à corpore.

In Epistola ad P. Archiepresbyterum, de incontinentia Clericorum.

Hier. 2.

Ecce ego convocabo omnes cognationes Regnum Aquilonis, dicit Dominus: & venient, & ponent unumquisque solium suum in introitu portarum Hierusalem, & super omnes muros eius in circuitu, & super universas vires Iuda: & loquar Iuda: mea cum eis super omni malitia eorum, quæ dereliquerunt me. Quæ proleptis verbis, si præter illos terrenæ Hierusalem ciues ad alios non respicerent, nequaquam hodie in sancta Ecclesia resonarent. Quæ sunt igitur illæ cognationes Regnorum Aquilonis, nisi malignorum spirituum multitudines, in frigidis adeo mentibus superbi regnantes? Hi solium suum unusquisque in introitu portarum Hierusalem ponunt, cum egredientem de corpore infelicem animam, circumposita, ne libera prodeat, obidione custodiunt, ut eam se cum morte ad igitur supplicium pertrahant, in cuius antea frigida mente regnabant. O quam luctuosam, quam lugubrem est sera, & infructuosa illa penitentia, cum peccatrix anima iam incipiens carnis carcere, quo inclusa tenebatur, absoluit respicit post se, dirigit oculos ante se. Videt post se velut angustissimum acque brevissimum stadium vite mortalis emensum: videt ante se interminabilem longitudinem seculorum. Perpendit quasi momentum temporis celeriter adoleasce, quod vivit: contempletur infinitam prolixitatem temporis inflatæ: quam incipit. Id enim brevissimum, quod est, velut in puncto transcurrit: hinc autem via, quam nunc ingreditur, nullas omnino finis occurrat.

Hier. 13.

Vade, inquit Dominus ad Hieremiam, & posside tibi lumbas licum, & ponet illud super lumbos tuis. De quo & paulo post: Surge, inquit, vade ad Euphratem, & absconde illud ibi in foramine petra. Quod enim fecisset, & in Euphrate, sicut iussus fuerat, abscondisset, post plurimos dies ait Dominus ad eum, Surge, & vade ad Euphratem, & tolle inde lumbas. Et ait, inquit, ad Euphratem, & tolle lumbas de loco ubi absconderis illud, & ecce clipsum erat, ita ut nulli visui apertum esset. Et ait Dominus: Non parceret sententiæ superbiæ Iuda, & superbiæ Hierusalem multi populi istum pessimam, qui minuit auditu verba mea, & ambulavit in pravitate cordis sui, & erant sicut lumbas istud, quod nulli visui apertum est. Quid hic Hieremiz perlous, nisi Dominum? Quid lumbas nisi ordinem significat, Clericorum? Omnis Ecclesia vestis est Christi, de cuius sibi membra per Prophetam dicitur: Omnis hic velut ornamentum vestitus. Sed sicut lumbas intima est humano corpori, & arctius adhæret, quam relique vestes: ita Clericali ordo familiaris divinis agglutinatur obsequiis, quam ceteri homines, sicut illic de Israël itico populo divina vox ait: Sicut enim adhæret lumbis ad lumbos viri, sic agglutinatus mihi omnis domus Israël, & omnis domus Iuda, ut esset mihi in populum, & in nomen, & in laudem, & in gloriam, & non audierunt. Quibus quæso tam apte, tam expresse, sicut Clerici possunt ista congruere, qui omen Dei, laudem, & gloriam specialiter constituti sunt prædicare? Sicut enim Israël, & Iuda peculiariter erat populus Deo inter omnes gentes terre: ita nunc Clerici

Hier. 43.

specialiter adhaerenti Christo prae cunctis membris Ecclesiae. Ite nempe sunt lumbi lineum arcti, et d'uno corpori familiaritate connexum. Linum liquidem laboriose peruenit ad candorem: & Clerici modò literarum studij insudando, modò per intervalla temporum quibusdani gradibus ascendendo, difficile promouentur ad sacri ordinis dignitatem; alioquin si quis constantius afflatur hoc iuxta Scripturam etiam historice factum, nec spiritaliter intelligendum: quomodo Hieremias potuit inter innumeras lumbos Aegyptiorum, Chaldeorumque nationes Iherosolam confectis agminibus abundans, lumbi periculis exire, & deinde in Euphrate, quanta longè decurrit, abscondere? Postmodum quoque profugio diuturni temporis cunctis, quo pacto quasi secum rediit, illudque putrefactum, sicut Scriptura testatur, inuenit, et a Hierosolam videlicet fossa, vallo, castellis, & tam crebra vndique esset munitione circumdata? Nam cum aliquando idem Propheta ad Aiahuah viculum suum in tertio millennio ab urbe firmo conaretur exire, in porta protinus capitur, ad Principes trahitur, grauiter verberatur, & tanquam transfugas, siue patre proditor, in carcerem traditur. Quia ergo nunc consequitur, ut intelligitur historice factum, conflat procul dubio, typice figuræ non deesse mysterium. Bene ergo per lumbos lineum, iuxta haec quae superius dicta sunt, elictus exprimitur Clericorum. Quod autem hoc lumbus in Euphrate, hoc est, in aquoso loco, & in forasioe petre, id est, in obscuritate aqua vmbra poni iubetur, quid per hoc exprimitur, nisi illa Clericorum pars, quae sub voluptatis vmbra, & in fluxu luxuriae commoratur? De quorum duce in libro Iob Dominus dicit: *Sub vmbra dormit, in secreta calami, & loca humeraria.* Postquam vmbra vmbam eius, circumdant eum salices torquentis; acque ut ostendat quantum cum suis familiaribus in habitatione fluminiis delectetur, protinus addidit: *Eccae absorbetur flumini, & non mirabitur: habet enim fluvium, quod influat Iordanis in eo eius.* Quod autem dicitur, fuisse positum in foramine petre, potest non inconuenienter intelligi intra septa Ecclesiae. Quasi enim in foramine petre Clerici recluduntur, dum intra Ecclesiae limina suis excubare ministeriis sedula frequentat enclabentur. Lumbus ergo in humenti loco positum potuit; quia de his, qui in luxurie floribus immorantur, Propheta testatur: *Computruerunt iumenta in stercore suo. Iumenta quippe in stercore suo computrescant, dum quippe carnales, ac sordidi vitam suam in luxurie forore concludunt. Noli enim vbi aptum repertum est, quia & Dominus ait: *Nemo mittit manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.* Ac si aperit dicat: Quisquis dicante sui ordinis regni, pedicæ famam arripit rivum, postmodum par ardorem libidinis oculos reuertit ad Sodomitam: quia iam montana desperat, regno Dei se propterea inutilem factum esse demonstrat. Ad instar ergo lumbis in humido loco positi Clerici computrescant, dum bunnis erapula, & ebrietate ventres largigant, dum illi uelle libidinis, & cenose luxurie fluentis inundant: sicque cunctis vitiis redduntur inutiles quia quod magis videtur in carne virefcere, ed detariis marcescentes obsolescunt in iualentis animae feditate. De quibus in Psalmo: *Corrupti sunt, inquit, & abominabiles facti sunt in voluptatibus suis.**

CAPVT III.

In Epistola ad P. Abbatem.

Perdidit enim quae non peperit, fecit diuitias, & non in iudicio, in dimidio dierum suorum relinquit eas, & in nullo suo erit insipiens. Nempe saluo eo, ut de his, qui alienos furantur alumnos, hoc possit intelligi, videtur tamen de totius auctore nequitiae principaliter dici. Diabolus enim tanquam doctor in cathedra pestilentiae super homines sub magisterium usurpauit, quos ipse non condidit, & errorem eos docendo quasi sonit, quos creando non peperit. Fecit itaque diuitias, & non in iudicio, quia dum rebus alieni iuris discedere voluit, aequitatis iudicium temerari; sed in dimidio dierum suorum relinquit eos. Diabolus enim quasi adhuc visus domum vltimi iudicii gladius nactus transfodit. Nondum itaque mortuus suas diuitias iam relinquit; quoniam ad Creatorem suum, genus humanum ex maxima parte iam rediit. In oculo autem suo erit insipiens, quem sicut Apostolus ait: *Domine Iesu interfices spiritum meum, & destrues illustrationem aduentum meum.* Et Propheta: *Spiritus, inquit, labiorum suorum interfecit impiam.* Homo igitur magister delatit abulium, & redit ad proprium, cum nouum damnat errorem, & ad suum reuertitur conditionis originem. Vnde illic apud subiungitur: *Solum gloriae altitudinis à principio, locus sanctificationis nostrae, exspectatio Israel.* Dux namque, qui est principium gloriae, ipse est expectatio Israel, quoniam à quo genus humanum prodit, per conditionis reuertitur sacramentum. Qui ergo sedebat in folio gloriae alicuius à principio, & hominem adlocabat, ipse est expectatio Israel, ut in loco sanctificationis nostrae, id est, in sancta Ecclesia eundem hominem itatim doceat. Vnde per Psalmistam dicitur: *Reminiscere, & conuertere ad Dominum vniuersi fines terrae, & adorabunt in conspectu eius omnes patres gentium.* Quisquis ergo alienam tollit violam fide discipulum, Antichristi procul dubio imitatur exemplum. Et hoc ille, quod alienum est, more perdidit, amittit, sic ille, quod usurpatum est, aequitatis interueniente iudicio non tenebit.

CAPVT IV.

In Epistola ad Cardinales Episcopos.

Non sufficit, cum à diabolo captus, ad Deum quisque pia deuotione conuertitur, nisi mox etiam à status sui duritia, quasi crebro sanctae predicationis malleo conteratur. Vnde per Hieremiam: *Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, & lignum, dicit Dominus, & quasi malleum conterit petram?* Verba quippe Domini quasi ignis sunt, quia frigus expellunt, calorem manibus ingunt; malleus autem sunt, quoniam obstinationis & perniciæ duritiam molliunt.

CAPVT V.

In Epistola ad P. Archipresbyterum super egressione animae de corpore.

Ecce, dicit Dominus, mittam in eis, (in clues videlicet Hierosolam) gladium, & saniem & pestem, & erunt in maledictionem, & stuporem, & in solum, & in opprobrium. Cur sit hoc factum, aperit, cum

Hier. 17.

1. Thess. 5.

Ips. 11.

Hier. 17.

Psal. 22.

Hier. 23.

Hier. 29.

Hier. 37.

Iob. 40.

Ier. 1.

Lec. 9.

Psal. 51.

subiungit: *Et quid una enervetur, inquit, verba mea, que nullo ad eum per ferret mens Proposita, de nocte confurgens, & miratur. Quod autem dicit, de nocte confurgens, miratur sollicitudinem indicat, & velocitatem, ut non in verbis periculis oritur; sed in auditoribus potius torpor debet valeat inveniri. Cum itaque Deus omnipotens humanum more hominibus loquens, de nocte confusus exiisse, ac per hoc quasi hominem se interruptibile conquiretur; quod nobis opprobrium valet obicere, si nobis in vltima necessitate periculo constantis velut hac petemur respondere: Ego propter vos, cum etiam Creatos, factus sum creatura; ego propter vos irrationis, & opprobria periculi, & cunctis, que vobis debebantur, tormenta per carere. Vos tamen me non audistis, & legis meae caeremonias, & mandata speculatis. Porro si illis impeterebat seruos a se missos, quanto terribilius nobis impeterebat semetipsum si illis somnum impeterebat interruptum, quanto magis nobis valet obicere, se pro nobis mortuam, ac sepulchrum non liberat Deus ludos vallantium hostium obfidiens conclusus, quia destituit ad se famulos contempnentem; & quomodo Christianos audiri, qui missa per filium Evangelica per opera spectaverunt? Nam qui non audit Deum, non auditur a Deo. Vnum est quod mens cuiusque fidelis debet assidue, & soleriter attendere, & intra semetipsum sollicita semper inquisitione versare: scilicet utrum placeat Deo, quod egit; & an in eius vita Deum vel operibus delectetur. Quid enim prodest quicquid faciat homo, si hoc non placeat Deo? Sic de Dubio dicitur: *Quid prodest Deum videri intra cursum.* Nam si nunc Condidit non delectatur in homine; homo postmodum delectari non poterit in Conditor. Vnde legitur in vita Patrum: Quia cum falsus quidam famulus, & magni nominis solitarius propinquaret ad exitum, tartareus ad eum spiritus venit, qui tridentem ignem in manibus attulit; & ecce vox ad eum facta est: Sicut, inquit, anima ista vel vna hora me in se requiescere non permittit, sic nequa miserat, euellens eam: Tunc nequam spiritus tridentem ignem cordi morientis infixit, & anima eius, sicut erat iussus, euellit.*

CAPVT VI.

In Epistola ad fratres Sarraceni, & ad periclitum promerit.

Deo sunt, quae vigilantes attendimus, facillè violentosum quorumlibet insolentiam, iniuriarumque molestias superamus: praecepta videlicet, & exempla. Quia & Scripturae sanctae nos ad penitentiam cohortantur; & electi quique quicquid a fustis diaboli membris inferti potuit, equanimiter petulerunt. Nam quod diuinitas admonitionibus, & praecedentium exemplis admittit; de profundo nobis illarum tribulationis eripimur, testè Hieremia Propheta de puteo prodente, signatur: Praeterea quippe cum, sicut Scriptura testatur, in locum, in quo non erat aqua, sed lutum; qui postmodum, ut leuaret fumes ad eum, & panni veteres deponeret. Quid enim funibus, nisi praecepta Dominica figurantur? Quae quia nos in mala operatione positos, & conuincunt, & eripiunt, quasi ligant & trahunt, coarctant & leuant; sed ne ligatus his funibus dum trahitur, incidatur, simul etiam veteres panni deponantur;

A quia ne diuina praecepta nos terream, antiquorum Patrum nos exempla confortant. ut ex eorum nos comparatione facere preluamus, quod ex nostra imbecillitate formidamus. Si ergo nos de hoc profundo tribulationis vite leuari scelinamus, ligemus funibus, id est, praeceptis Dominica assingamus. Interit etiam panis veteris, cum quibus melius timeamus fumes; id est, praecedentium confortetur exemplis, ne infirmos nos, ac timidos praecepta subtilis vulnerem, dum leuant. Quasi quoddam pannos veteres Paulus Apostolos subiungebat, cum ad subiueandos discipulos praeceptis suis spiritualibus exempla veterum commendaret, dicens: *Iussu ludibria, & verbera experti, in super & vincula, & Hebr. 11. carceres: lapidati sunt, scissi sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt. Et paulo post: Habemus haec exempla, quae tantum in profectum nobis refectum, disponentes eorum pondus, & circumstantias non peccatum, per patientiam carcerum ad profectum nobis certamen. Et iterum: Memorate praeceptorum veterum, qui vobis locuti sunt verbum Dei, quoniam inueniatis eorum conuersationem, inueniatis fidem. Saepe enim videlicet dum spiritualia praecepta loqueretur, quasi funes mitteret; postmodum vero memorans exempla maiorum, quasi veteres pannos adhibebat. Eum vero de seruis Dei tunc debet timere, cum temporale quid percipit, tunc gaudeat cum perdit; quia cui propositum est, ebrae scindere, expulsi diuis procul dubio vacuus, quam gradatim omittas.*

CAPVT VII.

In Epistola ad N. Popum, super inuenientia Clericorum.

Sicut benedictione digni sunt, qui culpas corporis: tunc: ita nihilominus maledictione obnoxii sunt, qui peccatis vobis blandiuntur, sicut per Prophetam dicitur: *Maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine. A sanguine quippe gladium suum prohibet, qui se ab inferenda reprobis dignis sententiae animaduersione coercet. Facti siquidem culpam habet, qui quod potest, negligit emendare. Vnde & praefato Heli vir Dei, qui & Phinees fuisse potatur, ait: Hae dico Domine: Quare calce obicisti villam meam, & inuaria mea, quae praecepti, ut offerrentur in templo, & magis boni filii tui quam me? Si ergo Heli propter dios duntaxat filios, quos non ea, quae digni erant, inueniunt castigari, cum eis simul & cum tot hominum multitudine petat, quae arbitramur dignos esse sententia, qui in aula Ecclesiastica, de solis iudicantium praesident, & super non ignota praerorum hominum criminibus tacent: Qui dum de honestate homines in publico mercent, ad contumeliam superari ludicis diuinae legis mandata confundunt.*

CAPVT VIII.

In Epistola ad Hieronymum.

Interbia me obsequio. Ebtus quippe, quod Tiren. 9. tolerat, velat arripitius penè, vel mente captus ignorat. Quilibet ergo peruersus dum mundi laeta phrenetice concupiscit, quos laboribus premitur, ea quae patiunt mala non sentit, quoniam ad cuncta delectabilia docuit, in quibus panaliter fatigatur.

1. Reg. 16.
& Abd. 11.

Hier. 3. l.

Hier. 48.

1. Reg. 11.

CAPVT IX.

In Epistola ad Albericum Card. super dictam
quaestione.

Thren. 3.

Apo. 1.

Sep. 12.

Proterem, quod quaeris, illud Hieremix Pro-
phetæ quid sit. *Ex ore Alisissimi non egredientur
nec bona, nec mala*; famola quaestio est penè totius
Ecclesiæ. A pluribus enim quaeritur, & celebris
cuius per ora multorum. Sed eo largiente, qui
aperit librum, & soluit signacula eius, hæc facile
quaestio soluitur, non ex nobis, sed ex illo con-
fidentia præsumatur. Omnipotens Pater & in-
nocentem filium impiorum manibus tradidit, &
tamen à recto iustitiae tramite non recessit; quo-
niā inde iustitiam reflexere constituit, unde il-
lum ad tempus in iustitiae subiacere permisit. Sa-
cut in libro Sapientiae legimus: *Cum sit iniquus, in-
stus omnia disponit: ipsum quoque, qui non debet pu-
niri, eadem autem*. Pater itaque filium mortem lu-
brite permisit, ut tamen ut eam perirent,
petentibus non præcepit; alioquin incul-
pabiles existerent, dum ministerium impietatis
asserberent pietatis auctori. Potestatem
ergo Deus Christi persecutoribus præbuit, sed
ut eos persequentes occideret non mandauit.
Vnde illie præmittit Propheta dicens: *Vi per-
neret domum in iudicio suo, Dominus ignora-
uit*. Petuisset quippe Dominus in iudicio ho-
minum, si condemnari præciperet innocentem.
Sed aliud est condemnare, aliud à con-
demnationis supplicio non eripere, aliud in
contumacis furetores impellere, aliud
nequaquam accepti furoris infaniam refragare.
Vnde illic in ignorando, sed reptobando sub-
iungunt: *Quis est iste qui dicit, ut fieret Dominus
non iubente? Domino dicit non iubente, non
tantum prohibente*. Non ergo persecutoribus
Deus, ut Saluatorem nostrum crucifigerent, ius-
sit, quia nihil in eo, quod puniendum esset,
inuenit; non tamen ne crucifigeretur inibuit,

A qua pro mundi salute passum, nullatenus
eum ex impiorum manibus liberauit. Vnde be-
nè mox additur: *Ex ore Alisissimi non egredientur
nec bona, nec mala*. Bona quippe procederent,
si tam de supplicio, quod interrogatur, eripe-
ret; mala verò, si citius in eo, quo supplicii
adiudicandus fuerit, reperiret. In passione ergo
Christi, ex ore Alisissimi nec bona egrediuntur,
nec mala; quia Pater eum nec ex potestate liber-
tat, nec ex legis æquitate condemnat; quia licet
non reperiat peccatorem, pro salute tamen
mundi in passione positum non eripit inno-
centem; nullus videt peccatis obnoxiam, neo
tamen reddit impiorum manibus absolutum:
ut dum subit innocens personam, qui peccator est,
reueratur ad veniam; & dum vnus, qui non de-
bet, soluit omnium debita, omnes qui sub ori-
ginali veritatis cautionis favore tenebantur
attingi, rescissi chirographi reddantur legibus
absoluti.

CAPVT X.

In Epistola ad Bonifacium, re exteriori prudentia
spiritualis sapientia præferatur.

Sicut celestis sapientia celestes facit, & legi-
mos Ecclesiæ filios: ita terrena prudentia
terrenos reddit, & spatios. De quibus per Ba-
tuch dicitur: *Filius quoque Agar, qui exquisierunt
prudentiam, quæ de terra est; mercantur terræ, &*
Theman, & Sabellaret, & exquisierunt prudentiam,
nam sapientia nescierunt, neque nescierunt semi-
tarum eius. Sacularem ergo prudentiam alloqui
sapientes, & spirituales sapientiam contem-
nentes, filij sunt Agar, non Sarræ; & mauzeres
facti Israhelica, iure censendi sunt non Israheli-
tae. Et quoniam Agar, adueca interpretatur,
ij non sunt sapientiae filij, sed aduena, & pere-
grini. Nec ex illis sunt, quibus aiebat Aposto-
lus: *Iam non estis hispiet, & aduena, sed cū ei ci-*
ues sanctorum, & domestici Dei.

Barb. 1.

Ephes. 2.

Expliciunt Testimonia ex Hieremia.

Incipiunt Capitula de Libris Prophetarum.

1. **Q**uod domus Israël versa est mihi in scoriam.
2. *Ihu Assur, & sepulchra eius.*
3. *Quod terra usque ad fenestras, & fenestra clausa.*
4. *Quod iudicium sedis, & libri aperti sunt.*
5. *Quod odio habuerunt in porta corripientem.*
6. *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subuertetur.*
7. *Quod Domini sunt cardines terra.*
8. *Quod Iesus indutus erat sordidus vestibus.*
9. *De lapide qui habet septem oculos.*
10. *De quadriga Euangelistarum.*

Expliciunt Capitula.

Incipiunt Testimonia de Libris Prophetarum.

CAPVT I.

In Epistola ad V. Episcopum.

Exech. 25. **O** Mnis domus Israël qui versus est in sciam. Tunc enim domus Israël in sciam vertitur, cum diuina peccator animaduersione pettus, vel in desperationis voraginem labitur, vel contra iustitiae imperium per impatientiam effertur. At contra, quasi manente metallo sentia sub diuinis percussionibus auolat, cum quilibet penitens superbo verbete vapulus, & inborlescentiam à se vitiatorum rubiginem proiecit, & rebordescentiam candore vittutum, ac resplendentis vitæ nitore clarescit.

CAPVT II.

In Sermone de S. Stephano Papa, & Martyre.

Exech. 25. **I**bi Affus, & sepulchra eius. Quid enim per Affus, superbum videlicet Regem, nisi diabolus intelligitur? Qui, iuxta quod scriptum est, ipse est Rex super omnes filios superbia. Quid sepulchra, nisi mortuorum sunt habitacula? Tunc autem diabolus in mortem cursit, cum ab audite vitæ superbiendo recessit. Quisquis ergo nequitia spiritum, qui verè mortuus est, in sui cordis hospicio per prauam voluntatem habitare permittit, proculdubio de semetipso sepulchrum facit. Et necesse est, ut cum ipso simul illic tormentorum supplicia perferat, cui semetipsum hic habitaculum per nequitiam peruersi operis exalabat.

CAPVT III.

In Sermone primo Synodali.

Exech. 25. **T**erra usque ad fenestras, & fenestra clausa ait Apolos: Templum Dei sanctum est, quod estis vos. Huius autem templi fenestras, Sacerdotes sunt, qui fidelium populo lumen sanctæ prædicationis infundunt. Sed cum terra usque ad fenestras aggeratur, clausis fenestris templum continuo tenebatur, & cum terrena negotia Sacerdotes implicent, quasi fenestras clausas, templum, quod amittit lumen, obscuratur. Nos ergo, necesse est, in quantum possumus, ab adibus vacare terrenis, ut facilius iugiter inangilemus eloquii. Sicut Sponsa dicit in Canticis: Oculi mei sicut columba super riuos aquarum, quæ latet sunt loca, & resident iuxta fluentia plenissima.

CAPVT IV.

In Epistola ad Blancum.

Daniel. 7. **I**bidem fratres, & libri aperti sunt. Qui nimirum libri ipsi intelligendi sunt sancti, quantum nunc metum ab eis per custodiam humilitatis absconditur; & tamquam vulnere codicis, ne legatur, involuatur. Tunc autem ad eorum gloriam, vniuersorum oculis aperitur, ut in eis prævalentes tamquam per digestæ scriptiois articulum legant diuina legis mandata, quæ dum adiuuarent, seruare contempserant. Illic iam compelluntur de legere, qui hic per arrogan-

tiæ fastum verba Dei designabantur audire. Illic iugum Domini leue, & onus eius suauis mihi, & patientibus fuisse considerant, quod hic superbix lux ceruicibus intolerabile indicabant. Illic superbum omne confunditur, & quicquid eleuatum fuerat, sub tantæ maiestatis indignatione curuatur. Vnde per Isaiam dicitur: Oculi subleuati hominis humiliati sunt, & Isai. 2. incuruabitur altitudo virorum: exaltabitur autem Dominus solus in die illa; quia dies Domini super omnem superbum, & excelsum, super omnem arrogantem, & humiliabitur: & super omnes cedes Libani subleuati, & erillas, & super omnes quercus Basan, & super omnes Beteleman, & super omnem turrim excelsum, & super omnem murum munitionis, & super omnes naues Tharsis, & super omnes, quod visa pulchrum est; & incuruabitur sublimitas hominum, & humiliabitur altitudo virorum, & eleuabitur Dominus solus in die illa, & idola prout conuerterentur, & inuolutus in fletum perierant, & in voragine terræ à facie furoris Domini, & à gloria maiestatis eius, cum surrexerit percutere terram.

CAPVT V.

In Epistola ad Hnestum.

O die habueram in porta corripientem, & loquens cum perfidei abominati sunt. Quibus & paulò post ait: Dimis quasdam lapide adspicibilis, & non habebitis in eis. In porta quippe corripit, qui ad hoc reprobabilem quemque colligit, ut eum ad tedium patriæ celestis impellat. Sed is, qui corripientem odit, in damno à se edificata non habitat; quia licet ædificium posuerit boni operis, in tamen non metebitur habitare, quia per contemptionis portam dedignatus est introire; & qui noluit per angustis aditus asperitatem ingredi, intentionis atque non poterit amenitate potiri.

CAPVT VI.

In Homilia de Natiuitate B. Mariæ Virg.

Adhuc quadraginta dies, & Ninive subueretur. Iona 3. Quod quia tunc non legitur histenter factum, expectatur adhuc spiritualiter adimplendum. Per Ninium quippe mundus iste designatur, per quadraginta verò dies, nimirum status vitæ præsentis innotuit. Post quadraginta ergo dies Ninive subueretur; quia post huius mortalis vitæ decursum, complecti videlicet nesciorum numero, mundus iste destruetur.

CAPVT VII.

In Sermone I. de S. Mathæo Apostolo & Euang.

Dombi sunt cardines terræ, & posui super eis 1. Reg. 2. artem. Ombis enim super terræ cardines ponitur, cum sancta Ecclesia, tamquam super bases doctrinis Euangelicis solidatur. De qua & alibi dicitur: Fundamenta eius in montibus sanctis. Qui enim illic cardines, hic appellati sunt montes.

Luca angelistarum planè numero congruit, & rub- A
riciens, & temporum cursus; quia & quatuor
modi partes, & totidem sunt temporum diuer-
sitates. Non ergo mirum, si spirituales munda
visibilibus huic conferatidum nonnullas inuicem
habere similitudines uterque dignoscitur.

CAPVT VIII.

In Epistola ad Mainardum, Abbatem.

Zach. 11. **I**esu erat indutus vestibus sudicis, & stabat ante
faciem Angelis. Qui respondit, & ait ad eos, qui
stabant coram se, dicens: Auferite vestimenta sordida
ab eis: Et dixit ad eos: Ecce abisti à se iniquitatem
eorum, & indut te in mentibus. Et dixit: Ponite cidorum
mundum super caput eius. Quia enim per Iesum,
Sacerdotem videlicet magnum, nisi mediator
Dei, & hominum debet intelligi? Plane sicut per
Zachariam filium Salathiel, qui de Regali Iude
stirpe processerat, & Iesum filium Iosedech, qui
Ius sacerdotalis administrabat officii, Israeliti-
cus populus per septuaginta annos Iugum Ba-
bylonicæ captiuitatis eussit, templumque Hieru-
salem, quod dirutum fuerat, re diuina noui-
tate construxit; ita nuncius electorum post
huius vite tempora, quæ septenaria dictum re-
petitione decurrant, per Iesum Christum, qui
verus Rex est, & Sacerdos, & seruatus huius
mortalitatis expiatur, & in caelesti Hierusalem
templum Dei, quod est sancta Ecclesia, renouat-
ur. De qua nimirum seruitute dicit Apostolus:

Rom. 8. Nam & ipsa creatura liberabitur à seruitute cor-
ruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. Tunc ita-
que Iesus in corpore suo, quod est Ecclesia,
sordida vestimenta deponit, tunc honoris, ac
gloriæ tegimen assumit, quia omnis electorum
chorus à lugubri squalore temporalis trititiae
liberatur, & immortalitatis stola in illo splendo-
re sempiternæ felicitatis indauget. Quod etiam
in Psalmo dedicandæ domus aperuissimè canit
Psal. 19. Ecclesia: Conuerstis, inquit, plures domus meum in
gandium meum, occidisti faciem meam, & praeclassisti me
lenitis, ut cauem tibi gloria mea, & non compungat,
Ciditas etiam munda in eius capite ponitur,
quia felicitatis æternæ gloria cõtonatur.

CAPVT IX.

In Epistola ad Cardinales Episcopos; de dignitate
Romane Ecclesiæ.

Zach. 5. **E**cce Ipsi, quem dedi coram Iesu: super lapidem
unum septem oculi sunt. Lapis autem iste, illa
proculdubio petra est, de qua verus Iesus Petrus
pollicetur, dicens: Super hanc petram edificabo Ec-
clesiam meam. Septem igitur oculos habet hæc pe-
tra; quia totidem sancti Spiritus donis sancta
presulget Ecclesiæ quibus nimirum velut can-
delabrum aureum inextinguibilibiter rutilans,
ignotantiz tenebras effugat, & ad contemplan-
dum iustitiarum Solem, hominum mentes illustrat.
De quo idem Propheta: Vidi, ait, & ecce candelabrum
aureum totum, & lampas eius super caput ip-
sius, & septem lucerne eius super illud. Quod utique
sacramentum & B. Ioannes in Apocalypsis di-
diisse non vacuit, cui dictum est: Mysterium so-
per stellarum, quod vidi in dextera mea, & septem
candelabra aurea. Septem stelle, Angeli sunt so-
perem Ecclesiarum, & candelabra septem, septem
Ecclesiæ sunt.

CAPVT X.

In Sermon II. de S. Marthe Ap. & Euang.

Però quadrigæ illæ, quæ Zacharias Prophe-
ta designat, cum dicit: Et conuerfus sum, & vi-
di, & ecce quatuor quadrigæ egredientes de medio
montium, & erant montes aridi. De quibus
& postea postea dicit: Ipsi sunt quatuor venti calidi, qui
egrediantur, ut fiant coram dominatore omnis terre.
Et notandum quia non vna quatuor Euangeli-
starum quadriga dicitur, sed unusquisque eorum
quadriga vocatur, quia & unus in quatuor, &
quatuor in uno; dum per eundem fidelium in-
tentionem, quod scribitur à singulis, reperitur
in cunctis; & quod dicitur ab unusquisque, inueni-
tur in singulis. Duo verò montes aridi, de quo-
rum medio decurrat egressa, duo sunt Testa-
menta, quæ ad instar ariditatis sunt, & so-
nora, quia usque ad finem sæculi non iuueniunt
terminum, & per omnia mundi spacia dant tin-
nitum. In unum enim terram exiit sunt vniuersi, **Psal. 118.**
& in fines orbis terra verba eorum. Qui & venti ille
referuntur, quia de his scriptum est: Vbi erat im-
petus spiritus, illic gradientur. Qui etiam egre-
diantur, ut fiant coram dominatore omnis ter-
re; quia quod sancti Prædicatores ex huius
fructificatione proficiunt, non libenter habuit, sed
auctori, à quo eorum omnia loca procedunt.
De quibus ad B. Iob dicitur: Nunquid commisit sol
ignem, & ibunt, & ventus sententia dicens tibi, Adsumas?

Explicium Testimonia de libris Prophetarum.

Incipiunt Testimonia de libro
Machabæorum.

CAPVT I.

Cum in Persidem (inquit Scriptura) duceretur
Pater noster, Sacerdotes qui tunc Dei cul-
torem erant, acciperent ignem de altari, & alibi abscen-
derunt in valle, ubi erat puteus altus, & sicus, & in
eo circumstanti sunt omnes, ita ut omnibus ignis esset la-
cus: Cum præcessissent antequam illi eam, placuit Do-
mino ut mitteretur Necemias à Rege Persarum. Hic
nisi utrumque Sacerdotum illum, qui abscenderant, ad
requirendum ignem; & sicut narratur non vni
invenimus ignem, sed aquam exivit. In quibus
omnibus verbis illud vnum specialiter serua-
dum est, quod in alto, & hinc & inde in puteo
prius ignis abscendit, & postmodum non
ignis, sed aqua crassa à requireribus inveni-
tur. Mens quippe plerumque, itaque perfecta Domi-
ni intentione quærens, non incingit per pu-
teum vallis alium designat, & sicum; qui
nimirum, & à fluidis illecebrarum carnalium vo-
luptatibus arida, & terrene concupiscentiarum ru-
detibus alie desola, & in vere humilitatis est
essuale fundata. Huic itaque puteo sacro
ignis immittitur, cum in electi conspiciunt men-
te diuini amoris flamma concipitur, atque ad
caelestis desiderium prius animas inflammat.
Sed hic ignis in aquam vertitur, quia ex igne
diuini amoris lactymatum compendio gene-
ratur. Et notandum, quod non pura duntaxat
aqua, sed crassa aqua narratur illic fuisse reperi-
tur. Quid enim crassa est aqua, nisi lactymatum
compendium diuinæ gratiæ pinguedine saginatur?

ta: Quia videlicet fignari pinguedine athusbat

Pemphera, cum diceret: *Sicut adipi pinguedine replatur anima mea*. Et per alium Prophetam hac eadem permittitur exaltatio, cum ait: *Delectabitur in crassitudine anima vestra*. Nec pariterendum, quod abconditas huncignem, conturati quidem fuisse, non autem funditus extinguisse referuntur. Quia nimirum ignis diuini amoris, quem in anima nostri cordis accendimus, ut ex atomaribus bonorum operum suauis Deo sacrificium offeramus, in ipso nobis in consuetudine inisio iocis quidem debet occulte semper ardere, non autem foras se per vanam glorie flammam expandere. Centuratur ergo sopita flammis, non autem vi palustis ardore; ut non potius interest, sed sepe postmodum mirabiliter ignis in aquam vertat. Hac posito aqua, compunctio videlicet lacrymarum, non solum a peccatorum non contagione paribet, sed etiam, ut placeant ipsa Deo bona nobis a, commendat. Omne namque operum sacrificium in conspectu supetui iudicis suauis reddetur, si contrite mentis lacrymis aspergatur. Vnde illic apte subiungitur: *Et sacrificia*, inquit, *qua impetrauerunt, in istis sacerdotibus Nemo aspergi aqua ipsa, & ligna qua erant superposita*. Proinus historice sermo additur: *Hic ut scilicet non est, tempus affuit, quo sol resaluit, qui prius erat in nubilo; & accensus est ignis aquam, ut ut omnes mirarentur*. Audiuimus antea, quia aqua pro igne repetita est; nunc e contratio dicitur, quia per asperisionem aqua, ignis magnus accensus est. Ergo de ex igne aqua nascitur, & ex aqua ignis inuicem procreatur. Quia videlicet & ex igne diuini amoris gratia compunctionis oritur, & rursus ex compunctione lacrymarum desiderii caliditas ardor augetur. Alterum si quidem pendet ex altero, & fibimet utroque inuicem prestat; dum & ex amore Dei lacrymarum compunctio proficit; & rursus per lacrymas ad amorem Dei mens nostra feruentius inardescit. In qua autem mentis huius alternitatis reciproca varietas agitur, ab omni proculdubio reatus sui equalitate purgatur. Vnde illic non in congruo postremo subiungitur: *Appellatur autem Nemo hic locus, Nemo, quod interpretatur, purificatio*. Locus itaque noster, ubi sacrificium offertur, ubi aqua, necnon & ignis, ut dictum est, varietas alteratur, fidelis est animus; que profecto non incongrue purificatio dicitur; quia dum nunc supetui amoris igne decoquitur, nunc christi cordis flentibus inundatur, & velut secundum baptismi fluens abluitur. Huius autem successuum alternantium vicissitudines, & mutationum spiritualium varietates Isaias profunde perspexerat, cum dicebat: *Orietur*, inquit, *in tenebris lux tua, & tenebrae tunc erunt sicut meridies*. *Et requiem dabit tibi Dominus semper, & implebit splendoribus affluens, & animam tuam liberabit*. Ecce ignis in puteo absconditus. Sed audi, ignis hic quomodo ventur in aquam, proinus subdit: *Et eris quasi hortus irriguus, & sicut fons aquarum, cuius non deficiet aqua*. Postremo ut noueris, quia hac rursus aqua in ignem conuertitur, & per lacrymarum gratiam diuini amoris ardor feruentius excitatur, paulo inferius addidit: *Tunc delectaberis super Dominum, & subleuam te super gloriam tuam terra*.

CAPVT II

In Epistola ad Albericum Card.

Ilud preterea, quod quaeris, quid factum sit de Alica Domini, & tabernaculo foederis, quae factae sunt in deserto; sicut huius rei penitus nil officit ignorantia, ita vix aliquid utilitatis probatur conferre notitia. Verumtamen, sicut Scriptura tradit auctoritas; in monte Abarim, ubi Moyses sepultus agnoscitur, tabernaculum simul cum Alica, necnon & altare incensum reconditum Hieremias Propheta manibus inuentus. Quod euidenter declarat indicio, si secundi libri Machabaeorum diligenter attendatur exordium: *Erant*, inquit, *in ipsa Scriptura, quomodo tabernaculum, & arcam inisset Priphetis, diuinitate posito ad se facta, conuersi fecim, & reliquias erant in montem, in quem Moyses ascendit, & vidit Dei claritatem: Et veniens ibi Hieremias, inuenit locum spelunca, & tabernaculum, & arcam, & altare lucens inuit illuc, & osium obstruxit*. Hae igitur tria sacramenta, sicut dictum est, Hieremias in profecto Abarim monte recondidit. Si quid autem ex his aliud postmodum factum fuerit, aut certe sic intacta permanserint, quia nusquam Scriptura commemorat, nostra quoque disquirere curiositas non praesumat.

Delicatus siquidem miles est, qui ante vult triumphare, quam arma conferre, praesertim, quam iura proclindere. Considerato nempe ordine Scripturarum, aut perpendatur notitiam fides actionum, primum enim Lex, deinde iudicium, postremo subleuatus historia Regum. Nunc sane nos expedit, indicata nobis Dominus legis mandata seruare pollex compellimur aie tribunal rimendi iudicia rationem de nostris operibus reddere; postremo dabatur in illa luperna clauis gloria sine fine segnare. Teneat ergo ordinem, qui vitare vult Babylonem. Ille omnium vix suae ordiunt viuendo confunda, qui ante vult ridere quam flere. Cum Salomon dicat: *Tempus fructus, & Ecl. 3. tempus ridendi*. Ille etiam reddi ordinem sine defecit, qui creatis rebus Creatorem omnium in amore postponit. Sicut peruerso homini diuina vocat dicitur: *Posuisti me post corpus tuum*. Dominum quippe post corpus suum ponit, qui magis studet vilitati, vel voluptati carnis suae consulere, quam Dei praecepta seruare. Hic est, quod sponsa dicit in Cantica: *Ordinatus in me charitatem*. Nusquam cer-
Cant. 2.
te praeceptum in veteris testamenti caeremoniis inuenitur, ut mel sacrificia misceretur. Per quod intelligitur, quia his, qui vix Deo sacrificium offerunt, nullam Deus carnalem vult inesse dulcedinem, nihil in eis viuere, quod ad carnalem pertinet voluptatem. Oleum autem frequenter immittitur, ut omnis nostrae operationis oblatio hilarior offeratur. *Hilarem enim datorem diligit Deus*. 2. Cor. 9.
In omnibus etiam sal praecipitur admisceri, ut omne boni operis sacrificium, rationis, discretionis, ac caritatis sapientia sit sale conditum.

De petitionibus Lincidarij, & responsionibus eiusdem.

P.D. am. **S**i Christus non venit soluere legem, sed impleere, cur carne non circumciditur Christianus?

Quæst. 1.
Respons. Immo iam se ideo Christianus minime circumcidit, quia quod circumcissione prophetabatur, Christus impleuit. Expositio quippe vite carnalis, quæ in veteri lege figurata, in Christi iam cernitur resurrectione completa: & quod expectamus in nostra resurrectione futurum, iam in facti baptismatis mysterio commendatur. Carnalis itaque circumcisio tanquam superflua, iure contemnitur, cum iam spiritualis, propter quam significandam illa precesserat, figuratur.

Quæst. 2. Cur omittit Christianus Sabbatum colere, si Christus non venit legem soluere, sed impleere?

Respons. A nobis Sabbatum ideo non seruatur: quia quod tunc erat in figura præmissum, per exhibitionem rei iam videmus impletum. In Christo quippe verum spirituales omnes Sabbatum colimus, cum in eo solo ipem ponimus, & sic in illo toto cordis amore, ac deuotione quiescimus, ut ab omni vitio tam feruili opere, ac tertuorum rerum ambitione cessamus. Ad quod Sabbatum celebrandum ipse nos provocat, dum clamat: Venite, inquit, ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos, & discite de me, quia mitis sum, & humilis corde, & inueneritis requiem animabus vestris. Carnalis ergo Sabbati cultum superuacuum dicimus, cum iam illud verum, & salutare, propter quod institutum est, celebramus.

Math. 11. Si Christus non venit legem soluere, sed impleere, cur Christianus negligit ciborum differentiam, quæ in lege præcipitur obseruari?

Quæst. 3.
Respons. Immo ideo hæc à Christianis ciborum differentia non admittitur, quoniam à Christo, quod per hanc figurabatur, impletur. Immunditia quippe, quæ tunc cauebatur in cibis, nunc in moribus reprobatur humanis. Sicut enim sancti quique, ac iusti transferuntur in corpus Christi, sic ab eo reprobi, & iniqui tanquam cibi repelluntur immunditia. Postquam ergo ipsa Veritas, quæ significabatur, aduenit, meritis significationis vmbra cessauit.

Quæst. 4. Si Christus non venit legem soluere, sed impleere, cur de animalium carnibus sacrificium Deo Christianus non curat offerre?

Respons. Immo ideo hæc à Christianis huiusmodi sacrificium non offertur, quia quicquid in illis hostiis typice gerebatur, totum in immolatione Agni, qui solus peccata mundi, veraciter adimplet: & quia omnia illa aliud salutis habebant, nisi ut ad hoc nostrum sacrificium vanitatem tenderent, hoc vnum omnis ceremoniarum diversitas designaret, postquam hostia singularis illuxit, multiplex vmbra, quæ præcedebat, euangit. Quis enim nesciat eadem sacrificia potius ad hoc inobedienti populo, ne cum idola fornicaretur, imposita, quam Deo, tanquam ipse desiderat, oblati?

Quæst. 5. Si Christus non venit legem soluere, sed impleere, cur Christianus azyam, quam lex præcipit, non obseruat?

Respons. Ideo hæc à Christianis visibilis illa, & corporalis azya non accipitur, quoniam expurgato vete-

ra vite fermento, nona conspersio spiritualiter adimpletur. Tunc enim erat legis scriptura præceptum, nunc est testimonium: & postquam id, quod significabatur, aduenit, hoc quod significabat, interit.

Si Christus legem venit implere, cur Christianus Paschalis Agni sanguine Pascha non celebrat, cum hoc tantopere lex ipse decreuerat?

Quæst. 6.
Respons. Hic idipsum respondendum, quod iam superius dictum est: quia postquam verus ille Agnus, qui significabatur, aduenit, cognoscitur, ille, qui significabatur, superfluous indicatur. Cuius vitæ sanguine non iam ligneas, sive lapideas fores inungimus, sed interioris potius hominis viscera consignamus.

Si non soluit legem Christus, cur legem mandatum non celebrat Neomeniam Christianus?

Quæst. 7.
Respons. Propter hoc etiam Christianus celebrare contemnit, quoniam id totum, propter quod olim celebratum est, Christus impleuit. Nox quippe Latine solemnitas, nouam designat in homine fieri creaturam, de qua dicit Apostolus: Si qua igitur in 2. Cor. 5. Christo noua creatura, vetera transierunt, & ecce facta sunt omnia noua.

Si Christus non venit legem soluere, cur Christianus illa ablutionem baptismata, quæ lex præcipit, non obseruat?

Respons. Ideo hæc Christiani non merentur obseruantie cultum, quia tunc vmbra fuerunt futurorum, quorum nunc præcipuum possidemus effectum. Consecrati enim sumus Christo per baptismum ad mortem, ut quando surrexerit Christus à mortuis per gloriam Patris, & nos in unitate vite amoluerimus.

Si lex à Christo impleta est, non soluta, quid rationis obicitur, ut à Christianis Scenophægie solemnitas non colatur?

Quæst. 8.
Respons. Tabernaculum Dei societas est populi Christiani, & quoniam illud tabernaculum sanctum præfigurabat Ecclesiam, contemnitur signum, postquam venit quod fuerat præfiguratum. Nec enim diceretur tabernaculum testimonium, nisi attestaretur alicui, quod declaranda et sunt suo tempore veritas. Quod itaque tunc agebatur præcepto figuratum, nunc præsentialiter cernitur testimonio reuelatum: & cum iam id, quod figurabatur, aspiciatur, quod figurabat, superfluum per omnia indicatur.

Si Christus legem soluere noluit, sed impleere: quare Christianus septimum remissionis annum, vel etiam lubileum negligit obseruari?

Quæst. 9.
Respons. Quoniam Veritas, ac Sapientia Dei, quæ cum docent Angelos in celo, homines etiam docere venit in terra. Quod prius inferret carnaliter sub ænigmatibus vmbra seruari, postmodum Discipulis suis spiritualiter mandauit intelligi. Sic enim dies septimus feriens esse præcipitur, ut æterna per eum requies designetur. Sic & in anno septimo, sic & in lubileo, qui per annorum circulum septenarij numeri septies replicato, & monas superaddita, in quinquagesimum ducitur, secuta quies perpetua beatitudinis insinuat. Incipiente quippe lubileo tubus canitur, omnesque ad possessionem propriam reuertuntur: Quia, sicut dicit Apostolus, Ipse Dominus in iussu, & in voce Archangelij, & in tuba Dei de ferendis de celo, & ceteri enim tubi, & ceteri resurgent incorrupti. Ad possessiones autem suas vnumquemque redire, & corpora sua prout incorrumpere recipere. Tunc reuertetur Adam ad antiquam carnem suam terram, in qua primitia habuauerat, tunc Noë, Abraham, Moyses, quodque propria possessio redditur, dum corpus illius incorruptibile reformatur. Redemptor itaque noster, qui Discipulis aperuit secretum, ut intelligerent mysteria Scri-

1. Thess. 4.

1. Cor. 14.

peritiam, noluit subilatum, noluit septimum remissionis annorum, vel ceteras legalis ritus ceremonias carnaliter observari, postquam hæc omnia spiritualiter fecit intelligi, tunc enim mandata legis veraciter adimplevit, eum, iuxta spirituales intelligentiam, id quam instituta sunt, super. Nam tunc erant vacua, umbra scilicet, & imago rei, non ipsa res, cum capitaliter servabantur.

De Minitationibus, & Promissionibus Dei.

Pri. Dom. Tem. 3. Opusc. 4.
Gen. 22.
Gen. 49.
 Villatenas debuit immineri quod Papa concessit, quod decreto constituit. Quid mirum, si homines statuta mutant, quando omnipotens Deus ea quoque, quæ à semetipso constituitur, immutat? Nam ex eo, quod promittit, aliquando minuit, vel etiam totum subtrahit, aliquando mala minatur, & non implet. Quid est, quod Deus nunquam promittit, & minuit? Si non excidit, remitti potest, quia dixit Dominus ad Noë: Non perieritis spiritus meus in hominibus in æternum, qui caro est, & omni die illis spiritus vestri amorem. Sed cum Scriptura commemorat quingentorum rump annorum exitum Noë, quoad hæc ubi Dominus loquebatur, feceruntur verò tunc iam esse cum tataricis eruptis, liquido patet viginti annos de præscripti numeri spatio fuisse subtractos. Vix itaque spatium quod homini generi Deus promissum, imminuit, quia pervertitur eorum reus exequitur. Iude quoque per os Patriarchæ promissus Spiritus sanctus, dicens: Non auferetur spiritum de Iuda, & dux de femore eius, dicit: vixit qui mittendus est; & tamen nec temporibus Iudicum legimus viros de tribu Iuda semper super Israel tenuisse ducatum: nec Reges ex eadem tribu principatum tenuisse, velque ad Christi reperiuntur aduentum. Constat ergo, quia sæpe Deus omnipotens quod homini promissum, imminuit, quoniam homo, quod Deo debuerat, non implevit.

Hier. 34.
 Vbi Deus promissum bonum aliquod, & non implet? Recordare quia dixit Dominus ad Isaiam Regem Iuda: Pro te inquit, quod videris verbum voluisti, & pervertitum est cor tuum, & humilitas ei coram Domino, auditis sermonibus contra locum istum, & habitatores eius, & scidisti vestimenta tua, & fleuisti super me, iudicasti cum te ad Perestines, & colligisti ad sepulchrum tuum in pace; & tamen paulo post Scriptura dicit: In diebus eius ascendit Pharaon Necho Rex Egypti contra Regem Assyriam ad flumen Euphratem, & abiit Isaias in recessum eius, accessit quoque Magdala, cum videret eum. Ad Sedechiam quoque Regem Iuda per Hieremiam dicitur: Audi verbum Domini, Sedechia Rex Iuda: Hæc dicit Dominus deus tu: Non morietur in gladio, sed in pace morietur, sed secundum combustionem pervertetur, Regem plurimum, qui fuerat ante te, sic comburent te, quia verbum hoc ego locutus sum, dicit Dominus. Quod mirum quomodo potuerit fieri, qui sciemus tractatur historici, nunquam poterit ignoscere. Nam postquam à Rege Babylonis semel est capta, Babyloniamque translatas, viterius nunquam legitur ab eius vinculis absolutus. Iussu ergo iudicio subtrahit Deus homini omninoquam bona, quæ promissæ, eum rebellis homo illius servare mandata contempsit.

Prosequere etiam; quomodo Deus quod minatus est, non implet?

Nemo, qui lumen Ecclesiæ respicit, ignorat, quia Jonas ad Ninivem à Domino missus exclamavit,

Jon. 3.
 dicens: Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur. Sed quia civitas illa ad Domum toto est corde convertita, nequaquam iuxta minationem Domini sententiam excidit, et cunctis deleta. Cū ergo Deus omnipotens non modo verax, sed & ipsa sit veritas, iniolabilem consilii sui manente proposito, exterioris iudicii sui sæpe variat ordinem iuxta humanam, siue probi, siue improbi meriti qualitatem, quatenus & ad pravitatem correctus, quod Deus iussu minatur, eadem: & prolapsus in culpam, nullatenus quæ pollicetur bona percipiat. Hinc est quod per Hieremiam dicit: Beati facite vestra, & studia vestra, & audite verbum Domini Dei vestri, & pervertit Dominum mali, quod locutus est adversum vos. Hinc est quod ad Heli quoque per verum Dei Dominum ait: Lapsum locutus sum, & diximus tu, & de pueri patris tui ministras in conspectu meo usque in senectutem: puer autem dicit Dominum: Absit hoc à me, sed quicunque glorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contempnit me, erunt ignobiles.

Hier. 17.
1. Reg. 2.
 Rectè place cautela, quæ proposueras, perspicue roborasti testimonio Scripturarum, quoc autem de Domini mei Regis iuria rationem reddere.

Glorioso Regi, nobis eligendo Pontificem, abis, ut nos intulisses iniuriam; cum ad hoc nos necessitas impulerit, non rapina. Ad hoc, inquam, nos iniuros attraxit imminens periculum ciuili bellum, non laedendi illor Imperii.

C
 Quid mihi omnia hæc dom constet, quia quicquid accideret, nullo pacto sancti Papæ sententiam debuisti infringere; nulla ratione Synodali Decretum mysterium licit violare? Sicut enim Scriptura perhibet: Melius est ut situr scandalum, quod ut veritas relinquatur. Nam si hoc bellum timerent beati Martyres, herent proculdubio sanctæ militiæ desertores.

Non ignoras, quod inter omnes sanctos Martyres, Petrus, & Paulus in Apostolici Senatus culmine possideant principatum. Eorum sunt nobis tenenda vestigia, eorum forma nostris est adhibenda primenda; sub eorum magistra debemus videri disciplina.

Hoc vique clarum est.

D
 Audi ergo Paulum de Compositio suo Petro videri tacite perhibentem: Præsumas, ait, vultus qui Galat. 2. dem à Iacob, cum Gentibus edebat, cum autem vultus, subterhebatur se, & segregabat, timens eos, qui ex circumcissione erant. Cernimus ergo Petrum cum rigidum, sed discretum: timebat enim Iudæos, ne per occasionem Gentium à fide recederent Christianorum, & eo perderet gregem perditum, boni pastoris est imitatus exemplum. Fallax est enim Iudæus tanquam Iudæus, ut Iudæus loqueretur; sicut Christus apparuit in forma carnis peccati, ut per carnis hominem liberaret, & cum legem Moysi non ambigeret abolendam, consolens tamen adhuc rudibus, & infirmis fratribus, renuit ad tempus vmbra legis, & eos quandoque prouideret ad perfectè noscendam plenitudinem veritatis. In hoc ergo B. Petrus discretionis nobis regulam dedit, quatenus aliquando, ubi tamen non plurimum nocet, declinamus aliquantulum à tramite rectitudinis, ut coolerere valeamus infirmis.

Quid dicit, quod Petrus aliquando legem Iudæam tenuit; car non etiam dicit; quod in eadem Epistola legitur: Nimirum, quia Paulus cum in faciem reprehendit? In faciem, inquit, ei resistit, quia reprehensibilis erat, etque dicit: Si tu cum sis Iudæus, Gentiliter, & non Iudæus visis, quomodo cogis Gentem habere?

Quod Petrus egit compassione miserecordie, hoc

Paulus arguit pro magisterio disciplinæ. Ille hoc A
fecit dispensatque, ut infirmis tolleretur scandalum;
hoc ille contripuit, ne indifferens quilibet passim
adduceret in exemplum. In Petro discamus, ut
periculo sinis imminente discedat: In Pauli ser-
monibus instruiamur. ut fanis rebus vita nostra
tæte deferuiat: Quodam. Audi etiam consequen-
ter & Paulum, discretionis auctorem lineam nobis
oculis opponentem, eiusdemque dispensationis
compassionis auctorem. Sicut enim Apostolicorum
Actuum testatur historia, Perambulabat Paulus Sy-
riam & Ciliciam, confirmans Ecclesias, peruenitque in
Derbe & Lystram, & ecce discipulus quidam erat, mi-
nus Timotheus, filius mulieris vidua fidelis, pater au-
tem gentilis. Hunc ergo, ut ad compendium senia-
mus, Apostolus circumcidit; quoniam ludæos, im-
mò ladicis, qui in illis erant regionibus, timuit.
Cur itaque circumcidit fidelem hominem non lu-
dæum, qui videlicet indicumcisus erat, sed natione
gentilem, nisi ut discretionis studio deserviret,
ne ludæi fideles in scandalum eo ruentes, à fide re-
cederent? Hoc etiam nunc ad memoriam redi-
turi quoniam aliquando iuxta morem Nazarenorum,
comam ex voto nutriti; & postquam nau galile
in Syriam, in Cenchreis positus, caput iuxta legis
mandata totondis. Refert adhuc Lucas sacre scrip-
turæ Historiæ: Cùm venissemus, inquit, Hierosolymam,
libenter susceperunt nos fratres; & sequenti die Iacobus,
& omnes Seniores, qui cum eo erant, Evangelio illius
comprehens, dicunt ei. Vides fratres, quoniam illi sunt
in ludæis, qui crediderunt in Christo, & quoniam emulato-
res sunt legis. Audierunt autem de te, quid dixeris: Non
deceas a Moysæ eorum, qui gentes sunt in dæmon, dicens:
Non debere eos circumcidere filios suos, neque secundum
consuetudinem ingredi. Quid ergo estis? utique oportet com-
memorare multitudinem; audierunt enim te superuacuisse.
Hoc ergo est quod tibi dicimus: sunt nobis viri quatuor
votum habentes super se; his assensum, sacrilegia te cum
ipsis: & impræde de eis, ut radant capita, & sciam om-
nes, quia quæ de te audierunt, falsa sunt; sed ambulas
& ipse custodiens legem. Tunc Paulus assumpti viris,
posteriori die, pariter cum illis intravit in templum.

Nulli liceat ignorare: Omnis quod Domino con-
secratur, siue fuerit homo, siue animal, siue ager,
vel quicquid semel fuerit consecratur, Sanctum
Sanctorum erit Domino, & ad ius pertinet Sacer-
dotum; propter quod inexcusabilis erit omnis, qui
à Domino, & Ecclesiæ ciuem petir, suferit, vastat,
inuadit, vel eripit, ut sacrilegus diiudicetur, & si
emendare noluerit, excommunicetur. Qui sbitu-
lerit aliquid patri, homicidæ particeps est. Patet
noster sine dubio Deus est, qui nos creauit; mater
verò nostra sancta Ecclesia, quæ nos in Baptismo
regenerauit. Ergo qui Christi pecuniam, & Eccle-
siam auferit, rapit, aut fraudat, homicidæ est, æ-
que ante Dominum homicida deputatur. Qui enim
res Ecclesiæ abstrulerit, sacrilegium facit, & vt sa-

crilegus iudicandus est. Vt nunc ergo contra mali-
gnos ipsius spiritualis certaminis aciem ponimus,
summo petere necesse est: ut per charitatem semper
vultu acque contriti, & nunquam interrupti per
discordiam inueniamur; qui quilibet bona in no-
bis opera fuerint, si charitas desit, per malum dif-
cordiæ locus aperitur in acie, vnde ad feriendus
nos valeat hostis intrare. Antiquus verò inimicus
castitatem in nobis, si sine charitate fuerit, non ti-
met; quia ipse nec premittit carne, ut eius luxuria
dissoluantur. Abstinenciam non timet, quia ipse ci-
bo non vituit, quia necessitate corporis non vitetur.
Distributionem terrenarum rerum non timet, si
eidem operi charitas desit; quia diuinitatem subdi-
dis nec ipse eget. Valde autem in nobis charita-
tem veram, item amorem hominem, quem nobis
vicissim impendimus, timet, & nimis concordia
nobis inuidet; quia hanc nos tenemus in terra,
quæ ipse tenere non lens amittit in celo. Bene ergo
dicitur: Terribilis est castrosum acies ordinata; quia
Electorum multitudinem, ed maligni ipsius per-
timescunt, quod eos per charitatis recordiam vi-
cios contra se, & conglobatos aspicunt. Quanta
autem sit concordia virtus, ostenditur, cùm sine
illa reliquæ virtutes, virtutes non esse monst-
rantur. Magnus enim est virtus abstinentiæ; sed si quis
ita ab alimentis abstinere, ut ceteros in cibo diu-
dicet, & alimenta eadem, quæ Deus creauit ad
percipiendum, cum gratiarum actione fidelibus
damnet; quid huic virtus abstinentiæ facta est, nisi
laqueus culpe? Vnde Paterfamilias quocumque nullam
esse abstinentiam sine concordia designauit: Len-
dat eum in tympano, & choro. In tympano enim co-
rruptum sicum resonat; in choro autem vocem con-
corditer ciant. Quid ergo per tympanum, nisi ab-
stinentiam; quid per chorum, nisi charitatis con-
cordia designatur? Qui itaque sic abstinentiam te-
net, ut concordiam deserat, laudat quidem in
tympano, sed non in choro. Quisquis verò vix
sux custodiam negligit, discutereque agit, quæ lo-
quitur, quæ cogitat, aut despicit, aut nescit, co-
ram se ipse non ambulat; quia qualis sit, in suis
motibus, vel actibus ignorat; nec sibi metipsum
presens est, quis semetipsum quotidie exquirere æ-
que cognoscere sollicitus non est. Ille autem vera-
citer se anteponit, sibi que presens est, qui se in
suis actibus tanquam alium attendit. Nam sunt
multa peccata, quæ committimus, sed iudicio no-
bis grauis non videtur, qui privato nos amore
diligentes elusis nobis oculis in nostra deceptione
blādimur. Vnde sic plerumque, vt & nostra grauis
leuiter, & proximorum malis leuis grauius iudice-
mus. Erunt homines se metipsum amantes; & scimus,
quis vehemens claudet oculum cordis amor pri-
uatus. Ex quo fit, vt hoc, quod nos scimus graue esse
non æstimemus, & plerumque quod agitur à pro-
ximo, nimis nobis detestabile esse videatur.

Psal. 150.

Cetera desiderantur.

LECTORI SVO
DOMNVS CONSTANTINVS
ABBAS CAIETANVS, S.

AD MONENDVM te putamus, Lector optime, huiusmodi Collectanea ex Operibus S. Petri Damiani excerpta, magna cum diligentia à nobis fuisse conquisita. Sed tamen in vetus dumtaxat Testamentum, eaque imperfecta, vt apparet, quæ nunc in lucem damus, fuisse inuenta. Nam expositiones noui Testamenti, quas etiam (vt vetus inscriptio indicat) idem Auctor, sancti Doctoris discipulus, compilauit, reperiri minimè potuerunt. Vale.

Et exaltabit lingua mea iustitiam tuam, Deus.

1801

DOMINICUS

ABAS CHRISTIANUS

A





VENERABILIS VIRI
PETRI DE HONESTIS
CLERICI RAVENNATIS
R E G V L A,

Quingentos ante annos ad Clericos suos scripta

A D O M N O.

CONSTANTINO CAIETANO,
Syracusano, Abbate S. Baronti ex Congrega-
tione Casinensi, & Abbate Præsidente
Romani, Apostolique Collegij
Gregoriani,

DOMVS S. BENEDICTI,

*Ex M. S. Codice eiusdem Collegij Bibliotheca Aniciana, nunc
primum recognita, atque edita,*



PARISIIS,

M. DC. LXIII.

PLANTINUS

ADRIANVS

1564

ADRIANVS

ADRIANVS

ADRIANVS

ADRIANVS

ADRIANVS

ADRIANVS

ADRIANVS



PLANTINUS

ADRIANVS



DOMNI CONSTANTINI

ABBATIS CAIETANI, AC VINDICIS BENEDICTINI.

In Regulam Venerabilis viri, Petri de Honestis, Clerici Rauennatis,

Ad Lectorem suum Humanissimum, Praefatio.

IN fine huius Quarti Tomi Sanctissimi Doctoris nostri, Petri Damiani, addendam curauimus Regulam illam, quam ad Clericos, & Canonicos informandos scriptis Petrus Clericus Rauennas auspici possimum de causa. Primo, ut suauiori quique, qui fere hucusque utrumque confusere, intelligant, aliam esse Petrum hunc à nostro, Secundo, ut etiam cognoscant Petrum Clericum suum hanc Regulam edidisse pro Clericis, & Canonicis suis, qui regulariter apud Mattices Ecclesias pates ipsos Episcopos, vel in Collegiis aliis ad Normam possimum Concilij Aquiligranensis degebant: non vetò pro S. Augustini Professoribus. Huius enim Regulae obseruantia (si Regula ea fuit, vel potius Epistola) ab eiusdem Sancti Doctoris obitu usque ad iam fere tempore, vix audita fuerat.

Quod igitur ad primum spectaret, iam si utque Petrus vocaretur, eandemque Rauennam pro partibus habuerint, professione nihilominus, atque etate, celo distare cognoscantur. Nam noster Petros à maiori natu fratre, qui eum paternè nutruerat, relicto Geotio suae cognomine, Damiani cognomen assumere voluit; tamen (ut ex eius Scriptis alibi notabo) nobilibus, non obiculis (ut quidam gratis asserunt) ortus sit, Petrus etiam hic alius Honestorum Stemmate, & familia quoque claris, editus est.

Professione quoque Petrus Damiani Monachus fuit, Eremita, & Prior Monasterij Sanctae Crucis de Auellano, in Umbria, non longe à Eugubio, Ordinis S. P. N. Benedicti, ut non tantum ex grauioribus, usdemque coeuantis Scriptis, verum etiam ex illismet Scriptis patenter habemus, quidquid alij fingant, afficiantes ipsam Augustinianum, non Benedictinum fuisse, vel etiam (ut falsè aduoc alij) ex Augustiniano Benedictinum euasisse; eam is ante Monasticam vitam nulli Regulae fuerit addidit; immo Sacram Litterarum, & vtriusque foris Doctor, Parme Legi petitioni docuerit, ut nos in eius Vitz commentariis, Deo duce, clarius ostendamus.

Alius vetò Petrus fuit Clericus, Clericorumque Prior: Qui cum videret multos in Clericis abusus (quos Petrus Damiani suis praesertim in Epistulis deplorat, reprehenditque) ille condito Monasterio in litore maris Adriatici, in Beatissimae Maris Virginis honorem. Regulam ex Sanctis Patribus, ac praecipue, ut videtur est, ex ea S. P. N. Benedicti constata, praescripsit, & Paschali II. Pont. Max. confirmandam transiit; ut corruptus motus componeret. Non negamus tamen, hoc ipsum eiusdem Monasterium (sicut & Benedictinorum quampura) Augustinianorum postea iuri additum fuisse.

Postremo, quod ad aetatem attinet, Petrum Damiani obiisse anno Christi Milleesimo septuagesimo fecundo, omnes eiusdem temporis Scriptores, ut fuit quoque probat Eminentissimus Cardinalis Baroni- us, ad ann. 1072.

in Auctario ad Hermanoum Contrafactum, haec habet: *Anno millesimo septuagesimo secundo, Petrus Damiani, pia memoria, migravit ad Domini V III. Kal. Martii, cui Dominus Geraldus, reuerens Monachus, solenniter Scripturam laudat, & meritis suis praedecessorura impet, in Episcopatu successit.*

Ad haec, Petrum Damiani anno xxiis fuis sexagesimo sexto, in suo sancti Matris Congregationis Auellano, seu Columbae Monasterio, fauencis decessisse, Sacraeque illius reliquias ad huc usque diem, magnalibidem cum veneratione seruati, adeo clarum est, ut probatione non indigeat. E contra vetò Petros Clericus ad Paschalem II. Pont. Max. qui ab anno MXXIX. ad MCXVIII. vixit, coique Regulas suas confirmandas dedit, aetatem praetexit: vnde etiam eiusdem Paschalis extant litterae ad illum, datae Laterani III. Non. Iul. Indictione VII. Incarnationis Dominicae anno MCXV. addunt quoque Scriptores, eum obogenatio maiorem, & in Pontoniensi S. Mariae Monasterio, quod ipse paulò extra Vrbem Raueonam in litore maris Adriatici construxerat, obiisse anno Domini MCXIX. sv. Kal. April. Eius autem tumulo hi versus, qui de nostram confirmant sententiam, incisus sunt.

*Hic fuit Petrus, Peccator cognominis dictus,
Cui dedit haec Aulam mortuorum condere Christus,
Anno millesimo centeno debita soluit.*

sv. Kal. Apr.

Doctè quidem in hac tem Hieronymus Robeus: *Satis autem, ut puto, constare potest quantum inter Hier. Rab. hunc Petrum Pontensem, & Petrum Damiani interfit. Est quidem uterque Petrus, utque Rauennas: sed illi Nij. Raul. anno, atque inuenienter vixerat, totaque fere tempore, quodque fecit, ut ex multis non interuenerat, anno lib. 5.*

Peccatores appellati. Indulgentiam enim meam, ut qui religiosi tunc viverent, ab animi demissione se inscribere vult. Peccatores, idque facili cognoscere, qui monumenta illorum temporum evolverit. Petrus tamen Portuensis Praefectus, semper Sacerdos, & Clericus, ut aiunt, Petrus autem Damiani Monachus. Ille in Portuensi Canonicis perpetuo fere vitam tradidit; hic in Carriana solitudine. Ille Romanam diem obijt fenum, hic Faventia: Ille iv. Kalen. Aprilis; hic viii. Kal. Martij. Ille anno millesimo centesimo decimo nato; hic ellegit fenum supra Millesimum. Quodque hoc ratione se non differrent, Dantes de Petro Damiani scribens, videtur testari. Dum enim Petrum Damiani loquentem inducit, se Petrum Damiani fuisse inquit, in Carrianaque solitudine vixisse; Petrum autem Peccatorem in Dina Maria Virgine ad litus Hadrianae, commemoratum.

Dante. Cant. Dantis verò Aligerij, Poëta Etrusci, Testimonium hoc est:

10. paradisi

*Tra due liti d'Italia surgea sasso,
E non mulo dissentì alla tua patria,
Tanto, che i tuoi assai suem più bassi
E fanno un gibbo, che si chiama Carra,
Di sasso al quale è consacrato un Ermo,
Che fuo' esser disposto à sola Latria.
Cui ricommunioni illi terge sermo,
Et poi continuando disse quinci
Alseruigo di Dio mi soi li sermo,
Che parca cibi di liquore d'vino
Lienemente passava Caldi, & Gielì,
Contento ne pensò contempland.
Render solea quel Chiosso a questi Cielì
Fertilmente, ed ora è fatto vano,
Sì che esso emulor, che si rivoltò,
In quel luogo fui io Pier Damiano:
E Pietro Peccator fu nella casa
Di nostra Donna in sul lito Hadriano.
Poca vita mortal m'era rimasa,
Quando fui chiosso e tratto à quel Capello.*

Petrus Marnianus. Hos autem Dantis versus Petrus Maronius V. L. D. terum multipliciam eruditione insigni, moque

10. paradisi

*Talibus est rursus dicit mibi saries asini:
Inter utrumque Italiam in qua surgunt ardua litura,
Non parca Urbe tua, rapidus sanat aetheris ignis
Inferiora plaga, sic vertice nobile tangunt:
Angulus hinc uritur, cui nomen Carria, sub qua
Suegria adorando Superum diuina apert parentis,
Deferat inter cala gratissima rupe.
Hic ego tam certus mansi feratit Tuoque,
Vt mea mensa alias hunc tempore qualibet
Perfusa conlas quem Palladii arbor noster,
Caesare sed erant mea gaudia valuerit curas:
Fertili ille Polo quondam locus esset salubris,
Seminare incerti cum fecerat reddidit, se muros
(In populi maxime ibi) profrangit illic
Infelix solium, & steriles nascuntur arena.
Illic Petrus ego Damiani tempora duxi,
Ac Petrus salso peccator nomine diti,
Virginit Hadriacum prope litus vixit in ade,
Inflabat mibi iam mortalis terminus aevi,
Cum mea nudentis fuit tempora cinis Calera.*

Aug. Tici

Prig. c. 2.

Ord. per. 4.

cap. 12.

At cum haec adeo elata sint, ut elatiora magis esse non possint; nihilominus retum Augustinianarum Scripturas ad haec usque diem invicem satis contendunt, Petrum Clericum, cognomento Honestum, hunc ipsum esse, qui & Petrus Damiani, Monachus, & Cardinalis. Quod teneat nulum credere, nisi multoties legisset apud Augustinum Ticiensem, qui de Canonici Ordinis sui propagatione edificans, sic commentatus est: In Italia usque ad tempora B. Petri Damiani apud Romanum in Canonico B. Maria in Portu, deinde per Italiam ab eo capite est propagatus. Ipse namque vir Sanctus, clara ex familia de Honestis Romanus natus, prius apud Avellana locum Eremiticam duxit vitam: deinde Episcopus Ostiensis, & Cardinalis ordinatus, tempore Schismatis inter Cerdonem Episcopum Portuensem, & Alexandrum II. Pileo se sponte abdicato, ad Canonicum profectum se transiit, ibique post multa pericula librum edita Opuscula, & pietatis magnifice gesta, eiusdem loci Prior, sancti, pique in Domino quiescit. 2. 2. usque in p. a. festinarum Constitutiones ab eo edita, de Communi Vita Canonicorum Regularium, & Paschalis II. auctoritate confirmata. Sed attende etiam, quibus Lector, quae fragmenta in medium profertur, loca Canonica Ticiensis ille propagans: Ordo idem Canonicus, inquit, ad Regularium observantiam esset per Sanctum virum Petrum Damianum, in Portuensi Canonico, Diocesi Romanensi, deinde in Tuscia, praesertim in agro Laurentis apud Frigimarian, ipso archiepiscopo Petrus Damiani, coadiuvantibus Alexandro II. & Illustri Comissa Maribilde. Huic accessit Ioannes Trullus Canonicus etiam Regularis Augustinianus qui postquam multa contra tei veritatem attulisset, Titchemii Abbat, verissime licet scriberent, non veritas est apprehendenda. Ord. Can. Haec omnia, subdit, et ceteri, ut manifestum foret, Petrum Damianum fuisse Canonicum Regularis Episcopum Ostiensis, & ibi. cap. 1. Cardinalem: nec quonquam monachum Ioannem Trithemium, athenas, Monachum fuisse Brundisium quoniam.

Idem per.

confirmat

cap. 8.

in Trul. de

Ord. Can.

ibid. cap. 1.

A clariſſe inquit, ſub Henrico IV. anno Domini ML. in eundem labonitur errore Ioannes de Nigra vallo, Titulo de Doctōribus Ordinis Canonici: Raphael Volterrano Anthropologie lib. 21. Alphenus Claronius, in vitis Summorum Pontificum ſub Stephano X. diſto IX. Ioannes Baptiſta Signus de Ordine, ac Statu Canonico lib. 1. cap. 4. Baſilius Settenius lib. privileg. Canonicoꝝ S. Auguſtini pag. 10. abjque complures non niſi nouiſſimi, falſiſſimam hanc eandem opinionem ſeoidem verbis confirmanter.

Cæterum non deſuerunt & alij, qui Petrum eundem Clericum Portuenſem, ipſum fuiſſe Petrum Damiani aſſuerantes, Benediſſimam non Auguſtiniſiam adnumerarant. Et tunc ſanctum opinionem Antonius Poſſuinus nouiſſimè amplectus eſt, ita dicens: Petrus Damiani ſimilis, qui ſic ab omnibus appellatus eſt: eum eius ſemilia cognomen eſſet Honoreſtium: quoniam et de Honoreſti diſtus eſt: ſe verò ipſum alio cognomen inſignit, dum ad alios ſcribens, ſe peccatorem ſubſcribebat, nobilis Rauenatis, Monachus autem Monafterij * S. Andree de Avellana Ord. S. Benediſſi Congregationis Columba, S. R. E. Cardinalis, & Episcopos Oſtunſis, anno 1053. ſed anno 1073. ad Monafterium ſuum amore quietis, & ſolitudinis tranſiit ubi Fanſentia in Canobio S. Marie quod cum quinque aliis conſtruxerat, anno 1080. die 22. Februarij. Cùm autem Volterrano lib. 21. Anthropologia, & quidam alij ſcripſerint, eum fuiſſe Ordinis Dni Auguſtini, ſine dubio hoc, quod diximus, aut igno- rant. aut minus rem ipſam indagaverunt.

B Sed iam huiusmodi commenta miſſa faciamus. Sicut enim nebula à Solis radiis effugantur, ſic ea, quæ contra leges hiſtoricæ allerunt, veritatis lucem ſuſtinere non poſſunt, ad eadem temporum rationem ponderata evaneſcant. Maneat igitur ſuis cuique Religioſi homines proprias, ac peculiarias vnaqueque ſuorum Maiorum imagines ſeruet, ac veneretur: nec altera alterius titulos ſibi vendiet.

Certe in Eccleſia Sancta, quæ circumamicta eſt varietatibus, ita omnium timentium Deum, cuiusque mandata cuſtodientium merita per charitatem communicantur: vt tamen diſtinctiones gratiarum in ſingulis Religioſorum Ordinibus Velium diſtinctiſſime notentur, ac diſcernantur.

Verùm enim verò demondſtrata iam veritate, quòd Venetabilis Dei ſervus Petrus de Honoreſti, Rave- nas Clericus fuerit, & diuerſus ille à S. Petro Damiani Ordinis S. Benediſſi Cardinalis doctiſſimus, op- prepetum nane iudicamus errorem alium deſegere de eiuſdem Petri Clerici profeſſione. Canonici namque S. Auguſtini, & quidem recentiſſimè ſuum illum indicant, & eiuſdem S. Auguſtini Canonici: Quædammodum & S. Vbaldum Eugubinum Episcopum. Quod omnino falſiſſimum apparet ex eius at- tibus ſcriptis monumentis. Etenim non cùm Regulam ipſius B. Petri Clerici ad Canonicos ſuos inducendos ſcriptam hoc loco inferamus, non tam ſe offert occaſio, quàm poſtula argumentum, vt inquiramus: An Regulam ille Magni Auguſtini profeſſus fuerit: Cùm & multa lux hinc affalgebis rei hiſtoricæ, & ex Gentiliſto errore emergere pluriſimi, qui hædenus autamati ſunt, & docentur illum Canonicum Regu- larem Ordinis S. Auguſtini. Quod vt nulla veritate ſubſtens, facili negotio conuincetur erroris. Nam

C vt Hieronymus Rabanus habet Petrus de Honoreſti cùm eſſet Sacerdos, vt totum perſolueret, quod in reſpon- ſate à ſuis conſcriptas Dni Marie Virginis, in Putei Rauenatis Adem, ac Carobium exſcripſit. Quod deinceps ab eam loco ſumptum cauſam, Portuenſe Carobium eſſe appellatum: Illi Sacerdotum Conuentum inſignit, de quo diximus, &c. Ex Baptiſta Signius: Petrus Primus Portuenſis Reſtor, qui & ibi Ordinis Canonici primus in- ſtituit.

Nulla igitur præter ab Inſtitutore illo, primoque Portuenſis Canobij Reſtore inueſtita, Regularis Inſtitutio inquirenda eſt in Portuenſi Canobio. Hæc autem Auguſtiniſia, ſive ad Magni Auguſtini Re- gulam non fuit. Preſcript enim ſua Regulam Petrus: quam poſt Paſchalis PP. II. Apoſtolica auctori- tate confirmauit. Præter hæc autem ſua Regulam, ſeu Conſtitutiones ab eo ſcriptas, quas hic damus, per id tempus nullam legitimam Normam ibi Sacerdotum mores formale. Hæc duplici probamus argu- mento: Primo, ab his ipſimet Conſtitutionibus: Secundò, quòd ea, quæ tunc vocatur S. Auguſtini Re- gula, quæ ſola in controuerſiam venire poterat, Regulæ nomen, natusque via inducat. Ad primum quod attinet, in Proæmio harum Conſtitutionum ita Petrum loquentem habemus, & affirmantem: Diligenter inquirite ſcila veritatem Sanctorum Patrum Prophetarum, & Apoſtolica doctrina ſervantem exemplis, & ſerua- tatem iurata, Clerici in vnum conuocantibus certam, fixamque, & ſufficientem Regulam, & Ordini Canonici ſingularum varietatum quæque regula conuincem diſſeſſe: Vbi ſunt Monachi in Regula Monachiſtica, ſe Clerici modis conuerſandi & ſingula neceſſaria faciendi, ac quæque debita, & Ordini Canonico congruentia exhibendi, ha- beretur certiffima. Ita ille. Quo quid citius in rem noſtram? Nam ſi nullas Sanctorum Patrum Clerici Petrus Cle- ricus, indigniſſimum enſigium, quòd ab Auguſtini ſiis, aut cultoribus proſeſcitatur: Vt magnum illud eloquentiæ flamen, totius ſerentis promptarium, & ſapientiæ, ac doctrinæ, tum batiæque, tum ce- lestis Immenſus Oceanus, cùm ſe ad Regulam ſcribendam Canonici applicuiſſet, tamen immotam illam, imperſectam, deſicientem ſcripſerit. At nec hic edugunt. Nam ſi viliam etſi inſufficientem S. Au- guſtiniſtam exaralſſet, eamque obſeruatam Portuenſes, ſaltem illius meminiffent, vt Regulæ fundamentis, ſe ſue vite eſſentialia continerent. Nam proinde mihi quæſcunque cauſamque Religionis Conſtitutio- nes, vt vocant, quæ diſciplinæ, explicatiſſimæque perfequantur, quæ in Regulis continentur, an non in ſingulis Capitulis, ſoliſque Regulæ memorantur? Et cùm Cõmentaria quædam in Regulis ſint, cùm gloſiæ, in textum, an non fuſile eſſet imaginari eas, quam Regulam commententur, cuius textus ſint gloſiæ, non explicari? Pari modo Conſtitutiones hæc Portuenſes ſi Regulam S. Auguſtini tamquàm baſim ſuppoſuiſſent, & quæ breuius in ea diſcuntur, explicuiſſent; debuiffent certe vel ſemel ad minimum, illius meminiffent, eamque nominatim Regulam, quæ ipſæ originariam, & eſſentialiam, quæque copioſius illuſtrabant, & perſcribent. Quod non fecerunt. Immo claram ex illmet eſt, eorumque contextu, nihiſ illis eſſe cam ſancti Auguſtini Regula communiſſi. Hoc in libro noſtro de Antiquitate Canonicoꝝ Regularium, &

Ant. Preſi- ſen. appa- rat. ſacr. rum. 3.

Imo S. Crucis.

Petrus de Honoreſti Clericus Rauenatis non ſunt Canonici. Regularis S. Auguſtini. Hier. Rub. diſtor. Rave- nat. 1. 3.

Signius lib. 2. prop. ſacra.

Quæſti. Solutio.

Regula.

Cap. 1. Ca- Augustinianæ Regulæ dedimus hæc verba: *Deinde in corpore sacrum Legem Portuensem, quid iuvit reperi-*
er. in li. de tione, obedientiam paupertatem, continentiam, virginitatem, communiam & plura cunctisq; statuerent,
Antiquita. nulla habita mentione Regule professionis sue, aut saltem ad eam relatione, quæ prius statuerat, & ab illa suis-
to Canon. se receperat. Et exemplum illi primum Constitutionum Caput in quo communis definitione conclusum fuit,
Regulæ. Clericum propriis fæ, ut ait, nec non voluptatibus renunciare debere. Hoc enim iniungunt, quia Dominus Le-
Regulæ. Regula in veteri Lege possessionibus, & proprietate iocet dicit, Quia Christus in Evangelio consilii: Quia
Aug. cap. 1. Apolloli exemplo firmaverunt: Quia Doctores Hieronymus, Augustinus, & Prosper ita docuerunt:
 non quia Regula hoc illis imponit.

Consistent. At quæro tibi, nam quid brevis, æquius, efficacius statuerent (si non Regulam S. Augustini tanquam
Portuens. in viuendi Legem iurasset) paupertatem, rerumque propriarum abdicatorem, vñ cum Regula promissus
cap. 1. fuisse, & voluisse Clericos, ac probe vota reddenda. Dupliciter enim Deo insidella, & illa promissio.
 At, inquam, non promissionis huius non Regulæ promissio, non Votum Augustini ut Patris, ut Legislatoris,
 sed tantum ut Ecclesiæ communis Directoris, sicut aliorum, etiam memorantur. Deinde id hoc ipso
 primo Capitulo, bis mentionem fecit Augustinus, primò docentis in Commentariis de Verbis Domini,
 deinde quæ docuerat executioni mandantis in Sermone de Comuni vita Clericorum. At ne per vñram
 quidem, quod potius debet, Regulæ mentionem faciens, quæ mihi pro argumento efficacissimo fuit,
 Regulam Augustini (etiam si ea tum modo cognita fuisset, & recipi cupisset) non fuisse introducendam, nec
 obliuiscendam in Monasterio Portuensi, & coniequenter Petrum de Houëtis nequaquam Augustinianum
 fuisse. Hæc nos ibi.

Vbi sup. Et certe consideratis hæc primi Capituli Constitutionum verba: *Sed ut soli hoc super Vita, & Regula Ca-*
tholica clericorum videamus fratres, accedant & alii testes in idem consentientes, viri religiosissimi, & omni
 scientia plerissimi: Hieronymus videlicet, Augustinus, Prosper, & quid super hoc dixerint, vel intellexerint, con-
 sideramus. Et postea, Augustinus in mundicimo capitulo de Verbis Domini sic scribit, dicens: *Venerunt Publicani ad*
Ioannem, ut baptizarentur ab eo, & dixerunt ad eum: *Magister, quid faciamus?* At ille dixit eis: *Nihil amplius exi-*
gunt, quàm quod constitutum est vobis. Et post pauca, interrogantur cum militibus, *Quid faciamus?* & res: *At illi*
Ioannem: *Neminem conuertitis, neque calumniam facitis, sed contriti estis, spenditis vestrum.* Hic enim cognoscere
 se debet omnis homo, qui militat: Non enim tantum de his militibus scriptura loquitur, Græc. Pauloque post:
 Nam & Clerici Catholicis hæc sententia restituitur: Si enim non conuersi spenditis vestrum, quæ de Altaris Domini
 indigne consequuntur, sed exercet mercimoniis, interefficiunt venditis, viduarum munera libenter amplectuntur, hic
 magis negotiator videtur esse, quàm Clericus, & cetera. Quæ (ut supra) magis loquerentur, quàm lingua, in domo
 ipse Episcopus statuit: asserunt Clericos, vbi vniuersi libet habere aliquid proprium, sicut ipse testatur dicens:
 Valui habere in domo, ac Episcopi Monasterium Clericorum. Ecce quando viuimus, nulli licet in Societate nostra ha-
 bere aliquid proprium. Sed si quis aliquid habet, nulli licet. Si qui habent, faciant, quod uoluerint. Hæc Augusti-
 nus: Et hæc Constitutiones Potentissimæ.

S. Augusti- Vbi necum obserua: Inquirent eos diligenter, quid de Vita, & Regula Clericorum Catholicorum
 dixerit Augustinus, vel intellexit. Potuit se offerre apud Regulam Augustinianam allegandam, &
 coram adducendi locus, si Augustinianam Regulam ipsi obliuiscerent: Nam in ipso Regula, quam vocant,
 limine habes: *Non dicitur aliquid proprium, sed sicut vbi omnia communia, & distribuantur vicinique vestrum*
Propter vestrum vestrum, & argumentum non equaliter omnibus, quia ut equaliter valeat omnes, sed potius vicinique,
ut equis opus fuerit. Pauloque post: *Qui vult aliquid habere in seculo, quando ingressi sunt Monasterium libenter*
relinquit id esse commune. Habes hic bonorum communionem, quam vndique conquisitis argumentis stabilire
 contendunt Potentissimæ clarè & expressis verbis inuocant. Multò ingratius illi ad rem apte magis hæc
 suæ Regulæ verba allegassent ex Augustino, quàm Commentariis in verbis Domini, quæ omnia ita ad pro-
 positum, ut Regula, faciunt. Deinde, si factum Augustini doctrinæ suæ consonant, quærendum erat, quid
 illi ad Sermonem potius de Vita Clericorum recurreret, quàm ad ipsam Regulam: Nam ut magis
 Filius Gregorius de magno Patre Benedicto scripsit: *Si quis velit subtilius mori, vitæque cognoscere, potest*
in eadem institutione Regula, omnes Magister illi alius iuvare: Quia sanctus vir nullo modo potuit aliter viuere
quàm docuit. Ita de S. Augustino philosophandum erat, eius scilicet vitæque melioris, quàm in ipsa Regula
 inueniendam: Nec enim potuit aliter viuere, quàm docuit. Igitur concludamus oportet, cum nullam
 Portuenses meminerint Augustinianæ Regulæ, imò nihil ex ea, sed de Benedictio potius in suas Con-
 stitutiones transfulerint (nam finis primi Capituli, & secundum penè totum desumptum est, ex cap. 4. &
 6. Regulæ S. Benedicti) cum eam ut fundamentalem lapidem non supposuerint. Inlicita à se facta, &
 quibus clarum est, nullum ius, auctoritatemve in illud Monasterium, eiusque Cultores obtinuisse in
 Regulam S. Augustini planè faciendum est: Eam nondum in Portuensi Carnobium inuicem, eiusque
 impetitam incolis Et coniequentia legitima Petrum in Houëtis S. Augustini aut Regulæ, aut Iustiniani
 nomen non dedisse. Et hoc alio argumento licet deoemus.

Gregor. 2. Nam iusto nos volumus probamus S. Augustinum nullam viris aut dedisse, aut scriptissimè Regulam: Id
Dial. 16. quæ eumcum non leuissimis comendatur, sed auctoritate multiplici eorum quæ Regulæ huius non me-
 merant, cum maxime debuerit: Quia solum Patriciæ Benedictum ante annum millesimum Legisla-
 tem, agnoscent: Qui illius vt iunioris Canonichorum, vt reuerenti mentionem faciunt: Qui expresse asserunt,
 S. Augustinum Regulam non nō omni, aut viris saltem non dedisse. Ratione autem illud probamus ex na-
 tura Regulæ delumpta, quodque illius nūquam meminerit Possidius, nūquam Augustinus, sed suos ad
 Aduersus Augustinum remissit a tempore, quo eam scribere debuerit: Quodque totò illo interitio inter
 Augustinum, & Ioannem scilicet, vique ad aliquos post seculum decimum annos, nūquam, nunquam
 inueniantur Canonici Regulæ: hocque ex omni genere Auditorum, & Conclitorum, ex defuncto Viro-
 um Illustrium, Sanctorum, & Principum deducimus inuicem, eoque ementita antiquitate eximus, &
 omnibus suorum. Albo adscriptis Sanctis ante millesimū annū denudamus. Vt cum B. Petrus de Houëtis
 primo post millesimū seculo vixerit, quo S. August. Ep. ita ceteris nona ad Moniales scripta, primò in
 Regulam virorum emiserit, & translata fuerit, certe credendum est, vix illius notitiam habuisse eum, &
 faciendam omnino, non tum fuisse in Monasterium Portuense iocundam, cum licet omni Constitutionum
 à Portuensibus editatum insignis meritis habeatur apud Historicos, ita & nouissimæ Regulæ iam tum prius

Quibus ar-
 gumentis
 probatur S.
 Augustinus
 non scripsisse
 Regulam.

Petrus de
 Houëtis
 Regulam
 S. Augusti-
 ni agnouit.

A mo mundo cognita, & in Monasterium illud introducta; præclara memoria fuisset ad posterum transmissa. Nam sicut summa laus erat eidem Petro suas edidisse viuenti formulas, ita summo dignus fuisset encomio, si magni Augustini præclaram Regulam recentior iuris publicè factam, aut à viris cultam, amplexatus fuisset. Quod cum arguit, nequaquam S. Augustini normæ, aut Instituto subiectam fuisset. Omittit alia huiusmodi argumenta prosequi, quæ latissime (ut etiam supra innuebam) adacta sunt in libro nostro de Canonico Regularium antiquitate, qui prælo paratus mos publici iuris fiet.

Pixterea, omittere etiam non possum, quin optima coniectione deducam; Si B. Petrus de Honefili quon fuit Canonicus S. Augustini Regularis, Portuense Cœnobium primis iis annis Regulam eiusdem S. Augustini non obseruauerit nec S. Vbaldus, Eugabini Episcopus, Canonicum S. Augustini Regularem fuisse; Qui præter Portuenses Constitutiones, Regulam nullam aut in Portuensi Cœnobio obseruauit, aut secum ad Eugabinum Monasterium suum reduxit. Obseruauit igitur Ecclesiam SS. fuit Canonicum Martium Mariani, & Iacobi fuisse quidem Regularem, at non ad Augustinianam, sed Aquigranensem Regulam, quæ digesta, & descripta in Aquigranensi Concilio sub Imp. Ludouico Pio, & eius successoris S. Iulio publicata, plures per Italiam, Galliam, aliasque Prouincias obtineat. Verantamen cum per S. Augustini, B. Petri Damiani tempora, seu Italia plerique in locis eius Obseruantia esset, seu in defensionem abiisset, ipse prout de iisdem Canonicis conquestus, plures apud Alexandrum II. Papam querelas deposuit, præsertim Epistola 88. ubi Regulæ huius mentionem facit. Disciplina autem Canonicorum, siue Clericorum Ecclesie Eugubina iam dicta, qualis fuerit, describit nobis B. Theobaldus in Vita Vbaldi, atque Epistola 10. Episcopo Eugubino eidem successore, ita inquires: Cum autem Dei famulus (Vbaldus) adoleueret, annis senili transisset, & mirum illum gratia omnibus commendaret, in prædicta Ecclesia SS. Martium Theobaldi Mariani, & Iacobi, Prior efficitur, & prælationis Ecclesiasticæ dignitate, communis omnium voto honorificè dux Episcopi subleuatur. Et quidem suscepti Prioratus dignitas satis erat honorabilis; sed qui suscepti fuerant ad regendum in Vita S. Clerici, noni honore & reuerentia erant indigni. Nam in prædicta Ecclesia nulla tunc temporis Ordinis obseruantia, Vbaldi non uita præfati Religiosi celebrata memoria, mercede annua erat conditus, qui campani pascuer in bona Officium: longè & quia Clericorum vniuersique in diuisa propria epulabatur, & dormiebat: Tuta ferè obseruantia Monastici principis, ex dicto calum cassabatur in pascua Natarum: Clausuram parbat omnibus, viris scilicet, & mulieribus: nec vltimo tempore MS. pene porta clauderetur: quisque habebat pellicem suam, & telicida disciplina Ecclesiastici Ordinis, turpitudinis, & luxuria seruebat mulieribus. Hæc ibi.

C Ex quibus deduci facile potest; SS. Mariani, & Iacobi Ecclesiam nunquam suscepisse Regulam S. Augustini. Nam cum monachæ, naturam, vigoremque Regulæ annuum ciceret millesimum tantummodò induisset, si indita Ecclesia fuisset recepta, nunquam profectò decem, vel viginti annis ita in obliuionem abiisset, ut nullum illius vestigium remaneret; nunquam qui dicta Ecclesia incolæ, qui primò illam amplexari fuerant, sic abiissent retrorsum, ut de sub iugo illius tantillo tempore se liberarissent, ut præstantissime illi Normæ adeo difformes essent. Conclude igitur, cum S. Vbaldus disciplinam, Regulamque Augustinianam in dicta Ecclesia neceperit, nec professus foret: cum à Portuensi Cœnobio Portuenses B. Petri de Honefili Constitutiones, non S. Augustini Normam secum deuerit ad suos: Conclude, inquam, illam Augustinianam aut Regulam, aut professionem nequaquam fuisse.

Obiicit ex Romani Breuiarii in festo S. Vbaldi verba: Vbaldus Sacerdos effectus paritissimum suum pariteribus, & Ecclesiæ distribuit: Canonorum Regulam Ordinis S. Augustini Institutum suscipiens, illud in Portuensi transiit, atque in ea aliquando sanctissimè vixit. Fatetur quidem magni ponderis auctoritatem esse, quæ à tanta phœdra procedit. At respondendum: Non omnia de fide esse, quæ in particularibus Sanctorum historiis leguntur. Nam digestores Romani Breuiarii Sanctorum Legendas secuti, quas ipsi prædenter autuerant verissimas pro talibus ac proposuerunt recitandas, non sanè ullomodo quod in eisdem historiis aliqui nauiter perspicere, iis eluendis, & à Pio V. Sanctissimo, & ab Urbano VIII. Prudentissimo, Maximis Pontificibus. Correctores adhibiti sunt. Quod si aliquid eorum diligentiam effugerit, non ita id vendendum vitiò, nec aut diligentia in iis, aut prudentia, aut doctrina desideranda; sed illis imputandum, qui Acta, Virasque non ita veras eisdem subministrarunt. Quandoquidem proat etiam accidere solet in narratis Bullarum Pontificiarum, ut falsa aliqua itrepan, non sanè quod Pontificis, sed eorum potius, qui male nateant. Ita eorum errata factam, ut hic neuus permanferit in Breuiario Romanum, culpa tamen eorum, qui res gestas S. Vbaldi Sacre Rituum Congregationi falsas obseruauerunt. Ut sicut vitiò non est vendendum Correctoribus, aut Pii V. aut Clementis VIII. Romanorum Pontificum, quod aliquid eorum diligentiam fugerit, à Sanctissimo D. N. Urbano VIII. corrigendum: ita nec culpandi, quod Sanctitas sua Correctioni nuperæ proposuit, si summam illorum industriam, & laborem, ac doctrinam tantillum quid euaserit à posteris obseruandum. Dies enim diei eruditæ verbum, & non nocti indicat scientiam. Hæc autem sicut à me sincerè dicta sunt, non ut quemquam carperem, sed ut veritatis patrocinium sumerem, sic lo optimam partem velim, Candide Lector, accipere. E. piaz. Vale.

De Petro Clerico, siue Priore Portuensi, cognomento Peccatore.

Ex libro quinto Hieronymi Rubi, Historie de gestis Raurannatum.

Inquis hoc tempore habebatur Petrus Portuensis Canobij Præfatus, qui nobili Honefili Rantunati famulatus erant, litterarum, band omnino expertus, cum esset Sacerdos, ut vtrum persolueret, quod in navigatione tempestate alius, nuncuparetur Dina M. A. R. I. & Virgini, in Portu Rantunati, Adm., ac Cœnobium extruxit: quod decipere ob eam à loca sumptam causam, Portuense Cœnobium est appellatum ubi Sacre Rituum Canonum instituit, de quo dicimus, quibusdam præscriptis Legibus, quas Paschalis I. Pontifex Maximum exiit huius anni Millesimi centesimi decimi sexti ad se missas firmavit, Petrus ipse ita p. h. l. a. n. t. E. a. n. t. u. m. Petri forte litteræ: Paschali Dei notu, summe, & Apostolicæ Sedis Episcopo, Petrus Peccator, Clericus, cum Confratribus suis in Christo salutem, & obedi-

tiam omnem. Cùm vestra Beatitudini Petri vicem in Ecclesia gerere gratia Divina conuiderit, oon i-
 rationabiliter credimus, quæcumque in Ecclesia statuuntur vtiliter faciendæ, vestra aucto-^A ritate,
 pro iusto, vel reprobari vel confirmari debere. Quapropter hanc Canonice institutionis Normam ex plu-
 ribus, vt in sequenti patebit, collectam, & pro noſtris temporis fragilitate dilerectius conſtitutam, Maie-
 ſtati vestre præſentandam mandauimus; vt eam peripeſtam, & vbi oportuerit, emendatam, huius Apoſto-
 lica Sedis auctoritate firmatam, atque ſuſcep-^B tam, nobis remittatis, de cætero vestra præceptione tenen-
 dam. Bene valete. *Paschalis autem Pontifex omnibus legi, examinarique diligenter iuſſi, ad hunc modum reſcripſit*
 Paschalis Episcopos ſeruos ſeruorum Dei, Dilectis filiis apud Eccleſiam S. Marie in Portu Raueſſaſia
 Exarchatus regulariter, commorantibus, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Hanc Inſtitutionis Ca-
 nonice Regulam, tam ore Saſſonum Patrum auctoritate conceptam, quam & Religioſorum virorum
 exemplis, & morum honeſtate compositam nobis perſpectam, Deo Auctore ſuſcepimus, & auctoritate Se-
 dis Apoſtolice confirmantes, vobis per Dei gratiam efficaciter obſeruandam iniungimus; vt quorum ſe-
 qui veſtigia deuouitiſ in terris, eorum obſtinere conſortium poſſitis in celis. Datum Tranſilberli, duo-
 decimo Kalen. Ianuarij, Indictione decima. *Huiusmodi Pontificis Literis bi Cardinales ſubſcripſere*: Creſcen-
 tius Sabinus; Petrus Portuenſis, Cono Præneſtinus, Vitalis Albanus, Episcopos; Bonifacius Tiruli S. Mar-
 ci; Deusſedit S. La. rentij; Deſiderius S. Præſedij, Vido S. Bulbinæ, Præſbyteri; Petrus S. Colimæ, &
 Damian; Petrus S. Hadriani, Roſem anus S. Georgij ad Velum aureum; Comes S. Marie in Aquiro; Gre-
 gorius S. Angeli, Ioannes S. Lucie, Diaconi. *Et non longe poſt Anno*, qui fuit à partu Virginis Milieſimus
 centeſimus decimus uouus, Petrus Peccator, Senex obiit quarto Kal. Aprilis, Raueſſe, in Portuenſi ab
 ſe extracto Cœnobio; ibique ad laeuam ingredientibus templum, iuxta Sacram Turrim ſepultus eſt.



INCIPIT REGVLÆ CLERICORVM

Petri Peccatoris, Clerici Rauennatis.

*Epistola ad Paschalem summæ Sedis Pontificem, in qua ei sequens Opus
destinatur emendandum.*

PASCHALI Dei nutu, summæ, & Apostolicæ Sedis Episcopo, * P. Peccator, Clericus cum Confratribus suis, in Christo salutem, & omnem obedientiam. Cum Vestræ Beatitudini Petri Vicem in Ecclesia gerere gratia Diuina contulerit, non irrationabiliter credimus, quæcumque in Ecclesiis statuuntur vbi libet faciendæ, vestræ auctoritatis iudicio pro isto, vel reprobari, vel confirmari debere. Quapropter hanc Canonicæ Institutionis Normam ex plurimis (vt in sequenti patebit) collectam, & pro nostri temporis fragilitate, discretiue statutam, Maiestati Vestræ præsentandam mandauimus, vt eam perspectam, & vbi oportuerit, emendatam, huius Apostolicæ Sedis auctoritate firmatam, atque susceptam, nobis remittatis, de cætero vestra præceptione tenendam. Bene valete.

Incipit Prologus sequentis Operis.

DIVINI cultus amore in vnum collecti, Fratres charissimi, corporis nobiscum diligenter inquirere, vt cum Sanctorum Patrum Prophetice & Apostolicæ doctrinæ seruatis exempla, & scrutans interna, Clericis in vnum commemorantibus, certam, fixamque, & sufficientem Regulam, & Ordinem Canonicis singularum varietatibus, quæque negotiis continentem distingeret. Vbi sicut Monachis in Regula Monastica, sic Clericis modus conuertendi, & singula necessaria faciendi, ac quæque debita, & Ordini Canonico congruentia, exhibendi habereut certissimus. Quæ omnia sic disposita, vt vestro sacro Conuentui visa sunt fore necessaria, quin inuenire nequiuimus, Diuina inspirante gratia, hæc singula nobiscum pro capto, & vitibus vestris, partim ex Diuinæ Scripturæ, aut Sanctorum Conciliorum auctoritate, partim ex vi quorundam Religiosorum virorum, aut locorum partim prout melius arbitrarî potuimus, corporis statueret, statuta vestra solummodò Congregationi tradere, & tradita semper tenenda mandare. Quibus seruanda cum Sanctis Vestra satia intenderet, corpus super quibusdam eorum obliuione, & diuersitate immemorem oriri dubitaret. Quæ de re charitati vestræ mihi inungere placuit, vt hæc omnia, quæ vel ex auctoritate Diuinarum Scripturarum, seu Sanctorum Conciliorum, vel ex consuetudine Regularium locorum, siue virorum, vel ex vestra deuotionis religiose affectu, aut prout arbitrio nobiscum vestris liquider seruanda tradidisti in vnum digesta transfererem: ne alicui occasione ignauis, vel relinqui vnapam statum deberent. Et ideo licet tantæ rei me imparem, & quasi incertum nouerim; elegi tamen magis vestris præceptionibus superbiæ declinando obtemperare, quam inuidorum capibus irrisiones euasare. Hæc ergo quia ad plenioris Diuinæ legis obseruationem sancti Spiritus gratia fauente, conscripta vestræ solummodò congregationi, prius petitis, seruanda tradidimus, & si incomposita, tamen quia a nobis statuta, & vestro rogatu, iussuque dictata sunt, benignè quæso suscipite, suscepta seruare, vt per ista ad aliorum præceptorum verticem scandere, & postremo celestis Regni gloriam consequi valeatis iadiuante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & Spiritu Sancto viuit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

- I. Quid Clericorum Ordo Lenitior, & Apostolorum vices teneat, & eorum vitam imitari, & propriis quoque sanctis cultibus, nec non voluntatibus renouari debeat.
- II. Quid præ omnibus Canonici imitari debeant.
- III. Quid boni exempli fratres conuocant, propriis facultatibus, & voluntatibus renouantur.
- IV. Quid vni præstare ceteris debeat.
- V. Qualis esse debeat, qui ad Priorem eligatur.
- VI. Vt post Priorem vbiuam inter tres, vel quatuor hebdomadas eligatur alius.
- VII. Qualiter ordinatur Electus.
- VIII. Quid Prior post ordinatum suum facere debeat.
- IX. Qualiter, & in qua aetate, pariterque quibus suis Ecclesiæ tradere valeant, & de probatione, & susceptione Licentis.

rum, qui post Annos quatuordecim se Clerici fieri possulantur.

- X. De susceptione omnium Clericorum non in diuinitatem, & ordinatum: necnon quoque, & inuicem.
 XI. Ut in aggregandis fratribus modus teneatur pro quantitate Ecclesiastica facultatis.
 XII. Ut uicem suscipi ceteris subesse non crebescant.
 XIII. Quid Prior minimus etiam, & super ingressus alium praefere debeat, & hoc fratrum utilitas deponat.
 XIV. Qualiter subleui Prius obedi debeat.
 XV. Quid Canonici nihil habere, vel possidere, vel accipere sine licentia debeant.
 XVI. Quomodo fratres ad se venientes aliqui debeant.
 XVII. Si fratres literas mittere, vel suscipere debeant.
 XVIII. Sibi, qui literati sunt, distare aliquid audeant, vel dicere aliquis.
 XIX. Quid Praeati animas, & corpora Subditorum regere debeant.
 XX. De Claustro, & eius Officiis.
 XXI. De officio familiae.
 XXII. De interiori Claustro, & distatibus Fratrum.
 XXIII. De foras mitterendis fratribus.
 XXIV. Ut Clerici foras non mittantur ad ea, quae per Leuitas possunt fieri.
 XXV. Quid inissa Priori licet fratribus in horis laborare, vel aliquid tale operari.
 XXVI. Quid frater mittendi, cum egredimur, vel regredimur, facere debeant.
 XXVII. Qualiter fratres ad visitandos infirmos, ad eorum curam faciendam, ad animas exhortandas, vel ad aliquod bonum diffundendum mitti debeant.
 XXVIII. Si ad parentes ite oportet.
 XXIX. Quid fratres cum fratribus privata conflictu facere non debeant.
 XXX. De carnali dilectione non habenda, & de disciplina saluti, vel aliter peccantium.
 XXXI. De his, qui voluntarie sub habitum Canonici acceperint, vel solitariam vitam ducere.
 XXXII. De virtute silentii.
 XXXIII. Ut in Ecclesia, Refectorio, & Dormitorio silentium teneatur.
 XXXIV. Quid omni tempore, & Vespere usque in matutinem, cum ad Capitulum veniant, teneatur silentium.
 XXXV. Quid in quolibet annis diebus extra dictum modum teneatur silentium.
 XXXVI. Quid tempore silentii in Claustro sint facti omnia, absque inueniendi necessitate.

Quod Clericorum Ordo, Leuitarum & Apostolorum vices teneat: & eorum vitam imitari, propriis quoque facultatibus, necnon voluntatibus renunciare debernt. Cap. I.

Clericorum Ordinem in Ecclesia Tribus Leuiticis locum tenere, & Apostolicis dignitatis iura sequare, & officia gerere, nemo sane sapiens dubitat. Vnde certum est, eos Leuitarum, & Apostolorum regulas & vitas imitari debere: quoniam noscantur locum tenere, dignitatem habere & officia gerere. Quae enim lex Leuitis, & quae ad Dominum regula datur Apostolicis, hanc eandem Catholicis pariter Clericis, usque in finem mundi vices eorum suppleantibus, indidant, nequaquam ambigunt. Equidem quod Leuitis interdicitur, adhuc in umbra gerentibus, quomodo nobis conceditur iam in veritate persistentibus? cum multa legamus illis fuisse permissa, quae nobis proculdubio sunt prohibita? Aaron itaque, & filii eius, ceterisque Leuitis à Domino dicitur: *Is terra filiorum Israel nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos; ego enim pars & hereditas vestra in medio filiorum Israel.* Et paulo post subsequitur: *Filius Levi dedit omnis decimas Israelitis in possessionem pro ministerio, quo seruiunt michi in tabernaculo foderis.* Et de eisdem post praeci: *Nihil aliud possidebitis, decimarum oblatione contenti, quae in vscis eorum & utiis vestris separant.* Et haec quidem in veteri. In nouo autem Testamento, quid cuique sui discipulatus perfectioni adherere volenti dixerit, audiamus: *Si vis perfectus esse, vende, & vende omnia, quae habes, & da pauperibus, & veni sequere me.* Et alibi: *Qui non renunciat omnibus, quae possidet, non potest meus esse discipulus.* Etio alio loco, cum Apostolos ad praedicandum mitteret, prohibuit eis, dicens: *Nolite possidere aurum vel argentum.* Quod se Petrus implere euidenter ostendit dicens: *Argentum, & aurum non est michi.* Hoc etiam ceteros Apostolos facilius testatur idem Petrus, cum pro eo,

A & aliis condiscipulis sua interrogat Dominum, dicens: *Dominus ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid igitur erit nobis tui, & is quo omnibus idem seruentibus respondens Dominus, dicit: *Idem. Ante, ante dico vobis: quod vos, qui reliquistis omnia, & secuti estis me, in regeneratione cum sederis Etliis hominum in sede iudicij sitis, sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.* Egredietur, qui reliquerit domum, aut patrem, aut matrem, aut fratres, aut fratres, aut agros propter me, & eripsum accipiet, & vitam aeternam possidebit.* Haec Leuitis, & hinc Apostoli mandata sunt utiqueque, vna regula, & eadem lex praecipitur, utiqueque possessio tollitur, terrena facultas interdicitur. Qui ergo alij regula & lege ista tenentur, nisi Clerici, qui Leuitarum Domini, & Discipulorum Christi locum tenent, ministerium implent, vices seruans, otiosa habent? Ad hoc etiam mandatum tenendum, & perpetuo implendum, Ecclesiam suis pretis peccatorum, vota & oblationes fidelium, primitias ac decimas rerum Deus duci instituit, quatenus ij, qui Diuino cultui mancipati propriis facultatibus expoliuntur, sibi statuta perpetuo stipendia haberent, vnde viuunt, Ecclesiae pertineant, & pauperum necessitatibus subministrare, atque studiosius quaeque sui Ordinis ministeria implent, nulliusque rei, vel necessitatis occasione ab his rogamus se separent, nec secularibus negotiis intendat. Ex diuinitate patenter ostenditur, Christo militatibus Clericis fore illicitum & terrenas facultates tenere, & rei Ecclesiae sumere in seculo patrimonium habere, & Ecclesiarum portionem suscipere. Cui sententiae confirmanda aptius illud Apostoli à *Nemo militans* Dno, *implicat se negotiis saecularibus, ut placeat, col se 1. T. 2. 2.*

Num. 8.

Idem.

Mat. 19.

Luc. 24.

Mat. 10.

Ab.

Ecclesi. 2.

probavit. Et illud Salomonis: Ut peccatum ingre-
diantur viis. Quapropter qui Christi discipu-
latus sequi voluerit, secularibus negotiis renun-
ciare debet; et qui semel facit electus, & de Sa-
cro vivere coepit, iam ad vivendum Sacris vii prae-
cipitur. Sed non solum hoc super vita & regula Catho-
licorum Clericorum videmus semel, accedat & alij
velles in idem confitentis, viri religiosissimi, &
omni scientia plenissimi: Hieronymus videlicet,
Augustinus & Prosper, & quid super hoc dixerint,
vel intellexerint, audiamus. Hieronymus ad Nepo-
tianum, de vita & moribus Clericorum inquit eque-
ra scribis, dicens: Clericus, qui Christi servit Ec-
clesiae, interpretatur primo vocabulum suum, &
de nominis definitione praesata, nascitur esse quod di-
citur. Si enim Clericus gratia, laice sursus appellatur,
propterea vocatur Clericus, quia de sorte sunt Do-
mini vel quia Dominus ipse fors, id est, pars Eccle-
siae est: & quia vel ipse Clericus pars Domini
est, vel Dominum partem habet, talem se exhibere
debet, ut ipse possideat Dominum, & ipse possideat
ur a Domino. Qui possidet Dominum, & eum Pro-
pheta dicit: Pars mea Dominus, nihil extra Dominum
habere potest. Quod si quispiam aliud habuerit
prae ter Dominum, pars eius non erit Dominus: verbi
gratia, si argentum, si possessiones, si varium supel-
lectum; cum istis partibus Dominus pars eius fieri
non dignatur. Si autem ego pars Domini sum, &
de fustibus hereditas eius, nec accipio partem in-
ter ceteras tribus; sed quasi Levita & Sacerdos vi-
vo decimis: & altari serviens, altaris oblatione sus-
tentor; habens vicum & vetitum his consentus
ero, & nudam escam nudus sequar. Et post pauca
in eadem Epistola eidem scribis, dicens: Procura-
tores atque dispensatores domorum alienarum at-
que villarum, quo modo possint esse Clerici, qui pro-
pria iubentur continere seculares? Hucique
Hieronymus. Augustinus autem in nonodecimo
capitulo libri de Vita Domini sic scribit, dicens:
Venerunt autem & Publicani ad Ioannem, ut discer-
erent ab eo, & dixerunt ad eum: Magister quid facie-
mus? At ille dixit eis: Nihil amplius exigitur, quàm
quod constitutum est vobis. Et post pauca interrogavit
eos miles: Quid faciemus & nos? At ille respondit:
Neminem concutias, neque calumniam faciam, sed
concreta sunt stipendia vestra. Hic iam cognoscere
se debet omnis homo, qui militat. Non enim tan-
tum de his militantiibus Scriptura loquitur, qui ar-
mata militia decinentur, sed quisque militum suarum
cingulo vitatur, dignitatis suae miles adhibetur.
Atque ideo haec sententia potest dici, verbi gratia;
militibus, & profectionibus, cunctisque testibus,
& quicumque stipendia sibi publicè data conse-
quuntur; si amplius quærunt, tanquam calumniatores, &
conculsores Ioannis sententia condemnantur. Et paulò
post addit, dicens: Nam & Clericus Catholicus ha-
bet sententia retinetur. Si enim non contentus sti-
pendiis fuerit, quod de altario Domino iubente con-
sequitur, sed exerceat mercedem, intercessionem
vendit, viduatum munera libenter amplectitur,
hic magis negotiorum videtur esse quam Clericus,
& cetera. Qui (ut supra eius magis inquiruntur,
quam lingua) in domo ipsa Episcopi statuit Mo-
nasterium Clericorum; ecce quo modo vivimus.
Nulli licet in societate nostra habere aliquid pro-
prium; sed forte aliqui habent? nulli licet, si qui
habent, facinus quod non licet. Hæc Augustinus.
Sed nunc quid inde beatus scripsit Prosper, audi-
amus. Proinde quem possident, inquit, delectum am-
bicio, Deum, qui possidet omnia quæ creavit, expe-
dita mente possidet omnia quæ creavit, expedita

S. Hiero-

nymus.

Psal. 15.

S. Augu-

stinus.

Lnc. 3.

§ Prosper.

mente possident, & in eo habent, quæcumque San-
cti habere desiderant; sed quoniam nemo possidet
Deum, nisi qui possideatur ab eo; sit ipse primitus
Dei possessio, & efficitur ut Deus possessor, & por-
tio. Et paulò post subiungit, dicens: Quid vltra quæ-
ris, cui omnia tuus creditur fuisse? Aut quid ei sufficit,
cui ipse non sufficit? Et post pauca in eodem Capitu-
lo: Quis, inquit, cum Deus dignatur esse possessio,
aliquid aliud quærat? Aut quis pro amore illius
omnia, quæ potantur magna, non contemnit? Ergo
qui Deum vult possidere, renunciet mundo, ut sit
illi Deus beata possessio. Nec renunciet mundo is,
quem tenens possessionis delectum ambitio; quia
quandiu sua non relinquit mundo, eius bona re-
tingit, servit. Et vitæque non potest mundo servare,
simul & Deo; ac sic propterea voluit Deus cultores
suos omnibus renunciare, propter quæ diliguntur
mundus, ut exclusa cupiditate mundi, Deus in eis
charitas possit augeri, vel perfici. Et ideo decimas
frugum atque primitias, primogenita & sacrificia
pro peccato, vel vota, quæ sibi Deus iussit offer-
ri, Sacerdotibus, ac multisque distribui debere
constituit, ut devotissimo populo necessaria mini-
strante, ipsi Creatori, ac pastori suo libenter menti-
bus ministrarent. Hucique Prosper. Nunc iam
igitur ista de propriis facultatibus renunciandi
sufficiant. Quod autem, fratres charissimi, propriis
etiam voluntatibus renunciare debeatis, evident
Domini in Evangelio (stendit, dicens: Si quis vult
post me venire, abneget semetipsum, & sequatur me.
Et Qui voluerit animam suam salvam facere, perdat
eam; & qui perdidit eam propter me, inveniet eam.
Es in alio loco: Non veni facere voluntatem meam,
sed voluntatem eius, qui misit me. Et alibi (sæpe
petdecimus Scriptura: Fili auferre 2 voluntates
tuas. Nam sicus alibi dicitur: Voluptas habet penam,
irascitias parit curam. Et in alio loco præcipitur:
Post concupiscentias tuas non curas: quas qui sequuntur,
quid de eis per Prophetam dicitur, audias: Con-
cepti, & abominabiles facti sunt in voluntatibus suis.
Vnde idem Propheta voce Prælatorum suscepta
scribit, dicens: Subiciis populos vobis, & grades sub
pedibus vestris. Hic ergo exempli, fratres, commo-
nialis pro Deo subesse non tecelessum, sed pene
sua nobis voluntatibus renunciaci, Christi vo-
luntatem alieno, ac discretio arbitrio
in omnibus exequamur.

Quid pro omnibus Casuistiis debent.

CAPVT II.

*N*on omnia igitur Prophetica, Evangelica, Dent. 6.
& Apostolica monitis edocemus, Dominum
Deum nostrum, toto corde, tota anima, & totis
virtutibus: & proximis nostris ut nosmetipsos dilige-
re. Ea his enim duobus mandatis tota Lex pendet,
& Prophetæ. Non ergo oecidamus, non aliquem
odio habeamus, non adulteret, furum non faciant,
alienam rem non concupiscant, salum testimonium
non dicat, quicquid sibi optat fieri, hoc alteri ex-
hibeant: & quod sibi nolunt, alteri non faciant. Nō
sini superbia tomidi, luxurie & ebrietati non ser-
viant. Fratibus non detrahant, libidini & impu-
dicitie penitus resistant. tirandiam tæpeant, mul-
diam abiciant. Non sine vaniloqui, non pigri, non
saurones, non mutumatores, non somnolenti, S. Bene-
dicti non vinolenti, non nimis edaces, non maledicti,
maledicentibus benedicant, persequentibus & ex-
communitibus ex affectu orationis suffragium præ-
beant; malum pro malo non reddant, sed bo-

nam pro malo restituant, vindictam non requirant, A
heli non laedant, omnem iniuriam & offensam di-
mittant, solis occasum iracundia occasu praeue-
niant. Iuramenta absque inevitabili necessitate
nec aliis faciant, nec ab aliis exigant; fraudes &
dolositates caveant; virtus nequaquam insequi-
tant; malum sibi impetoret, bonum soli Deo at-
tribuant; discordiam fugiant, & discordantes ad
concordiam revocent; audiant dicentem Apo-
stolum: *Nam in convessationibus & ebrietatibus, non
in cubilibus & in palatiis; non in convivio &
emularione, sed in laudibus Domini nostrum se-
sum Christum, sobriè & iuste ac pie vivant, ab
omni malo declinantes, & scientes bonum; in-
culci oegoria cuncta peccata abiciant, illud atten-
dentes Apostolum: Nemo militans Deo, im-
plicat se negotiis secularibus, ut placeat ei, nisi se
probat.* Amant pietate ieiunium, pauperes
recreent, hospites colligant, oculos vestiant, in-
firmos visitent, mortuos sepeliant, et huicibus
subveniant, dolentes consolentur, cum flentibus
beant, cum gaudentibus gaudeant, caritatem
non derelinquant; pacem, si fieri potest, cum
omnibus habeant; diem iudicii timeant, vitam
aeternam per omnia concupiscant; spem suam
Deo committant, amor Christi nihil prepo-
nant; Praeceptorum suorum imperiis per cuncta
obediunt, proprio Episcopo in omnibus secun-
dum Canonum institutionem obtemperant; pos-
tremo spiritualibus doctrinis operam tribuant;
lectivis, psalmis, hymnis, canticis, & ex-
teriorum bonorum operum exercitiis vigilanter
insistant, aures renovent, conversos vita &
doctrina ad meliora petant; religionem ac
propositum suum oegquam illicitis actibus
deripiant, coeternis feminarum oullareis
appetant; vasis oculis, infirma lingua, tumi-
do, quoque ac peralut gesto & dissolutis re-
nibus non incendant; spectaculis & pompis sa-
cularibus non intrint, alex, aut quibuslibet ve-
nationibus momentaneis iustitias pietatis vestes se
se habere non delectentur, neque luctuorum oc-
cupationes nequaquam appetant, secularia in-
fecta peccata abiciant; pro Divina medicina beneficia
manera non suscipiant, per ambitionem honorum
gradus non libeant; pudorem & verecundiam
modis simplicibus habitibus, incessuque ostendant; ob-
scenitatem non solum operum, sed & verborum
penitus execrentur, viduatum & virginum fre-
quentes visitationes fiant; castimoniam invio-
lati corpori perpetuo conservare studeant; nullo-
que tactu studio semetipsos extollant; postre-
mo vitis omnibus resiliant ac renunciant, virtuti-
bus adhaerant, atque eas semper possideant; legi
Divinae & sanctarum Scripturarum monitis ob-
temperant, corpus caligent deliciis non ament,
iram non petant, tempus iracundiae non ieruet,
sciam pacem non tribuant; veritatem corde & ore
proferre studeant; orationibus, & officii Divini
assistentes, hoc cor debitas psallant, quod ore profe-
runt, actus vitæ suis omoi hora custodiant; cogi-
tationes malas ad Christum alligant, & Senioribus
suis patefaciant: verba vana, aut otiosa, vel nisi
spea nullatenus profertant; multiloquium, risum-
que & maxime eacuum fugiant, dicente Domino
in Evangelio: *Va vobis qui videtis, quoniam scitis. Et
in Propheta: Stultus in risu exalta vocem suam. Le-
ctiones & orationi sine intermissione incumbant.*
Præterita mala semper in oratione Deo cum ge-
mitu confitentur, & ab his penitus non desistant,
carnis desideria oco perficiat: voluntatem pro-

priam odio habeant, & Christi voluntatem in om-
nibus impleant; Praeceptorum suorum orationi-
bus & iustitiis non resistant; etiam si ipsi
quod abili, aliter agant, recolentes illud Domini
præceptum, dicentes: *Quæ dicunt facite, quæ fa-
ciunt, facere audite.* Iuniores spiritualiter diligant,
seniores honorem pio iniocis in Dei amore exor-
tent; invicem se diligant, vicisim sibi secundum
ordinem Charitatis officio subministrant; gravi-
tatem non solum in loquendo, vel operando, sed &
in eoodo, vel ilando reocant; decorem morum,
sanctitatem, honestatem non solum actionum, sed
& locotionum habeant; omnes, quibus se iocae-
runt, sale sapientiae condiant, & eos suis exemplis
ad meliora trahant. Postremo omnia, quæ vete-
ri vel novi Testamenti series narrat, confitean-
tur, & credant, seruent, & doceant. Ad hominem
ergo, Fratres charissimi, & his similibus obsecra-
tione hac omoia, quæ me vestra Charitas scri-
bit compulsi, vobis facienda statuis: quorum
etiam aliqua videntur quasi alia, pro histamen ser-
vanda, & animabus saluanda honestique con-
versationis moribus imitanda sunt iuvenga. Ista
ergo, beoignè rogo, suscipite, susceperat servate,
& in servando persévete, quatenus per huc ad ple-
niorem arcem sanctitatis, & ad summam religio-
nis perfectionem, & post vitæ præseus labores
ad gloriam sempiternæ beatitudinis pervenire me-
reantur.

C Quid his exemplis fratres communiti, propriis sacri-
tibus, & voluntatibus renunciant.

CAPVT III.

Hic vos Distinarum Scripturarum monitis,
Fratres charissimi, & sanctorum Patrum pa-
rentes exemplis, cuncta sæculi oegoria, & mundam
cum pompis suis reliquit, propriis rebus & vo-
luntatibus, ac terrenis facultatibus renunciantis,
& hanc Regulam si societate vestra perpetuo to-
uendam statuitis: quatenus qui hic voluntatis
proprie desideria reliquit, & rebus secularibus
renunciantis, illic sanctæ vestre voluntatis pleissi-
ma desideria effectu comprehendatis, & perenni-
vitæ inimitabiles, & assiduas delicias sine fine
possideatis.

Quid vni præesse ceteris debeat.

CAPVT IV.

Quid autem in vnaquaque Congregatione
Canonica vius eligendus sit, qui ceteris
præesse debeat, & vsus Ecclesiasticus divinitus in-
spiratus exigat, & in veteri, & in nouo Testamento
evidenter ostenditur: cum Moysen, & post Moysen
Iosue, omnibus filiis Israël, & Aaron ceteris Le-
uitis, Petrum quoque ceteris Discipulis Dominus
præfocert.

Qualis esse debeat, qui ad Prioratum eligatur.

CAPVT V.

Qualis esse debeat, qui præfertur, trina Do-
mini interrogatio, & trina Petri manifestè
monstrat responso. Cùm enim pascendarum
ovium cura illi committitur, ter Dominus in-
terrogat Petrum, si diligit: & ter Petrus respon-
det, quia amat: & ter Dominus iubet, ut pa-
scat.

Rom. 13.

1. Tim.

Regul. 3.

Regul. c. 4.

Luc. 6.

Regul. c. 1.

fest. Trinam igitur Domini interrogationem A
trina Petri de dilectione responso, & trinam
eius responsum trinam pascendi gregis inin-
dio sequitur. Sed nunc quomodo trinam dilectio
in eligendis haberi debeat, videamus. Trinam
itaque dilectionem ille habet, qui Deum, &
quæ Dei sunt, mente credit, & amat, voce con-
fiteatur, & prædicat; opere imitatur, & servat.
Trina autem tunc fit interrogatio, cum licet
debemus, exquirimus, præsumimus, & discuti-
mus, vitam eligendas hanc trinam dilectionem
habeat. Quid si cordis fidem & dilectionem,
competens sermo, & actus foris ostendit, tri-
nam interrogationi iam satisfacit trinam responso.
Cui etiam bene ter pascendi gregis cura inin-
gitur; quia quisquis illes pascendus suscipit cor-
dis iugl' vigilantia prospicere, vocis officio mo-
nere, & defendere, & adum exemplis semper
eas ad Christum debet pettrahere. Illi ergo
recte pascendi gregis cura iniungitur, qui in
mente plenus habet fidem, & dilectionem in-
terius, & in voce perfecte monendi, libere arguen-
di, prudenter exhortandi scientiam, & possibili-
tem exterius: & qui opere quæcumque loquitur,
servat, & sequitur. Nec quicumque pro qualibet
culpa, si iam satisfecerit, in hoc officio reculan-
dus est; cum & Petro post trinæ negationis lacy-
ræmabilem satisfactionem, quia trina in eum dile-
ctio paruit, gregis à Domino iniuncta sit passio.
Hæc igitur trinæ dilectionis forma. Fratres charis-
simi, in primo Pastore, non ab alio, quàm in Chri-
sto præfigurata, in eligendis est prævidenda, non
solum Prioribus, sed & omnibus personis in Ec-
clesia præfatis.

*Præ post Prioris obitum intra tres, vel quatuor
hebdomadas eligatur alius.*

CAP. VI.

S. Ben.
Reg. cap.
15.

Sanctitas vestra, dilectissimi Fratres, summope-
re rogo, semper ut studeat, ne quandoque hæc
vestra Congregatio ultra tres, vel quatuor heb-
domadas Priore viduata remaneat: sed intra hunc
terminum collectis in unum fratribus, & dili-
genter super eligendo pettrahatis omnibus, si fuit
candidatus minimus, ille tamen concorditer eli-
gatur ab omnibus, qui fide, & sanctitate præ-
stantior, discretionem prudentior, charitate ferven-
tior, scientia quoque, si fieri potest, sit plenior:
quique fratri animas, & corpora sapienter cus-
todire, regulariter regere sciat, & valeat. Quod
si in eligendo ex diuersitate personarum orta fue-
rit inter fratres discordia, in tapum ut ultra statu-
tum terminum differatur electio, tunc Prælati
Ecclesie statuto in communi cum oratione, &
ieiunio cum eligant, quem ad hoc meliorem co-
gnoverint, & cuius electioni plures, & meliores
fratres consenserint.

Qualiter ordinetur Electus.

CAPVT VII.

Cum ergo Prior ordinatur, præparatis ad
Missam Officiis, & persolis Horæ certis
laudibus, fratribus attentibus, prosternat se in
medio is, qui ordinandus est: cui Præpositus,
vel Maior Presbyter per iurum, & consensum
Fratrum, dicat ista, vel similia verba: *Fratres*
N. iniungunt tibi fratres tui ex obediencia, ut
Tomus III.

de cetero corporibus, & animabus eorum secu-
dum Deum subministres. Ad quæ ille hæc, vel
alia similis subsequenter respondeat; Quia vo-
luntati Dei, & iussioni vestre parce debet,
onus, quod imponis, non recusis, sed pro chari-
tate suscipio, & secundum Deum portare pro-
mitto. Moxque à fratribus respondeatur: *Suscipit* S. Ben.
mus Deus, & cetera, ut monia est, cum Gloria, Reg. cap.
& Kyrie eleison ter, & Oratione Dominica, & 13.
Capitulis competentibus. Deinde sequitur hæc,
vel alia similis Oratio.

Oratio super Priorem.

O Mnipotens sempiternus Deus, benignitatis
tue clementiam suppliciter petimus, ut
hic famulus tuus semper tibi tue opis sentias
B hic suffragium, quatenus gregem cum fide
præfenti regas, atque custodias, ut in futuro felici-
tatis præmia cum ipso pariter percipere
valeat. Per Dominum nostrum, &c. Amen. Et
exinde in loco Prioris sedeat, & Prioratus sui
Officium gerat.

Quid Prior post ordinatum suum facere debeat.

CAPVT VIII.

O Rdinatus itaque Prior, Fratrum in Con-
gregatione iam susceptorum, & animas, &
corpora canonicè regere, & suscipiendus debet
canonicè suscipere. Primò itaque qualiter fra-
trum suscipio, deinde qualiter susceptorum gu-
bernatio fieri debeat, ostendamus.

*Qualiter, & in quâ ætate Patens filius suus
Ecclesie tradere valeat.*

CAPVT IX.

Si quis fidelis Laicus filium suum intra ætatem S. B. B.
Sextimum quatuordecim, per devotionem Ec-
clesie offerre, & Divino cultui mancipare volue-
rit, præfente Priore cum Fratribus, repræfentet
eum ante Altare in his, vel similibus verbis: Ego
fidei animo hunc filium meum N. Deo Omnipo-
tenti, & his Sanctorum Pignoris trado, & ve-
stræ fraternitati in omnibus associio, ac sanctitati
mitiando committo. Ponatque super Altare Cha-
tulam continentem eadem verba. Post hæc puero
prostrato, vel posito ante Altare dicatur versus:
Suscipimus Deus, cum Gloria, & Kyrie eleison, &
Oratione Dominica, & Capitulis congruentibus.
Sequatur Oratio competens, quæ habetur in se-
quentibus. Post tres itaque, vel quatuor abla-
tionis annos, si sic parvus offerat, Clericus effi-
ciendus ab omnibus diligenter ut filius. Post annos
vero quatuordecim, non potest pater eum offerre,
nisi filius voluerit. Huius enim ætatis hominibus,
inunis quoque Parentibus, licitum est habitum
Religionis suscipere, quem elegerint. Qui ergo
sui iuris sunt, vel in se, vel in suo tradendo, & se
frequenter ad Clerum vestrum suscipi postula-
verint, non indifferet suscipiantur, quis, secundum
Apostolum, non omni spiritui credendum est, sed ma-
gis probetur virum sit ex Deo. Probationis autem
modum, & tempus certum non statuiamus, sed
in prudentia, & arbitrio Prioris, vel patris Fra-
trum semper statuendum dimittimus. Alios nam-
que probandi sunt parvi, aliter magni, aliter
sancti, & fortes, aliter infirmi, & debiles: aliter
b

1. Tr. 4.

diastis, & deliciis, aliter laboribus, & inopiis
assueti: aliter quantum vita secura, seu dubia:
scientia certa vel incerta: voluntas nota, vel in-
cognita. Quorum omnium distinctione, perfecta
Prioris diligentia vigilanter attendat, & pruden-
ti arbitrio modum, & tempus probationis, secun-
dum quod cuique conuenit, statuat. Qui probati,
suscipiendi videntur, legalem ante nuntia de pa-
trimoniis, & rebus suis, si habeantur, dispositione-
nem faciant: ea vel principia relinquentes, vel
pauperibus erogantes, vel Ecclesie differentes.
Qua facta & frequenter prius Regula, quam ser-
uati sunt, audita, deducantur in Choro, & Clerici
secundum usum, & ordinem efficiantur. Post hec
preceptis fratribus, prelati in medio, legant
Chartulam continentem hec, vel similia verba,
Ego N. meipsum Omnipotenti Deo officio: &
seruitium, ac stabilitatem meam his Sanctotum
Pignibus, obedienciam quoque Prelatis huius
Ecclesie secundum Deum, & Ordinem vestrum
in eo promitto. Moque fratres, Deo gratias re-
spondentes, subiungant Versum: *Suscipimus Deum,*
pro more cum Gloria, & Kyrie elcison ter, & Ora-
tione Dominica, & Capitula competentibus, dein-
de Oratio hec sequatur, vel similis.

Oraio super Professum.

Fratrum tuum Domine, quesumus, pro tu
nominis amore sacculo tenacitatem benigne
suscipias, & Spiritus tui gratia perfundas: qua
confirmatus, & peccatis omnibus absolutus, prom-
issa perseveranter impleat, & ad vitam eternam
perueniat. Deinde coniunctis fratribus, sub om-
nibus ante se ingressis, hilariter maneat, & susce-
ptum Ordinem semper implere, & fideliter tene-
re studeat. Quod si ante quattuordecim annos ur-
banus Parentibus venerit, teneatur inter pueros, &
nutriatur. Post hanc autem statim facta disposi-
tione, si quid habet, & ad Clericatum, & ad profes-
sionem modo superius comprehensum suscipiatur,

*De susceptione omnium Clericorum non ordinatum,
natum quoque, & incognitum.*

CAPVT X.

S. Ben.
Reg. 60.
et 61.

Si quis verò Clericus non habens Ordines, nec
Ecclesie alicui professione propria, vel paterna
traditus, vestrum Collegium se sociari petierit, & in-
petendo perseverauerit, probetur primo, ut supra
significauimus; deinde Regula perfecta vel audita,
& intellecta, si cuncta se seruaturum promiserit,
Episcopi, aut etiam Archidiaconi, seu Archiep-
schopti sui acquisita licentia, per consensum ea-
rundem personarum illius Episcopatus, in cuius
diocesi se recipi deprecatur, Insecptionis ei adi-
tus non negetur. Quod si maiores, vel minores
etiam gradus habuerit, post probationem factam,
& Regulam frequenter auditam Canonice peti-
tus; ac dimissus, suscipiatur ad professionem,
secundum quod superius diximus. Si autem pere-
grinus seu de incognitis partibus Clericus se reci-
pi rogauerit, non citò audiatur, nec quandoque
eius petitioni annuatur, nisi habeat commendati-
tias, quæ certè sint sui Episcopi, litteras, in quib-
us vitæ eius, & votum, gradus, & Episcopalis
licentia innoteat. Is ergo cura diligentissima per
præfixa tempora probatus in omnibus, Regula
quoque frequenter audita, suscipi debeat, præ-
sentis Ecclesie Episcopo permittente, secundum

superiorem modum professione facta, suscipiatur
in Fratrum Collegium.

*Ut in aggregandis fratribus modus teneatur pro quanti-
tate Ecclesiæ facultatum.*

CAPVT XI.

Prelati Ecclesiarum summopere studeant, ne
in Congregatione sibi commissa, vel plures ad-
mittant, quam Ecclesie facultates exigant: vel
eos, quibus possunt sufficere, auaritia causa relin-
quant. In minimis namque locis pauci admitten-
di sunt numerum, sed magni scientia, virtute &
meriti; ut quod fratrum paucitas denegat, multi-
tudo scientiæ, virtutis, & meriti subministrat.

Ut noster suscepti ceteris subesse non erubescant.

CAPVT XII.

Suscepti itaque Fratres, aliis ante se ingressis S. Ben.
sicut minoris gradus, vel ætatis, aut scientiæ Reg. 61;
sint, subesse tamen non erubescant, & sub ipsis
ferre iugam obedienciam non reculent. Quia satis
melius est hic humiliari, ut in futuro exalte-
mur, quam hic exaltari, unde postremo humili-
emur. Et quando plus hic pro Christi nomine
subicimur, tanto plus in futuro sine dubio exal-
tabimur. Quapropter nulli inquam recusandum
est, humilibus etiam, & abiectis personis reueren-
tiam ferre, in quibus veraciter Christo cognosci-
mus ministrare.

*Quid Prior minimis etiam, & super ingressis;
aliis præferre debeat, si hoc Fratrum
vultus deposcat.*

CAPVT XIII.

Quod si Prior de minimis etiam, & super in-
gressis aliquos, ut præfuit, posse Congregati-
oni prudenter cognouerit, non solum eos præterire
non interdiciamus, sed & mandamus. Quoniam
D. Praepositi Ecclesiarum non sunt personaliter con-
stituendi, vel eo ordine, qui suscepti sunt in Fra-
trum Collegium, sed pro virtutis meritis, & donorum
spiritualium prerogatiuis, ut ij semper præfuit, qui
verbo doctrinæ, & opere sanctitatis, & bonos ad
meliora animant, & malos à peruersitate reuoc-
cent.

Qualiter Prelatus subiecti obedire debeat;

CAPVT XIV.

Omnia quæcumque secundum Deum, & san-
ctam Fratrum conseruationem Prelati man-
dauimus, subditi quoque humiliter, libenter & sine
mora suscipiant, alacriter impleant, & diligenter,
ac sine mutatione perficiant. *Milarem namque, ait*
Apostolus, *dilectum diligere Deum.* Sicut ergo dilectum
diligat, ita sine dubio tridem, & murmurantem
odit. Et ideo murmuracionem, & inobedienciam
omni loco, & tempore, ut ratio exigit, dammandam
penitus esse censuimus. Quapropter nihil à Fra-
tribus cum trinitaria, vel murmuracione fiat; sed
cuncta Seniorum mandata festinè percipiant, &
cum alacritate perficiant. Quod si etiam im-
possibile videatur, quod iniungitur, suscipere
quidem hoc fratres non reculent, exemplum Chri-
sti communies. Qui Patri inobediens, mortem etiam

2. Cr. 2.

falsipere non fecerunt. Verum qui natus perfidiam Normam sequi non possunt, cum præceptis observatione gratati incipiunt, & ad impossibile veniunt, Senioribus suis hoc humiliter denunciant: quæ Prælati non perstant, sed vinculo importabilis oneris solvant: ne, quod abest, ut aliter fecerint, & illi importabile odium sui deponant, ut erodendo, peccatores & illi ex numero eorum efficiantur, de quibus dictum est: *Impius vera gratia, & impenitentia, digni autem sui voluntatem non morietur.*

Math. 23.

Quid Communi nihil habere, vel possidere, dare, vel accipere minime debeant.

CAP. XV.

S. Ben. Reg. cap. 38. **C**um huius nostre Congregationis Fratres non solum facultatibus, sed & voluntatibus propriis in ipsius Ordinis susceptione renunciant: Int. & se per promissam obedientiam penitus aliorum potestati, & imperio in Christo: & pro Christo subdiderint, certum est eos nihil habere, vel possidere, dare, vel accipere sine sui Prioris licentia, debere. Quod si propinquus, vel amicus quilibet Fratrum cuiquam aliquid offerre voluerit, prout quidem Priori insinuetur, & sic suscipiatur, si ipse mandaverit. De quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placeat.

Quando Fratres ad se venientes aliquid debeant.

CAP. XVI.

Si qui advenientes cum aliquo Fratrum loqui querierint, & Prior ex charitate, vel necessitate concesserit, tribuat ei socius prudens, & providus, in quo nulla sit mali suspicio; quo præsentem quicquid audiendum est, audiat: & quicquid respondendum est, respondeat. Si quid tamen secretum dici oportet, illis non negetur, de quorum stabilitate nequaquam ambigitur. Pueri autem, & hi, quoties vna dubia est, minime concedant, nisi testis, ut dictum est, adfuerit.

Si Fratres litteras mittere, vel suscipere debeant.

CAP. XVII.

S. Ben. Reg. cap. 54. **S**i quando Prior necessarium viderit aliquem Fratrum cuiquam litteras mittere, ipse eas scribi, facias perlegi, perlectas a quo voluerit portari præcipiat. Quod si cuiquam eorum litteræ, ab aliis mixtæ deferantur, non is, cui mittuntur, sed aliquis de Prælati eas suscipiat, Priori dandas. Quas cum Prior operas perlegerit, illi etiam cui mixtæ sunt, & aliis ostendat, si opportuerit.

Si hi, qui litterati sunt, docere aliquid audeant.

CAP. XVIII.

Si qui Canonicorum humilia sentientes, non arrogantiam habentes, in tantum fuerint litteris eruditi, & Divinarum Scripturarum scientia pleni, ut inde aliquid utilitatis afferre valeant, & Prior istum probaverit, & necessarium viderit, omni potius invidiæ, & odii remoto fomite, concedat eis, vel præcipiat in his laborare, quorum scientiam magis necessariam videnturque perferre.

Quid Prælati quibus, & in quibus subditum regere debeant.

CAPVT XIX.

Prælati itaque Ecclesiarum, iugi cura impet sub commissos fratres inigilent; & eorum non solum animas, sed & corpora sic regere, tueri, & pascere studiant, ut nullius necessitatis causa peccanda occasione inveniant. Et sicut eis cuncta necessaria Prælati subministrare non desistant, ita & ab ipsa cura instantissima totius Ordinis observationem indefinenter exquirant. Sed cum omnia ferè observatio Ordinis intra Claustrum maxime principaliter fieri solet, ubi grex Dominicus communiter commoratur, & maiorem iussu obtemperare præcipitur: ante omnia quid sit Claustrum, & quæ in eo Officia fieri oporteat, describamus; ut postea in his agenda sint, libetius persequamur.

De Claustris, & eius Officiis.

CAPVT XX.

Quid sit Claustrum, ipsa sui nominis explanatione cognoscitur. Claustrum namque dicitur elatum atrium, eo quod Ecclesiarum atrium muris, vel aliis patietibus undique claudendum sit, intra quod cunctis Canonicorum Officiis, & omnia eo-
S. Ben. Reg. cap. 68.
rum visibus aditibus necessaria sunt; id est, Sacristiam, Atmarium, Capitulum, Vestibulum, Dormitorium, Digestorium, Calefactorium, Refectorium, Coquina, Cellarium, Molendinum, Infirmeriam, & Camera; loca quoque senium, & infirmantium, loca quoque, si fieri potest, puerorum, & adolescentium sub munitionibus adhuc disciplina manentium, ne forte si morentur cum fratribus, impedimento sint legentibus, ac meditantibus. Quod si hoc non potest fieri in remotiori parte Claustris, eos esse sub Magistro, & Custode Prior insinuat: ubi sub eorum arcta custodia manentes, quæcumque necessaria sunt, addiscant: & quæque mandantur, peritiant.

De Adficiis familiaris.

CAPVT XXI.

Fiant extra hæc intra eiusdem Claustris maxime
S. Ben. Reg. cap. 57.
ab his perparat disuncta adificia, ubi omnes artifices, ac laboratores Ecclesiarum cunctaque protus familia omnes necessitudines suas habere, & quique sua officia gerere, vel quæ ad officia sua gerenda pertinent, servare valeant.

De interiori Claustris, & de distributione Fratrum.

CAPVT XXII.

Claustrum verb interioris Canonicis deputatur. Solummodò, ubi ipsi sine omni inquietudine commorantes, Deo fideliter serviant, propositi sui rectum tramitem teneant, ordinem proprium implent. Prælatorum iussu incessanter obediant, vicissim sibi charitatis officio secundum ordinem serviant, & ab viciis illicitis, & ordini acceptis propriis eorum contrariis penitus abstineant. Quisque ergo loco sibi deputato sedeat, Præpositi sui iussu obtemperans, nec inde ei ad aliam partem sine illius præcepto declinare liceat; quoniam instabilitatis vitium est, cum non vigeat necessitas, nunc esse hic,

b. ii.

nuncillit; cum illo nunc; nunc cum illo agi
 & confabulari: & hoc tunc dubio infideli diabolus
 agitur, ut fratres, qui legere, & inde meditari,
 psallere & orare, aut aliquid operari debuerant,
 ab his auerti ad inania peccando deducantur, ne
 periciant. Quapropter hoc vitium à Fratribus
 abiciodatur radicibus, & qui eo in Conuentu vit-
 tur, sic inde iudicetur, ut de cetero alij nequa-
 quam hoc attentare audeant. Sint ergo Canonici
 conuicti amici, diceat Propheta: *La populo grandi
 laudabatur.* Nec eod in verbum prorumpant, nec
 citò de loco in locum se moueant: nisi cuos Prae-
 latus praecepto mandet, vel Ordo, aut ocellus,
 seu Diuina legis obedientia postulat. Ambulantes
 verò, non cursim, aut indecenti, seu tamido
 gressu iocendant. Verba autem seuerilla, vana &
 orioia, eusumque mouentia, nusquam si potest fieri,
 proferant, confabulationibus nequaquam in-
 cumbant. Excullum risum non solum in Claustro,
 sed & in omnibus locis à se penitus abiciantur
 recolentes illud Euangelicum: *Ve vobis qui ride-
 tis, quoniam flebitis.* Illud eom Salomonis: *Assus
 dolere mischitur.* Et, *Studet in risu exaltet vocem
 suam.* Sanctis verò lectionibus vacent, Diuinis of-
 ficiis aliis, sacris doctrinis pro Prioris iussu dis-
 secedis insistant, psalmis, hymnis & canticis
 spiritalibus incumbant; piauici quoque otario-
 nibus si vacet, cum licentia tamen intendant. Fa-
 ciant quandoque & aliquid operis in Claustro de-
 centis heri, quod fratres legentes, vel psallentes,
 aut de Diuina Scriptura meditantes, vel aliis tanis
 doctrinis insilientibus nequaquam impediat. De
 Claustro verò si Prioris, vel eius vicem fungen-
 tis licentia nequaquam exeat: egressi, ultra quam
 sibi iuratum fuerit, absque inuitabili necessitate,
 moras non audeant. Solum nouquam eant, hooos-
 que eis Praelatus socios tribuat, sine quibus nec ipsi
 alios, nec alij ipsos altoquantur.

De foris mittendi Fratibus.

CAPVT XXIII

Tales fratres, optimis tamen deputatis so-
 ciis, Praelati pro quolibet oegotio gerendo,
 seu responso reportando, vel accipiendo, foras
 mittere studeant, in quibus nulla sit mali suspi-
 cio, & qui inuicti oegotij causam prudenter
 agere, & sapienter perficere valeant. Foras ergo
 euntes, nihil indecens, nihil reprehensibile, nihil-
 que prorsus Ordini, ac proposito suo contrarium
 dicant, aut faciant; sed potius omnes, quibus se
 inuoxerint, sale sapientia condiant, & ad meliora
 sanctae conuersationis exemplis trahant. Virorum
 autem secreta consilia his, qui foras mittuntur,
 non negamus, si oportet illis tamen de quo-
 rum vita, & stabilitate non ambigitur. De mu-
 lierum verò secreta allocutione, non meum, sed
 Hicronymi consilium audiant, dicentis: Si
 propter officium Clericatus aliqua molier visi-
 tatur, nunquam domum solus introcas, solus
 cum sola secretò, vel absque arbitrio, vel te-
 ste non sedas: si familiaris est aliquid lo-
 quendum, habet nutricem, maiorem domus,
 virginem, viduam, matritatem: non est tam
 subumana, ut nullam praeter te habeat, cui se
 credere debeat. Non ergo mulierum secreta
 allocutio Clericis conceditur, nisi forte pro-
 priis Presbyteris, cum earum confessiones sus-
 cipiant. Mater tamen, & sororis, vel ami-
 tas, & eas tantum personas, in quibus ulla est

mali suspicio, fratres vite probabili alloqui non
 uegamus.

It Clerici foras non mittantur ad ea que
 per Laicos possunt fieri.

CAPVT XXIV

Quòd si tales, & tam fideles Laici ex ipsa fa-
 milia habeantur, per quos omnia, vel que-
 dam exteriora oegotia possint prudenter fieri, ad
 ea, que per ipsos valeat perici, Clerici nequa-
 quam mittantur.

Quòd iussu Prioris liceat Priuibus in hortis laborare,
 vel aliquid tale operari.

CAPVT XXV

Quòd si talis sit locus, & Prior ad vsus Fra-
 trum aliquos de Congregatione sibi commis-
 sa quandoque in hortis laborare, vel aliquid tale,
 quod oporteat alibi operari mandauerit, mandatis
 praeceptum fideliter, & alacriter, ac sine mora im-
 pleatur acceptum.

Quid foras mittendi, cum egrediantur, vel
 recedantur facere debeant.

CAPVT XXVI

Cum verò aliquis Clericus pro inuicti causa
 emandati egreditur, inclinatio capite, bene-
 dictionem petat: cui Prior benedicens, dicat:
 Angelus Domini bonus comitetur tecum, & Om-
 nipotens Dominus prosperum faciat iter tuum
 vel aliquid aliud simile. Vbi autem ille responde-
 rit: Amen; abscedat, dicens: *Vias tuas Domine de-
 monstra mihi, & semitas tuas doce me;* cum Gloria
 Patri, &c. siue alia similia. Completa igitur sit
 itineris causa, rediens, Ecclesiam adeat: & cum
 breuiter orauerit, exeat, & ioculatio capite, max ad
 Priorem pergat, & ab eo eodem benedictione
 suscepta, quid fecerit, & quid ubi de inuicti
 mandato contigerit, humiliter raserat. Maon
 verò, siue post Nonam is, qui de via venit, acco-
 dat in Capituli medio, & coram fratribus se eod
 de, voce, & adione peccasse pronunciat, flexis
 quo genibus, & corpore prostrato dicat: *Mea culpa,
 peccanti;* & fratres respondant: *Pateat tibi
 Deus;* quitaudiu geos fideles hoc dicat, & fra-
 tres hoc respondeant, quousque Praelatus eum sta-
 re precipias, & pro aduissorum qualitate satisfac-
 tionis iniungat sententiam, siue in Psalmis, siue
 in ieiuniis, vel aliis aliquibus obedientiis, si Pri-
 or placuerit. Quòd ergo pro aduissorum satisfac-
 tione siue sibi iniungitur, qua hora, vel quo tempore
 Prior iusserit, impleant. Quòd si postea Psalmi
 sunt, mox ut de Capitulo egrediantur, antequam
 benedictionem petat, eorum omenum exsoluat.
 Quo persoluto egrediens benedictionem more so-
 lito exquirat. Quoadocumque ergo foras diri-
 guntur, hunc modum in cundo, & redundo re-
 nere debebunt.

Psal. 34.

Luc. 6.
 Prov. 14.
 Eccl. 21.

S. Eua.
 Reg. 50.
 & 37.

S. Hierony-
 mus.

Psal. 24

Qualiter Fratres ad visitandum infirmos, ad concordiam faciendam, ad animas exhortandas, vel ad ali- quod bonum faciendum, muni debeant.

CAPVT. XXVII.

SI autem Fratres propter officium Clericatus Infirmos visitare, concordiam inter discordes facere, ac ad aliquem locum pro exhortandis animabus, vel rebus aliquibus in bono disponendis ire oportet; de sapientioribus & sanctioribus, duos, vel tres, aut plures, si necesse fuerit, precipiat ire Prelatus; ut quicumque necessaria viderint, sancte & sapienter perficiant. Quomodo longè peregre debeant, in eundo, & redeundo, ut operibus dictum est, faciant.

Si ad Patrem ire oportet.

CAPVT. XXVIII.

SI quem fratrum patrem, vel matrem, aut propinquos suos visitare Prior, siue ex caritate, siue ex aliqua necessitate permiserit, tali eum magistro, vel loco deputet, cuius presentiam timeat, & cui reuerentiam ferant, quo & in cauendis custodiis, & in necessitatibus solatium, & in omnibus suffragium habere valeat. Quod si talis est persona, de qua nulla sit suspicio, siue magistro eum, non tamen solum, ire concedat. Numquam enim frater aliquis solus, nec etiam pueri, vel peruersi hominibus associatus, ad aliquem locum, nisi sit firmissimus, & in perfectione probatus, ire permittatur, sed locos bonos, & probi testimonij viros, si fieri poterit, Prior tribuat, cum quibus fratres secare mittantur. Qui euntes, & redeuntes ubi benedictione petenda, & satisfactione exhibenda, modum superius comprehensum seruent & teneant.

Quid Fratres cum Fratribus priuata Consilia facere non debeant.

CAPVT. XXIX.

SI qui Fratres cum quibusdam aliis Fratribus, vel unus cum viro priuata consilia facere presumpserit, exceptis Priori, & Priori, ac Presbyteris, quibus Prior confessiones dandas instituit, & semel bis, & ter communit, non corrigantur, Regulari correptioni, veluti Ordinis prauitatem avertant.

De carnali dilectione non habenda: & de disciplina caliter, vel aliter peccantium.

CAPVT. XXX.

QUOD si quisquam in hoc sacro vestro Collegio aliquam inmoderatè, & carnaliter dilexerit, eiusque causam diligentius quam aliorum curauerit, vel pro ceteris defendere, seu laudare contra ordinem praesumpserit, vel poemum, siue iuueniculum aliquem vique ad impudicum tactum insecutus fuerit, & hoc ad fratrum cognitionem peruenierit, multis, duris, ac parentibus verbosum, ac verberum correctionibus coactus, ac diuturnis ieiuniorum, & orationum laboribus fatigatus, talem huius offensae

A disciplinam ad tempus sustineat; ut ceteri hoc excogitare pertimescant. Vnde in Conuentu tanta debet semper esse custodia, ut pueri, & iuuenuli facile iuuenibus non credantur, nisi illius quoniam vita in omnibus inuenitur probatissima. Si tamen, quod ablit, quod coquam contrigerit, & Coogregationi occultum fuerit verum ad viros, vel quorundam agnitioem peruenierit, hoc Priori solummodo nunciandum fore decernimus, ut per ipsum correptus, oculis medicinarum fomentis sanctus, qui occulte deliquerit. Si quis verò hoc, vel alio modo percipuerit, & a nemine comprehensus fuerit, & ipse peccatum suum agnoscat, Priori reuelauerit, quis ipse se reprehendit, & recognouit, leuiori disciplina satisfactione sanabitur. Quod si verocundia ductus, vel terrore perterritus, Priori hoc reuelare noluierit, alicui Presbyterorum, quem Prior fratrum Confessiones suscipere mandauerit, hoc manifestet, & secundum ipsius iudicium de peccato suo penitentiam faciat. Et cauendum, quod si, qui sine omni accusatione peccatum suum manifestauerit, leuiori: si verò qui accusatus non negauerit, aliquantulum maiori: qui autem accusatus negauerit, cum tandem conuictus, vel confessus fuerit, satisfactioni vindictae subiaceat debet. Illa tamen peccata, quae turpia sunt, & obscena, seu grauiora, & quorum exempla multum offendant, nisi ad aures sanctorum venerint, ut iam celari non possint, occultae satisfactione sanari debebunt. Quod si celari nequeunt, manifesta, ut iam dictum, caratione sanentur. Quae autem leuia sunt, & minuta, quae aperta, & quae omnes fore ex fragilitate frequentant, secundum prescriptum modum manifesta accusatione, & satisfactione in Capitulo emendando censentur.

De his, qui volunt sub habitu Canonici ardeant, vel solitariam vitam ducere.

CAPVT. XXXI.

SI qui fratres sub eodem Canonico habitu ardeant, vel solitariam vitam ducere optauerint, Prelatis suis deuotionem propriam infundere debeant: quorum cura, & studio pertinebit qualiter respiciere personarumque illi foret hoc aggrederi cupiant, qui ex debilitate naturae, aetatis, aut diuturnitate consuetudinis debilitatis, insoletum vigiliarum, atque ieiuniorum pondus portare non possunt. His ergo perspectis, illis quod non interdicimus auocandum, qui cum velint, & quatenus, vigiliis subministrante vigore hoc valiant. Verum si hoc Ecclesiae detrimentum, vel confratribus spirituale, vel corporale inferat damnum, consilium penitus denegandum. Pro his itaque, quibus erit hoc perpetuum, vel temporaliter cooedodum, habeatur in remotiori loco vindique monasterio, & clausa Ecclesiae, circa quam hanc cellam, in quibus itales commoreor, secundum Prioris iussu viuentes, & eius in omnibus frequentis arbitrium.

De virtute silentij.

CAPVT XXXII.

His ita premillis, de silentio quicquid Dominus concessit, fratres propofuerint, subiungamus.

Non solum namque Clericis, sed & Christianis Laicis silentij virtus tenenda esset, nisi propria, vel aliena necessitas, siue charitas corporalis, aut spiritualis, loqui compulerint. Cum enim cessante necessitate, vel charitate verbum quia emittit, otiosum est, quod depromit; à quo catechodoni fore Dominus in Euangelio testatur dicens: *De omni verbo otioso reddetur rationem in die iudicii*. Quid autem sit verbum otiosum, Apostolus prohibendo exponit dicens: *Inuicem sermo de ore vestro non procedat*. Quapropter vt ab illicitis abstinere possimus, à licitis quandoque cessandum est. Ad intendenda igitur de ore vestro verbalilicicia, iustum est vt designemus certa loca, & tempora, vbi, & quando à licitis etiam, secundum propofitum vestram sanctitatem, abstinere debeamus.

Vi in Ecclesia, Refectorio, & Dormitorio silentium teneatur.

CAPVT XXXIII.

IN Ecclesia igitur, cum ad Diuina Officia peragenda intramus, & statim, & Regularis vsus, & Maioram auctoritas Diuini quoque Officii reuerentia debere teneri silentium insinuat. Idem etiam cum ad manducandum in Refectorio, vel communiter bibendum; & in Dormitorio cum ad simul dormiendum intramus, vel statim, Regularis cautela monstrare esse tenendum.

Quidam tempore, à Vespertinis vsque ad mane cum ad Capitulum venimus, teneatur silentium.

CAPVT XXXIV.

A Vespertinis horis omni tempore, vsque ad alterum diem, cum mane Fratres secundum

morem de Capitulo egrediuntur, somnium silentium teocant. Aliquo autem tempore, id est, à Pascha vsque ad Autumnale Aequinoctium, ab hora sexta vsque post Noonam de Capitulo egrediuntur, fratres iudem silent. Hyemali verò tempore, id est, ab Aequinoctio Autumnali vsque ad Pascha, si bis fratres recesserint, ab hora sexta quousque post Noonam de Capitulo egrediuntur, si semel quousque post Noonam non solum Fratres, sed & levitatores prout de Ecclesia, & postea de Capitulo egressi fuerint, silentium teneant. In quadragesima tantum ab hora Nona vsque quoque die altera soluantur Capitulum, eisdem teneatur silentium.

Quidam quibusdam diebus extra dictum modum teneatur silentium.

CAPVT XXXV.

Per hec Sanctitati vestre statuere placuit, vt in summis Festis, toto die Pascale, silentium in Claustro non soluantur. In principis quoque, & popularibus Festis, à cunctis diebus Dominicis omnes omnino quousque de Capitulo post Noonam egrediantur, silentium teneant; nisi visus, vel ordo Ecclesiarum, charitas, aut necessitas loqui compellat.

Vi in tempore silentij in Claustro sine fine sunt omnia, absque inevitabili necessitate.

CAPVT XXXVI.

Quoties in Claustro teneatur silentium, absque certa necessitate, sine sono legendum, & psallendum; & quicquid ibi agitur, agendum est.

Explicit Liber Primus.

Explicit Prologus.

IS super quibusdam Fratrum observationibus pertractatis, modum quoque binx, & vnus refectiois, abstinentiam insuper, & vsus carnis, ac sanguinis, ouorum, & casei, piscis, & olei, atque vini, pulmentorum quoque qualitatem, & numerum, certamque panis, & vini mensuram. Quæ omnia, Fratres Charissimi, Diuina gratia inspirante, nobiscum tenere statuisitis, scribere inter has alias vestri Ordinis regulas procuramus.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

- I. Quando viuendum sit inter Obsequia Natiuitatis, Apparitionis, & Resurrectionis.
- II. Quando viuendum sit ab Obsequio Resurrectionis vsque ad Pentecosten; & ab Obsequio Natiuitatis, vsque ad Epiphaniam.
- III. Qualiter viuendum sit ab ipso die Pentecosten vsque ad Natiuitatem Sancti Iohannis Baptiste.
- IV. Qualiter viuendum sit à Natiuitate Sancti Iohannis Baptiste vsque ad Aequinoctium Autumnale.
- V. Qualiter viuendum sit ab Aequinoctio Autumnali vsque ad Kalendas Nouembrii; & ab Obsequio Epiphaniæ vsque ad Septuagesimam.
- VI. Quando viuendum sit à Kal. Nouembrii vsque ad Natale Domini; & à Septuagesima vsque ad Sanctum Pascha.

VII De ieiunio Quatuor temporum, & Vigiliarum.

VIII De usu carum, & casei.

IX. Quale ieiunium occasione Festi fieri debeat.

X. Si occasione Festi alimenis, carnis, & sanguinis usum reddi liceat.

XI. Qua sunt legitima ieiunia.

XII. Quibus diebus à vino, & pulmentis simul, vel à pulmentis tantummodo, vini usum referendo, abstinere auri.

XIII. De discretionem habenda in reddendo vino, sine pulmentis, & in quibus casibus discretio hac fieri debeat.

XIV. Si in legitimi ieiunij diebus Festum novum Lectionum veniat.

XV. Quid ceteris diebus duo Fratres pulmentis parantur.

XVI. De usu piscium, & olei.

XVII. De mensura panis, & vini, & de aequalitate pulmentorum.

XVIII. De Lectione Hebdomadarum.

XIX. De Hebdomadarum equina, & de Mandato in Sabbato faciendo, & de charitate exhibenda.

XX. De Mandato in Casa Domini exhibenda.

XXI. De vestimentis, & calceamentis, ac leQualibus Fratrum.

XXII. De agnitionibus, & meritationibus.

XXIII. De custodia carum infirmorum qui inualescent, & de medicina cum non neganda.

XXIV. De usu balnearum, & sanguinis diminutione.

XXV. De febribus, & indolis de infirmis.

XXVI. De pueris, & adultis servandis, qui inartuantur.

XXVII. Si qui artis grammatica disciplina erudiri debeant.

XXVIII. De Laicis literatis in grandiori aetate suscipiendis.

Expliciunt Capitula.

Quomodo viuendum sit inter Octavas Natiuitatis, Apparitionis, & Resurrectionis.

CAP. I.

A Bispa Dominice Natiuitatis, Apparitionis, & Resurrectionis die usque in eandem Octavam, omne ieiunium exclusissis, sed & carnem Fratrum comedendum nequaquam interdixissis, exceptis quarta & sexta feria, in quibus tantum usum sanguinis non abstulissis.

Quomodo viuendum sit ab Octauis Resurrectionis usque ad Pentecosten, & ab Octava Natiuitatis usque ad Epiphaniam.

CAP. II.

A B Octava verò Resurrectionis, & Natiuitatis, usque ad Pentecosten, & Epiphaniam, omne idem ieiunium abstulissis exceptis illis diebus in quibus ieiunandum fore, vel auctoritas præcipit, vel usus monstrat Ecclesie. Intra hos tantum Paschales, & Natalitios dies, quarta, & sexta feria, ac sabbato, carnis esum, ut in aliis temporibus, abnegassis sed sanguinis usum quarta feria, & sabbato concessissis.

Qualiter viuendum sit ab ipsa die Pentecostes usque ad Natiuitatem S. Iohannis.

CAP. III.

A Bispo die sancto Pentecostes usque ad Natiuitatem S. Iohannis Baptiste, carnis usum, & sanguinis dimississis, & secunda, quarta, ac sexta feria ieiunandum proposuissis.

Qualiter viuendum sit à Natiuitate S. Iohannis Baptiste usque ad Aequinoctium Autumnale.

CAP. IV.

A Natiuitate autem S. Iohannis Baptiste usque ad festiuitatem S. Matthei, carnis, & sanguinis

usum quarta, & sexta feria, ac sabbato interclusissis, & sexta feriaticulandum statuissis.

Qualiter viuendum sit ab Aequinoctio Autumnali usque ad Kalendas Nouembrii, & ab Octauis Epiphaniæ usque ad Septagesimam.

CAP. V.

A Festiuitate S. Matthei usque ad kalendas Nouembrii: & ab Octauis Epiphaniæ usque ad Septagesimam, secunda, quarta, & sexta feria ieiunandum indixissis: ac eisdem feriis, ac sabbato, carnis & sanguinis usum interclusissis.

Quid ieiunandum sit à Kalendis Nouembrii usque ad Natiuitatem Domini, & à Septagesima usque ad sanctum Pascha.

CAP. VI.

A Kalendis Nouembrii usque ad Natiuitatem Domini: & à Septagesima usque ad sanctum Pascha, vlu carnis, & sanguinis penitus interclusissis, samel in die reficiendum deuotio vestra firmavit.

De ieiunio Quatuor temporum, & Vigiliarum.

CAP. VII.

QUarta, & sexta feria ac sabbato Quatuor temporum, & in Vigiliis, aliisque ieiuniis antiquis, & vniuersaliter institutis, sine dubio non solum Canonice, sed & omnibus Christianis ieiunandum est: ceteris verò diebus, atque temporibus, his vobis in die reficiendum indulsissis.

De usu vinum, & casei.

CAPVT VIII.

A Quinquagesima vsque ad sanctum Pascha, & ab Adventu vsque ad Natiuitatem Domini; & in cunctis legitimis ieiuniis, omni temore occasione, quorum, & casei vsum penitus vobis abstulisti. Ab ipso autem die Sancto Pentecostes vsque ad Natiuitatem S. Iohannis Baptiste, & à Kalendis Nouembris vsque ad Adventum Domini; & Septuagesima vsque ad Quadragesimam, quarta, & sexta feria, ab ovis, & caseo, nisi ieiunium in nouem Lectionibus venerit, abstinendum censuit.

Quale ieiunium occasione Festi solui debeat.

CAPVT IX.

His, Fratres, superaddendum putant: quæ, & quibus casus ieiunia solui, & quæ tempore inuolubiliter cultodiri debeant. Omni tempore, die quo Festum vel octauam in nouem lectionibus celebramus, binæ refectionis vsum nulla veniat auctoritas, exceptis legitimis ieiunij diebus, æque temporibus.

Si occasione Festi alienius, carnis, & sanguinis vsum reddi debeat.

CAPVT X.

A Prima Dominica post Resurrectionem vsque ad Pentecostem; & ab Octaua Dominiæ Natiuitatis vsque ad Epiphaniam; & ab Octaua Epiphaniæ vsque ad Septuagesimam; & à Natiuitate S. Iohannis vsque ad Kalendas Nouembris, si feria festa seculum, vel Octaua in nouem lectionibus venerit, sanguinis vium non abstulisti: si autem secunda, vel quarta feria, aut sabbato venerit, legitimis exceptis ieiuniis, carnis vsum concessisti, vt præmissum est.

Qua sint legitima ieiunia;

CAPVT XI.

Tempora igitur legitimi ieiunij sunt à quarta feria quinquagesimalis Hebdomadæ, quæ dicitur Capitulum Ieiunij, vsque ad Sanctum Pascha. Quatuor tempora quoque & vigilia à Sanctis Patribus statuta: & si quæ à premissis tenenda, sancta indixit, vel in dicta est quandoque Ecclesia. In quibus omnibus si Festum in nouem lectionibus venerit, celebrari quidem debet, sed ieiunium solui non potest.

Quibus diebus à vino, & pulmento solui; vel à pulmento tantummodo vini vsura feruata, possint esse.

CAPVT XII.

Cum in omnibus legitimis ieiunij diebus Canonice à vino, & pulmenti abstinentum fore iudicaret religio, & id loci huius positio, & nostri temporis fragilitas in Conuentu posse seruari non sinat, hoc rogamus, & rogemus. Clarissimi, vt his cum parcitate venientes, & vitium in nobis concupiscentie perimamus, & corporis vires sic sustentemus, qui ordinem nostrum plenè seruare, & io laude Dei ministerium, & Officium oolum gratanter, viriliterque implere possimus. In his tamen per paucos diebus, id est, in antiquioribus, & vniuersaliter statutis Vigiliis, & in sexta feria à

A Quinquagesima vsque ad Pascha, & in sexta feria Quatuor temporum, à vino, & pulmenti abstinentum censuit, crudas tamen herbas, & porra, si habeantur, indulsisti. In quarta feria autem quatuor temporum, & in sexta à Kalendis Nouembris vsque ad Natalem Domini, & in quarta feria totius Quadragesimæ, & præcedentis Hebdomadæ, pulmenti abstulisti, vini tantummodo vsum, cum pomorum, & herbarum additamentis indulsisti.

De discretionem habenda in reddendo vino, vel pulmento; & ex quibus causis discretio hæc fieri debeat.

CAPVT XIII.

Discretionem tamen fieri in aliquibus horum non negasti, si Prior sortè necessarium viderit. Quæ si hac die quo vinum interdicitum est, vini tantummodo vsum rehdii sufficiat: Si autem hac die quo, vino coactio, pulmentum intercluditur, vnius pulmenti concessio sufficiat. Die verò, quo vini, & vnius pulmenti vsum conceditur, si oportuerit addi & aliud pulmentum, non negasti. Suos enim dies quidam, in quibus vinum solummodo pulmentum Fratribus dandum censuisti: scilicet feria sexta à Pentecoste vsque ad Natiuitatem S. Iohannis, & à Septuagesima vsque ad Quinquagesimam; & quarta feria à Kalendis Nouembris vsque ad Natiuitatem Domini; & Sabbato quatuor temporum. Hanc igitur discretionem in vino, vel in pluitibus faciat, vel causa magni laboris, vel æstus aut frigoris maior solito nimietas, vel præcedentis sex lectionis diei impletum, seu implendum ieiunium, vel imminens Festiuitatis laborioza, & optimè exhibendum Officium, vel Paschalis, aut Festiui temporis celebratio, vel nimia Fratrum imbecillitas, siue aduenientium Fratrum necessaria charitas.

Si legitimi ieiunij diebus Festum nouem Lectionum venerit.

CAPVT XIV.

Quod si Festum populare in his diebus in nouem Lectionibus celebrandum venerit, vino, & vino, aut si Festum præcipuum fuerit, duobus, vel tribus quadragesimalibus pulmentis vti concessisti.

Quod ceteris diebus, duo Fratribus pulmenta parentur.

CAPVT XV.

His igitur prædictis ieiuniorum diebus exceptis, ceteris diebus, siue ieiunij, siue binæ refectionis, si facultas suppetat, duo Fratribus parentur pulmenta. Verum in præcipuis Festiuitatibus, & Summis Solemnioribus tria Fratribus pulmenta, si fieri possit, præbenda statuis.

De usu piscium, & olei.

CAPVT XVI.

Essus autem piscium, & vsum olei nullo tempore, nulloque die excluditur: quo alicuius pulmenti, & vini vsum conceditur.

De mensura panis, & vini, & de qualitate pulmentorum.

CAPVT XVII.

Mensuram panis, & vini, ac pulmentorum æque Fratribus minoribus, & maioribus dan-

dam, & vias Regularium locorum indubitanter expulsi, & ut credo, Maiorum sanxit auctoritas. Quamvis enim in Apostolorum Actibus Lucas celebrat, dicens: *Diffundebatur autem singulis, prout unicuique opus erat*; huc tamen par, & cunctis sufficiens est statuenda mensura: quatenus quibuscumque superflua vi non licet, nisi in sufficientia. Quod autem minus egentibus, vel plus abstinentibus retinendum fuerit, hospitalis frater singulis diebus id pauperibus erogandum suscipiat. Diebus itaque ieiuniorum singulis Fratribus vnam libram panis propinam, & tres vini: Diebus vero binx refectionis, panis vnam, & mediam, & vini quatuor, sicut ipsi capere eili nobiscum, vobis visum est posse sufficere. Pulmentorum autem aequalitatem coquinae Hebdomadarum, si autem aliter nequeant, pro arbitrio diligenter provideat. Si tamen alicui, vel per incuriam, vel per insulam ex discretione aliquod plus, vel delicatius apponitur, nullus proflua inde murmurare presumat.

De Lectione Hebdomadarum.

CAPVT XVIII.

R. Ben. **R. Reg. cap. 38.** **Ps. 50.** **L**ecturus per omnem Hebdomadam frater, die Dominica, expleta Missa, adhuc Presbytero Altari stante accedat in medio, & inclinato capite dicat tibi: *Dominus labia mea aperies, & cetera eiusdem Versiculi*, Fratribus respondens, & post vicem tertiam Gloria Patri subsequens. Deinde Presbyter presentibus Fratribus secundam morem, vericulos, & orationem perficiat. Hic itaque per totam Hebdomadam Fratribus manducantibus, & religiosi silentium tenentibus omni sono, & maturatione remota, Divinarum Scripturarum perlegat. Et post Fratrum refectionem eam sermone pariter praelectat. Seruantes igitur sic omnia omnibus subministrant, ut nullus necessitatis occasione aliquem protrahere in vocem oporteat. Si quid tamen querendum est, signo magis, quam voce petatur. Priori vero, vel cui ipse iusserit, aliquotiens Fratres deficientes pro edificatione breuiter, & plane alloqui non interdicitur. Fratribus quoque sero ad collationem in Capitulo conuenientibus, idem Lectione de Sanctorum Vitae & Patrum Collationibus Lectionem semper reddantur est. Qui Sabbato cum in Refectorio Lectionem ad Mandati charitatem sero perfecit, adhuc Fratribus sedentibus, ante Prioris mentem accedens, reuerentiam exhibeat, & sic Lectionis suae hebdomadam compleat.

De Hebdomadarum equine, & de Mandatis Sabbatis faciendis, & de charitate exhibenda.

CAPVT XIX.

R. Ben. **R. Reg. cap. 35.** **H**ebdomadarij vero coquinae Sabbato congregate Fratribus in Capitulo ad sonum tubae pro Mandato faciendij, qui egressi sunt, accedant in medio, & incurati Fratribus reuerentiam exhibent. Deinde per Priorem, vel vicem eius fungentem, inchoatis antiphonis Fratrum pedes abluant, & abstergant. Si vero, qui intraverint, sunt, aquam ad lauandum deferant, & post ablationem pediculi, deinde exuntes, ante Capitulum, aqua per alios Fratres abluant, & gausape porrecto manus abluant, & abstergant. Post haec qui pedes lauerint, aquas ad manus abluendum qui vero detulerint aquas, gausape afferant ad abstergendum. Fratrum ergo manus ablutis, qui

ingressi sunt, accedant in medio, & incurati dicant tribus vicibus: Benedixit es Domine Deus, qui adiunxit me, & consolatus es me: Fratribus idem respondens, & Gloria post tertiam vicem subsequens. Deinde completa oratione secundum morem conuersus, in locis suis sedeat. Tunc qui intraverint sanctum medium veniant, & incurati dicant tribus vicibus: *Deum in adiutorium meum intende. Domine ad adiuuandum me festina*, Fratribus idem respondens. Completis itaque cum Oratione, Versiculis, ibidem incipiat Lectio, sed in Refectorio prius ea more à Fratribus charitate exhibita compleatur, ut iam diximus. Verum in Vigiliis Summarum Fecorum, & in Summis, ac maioribus Festis, si in Sabbato veniant, Mandatum relinquendum, & charitatis tamen usum & introitum & exitum Hebdomadarum in his statutis exhibendum. Præter haec in Summis, & magnis Solemnibus, eorumque Vigiliis Charitatem sero ad Collationem fieri proposuisti: ita ut per Priorem in Summis, per Propositum vero fiat in Principio. Et caendum, ut in Festis, ac Vigiliis Lectio ad dies eosdem, & in Sabbatis ad Mandati, & diei Dominicae mysterium si habeatur, pertineat.

Ps. 68.

De Mandata in Cena Domini exhibenda.

CAPVT XX.

Cum itaque Mandata, ut diximus, in Sabbatis solent fieri in Cena tamen Domini, ob reuerentiam Magistri nostri, & Domini, qui die eodem id mandata exhibuit, honestissime ubique Ecclesiis celebrandum forma drotatione instituit. Quod vos sequentes charissimi in laudandis pedibus aduenientium pauperum, & elemosinis dandis praeceptis vobis per totum hunc diem vacandum censuimus. Vestris quoque laicis Conuersis post curiam in Capitulo deductis, idem per vosmet agendum, & in Refectorio charitatem exhibendum statutis. Post haec Mandatum Clericorum die eodem per Priorem agatur & per Propositum. Cetera vero agantur pro eiusdem diei usu, & ordine.

Mat. 23.

De Vestimentis, calciamentis, ac lectulibus Fratrum.

CAPVT XXI.

Vestimenta, & calciamenta, nec non & lectulilia xliiis, & hyemali tempore, quor, & qualis sunt necessarii, Vestitarius praebeat Fratribus summo opere studeat. In quibus nandis, & loci situm, temporis quoque, & singularum personarum qualitatesque perspicat. In frigidis namque locis plura indumenta, in calidis vero pauciora sunt praebeant: & quae nec nimio decore, nec insolita vilitate Canoniceum habitum dehoneat. In nostris igitur partibus, visum est vobis singulis Fratribus singulas pelles agninas, & singulas cappas, vnum diploidem, & duo paludamentis, duas interulas, duo paria femoralium, duo caligatum pro xliis, & frigore competentem, quo pedulum, vnum subterillanum posse sufficere. Habeant & in lectis culcitram, caputale linecolium, cultam, & cooperitorij ouinum, siue lineum. Habeant praeterea singuli vnam, vel, si fieri potest, duas Cortas lineas, & singulas ouinas, siue agninas pellicias, si facultas suppetat, & necessitas exigat. Hi igitur omnibus Fratribus pro necessitate, & temporis qualitate tam diu vtantur, quam diu in sufficientia necessitate decenter aptari possint, ac reparari. Illi

verò, cui ex necessitate ultra cōmunem Regulam, A
aliquid concessum tribuitur, non super hoc letetur,
sed doleat sibi infirmitati concedi per indulgentiam,
quod firmiter negant ex Regula. Quicquid enim Prior cuiquam necessarium viderit,
hoc sibi exhibere debet, quod alteri, si necessarium non esse perpexit, negabit, etiam si ipse
quæserit. Hinc enim Lucas in Apostolorum Actibus scribit, dicens: *Distribuebat autem, prout unicuique opus erat.* Singulis itaque, pro viribus pro
estate, necessitate, ac qualitate sui ministrandum est: Unde si Prior hac discretione perspecta,
quibuldam aliter quam statutum fuerit, heri præcipiat,
non inde sit in Congregatione mutatio: quia aperte Divini legi esse obuius, qui vel invidia,
vel gale illecebris, infirmorum consuetudinem exigit,
quam sibi necessariam non sentit. Illi tamen, qui ab hac infirmorum consuetudine
valeant ad istam firmitatis virtutem conflagrare,
sed ut delicatius vivant, se esse patiuntur, in dubio
& hic peccatorum cumulat magnitudo, & illic peccatorum præparatur atrocitas.

De Aegrotantibus, & Morientibus.

CAPVT XXII.

STATUATUR in Clastra Canonicorum domos
ad sustentationem infirmorum, ubi si axes con-
gruerent necessitatibus eorum subministrare, & illos
visitare, ac Divinam Scripturam frequenti admonitione
valeant consolati. Non tamen passim omnibus ad eos accedere liceat,
nisi his, quibus à Priore præcipitur: nec Prior alios mittat,
nisi qui vel eis visitari ministrent, vel eos sapienter
consolentur, & adiucent. Hi ergo si febrem
cōtinuam, vel languorem incrementum perferant,
tunc aduocato Priore, seu Pæpobro, & Presbyteris,
ad hoc Officium deputatis, plenam de peccatis suis
Confessionem faciant, sicque præmissa de præteritis
culpis secundum Prioris iudicium satisfactione,
& in futuro sui emendatione, susceptaque
ab omni Conventu benedictione, & peccatorum
absolutione, fideliter per eos, quibus iniunctum est,
custodiantur, ut eos in cunctis necessitatibus
suis minimis apertissimos habeant: qui semel
saltem in die cum visitantibus se fratres confessionem
faciant, atque orationis benedictione ab eis
semper exquirat. Quod si languor magis
magisque incrementum, per Presbyteros aqua benedicta
asperitis, Oleo Sancto perungantur, & Christi
Corporis, & Sanguinis perceptione maniant.
Fratres quoque studiose, ac suppliciter pro eorum
liberatione, & absolutione in communi Dei exorent
clementiam. Quod si ad occasum venerint,
item iaceturi ibidem aqua sancta, adducaturque
Crucis signum. Cumque ab ipsis, si fieri possit,
adoratum fuerit, ponatur, & maneat ibi
vique ad eorum transitum: deinde assistentes fratres
cuncta secundum ordinem Officia petagant.
Qui vobletint, loci velantur interius, & super
vos totius linea, pedesque induantur calceolis: post
hac inuoluiti linteo pro more ponantur in lectis.
Cetera verò sunt de ipsis portandis, & sepeliendis,
& de Officiis gerendis, sicut in Ordine continetur.
Quibus expletis, Fratres eorum conuentum
inter septimum, vel trigésimum diem in Missis,
Psalmis, elemosynis, siue ieiuniis persiciant.
De Missis autem, & Psalmis intra centesimum
vel annum cantandis, & de Vigiliis exhibendis,
ac de pauperibus ex eorum portione pascendis,
& de anniversariis celebrandis, ac de

ferendo ad tumultus, cuncta habet, prout Prior
querit, vel vult, aut ordo docuerit.

(De custodia infirmorum, qui inualescunt, & de medicina eis sua agenda.)

CAPVT XXII.

SI autem ægrotantes fratres inualescere cœperint,
sic per eos, quibus Prior iniunxerit, vique ad
sanitatis restorationem custodiantur, regantur,
ac pascantur, ut nullus rei indigentia, & nullius
necessitatis occasione murmurare valeant, ipsam
vitam, quæ haberi nequeat, desistant penitus
exigere. Quod si ea, quæ noxia sunt requirunt,
eorum voluntati nequaquam annuat. Aliquando enim,
ut docet B. Augustinus, etiam si non cessat,
prodesse credunt, quod delectat. Quia in re
pro infirmorum custodia etiam in talibus medicis
consulatur. Non enim medicum solum, quæ à
Deo credimus esse concessa, infirmis neganda sunt
si admodum facultas, cum tamen animarum medicina
præcesserit. Nec minori cura custodiendi sunt
infirmi tempore recreationis, quam tempore
languoris: tunc enim custodiuntur ne perierint
nunc autem tectentur, ut meliorati in statum
primum restantur. Qui, ubi tempus restorationis
aduenerit, per cunctos fratres in Capitulum
veniant, & accedentes in mediis acculent se super
peccatis, & negligentis, & Ordinis corruptionibus,
quæ omnia infirmitatis occasio contrahitur:
sic secundum modum superius descriptum,
satisfactionis suscepta sententia, ad propria loca,
& fratrum societatem, ac Ordinis observationem
redeant. Si quis autem quærit, vel dilectorem
vitam diligens, ad Ordinis observationem venire
dissulerit, & hoc Custodi in veritate clauerit,
tam acriter discipline subiaceat, ut ex terrore hoc agere
per timeant. Non tamen hæc ita dicimus, ut eos in
Ordinis observatione fratres iungi velimus, antequam
valeant, sed ne vitium gule, aut simulationis
mearant. Quapropter Custos summopere illud
deat, ut si fieri possit, nec ante plenam valetudinem
eos ad Ordinis observationem redire, nec eos,
ubi verè potuerint, hoc diserte permitat.

De usu balnearum, & sanguinis diminutione.

CAPVT XXIV.

SI quibus Fratribus balnearum, vel minutionis
stylus pro conseruatione, vel restoratione sanita-
tis necessarius fuerit, exhibendus est eis, etiam si
ipsi noluerint, quatenus per corporis salutis
confirmationem fortiores inueniantur in omni
Ordinis observationem. Si qui tamen hoc ex vitio,
vel frequentius quam oportet, quæserint, nequaquam
eius Maiorum prudentia annuat. Minorum
autem custodia sit vique in tertium diem
hoc modo: Qui minuendi sunt post Tertiam, vel
Quadragesimali tempore post Nonam minu-
antur. Die igitur illa, & nocte sequenti Officiis
interesse non compellantur: Psalmos tamen aliquot
cantare maneant. A Prima autem diei
secundi, vique ad Primam diei tertij, Officia
quidem audire non tamen facere constringantur. At
post Primam diei tertij, in Capitulum veniant,
& pro negligentia suis se accusantes, satisfactionis
sententiam suscipiant, & in ordinis viis exinde
redeant, vitæque in hanc horam pro facultate
domus largionibus, & valentioribus epulis
pasci, vel in domo infirmorum, vel in priuatis locis
sub Custodia permaneant, vlti quoque balneo

ram, si qua multitudo necessaria fuerit, non negetur.

De Senibus, & iisdem de Infirmit.

CAPVT XXV.

STATUAT & alia domus ubi Senes maneant: cum iam de frigiditate naturæ, & debilitate nimia, seruare communem Regulam non permittuntur. Hi ergo pro ætate, p[er] necessitate, & debilitate à Custodibus suis regantur, pascantur, & sustententur: qui neque iniuriarum, neque vigiliarum regulæ, sicut nec infirmi, subiacent; nec Officiis interesse compellantur, si nequeant; atramentum Psalms cantate, & orare moneantur. Quod si fuerint suppositi, sicut ibi Cappellani inter domusvrosque, ubi ipsi Milas, alisque Officia breuiata, si Priori placuerit, audiant.

De pueris & adolescentibus, qui nutriuntur.

CAPVT XXVI.

PVERI verò, & adolescentes qui in Congregatione Canonica nutriuntur, & erudiuntur, sub vno concilio, optimis deputati Magistris commorentur: à quibus sic arctissime constringantur, ut nemini eorum in aliqua parte diuertere, vel aliquid, sine Maioris custodia, liceat pergere. Qui omnes non solum discipuli, verum etiam Magistri deputentur Seniori probatissimo, qui eos nutrit, vel confabulationibus vacare nequaquam permittat, sed in bonis moribus instruat, in sancta conversatione nutriat, in cunctis Ecclesiasticis disciplinis erudiat, ut Ecclesiæ utilitatibus ipsi quandoque parere, & ad Ecclesiasticos gradus dignè valeant promoueri. Hi ergo semper Diuinis intersint Officiis, & in choro maioribus fratribus relictis assistant, & ibidem tempore sedendi in subseculis suis sedeant, cunctaque secundu[m] vltim & ordinem faciant. In Capitulo quoque cum Fratribus conueniant: sed inde ingredientes statim cum Seniore, & Magistris ad scholas properent, & quæ necessaria sunt, addiscere studeant. In Refectorio quoque, quique in parte, & in loco suo erecti coenam fratribus manducant ad mensam. In Dormitorio etiam cum fratribus dormiant: ita ut eorum

A lecti, maiorum lecti habeantur intermixti. In scholis itaque sint semper, cum silentium non teneret: Fratribus autem sub silentio manentibus in statuto loco claustrum sint sub Senioris, & Magistrorum sunt custodia, omni ordine pro possibilitate sua seruantes, & Diuinarum Officiorum disciplinis, ac sanctis lectionibus insistentes: attamen v[er]o que ad annos sexdecim iuniorum Regule non subiacent. In scholis item sint vique ad annos sexdecim: vel quousque Hymnor, Psalmos, Cantum, & secundum vltim Scripturam optime legere didicerint. Exinde autem de scholis educti, cum fratribus, secundum ordinem, qui in Congregatione admissi sunt, manent. Quod si Prior in quadam claustrum parte scholas teneri congruum vel necessarium viderit, hoc ipse, quod magis expedire cernitur, nisi fratribus contrarium fuerit, faciat.

Si quis artis Grammaticæ disciplina erudiri debeat.

CAPVT XXVII.

QUOD si Prior aliquos horum, vel etiam maiorum, attentiores in Dei seruitio, ac vera religione, & paratiores ad omnem obedientiam, & ordinis obseruationem, & ad adiuvandum fratres, ad discernendum prouidens, & fratrum animabus, ac corporibus utiliores esse in veritate perspexerit, & eos felicioris ingenij, & prudentioris consilij veraciter cognouerit, si ipse iudicauerit, contemptis libris corpibus, & fallacibus, ad Diuinas Scripturas discenda, & intelligenda, artis Grammaticæ disciplina eos erudiri præcipiat. In his itaque personarum nulla fiat acceptio, siue perfectio, nisi Ecclesiæ, vel animarum suarum utilitas aliter deprecet.

De laici literari in grandiori ætate suscepti.

CAPVT XXVIII.

SI quis Viros litteratos in grandiori ætate Fratres susceperint, & eos Prior post primum, vel secundum annum in eructandi disciplina scilicet laborare viderit, intelligi labore subleuato, eos ad alta adhibeat, quæ magis competant, & Fratribus sint utiliora.



Incipit Prologus libri tertij.



IS igitur de variis Canonicorum negotiis præmonstratis, Horarum quoque Canonicarum numerum, atque mysterium, quas Domino Spiritu afflati Sancti Patres instituerunt, sicut à Maioribus nostris didicimus, & vñs habet Ecclesiæ, pluresque alias necessarias Fratrum observationes, obedientiarum quoque locationes, ac locorum susceptiones prosequamur.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

- De septem Horis Canonicis antiquitus statutis, & de Prima nouo tempore adiuncta. Cap. I.
 De nocturnis Vigiliis. Cap. II.
 De Matutinis Laudibus. Cap. III.
 De Prima. Cap. IV.
 De Tertia, Sexta, & Nona. Cap. V.
 De Hora Vespertina. Cap. VI.
 De Completorio. Cap. VII.
 Vnde Horarum Officia consueverunt. Cap. VIII.
 Qua dicuntur Festa primata, qua popularia, & qua præcipua, qua sunt. Cap. IX.
 De ordine Lectionum totius anni. Cap. X.
 De ordine Missarum. Cap. XI.
 De Hora Collationis. Cap. XII.
 Quæ hora nocturnæ Vigiliæ agere debeamus. Cap. XIII.
 Quo ordine, vel tempore agantur Matutina, & cetera Hora. Cap. XIV.
 De his, qua in Capitulis agenda sunt, vel discenda. Cap. XV.
 De summo Festis in Capitulis nuntiandis, & de Confessione visibilis danda. Cap. XVI.
 De plurimâ Fratrum necessariis observationibus. Cap. XVII.
 Quid Prius super his, & consiliis debeat esse sollicitus. Cap. XVIII.
 De Præpositis. Cap. XIX.
 De minoribus Præpositis statuentis, seu Magistris, & de disciplina peccantium. Cap. XX.
 De Obedientia iunioribus, sine susceptionibus. Cap. XXI.
 De Sacrista. Cap. XXII.
 De Cantoribus. Cap. XXIII.
 De Cellarariis. Cap. XXIV.
 De Refectoriis, & Refectuariis. Cap. XXV.
 De Vestibulis. Cap. XXVI.
 De Procuratore rerum exteriorum. Cap. XXVII.
 De Custode rerum mobilium. Cap. XXVIII.
 De Negotiis Ecclesiæ. Cap. XXIX.
 De Obedientia Familiarium. Cap. XXX.
 De Clericis, & Poetis Canonicorum custodienda. Cap. XXXI.
 De colligendis beneficiis, & quibusque aduenientibus. Cap. XXXII.
 Quid absentibus Priore, & Præpositis, minores Præpositi vicem eorum supplere debeant.
 Cap. XXXIII.
 Quid ex his ad maiorem præceptorum observationem, & vite perpetuæ gaudia percipere quæ valeant.
 Cap. XXXIV.

De Septem horis Canonicis antiquitus statutis, & de Prima nouo tempore adiuncta.

CAP. I.

Psal. 138. SEPTem horas antiquitus statutas testatur David Psalmodigraphus, dicens, *Septies in die laudem dicit tibi, ut tot essent laudum exhibitiones in die, quot & ipsi dies.* Nec enim vetustas merebatur octiduo horæ habere celebrationem, quæ non dum mortuorum perennem meruerat habere resurrectionem. Has ergo septem Horas, id est Vigiliis Matutinis, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium, singulis diebus Canonici debent, antiquorum sequendi vestigia, deuotionis nimia celebrare. Primam quoque, licet nouo tempore sit statuta, non tamen debent minori

dequo

tionem venerari. Has itaque octo Horas Spiritus Sanctus per antiquos, & modernos Patres bene in Ecclesiis diebus singulis celebrari instituit; ut quia dies decuritione viginti quatuor horarum perficitur, singula tres horarum proprias laudes haberent, quarum exhibitione Trinitas sancta semper coelestetur, & nobis interior homo peccato cogitationis, locutionis, & actionis semper purificaretur, quod & ipse dignus Trinitati adinvenire mereretur. Quare ideo ad octonarium surgant, ut universalis Resurrectionis gaudium præstignent; in quod peccatis omnibus liberi ipsius Trinitatis mysterium plenissima cognitione videbimus, & exiade cum ipsa sint sine gaudebimus.

De nocturnis Vigiliis.
CAP. II.

Hæc igitur Horarum certis diebus ob certi causam (sunt mysteria) celebrari statuitur sunt. Vigiliae namque ideo in nocte aguntur, quia vultor Angelus nocte pertransiens, Ægyptiorum primogenita percussit, Israel em a dominatu eorum eripuit. Et Dominus Iesus Christus in nocte Iulioceum ludorum exit nequitie traditus. Christianus quoque populus in nocte Pasche principaliter baptizatus ab animarum morte eripitur. Ne ergo Ægyptiorum periculum, & ludorum nequitie mitteretur, neque Israeliticæ liberationis, & nostræ per baptismum, Dominice quoque traditionis horarum laudibus vacum relinquantur. Et cum Paulo & Sila nocturnæ laudis orationibus absoluerant; & ut vigilantes, si Dominus ea hora veniret, inveniamur, valde nobis opportunum est, ut nocturnis horis exurgentes, factis orationibus, & Divinis laudibus insistamus. Quod se fecisse testatur David, dicens: Memor fui in nocte nominis tui Domine. Et paulo post in eodem Psalmo: Media nocte surgebam ad confitendum tibi. Et Isaias: De nocte inquit, vigilas Spiritus meus ad te, Deus. Et Dominus ad nocturnas Vigiliis in Evangelio nos exhortans, dicit: Beati sunt servi illi, quos cum venerit Dominus, invenierit vigilantes. Et quod ipse verba confirmaret exemplis, testatur Evangelista: Iesus erat in oratione pernoctans.

De Martinis Laudibus.
CAP. III.

Martinæ autem laudis Officium, licet non a tempore primitus, & ut quidam ferunt, in Bethleemico Monasterio, ubi Dominus pro salute nostræ de Virgine natus est, statutum fuerit, tamen omnis Ecclesia consuetudinem cultus gratanter sumit, & solemniter celebrat: quod a sancto Spiritu non dubitatur factum, ut Hora illa, quam Dominus splendore suæ Resurrectionis perlustravit: & qua ostre gratia Lux, & Sol iustitiæ fidalibus ortus est, Divinis laudibus, & dignis semper excoletur Officiis. Nam & ideo Dominus quasi in fine noctis, & in exordio diei à mortuis resurgere voluit: ut nobis patienter ostenderet, quod per Resurrectionem eam, venturæ caligo noctis acciperet, & lux novitatis, ac gratiæ aditque felicitatis æternæ inveniret exordium. Hoc etiam tempore, testante B. Hieronymo, quando Iusti a morte quasi à sopore somni resurgentes, æternæ lucis, & felicitatis principia sicut sol fulgere incipiunt. Quod tempus, etiam

Tom. III.

A apud antiquos venerationi fuisse, testatur & ille vetas Psalmographus, dicens: In Matutinis meditabor in te, quia fuisti adiutor meus. Et illud: Præmentum oculi mei ad te dilectulo, ut mediterer eloquia tua. Et alibi: Repleti sumus misericordia tua. Et illud: Mane oratio mea perueniet te.

De Prima.
CAP. IV.

Prima verò, licet non tempore in Oriente apud Monasteria Palæstinorum primitus statuta, & iocunda: tamen quia omnis eam suscepit Ecclesia, pro eo quod à Spiritu sancto non dubitatur adiuncta, summa pariter devotione, & laudum exhibitione celebranda est. Quæ bene post Mattheum. Solis ortum agitur, ut hora illa, in qua primò mulieribus Christi Resurrectio per Angelos, acque per mulieres Apostolos nuntiata est, non sit Divinis laudibus, & dignis Officiis aliena. Et hoc factis videtur rationale, ut prima Hora diei Divinis Officiis, & sanctis orationibus debeamus insistere, quatenus & eo quod de tenebris ad lucem venimus, Deo gratias referamus: & ut ipse per totam diem coram, & corpora nostra in viam salutis, & iustitiæ dirigat, rogemus. Et quia omnis virtus, omnis sanctitas, omnis iustitia ad laudem, & honorem Dei, & in Iesu Christi nomine debet semper inchoari, recte diei, qua lucis operatio signatur, exordium laudibus Divinis debuit consecrari. Et notandum, quod Spiritus sanctus hanc Horam non per Apostolos, vel antiquiores Patres, non etiam per maiorem Ecclesiam voluit statui, sed novo tempore per subiectos Ecclesiæ filios statuendam, mira, piæque providentiæ referat, ut nobis videlicet innoteret, Spiritum Domini hanc tibi pietatem reservasse, ut per quoscunque, & quandoqueque inspirante eo aliquid rectum, & sanctum in Ecclesia statutum fuerit, non iam abiectione personarum, aut temporis novitate quicquam recedere audeat, sed a novem inspirantis, & statuentis Dei per hominem, diligenter amplectatur, & teneatur.

De Tertia, Sexta, & Nona.

CAP. V.

Horam Tertiam, Sextam, & Nonam Danielis etiam, & tres Pucros supplicationibus Domino devotissime, sacra testatur Historia, Quorum imitatione nos his Horis dignissimum est Divinis Officiis insistere, quatenus novo tempore, & ob aliorum causam mysteriorum, multò nobis sint celebriores. Denique Hora Tertiam sanctus Martinus, quia tertia est in Trinitate persona, sua detentione celeberrimam reddidit, & laudibus Divinis dignissimam fecit. In qua descensione tantum sancti Spiritus gratiam assidue asserant, ut omnium linguas omnes Apostoli loquerentur, & vnumquemque Apostolum quacunque vna lingua loquentem omnium linguarum præfatus diversitas simul intelligeret. Quatenus daretur intelligi, quod Spiritus Domini sub vniuersis Ecclesiæ gremio coniungeret, & vnit, quos superbia diaboli spiritus in tenebris adiectione diuiserat. Bene etiam Tertia Hora Spiritus sanctus descendit, quia tertio tempore Christus omnem mundum inuocavit, & suæ gratiæ luce perfudit. His etiam de causis Sanctorum Patrum auctoritates hanc nostram præ omnibus aliis ad Missas celebrandas statuit fore legitimam, in qua quia iterum per-

Exod. 9.

Act. 15.

Psal. 118.

Isai. 26.

Luc. 12.

Luc. 6.

S. Hieron.

principalis vocabali, in quadam serē pati celebra-
tione Officiorum addere placuit.

De Ordine Lectionum totius Anni.

CAPVT X.

IN Septuagesima ponunt Epitacium vsque quina-
tum decimum diem ante Pascha. Quindecima
die ante Pascha ponunt Hieremiam vsque in Can-
nam Domini. In Cena Domini legunt tres Le-
ctiones de Lamentatione Hieremiz: Quomodo sedet
sola ciuitas: & tres de Tractatu S. Augustini in
Psalmo sexagesimo tertio: Exaudi Deus orationem
meam cum deprecor: tres de Apostolo, vbi ait ad
Corinthios: Conuenientibus vobis in vnum, Se-
cunda: Similiter postquam cœnauit, Tertia: De spiri-
tualibus autem nolimus ignorare, fratres. In Pa-
salceue tres de Lamentatione Hieremiz, & tres de
Tractatu S. Augustini in Psalmo sexagesimo ter-
tio: & tres de Apostolo, vbi ait in Epistola ad He-
braeos: Festinus ingredi. Secunda lectio: Omnis
tiamque Pontifex: Tertia lectio: De quo nobis
grandis est sermo. In Sabbato sancto tres de La-
mentatione, & tres de Tractatu S. Augustini, &
tres de Apostolo, vbi ait in Epistola ad Hebraeos:
Christus assilens Pontifex. In Pascha Domini Ho-
milias ad ipsum diem pertinentes. Intra hebdoma-
dam Homilias. In Octauis Pasche ponunt Actus
Apostolorum, & Epistolas Canonicas, & Apocaly-
ptum vsque in Octauas Pentecostes. In Octauas Pen-
tecostes ponunt Regum, & Paralipomenon vsque
ad Kalendas Augusti. In Dominica prima mensis
Augusti ponunt Salomonem vsque ad Kalendas
Septembris. In Dominica prima Septembris ponunt
Iob vsque in medium Septembris: ibi ponunt
Tobiam, Iudith, & Hester, & Eldram vs-
que ad Kalendas Octobris. In Dominica prima men-
sis Octob. ponunt Librū Machabæorum vsque ad
Kalendas Nouembris: Hinc ponunt Ezechiel, &
Daniel, & minores Prophetas vsque in Adventum
Domini. Dominica prima de Adventu ponunt
Isaiam vsque in Natalem Domini. In Vigiliis Na-
talis Domini legunt tres lectiones Isaiæ: Primo
tempore, Consolamini, Consurge. Deinde Ser-
mones, & Homilias ad ipsum diem pertinentes.
In Festiuitate Sancti Stephani, Sancti Ioannis,
Sanctorum Innocentium, Sancti Siluestri, Ser-
mones ad eorū dies pertinentes. In Octaua Do-
mini Homilias de ipso die. In Dominica prima
post Natalem ponunt Epistolas Pauli vsque in Se-
ptuagesimam. In Epiphania Lectiones tres Isaiæ,
Omnes scitantes, Surge, Gaudent. Deinde le-
gantur Sermones, vel Homilias eidem diei per-
tinentes.

De Ordine Missarum.

CAPVT XL

Legitima Hora Missarum est Tertia, atque No-
na. In omnibus namque legitimis ieiuniis
Missæ hora Nona, ceteris verò diebus hora Ter-
tia, secundum vsum, & ordinem celebranda est.
Nam quod post Nocturnas Dominicæ Nationis
Vigilias, & quod Sabbato Sancto in exordio Pas-
chalis noctis, & quod diebus Dominicis, ac malo-
ribus Festis, quodque diebus Ferialibus mane pro
Defunctis ante Primam, vel post Primam, & quod
quandoque legitimis ieiuniis mane, vel apud quos-
dam hora Tertia canatur, ob certe necessitati,

vel mysterij causam, fieri non dubitant. Aliis au-
tem Horis, licet Missa non intentionatur in Canoni-
bus statuta, vñs tamen Ecclesiæ habet, Missam ab
ortu Solis vsque ad Tertiam, & à Nona vsque ad
Vesperam posse pro necessitate celebrari. Diebus
ergo Dominicis, & Summis Festis propriæ, quæ
habentur Missæ, cantari debebant. In Festis verò
principis popularibus, & priuatis, si propriæ ha-
bentur Missæ, canentur: si verò propriæ non ha-
bentur, de communi consuetudine dicatur. In le-
gitimis quoque ieiuniis propriæ habentur Missæ,
quas cantare debemus, exceptis paucis Vigiliis, in
quibus de communi consuetudine Missæ cantantur.
Infra Octauas etiam Summorum, siue ut quibus-
dam placet, principiorum Festorum Missas de eis-
dem Festis plurimorum vñs assueuerat agendas. In
hebdomada tamen Pasche, & Pentecostes pro-
priæ, quæ habentur Missæ, canentur: ceteris ve-
rò diebus dicatur Missa præcedentis Dominicæ,
tamen si Feria Quarta, aut Sexta habentur pro-
priæ Missæ, vel Epistolæ, aut Euangelia dicantur.
Missam quoque pro Defunctis mane vestra Con-
uentui semper fore dicendam statuitis, exceptis
Dominicis, & Festis in nouem Lectionibus cele-
brandis, & diebus inter Octauas summorum Festo-
rum conclusis. Præter hæc in omnibus summis Fe-
stis, & in illis principis, de quibus dixi Missæ ha-
bentur, mane ante Primam Missam in Conuentu
cantandam statuitis. Verum in aliis principis, con-
ditiſque populatibus Festis, ac diebus Dominicis,
ac legitimis ieiuniis, Missam his astantibus Cle-
ricis, vel Laicis, qui ex qualibet causa Hora Ter-
tia, vel Nona ad Missam non possunt occurrere,
canendam disposuisti. Missæ igitur omnes, quas
in Conaceto decreuisti esse dicendas, si facultas
suppetat, semper cum Officiis suis secundum
vñm, & ordinem Ecclesiæ, ac temporis congruen-
tiam, Diacono, & Subdiacono ministrantibus de-
cantentur.

De Hora Collationis.

CAPVT XII.

Hora Collationis, cum dies longi sunt, & non
des breues circa Solstitium æstiuale, agatur
temperius, id est, Solis adhuc radio apparentes. Cum
verò dierum breuitas noctes secerit longiores, aga-
tur tardius, id est, cum Lux diei temerata legendi fa-
cultatem tollere ceperit: Quæ tantum Hora ordi-
natim augeatur, & minuat, id est, secundum aug-
mentum, vel decrementum dierum, ac noctium.
Verum quando mandatum agendum est, & quando
aliqua præcellens solemnitas imminet, in qua tem-
pestius solito surgendum sit, ipsa Collationis ho-
ra solito agatur temperius.

Quæ Hora nobis Vigiliis agere debeamus.

CAPVT XIII.

Omni tempore in quantum seruari potest,
diebus Ferialibus, transactis duobus par-
tibus noctis, tertia adhuc restante ad Vigiliantium
Officia peragenda surgendum est. In diebus au-
tem Dominicis, aliisque Solemnibus pro vñs, pro
modo quoque, & quantitate Officiorum surgen-
dum est: quatenus omni die Festiua, & Feriali tem-
pore, suo cuncta Diuina Officia modo debito, per-
agi valeant. Æstiuo tamen tempore pro paruitate
noctium Lectiones in nocturnis Vigiliis breuiande
sunt: Hyemali verò pro eorū longitudine Lectiones

Prolongandas censemus, nisi quandoque pro inopportabili nimietate frigoris breuientur.

Quo ordine, vel tempore agantur Matutina, & cetera Hora.

CAPVT XIV.

Precibus autem Vigiliis omni tempore, casto, si liceat, signo, Matutinae laudis agantur Officia. Prima verò, Tertia, Sexta, Nona, Vespera, & Completorium pro vsu & ordine competentibus horis, per singulos dies gerantur, & temporaria tamen ut in his, & in omnibus semper eorum, quae instant, necessitas dierum quoque, & officiorum quantitas prospiciatur & qualitas.

De his, quae in Capitulo agenda sunt, vel dicenda.

CAPVT XV.

Cum Fratres post Primam, in Capitulo manserint, Lector perita benedictione, Mensuram, statem Lonam, Feriam sequentis diei & Festa more solito pronunciet. Quibus pronuntiatis Fratres confurgant, & huius solitis eiusdem horae versiculis, iterum sedant, & lectionem de Canonica Vitae institutionibus, siue de Festo eiusdem diei, si summo, vel praecipuo fuerit, audiant. Quae finita, lectiones, & responsoria sequentis diei Lector singulis fratribus assignans, pronunciet. Deinde Prior perita benedictione ad fratres, dicat quicquid necessarium viderit, vel in exhortandis animabus, vel in ipsius Ecclesiae rebus locandis, aut aliquibus Canonici negotiis pertractandis nulli quae ibi, excepto Priori & Praeposito, loqui praesumat, nisi iussus, aut interrogatus, siue erectus. Et eum vbi loquatur, ceteri taceant, & loquentis verba ad finem vsque intendant. Si quis autem fratrem suum in sancta professione transgressionis culpam incurrit cognouerit, regulari more ex charitate coniungens, humiliter proferens, dicat Ille Frater nollet contra Ordinem fecit, cuius vocem accusari mox sequatur erectio, in mediumque accessio; tum ille culpa eius nominatim expreisa sedeat: ille verò terce prostratus dicat mea culpa, peccavi. Et Fratres respondeant, parcat tibi Deus; quod ille se exigit, iterum quo prostratus, atque eadem proferens tandem faciat, donec Prior eum stare precipiat, & sementiam satisfactionis inueniat, certamque ei horam, vel diem assignet, quae ipse iniunctionis debitum perficere debeat. Haec autem eadem fieri post Nonam, si in Capitulum conueniatur, non interdiximus, cum Prior placuerit. Hunc itaque modum satisfactionis accusati, vel per se confessi, semper tenere debeant.

De Summis Festis in Capitulo nuntiandis, & de Censuris, ac Reuisionem recipiendam.

CAPVT XVI.

Summa autem Festa cum venerint, quinto, vel quarto antea die, peractis prius omnibus, quae in Capitulo gerenda mane post Primam iam scriptissimus, quidam de Fratribus, cui Prior intuerit, accedat in medium, & perita benedictione dicat Quinto, vel quarto die proximo futuro, Fratres charissimi, illam Festiuitatem Domini nostri Iesu Christi celebraturi, sanctificamini, & estote parati. Tu autem Domine, &c. Fratribus itaque

A mediocri voce, Deo gratias respondens, subiungat idem Lector secundum quod a Praeposito statutum fuerit; qui Fratres Inuitatorium, Lectiones, Responsoria, & quaeque alia in Officiis necessaria, dicere, cantare, vel legere debeant. Quibus pronuntiatis fiat omnium excessuum patens Confessio, quam penitentia, & satisfactio sequatur iniunctio, ante Festi eiusdem celebrationem, si fieri poterit, implenda. Si quis tamen aliquid prius confiteri voluerit, contestetur Priori, siue Praeposito per Priorem ad hoc Officium deputatis. Remissionem quoque Fratres sibi inuicem, & omnibus absentibus, qui ostendere voto, & absolutione, quae possunt, exhibeant. Quid satis esset laudabile, & Ordini congruens, si etiam in singulis Sabbatis, & praecipuorum Festorum Vigiliis haret. Cantantur igitur, & lectantur, his, vel aliis diebus quibuslibet, quae cantanda sunt, & legenda, praueant: etsi necesse sit aliquid in his querrere, ceterae personae à Priore designentur, à quibus licita hora hoc exquirere debeant; quique id eis familiariter, & studiosè exhibeant.

De plurimis Fratrum Orationibus, & Obseruationibus.

CAPVT XVII.

De rebus verò Orationibus nocte ante Vigiliis, mane ante Primam, feto post Completorium: & de Precibus post Matutinas, & Vesperas agendis: de Canticis Graduum dicendis: de Matutinis quoque, & Vesperis Sanctorem: de Horis Sanctae Mariae, si frater a deuotio habeat: de Vigiliis Matutinis, Missis, & Vesperis pro Defunctis exhibendis: de Psalmis penitentialibus mane dicendis: de aliis Psalmis post Horas exaudendis: de Ordine praeterea iocandi Ecclesiam, vel Capitulum, & exaudi: de Ordine eundem standi, loquendi, vel sileandi in claustris: de Ordine communiter dormiendi, & surgendi, communiter edendi, & potandi: de praeparatione ministrii, qui ad Missam seruituti sunt: de lanandis manibus, & capitibus petinandis: de lignis tangendis, & tabulis: de significandis Horis Dominis: horis quoque Collationis, & Refectionis: de Vicaria fratrum summatione: de Ordine Dominicalium, vel quarumcumque Processionum: postmodò de omnibus intra Ecclesiam, & Fratrum Officinas agendis, quaecumque necessaria sunt, & ordo, vel institutio insinuetur Maiorum.

Quid Prior super his omnibus debet esse sollicitus.

CAPVT XVIII.

Cum sit Prioris proprium cuncta interim, & exteriora per se, & per alios semper inquirere, inquisita perspicere subtiliter discutere, discutat sapienter tractare, statuenda statuere, facienda imperare, vitanda negare, quid cuique congruat: loquel singulis, prout opus fuerit, sumministrare: corrigenda quaeque sapienter corrigere, peccantibus pro modo culpa, modum etiam satisfactionis inungere: ut nec asperitas quemquam ab emendatione terat, & lenitas nimietas neminem inuoluat solari, & si foris aliquando necesse sit, asperitatem monstrare, intus tamen in animo semper serare humilitatem. Lectioni cum sibi vacat, insistere, orationibus incumbere, fratres in vnum collectos sus-

Quorum Scripturarum saepe fluens iugare: de A
vita, & moribus Clericorum, & proprii Ordini,
oblatione frequenter instruire, virtutes, &
exempla Sanctorum eis admittendum proponere
peccantes purgare supplicio enumerandi: terree
bene agentes ad desideria percipiendae felicitatis
accendere, singulis quibusque aduenientibus pro
suis necessitatibus, & personarum qualitate, si fa-
cultas suppetat, subministrare: postremo Cō-
fratrum omnium animarum, & corporum vigi-
lanti studio curam gerere, & omnes res Ecclesiae,
mobiles, & immobiles, spirituales, & corporales
custodire, regere, &que disponere, & cunctis
conctis necessitudines, & congruentias subimple-
re. Et cum vnus homo tanta portare non possit,
necesse est vt sub ipso aliorum lauantur perso-
nae, quibus onera diuisa portari, & omnia neces-
saria congruenter fieri valeant. Siquidem Moyses
cum totis Israelis onus regimini portare non pos-
set, consilio etiam incircumcisi hominis, viros ex
omni Israel prudentes elegit, quos super populum
Tribunos, Centuriones, Quingagenarios, &
Decanos ad finendas lites, & disceptationes tol-
lendas constituit, maiora sibi tantummodò finen-
da referuans. Hoc ergo charissimi exemplo com-
mota in Prioris auxilium ex prudentioribus Viris
personas prudentium eligendas statuit: qui oera
singula interiora, atque exteriora ad animarum, &
corporum necessitatem supplicant, ad ordinem
quoque obseruandam, peruenientia leuius dant
poterant.

De Praeposito.

CAPVT XIX.

E Ligendum itaque de Confratribus virum
vnum censuisti, Fratres charissimi, qui sit vo-
lontate putas; sermone discretus, actione sanctus,
ordinis scientia & obseruatione praelatus, & si
sine ipso, diuinarum Scripturarum sufficienter
imbutus notitia; quem patientiae virtus, charitatis
dilectio, vitae quoque peroruet Religio; qui cae-
teris sub Priore Praepositus, Praelatiois suae in ge-
rendis officiis, infratribus regendis, & custodiendis,
in ordine seruando, & Regula peragilem ge-
rat custodiam. Hic ergo Officiorum qualitatem,
vsum, & ordinem, singulaeque varietates Fratres
edoceat; hic solita Officia designati in tabulis, le-
cundum vsum, & ordinem, postmodum in Capitu-
lo coram Fratribus pronuntianda praecipiat;
pulmenta quoque Fratribus praeparanda, & quae-
que illis apponenda coram Hebdomadariis, &
Cellario statum. Velimemus autem, & calciamen-
ta oc dari differantur tempore necessario studeat,
singulorum quoque Obsequia intus & foris, si
iussu regantur, regulariter impleantur, praeui-
deat. Omnium ergo interiorum, & exteriorum
curam sub Priore consilio, & iussione habeat: &
quaeque necessaria sunt, ipso absente dicat, &
faciat; maioribus tamen negotiis Prioris iudicio
referuatis; cetera autem omnia huius officio pec-
tinentia, & hic ominatim non expressa, vix ipse,
& ordo edoceat. In quibus omnibus sic sui vtatur
iure regimini, vt Dominus iustitiae premium coo-
sequatur gloria.

De minoribus Praepositis statuendis, seu Magistris,
& discipulis peccantibus.

CAP. XX.

Statuit quoque praeter hunc Prior sub ipso ad
Fratrum custodiam, & alios Magistros, tunc
Praepositos, si necessarium viderit, quibus singulos
proprium locum assignet in Claustro, ubi ipsi resi-
dentes, Fratres sibi commissis hinc inde statutos
in bono nutrant, in sanctis moribus instruant, &
eos Lectionibus, Hymnis, Canticis, aliisque
Ecclesiasticis doctrinis, vtilitatibus incumbere, in
loco stare, & proprium Ordinem seruare compell-
lant, & a suis oculis nullatenus eos sine certa ne-
cessitatis causa separari, vel abire permittant. Pos-
tremo eos oco solum ab opere perueritatis, &
malitiae, sed ab vso otiose loquacitatis immones
custodiant, & in omni religione sanctitatis, & ho-
nestae grauitatis perfectos exhibeat. Quibus, si qua
necessaria fore preceperint, hoc Priori, siue Prae-
posito innotescant, quatenus si facultas suppetat,
eorum omnis impletur obsequio dilatione neceditas.
Si quos autem de sibi commissis vagos, vel otio-
aut inutili loquacitate vacantes, vel ordinem pro-
prium seruare oolentes, vel suis Praelatis inobe-
dientes esse perspexerint; & eos senel, bis, & ter
commonitos emendare nequixerint, tunc ipsos
corrigendos Praeposito adpraesentent. Quos ite-
m Praepositus senel, bis, & ter commonitos,
si nequaquam emendare potuerit, coram Fra-
tribus in Capitulo reprecietur. Quid si hec nec
per Priorem correxerint, omnibus opponatur,
& ab omnibus iniuriatur; postremo fraterno
confortio, & communionem priuari, ieiunium ma-
cerentur: & si personarum patitur qualitas,
verberentur. Si vero nec sic emendauerint, car-
cerem ieiunium longis castigandi retrahantur, vel
maioris Ecclesiae, siue Episcopi iudicio dimit-
tantur. Hi ergo, qui dimissi, vel in carcerem retru-
si fuerint, aut clam per se recesserint, si quando
penitentia ducti satisfactionem promiserint, &
veniam postulantem impetrauerint, primo qui-
dem per longum probentur exterioris, & si vere
apparuerint poenitentes, in infimo saltem loco
quoadque suscipiantur interioris. Hunc modum
correctionis, Fratres charissimi, non solum in
Clericis, verum etiam in Professis Laicis tenen-
dam, vestra charitas censuit.

De Obediencia sententibus, seu suscipientibus.

CAP. XXI.

Qui vero Obedienciae Domos pro Fratrum
utilitate, atque seruicio susceperint, sub
Prioris, & Praepositi cura, ac potestate perma-
neant. Et quicquid eis, ipsi, vel ipsi absentibus,
alij Praelati suppletores vices eorum mandauerint,
sine dilacione obsequant, & impleant. Si
quid autem admiserint, secundum Prioris ius-
sum, & Ordinis vsum, ac culpe modum satis-
faciant. Qui vero superbi, aut negligentes,
aut avari, seu prodigi; sustinentes, aut fores,
vel quoquo modo rei Dominicae vastatores
inuenti fuerint, aut sibi praesidentium mandata
contempserint, vel aliquid alicui, quod dare de-
buerant, ex odio subtraxerint, vel quicquid contra
vsum, & ordinem gratiae singularis amore, quod
non erat opportunum tradiderint, Prior eos a suis

Officiis temerare, & iniuncta illis penitentia, & satisfactiois sententia, alios in eorum locis subroget, qui hanc vigilantiâ, puritâque peragentes, Christo, & Confratribus suis fideliter administrent. Ad potrigenda igitur singulis Fratribus intus necessaria, quidam ex valentioribus, & prudentioribus Fratribus eligant viros, quorum unus Sacrarium, alter Cameram, tertius Cellarium, quartus Refectorium, quintus Vestiarium regenda, ac custodienda suscipiant. Quicumque ergo ad aliquam harum, vel similiam Obedientiâ suscipiendam accesserit, veniat in medium Capituli, & profectus incipiat Psalmum, *Domine ad adiuuandum meum intrade*; quem cum Fratres complerint, cum Oratione Dominica, & Capitulis, atque Oratione competenti iungat, & genibus flexis suscipiat de manu Prioris Regulam, vel alium libellum, sic dicentes: Nos huius Obedientiâ curam, atque laborem ad salutem anime tue, in penitentiam, & remissionem peccatorum tuorum ex Fratrum consensu, pro charitate te ferre precipimus. Et exinde quoque Obedientiâ curam summa industria, prudentia, & consilio gerat, atque perficiat. Quibus vero hæc tales Obedientiâ pro aliqua officia auferantur, vel qui ab eis voluntate Prioris subleuantur, profecti in medio accenseat se super omnibus, quæ in his subministrandis admiserunt, incipientque Psalmum quinquagesimum, quem dum Fratres perfecterint, cum Oratione Dominica, & Capitulis, atque Oratione competenti assurgant, & quantitatem penitentia, quam Prior minuxerit, hilari animo suscipiant, & susceptam intra iustum tempus perficiant.

De Sacristia.

CAP. XXII.

AD Sacristiâ igitur obedientiam Otatorium, Sacrarium, Armarium, & omnia quæ in eis faciendâ sunt, vel reponendâ, cunctaque necessaria, vel congruentia, pertineant. Hic ergo Otatorium pro viis, & ordine munda, illuminet, custodiat, & competenti Hora claudat, atque aperiat, nihilque ibi indecens agat, aut recondat, vel agat, nisi recondi permittat: dicente Domino: *Domus mea, domus orationis vocabitur*. Olæum autem Sanctum, Corpus Domini, Caphas cum Sanctorum Reliquiis, in Ecclesiis post se consistere, nemo dubitat. Aliquoque minuta, si Ecclesiastica, & nihil indecorum præbentia, & Diuinis obsequiis quotidie necessaria esse non reprobamus, si fieri potest, semper Sacristia custodiatur, ut nulli inde exeundi, aut intrandi locus pateat, nisi quis Orationis, aut Deuotionis causa, vel offerendæ oblationis, aut Eucharistiæ sumenda, seu Fratrum inter Clericorum percipiendæ humiliter intare quaesierit. Ad Missarum vero solemnium Presbyter ante Osium Chori populorum oblationes suscipiat: ibique eis Domini Corporis, ac Sanguinis mysterium tradat. Quod si populus necessarius fuerit, & ad Altare accedere voluerit, non prohibeatur. Verùm Clerici adhuc in Choro residentibus, ad Altare mulieribus adiutus, si fieri potest, non concedatur. Quicquid ergo in Cera, Oleo, & Incenso, aut Vestibus ad vsum Altarium, vel ministrantium necessarium fuerit oblatum, Sacristia ad supplendam obedientiæ suæ necessitatem, in Sacrario reponenda suscipiat. Altarium aeternum, vel Altaribus

ministratum, vestimenta, ornamenta, cunctaque prout Ecclesiæ vtilitatis in Sacrario tenentur clausa, atque recondita: quæ quodam partem diebus certis, partim singulis hora fixata, sicut necessarium fuerit, & ordo, atque vius populi ceciderit, à Sacrista ministrantibus, aliisque Fratribus his opus habentibus assignentur, quæ explevis Officiis cuncta subtiliter requisiis, denique suscipiat reponenda. Præter hæc, libros quoque Sacristia sub sui custodia clausa in Armario habeat, & quos in Ecclesiâ Fratribus in Officiis necessarios scietur, ipse apponat, ipse denique reponat. Quos vero in Claustro Fratribus nouarum opportunitas, ponat in loco statuto, de quo Fratres quos voluerint libros accipiant, & in quo post horam eos reponere debeant, à Sacrista item suscipiendos, & recondendos. Quicquid ergo ad libros scribendos seu aptandos, vel reparandos necessarium fuerit, apud se Sacristia habeat, ut, & qui non habuerint libri, fieri: & qui habentur, aptari, seu reparari semper valeant. Sit deat præterea Sacristia summo perge, ut Horas Canonicas ram in die, quàm in nocte sic discretè secundum vsum, & ordinem, & Prælatorum arbitrium, pro temporis qualitate, pro diei celebritate, pro Officii quantitate significet, ut omnia necessaria congruenter fieri valeant. Hic etiam Dormitorium iurimandi, Claustri munda, & Capituli, & omnia mandatis agenda necessaria consecrandi curam habere debet. Hæc igitur omnia Sacristia prouideat, & quæque his, vel in his necessaria vsum, vel ordo, aut maiorum documenta monstrauent, summa semper industria tempore suo sapienter efficiat, quæ cuncta si Sacristia solus portare nequiverit, adiutores ei Prior dare debet, per quos eas onera diuina leuius cuncta portari valeant, & impleti.

De Camerario.

CAP. XXIII.

Cameralis itaque habet loca firma clausione munita, opportuna oblia, & fenestras, unde his, qui intus, vel foris sunt, necessaria ministrantur, habentis: ubi autem, argentum, ferrum, æs, omniaque metalla, & vniuersa numismata vdecunque aduenientia, & cuncta, quæ sunt, corporeis officiis interiorum, & exteriorum ex his necessaria fieri, omniaque vasa manualia, lapidea, fœdilia, & lignea, interioribus item, & exterioribus officiis deputanda, plura, & si fieri potest, multiplicia teneantur recondita. Omnia igitur horum quicumque Fratribus ad peragenda sua officia intus, vel foris necessaria fuerint, omni procul dilatione, ac murmuratione remota, libere Camerarius præbeat, vel petescim, si oporteat quotidianis vibus relinquenda, vel si necesse non est, iterum ad se, explevis operibus, reducenda. Quæcumque autem de rebus sibi commissis quotidianis vibus intus, vel foris necessaria fuerint, sic distribuantur ab eo, ut iam ad ipsorum custodiam, quibus dantur, pertineant, quæ vetustate consumpta cum noua iterum dantur, Cameratio, si sint vilia restituantur, vel reparanda, vel ad aliquem vsum habenda, ne de rebus Ecclesiæ, quod prodesse potest, aliquid pereat. Quod si qua fuerint perdata, vel casu fracta, & non reparata, pro his alia tribuantur, verùm si, quorum culpa fracta, aut perdata fuerint, secun-

Psal. 61.

Matth. 21.

admodum Priores iudicium, digna satisfactioe puni-
teant. Si quid autem in aliqua Obsequia defuerit,
iste h. habeat, vel habere valeat, aut dato, aut
pretio supplere debeat. Camerarius igitur cuncta
sibi pertinentia interioribus, & exterioribus
officiis necessaria, vel propriis expensis facta, vel
pretio comparata semper habere se studeat, quare-
nus nullo inquam tempore cuiusquam occasione
necessarii à la Ordinis obsequatione, & Divini
cultus seruicio Fratres se subtrahere valeant.

De Cellariis.

CAP. XXIV.

Sint & Cellaria inera Claustrii moria consuetu-
da, Refectorio, Coquina, & Pistrino in quan-
tum fieri potest, propinqua, ubi Fractum cuncta
esui, vel potui necessaria sub clauis reposita ma-
neant, cum omnibus vasis, & utensilibus, quae
sunt his tependendis, ac preparandis necessaria.
Talis itaque à Praelatis eligatur Cellarius, qui
sit vir prudens, charitatis, humilitate, & patientia
plenissimus, non avarus, non prodigus, non
vinolentus, non exanimus, non superbus, non
tardus, sed moribus honestus, ac Deum timens,
vitia carens, virtutibus harenis iusto ne largior,
nec tenacior, qui stipendia Fratrum fideliter ser-
uet, & cura vigilanti dispolet, qui nec verborum
asperitate, vel tarditate, nec rei dande inoia-
tione, vel dilatione, nec turbidi vultus ostensione,
Fratres in admittendo conturbet. Omnibus
ergo dulcis appareat, & quosque ad se venien-
tes benignè suscipiat, & cuique, prout opus vide-
bitur, subministrat. Eos vero, quorum necessitas in-
equit satisfacere, dulcium verborum consolatione
studeat refutare. De iohannis etiam sit sibi cura
non modica, ut quicquid eis ab illorum Custodi-
bus petitur, si habeat, vel habere valeat, sub
festinatione isubuat. & si cetera ad hoc petita
statuta non fuerit, coquis precipiat, vi pro velle, &
ocessitate Infirmarium, & Custodum iussione
hoc celeriter, & apertissime preparant. Coquina
ergo, & Pistrinum sibi inuicem sine contigua, &
Refectorio propinqua: & cum omnibus vasis, &
utensilibus suis sub Cellarii custodia deputata.
Iniungendum igitur est à Praelatis, Coquis, atque
Pistrinibus, ut ipsi per omnia Cellario obediant,
& ei de omnibus rebus sibi commissis rationem
reddant: à quo etiam quaecunque sibi necessaria
exigant, atque accipiant. Cellarius itaque si-
quentes eos moncat, & artis suae officia diligenter
edocet, ipsique abundantet elaboret ostendere,
quoniam grauis culpa sit res Ecclesiae per negligentiam
petdere, seu furtim, quod omnino nequissimum
est, diripere. Coqui autem penigili cura omnia,
quae Fratrum esui sunt necessaria, preparant, &
ea mundissime, & accuratissime petagant pro
lusu Cellarii, & Fratris Hebdomadarij. Cellari-
us itaque, cui hae omnia commissae sunt, vasa,
armata, vel utensilia Pistrini, Coquinae, & Cel-
larii si perdantur, aut frangantur, seu veterascent,
restaurare, & ionuare per Camerarium, repe-
rare etiam per seipsum, si poterit, studeat. Coqui
igitur, & Pistrinotes propria loca Pistrino, & Coqui-
nae contigua habeant: ubi de officio suis alteru-
trum se iugeat, & ubi simul manducent, ac ma-
neant, & cuncta ad se pertinentia petragant.

De Refectorio, & Refectuaris.

CAP. XXV.

Refectotium quoque, Fratrum de putetur eni-
tam, qui ad ouatores suscipiat, susceptores di-
ligentissime cura custodiat. Fiant ergo, & habeantur
in Refectotio, & circa Refectotium omnia
quaeunque Fratribus comestoribus, vel potatibus
pro vsu, & Regulari ordine vestra conuersationis
esse opportuna noscuntur. Quae omnia, & quibus
omnibus necessaria Refectotiaris studiose curare,
& diligenter hora congruenti exhibere debebit.
Refectotiaris itaque summopere studeat, ut nihil
in Refectotio iodeceus, nibique stomachis Fra-
trum notum appareat, sed frequenter munditium,
& deoet petragatum fratres semper inueniant.
Ipse quoque mensas congruenti hora aperiat, &
panis, ac vini à Cellario suscepti debitam men-
suram, ceteraque Fratribus io manducando ne-
cessaria locis singulorum apponat: & omnia, quae
ibi sunt opportuna, pro via, & ordine diligenter
faciat. Qui omnia, quae vel veterascent, vel cala
aliquo perdantur, seu frangantur, a Vestitario, &
Camerario innotari, vel restituti semper exigat,
vetera, vel fracta illa cuncta restituat.

De Vestitariis.

CAP. XXVI.

Ordinetur & praefer illis de Fratribus Vestit-
ariis, qui super Fratrum calthemotus, & cal-
ceramentis, ac lectualibus summam semper diligen-
tiam habeat. Hic itaque in tra Claustrii moria, lo-
ca habeat moritione secusa, ubi linum, vel lana,
panoi, pelles, & coria, vestimenta, & calce-
amenta, nec non & Fratrum lectalia, & quaeun-
que hia aptandis faciendis, & separandis sunt ne-
cessaria, aliaque his congruentis salutis, & securi-
tatis, & conseruari valeant. Ad hae ergo petu-
neat horum, quando reperiatur possunt, reparatio,
& cum innouanda sunt, omoloni innouatio. Hic
etiam omnis, qui abluenda corporibus, vel lau-
uandis, aut tendendis, seu radendis Fratribus, &
quaeunque curandis eis in medicina, vel medica-
mentis sunt opportuna, si facultas suppetit, apud
se habeat, ut Fratres hae omnia, cum ocellatium
fuerit, preparata inueniant. Huic Prior vnum, vel
plures adiutores, si necesse sit, tribuat, cum quibus
vestimenta, & calceramenta Fratrum frequenter
exentiat, quicque Lectis eorum singulis quibusque
diebus coaptandis studeant: quicque cum Fratres
mutantur, mutatoria diligenter, in Vestitatio de-
portent condenda, hora statuta ad abluendum lau-
uandis danda, & loca item suscipienda, & in
Vestitatio recondenda: & tempore mutandi singula
singulorum lectis apponenda. Quibus singula
vestimenta singulorum nomina actuali opere in-
scribere studeat, ut quicque vestis sibi propria as-
signetur, non alias suscipiat. His quoque Obedi-
entia statuta interior, & ea quae foris sunt, Prior dis-
ponere studeat, ut in nullo Ecclesiae suum cerum
patiarur detrimenta: & omnia, quae foris ocella-
tia sunt, congruenter fieri valeant.

De Procuratore rerum exteriorum.

CAPVT XXVII.

STatuitur itaque Vir strenuus ex fidelis Ecclesie familia, qui subtiliter, & prudenter omnem Ecclesie possessionem in aquis, & paludibus, si habentur, in silvis, pratis, vineis, & terris regat atque procurat: & si fieri poterit, quot sint coloni, vel possessores, & quid quisque quantumque possidet: & quid quisque quantumque, & quando Ecclesie reddere debeat, memoriter agnoscit: vel scriptum apud se, ne obliuioni tradatur, habeat: omniaque, quae super his sunt necessaria, per se, & villicos, ac luccutores se sciat, & sub consilio Prioris ordinat, utque perficiat. Locaciones autem rerum immobilium, Procuratore consultius ordinaue, consuetudinis Fratribus, per Priorem sunt, si earum Ordinatio iustis, & utiliter facta fuerit. Hic igitur chartas possessionum in loco munitionis per aliquem Fratrum, cui Prior iniunxerit, custodias frequenter legat, vel audiat, ut ex his locaciones, & redditus possessionum agnoscat, ne obliuioni ineria suarum rerum detrimentum patiantur Ecclesie.

De custodia rerum mobilium.

CAPVT XXVIII.

STatuitur & aliis fidelissimis laicis, qui summam curam gerat super omnibus rebus vsui Fratrum necessariis, & vniuersis asmentis, eorumque pastori bus atque nutitiis, ut ipse eis quaecunque sunt iubenda, iubeat statuta statuat, requirere, & eorum in omnibus cultos, & rector prouidat fiat. Postremo quaecunque singulis quibusque armentis, & bestis fuerint opportuna, ista cura peragili impleat: & quaeque horum custodias necessaria per se, vel per alios exhibeat. Quicquid igitur de hac, vel de aliis Obsequiis fructuum, vel pretiosum, vel cuiusquam rei Fratrum vsui oportuerit exequi vel haberi contigerit, illis deat seruandum, vel expondendum, ad quorum Obsequiis noscitur concedendum. Sic etiam omnia omnibus necessaria ab illis sunt exquirenda, a quibus habentur dispensanda.

De Negociatore Ecclesie.

CAPVT XXIX.

Ordinetur praeter istos, & alios Vir fidelissimus, qui per se, vel per alios, & quae emenda sunt, emat: & quae vendenda sunt, vendat, emendatum ergo pretium & Camerarius tribuat, & venditorum idem recipiat. Negotiator ergo Ecclesie talis sit, ut nunquam, vel raro decipi valeat, & studiosus neminem ipse decipiat. Qui nec, ut carida vendat, nec ut vilis emat, ore suo fallaciam proferat, vel intantum ab his exigit, aut ipse exhibeat.

De Obedientia Familiarum.

CAPVT XXX.

Omnes itaque Familiarii Praeatis suis obedire, & quaecunque iuberentis mandata hilariter, ac sine mora, & motumque perficiant. Nullus in Eco-

A clericalia familia inueniatur in otio, nullus otiosus, sed omnes operentur, omnesque huius villatibus deserviant, attendentes illud Apollonis: *Qui non laborant, non manducant*. Pueri tamen, & senes infirmi, & debiles non constituantur agere, vel operari, qui nequeunt. Omnium ergo aetatem, scientiam, & vires Prior prouideat, & si quibus singula officia domui necessaria, & illis pro viribus, & scientia competenti diuidat, & super eos, qui praedictiores sunt, Magistris per quos regatur, statuat: & sub quorum cura, iussu, arbitrioque, atque industria, iunctis sibi Officiis cuncta perficiant. Omnia autem quae in vestimentis, & caleamendis, & vidualibus, quaeque Officiorum suorum vltibus sunt necessaria, Magistris eorum prouideat, prouisa inueniant, & inuenia ipsi tribuant. Quae omnia ab illis inquant, ad quorum Obedientiam illa nouerint pertinere. Hi igitur omnes cum suscipiunt, praestari aore Altare, promittant fidelitatem suam illis Sacrorum Praeceptoribus, obedientiam quoque secundum Deum Praeatis eiusdem Ecclesie. Post haec à Fratribus pro more suscepi, de cetero pro iussu viuunt, & fideliter seruiant.

De Claustro, & de porta Canoniorum custodienda.

CAPVT XXXI.

Claustro autem interiori ita semper obseruatione custodiantur, ut nulli vnquam interiorum inde exeundi, sed & nulli exteriorum intrandi in eo, nisi secundum statutum ordinem facultatem habeat. Si qui tamen fideles, & religiosi, Laici, Clerici ad interiora loca conspicienda, & Fratres visitandos ex deuotione intrare quaeuerint, non negamus eos extra horam silentii per Priorem, vel Praepositum intromitti. Qui Fratram benedictione suscepta, & locis operis praefectis, vel statim exeat, vel si Prior hoc vult videat, in remotiori loco cum ipsi aliquantulum conuersati praedictis, & ab ipsa operis Fratribus, sedeat: & ubi breuiter eos praedicatione animarum, ipse, vel cui ipse iusserit, allocutus fuerit, benedictionem item Fratris sequeper, deducantur extra, & eharitate quid eis necessaria, in hospitali, vel si tales viri sunt, ut se oporteat, in alio loco ad hoc statuto, exhibita, dimittantur in pace. Aliiter autem, nec ipsi Fratribus, nec fratribus ipsius in claustro ingredi permittantur. Mulieres autem in Officiis Clericorum intrare, vedium stare penitus execrantur. Foris ergo domus statuat à Fratrum Officiis diuisa, ubi ex eharitate eis exhibetur quod necessarium fuerit. Quod si eis aliquid à Fratribus diei oporteat, & Prior concesserit, plures simul ad eas accedant, nec soli cum eis loqui praesumant, nisi tales coram aasserint. Claustrum itaque interiori à egressu exteriori parte, & sicuti potest iuxta Ecclesiam, adicum habeat: iuxta quem har locas, in quo aduenientia quaeque necessaria, vel iussus personas Canonici permissione Prioris Canonice alloquatur. Iuxta portam igitur exteriori, Portarium Prior stare instituat, quatenus nemo extraneus nisi iussu rogatus, & iussu, intrandi licentiam habeat. Interioris autem ostii custodiam Prior vnus statum attribuat, quod ita diligenter custodiat, ut nullus intrandi, vel exendi licentia inueniat, nisi quem Prior vel Ordo postulauerit. Hic igitur diebus singulis sero bora Collationis ostio lectro, clausi Prior, aut Praeposito dabitur: quae prima hora sequentis diei, item ab eo tendendum per totum diem suscipiat.

*De obliuendis Hospitiis, & quibusque
Aduentibus.*

CAPVT XXXII.

His itaque interioris, exteriorisque sic dispositis, addeant, necesse est, Praelati Ecclesiarum preparare aliquod receptaculum parum dis-
tans ab Officiis familiarium exterius, ubi hospi-
tes, & quique aduenientes honeste, ac decenter sus-
cipiantur; & singulis eorum a Magistro, & Cui-
dibus eiusdem hospitij pro qualitate sua, ac neces-
sitate fidelissimè seruiantur. Ad sustentandam ergo
locandem loci possibilitatem quorumcumque ad-
uenientium necessitatem, committantur Magistro
hospitij cunctorum reddituum quarumcumque re-
rum Ecclesie, omniumque eorum, quæ ad vicum
pertinent decimar, & cunctarum oblationum, &
elemosinarum partes, in usus pauperum, & adue-
nientium, dispensatione fidelissima exponenda. Sit
ergo Custos hospitij Vir boni testimonij, charitatis,
discretionis, & virtute prudentie plenissimus. Hic
ergo quid cuique congruum, in manducando, in bi-
bendo, in pedibus laudis, in lectis preparandis, &
ceteris necessitatibus exhibendis provideat, & pro-
videns exhibeat. Praelatorum autem vigilet iodu-
stria, ne is, cui hospitium commiserit, res pauperi-
bus erogandas ad usus suos, vel suorum praesumat
expendere: & ludæ damnationis se participem fac-
iat, qui loculos habens, ea, quæ mittebantur, in
usus suos retorquebat absconditè. Ipse verò cum
alijs sibi ad receptum pauperum deputatis expen-
sas proprias secundum modum ceterorum ex com-
muni suscipiat, ne si de rebus erogandis suas, & sibi
seruicium necessitates suppleat, pauperum & adue-
nientium opportunitatibus subuenire non valeat.

A Quod si horum curam neglexerit, & res dispensan-
das illicitè tractauerit, multò seuerius ceteris ad-
mittentibus, à Priore iudicandas, & ab hoc Officio
remoendus; & in loco eius alius est ordinandus,
qui hoc sanctè, & perfectè, ac secundum Deum, ius-
sumque Prioris exhibeat.

*Quid absente Priore, & Proposito, minores Propositi
vices eorum supplere debeant.*

CAPVT XXXIII.

Horam itaque Capitulorum, & totius Ordinis disciplinæ, & obseruationis, & omnium rerum
interius & foris dispositio, per maiores Praelatos Ec-
clesie fiat. Verum illis absentibus, minores Prae-
positi vices eorum supplere, & omnium interiorum,
& exteriorum curam habere debebunt.

*Quid ex his ad Maiorem preceptum obseruationem
aspirare, & via propria gaudia perire,
per quæ valeat.*

CAPVT XXXIV.

Hæc sunt, Fratres charissimi, quæ, sicut petistis,
& statuitis, vestro sacro Conuentui, auxilian-
te Christo, seruanda descripsimus; quæ si candidi-
plicate, puritate, & austeritate cordis tenentes sine
intermissione seruaueritis, facilis ad altiora san-
ctitatis opera scandere, & Christi coheredes, ac vitæ
perpetuæ participes esse poteritis. Verum in his,
& in omnibus quodcumque Prior secundum Deum in
anima, vel corpore expedire, prodesse, vel nocere
vni, vel omnibus perspexerit, concedendi, vel in-
hibendi, auferendi, & quæcumque necessaria dixerit,
vel statuendi potestatem habebit.

Explicit Regula Canonicorum.



INCIPIT EPISTOLA PASCHALIS
Summæ Sedis Pontificis, in qua hanc Institutionis Canonice
Regulam suscipit, & confirmat.

PASCHALIS Episcopus servus servorum Dei, Dilectis Filiis apud Ecclesiam
B. Mariam Portu Raucunatis Exarchatus regulariter commorantibus, Salutem, &
Apostolicam benedictionem. Hanc Institutionis Canonice Regulam, tam ex Sancto-
rum Patrum auctoritate conceptam, quam religiosorum Virorum exemplis, & mo-
rum honestate compositam, Nos perspectam Deo auctore suscipimus, & auctoritate
Sedis Apostolicæ confirmantes, vobis per Dei gratiam efficaciter observandam iniungimus; ut
quorum sequi vestigia demonstratis in terris, eorum obtinere consortium possitis in Cælis. Data Trans-
tyberim XII. Kal. Ianuarij, Indictione X.

Ego Crescentius Sabinenus Episcopus, Confirmo.

Ego Petrus Portuensis Episcopus, Confirmo.

Ego Ceno Præstinus Episcopus, Confirmo.

Ego Vitalis Albanus Episcopus, Confirmo.

Ego Bonifacius Cardinalis S. Marci, Confirmo.

Ego Deus-dedit Cardinalis S. Laurentij in Damaso, Confirmo.

Ego Desiderius Cardinalis S. Prædix, Confirmo.

Ego Guido Cardinalis S. Balbina, Confirmo.

Ego Petrus Card. Diac. SS. Cosmæ, & Damiani, Confirmo.

Ego Petrus Card. Diac. S. Adriani, Confirmo.

Ego Rosmannus Diacon. Card. S. Gregorij, Confirmo.

Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli, Confirmo.

Ego Ioannes Diac. Card. S. Lucie, Confirmo.

Et Exultabit lingua mea Iustitiam tuam,
Deus.





INDEX RERVM NOTABILIVM, QVÆ IN OMNIBVS B. PETRI Damiani operibus continentur.

*In quo numerus primus ad paginam remittit : Littera locum signat : Numerus littera
postpositus secundam columnam notat : Collect. Collectanea : Reg. Pet. de
Hon. Regulam Petri de Honestis : Littera vero maiuscula
cum subsequenti totum demonstrat.*

A

ARON virga mysticè quid signa-
rit. 96. c. 1. t. 2. eiusque fructus.
109. d. 1. 2
Aharim interpretatio & allegoria.
145. c. 1. 3
Abbas humilitatem ostendere debet. 133. a. b. t. 3.
bona monasterij custodire ibid. adulationibus
non nutrire. ibid.
Abbas Perulinus dignitate se abdicat. 98. d. c. 1. 1
Abbas Papiensis S. Saluatoria. 31. b. t. 1
Abbas cuiusdam Galli exemplum. 32. d. c. 1. 3
Abbatum io presidendo summa difficultas. 101. c.
4. & sequent. t. 3
Abbas qua ratione subdita cessare debeat. 133.
c. 1. 3. humilitatem debet ostendere. pag. ead.
bona Monasterij custodire adulationibus non
nutrire. pag. ead. Ei virtus patientie maximè
necessaria. 156. c. 2. t. 3
Abbatum miseris. t. 4. 23
Abimelech cur clericos luxuriosos mysticè adum-
brez. 169. a. 1. t. 3. quid intelligatur per 70. vitas
quos occidit Abimelech. 169. b. c. 2. t. 3
Abimelech allegoria interpretatio. ibid. a. 1
io Abimelech Aonchistus mysticè qua ratioe
expellitur. 170. b. c. 1. t. 3
*Abominatio est Damianus, pedus duplex & sacra, ex-
positio.* 7. c. 1. t. 3
Abortuum causa. 14. c. 1. 1
Abraham ab accipiendis muneribus avertitur. 137.
c. 1. 3
Abalon Iude traditoris speciem tenuit. 17. d. 2. 2
Abalon designat populum Iudæorum. Collect. 67
Absentibus non detrahendum, sed in faciem ob-
iurgandi. 35. a. t. 1
Abstinencia Cesaris Augustini quanta. 153. d. t. 3
Abstinencia quorundam fratrum Eremitarum

commendatus. 144. b. t. 3
Abstinencia in rebus despicabilibus est gravissima.
143. d. c. 2. t. 3. cuiusdam abstinere. ib. b. Hilde-
brandi Cardinalis abstinencia. ibid. d. c. 2
Abundantia rerum necessariorum liberos facit
religiosos in virtutum comparatione. 143. d. c. t. 3
Accipitris natura. 12. a. 1. c. 1
Aciar cum flammis extinguitur. 105. d. 1. 1
Adio prava consilia. 144. c. d. t. 2
Aldabertus martyri Episcopus Bohemensis. 194.
a. 2. t. 3
Adam idem quod terra rubra. 241. a. 2. t. 3
Adam ex terra rubra. 172. d. 2. t. 3
Adam monachus. 92. b. t. 1
Adamantis natura. 276. c. t. 3
Adelais Ducessa & Marchionissa Alpium Cottia-
rum. 81. a. 2. t. 1
Admonitio etymon. 81. c. 2. t. 3
Adonibezech allegoria declaratur. 61. m. 2. t. 1. ety-
mon. ibid. & 91. a. t. 1
Adaldis Abbas monasterij Bremensis. 159. d.
t. 3
Adventus Christi ad iudicium qualis. 129. a. t. 1
Adversa que libet pro Deo perferenda. 17. a. t. 2
Adversa praxilla fortius excipiuntur. 145. d. c. t. 3
Adulatio in Clericis simonia est. 104. c. 1. & 105.
t. 1
Adulationes excitant oculos ioteriores. 35. b. 2.
t. 2
Ægyptij importunitate maseatum turbati. 30. c.
t. 1
Ægyptus mundi typus. 143. b. 2. t. 2
Æcarteria metallis durabilior. 112. d. t. 2
Æacalceamentum Apostolorum & cur. 95. c. 2. t. 2
Æs Prophetas signat & cur. 95. c. d. 2. t. 2. perseve-
rantiam exprimit. ibid. c. 2
Ætas requisita io consecrandis Virginiolis. 161. t. 3
Ætij heresis. 63. c. d. 14

Index rerum

Avernitas Del. 173. a. 2. t. 3.
Albinitas qua ratione computanda. 81. d. 1. & 81. t. 3.
 3. in numerandis gradibus vna debet abundare persona. 81. c. 2. 3. aliquid aliud est gradus, aliud generatio. 81. c. d. 1. 2. 3. in generationibus supputandis quæ regula seruanda. 84. a. 2. t. 3. quomodo à transmigratione Babylonis ad Chelsum fuerint generationes quatuordecim. 84. e. t. 3. Hieronymi super hac ibidem item & S. Augustini. ibid. ad eorum sententia quàm moderate discedas B. Doctor. ibid. b. 2.
Afflictus ad quid confugiendum. 116. c. d. 1. t. 1.
Agareus à Leone quomodo liberatus. 117. a. b. t. 1. eius comites à Leone occisi. ibid. b. c.
Agnes monachus, vir pius. 119. b. c. t. 1.
Agnes Imperatrix Henrici secundi Imperatricis vxor. 111. a. b. t. 1.
Agricolæ laborantis melior status, quàm nobilis petulantia. 110. t. 4.
Aubertas vit potens. 113. b. c. 1. t. 1.
Albericus Senator, eiusque vxor Emilia. 114. d. 1. t. 1.
Albericus & Landolphus Episcopi. 118. a. b. 1. t. 1.
Albetici Episcopi concubinarij infelix exitus. 10. c. t. 1.
Albertus Episcopus. 44. t. b. t. 1.
Albizo & B. Peirus Damianus quantas difficultates simul passi. 343. a. b. t. 3.
Albuginem in oculis gerere, quid. 35. d. 2. t. 1.
Albui Parisiensis Episcopi intemperantia diuinitas punitur. 161. a. t. 3.
Alexander Romanus Pontifex. 8. b. c. t. 1.
Alecius relicta intacta vxore aufugit, & quomodo. 64. b. c. t. 2. quatuor à S. Alexio præclarè præliata. ibid. c. d. 2.
Alexij patientum vitiis. at. d. 1. t. 1.
capidius pulchra loci Ezechielis de S. Alexio, 65. c. d. t. 2. nouus martyr. 66. d. t. 1. excessus fanaticitatis. ibid. c. 2.
Alexandrina sedes eius Apostolica. 31. c. d. & 34. c. c. 2. ad eam accessisse Petrus non legitur. ibid.
Alexandrinæ Ecclesie dignitas. 30. c. 1. t. 1.
Alexander Papa, & martyr. 31. a. t. 1.
Alexandri interpretatio. 31. c. 1. t. 1.
Allegoria de consumptione mundi. 12. c. 1. t. 1.
Allegoria ad 41. Hebræorum mansiones. 145. e. & 1. t. 3.
Almericus Archidiaconus. 67. a. t. 1.
Alphanus Archiepiscopus Salernitanus. 126. a. t. 1.
Alte adhecatum à filijs Ruben, & Gad. in signum vitæ. t. 3. 100. a. b. 1.
Altaris Sacrificium à multis offertur. 99. d. e. t. 1.
Altizon Abbas. 86. c. t. 1.
Amalech cuius figura. 112. c. 1. t. 1.
Amalech interpretatio. 76. c. t. 1.
Amant nil difficile. 69. d. t. 1.
S. Ambrosij ordinatio. 19. a. 1. t. 3.
Ambire pecunias prohibentur clerici. 45. b. t. 1.
Amicorum iniuriæ amatores. 10. a. t. 1.
Amici Dei cui in hoc mundo affici. 9. a. 1. t. 2.
Amindab mystice quid sit. 32. d. t. 1.
Amicitia foras quomodo violatur. 37. d. t. 3.
Amore Dei seruantes, secularibus negotiis se implicare non debent. 35. d. t. 3.
Amor proximi scala est ad amorem Dei. 35. a. 1. t. 1.
Amor carnalis minor spirituali. 67. c. t. 1.
Amor inutilis quia sit. 35. c. t. 1.
Amor Dei tres gradus. 61. a. 2. t. 1.
Amor diuinus in nobis nec aduersus nec secundus expugnus debet. 116. c. t. 1.

Amor mundi amarus. 34. e. t. 1. ex Amore Dei læctum, & ex lacrymis amor Dei nascitur. 132. d. e. t. 3.
Amor Damiani in Vgonem Abbatem Cluniacensem. 80. e. t. 1.
Amor diuinus in populo sa vibe solitudinem te petire quomodo dicatur. 116. a. b. t. 1.
Amorthorum Regem non permisisse Israël transire per suos terminos quia sit. 64. c. d. t. 1.
Amor interpretatio. 76. c. t. 1.
Anathema frequentius Decretis apponere prout consuetudo. 6. a. b. 2. t. 1.
Anathematis poena nimis inculcata debet occasionem peccandi. 6. b. 1. t. 1.
raro subuectitur nisi in causa fidei. 6. d. 1. t. 1.
iusse timendum. 157. d. e. t. 1.
Ananias & Saphira sola corporum morte multati. 106. b. 1. t. 3. monachi abrenunciata repetente magis peccant. ibid. c. 2.
Anacleu Papæ decretum in quo latum. 9. b. 1. t. 1.
Anastasius Monachus & martyr. 6. d. t. 1. cuius filius. ibid.
Anastasiu Græce filius resurrexerunt. 7. c. 1. eua constantia. ibid.
Quanta sit passus. ibid.
Anachoretarum origo. 145. b. c. t. 3.
Anatolius Ep. post incoerata primordia se dignum suis ordinibus ostendit. t. 3. 46. c.
Discrimen anachoretæ & eremitæ. ibid. a.
Andabatarum mos in pugnando. 116. c. d. t. 3.
S. Andreæ primitiua vocatio ad Apostolatium. 118. c. 1. t. 2. eius passionis historia. ibid. c. d.
S. Andreas piscator hominum. t. 4. 2.
Andreas secus in Apostolatū assumptus. 115. c. 1. t. 2. 1. primus omnium Clauis prædicat. 116. a. t. 2.
Angelica natura creaturæ Dei gloriæ admiratur. 25. d. 1. t. 1.
Angelorum erga nos beneuolentia. 111. d. t. 1.
Angeli gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus. 178. a. t. 2.
Angeli per totum mundum discurrent in auxilium hominum. 110. b. c. t. 3.
Angeli custodis officium. ibid. c.
quantum abhorreat sui clientis fordes & peccata. ibid. d. compatiatur paucis. ibid. e.
Angeli pugnant pro nobis. 115. d. t. 2.
Angeli & sancti cur stent. 114. d. t. 2.
Angelorum præsidium tentatis præsens. 116. a. t. 3.
Angeli & demones morituri adiunt. 117. c. d. 2. t. 3.
Angelus cur Iudæis visus, stellæ Gétibus. 101. c. 1. t. 1.
Ananias S. Marci successor. 39. c. 2. t. 1.
Animarum viuaria quæ dicantur. 351. b. c. t. 3.
Animæ sicut & corpora nostra debent esse Spiritus S. templum. 176. c. & 2. t. 2. 3.
Animarum lucra sunt thesauri Sacerdotum. 141. c. d. e. t. 3.
Animarum redtores quàm vigilantes esse debeant. 114. c. 2. t. 3.
Animæ tubigo rebus aduersis pugnatur. 180. b. c. t. 3.
Animarum omnium dies à quo inditura. 39. c. 1. t. 2.
Animæ sui natura quæ homini imitanda. 14. b. c. t. 3.
Animæ sanctæ deliciarum hortus. 31. b. t. 2.
Animæ nostra Dei sponsa est. 176. a. 2. t. 2.
Animus in spirituali certamine non abiiciendus. 98. b. t. 1.
Animæ virtutes quot sint. 84. a. 2. t. 1.
Animæ egrediens, quibus dolorum anxietatibus coarctetur. 317. c. t. 3.
Animæ motus quæ sit. 146. c. t. 3.
Animæ languiores qui sunt. ibid.
Animæ ideo debet plangi, quia non plangit. t. 3. 2. b.

Animæ

notabilium:

Anima depositis vitis radiat virtutibus. Colled. j.
 Anima iusti sedes sapientie. 17. c. 2. t. 2
 Animalis Ezechielis expositio. 124. c. d. 2. t. 2. prima
 ala quid designet. ibidem. secunda. ibidem. c. 2
 Animarum rectorum cur misera conditio. 200. d. 2.
 r. j. iudicium quod de illis futurum est quodam
 sit. 201. c. d. 2.
 Anima ab omni sollicitudine libera, & quando. 20.
 d. 2. r. 2
 Anna merale esse Christi Euangelista. 134. b. 2. t. 1.
 quomodo. ibidem
 Anno Archiepiscopus Colonienfis. 42. c. 2. r. t. eius
 virtutes. ibid. c. 2
 Anna viduarum exemplum. 114. 2. 2. t. 1
 Annae pietas. 125. c. t. 1
 Anubalis poeri fortis animus. 100. c. t. 3
 Anthonis Hiermitae austeritas. 212. c. m. eiusdem
 inedia. ibidem
 Anselmus Lucensis Episcopus prudentia ac sancti-
 tate clarus. 38. 2. 2. t. 3
 Antichristus in Abimelech mystice adumbratus.
 71. b. t. 3
 Antichristus synagoga filius erit. 206. d. 1. t. 3
 Antichristi via quae sit. 122. 2. b. t. 3
 S. Antichristus in Tiberim deiectus non mergitur. 46.
 c. 2. 2. t. 2
 Apis affinitas prophetarum. Colled. 45
 Apologetus faciens. 36. 2. b. t. 2
 S. Apollinaris spiritualis Romae filius. 76. c. d. 2. t. 2
 Coetum illuminat in suburbio Rauenae ciuitatis.
 Ibidem.
 Multa patitur Rauenae. Ibid. 8
 Eius constantia. 71. c. r. 2
 Auto & adamanti comparatur. Ibid. 2. 2
 Quot & quanta superstitia tormenta. 72. d. c. 2. 2
 Cellarum depascitur. 73. d. t. 2
 Edipior & naufragio. Ibidem. 2. 2. 2
 Rauenam mittitur. 74. c. 2. r. 2
 S. Apollinaris laudes. 1. 4. t. 3
 Apollinaris Haereticus improbarur. 303
 Apollinarum gesta defendenda potius suae quam festi-
 benda. 110. c. 1. t. 3
 Apostoli cur in tabulis inueneris signati. 1. 7. b. c. 2
 Apostolorum penitentia. 126. b. c. 2. 3
 Apostoli omnes varias potestates, sed non officij, suae
 ordinis. 115. d. 2. t. 2
 Apostoli cur candelabris comparati. 63. 2. 2. t. 2
 Apostolici viri liberas quantas. 111. c. 2. t. 1
 Apostoli vti monachi vivere, non vti canonici. 127. 2.
 2. t. 3
 Apostoli in die Pentecostes quid acceperint. 38. 2. 2.
 r. 1
 Apostoli simul baptizati, & consecrati. Ibid. c. 2. t. 3
 Apostolorum doctrina duodecim lapidibus compa-
 ratur. 157. d. 2
 Apostolorum tempore qui fuerint haereticus. 124. d. 2. 2
 Apostolorum calcem mentum quodam seruide ferre,
 ferri, & nubibus comparantur. 95. 2. 2. & 96. 2.
 r. 1
 Apostoli per fontes duodecim in Eilim mystice re-
 laci. 169. c. t. 3
 Apostoli quos ratione sunt pares. 93. d. c. 2. 2
 Cur fuerint duodecim. 94. 2. 2. 2
 Eorum figura. Ibid. 2. 2
 Ecclesiae bases. 95. 2. 2. 2
 Apostoli & discipuli Christi quid figurent. 225. c. 2.
 t. 3
 Eorundem signatura. Ibidem
 Apostoli sunt duces populi Christiani. 246. c. t. 3
 Apostolorum cura in pauperes. 89. 2. b. 2. t. 3
 Eorum penitentia. 127. c. t. 3

Apostolorum laudes. 1. 4. t. 2
 Apostolicus Senatus. 1. 4. 7
 Apostolica doctrina assimilatur frogibus. Colled. 12
 Apostolica sedes toti mundo preest. 39. c. d. t. 2
 Caput omnium Ecclesiarum. 18. 2. b. t. 1
 Aqua cur verus signet Testamentum. 172. b. c. 1.
 t. 2
 Aqua dominatur in homine. 97. d. t. 1
 Aquae elementum vires suas naturales reprimat. 83.
 b. t. 2
 Aqua ex B. Sueri Sepulchro manans. 13. 2. t. 2
 Haec aqua cum Nilo flumine comparatur. ibid. c
 Eadem cum aqua Moysi ex petra. ibid. c
 A quo viles thesaurus Dei cur appellatur. 113. b. 2.
 t. 2
 Aquilum vultu palpare quid. 194. c. t. 3
 Aqua arboribus facilius vultu. 97. b. c. t. 1
 Aquae merita in homines. 96. 2. 2. t. 2
 Ipsas vultus quam magna. Ibid. c. 2. t. 2
 Arbores virgine facundus. 90. 2. t. 2
 Arborum infule Thilon rami nunquam solis nu-
 dantur. 276. 2. t. 3
 Arca signat S. Ecclesiam. 41. d. c. t. 2
 Arca Noe speciem Crucis expressit. 111. c. d. t. 2
 Arca Domini, & tabernaculum Iherosolymitanae
 in deserto quod primum in transportata. 232. 2. t. 2
 Arca reposita fuit in Monte Abiam in Iheremia.
 Colled. 91.
 Archiepiscopi Mediolanensis sponsio de abigenda
 Simonia. 39. c. 2. t. 3. Eius iuramentum, & peniten-
 tia. 34. b. d. c. 2. t. 3
 Archiepiscopus Mediolanensis a Damiano bene ha-
 bitus. 44. 2. t. 3
 Archigenes medicina ariquitimus. 110. 2. t. 3
 Archiepiscopi dignitas & sollicitudo. 217. c. t. 3
 Archiepiscopus Rauenensis asperior, in B. Perum
 Dam. 41. d. t. 1
 Ardua tentanda & alta, & que. 136. b. c. 1. t. 3
 Arctini mores repentina. 157. 2. b. 2. t. 3
 Argumentum a simili exregnum. 122. b. c. 2. t. 3
 Aridum diuidi a mari mystice quid sit. 282. 2. t. 2
 Aridus martyrio affectus. 35. b. t. 3
 Atiprandus monachus. 92. c. d. t. 2
 Arma ferrea pro fide catholica, non licet capere,
 caute intelligendum. 31. d. 2. t. 1
 Arma militie spiritualis quae. 98. d. 2. 3
 Arnulphus Merensis Episcopus. 129. d. t. 3
 Idem fuit Pipini pater, & Carolomani auus. Ibid. 2
 Arnaldi Episcopi retribile exemplum. 237. 2. b. t. 3
 Arriani non denique baptizandi. 51. 2. b. t. 3
 Eorum haereticus. Ibid. c. 2
 Asbestos Arcadiae lapis semel accensus non potest
 exstingui. 27. c. d. t. 3
 Ascensio Filij, & maris assumptio simili stylo des-
 cribitur. 91. c. d. t. 2
 Ascensio S. Sueri in celum cum quo comparanda.
 8. 2. 2. t. 2
 Asinus interpretatio & allegoria. 217. d. t. 3
 Asina & pollas allegari quid hauriat. 18. 2. t. 2
 Asinus interpretatio & allegoria. 249. 2. t. 3
 Aspidos carmeli declinandi. 156. 2. t. 1
 Aspidos Christi in iudicio formidabilis. 29. d. 2. 3
 Assensuorum vicia excedenda. 104. 2. b. t. 2
 Assensuorum fugienda. 16. b. c. t. 1. Assumptio Mariae
 & ascensio Filij simili stylo describitur. Vide Ascensio.
 Assur conuenit Diabolum. Colled. 89
 S. Athanasius Episcopus Alexandrinus. 192. d. c. 3
 S. Athanasius auctor Symboli. 93. c. d. t. 3
 Avaritia radix omnium malorum. 134. c. 1. Avaritia
 vermes generat. 15. c. 2. 2. Avaritiae effectus. 138.
 2. b. 2. t. 3. Avaritiae omniū malorum caput. 10. 2. t. 3
 d

Index rerum

Avaritia omnia scelera superat. 238. c. 1. 3
 Quam sit Deo exosa. ibid. c. 1
 Avaritia quid sit. 238. c. 1. 3
 Avaritia mala. 103. c. 2. 1. 1
 Avaritia finis de iocencio. 736. b. 2. 1. 1
 Exhortatio contra avaritiam. ibid.
 Avarus quidquid boni fecerit, donec erit avarus amittit. 238. c. 1. 3
 Avarus aut sua nimis amaret, aut aliena desideraret. ibid. b. 2.
 Avarorum triplex genus. ibid. r. 1
 Avari peccata. 88. a. c. 3
 Avari difficultas in elemosynis. 8. d. c. 1. 3
 Avarus, nummicola potius appellandus, quam Christicola. 107. d. 2. 1. 3
 Auctoritas Romani Pontificis. 185. c. 1. 3
 Auditor studiosius dicentem reddit eloquentem. 67. d. 1. 1
 Audire supplet videndi defectum. 233. 2. 2. 1. 3
 Aversus quomodo versus pendens. 104. c. 1. 3
 S. Augustini scriptor auctoritas quam. 213. a. b. 1. 3
 Angusti Odium amicum & eloquium. 111. 2. 1. 1
 S. Augustini ordinatio. 29. 2. 1. 3
 Aurum & argenteum in Tabernaculi fabricam ab Aegyptiis accipi quid sit. 16. c. 1. 2
 S. Aurea virgo & martyris. 230. d. 1. 3
 Autholopi natus. 314. c. 1. 3

B

Balaam erit impius praedicti mundi redemptio nem. 39. c. d. 2. 1. 3
 Simoniacus fuit, & tamen non amisit spiritum Propheticum. 39. d. 2. 1. 3
 Bala interpretatio, & allegoria. 123. b. c. 2. 1. 3
 Balaam interpretatio de allegoria. 248. c. 2. 1. 3
 Baptismus origo Sacramentorum. 37. d. c. 1. 3
 In Baptismo de ordine Spiritus S. operatur. ibid.
 Principium Beatorum Sacramentum. 41. a. 1. 3
 Quid in Baptismo & consecratione Dei gratia operetur. 38. a. 1. 3
 Christus cum baptismo sacerdotium suscepit. ibid. a. 1.
 Cur rebaptizatio prohibetur. 38. d. 1. 1. 3
 Apostoli simul baptizati. 38. a. 1. 3
 Baptizandorum exultatio. 30. c. 1. 3
 Baptizari an vinum aut oleum possit admisceri. 78. b. c. 1. 1
 In Baptismo Christi manifestatum est mysterium sanctissimae Trinitatis. 7. c. 1. 3
 In Baptismo infantium alius pro eis respondet. 101. d. 1. 3
 Vnus pro alio supplere potest. ibid. c.
 S. Barbarianus celis sanctitatem suam. 138. d. 2. & 139. d. 2. 1. 2
 Elias festus. 160. a. 1. 3
 Bartholomaeus cur Mischar. 94. c. 1. 3
 Bernardus Eremicus sanctus. 262. a. 2. 1. 3
 Barba virtutis indicium. 161. d. 2. 1. 2
 Barab mythos quid significet. 89. 2. b. a. 1. 3
 de Basso Aenienis stupendam exemplum. 231. d. 2. 2.
 Licet peccator sit, B. Virginis intercessione salvetur. 231. d. c. 2. 1. 3
 Basilica Parmensis SS. Gerasij & Protasij vbi sita. 277. c. d. 2. 1. 3
 Beatitudinem in spe quoniam habent in hac vita. 247. c. 1. 3
 Beatitudini sanctorum omnia servant. 242. c. 2. 1. 3
 Beatitudinis S. Spiritus donis aperitur. 232. b. 1. 1

Qua ratione. ibid.
 Peritionibus item orationis Dominica. ibid. c. d
 Beatitudo Angelica dignitatis augeat per Matiam. 107. b. 1. 2
 Beatrix Duellia, Gombifredi Ducis Tusciae vxor. 116. b. a. 1. 1
 Elias misericordiae studium. 117. c. d. 1. 1
 Beda copulavit in ordinem opera sancti Augustini Collectan. In praefat.
 Beatrix sanctimonialis sanctas. 116. a. b. 2. 1. 1
 Beneficentia à Deo acceptorum quam gerat. 117. c. 1. 1
 Marini salutis sollicita. 117. c. 1. 1
 Bonae ac male mulieris discretio. 117. a. 2. 1. 1
 Benedictus I X. Papa. 192. d. 2. 1. 3
 S. Benedicti Regula ac Patrum Collationes Eremicis apprime necessariae. 136. d. 1. 3
 Benedictus I X. Papa. 192. d. 2. 1. 3
 S. Benedictus adhuc in hac vita interfect colloquatur Angelorum. 18. a. 2. 1. 2
 Angeli iter ad Caelum annuum Dei monstrant. ibid. b. 2
 Coram Incubentem sequebantur. ibid.
 Bona meritis miraculum circa Caelum montem factum. ibid. d. 1. 2
 Abbas & Confessor. ibid. b. c
 A puero semper Christum secutus. 121. 2. 1. 3
 S. Benedictus monachorum preceptor. 229. b. 1. 3
 S. Benedictus Abbas. 112. d. 2. 1. 3
 S. Benedicti discretio. 127. c. 1. 3. Idem Spiritu sancto plenus. 162. c. d. 2. 1. 3
 S. Benedicti miracula. 14. 17. eius laudet. 1. 4. 18
 Benedictinorum Eremicorum regula ante S. Romualdum vsui erat. 119. d. 1. 3
 Benedictio in sacra Scriptura quomodo accipitur. 234. 2. b. 2. 3
 Benedictiois sacerdotalis effectus à quo procedat. 234. 2. 1. 1. 3
 Scopus regular ipsius. 127. d. c. 1. 3
 Benedictus fuit eremita. 90. b. c. 1. 1
 Benedictus ad Eremum dirigit comobitus. 89. c. 1. 1
 Benedicti digni sunt qui culpas corrigant Collectan. 87
 Beneficia Israelitico populo concessa. 109. c. 1. 1
 Benignus Epitaphium. 147
 Bernardus Marchio. 90. d. c. 1. 3
 S. Bernardi precatoria. 147. b. 1. 1
 Berzellai Gallandica quid representet. 38. d. c. 1. 3
 Berzellai trymon. 38. c. 2. 1. 1
 Berthage trymon. 17. c. 2. 1. 2
 Berthi domus Dei. 82. c. 1. 1. 2
 Berthage profecti quid sit. 18. a. 1. 2
 Bigamus à Sacerdotio omnino repellitur, & cur. 100. c. d. 2. 1. 3. traditio Ecclesiae de bigamis & fornicariis. ibid.
 Bigamo deest cypus Christi, & cur. 101. a. b. 1. 3
 Bonorum fidelium excelsa qualia esse debeant. 33. b. 2. 1. 2
 Bona Ecclesiastica diripiendum pena. 63. b. 1. 1
 Bona, quae ex quiete & dulcedine nascuntur. 123. d. c. 1. 3
 Bonorum omnium thesaurus Christus. 109. c. d. 1. 3
 Bonorum temporalium origo quae sit. 90. d. c. 1. 3
 Bonus homo legis peritus Canonicus. 128. b. 1. 1
 Bona iniquis Deo oblata non placent. 43. b. c. 2. 1. 1
 Bonorum Ecclesiasticorum origo. 36. a. b. 1. 1
 Quae cautio adhibenda in alienandis. 36. a. 2. 1. 3
 Alienatores prodigi quot penitus sunt obnoxij. 36. c. 2. 1. 1
 Boni quibus in hac vita pauperes fruuntur. 108. c. 1. 1
 Bona nostra in Dei dominium transferuntur &

notabilium.

quomodo. 106. a. 2. r. 1
 Bonus asperum in hac via que fuit, Vide pauper.
 Bonorum ceteris fuit dulcedo quanta. 109. c. 1. 1
 Bouifcij Papæ decretum contra reum Ecclesia-
 sticorum raptores. 9. 2. 2. 1
 Bonifacius Caudicus. 130. c. d. 2. r. 1
 S. Bonifacij vice curia. 47. c. 2. 1
 Eius ante conversionem pessimus status. 48. b. 2. 1
 Eiusdem hospitalitas. ibid. c. 2
 Eleemosyna. 49. b. c. 2
 prius se Deo, deinde sua dedit. ibid. a
 S. Bonifacij Russia martyris hystoria. 195. c. 2. 1
 Misa eius abinentia. ibid.
 Vite austeritas. ibid.
 Apud Russos concionatur. d. 2. 1
 Russi credunt in Christum. 197. d. 4. 3
 Flammæ illius pertransit. ibid. c
 Dero'atur. ibid. d
 Eius interfectores credunt. ibid. a. 2
 Boninus Episcopus Auernorum. 197. a. 1. 1
 Boni malorum focietate pervertuntur. 215. c. 1. 1
 Bonus posuit in vede salutem adumbrat in
 Cruce. 120. a. 2. 2
 Bonus delatus ex terra promissionis Christum Do-
 minum significat. Collect. 25
 Boves furto ablati per duodecim milliaria pera-
 grantes in suam causam vitro reuerſi sunt. 82. b.
 c. 2. 1. 1
 Baſilauſi Regis filius fit monachus. 196. 2. & 2. 2. 2

C

Cadalouſus biſeparcha Parmenſis Eccleſie. 100.
 2. r. 1
 Cadaloſus qui ber in Anſipapam electus. 18. c. 2. 1
 Cadaloſus virorum catalogus. 43. c. 1. 1
 Cadaloſus Anſipapa. 31. d. 2. r. 1
 Cadaloſus omnium nequiſſimus deſcribitur. 111. d.
 c. 1. 1
 Cadaloſus Parmenſis Eccleſie præſide. 43. b. 1. 1
 Cadaloſus in ſua ambitio. 110. c. 1. 1
 Cadaloſus breuiter impetruſ. 42. b. 1. 1
 Cadaloſus Apoſtolus Anſipapæ. 29. a. b. 1. 1
 Cadaloſus Parmenſis Epicoſus. 16. b. 2. 1. 1
 Cadaloſus nominis interpretatio. 18. a. 2. 1
 Cadaloſus Papa abſolut. 31. d. 2. 1. 1
 Cadaloſus idem quod ſua. 249. 2. 1. 1
 Cæli cum homine pulchra comparatio. 210. d. 1. 1
 Cæli regio qualis. 142. c. 1. 1
 Cæſena ſub diſiſione Romanæ Eccleſie. 126. c. 1. 1
 Cæcus videt ad ſepulchrum Guidonis Comitis, &
 Monachi. 201. b. 1. 1
 Cæco viſus redditur. 82. d. c. 1. 1
 Contraſtus ſauat. ibid. b
 Canobiſtrum regula non habet perfectionem. 89.
 c. 2. 1. 1
 Ceſſibus terrena contemnitur. 137. d. 2. 1
 Cæremonia Iſidorus Heblomadaij. Reg. Pet. Hon.
 21
 Cæſar Auguſto impetrare natus Saluator mundi.
 22. c. 2. 1. 1
 Cæſaris abſinentia. 231. d. 1. 1
 Gaſparus cur ſimoniacus. 42. b. 1. 1
 Calamitas Eccleſie. 32. a. 1. 1
 Calix cur in Milſum fine perſunditur. 78. a. 2. 1. 1
 Calix ſper ingens & expedatio. 138. a. 1. 1
 Cæſeratij officium. Reg. Pet. Hon. 10
 Cantrum quod ſole virginis canunt, quodnam.
 79. r. 1.
 Caudelabris cur Apoſtoli comparari. 64. a. 2. 1
 Canticum B. Virginis cur vespere canatur. 94. b. 1

Canoner apocryphi an benedicant. 69. b. c. d. 2. 1
 Canon ei quid præ omnibus imitari debeant. Reg.
 Pet. de Hon. 11
 Canonicoſum deſenſio friuola. 214. a. 1. 1
 Canonicaſus dies nequit, qui non eſt regularis, &
 cur. 214. c. 2. 1. 1
 Canis homini eſt exemplum. 14. c. 1. 1
 Canicula ante leſum B. Gregorij perſepa 19. d. 1. 1
 Canis rabidi natura. 12. 2. 2. 1
 Capellanorum Gorſiſſedi Ducis hystericæ afſer-
 tiones. 73. a. 2. 1
 Canicum quod ſole Virginis canunt, quodnam
 ſit. 71. d. c. 1. 1
 Capſali tempore que agenda. Reg. Pet. de Hon. 18
 Carbonem natura. 276. a. c. 1. 1
 Carcin tentatione ſubſtituta ſpiritual. 47. c. 2. &
 141. a. 1. 1
 Cardinales Epicoſi dignitate antecellunt Patriar-
 chas & Archiepicoſos. 17. c. 1. 1
 Cardinalium auctoritas. 26. c. 1. 1
 Cardinalis Sacerdotum magiſtri. 26. a. 1. 1
 Carnis ratione vt excuſetur à leſum. 11. c. 1. 1
 Carne mortui quo modo liberatur ab omni ſellu-
 cundine anima. 20. d. 2. 1
 Cains ſtimuli quomodo dormient. 74. c. & 73. a.
 b. 1. 1
 Carne caſtigatio quid conferat. 43. & c. 46. b. c. 2
 Caro oſioſa gerit hominis pigri. 104. c. 2. 1
 Carnis maceratio perſcopas cur ſubſiſta. 61. d.
 c. 1. 1
 Caro delicatior nutrita, mortui magis ſeruet. 340.
 b. 1. 1
 Carpenſa ferrata quid adumbrare. 241. d. 1. 1
 Caro Chriſti cur vixit aurea. 96. c. 2. 1
 Carnis prudentia ſuperbiam ſupit. 97. d. 1. 1
 Caſſi plerique ſunt tenaces. c. 4. 1
 Caſſia Dei que ſunt. 225. c. 1. 1
 Caſſitatis adiumenta non perſeruetenda. 109. d. 1. 1
 Caſſitatis meritis. 119. 2. b. 1. 1
 Caſſitatis premium quodnam ſit. 65. a. 1. 1
 Caſſitas coſpiciſſe ſine mentis paſſante nullo prodeſſi.
 314. d. 2. 1. 1
 Caſtellum cur mundus. 17. c. 2. 1
 Caſtorij natura. 338. a. 1. 1
 Caſſia quid. 88. b. 2. 1
 Caſtoſe ingenium. 16. d. 1. 1
 Caſſiam ceymon. 88. b. 2. 1
 Cauſe iuſus Eccleſiaſtici legibus diſtinde. 13. b. 1. 1
 Cauſa Romanæ Eccleſie & milia. 21. c. & 21. 2. 1
 Cauſe Epicoſorum ad que ſpectant. 11. d. 2. 1
 Cauſa in iudicando que requiritur. 3. d. 1. 1
 Cæſarba interpretatio & allegoria. 47. 2. c. 243. 1
 Cæſeratij officium. Reg. Pet. Hon. 10
 Ceſſitudinis enim occaſio eſt peccati. 19. c. 2. 1
 Cæſe atque inerte in quæſitionis comoda. 83. a. 1. 1
 Cere monis miſerabilis exitus. 46. a. 2. 1
 Cerimonia hystericæ. 23. c. 2. 1
 Cerramini vt præparanda anima. 13. c. 2. 1
 Cerramen ſpirituale hominis. 34. d. 2. 1
 Cerramen ſpirituale. 7. a. c. 2
 Chaldaorum cæmon. 116. b. 2. 1
 Chardaij figura cui ſimilis. 333. d. 2. 1
 Charitas quid eſt. c. 1. 1
 Charitatis ſtadium commendat. 19. c. 1. 1
 Charitas mater vitæ. 134. b. 1. 1
 Charitas S. Pauli in ſuoſ perfectæ. 26. a. b. 2. 1
 Charitatem præſtat non habet æqualem fingere. 86. c. 1
 Charitas quibus neceſſaria. 7. c. 2. 1
 Charitas eiga deſundis laudatur. 142. a. 2. 1
 Charitas Chriſti erga nos. 44. c. 2. 1
 Charitatis radij quor. 172. b. c. 2

Index rerum

Cherubim sexa homini aia. 125. d. 2. t. 2
 Charnas quando extollar. 17. b. t. 1
 Chelitus proximi in S. Stephano quanta. 130. c. d. t. 1
 Chelitus est in vitra coelestia signata. 46. c. t. 2
 Cherubim figuram habent Monachorum indumentia. 219
 Chermel quid. 121. a. 2. t. 2
 Expositio. *Erit de ferrum in Chermel.* ibid.
 Chorus Monachorum est pulchra militie species. 134. b. t. 3
 Cheliphobos crymon. 75. c. 2. t. 2
 Cheliphobos Christum ferebat, & quomodo. 76. a. b. t. 2
 Elus pugna strenua in tormentis. 77. c. 2. t. 2
 Christus passus est ut eius exemplum sequeretur. 310. c. t. 3
 Solus Christus crucifixus audiendus. 311. a. t. 3
 Christi ad nos descensio per quos gradus adumbrata. 245. a. b. t. 3
 Christus crucifixus ut meditando. 110. a. 2
 Christi vulnera sensum nostrorum medicamenta. 310. c. t. 3
 Christus cor vermis dicitur. 16. a. t. 2
 Christus mystice Ecclesiam significat. 22. d. t. 2
 Christus *Plus* in Baptismo cor concessit. 436. a. 2. t. 3
 Christus vermis & cat. 164. d. 2
 Cuius posterius natus quoniam Ioannes Baptista, occur. 61. 2. 2. t. 1
 Christus Rex & Sacerdos. 118
 Christus quomodo huius. 24. 2. t. 2
 Qualiter gignatur Filius Dei, & cum homine in unam personam conveniat nemo capit. b. c.
 Christi manus non ausugitur. t. 4. 26. eius aduentus, ut hilger. ibid. Idem assimilatur manus Moyse. Collect. 14. Idem significatur in Aaron. Collect. 23. Idem gloria Domini. Collect. 64. In eius aduentu silentium omnia continebat. Collect. 82. Idem cor torcular calcatur solus. Collect. 84. 20. c. 2. t. 3. Idem occidit percanum. Eius perfecta imitatio. Eius preceptum de manilla ostenda peccatori. a. 8. d. 2. t. 3. Suscepit Sacerdotium cum Baptismo. Huiusmodi corpus in altari vivificatur virtute Spiritus sancti. Idem factus pro nobis maledictum. 41. d. t. 3
 Christi mens militis teriaculum. 139. d. 2. t. 1
 Christus verus Dei filius. 3. b. c. t. 3
 Vetus Filius virginis. ibid.
 Mediator Dei & hominum. ibid. b. 2
 Quomodo solus filius carnis suscepit & mortem subiit. ibid. c. a
 Declaratur exemplo animæ. ibid. d. 2
 Solus. ibid.
 Cirrhæ. ibid.
 Christus natus est falsa matris virginicare. ibid. c. 2
 In ipso est una persona ex duobus, & in duobus natus. 41. a. b. t. 3
 Divina & humana natura in Christo, inconfusa permiscetur. ibid. b. 2
 Est verus filius Dei non nuncupativus, aut adoptivus. 3. d. c. t. 3
 In eo divina & humana natura se manifestavit. ibid. b. 2
 In ipso duplex natiuitas. 3. c. 2. & b. 2. t. 3
 In Baptismo Christi manifestatur est mysterium sanctissimæ Trinitatis. 7. c. 2. t. 3
 Christus quare mediator. 8. d. 2. t. 3
 Summa rerum que credendæ sunt. 7. c. a
 Christus naturam suscepit humanam, non personam. 7. d. c. t. 3
 In Christi resurrectione omnes divinx personæ

concorrent. 8. b. c. t. 3
 Christus est lapsus angularis. 134. d. 2. t. 3
 Christi mysteria Propetia producta. 19. a
 Incarnatio. ibid.
 Dedicatio ad Templum. ibid. d.
 Deductio in Ægyptum. ibid.
 Aeductio. ibid. a. 2
 Ingressus in Hierusalem. ibid.
 Vasa arguendo, & iusticia in iudicando. ibid.
 Baptismus in Iordane. 19. b. 2. t. 3
 Traditio Iude. ibid.
 Venditio. ibid.
 Pretium. ibid. c. 2
 Pro-citio argenti. ibid.
 Iudicium damnatio. ibid.
 Vulnera. ibid. c. d. 2
 Crucis passibulum. ibid. c. 2
 Vestimentorum distinctio. ibid.
 Spora ac laquei. ibid.
 Descensus ad inferos, & Patrum liberatio. 20. a. t. 1
 Porus sellæ. ibid.
 a. c. d. t. 3
 Lex Evangelica. ibid. b.
 Ascensus in celum. ibid.
 Christum occidisse peccatum fuit omolum maximum. ibid. c. a
 Christum ascendisse, Mariam vero assumptam cor dicatur. 91. d. 1. t. 3
 Christus princeps pacis. 116. d. c. 2. t. 3
 Christus cor seria sexta passus. 114. 2. t. 2
 Christus cor omnem suum sanguinem effudit, cum una gutta ad redimendum mundum sufficit.
 Christus filius Dei Sacerdos & Sacrificium, a. c. d. t. 2
 Christus quid reddat diuitem & pauperem. 109. c. 2. t. 2. 110. a. t. 3
 Christus a quibus spiritualiter crucifigatur. 112. a. 2. t. 2
 Christus bene Parei dicitur. 37. d. 2. t. 1
 Christus quomodo nostrum signaculum. 90. c. d. a. 2
 Christus bonis hominum operibus pascitur. 104. a. t. 2
 Christi caro cor vna aurea. 96. c. 2. t. 2
 Christus duobus diebus amplius mansit in alio, quam Ioan. Baptista. 61. c. 2. t. 1
 Christus vinctio. 75. d. 2. t. 2
 Christum habere, ut signaculum super brachium, & super cor quid sit. 316. & a. 2. t. 3
 Christus de B. Virgine natus, eius verum perpetuæ virginis consecrat. 25. c. 2. t. 2
 Natiuitas Christi secundum carnem. ibid. a
 Cor in Cruce fluitans quadripartitus. ibid. b. 2
 Apud Patrem noster est Advocatus. ibid. c. 1
 De illo potest illud dici: *securus vadit ad placatum. qui portum habebit indicem.* 26. a. t. 2
 Sex font quæ de Domino indice prædicantur. ibid.
 Item sex de hominibus reprobis. ibid. d.
 Christus Davidi assimilatur. 181. b. 2. t. 3
 Christus per Doctores Ecclesie utrophat. 24. b. a. t. 1
 Christi vestis quæ. 110. b. 2. t. 1
 Christus cor terra promissionis. 31. b. 2. t. 2
 Ad Christum qui perveniant. ibid.
 Christus est nobis David in via, in patria Salomon. 283. b. 2. t. 3
 Christus Petra est. 351. 2. 2
 Christus sub agni figura visus in Sacramento Ipe-cibus. 91. b. 2. t. 1
 Christus in Cruce, bonus posuit in velle. 120. 2. t. 1

notabilium:

Hinc hortum Gedeon figurat, & quando. *ibid. b.*
 Bonus Epulus Chelid. *ibid.*
 Christus Rex, & Sacerdos. *121. b. 1.*
 Christus non modo scandalum tollit. *25. d. c. 2. r. 3.*
 Christus factus pro nobis maledictum. *41. a. c. 1.*
 Cuius quinquaginta vulnerum mysteria. *335. c. d. 2. r. 1.*
 Christus Iesus. *104. c. 2. r. 2.*
 Christus in Claradito cur expellitur. *354. a. r. 3.*
 Christus est thesaurus bonorum omnium. *109. e. d. r. 3.*
 In eum nostris solacium propicienda. *ibid. d. 2.*
 Christus illuminatus mundi tenebras & quando. *149. a. b. 2.*
 Christus Emmanuel ex daubus natus. *330. d. 2. r. 2.*
 Christus amicus est inimici rerum omnium. *119. a. r. 1.*
 Christus Dominus quemodo figuratus per serpentem. *162. d. 1. r. 2.*
 Christus in bonis Regibus regnat, & honoratur. *109. d. e. r. 1.*
 Christus terra promissionis cur dicitur. *6. b. 1. 2.*
 Christus patiens potentia. *38. d. 2. r. 3.*
 Christus sol dicitur. *2. r. 2.*
 Ecce. *ibid.*
 Christus sequi amplius est quam relinquere omnia. *19. d. c. 2. r. 2.*
 Christi Corpus in Alatri sancti Spiritus virtute sanctificatur, & vivificatur. *40. d. c. 2. r. 3.*
 Christi Saluatoris re litionia. *1. d. c. 2. r. 2.*
 Christus Iesus Templi nostri summitas est, & fundamentum. *173. d. 2. r. 2.*
 Christus Domini descendit. *48. d. 2. r. 2.*
 Christus dicitur esse gratia sine mensura. *164. c. d. 2. r. 2.*
 Christus cur bonus. *108. a. b. r. 2.*
 Christus cur in mandatu venit. *116. c. r. 2. 2.*
 Cur simplices piscatores elegerit Apostolos. *ibid. d.*
 In Christo sunt omnes thesauri gratiarum. *37. b. r. 3.*
 Christi humanitas ab omni peccatorum contragio aliena. *151. b. c. 1. r. 2.*
 Christiani veri reges sunt dignitatis. *23. a. 2. r. 2.*
 Christiano turpe est vivere sub seruitute vitiorum. *ibid. a. b.*
 Christiani cur arbores. *30. a. r. 2.*
 Christianorum proditores lege quibus premiati. *83. d. 2. r. 2.*
 Christianus vir quidlo vere Sabbatu colat. *60. b. c. 2.*
 Christiani Christi sunt Sacerdotes, & cur. *121. a. 2. r. 1.*
 Christus non est nisi odiorum. *47. a. r. 2.*
 Ciborum copia mortis hidinit. *34. a. r. 1.*
 Cibi nimij seductus. *15. a. 2. r. 1.*
 Canticis fumo sanguinis faucibus adherens egerit. *27. c. r. 3.*
 Canticibus Praefectus. *121. a. 123. a. r. 1.*
 Cuiusli quatuordecim quid noverit. *153. b. 2. r. 2.*
 Cuius seductos homines qua ratione habere dicantur. *41. d. c. 2. r. 2.*
 Claustrum cur a tabulum cristianum pecorum. *357. c. d. 2. r. 1.*
 Clemens S. Petri discipulus. *13. d. 2. r. 2.*
 Clerici magis iurione Deo sunt copulati quam ceteri homines, & cur. *65. d. c. r. 1.*
 Clerici luxuriosi cur cum Ambrosio comparantur. *169. a. 2.*
 Clerici Manures ac spuri qui dicantur. *70. c. 2. r. 3.*
 Clerici qui sibi licere affirmant uxorem ducere, ea heresi Nicolaitarum sunt. *180. c. r. 3.*
 Clericorum crymon. *214. c. r. 1.*
 Clericorum mores quam peruersi. *2. b. r. 1.*
 Clericorum flagitii Episcopos ignoscere non debet. *19. d. c. r. 1.*
 Clericorum & Episcoporum scandala. *12. c. r. 1.*
 Clerici a coniugio remoti. *74. a. b. r. 1.*
 Clericorum coeuetudo qualis esse debet. *68. c. r. 1.*

Clerici pugnacis, insipientis & blasphemii cuncti. *258. b. c. 2. r. 3.*
 Clericorum prouentus in usum proprium non concedendi. *44. b. c. 2. r. 1.*
 Clerici non habent proprietatem rerum quas possident. *224. a. b. r. 1.*
 Illorum habitatio est in laeta Ecclesia. *ibid. d. c.*
 Clerici inintermittentibus melius a sacris ordinibus esse cessare. *177. b. r. 3.*
 Clerici non concedenda secreta mulierum colloquutioni. *Reg. Per. Hon.*
 Idem non mittantur ad ea, quae per laicos possunt fieri. *ibid.*
 Clericorum ordo tenet vicem tribus Leuitarum. *Reg. Per. Hon.*
 Etiam Discipulorum Domini. *10. r. 4.*
 Clerici a Diua Virgine morte exemptus. *101. d. c. r. 1.*
 Erant. *ibid.*
 Clericorum continentia, vide, *Censuram dicitur.*
 Clerus S. Petri discipulus. *13. d. 2. r. 2.*
 Cluniensis monasterij laudes. *81. a. r. 1.*
 Cluniaci nominis origo, & explicatio. *ibid. b.*
 Cognatio mala curiosa. *145. c. 2. r. 2.*
 Cogitationes impure molestius assilunt conseruationem secularium fugientes. *141. c. 2. r. 3.*
 Colloquium in cella quam perniciosum. *147. c. 2. r. 2.*
 Pictas erga defunctos iuxta exerceri solita. *148. c. 2. a. 2. r. 3.*
 Columnarum duarum templi Salomone constructi frustus. *230. a. 2. r. 1.*
 S. Columbe constantia. *161. c. 2.*
 Columbe argenteae Apostolos signant, & cur. *91. d. 2. r. 2.*
 Comitarum Officij priuati. *B. Petrus nam. vt se Episcopatu etiam abdicare possint. 14. c. 2. r. 3.*
 Comitissa ob sublatum a vidua pocum morte exstincta. *110. d. r. 2.*
 Coniuges non sunt ducenda uxores. *206. a. 2. r. 3.*
 Comenta hominum differunt a sententiis per Spiritum S. prolata. *171. d. c. r. 3.*
 Communiore viri vnionem spiritus, & rectitudinem patri. *216. c. 2. r. 3.*
 Comparationis nec effusio. *277. c. r. 3.*
 Comparationum in ledio nec salus est, nec profectus. *260. a. r. 1.*
 Complectorij significatio. *Reg. Per. Hon.*
 Compunctio nascitur de amore Dei. *131. d. 2. r. 3.*
 Compendiosis vera effectus. *36. c. r. 2.*
 Consequenti quatuor quatuor necessaria. *172. a. 2. r. 3.*
 Concordia a Damiano suis post suum obitum seruata. *108. a. r. 2.*
 Concubinis David quid debeat. *38. a. r. 2.*
 Confessio duplex. *140. b. 2. r. 2.*
 Confessio sacramentalis remedium patientis. *111. a. r. 1.*
 Confessio ad horam primam, seu completorium. *334. b. 2. r. 3.*
 Confiteri sua crimina eisdem, cum quibus lapsi sunt, periculosum. *65. c. 2. r. 3.*
 Confessio secunda hominis ala. *181. a. 2. r. 1.*
 Confessarius qualis esse debet. *140. b. c. r. 3.*
 Confessionis contemptores monentur. *261. a. r. 3.*
 Confessio viriosa maxime nociua. *139. c. d. 2.*
 Eius gradus sunt varij. *ibid.*
 Primus cognitio peccati. *ibid.*
 2^a. Penitentia. *ibid.*
 3^a. Dolor ob admissa peccata. *ibid. b. a.*
 4^a. Oris confessio, quae fit sacerdoti. *ibid. c. 2.*
 5^a. Mactatio carnis. *ibid. c. 2.*
 6^a. Corruptio operis. *140. a. 2. r. 3.*
 7^a. Perseuerantia bonitatis. *ibid. b.*

Index rerum

Confirmations minister quis sit. 163. a. 2. 2
 Confusio quibus propria. 12. a. b. 2. 2
 Coniugatur quis. 74. d. e. 2. 2
 Coniugum gradus varie à variis vsu parit. 78. a. 2. 2
 Quot gradibus terminatur. 78. a. 2. 2
 Error quorundam de gradibus coniugum. 78. a. 2. 2
 Coniugum initas sex gradibus terminatur. 112. e. 2
 An inter quos est lex hereditariae successione, nulla sint iura coniugij. ibid. b
 Legipetitorum super hac re conclusio. 79. a. b. c. 2. 2
 An quibus est ius hereditariae, est & affinitas generis. ibid. c
 An generationes quae utrimque ab vnoprotocunt, debent simpliciter numerari. ibid. e. 2
 Coniugum non sunt ducenda vxores. 260. e. 2
 Nec conuenerunt. ibid. a. 1
 Consideratio Carili vtilis. 113. e. 2
 Conuersio tibi fecera gaudium firmissimum. 167. e. 1
 Consecrati deuotio vtilis est. 162. a. 2. 2
 Consecratio est effectus fidei nimirum fundamentum. 31. d. 2. 2
 Coniugum quomodo misericordiam pariat. 112. e. 2
 Coniugum mali principibus perniciosissimi. 110. c. d. 2
 Coniugum in virtutum proposito. 111. a. 2. 2
 Coniugum Imperator C. rillo infidias sinit. 5. d. & e. 2
 Coniugum nepos Mauri Ep. sc. C. r. 18. b. 2
 Coniugum Imperatoris pietas. 21. 2. 2
 Coniugum Imperatoris collidit erga a. om. Pontificem. 21. b. c. 2
 Coniugum vis quomodo potens. 111. c. d. 2
 Coniugum antiquae necessitas aliquando excuset, & quando. 113. c. 2
 Coniugum quicquid contrarietates remouet. 114. e. 2
 Coniugum lumen quomodo deperit. 84. d. 2
 Coniugum facit quid proliandum. 116. b. c. 2
 Coniugum mundi gloria. 97. a. b. 2
 Coniugum quomodo excipienda. 117. a. b. 2
 Coniugum religionis religiosi. 118. c. 2
 Coniugum ad orem non procrastinanda. 41. d. 2
 Coniugum à SS. Andra & Gregorio verberatus est. 190. e. 2
 Coniugum S. Pauli cui adhibenda. 190. a. 2. 2
 Coniugum Conuersionis in diebus reuersionis non permittit i. suis. 117. b. c. 2
 Coniugum princeps venter. 104. d. 2. 2
 Coniugum muros Hierusalem. ibid.
 Coniugum nequaquam neui inhabitat. 115. a. 2. 2
 Coniugum custodia, & cogitationum ponderatio vtilis. 112. c. & d. 2. 2
 Coniugum in manu necti. 5. b. 2. 2
 Coniugum de capite Amara. expositio. 78. d. 2. 2
 Corpora Euangelistarum ubi quiescant vide Euang. Corpora humani inhabitant. 10. e. 2. 2
 Corpus Christi sacro-sandum polluitur manibus tradant, participi crucifigentium Christum est. 122. a. 2. 2
 Corpora nostri vtilitas ac fortior. 110. d. 2. 2
 Corpus S. Romualdi interregnum post quinquaginta annos obit. 209. a. 2. 2
 Corpus Christi verè est in hostia, & sanguis in calice. 21. d. 2. 2
 Coniugum prius decere quam alios. 116. a. 2. 2
 Coniugum fratrem amplectenda. 14. b. 2. 2
 In Coniugum moderatio seruanda. 143. b. 2. 2
 Coniugum non iustitiam perfectum esse nequit.

88. b. 2. 2
 Coniugum amare sapientius est, illius vero odisse. 122. a. 2. 2
 Coniugum impatiens fons gladij. 122. d. e. 2
 Viti seruientis est coniugum sine culpa ad aliorum profectum amplecti. 122. a. b. 2
 Coniugum quod nascitur de corruptione. Col-lectan. 61. e. 2
 Coniugum per malum vsum male nobis fiant. 109. e. 2
 Coniugum solus naturam propria potestatem supergreditur. 91. d. e. 2
 Coniugum factus est in creatura. 122. e. 2
 Verè Credere neo quid sit. 140. b. 2. 2
 Credenda quae. a. & 7. b. c. 2
 Crescentius senator Romanus capite plectitur. 190. b. c. 2
 Crimen eiusdem est, qui cum carnali, vel filia spirituali labetur. 43. a. b. 2
 Celiminationibus fides non facile addibenda. 1. d. 2
 Crocodilus cur morrem & tartarum referat. 153. c. 2. 2
 Crux virga virtutis dicitur. 109. d. a. 2
 Crux arch. Noè. 115. c. 2
 Crux propitiatorum, & e. 2. 2
 Eius vtilitates. ibid. c. 2
 Sicut Crux iudeis. 95. d. e. 2
 Crucis signum qui portant in corde impressum. 90. e. 2
 Crux quae dicitur. ibid. b. 1
 Crux nobis seruanda. 41. d. 2. 2
 Et qualis. ibid.
 Crux quae ratione adoranda. 111. d. 2. 2
 bona Crucis. ibid. c. 2
 Crucis dum solemnitates & quomodo. 112. b. c. 2
 Crucis signum quomodo lex Moysi signata. 95. b. c. 2. 2
 Crux quomodo in Gedeone adumbrata. 111. e. 2. 2
 In signo Crucis vincamus. ibid. d. 2. 2
 Huius videtur Moyses eius figura. ibid. a.
 Crux instrumentum nostrae salutis. 61. e. 4
 In eius laudem psaltericum carmen. ibid.
 Coniugum caelum ieris. ibid.
 Crucis tripi & testimonia. 43. c. d. 2. 2
 Crucis sacrificium. 113. b. c. 2
 Crux Christi coniungit caelum & terram. 110. e. 2
 Crux nobilissimum martyrij genus. 115. e. d. 2
 Crux vas nouum ad tollendam sterilitatem. 114. d. 2
 Crucis signum virtutes omnes adumbrat. 94. d. 2
 Caltris diuidit homines mystice quid sit. 141. e. 2
 Caltris lapideis circumcidi quid sit. 94. b. 2. 2
 Culpa subditorum in Praepositos redundat. 37. a. b. 2. 2
 Culpa subditorum in Praepositos redundat. 37. a. b. 2. 2
 Culpa subditorum in Praepositos redundat. 37. a. b. 2. 2

D

Demoni impetibus in Romualdum. 191. a. 2. 2
 Demoni impetibus Eremiae cuidam. 260. c. 2
 Demoni indignè fert seminarum cornubium con-stitui. 106. b. 2
 Demoni illufiones. 180. b. 2
 Demones verum qui dicantur. 115. b. 2
 Demones sententiae multiplices. 114. b. 2
 5. 2

notabilium:

Damianus est in voluminibus expressi. 259. c. 1. t. 3
 Damianum enim per amicos suos querit vincere homines. 9. c. 2. 4
 Damianus uocatus hominem necat. liberatur. 265. c. 1. 3
 Damianus lingua perulatus, ut aut iamo infidetur. 76. c. 1. 2
 Damiani decretum circa Metropolitano in peritione pallij. 112. a. 2. t. 1
 Damianos in Gallias ab Apostolica sede legatus. 80. c. 2. 2. c. & b. 2. t. 1
 B. Damiani in larete montis Suauiciniij Eremum construxit. 146. b. c. 2. t. 3
 Damianianismus in contemnenda pecunia quatuor. 91. c. 2. t. 1
 Damianus Alexandrum Papam commendat. 41. 2. 2. 3
 Damiani in morbo parientia admirabilis. 92. c. 2. t. 3
 Proinus ualiditatem recuperat. 73. b. t. 1
 Monachorum in eum beneuolentia. 94. c. 1. 1
 Damiani ualutium de morte Cadalo admirabiliter implerum. 180. d. c. 1. 3
 Damianus duas priuas consuetudines apud Apostolicam sedem corrigendas mouet. 6. 2. 2. 3
 Damiani integritas. 43. c. 2. t. 1
 Eius gratitudo in Archiepiscopum Modulanensem. 44. a. t. 1
 Damiani sancta liberata. 121. c. 2. t. 3
 Damiani pro Ecclesia Romana zelus ac fortitudo. 34. t. 3
 Damianus S. Doctoris nepos. 101. c. 2. t. 1
 Damianus ante Cardinalis officium Priuatus officio functus. 93. b. t. 1
 Damianus Patrum lectioni insisit. 7. c. d. t. 1
 Damiani oratio super Clonice entes. 3. c. d. 2. t. 1
 Damianus i saucinis uocatus excusatus. 70. c. d. c. t. 1
 Damiani grauissima infirmitas. 6. a. t. 1
 Damianus nepos B. Petri Damiani. 6. b. t. 1
 Damiani inquerendo. 11. c. 2. t. 1
 Damianus deplorat Ecclesie flaram. 12. 2. 2. 1
 Quae & quanta pro sede Apostolica pertulerit. 32. c. 1. 1
 Damianus Monachus. 94. d. t. 1
 Ipius feruor in propugnanda libidine. Ibid. c. d. 2. t. 1
 Damianus se Ecclesie alligatum facit. 31. d. a. t. 1
 Eum obsequium in Hildebrandum. Ibid.
 Huius rei Abbatem Clnasacensem testem aduocauit. 32. c. 2. t. 1
 Renunciare uult Episcopatur. 11. a. t. 1
 Falso accusatur. Ibid. d.
 B. Damiani humilitas profunda. 109. b. c. t. 1
 Eiusdem uibana, & modesta expolitatio. 194. a. t. 1
 Damianus consiliarius ab Archiepiscopo Rauennate, & insper quare. 41. b. c. 2. t. 3
 Damiani doctrina ab imperitis calumnialis imperit. 63. b. t. 1
 Eius modesta responsio. Ibidem
 Damiani in Engubinum Ecclesiam beneuolentia. 11. d. t. 1
 Cur libros conscripserit. Ibid.
 Damianus et uel auiem habuit. 14. c. 2. a
 Damianus deplorat sui seculi prauos mores. 24. b. t. 2
 Damianus purgat se de quibusdam criminibus sub obiectis. 9. c. t. 1
 Excusat credulitatem Pontificis. Ibid.
 Damiani constantia. 42. b. t. 1
 Damianum fuisse Cardinalem Episcopum ualde colligatur. 25. c. t. 1
 Damiani deprecatio pro Rauennate Ansilire. 10. d. a. t. 1

Damianus admirabile in Ecclesiam Romanam studium. 111. d. 2. 3
 Damiani modestia. 3. c. t. 1
 Inuicti animi robur. Ibid.
 Testem conscientiam aduocat. Ibid.
 Damiani Prior monasterij fontis Aneiani. 40. a. t. 1
 B. Damiani in scribendo fides, ac religio. 96. a. t. 3
 Damianus monachus, frater S. Doctoris. 151. a. a. t. 3
 Damianus quum submisile de se fenerat. 84. b. a. t. 1
 Damianus quanti faciebat caelestia. 80. b. t. 1
 Damiani charitas, & zelus. 1. c. a. t. 1
 Damianus consulti Pontificem. 2. c. a. t. 3
 Damianus Archiepiscopus Rauennas. 64. d. t. 1
 Damianus legatus res suas subicit iudicio sedis Apostolicae. 33. b. a. t. 3
 Damianorum supplicia. 340. a. t. 3
 Mores. Ibid.
 Damna, quae in malignis spiritibus proueniunt. collectan. 7. t. 4
 Daniel uero desideriorum. 191. b. c. 2. t. 3
 S. Daniels missa. 10. t. 4
 David cur dicatur Adcodarus, filius salus, Polymisarius, & Bethlehemes. 23. c. & a. 1. t. 3
 filij David qua ratione dicantur sacerdotes. Ibid. 3. 4
 David obtrunale ciuitatem ab abbate fuit. 141. a. b. t. 3
 per David regnum pacis, seculum cor designatum. 125. a. 2. t. 3
 David panis propositionis manducatus cuius typus. 10. b. c. t. 1
 David suas vires quando nondum nouerat. 17. c. 1. 2
 David humilitas. 114. a. b. t. 3
 David manifestatio. 108. b. t. 1
 David Euangelicis uisit. 132. a. 2. t. 1
 David cur peccatum remissum, non Saul. coll. 34. c. 4
 Idem figura Christi. coll. 60. t. 1
 Debra sub palma quorum figura. 89. d. t. 2
 Decollatio S. Iohannis Baptiste quando fuerit. 101. c. 1. t. 3
 Defensorum alimenta quae sint. 24. b
 Deipara Virgo, & Stephanus pro ceteris plenigenita, quam differentes dicuntur. 149. a. b. t. 2
 Deodatus Treuerensis Archiepiscopus. 190. d. 1. 3
 Depressa sine Rapsas interpretatio & allegoria. 24. c. 6
 Deleuque uentibus seculum quidam pacis tranquillitas, datur. coll. 17. t. 4
 Dehdenu Abbas Casinensis qui & B. Viduo. 21. t. 2
 Papa. 126. a. 2. t. 2
 Desperati cuiusdam terribile exemplum. 161. t. 1
 Desperatio unde inducitur. 74. b. c. t. 3
 Desperatio bonum confessionis impedit. 140. a. 1. 3
 Despreuonem de humano solano diuino sapientie. 118. c. 1. t. 1
 Deuotio ceteris in elemosyna acquiritur. 8. c. 1. 3
 Deus ac Iudas quo discrimine Christum morti tradiderint. 123. a. b. a. t. 3
 Deas in uirginibus peculiaris de ceteris. 166. a. 2. 3
 Dei filius triginta tribus annis seruauit. 123. d. c. 1. 1
 Nunc uero Dominus, & Rex regum. Ibid.
 Triple eius scissio. 273
 Duo filium offensus uetri secunditatem meretur. 123. b. c. t. 1
 Dei minister proprie quis dicendus. 111. c. d. t. 1
 Dei familiaris qualis esse debet. 134. a. b. t. 3
 Qui uel filius i dextris Patris sedet. 149. c. a. t. 2
 Dei scientia & prouidentia rerum omnium simplex, & distincta. 272. d. 2. t. 3
 Deo non est heri uel cras, sed hodie sempiternum. 273. a. 2. t. 3
 Deus ad inuocationem sanctorum miracula facit. d. 113

Index rerum

- Amor super Deum.* 141. 2. 1. 2
 Quid clarior aut celebrior dici posset pro inuocatione sanctiorum? *ibid.*
 Deus potest virginitatis corrumpere carnem, & meritum reparare. 270. d. 2. 1. 3
 Quomodo fieri potest, ut quod factum est, non sit factum. 721. 2. 1. 3
 Deus quem decreuit saluare, continuo liberat. 144
 Nullum bonum nisi ab eo. *ibid.*
 Quid sterilitatem in beatis. *colledan.* 21. 4.
 Ex eius ore non egrediuntur nec bona nec mala. *colledan.* 88. 1. 4.
 Dei deum nulla ministrorum contragione possidet. 45. e. 1. 3. de immundis non accipit sacrificium. 74. b. 1. 3. in eius dominium transferuntur bona nostra per votum. 106. a. 2. 1. 1. per ingressum aigionis sit portio Monachi, & Monachae illius. 107. b. 1. 3. per uicium amittitur, pagina cadens. vicia confortantur pagina eadem. in eo nostra sollicitudo proicienda. 109. d. 2. 3. in eundem feror, & mortificatio. 123. b. 1. 3. ex feruendum amore, non timore parat. 126. e. 1. 3. ex eius amore nascitur compendium. 138. d. 2. 1. 3. eadem opera nostra lacrymis sunt gratiora. 132. c. 1. 3. eius familiaris qualis esse debeat. 134. a. 1. 3. ei odibilis suorum transgressio. 139. e. 1. 3. idem praefidit in sanctis Dodocibus. 64
 deus gratulatur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus. 178. 3. 1. 2
 Deum non posse, vel nescire aliquid malum, quomodo intelligendum sit. 269. c. d. 2. 1. 3
 Deus etiam vascitur verba. 258. 2. 1. 3
 Deus cur pugnat. 377. 2. 2. 1. 2
 cur Deus alios diuites, alios pauperes esse velit. 26. c. d. 2. 1. 3
 Deus difficilis ad ascendendum, facili ad miserendum. 133. d. 2. 1. 3
 Deus & homo ex B. Virgine nascitur. 148. c. 2. 1. 2
 cur Deus quod promissit, interitum immisit. 24. a. b. 1. 1.
 cur Deus quae promissae nonnullis, non tribuit. 24. c. 1. 3
 Quomodo, & cur Deus penias, quas manaret non illigit. *ibid.* a. 1. 3
 Deos regnum largitor & confessor. 210. c. 1. 1. 3
 Deus idem Augustinus qui & hominum. 148. 2. 1. 3
 Deus omnia potest, sine faciat, sine non faciat. 274. c. 2. 1. 3
 Deos non est accipere per sonarum. 11. b. 2. 1. 2
 Deus facit de vulneris medicamento. 40. c. d. 1. 3
 Deum posse ita in secula reddere, statuitur. 278. c. 2. 1. 3
 Dei localitas illocalit. 267. 1. 3
 cur Deus non restituit virginitatem post lapsum. 20. c. 1. 3
 cur Deus alios iuvenes, alios senes ad se vocat. 316. c. 2. & 117. a. 1. 3
 cur per viros idiotas ac simplices mundum instruit. 317. c. 1. 3
 Deum negare factis, peius est. 15. d. e. 1. 3
 Deus iustitiam iustitiae mori semper recipit penitentem. 134. b. c. 1. 2
 Deus iuri perfectos & vitiis etiam minimis vincit. 198. c. 2. 1. 2
 cui Deus parum efficit, nihil illi satis esse potest. b. 2. 3
 ad Deum accedentes, humanis disciplinis non indigent. 119. c. & 2. 2. 1. 3
 Deus cuius vult miseretur, & quem vult, indurat. 267. d. 1. 3
 Deus timere, & eius mandata seruare quid sit. 211. d. 3
 Deus multa potest quae non vult. 298. b. 1. 3
 Deus sit portio hominum, & quomodo. 109. a. b. 1. 3
 neum quoniam trinitas. 38. e. 1. 3
 Deum esse *omnia in omnibus* quid sit. 18. c. 1. 2
 Deus cur sedeat. 124. c. 1. 2
 Deus cum nar omnium adiones. 124. c. 1. 2
 cur Deus dissimulat peccata hominum. 139. a. 2. 1. 3
 Deum dicere non omnipotentem, scandalum est. 269. c. 1. 3
 Deus reprobum animam secularibus implicari adiutur cur permittit, electum vero & laboribus conseruet liberam. 116. c. 1. 2
 Deus in hoc saeculo electos suos semper deprimi sinit. 104. b. c. 1. 2
 cur Dominus specialiter dicitur filius Abraham, & David. *ibid.* d. 2. 2
 Deus quomodo mirabiliter in sanctis suis. 216. a. 1. 2
 Deus existit in omnibus rebus, & quo pacto. 167. a. & 2. 2. 1. 3
 cur Deus non pellem, sed interiori sibi viscera iussit offerri. 126. c. 2. 3
 cur Deus per naturam de celo descenderit. 138. b. c. 1. 2
 Deus vna notione omnia comprehendit, distinctis rationem. 272. d. e. 1. 3
 Deo ferre accipere est. 158. d. 2. 2
 Deum parere, & virginem permanere stupendum plane. 317. d. 2. 1. 2
 Deus sapientes eligit, & cur. 6. c. 1. 2
 Diabolus interiori sibi rationem prius admittit. 84. d. 2. 1. 3
 Diabolus per Alios figuratur. 85. a. b. 1. 2
 cur Diabolus nominis infidetur. 145. c. 2. 1. 3
 diabolus caput & initium totius iniquitatis. 35. d. 2. 1. 3
 diabolus incautus honorum operum fructus perit. 355. 2. 1. 3
 Vulpes est species & cur. *ibid.* c.
 diabolus vnde terreatur. 101. e. 2. 1. 3
 Et eius artes quas ratione & quodsi delat. 102. 1. c. 1. 3
 diabolus larva. 109. e. 2. 1. 3
 diabolus periculi similis, & quomodo. 91. c. 2. 1. 3
 diabolus pabulum qui sunt. 132. c. 2. 1. 3
 diabolus technae ad proferendum Christi militem. 118. b. 1. 3
 diabolus olim homini haereditatem pro possessore occupauit. 27. d. e. 1. 2
 Diaboli interpretatio. 29. c. 1. 3
 diabolus & monachus eadem penitentia multatur & Canonibus. 180. 2. 1. 3
 diabolice viros in rebus diuinis. 271. c. 1. 3
 diabolice astringuntur petribus disciplina Ecclesiastica. *ibid.*
 Diabolus ad interpretationem & allegoriam. 249. b. 2. 1. 3
 Item quis 40. 3. & 70. *ibid.*
 dies iudicii tanquam in conspectu mentis praeculis habenda. 46. c. d. 1. 2
 dies secundus in homine qui dicitur. 28. c. & 2. 2. 1. 2
 residentia Christum expectat pauperem, fides vero diuitem. 109. c. & 2. 2. 1. 3
 dignitates ambire nebulam, maxime ineptis personis. 70. d. 2. 1. 2
 diligere dulciter quid sit. 61. c. d. 1. 2
 diligere sapienter. *ibid.* d.
 diligere fortiter quid sit. 62. b. 1. 2
 dilectio dei cur firmas dida. 110. 2. c. 1. 3
 dilectionis diuinae argumentum quodam est. 134. c. 1. 3
 diligentiam patrum est filios compere. 317. d. 2. 1. 3
 dilectio spiritualis carnis amorem superat. 67. c. 1. 3
 diuina usus omnibus Monachis sit exemplum ut vagentur. 113. d. 1. 3
 diuersi praeclari resposum. 22. c. 1. 3
 diogenis Cynici absurda opinio. 299. 2. b. 1. 3
 diuolenti haereticus improbat. 4. 2. 2. 1. 3
 discendum est ab interioribus non modo a maioribus.

notabilium:

P 155. d. t. j.
Disciplinæ humanæ quomodo Deo consecretur.
 131. b. t. j.
Difcreto cur necessaria. 145. c. 2 & 145. a. t. j.
Inueritas per amorem contra naturam. 64. b. c. t. j.
 ciuilem per caritatem. *ibid.*
Diferentia caritatis bona. 86. c. 2. t. j.
Distinctum inuitit querere in pauperes. 89. c. 1. j.
Distinctio potentiarum & prouidentiarum. e. e. m. p. 140. t. j.
Distinctio Saluatoris subiectionis obediens. 109. c. t. j.
Distinctio appetitus ad luxum non ad indigentiam.
 240. b. c. t. j.
 Nullum vsum sapie afferant prater solam aspe-
 ctum. *ibid.* d.
Distinctio quomodo fructus capiantur. 218. b. c. t. j.
Distinctio dispensationes suorum non possidentes dispensa-
 tum. 86. d. 2. t. j.
 Cur alij diuites, alij pauperes. *ibid.*
 Distinctio condemnatio. 87. a. b. t. j.
Distinctio miseri sunt, & cur. 145. a. 2. t. j.
Distinctio pauperum ministrum. 104. b. c. t. j.
Distinctio relictis repetere in cælo arcentur. 108.
 b. t. j.
 Nemo potest Deum & diuitias colere. *ibid.* a. t. j.
Distinctio appetere, & quæ. 16. b. t. j.
Distinctio appetere quam periculosum. 2. 2. c. t. j.
Distinctio Ecclesie per quod significari. 32. c. 2. t. j.
Distinctio Ecclesie labia sponse cur vocentur. 45. d.
 2. t. j.
Distinctio Ecclesie cur candidi. 15. c. 2. t. j.
Distinctio propaganda Ecclesie. 3. c. d. 2. t. j.
Distinctio Prælati exemplo confertur. 133. c. t. j.
Distinctio & sanctitas viri predicatoris necessaria.
 1. t. b. 2. t. j.
Distinctio ubi non fuisse, sanctitas abider. 122. c. t. j.
Distinctio peccatorum in die iudicii quædam. 130. c. 1. j.
Distinctio loricæ sanctissima vita. 110. d. 2. t. j.
 Fir monachus eremita. 211. a. t. j.
 Mior virgo. *ibid.* b.
 Eius magister B. Ioannes de monte Ferenti. *ibid.*
 Ardum viri iulianum. *ibid.* b.
 Silecium diuinitum. *ibid.*
 Benjamin cur vocatur. 112. a. t. j.
 Ceorum amorum penitentiam quomodo ex-
 plect. 211. c. 2 & 212. a. t. j.
 Eius viri iulianum. *ibid.*
 Lorica ferrea vestitur, duobusque circulis ser-
 teis circumcingitur. 2. 2. c. 1. t. j.
 Nouem palæstra dicite intra 24. horas meditan-
 do. 112. b.
 Mulet eius exemplo flagellationis purgatorium
 arripuit. 115. b. t. j.
 Labor eius quotidianus quam difficilis. *ibid.* d.
 Durissimè orat expositus brachii. *ibid.* a. j.
 Omnes circuli, & terram eius diuinitus resolu-
 uunt. 214. 3. 2. t. j.
 Diuina visio in iudicem iniquum. *ibid.* d. a.
 Caulea magis vitæ in verba sua. *ibid.* d. c. 2.
 Magna & profunda humilitas. 215. a.
 Loquebant obuiam a vino abstiner. *ibid.* b.
 Labor dolore stomachi & capitis. *ibid.*
 Post odorem ditiæ corpus eius manet locutorum.
ibid. d. e.
 Tota vita parascende ei Crucis solet. *ibid.* a. j.
 Eni aseruit. 112. b. c. t. j.
Distinctio duodecim simul palæstra cum discipuli-
 na caruit, & tertium decimum corpus. 145. c.
 Eius iudicium de corporis flagellatione. *ibid.* d. 2.
 t. j.
Distinctio Patriarcha Gerdensis. 186. b. t. j.
 Dominico die non ieiunandum. 140. c. a. t. j.

Distinctio vbi fuit ab utroque Testamento descen-
 dit. 98. b. t. j.
Distinctio vbi fuit vnde ortum sit. Idem con-
 minant, pag. eadem eadem si pro singularitate non
 dicunt mala alia necesse est omittantur. 98. d.
 c. 2. t. j. si eadem reddere inter duos profertur, &
 solo etiam inter dicuntur. 101. b. c. d. t. j.
Distinctio Israel quando venit in scoria Colesti.
 20. Ad vnicum reddere dicuntur. 101. b. c. d. t. j.
Distinctio coodiscipulus Iuliani Imperatoris. 86.
 a. b. t. j.
S. Donati in racula. 15. c. 2. t. j.
 Eius laceret. *ibid.*
 Vniuersus dissimulatio. *ibid.*
Distinctio ovis semper accipitoda, & car. 49. a. 2. t. j.
Distinctio iniquorum qui recipit, scipsum maculat. 101.
 2. 2. t. j.
Distinctio quibus fruuntur, qui Spiritu Dei aguntur,
 quæ sunt. 149. c. 2. t. j.

E Bloois & Cerinthe hæresis. 71. c. 2. t. j.
 Ebrietas spiritualis quid in anima faciat. 115. c.
 t. j.
 Ebrietas diuina quæ sit. 30. b. 2. t. j.
 Eleena idem quod erasimus. 249. 2. t. j.
 Eius allegoria. *ibid.*
 Ecclesia regimen vanalet affectu, hæreticum est.
 75. a. b. 2. t. j.
 Ecclesia vniuersa per Christum in Eucharistia. 99. a.
 2. t. j.
 Ecclesia pastoribus qua ratione vigilandum con-
 tra hæreticos. 12. d. 2. t. j.
 Ecclesia in morte Sicut expressa. 110. b. t. j.
 Ecclesia principes frequenter labuntur. 112. b. 2. t. j.
 Et cur. *ibid.*
 Ecclesia calumnia. 12. d. t. j.
 Ecclesia consecrandi ritus. 168. c. j. t. j.
 Dedicatio. *ibid.*
 Ecclesia membra varia. 74. c. t. j.
 Ecclesia a Monachis non a Canonici fundata est.
 227. 2. t. j.
 Ecclesia ritus non mutandi. 98. b. t. j.
 Ecclesia per atcam veteris Testamenti designatur.
 12. b. 2. t. j.
S. Ecclesia mater populi Christiani. 152. a. t. j.
 Ecclesia cur oratio Regibus. 111. a. b. 2. t. j.
 Ecclesia sponsa Christi. 115. b. 2. t. j.
 Ecclesia Romana cui dicitur officina fabrilis. 35.
 b. 2. t. j.
 Ecclesia sacramentum est Spiritus sancti. 40. c. 2. t. j.
 Ecclesia Carolica cur sepepui Filij Dei. 18. b. c. t. j.
S. Ecclesia quibus vestibus delectetur. 130. c. 2. t. j.
 Ecclesia oio constringitur temporum lege, nec
 feruit sub elementis. 102. b. t. j.
 Io Ecclesia recte alij supplet verba alteri. 102. d. t. j.
 Ecclesia Christi caltra dei sunt. 215. c. t. j.
 Ecclesia est Christi vestis. 110. b. t. j.
 Ecclesia limes quis dicatur. 46. d. 2. t. j.
 Ecclesia Doctores labia sunt sponse. 46. d. c. t. j.
 Ecclesia lacerata excelsiora. 25. a. t. j.
 Eilque Priocipi Ecclesiarum. *ibid.* c.
 Ecclesia Romane præstantia. 32. b. t. j.
 Item & dignitas. 12. c. t. j.
 Eius iura frangere quod perniciosum. *ibid.* a. 2. t. j.
 Ecclesia inter duas molas strigitur. 57. c. 2. t. j.
 Quæ sunt illæ. *ibid.*
 Ecclesia scissio diuisionem minatur regis potestate.
 110. c. t. j.
 Ecclesia corpus Christi. 117. c. 2. t. j.
 de lare Christi egressa. *ibid.* 2.
 Ecclesia filij maiore inter se habent vniuersa, quæ

Index rerum

- habuerunt filij Iſa. 3.
 Eccleſia mundi figura. 171. d. 2. r. 2
 Eccleſie murus quæ dicatur. 5. c. r. 2
 Eccleſia cur in domo Raab expoſita. 176. d. 2. r. 2
 Eccleſia Romana Chriſti auctoritate fundatur & ſoluitur. 21. b. r. 3
 Spiritualis mater eſt Regum. 23. a. 2. c. 3
 S. Eccleſia Spiritus S. donis repleta. 283. c. 2. & 284. a. r. 3
 cur Eccleſia Hieroſolymitana cum alijs alijs non præcellat, cum ibi paſſus fit Chriſtus. 267. b. 2. r. 3
 Eccleſia ſine macula & ruga. 26. b. 2. r. 274. b. 2
 Eccleſia cui tabernaculum Dei. 224. a. 2. r. 3
 Eccleſie Engubine ſtans tempore Mainardi. 5. c. b. 1
 Eccleſia de Chriſto: vt Ena de Adam. 361. d. c. r. 2
 Eccleſia Dei in tabernaculo Moſi demonſtratur. 18. b. c. 2. r. 3
 Item in vrbe Hieruſalem. ibidem.
 Eccleſia figura quæ dicatur. 131. d. c. r. 1
 Eccleſia multiplex & vna. 98. d. c. r. 3
 Vna in multis, & tota videri in ſingulis. ibid. a. 2
 In omnibus vna, & in ſingulis tota. ibid. c. & a. 2
 Eccleſia Chriſti vna eſt & vniuerſalis. 22. b. 2. r. 2
 Tota eſt vnum corpus. 100. a. r. 3
 Reſpicit ad vniuerſa ſacramenta. 101. c. r. 3
 Aſimilatur Rachel. collectan. 10. r. 4
 Eius vmbilicus quatuor. collectan. 79. r. 4
 Eccleſiaſtica locutiones non ſubiaceat Grammaticæ regulis. 101. d. r. 3
 Echini natura. 334. d. c. 2. r. 3
 Eccleſiaſticorum bonorum iniuſti poſſeſſores culpantur. 189. d. c. 2
 Eleemoſyna plurimum deſeruiſſi prodeſt. 91. b. r. 3
 Maxime deſeruiſſi iniuſta. ibid.
 Eleemoſynæ vires. 91. c. r. 3
 Eleemoſynæ dignitas. 49. c. r. 2
 Eleemoſyna appellatur iuſtitia. 86. c. r. 3
 Ele Iocum conſolatio. 127. c. r. 1
 Fletus ſui quantum Deus amet. 136. c. a. r. 3
 Electi quando aſſiguntur à Deo. 136. b. r. 3
 Eleemoſyna maceperit per manus pauperis Deus conſervat in celo. ibid. b. 3
 Eleemoſynâ mundat animas. 88. b. c. r. 3
 Eleemoſynæ iungenda ſunt bona opera. 45. d. r. 1
 Eleemoſyna pauperibus data fruſtuſoſus eſt quàm oblatio à ſacerdote carnali celebrata. 235. b. r. 3
 in Eleemoſyna deuotio celeris requiritur. 6. d. c. r. 3
 Avari difficultas in eleemoſyna. 88. a. r. 3
 Eleemoſynæ premium. 87. a. r. 3
 Item & lucrum. ibid. d. 3
 Eleemoſyna interpretatio. 172. c. d. r. 2
 Eleemoſynarum petendarum regula. 109. b. 2. r. 3
 Eleemoſynæ quibus diſtribuenda. 41. a. b. r. 3
 Eleemoſyna ſoniſ armatura. 116. c. r. 2
 Eleemoſynæ regula. 88. c. r. 3
 Eadem bonorum temporalium affluentia. 90. c. r. 3
 In eadem reperitur eccleſia. 87. c. r. 3
 Reputatur à Deo vt maieſticia. 16. b. r. 3
 Appellatur iuſtitia. ibidem
 Acceptat per manus pauperum Deus conſervat. ibidem.
 Eleemoſynarum quæ maxima. 88. d. c. r. 3
 Eleemoſynarius meretur oratione totius Eccleſie. Regula dande eleemoſynæ. 89. a
 Morum largiente eleemoſynæ. ibid. c. & a. 2
 Eleemoſynæ Vualderici martyris miraculo commendata. 83. d. c. a. r. 3
 Eleemoſynis parentes res filiorum creſcit. ibid. c. d. 2
 Elementum aquæ nobilitatem locum in homine habet. 97. d. r. 3
 Elementum aquæ vires ſuas naturales reſpirat. Vide ſeq.
 Elephas animal caſſus, & frigide naturæ. 131. b. a. c. 1
 Eius pudor in coitu. 14. d. r. 3
 Eleuchadius Epicoſopus Rauennas. 18. c. 2. r. 3
 S. Eleuchadius per S. Apollinarem ad Chriſtum conuerſus. ibid. c. 2. r. 3
 Vitulus Moſi conuerſus cur dicatur. 14. c. 2. r. 2
 Quem fruſtuſum cum S. Apollinari fecerit in Eccleſia Dei. 25. b. r. 3
 Spiritualis martyr. ibid. c. d
 Nominis Eleuchadi expoſitio. ibid. a. 2
 S. Gentili philoſopho Eccleſie doctus. 16. a. 2. r. 2
 Quid ſciſma. ibid. a. b. 3
 Elias Propheta vnde tam charus Deo tuiſſe. 19. a. 2. r. 3
 Eliſus maior Elias: & qua ratione. 38. b. r. 2
 Quo modo duplicem Spiritum acceperit. ibid. a.
 Eliſus à puero diludi. Aſeruit calce quid ſit. 89. c. 2. r. 2
 Eliſei Prophete Evangelica paupertas. 118. c. 2. r. 3
 Libertas claſſem & diſcretio. 118. c. 2. & 119. a. r. 3
 Eloquentia minus efficax quam ſanctitas morum. 121. b. a. r. 3
 Epicoſopus Damiano gratus. 14. c. a. c. 1
 Quid Epicoſopi de ſacerdotibus indignis conſtituere debeant. 235. a. r. 3
 In coerendis Clericorum flagitijs vigilantes eſſe decet. 232. d. c. r. 3
 Epicoſopi male viuentes poſſunt à ſubditis accuſari. 6. c. 2. 7. a. b. & c. incipit. r. 3
 Epicoſopum cauſæ ad quem ſpeſcent. 119. d. r. 3
 Epicoſoporum malorum deploratio. 191. a. r. 3
 Epicoſopus Ordo an ſit alijs à Sacerdotio. 44. d
 Epicoſopum nequiſſimorum ordinatio cur tara & valida. 45. d. 2. r. 3
 Epicoſopus confirmationis miniſter. 168. r. a
 Mos confecrandi Epicoſos. ibid. c
 Epicoſopus qui indignum promouet, eius ſe peccatis inuoluit. 221. b. c. r. 3
 Epicoſoporum & ſacerdotum dignitas. 26. d. r. 3
 Epicoſopi perui à quibus defenduntur. 209. a. 2. r. 1
 Epicoſopi officium. 222. a. 4
 Eiusdem opera reſpondeant verbis. 14. c. 4
 Idem ſit accuſ in reprehendis vitij. collectan.
 Epicoſopi error docentis Monachus ob infirmam redire poſſe ad ſecularia. 158. a. b. r. 3
 Epicoſopus impudicus, & ſimoniacus miraculorum effector. 47. a. r. 3
 Epicoſoporum domus expilare quantum deſas. 68. c. d. 2. r. 1
 Epicoſopari à Principe coemere ſimonia. 8. a. 2. r. 3
 Epicoſopi male ordinati conſecrationis gratiam alijs habent, ſed ſibi non habent. 12. c. d. r. 3
 Epicoſopari aliquando depouit poſſeſt. 194. b. c. r. 3
 Epicoſopi Fauentis & Pſeudeſis vicia criminofa. 41. c. r. 2
 Ephraim ſecundariam E. nat. 220. b. r. 2
 Epuloni inhumaniſſi. 101. d. h. c. 1
 Equorum Cappadociæ natura. 270. a. 2. r. 3
 Eremiſtæ vitz laus. 109
 Mors eſt vitiorum cremus. 102. c. d. r. 3
 Vira vitiorum. 105. d. a. r. 3
 Balneum animarum. 104. a. 2. r. 3
 S. ala Iacob. ibid.
 Conſubium Dei. ibid. b.
 Habitatulum hominum & Angelorum. ibid. d.
 Teſtis diuini amoris. ibid. c.
 Dominus & ſepulchre æmula. ibid. d.
 Spirituale habitatulum mira efficiens. ibid. a. 2

notabilium.

Speculum animarum. *ibid. c. 2*
 Thaliamus nuptialis. *ibid.*
 Eufugium mundi persequens. *ibid. d. e.*
 Casteria demonibus terribilia. *109. a. 1. 3*
 Viridarium animarum. *ibid. b.*
 Deus est inhabitator habitaculis in eremo. *ibid. a. 1*
 Eremita à S. Benedicto laudat. *29. c. 1. 1*
 Eremitica vita perfectior monastica. *39. d. 2. 1. 1*
 Eremitis necessaria studia, & cur. *31. b. 1. 2*
 Eremitis præcipue necessaria quies, silentium, & ieiunium. *149. d. 1. 3*
 Eorum psalmodia. *147. 2. 2. 1. 3*
 Ieiunium. *149. 2. 2. 1. 3*
 Exercitia. *130. c. 1. 1. 3*
 Eis necessarie collationes Patrum. *331. c. 1. 3*
 Discrimen inter Eremitam & Anachoretam. *345. a. b. 1. 1*
 Eremitæ in vibibus conuersantes, amenes curandici. *344. c. 2. 1. 3*
 Eremiti origo. *144. c. 1. 1. 3*
 Eius auctores, & professores. *ibidem*
 Eremita ubi anima reueratur. *30. d. 1. 3*
 Paradisus deliciarum & virtutum. *ibid.*
 Caminus trium puerorum. *ibid. c.*
 Fornax superni Regis. *ibid. a. 2*
 Apotheca mercium celestium. *ibid.*
 Officina ubi anima reueratur. *ibid. c. 2*
 Multitudo loci & triumphus. *ibid. c. 2*
 Eremitæ & Anachoretæ discrimen. *145. b. c. 1*
 Erasmia filio orbi. *114. d. c. 1. 1*
 Elai vnde decessit à iure suo. *115. d. c. 1*
 Eculani Episcopi filius & depositio. *240. c. 2. 1. 3*
 Esther humilitas quanta. *114. c. & a. 2. 1. 3*
 Ezechiel sive Boethius interpretatio & allegoria. *245. b. 2. 1. 3*
 Euangelium an frigidius lege. *100. d. 2. 1. 3*
 Euangelij prædicatores vni fratres. *14. b. 2*
 Euangelistarum corpora ubi quiescant. *33. d. c. 1*
 Euangelistæ sunt vni, & cur. *119. c. 2. 1. 3*
 Euangelistæ concipiuntur in crucifissione Christi. *99. 2. 2. 1. 3*
 Eucharistia præcipuum Ecclesie Sacramentum. *46. a. 1. 3*
 A multis offertur. *99. c. 1. 3*
 Eusichetis hæresis improbat. *4. a. 1. 3*
 Excommunicatio Canonum, & Pontificum an cadem. *112. c. 1. 3*
 quatuor Euangelistæ in quatuor Elie hydriis expressi. *119. c. 2. 1. 3*
 quatuor Euangelistæ in quatuor fluuiis paradisi adumbrati. *ibid.*
 Euangelistarum quilibet suum in sciendo ordinem seruat. *118. c. 1. 2*
 Euangelium hæreditas promissionis. *119. d. 2. 1. 3*
 Euangelica iuxta à Ioanne. *101. a. 1. 3*
 S. Euangelium per manna significatum. *247. a. b. 1. 3*
 Euangelistarum figuræ varie. *119. 2. 2. 1. 3*
 Euangelistæ cur quatuorfamilia paradisi. *29. b. 2. 2. 1. 3*
 Eucharistiam frequenter suscipiens, demonibus est terribilis. *335. c. 1. 3*
 Eucherius Lugdunensis Episcopus. *218. c. 1*
 Eugenius Rex se Christi famulum manifestat, & martyri fit. *217. d. 2. 1. 3*
 Eius mira fides. *ibid. c. 1*
 Excommunicatio mors iuxta. *4. b. 2. 1. 3*
 cum Excommunicati nulla habenda est conuersatio. *110. a. 2. 1. 3*
 Excommunicatio Pontificum Romanorum cur scemidanda. *260. c. & a. 2. 1. 3*
 Excommunicati non habent ius ad electione Pon-

tificis. *28. d. c. 1. 3*
 Excusatio peccatorum in die iudicii reijcienda. *123. b. 2. 1. 3*
 Excusatio in peccatis quantum malum. *112. 2. 1*
 Exemplum diuine providentie in peregrinos. *112. 2. 1. 1*
 Exemplum viri pii, & canonicarum bonorum studiosi. *95. d. 1. 3*
 Exemplum admirabilis poenitentie. *148. c. 2. 1. 3*
 Exercitij spiritalis studium. *147. 2. 2. 1. 3*
 Exhortatio lapsi in peccata, vt resurgant. *147. b. 1. 1. 3*
 Expositio: *Exercitatus sum, & defecit paupers spiritus meus.* *112. c. 1. 1*
 Expositio: *Lana rini sub capite meo.* *165. d. 1. 3*
 Expositio: *Tenuisti manum dextram meam, &c.* *91. b. 2. 1. 2*
 Expositio: *Nequid dimittis perfrabis manillam.* *18. d. 2. 1. 2*
 Ex ore Alissiani non egredientur nec bona nec mala. *285. 2. 1. 3*
 Expositio: *Ego dixi in excessu mentis mea, Omnis homo mendax.* *231. c. 1*
 Ezechielis porta quæ sit. *306. c. 1. 2*

F

Facultates alienas appetere graue crimen. *104. a. 1. 1*
 Facultates Hæreticorum diuini prohibentur, quod sit. *137. c. 2. 1. 2*
 Faustus Episcopus Cisterciensis. *190. c. d. 1. 3*
 Faustina Ecclesia bonis clericis referta. *70. b. 2. 1. 3*
 Felicitas mundi quomodo deperit. *118. b. 2. 1. 3*
 Felicitate mens ad suum erigi debet. *46. c. 1. 1*
 Felicitati improborum cur consolendum. *127. d. 2. 1. 1*
 Ferrum mysticè quid sit. *41. b. 2*
 Festiuitates quidam cur suo tempore non celebrentur. *101. d. 1. 1. 3*
 Festi dies solempnes cur à ieiunio immunes. *140. d. 2. 1. 3*
 Festum S. Fidelis martyris. *127. d. c. 2*
 Molros conuenit ad Christum. *ibid. a. 2*
 Sub secularibus armis militie spiritali vacat. *129. c. d. 2. 1. 2*
 Præcedens via merito venit ad palatium martyrij. *ibidem. c. 2*
 Cur sancto decollato semper sit ostra sit. *110. b. 1. 1*
 Demoniacus ad eius corpus desinat. *330. c. 1. 2*
 Festum S. Iacobi, & S. Petri ad vincula. *102. b. c. 1*
 Ficus imaginem legi quomodo tenet. *107. b. 2. 1. 3*
 Fides limes Ecclesie cur dida. *47. a. 2. 1. 2*
 Fidelium constantia vt probentur. *77. b. 1. 1*
 Fides primus est dies in homine. *28. c. 1. 1*
 Et quomodo. *ibid.*
 Fideles omnes quomodo vnum sunt. *98. b. 2. 1. 3*
 Fidei necessitas & præstantia. *1. 1. 3*
 Eadem origo vniuersum ibid. Fides cur petra. *312. 1. 3*
 Fidei recte iungenda vita Christiana. *15. d. 1. 2*
 Fides expectatio Christi diuini, & quomodo. *109. c. & a. 2. 1. 3*
 Fidem comitari oportet sanctitatem, & innocentiam vitam. *117. b. 1. 2*
 Fides quid sit. *87. d. 1. 2*
 Figuræ Euangelistarum varie. *119. a. 2. 1. 2*
 Filii Dei cur nati. *57. c. d. 1. 2*
 Filij autem David etiam sacerdotes quomodo exponantur. *281. c. c. 1*
 Filij percutientis matrem castigatio. *124. a. 2. c. 1*
 Matris eiusdem in ipsum clementia. *ibid. b.*
 Filii vniuersi cum erat Saul cum regnare cepisset, &c. expositio. *231. a. 1. 1. 3*
 Filij Ephrem intendentes arcum, & mittentes, expoli-

Index rerum

tio. 7. a. 2. t. 2
 Flagellatio purgatorij genus. 341. 2. t. 1
 Flagella cur sponte inuigenda. 69. d. e. t. 1. Et cur
 optimam punitionis genus. ibid. a. c. 2
 Flora & Lucilla virginis in Africam ducuntur. 216.
 c. a. t. 2. Earum verbis Tyrannus à facinore pa-
 trando tenebatur. 216. e. 2. & 217. a. t. 2. Eunt in
 sandas Dei pietas & ab hostibus victoria. 217. b.
 Admonuit per vānem reuertuntur in proprias
 regiones. 217. R. & felis comitem praecepit. 217. a. 2.
 r. a. Martyrio donantur; ibid. c. Eamque corpora
 ubi sepulta, & quomodo. 361. b. c. 2. 218. a. b. t. 2.
 Miraculum maximum in via factum dum sacra
 corpora sportarentur. ibid. c. d.
 Flora & Lucilla virginis & martyres per decem an-
 nos fuerunt sub custodia. 78. b. c. 2. Dominus
 noctu eas a somno vocat. 79. a. 2.
 Foramina perire sunt vulnera Christi. 77. t. 2
 Fragilitas rerum humanarum. 114. a. b. 2. 1
 Frates namque soli incedant. Reg. Pet. Mon. 17. t. 4
 Fredelino apparet S. Hilarius. 3. a. t. 2. Quod ei in-
 beat. ibid. Monasteria quatuor Hilario exstare.
 3. d. 2.
 Frustris laboris spiritualis. 119. d. e. t. 3
 Futura pro praesentis sepe ponit scriptura. 279. c. 2. 3

G

Gabaonitarum exemplum quinam imitari di-
 cantur. 125. d. e. 3
 Gaded interpretatio & allegoria. 248. d. 2. 3
 Gaudium crymon. 38. c. 2. 3
 Gaudium in peccatis carnis. 145. a. 2. 1
 Gebalim interpretatio & allegoria. 249. a. b. t. 3
 Gedoon quomodo crucem adumbrat. 12. c. 2. 2
 Gedoon typus Christi. 206. d. 2. 1. eius voces quid
 expriment. ibid. Item filius eius typus. ibid.
 Gebaldus Landanensis Episcopus. 394. 4. d. 3
 Generatio vna est, & domus generationis. 20. 2. 2. 2
 Gentilis Regis Eustachii regnum datum. 91. d. e. 3
 Gergis nominis interpretatio. 27. c. 2. 2
 Gerardus Episcopus Florentinus Boetius. 47. c. 1. 3
 Gerardi elemosynarum exemplum. 89. c. 2. 1
 Geratius & Proclus quales. 96. c. d. 2. 2.
 Magnus mundi contemptus in utroque. ibid. c. 2
 Ghibberus erigitur. 82. d. t. 2
 Giesi à fide cur erraret. 231. b. 2. 3
 Gienonis Eremitae pia exortatio. 20. 2. 2. 3
 Gilestus misericordia dignus. 108. b. t. 3
 In Germania captivus. ibid.
 Gladio spiritus vicia intermitenda. 14. c. 2. 2
 Glorie caelestis perfecta descriptio. 341. b. t. 3
 Gondebertus Senonensis Archiepiscopus. 90. 2. 2. 3
 Gorbodux Dux. 73. b. 2. 1
 Graecorum consuetudo in Imperatore creando. 211.
 a. 2. 1. 3. Exhortatio ad hominem. ibid. c. 2
 Grammaticam regulari disciplinae praefari à Mona-
 cho vanum. 129. c. 2. 10. a. t. 3
 Gratia Dei vi conferenda. 41. 2. 2.
 Gratia diuina quod passio possit acquiri. 11. 2. 2. 3
 Gratiano beatus etiam non ignota. 85. c. 2. 1
 S. Gregorii sententia de pauperibus. 12. d. 2. 3
 Gregorii opinio super frequentia missarum. 17.
 8. c. 2.
 Gregorius VI. Papa. 192. d. a. t. 1
 Gubernator populi quos imitari debeat. 122. c. 2. 1
 Guido comes Fori Consuetudinis. 93. c. 2. 1
 Guido comes. 4. c. 2. 1
 S. Guido Abbas Pomposianus. 136. b. 2. 3
 Guillelmi Marchionis pietas ac liberalitas in dei
 Genitricem. 117. b. 2. 1
 Guilielmus Monachus à Damiano reprehensus, &
 cur. 96. a. b. t. 2

Gale victim quid sequatur.

105. b. 2. t. 1

H

HAERETICVS quis dicatur. 78. b. t. 1
 Haereticus vs reconciliandi. 31. c. 3
 Haereticus cur à Deo tolerentur. 77. b. t. 1
 Haereticus quid sit. 19. b. 2. 1
 Haereticus Erychensis improbitas. 4. 2. 2. 3
 Haereticus origo. 32. t. 2
 Haereticus nova & ridicula. Quomodo. 82. b. a. t. 1
 Haereticus Nelsonii improbitas. 4. 2. 2. 3
 Halmi interpretatio & allegoria. 246. d. t. 1
 Helcana Dei zelus, & cur. 111. b. c. 2. 1
 Henricus Imperator 108. & 109. c. 2. 1. Et filius. ibid. c. 2
 Heriaci natura. 352. c. 2. 3
 Heriaci aeternitas. 14. d. 2. 1. 2
 Hieronimus consensit in peccatis nascitur sine pec-
 cato. 31. d. e. 2. 2. Quomodo differat à S. Iohanne
 Bapt. sanctificatione. ibid. c. d. 2
 Hierusalem cur figura Ecclesiae Dei. 18. c. d. e. 3
 Hildebrandus, S. R. E. Cardinalis. 4. d. 2. 3
 Hildebrandi Sacrae seueritas. 19. d. e. t. 3
 Hildebrandi Cardinalis abstinentia. 243. d. e. 2. 3
 Hilarius vnde dicitur. 4. d. 2. 1. Episcopus. Petrus. ibid.
 Hilarius similis Hilariis, & quomodo. 86. c. 2. 2
 S. Hilariis miracula. 16. t. 4
 S. Hilarius per visionem apparuit Fredelino, & quid
 cum facere iussit. 32. a. 2. 2. Eius monasterium in-
 flauit. ibid. b. 2. 2. Eius corpus translatum de loco
 ad locum opera Angelorum visibiliter. ibid. Eius-
 rum apparuit Fredelino, & quid iussit. ibid. c. d. Mo-
 nasteria varia in eius honorem constructa. ibid. Eius
 meritis familia integra ad fidem conuersa. ibid. c.
 Impenetrabilis Ecclesiae murus cur dictus. ibid.
 Serpentes imperat. ibid. 1. Mortui suscitati. ibid. 2.
 Homini quae beneficia, & quam magna obegerint. 14. c. 2. 2. 2

H

Honestus Monachus. 98. b. a. t. 1
 Horarum significationis laudes. 114. c. d. 3
 Hospites suscipiendi. Reg. Pet. non. 27. t. 4
 Hugo Marchio Guillelmi Marchionis filius. 117. b. 2.
 t. 2
 Hugo fuit sextus Abbas Cluniacensis. 179. c. d. 2. 2
 Humana mens implicata teneat rebus, non est ap-
 contemplationi. Collect. 37. t. 4
 Humanae miseriae conditiones. 10. c. 4.
 Humbertus S. R. E. Cardinalis. 4. d. 2. 1
 Humbertus episcopus. Card. 269. t. 3
 Humanitas Christi ab omni peccatorum contagio
 aliena. 131. b. c. 2. 2
 Humilitas Damiani. 88. c. 2. 2
 Humilitatis discipulus quis dicendus. 97. d. 3
 Modus docendi in scholis. ibid. a. 2
 Humilitas gloriofus quomodo reddat. 72. a. b. 2. 2
 Humilitatis bonum. 8. d. 2. 2
 Hydrix quatuor Elia quid exprimat. 119. c. 2. 2
 Hydrus cur Saluatoris species. 353. b. 2. 3
 Hypipeneo & Platero qui assimilandi. 82. a. 2. 1
 Hypocrite ad quid viliorebus vestibus vtantur. 119.
 d. 2. t. 3
 Hypocrite cul taceant. 63. 2. 2. 3
 Hypocrite cur nisi similes. 104. 2. 2. 1
 Hypocritis abominabile vitium. 110. b. 2. 3
 Hyllopus fidei typus, & cur. 872. c. d. 2. 2

I

IABIS interpretatio. 76. d. 2. 1
 Iaber crymon & allegoria. 84. c. 2. 1
 S. Iacobus vinum ignorauit. 97. b. 2. 3
 Iacob Patriarcha cur sollicitus fuerit de sepulchris
 suis. 31. a. 2. 2
 Iabel interpretatio. 89. c. 2. 2
 Iabaria interpretatio. 248. c. 2. 3
 Idola. 11. d. 2. 1

Idolatrie cultus à quibus institutus. 14. d. 2.
Ioniam laudabile. 136. d. 1.
Ioniam perfectum quale appellandum. 140. e. 3. 3.
Ioniam famulorum. ibid.
Ioniam carni inimicum. 114. d. 2. 1.
Ioniam ac refectionis regula. 146. a. b. 1.
Ioniam canon à S. xomaldo prefatus. 192. a. 2.
Ioniam saepe ira accenditur, & lacrymæ minuantur. 195. d. 2. 1.
Ioniam occasione festi solui debet. a. e. g. Per. Mon. 20. 1. 4.
In eo discretio. 14. d. 2. 1.
Ioniam irrationis forma. 140. d. 2. 1.
Ab eodem excipiuntur dies festi. ibid.
Ius regula. 146. d. 2. 1.
Ieremie cur luna dicitur. 196. d. 2. 1.
Ieroboa mystici signat Christum. 170. b. 2. 1.
Iesus Christus cur terra promissionis. 31. b. 2. 1.
Nomen Iesu quid praestet. 148. c. 1. 2.
Nomen Iesu ab Angelo de caelo mundo manifestari. ibid. c. d.
Irracibilis eryman. 218. c. 1. 3.
Ignis natura. 275. c. 2. 1.
Illiterarum oratio quam esse debet. 91. b. 1. 1.
Immundorum manus cur plene sanguine. 71. c. 1. 1.
Immundi hominis etiam bona opera deo displicent. ibid. c. 2. 1.
Confirmatur exemplo Eremitæ. ibid. d. 2.
Imperatores romani qui violentia morte perierunt. 209. b. 1. 1.
Imperatores Ecclesie defensores. 110. d. 2. 1.
Imperatores iussu relictus, & qua ratione. 127. c. d. 1.
Imperatorum assensus in electione romani Pontificis non est necessarius. 22. b. 3. 1.
Romani Imperatores eorumque mors. 22. d. 2. 1.
Cur B. Gregorio electo assensum prebuit Mauricius Imperator. ibid. c. 2.
Constantini Imperator pater. 21. a. b. 1. 3.
Privilegium concessum Henrico Imperatori in Pontifice eligendo. ibid. c.
S. Pauli basilica à Theodosio & Honorio Imperatoribus edificata. ibid. c.
Imperatorum sollicitudo cur consideranda. 127. c. 2. 1.
Incantatio nomine quid intelligatur in scripturis. 12. c. 2. 1.
Incarnatio Domini per terram repositionis significata. 30. b. 2. 1.
Incepes non consummari potest. 124. d. 1.
Incipere non perficere nil prodest. 60. b. 1. 1.
Incantatio Monachis perniciofa. 1. c. 1. 1.
Incantatio coniugalium in quo consistat. 14. b. 1. 1.
Incantatio dicitur, qui misericordiam non amat. 27. c. 2. 1.
Indumenta mollia perfeciores cur fastidiant. 114. d. 1.
Infantium mors in parentibus esse debet. 125. d. 1.
Infantiam maximum Dei beneficium. 125. d. 1.
Infirmitas licet superiores accusare. 6. c. 2. & 7. a. b. 1.
Infirmitas potius atrox fime. 27. d. 4.
Infirmitas recio qualis. 142. c. d. 2.
Ex infirmi memores nascitur odium peccati. ibid. d.
Infirmitas, mortis medicatio extinguit incertum libidinum. 71. b. 1. 1.
Infirmitas causam licet interdum à rectitudine nonnulli declinare. 25. d. 2. 1.
Inglitteras Monachus & Archiepiscopus. 159. b. 2. 1.
Inglitteras Monachus & Archiepiscopus. 159. b. 2. 1.

Inglitteras hominis in eam. 21. d. 2. 1.
Inmicus Dei quis dicendus. 113. b. c. 1. 1.
Inmicus benefacere quam virtus sit. 110. c. 1.
Ignis Dei faciens non fit edibilis. 113. b. c. 2. 1.
Ignis in die iudicii ipsos accendebant. 130. d. 1.
Ingloria dona non accipienda. 17. c. 2. 1.
Ingloria obliuio magna virtus est. 81. c. 1. 1.
Ingloria quadragesimalis ceremonie. 106. d. 2. 1.
Ingloria plures quam veram pietatem agere. 134. b. c. 1. 1.
Ingloria igni similis. 114. d. 2. 1.
Ingloria hominum vici posunt, non trem demum. 21. b. 2. 1.
Ingloria munditiam cordis alit. 1. c. 2. 1.
Ingloria potius feribentis quam litteræ cortex arrendendum. 167. a. b. 2. 1.
Ingloria iudiciorum, oculos mentis occulit. 149. a. 2. 1.
Ingloria quid referat, quid Seneca. 284. b. 3. 1.
Ingloria & bene licet martyres. 197. c. 2. 1.
Ab impiis iugulantur, & quomodo. 198. a. b. 1.
Ingloria in istis interfectores fecerunt vltio. ibid. b.
Miracula ad coram corpora. 198. d. 2. 1.
Ingloria Episcopus. 48. d. 2. 1.
Ingloria de Anfo à demone impostum. 1. c. 2. 1.
Ingloria Baptista legi a quique typus. 139. a. b. 1.
Ingloria Baptista quo die fuerit conceptus. 22. b. 1. 1.
Ingloria Baptista vino inimicus. 99. b. 2. 1.
Ingloria Baptista humilitas. 72. c. 1. 1.
S. Iohannis Baptista doctrina de misericordie operibus, antiquis Prophetis confirmata. 101. c. 1. 1.
S. Iohannis cur natus. 99. c. 1. 1.
Quomodo à Christo commendatus. 15. b. 2. 1.
Quomodo in vtero plenus Spiritu S. 17. a. 2. 1.
Mattheus Baptista, & cur. 58. c. 1. 1.
Laudatus ab ea quam laudant omnes. ibid. a. 2. 1.
Laudes eius. 60. f. c. 2. 1.
Iohannis Baptista Oculis maior reverentia debetur quam alicuius alterius. 60. b. c. 1. 1.
S. Iohannis Baptista preciosa. 1. c. 2. 1.
Primus eius honor. ibid. c.
Episcopus insignis. ibid. c.
Secundus honor. ibid. b. 2. 1.
Tertius honor. 34. b. 1. 1.
Quartus honor. ibid. a. 2. 1.
Quintus honor. ibid. d. 1.
Eius vestis. 33. d. 2. 1.
Cibus. ibid.
Sextus honor. ibid.
S. Iohannes Evangelista à angelis vocatus. 199. d. 2. 1.
S. Iohannes Evangelista migratio inaudita. 159. d. 2. 1.
Eius animam receptam fuisse in celo vade probetur. ibid. c. 1.
Minna scaturire à sepulchro eius conficitur. ibid. d. 2.
De resurrectione eius, Auditoris opinio. 175. a. 2. 1.
Comparatur cum Moyse. ibid. c. & a. 1.
Eius obitu interfecti Dominus Iesus. ibid. d. 2.
Fratres Domini quomodo & secundum quid appellerentur. 157. a. 2. 1.
Eius preciosa. ibid. c. 2.
Holus vira imitanda. ibid. d. 2.
S. Iohannis Evangelista solemnitas. 150. a. 2. 1.
Cur Aquila voluit comparari. ibid. b. 1.
Organum dicitur horum mysteriorum, & cur. ibid. d. 2.
Magnas Paradisi fluitas. 151. b. 2. 1.
Styli ipsius dignitas. ibid. d.

Index rerum

Fuit Theologus. ib. d. 2.
 Er cut. ibid. c. 2.
 Petros comparatur. 152. b.
 Rogatus ab Ecclesia suam conscripserit Euangelium. ibid. a. 2.
 Per suum Euangelium petra dicitur. ibid. t. 2.
 Profundius lucurus de divinitate qui alij ibid. 2.
 Virgo. 152. b.
 Charitas eius summa. 152. b.
 Elifoli Jeda proditor indicatur. 153. b.
 Vnus Emmanuel Christus et duobus nominibus designatus videlicet et humana consistit. 153. d. 2.
 Ioannes Euangelista meritis nemo maior. 154. b.
 2. 2.
 S. Ioannis Euangelistae doctrina Haereticis omnibus sumentum imponit. 154. c. 2.
 Solemnis conventus ad eius festivitatem. b. c. d.
 Fuit Apostolus, Euangelista, et Propheeta. ib. a. 2.
 Eius excellentia. ibid. c. 2.
 Fuit verus martyr. ibid. c. 2.
 Item virgo. 155. a.
 Ioannes cur vitam contemplativam designat. 267. d. c. 2.
 Ioannes Laudenf. discipulus Damiani. d. 2. r. 1.
 Ioannes Prior Monasterij Fôris auctant. 190. b. c. 1.
 Ioannis Euangelistae humanitas virtus. 71. d. 2.
 cur Ioannes Evangelium quieret obdormiuit. 117. c. 4.
 S. Ioannis Euangelista Logotheta Verbo. 117. a. 4.
 Dilectus pater ceteris a Domino. ibid.
 Ioannes et Marthae cur Apostoli simul et Euangeliz. 119. d. 2.
 Ioannis etymologia. 121. a. 2.
 Ioannes Romanus Patricius. 49. c. 1.
 B. Virginis visio, sanctorum ceteribus aggregatur. 164. b. c. 1.
 Ioanna Grandenice virtutes. 191. c. 2.
 Ioanne Euangelista matris nemo maior 154. a. 2.
 Iordanis fluenta transire mystice quid. 157. d. 2.
 Iordanis magis lauat a Domino, quam ipse lauat. Ioseph cur Iacob obediatur ut sepelatur cum in Aegypto. 156. t. 2.
 Ioseph cur tanto semore patris pollicetur. ib.
 Ioseph cur dignitatem suscepit. 71. c. 1.
 Inter Ioseph, et B. Virginem verum matrimonium intercessit. 299. b. c. 2.
 Ioseph Regis zelus, ad iustitia. 119. c. 2.
 Ioseph pugnare contra Chananeos figura. 101. a. 1.
 Ioseph quare reges debellantis mythenis. 117. c. 2.
 Ioseph cur regimen populi suscepit. 72. b. c. 2.
 Iracundia cohibenda. 58. c. 1.
 Ista Prophetæ Iesu. 123. b. c. 2.
 Israeliticis populo quæ beneficia concessa. 109. c. 2.
 Israelitarum mansuetio spiritaliter intelligenda. 24. b. c. 2.
 Israelitæ veri prædicatores Euangelij. 14. b. 2. c. 2.
 Israel non declinare in agros Regis Seon mystice quid. 76. b. a. 2.
 Israelitæ quàm viriliter contra carnem et sanguinem dimicauerunt. 120. d. 1.
 In Israel qui regnauerunt. 110. c. 2.
 Inbe Domine hereditare, cur dicatur. 97. a. 2.
 Iubilei mysterium. 158. a. 2.
 Iudas peditor soli Ioanni Euangelistae indicatur. 155. c. 2.
 Iudas ad tendendum vires in Thapsas cum Hira descendisse, quid sit. 19. b. 2.
 Iudei qui in Christum male affecti. 235. c. 2.
 Iudaea Angelus poësis assilens quid Gentibus. 2. 1. 2.
 Et cur. ibid.
 Iudas per David concubina designatur. 19. b. 2.

L

L	Aban filias vendidit, & cur.	205. c. e. f.
L	Aban interperatior.	129. a. b. t. r.
L	Aban sponda, doctores sunt Ecclesie.	46. d. e. r. x.
L	Aban spiritualia fructus qui sunt.	129. d. t. s.
L	Aban quae ratione frangendi.	715. e. z. t. r.
L	Lacrymæ animarum purificant, & faciunt, 131.	
	a. r. j.	
L	Imperatorem gratiam, & docent.	Ibid. b.
L	Vitam producant, & cur.	Ibid. d.
L	Seriles fructuant.	Ibid.
L	Specem erigunt.	131. a. r. j. q.

Grana sunt Dei auribus.	Ibid.	Leprosus osculo sanatus ē à quo.	115. a. b. t. 1
Eorum dulcedo.	Ibid. b. 1	Leuizans Error aliquorū in recitandis Letaniis 22. 1	
Diemotem retrahit, ac fugat.	Ibid. c. 1	Leuizans quid exprimat.	101. b. c. t. 1
Lacrymis sacrificium operum nostrorum Deo sit gratius.	112. c	Leuizans plus agit, quā in violentia.	16. c. t. 1
Ex illis amor Dei nascitur.	Ibid	Leuitatum & Sacerdotum ministrantium in veteri lege continencia quanta.	71. c. 2. 176. a. t. 1
Lacrymarum gratia vt acquiritur queat.	114. c. t. 1	A quo infirmi.	Ibid.
Lacrymarum & conspersionis studiū.	115. d. e. 1. 1. 1	Lex diuina in quo consistat.	91. d. c. t. 1
Lacrymarum veritas ac falsitas discernitur.	1. a. d. 1. t. 1	Lex corporis humani legi diuinae contraria est. 175.	
Lamech significat primum parentem, Colled. 6. 1		c. 2. t. 1	
Lambertus Florentinus Episcopus.	190. c. t. 1	Lex triplex.	16
Lamentatio stellas super animam Immunditiae sordibus destitit.	71. c. t. 1	Lex peccati opponitur legi Domini.	Ibid.
Landelphus Clericus Mediolanensis.	77. c. d. 1. t. 1	Lex diuina cur medicamentum plagarum.	112. c. t. 1
Lapis cur Ecclesia.	169. b. t. 1	Lex Evangelica quando incipit.	100. c. 2. t. 1
cur Lapis vnus dicatur.	Ibid.	Lex Domini charitas est.	116. b. 2. t. 1
Lapides facti sunt, qui respuant consortium aliorum, Colled.	19. c. 1	Lex veras ad saluandum hominem non erat idonea.	102. b. 2. t. 1
Lateribus caudentibus & lapidibus quadris edificare quid sit.	181. a. b. a. t. 1	Lex Moysi in signo Crucis adumbrata.	91. b. c. 1. a. 1
Laudari velle ab hominibus quantum officiat.	159. d. c. t. 2	Lex quomodo vitam adiuuam refert.	129. d. t. 1
Laudes diuinae aromata sunt in labiis iustorum. 135.	b. c. 1. t. 1	Liber signatus quid sit.	128. c. t. 1
Laudes cur dicantur martino tempore, Reg. Pet. Hon.	c. 1	Liberalis cuiusdam viri in Deum exemplum.	90. c. t. 1
Laud Archiepiscopi Rauennatis.	40. b. t. 1	Liberalitate liberalitas perit.	135. b. t. 1
Laudes humane fugiende in virtutis exercitio.	159. b. 2. t. 2	Libidinis dominor quis sit.	298. t. 1
Laudis nocturnae officium.	177. c. a. t. 1	Libido quomodo nutritur.	14. a. t. 1
Laudes Dei non sunt cogitationibus sordis inquiranda.	159. b. c. 2. t. 1	Libri facti cur scripti.	71. b. c. 1. a. 1
SS. Laurentinus & Perpetuus ante martyrium miracula clarescere.	116. c. 2. t. 1	Librorum Scripturae sacrae ordinis mysteria.	141. d. 1
Eorum cruciatus.	12. a. t. 2	Ligna Serthim impatibilia quid exprimerent.	96. b. c. 2. t. 1
Inuisum ab Angelis.	Ibid.	Lignum mystice quid sit.	45. b. 2. t. 1
Super carbones incedendo nihil mali acceptum.	Ibid. c.	Limes Ecclesiae quis.	46. c. 2. t. 1
Aerem Ecclesia cur fundatores.	Ibid. d. 1	Lingua adhibendum frumentum.	174. c. d. t. 1
Laurentius crymon.	51. a. 1	Lingua victim grauilissimis criminibus aequale. 175.	
Eius festum.	Ibid. d	h. 2. t. 2	
Lebetes quomodo vianos homines referant.	118. d. c. 2. t. 1	Quibus remediis linguae vitii possit cohiberi. lib. c. 1	
Libra interpretatio & allegoria.	247. b. 2. t. 1	Vana securitas ex silentio euadenda.	174. c. t. 1
In haerem vertitur.	Ibid.	Lingua ossa non habet.	Ibid. d. c. 1
Lectionis rotundus ann. Reg. Pet. Hon.	21. c. 1	Mors & vita in manu ipsius.	Ibid. c. 1
Laurentius Sabinenus Episcopus.	194. c. 2. t. 1	Ignis est, & cur.	175. c. t. 1
Legi diuinae seruandae attendere, sacrificium est.	121. c. d. t. 1	Lingua adulantis demoratur aulicis ramo infidet. 139. c. 1	
Legis diuinae fuit.	15. a. 2. t. 1	Lingua perulisti de mortis aulicis ramo infidet. 176. c. 1	
Legis diuinae obseruantia qualis esse debeat.	11. a. t. 1	Timor, S. Petri discipulus.	13. d. c. 2. t. 1
Legis festiuitas nouum quina.	81. b. t. 1	Lin & virtutis comparatio.	29. b. t. 1
B. Leo Abbas Nouargulanes.	192. d. c. 2. t. 1	Linis vestibus indui mystice quid sit.	Ibid.
Miraculum ad eius sepulchrum.	193. a. b. t. 1	Linolphus Gallienus Episcopus.	190. d. 1. t. 1
Leonis IX. Episcopi ad B. Aureum.	61. t. 1	Litterarū studia sine virtute sunt infocida.	119. c. t. 1
Ad eandem responsio.	Ibid. c. 2	Litragrandis Veni, Eremia caelesti auxilio soboratur, ac ieiunium possit violare.	262. c. t. 1
Leo & Fredericus Archiepiscopus Raouennas. 11. h. t. 1		Localitas Dei illocalis.	172. b. a. t. 1
Leo ex Puerclano Episcopo Eremia.	163. b. t. 1	Loco sacro honorem non dantis exemplum suspendum.	258. b. t. 1
Leonis figura à quibus d. Martiano adscripta.	117. c. 2. t. 1	Locus hic, exempli accipit, vt intelligendus 21. c. t. 1	
Explicatur locus Erechielis.	117. d. 1	Locorum trine sunt distinctio, celi, inferni, & purgatorii.	141. c. t. 1
Leonis gratitudo.	81. c. 1. a. 1	Locus o peruersa cur vitus.	144. b. t. 1
Leonis Praetensis admirabile exemplum.	118. h. c. 1. t. 1	Locutiones Ecclesiasticae non subiacent Grammaticae regulis.	101. d. c. 1
Eius admiranda in psallendo attentio.	Ibid. d. 1	Ad vniuersa Sacramenta respiciat Ecclesia. lib. c. d. 1	
Leo Sertis Monachus.	145. a. 2. t. 1	Lopertus Episcopus.	114. 2. a. t. 1
Leo Eremia Praetensis.	146. b. t. 1	Lotharius Comes.	49. c. t. 1
Eius vita longeva.	Ibid. c	Locus multus est in commorato sacerdotio. 118.	
Leonis inclaus caelestis sapientia & astitas. 119. a. b. t. 1		a. b. T. 2.	
Leonis natura.	31. d. 2. t. 1	Cur virali speciem tenet.	Ibid. d
Leo Eremia.	90. a. h. t. 1	Vnus est de quatuor fluminibus paradisi. lib. b. c. 1	
Leo Papa omni onem quid vocet.	118. d. c. t. 1	Eius cornu.	Ibid. d
		Genealogiam Christi ascendendo conseruit. 127.	
		d. 2. t. 1	
		S. lucas à Paulo Apost. quid didicerit.	125. c. 2. t. 1
		Lucernae & emundorū quid nocent.	61. a. b. c. t. 1
		Lucius Ficoctensis Episcopus.	194. c. 2. t. 1
		Luciferianorum haeresis.	215. c. 1. t. 1
		Lucii Papa Decretum.	9. b. a. t. 1

Index rerum

Lucilla lumen recuperat, & qua ratione. 86. a. b. r. 3
 Luctus Sanctorum quis. 112. a. r. 1
 Luctus religiosus qualis. 67. b. r. 2
 Lupus per S. Benedictum adlustratus fugatur. 95. b. c. r. 1
 Puerio Benedictino parit. ibid.
 Luxuria efficit remedium. 147. b. c. r. 3
 Luxuria, fomes avaritiae. 14. d. c. a. r. 1
 Luxuria diuitiis foveatur. 240. b. c. r. 3
 Luxuria quid fecum vehar. 3. a. r. 1
 Lyncium natura. 193. r. 3

M

Madianitarum reges quinque quid declarant. 38. b. c. r. 1
 Madianitae quid fignent. 38. c. r. 1
 Madian interpretatio quis. 76. d. r. 1
 Magi venientes adorantur Dominum, vt se gessent. 2. c. r. 1
 Quae munera ab eis oblata. 3. a. b. r. 2
 Quomodo. ibid.
 Maguetis natura. 276. c. r. 3
 Malnardus Abbas. 91. a. b. r. 1
 Mainardi Monachi boni sentis exemplum. 118. c. r. 3
 Mainardus Episcopus Eugubinus. 49. d. c. a. r. 1
 Mainfredi Marchionis humilitas, & pietas erga pauperes. 90. a. r. 3
 Majoli Abbatis Cluniacensis admiranda obedientia. 213. b. a. r. 3
 Maiora ceteris, vt minora facilia reddantur. 177. b. r. 1
 Mala dicenda sunt potius non esse, quam existerre. 274. d. r. 3
 Maledictione parentum filiorum domus destruitur. 12. c. a. r. 1
 Maledictio in sacra Scriptura quomodo accipitur. 14. a. a. r. 3
 Malus penitus religiosum militiam deferere, quod in timidis aliis strenue bellantibus nocere. 22. a. r. 3
 Multi valide conferunt Sacramenta. 213. r. 3
 Malorum focies quantum bonos ledat. 172. a. b. r. 3
 Mala exigua, argillula bona corrumpunt. 108. a. r. 1
 Manna quid figurat. 8. d. r. 1
 Manna Hebraeorum feruacum in crastinum verum scaturit quid sit. 15. a. c. r. 2
 Et quid quod fecit dicit duplex mensura manna coligebatur. 16. a. r. 2
 Quid designat. 22. d. a. r. 3
 Saporem prius mellis habuit, dein olei. ibid. d. 2
 Manna Euangelium cur figurat. 247. a. r. 3
 Missiones Israelitarum quomodo intelliguntur. 244. b. r. 3
 Manus immundorum car plene sanguine dicuntur. 71. c. r. 3
 Mara interpretatio & allegoria. 246. a. b. r. 3
 Marcelli facinus praclarum. 462. b. r. 2
 Marchionis casu idem in pauperes liberalitas, rei liberalitate in filios multiplicatur. 90. c. r. 3
 Marcus Poeta S. Benedicti discipulus. 18. c. d. a. r. 3
 B. Marcus cur Gehou fluius. 29. c. d. a. r. 3
 Comparatur leoni. ibid. c. 2
 Cur pro Melachia Esaiam circumferat. 30. a. b. r. 2
 Euangelij ab eo conscripti laus. ibid. c. d
 Et ordo. ibid. d
 B. Marcus Lesita fuit & auditor S. Petri. ibid. c. 2
 Pollicem sibi amputauit, & cur. ibid. d. 1
 Fundavit Ecclesiam Alexandrinam. ibid. d. 3
 Cur multis sibi laudes silentio praeripuerit. 17. a. r. 1
 Optime consonat cum aliis Euangelistis. 4. c. a. r. 2
 aucti festus S. Marci. 31. b. r. 2
 a nome scripte Euangelium. ibid. c
 Vocatur filius à B. Petro. ibid. d
 Eius praedicatio quomodo efficitur. ibid. e
 Nominis Marci interpretatio. ibid. c. 2

B. Petri & Marci amor. 14. a. r. 3
 Marcus Euangelista Alexandriae Ecclesiam S. Petri nomini dedicat. 17. c. r. 3
 Marcardus Abbas Cluniacensis. 235. c. r. 1
 Maria aurore, & cur. 92. c
 Et stella maritus. ibid. c. d
 Mariae laus. 146. a. b. r. 2
 Mariae paros omnia miracula in ecclesia. 4. a. b. r. 2
 Maria ad caelos assumpta à dextera Filij sui residet. 92. c. r. 3
 Maria caelum dicitur, & cur. 152. d. r. 2
 Mariae cur Theodosius dicit. 191. d. a. r. 2
 Maria praebendam Clerico sibi deuoto ablatam restituit lubet. 212. c. r. 3
 Mariae quantum bonitatem debeamus. 102. c. r. 2
 Difficulus tam laudandi quantus, & vnde. ibid. a
 Nemo ei laudare pro diguitate potest. 107. c. r. 2
 Maria Dei templum, & quam d. Hieronimus illo veteri. 101. b. c. 2
 Quanto studio Ecclesia dei colat narsalem diem S. Mariae. ibid. a. b. a
 Maria quomodo obtrahit aurum, bus, & myrrham. 1. c. r. 2
 Mariam laudanti gaudium nuntiatur. 154. d. c. r. 3
 Mariae Virg. laudes. 1. a. 7. 8. 9. Ad eandem oratio Carmine pro tempore nobilissima. 10. r. 4
 Mariae nome euolat & de thesuro diuinitatis. 21. d. a
 Quae in ea operantur filij Domini. ibid. d
 Cum Deus fecisset aeterna omnia valde bona, aliquid melius fecit, cum Mariam fecit. ibid.
 Veneris ipsius laus. ibid. d. 2
 Locus est volupratus. 25. a. r. 3
 Maria alumpet, Christus vero ascendit ad coelum. 91. d. r. 2
 Maria Ezechielis porta. 106. c. r. 2
 Cur illam inrer spinas. ibid. b. 2
 Maria stella dicitur. 2. b. r. 2
 Maria stella maris. ibid. d
 Mariae cur stella proprietates assignata. ibid. c
 Maria Magdalena ad Christi cognitionem quomodo peruenit. 36. d. c. r. 2
 Maria Aaronis cognata. 107. b. r. 2
 Maria cur ab hominibus colenda. 101. b. c. r. 2
 Maria in sacra festiuitate Assumptionis innumeros liberat à penis Purgatorii. 263. d. a. r. 3
 Eius apud nos auctoritas, & misericordia. ibid. b. 2
 Maria cum aurore comparatur. 92. d. c. r. 2
 Item cum Luna. ibid. c
 Expofitio, Tu faber facis es aurum, & solum. ibid. d
 Cum sole comparatur, item cum virga lesse ibid. a. b. 2
 Terribilis daemonibus. ibid. c. a
 Expofitio, Quae est ista, quae astitit per desertum. ibid. c. 2
 Maria, virga Aaron. ibid. c. 3
 In carne sua maculas Ade non admittit. 95. a. r. 1
 Maria super omnes afflicta. ibid. c
 Eius assumptio. ibid. d
 Per eam benedictio redditur terrae. 108. c. r. 1
 Summa eius nobilitas. 109. b. a. r. 2
 Marini Sacerdotis incipientis miracula. 47. b. a. r. 3
 Marinos frater Damiani, eius agrotatio, & felix obitus. 213. a. r. 3
 B. Virgo illam in carcerem laborantem inuifit. ibid.
 Martinus Monachus Clauensis. 99. d. r. 3
 B. Martinus austerius vixit, & palmodia. 190. a. r. 2
 S. Martini varia praeconia. 112. c. a. r. 2
 Martinus Eremita Camaldulensis. 94. a. b. r. 2
 S. Martinus Episcopus Turouensis. 172. c. r. 3
 Martinus Socrates Mouschus. 145. a. b. r. 3
 Serpentes duo cum eo familiariter commiscerunt. ibid. c
 Martyres quid conferant locis in quibus passi sunt. 178. c

notabilium.

Martyrum vulnera quam glorioſa. 310. c. T. 4.
 Martyrum opera cur imitanda. ibid.
 Martyres veri qui. 311. c. T. 1.
 Martyres vnde diſti. 71. b. T. 2.
 Quomodo ad Martyrium ſpirituale pervenia-
 tur. ibid. d.
 Martyrij genera duo. 74. c. T. 2.
 Martis maxilli percutionis caſtigatio. 124. d. T. 1.
 cur Marthae deſcendendo, Lucas vero aſcenden-
 do genealogiam Chriſti conſequerunt. 127. d. T. 2.
 Martheus primus Hebraico ſtylo Evangelium
 ſcripſit, & cur. 116. c. d. T. 2.
 Leonis figura à quibuſdam ei adſcripta. 117. c. T. 2.
 Martheus primus Evangelium ſcripſit. 119. c. T. 2.
 Regalem Domini perſonam ſuſcepit deſcriben-
 dam. 118. a. 2.
 Bona manantia ab eius feſtivalitate & memoria.
 ibid. d. c. 2.
 In eius vocatione peccatores reſipiſcunt. 119. a. b.
 T. 2.
 Car Martheus, & Ioannes Apoſtoli ſimul &
 Evangelizant. ibid. c. d.
 Marthei figura in Phiſon admixta, & cur. 119. d.
 T. 2.
 Figura quatuor Evangelizatorum multe. ibid. a. 2.
 Marcinum cur nocte canatur. Reg. Per. Hon. T. 4.
 S. Marcus nepos R. omni Pontificis. 180. c. T. 2.
 Caſenſe præſicit Episcopos. ibid. d.
 Magna eius modicatio. ibid. a. b. T. 2.
 Conſtituit ſibi cellam & ediculum in colle. ibid.
 a. 2.
 In ea conditum eſt corpus eius. 187. a. T. 2.
 Conſtantine nepos S. Marci Episcopos Caſenſis.
 ibid. e.
 Concilium S. Marie prope Caſenam olim Clu-
 niacenſibus, nunc Caſinenſibus patet. ibid.
 Tumulſus ſancti viri innoceſcit. ibid. d.
 Fabricians miro modo liberatur. ibid. e.
 Multi carantur moribidi. ibid. a. 2.
 Sanatur contractus idemque cæcus. ibid. c. 2.
 Liberatur de monia. 188. c. 2. & 188. a.
 Punitur, feſtum diem S. Rophilli violans. 188. a.
 Sanatur. ibid.
 Cæce lumen reſtituitur. ibid. d.
 medicina celeſtis nullas mores iniecit. 159. a. T. 2.
 mediolanenſis Eccleſie primordia. 124. b. c. T. 3.
 meditatio moris & inferni, exſtinguit carnis mo-
 res. 75. b. & 132. c. T. 4.
 mel cur nunquam oblatum in ſacrificiis veteris
 Teſtamenti. 157. b.
 melchizedech typos Chriſti, & quomodo. 106. c. 2.
 melchizedech & Sabaſei comparatio. 17. c. 2. T. 1.
 mens Chriſti cur reſicuum. 59. d. T. 1.
 mens vertitur in illud quod cogitat. 240. b. c. 2.
 mens humana ita occupatur circa minima ſi ſit in-
 digna, ſicut eiga mola, ſi diues. 108. c. & a. 2.
 T. 3.
 Menſis ſeptimi feſtiſq. ſeptima legi. 61. a. 2. T. 1.
 menſes apud antiquos triginta dierum numerum
 conſtituant. 184. c. d. T. 3.
 memini quid ſit. 51. b. c. T. 1.
 Item. 51. a. T. 3.
 Menſis interpretatio. 111. d. T. 1.
 meſſalini ſculta in Chriſti martyrem quanta fue-
 rit. 75. c. T. 3.
 Menſis interpretatio & allegoria. 148. d. c. T. 3.
 nichol, Eccleſie figura. 113. d. c. T. 2.
 miles Chriſti qualis eſſe debeat. 70. a.
 miles Episcopos & martyr. 189. b. 2.
 Milibus Chriſti cogitationum tertiam num-
 quam deſci vide. Cogitatio.

milieis transſuge pena. 159. d. T. 3.
 militia religioſa quales milites requirat. 10. b. 2.
 T. 3.
 militia ſpiritalis tyrocinium præſtat excedere,
 quam in eo reſpicere. 92. d. c. T. 1.
 miniſter Dei non poteſt donis Dei obſistere. 41. c.
 T. 3.
 mira que contrigere naſcente Chriſto. 146. c. T. 2.
 miraculum ex radia alij S. Apollinaris. 160.
 b. T. 2.
 miracula cur antiquitas tam frequenter. 132. c. &
 a. a. T. 1.
 miraculum melchizedech Poleniſis monachi. 144. d. T. 2.
 miſericordia Domini in electos quanta. 10. c. T. 2.
 miſericordiam non amans incredulus cur vocan-
 dus. 17. c. d. T. 3.
 miſericordie diuine exempla. 74. d. c. T. 3.
 miſericordia dei quanta. 134. b. T. 2.
 miſericordie veritas in quo ſita. 31. c. T. 2.
 miſericordie typos qui docendum. Vide. 166.
 mille ſacrificium ſæpius offerendum. 35. b. T. 2.
 mille de ſancto Bartholomæo. T. 4. 12.
 Tringenta milliarum ſolemnia pro defunctis. 147.
 c. 2. T. 3.
 mitis quis. 131. a. T. 2.
 Moab interpretatio & allegoria. 129. c. T. 3.
 moſtaſis Damiani ſuas laudes in ſe non agnoſcen-
 tis. 51. b. T. 1.
 moſtaſis in inceſſu. 117. a. T. 3.
 modos docendi in ſcholis. 97. a. c. T. 3.
 modus reconciliandi hæreticos. 39. c. T. 3.
 mola cur mundum reſecat. 116. c. 2. T. 3.
 monachus abſtinentiam regularem transgreſſus,
 moeroripitas. 109. c. T. 2.
 monachorum exercitia, & forma vivendi. 141.
 c. 2. T. 2.
 monachus quomodo ad eremiticam vitam tranſire
 queat. 89. d. c. T. 1.
 monachus Cluniacenſis ex inobediente obediens
 factus, leproſum oculo ſanat. 119. d. c. T. 3.
 monachus medicociter perfectus melior eſt viro
 ſeculari, etiam pio. 141. a. 2. T. 3.
 monachos pretioſiſ veltibus indol infantia eſt. 121.
 d. c. 2. T. 4.
 Item rapine ſpecies. 121. a. T. 3.
 In quo diſſerant ab hypocrita. ibid. b.
 mollibus veſtiti mundo ſeruiunt, non Deo. ibid.
 Sicut pretioſa veſtis ad iram, ita humilis Deus ad
 indulgentiam prouocat. ibid. c. d.
 monachus nequit Chriſtum ſimul & pecunias poſ-
 ſidere. 107. b. T. 3.
 Perfecte renuntiantibus poteſtas iudiciaria pro-
 mittitur. ibid. a. b.
 Per diuitias Deus amittitur. ibid. b.
 Celeſtis hoſpes fugit conſortium. ibid. c.
 monachos inquietos demon vtget ad ſui, & aho-
 rum ruinam. 109. c. d. T. 3.
 monachorum peruagatio in ſæculo perſonam occu-
 ſionem multis adminiſtrat. ibid. a. b.
 monachi diſcuro virtutes expellit, & virorum
 multitudinem introducit. 110. d. T. 3.
 monachus inquietus reliquit exercitium virtu-
 tum, exponiturque omnibus vitiis. ibid. c.
 mentis euagationes, tenebre & ariditas, que mona-
 cho, ſecularibus implicare naſcuntur. 111. b.
 c. 2.
 monachus quidam peſſime mortuus, & cur. T. 1.
 monachorum veſtimenta ad imitationem Scra-
 phim celeſtium inſtituta ſunt. 128. d. T. 3.
 monachorum quorundam reuerentia. 121. c. T. 3.
 Monachi & Canonici ſignificatio. 114. d. T. 3.
 2 11

Index rerum

- Monachi S. Benedicli à Damiano introiti. 89. b. T. 1.
 Monachus peregrinus diuinitus à naufragio libera-
 tus. 119. e. T. 1.
 Monachus unde bonus fiat, & unde malus. 117. a.
 2. T. 3.
 Vagi & instabiles Monachi non valent spiritua-
 les Deo filios gignere. ibid. c. d.
 Monachi ad Vesperas dicunt sanctorum quatuor
 Psalmos. 91. d. T. 3. in Completorio sanctorum
 tres. 94. b. c. T. 3. idem pecunias possidentes
 plus peccant quàm Ananias, & Saphira. 1. G.
 c. 2. T. 3. eius animam etiam parua pecunia
 immaniter ledit. 108. e. T. 3. qualiter possit
 peruenire ad veras diuitias. ibid. c. 2. eos in-
 quiritur dæmon videri cum sui, & aliorum calu-
 niam. 109. c. 3. T. 1. eorum peruagatio multis
 præbet occasionem persequendi. ibid. 8. corun-
 deru discursio viros expellit, & victorum
 multitudinem introduct. 110. c. 3. Monachi
 a multa mala pariter cum ad inferiora re-
 nerunt. 111. a. T. 3. idem vagi & instabiles non
 valent filios spirituales Deo gignere. 117. c. 3.
 unde decipiantur. 118. a. T. 3. eadem valde peri-
 culosum est sanctum deserere otium. 120. b. T. 3.
 Monachus non debet se ingerere negotiis seculatis.
 121. d. T. 3. debet mundo vale dicere,
 & sacre lectioni vacare. 123. a. T. 3.
 Monachus sæpe falsa carnalium promissione de-
 cipitur. 118. a. T. 3.
 Monachi discurrentes non monachi dicendi sunt,
 sed gyroagi. 123. b. c. T. 3.
 Inter Monachos vagos & stabiles quid differ. 111. c.
 2. T. 3.
 Monachus frigidos, vilis algæ. 141. b. T. 3.
 Feruidus, vitiæ est fructuosa. ibid.
 Monachis in urbe morantibus arrogantiæ tumor
 obrepit. 144. a. b. T. 3.
 Monasteria sunt Paradisi terrestres. 141. d. T. 3.
 Monachi dum flagellari ardentur, stolis albis or-
 nari videntur. 162. b. T. 3.
 Monasterii ordinis defluxus. 140. d. T. 3.
 Monasterii ieiunij regula. ibid. 2. a.
 Monachis omnia sunt relinquenda. 21. d. c. T. 3.
 Monachus inobediens, Adamo similis. 203. a. T. 3.
 Monachus ut diues fieri queat. 218. c. T. 3.
 Monachorum promissio. 147. b. c. T. 3.
 Monasterium diuinitus assistitum, & cur. 108. d. T. 3.
 B. Virgini reconciliatur, & quomodo. ibid.
 Monasterium fontis Auellani: cuiusque insititum.
 140. a. 2. T. 3.
 Monasterium B. Vincentij vbi situm. 105. e. T. 3.
 Monasteria sunt animarum vinaria. 331. b. T. 3.
 Monasteriorum origo antiquissima. 33. e. T. 3.
 Monasterium ex Petra petra. 106. a. T. 3.
 Monasterium S. Laurentij. 87. d. c. T. 3.
 Monasterium, idem quod *Vincitum*. 16. c. T. 3.
 Monis Calini peregrinatio quanti faciendi. 231.
 d. 2. T. 3.
 Monis *Nu* interpretatio & allegoria. 249. b. T. 3.
 Monis Calini cœnobium sacratissimū. 279. a. 2. T. 3.
 Mons *Syphus*, siue *Syphus*, idem quod subiciatio.
 248. a. T. 3.
 Mones excelli sunt alie Scripturarum intelligen-
 tiæ. Collect. 70. T. 4.
 Mores indisciplinati ordinem religioſum depræ-
 uant. 103. a. T. 3.
 Moris legum Doctores. 210. d. 2. T. 3.
 Mori corporalis principium vite anime nostre. 73.
 2. T. 2.
 Mori & rursus per Crocodilum cur expressa. 333.
 Mori horrenda cuiusdam Comiti. 193. a. T. 3.
 Mori damnoſorum omnium regimina. 340. e. 2.
 341. a. T. 3.
 Mori cur nunc citius folio homines adorantur. 12.
 d. c. 2. T. 3.
 Mortis dies terribilis. 26. T. 4.
 eodem die adſunt dæmones in agone. ibid.
 Mortalitas Christi in serpente expressa. 162. d. T. 3.
 Mortificatio delectationem carnalium, initium
 perfectionis. 104. b. 2. T. 3.
 Mortificatio indifferens, causa morboſum. 107. d.
 c. T. 3.
 Mortuorum officium quotidie persoluens in om-
 nile regnum introducit. 264. a. 2. T. 3.
Miserere interpretatio & allegoria. 248. a. 2. T. 3.
 Moyſus erga suos amor perfectus. 26. a. b. T. 3.
 Moyſus corpus abscondit. 3. c. 7. T. 3.
 Cur. ibid.
 Moyſes Scripturam veteris Testamenti primus.
 116. c. 2. T. 2.
 Moyſes & Ioannis Euangelij comparatio. 136. a.
 2. T. 2.
 Moyſes cur videatur fuisse Pontifex. 44. b. 2. T. 3.
 Quid de spiritu suo non per se Moyſes, sed Deus
 dedit septuaginta vitis. ibid. c.
 Moyſus & Marthæ comparatio & allegoria. 117. a.
 b. T. 2.
 Moyſen virulum aureum combuisse quid ſit. 14.
 c. T. 3.
 Item. 6. c. T. 2.
 Moyſes cur Israelitico populo præſt. 72. a. b. T. 3.
 Moyſes Iuxta conſultus, & cur. 80. b. T. 3.
 Moyſes monachicam normam tenuit. 127. c. 3.
 Moyſes munera non accepit. 137. d. 2. T. 3.
 Mundo ſeruiant mollibus vestiti, non Deo. 119. b.
 T. 3.
 Mundus cur per præteritum expreſſus. 218. 219. T. 2.
 Mundi effectus. 85. b. T. 2.
 Mundus quibus ſeruiat. 13. c. d. 2. T. 3.
 vitiis totus immerſus. ibid.
 Mundus amatores suos obſecrat. 84. a. T. 3.
 Mundus cum omnibus pompis ſuis contemnen-
 dus. 141. d. 2. T. 3.
 Mundi conſummatio. 32. c. T. 3.
 Mundi huius ſupplicia que ſint. 123. c. 2. T. 3.
 Mundus cur caſtellum. 17. c. 2. T. 3.
 Mundi medullarum quodnam dicatur. 8. T. 2.
 Mundi mala & peccata. 119. c. d. 2. T. 3.
 Cum mundanis quomodo, & cur conuerſan-
 dum. 111. c. 2. & 112. a. T. 3.
 Mundi huius bona vana. 19. T. 4.
 Fugienda. Collect. 51. T. 3.
 Mundi mala & peccata. 112. c. T. 3.
 Eiusdem actiones cōparantur molæ. 116. c. 2. T. 3.
 Mundi actiones cur molæ comparantur. 116. d. 2. T. 3.
 Mundus cur in Iericho expreſſus. 136. a. T. 3.
 Mundus in Eccleſia expreſſus. 171. d. 1. T. 2.
 Mundi corde qui. 131. d. 2. T. 2.
 Impacifiçi. ibid. c. 2.
 Mundus ſimilis pelago. 31. 2. b. T. 3.
 Eius tempeſtates & perpetui fluctus. ibid.
 Mundi ſinis prope eſt. 31. c. 2. T. 3.
 contra Mundum clypeus fortis mortis imago. 337.
 d. c. T. 3.
 Mundi blandimenta quomodo exſtinguenda. 339.
 d. T. 3.
 Mundus in clauſtre Iericho designatus. 31. c. 2. T. 3.
 Mundus cur in Agypto myſtice ſignatus. 143. b.
 2. T. 2.
 Mulierum memoria diſſicile labitur. 119. d. c. 2. T. 3.

notabilium.

Mulierem in vicis suis animam magis amare debent, quam corpus. 114. d. 2. c. 1.
Mulieribus virilibus obediendum. 125. b. 2. c. 1.
expofito, *Septem Mulieres apprehendens virum unum.*
22. b. 2. r. 2.
Mulieres in bello capere, & in coniugium viduorum
eligere, corporis fuperficiem abdicare iufte
quid figunt. 16. c. d. 2.
Munerum tria funt genera. 25. d. c. 1.
Et quæ. *ibid.*
Munera petuerunt iudicium. 217. b. r. 1.
Munera Moysi caufa. 217. c. r. 1.
Munera prauorum, & accipientibus nocent, &
dantibus non profunt. 49. a. r. 1.
Munerum genera quæ funt. 214. b. 2. c. 1.
Mufa crymon. 9. b. r. 1.
Mufa crymon. 97. b. r. 1.
Myrrha facilius, myfticè quid notet.
80. d. c. 2.
Myfterium Sandiffi. Trinitatis explicatur. 124.
lauer in hominis creatione. 11. b. c. 3. manifesta-
tur. Abramo. *ibid. d.*

N

Nas Ammonites quid fignificet. 84. c. r. 1.
Nabe interpretatio & allegoria. 249. d. 2. r. 3.
Nabiozi quinam fuerint. 75. c. r. 1.
Natiuitas Chrifti duplex. 24. a. r. 2.
Naturæ bona diuerfa funt. 85. c. 2. r. 1.
Naturæ conditor, naturæ etiam efl immutator. 275.
a. 2. r. 1.
S. Nazarij martyris virtus. 124. b. 2. r. 3.
SS. Nazarius & Celfus Mediolani martyrio affedi.
12. b. 2. c. 1.
Nebula implens domum Dei, myfticè quid nota-
rit. 101. d. 2. r. 2.
Negotia fecularia contemplationis fructus adi-
munt. 84. d. r. 1.
Negotiarum nos oportet in hoc mundo, & cum quo.
141. d. c. 2.
Nemuria terra, felicitas legis. 60. d. 2. r. 1.
Neftorij hærefis. 4. 2. c. 1.
in Nicæno Symbolo quomodo dicatur Spiritus S.
proprie à Patre procedere. 219. r. 1.
S. Nicolaus Epifcopus myrenfis. 140. c. 2. a. 2.
Eius laudes. *ibid.*
Feftum. *ibid.*
miracula ab ipfo operata, famularem, & splen-
dorem vite eius attellatur. *ibid.*
Ad omnibus inuocatur. 141. a. b. r. 2.
ex Nicolaitarum hærefi qui dicendi funt. 180.
c. d. r. 1.
Nicolaus II. PP. 12. r. 1.
Pauperum pedes quocidie lauat. 91. r. 1.
Nigra fum, fed formofa, expofitio. 166. d. c. r. 2.
Vbi pifcas, quid fit. *ibid. c. 2.*
Item, *Toca pulchra es.* *ibid. d. 2.*
Ninive mundum defignat. 105. c. 2.
Nobiles qui in Religionibus. 126. a. 2. r. 3.
Noë columbam emittere poft feptem dies quid fit.
12. b. r. 2.
Nominis perpetuitas præmium caftitatis. 75. a. 2.
r. 1.
Nouari hærefis. 51. b. c. 1.
Nomen Epifcopus, & Martyr. 190. a. 2. c. 1.
Noxianorum hærefes. 215. c. 2. r. 1.
Noxiorum modestia in loco quæ requiritur. 17.
a. r. 1.
Noxiani non funt deponendi. 51. a. 2. r. 1.
Nummicola qui dicendus. 107. r. 1.
Numerus feptuaginta quid fignificet. 84. c. r. 1.
Numerus feptuaginta feptimus remiffionem

fignificat peccatorum. 127. c. r. 2.
Numeri quadragenarij myfteria. 24. a. 2. c. 1.
Nuptia quid iñfignat. 100. a. r. 1.
Poma celebrantium Nuptiis quodagrefimili
tempore. 100. a. r. 1.
Nuptie fecundæ cur non improbanantur. 101. a. b. r. 1.
Vnus fponfus Ecclefie virginis. *ibid.*
Nuptie celibes quo funt. 279. c. r. 1.
Nuptiarum celebrandarum tempus ex facris Ca-
nonibus. 298. c. 2. r. 3.

O

Obedire parentibus cur tenemur. 124. b. r. 1.
non Obedire Deo an poffit non eile malum.
27. d. 2. r. 1.
Obedientiæ virtus quanti debeat æftimari mani-
feftatur. 16. c. b. r. 1.
Obedientiæ vis quanta. 216. a. c. 1.
Obedientiæ cur anteposenda bonis operibus. 136.
a. 21. r. 1.
Obedientiæ mala quæ. 27. b. 2. r. 1.
Obediendum fuperioribus fimpliciter, non con-
tradictum. 75. b. r. 2.
Obedire nolle in rebus quæ per indulgentiam per-
mittantur, non efl peccatum. 97. c. 2. r. 1.
Obedientibus folus æterna falus debetur. 19. c.
2. r. 2.
Obedientiæ admiranda Maioli Cinnacenfis Ab-
batis. 250. b. 2. r. 1.
Oblationes piæ in proprium commodum transfer-
re indignum efl. 104. c. r. 1.
Oblationes bonorum in pauperum vtilitatem re-
cipiunt. *ibid. b.*
Obfus interpretatio & allegoria. 249. d. 2. r. 3.
Obftinatio quæ perniciola. 18. d. 2. r. 1.
Obreftatio, virtus animæ. 20. r. 4.
Odafiani Augufti laus & elogium. vide *Augufti.*
Odiana Iohannis Baptifte natiuitas ficut ipfe nati-
uitas honoranda. 60. d. r. 1.
Oculorum defiderium quid. 101. d. r. 1.
Oculi rei columbarum, expofitio. 134. c. 2. r. 1.
Oculi feptem quid expriment. 169. b. 2. r. 1.
S. Odilonis paria & genus. 150. a.
Ad hoc infantis morbus. *ibid.*
Virtutes. *ibid. d. c.*
Curatur diuinitus. *ibid. c. 2.*
Fuit Cleticus. *ibid.*
Item Monachus. *ibid.*
S. Maiolus cum fibi Abbatem fubftituit. *ibid.*
c. d.
Annis quinquaginta fex Abbas fuit. *ibid. a. 2.*
Largitas elemofynarum. *ibid.*
Sedentia erga feipfum. *ibid. c. 2.*
Humanitas erga alios. *ibid. c. 2.*
Deuotio erga Dei Genitricem. *ib. d. 2.*
Miracula per eum patrata. *ibid. c. 2. & 181.*
Cæco puero oculos aperit. 181. a. b. r. 1.
Aquam bis mutat in vinum. *ibid. b.*
Transit flumen iherufalem cum fuis. *ib. a. b. 2.*
Aliud flumen transit iherufalem. *ib. c. 2.*
Domus cælius illustratur. *ib. d. 2.*
Pifces multiplicatur. 182. a. b. r. 2.
Vinum exiguum multis fufficit. 180. d. c. 1.
Febrem pellit aqua qua fe vis fanctus abluir.
ibid. c.
Vites vacui inueniuntur pleni vino. *ib. a. 2.*
Vas magni pretij contractum, fuis precibus re-
dintegrat. *ibid. c. a.*
Dies omnium animarum à S. Odilone iñftitu-
tur. 183. c. r. 2.
Seruofum fanat puerum. *ib. c. a.*

Index rerum.

Libri & lectulus eius ab aqua oibul laeduntur.

114. a. t. 2.

Aqua benedicta sanat morbum caducum. ib. c.
Corat oculum hominis grauiter laesum. ib. c. 2.

Aquâ benedictâ curatur amens. ibid. c. 2.
Murus sanatur. ib. c. 2.

Vinum bibendo oen absumitur, sed augetur. 189. a.

Monasteria à S. Odiloue constructa & insintra-
ta. ibid. b.

Limina SS. Apostolorum Romæ inuist. ibid. d.
Prædicat obitum suum. ibid.

Moritur ibid. c.
Apparet cuidam post mortem. ibid. a. 2.

Adit exequis Laurentij Archiepi. Amalfr. ib.
b. 2.

Odium perdit animas. 19. t. 4.
Offa sanctimonialis Belle magistra. 126. b. c. t. 1.

Sanctimonialis odoramenta perdita per Ange-
lum recipit. 126. d. 2. t. 1.

Officium cuiuslibet membri speciale est toti cor-
pori commune. 99. b. 2. t. 1.

Officium oclurum. 94. b. 2. t. 1.

Officium mortuorum quotidie perfoluens in cæ-
leste regnum introducit. 264. c. & a. 2.

Oldericus Episcopus Firmianus. 10. d. e. 2. t. 1.

Oleum illuminat. 62. c. 2.

Supernatur omnibus liquoribus. 16. b. 2.

Pascis. 65. b.

Vngit. ibid. e.

Oleum cur potius oblatum in sacrificiis veteris
Testamenti quàm mel. 117. b. c. 2.

Olei proprietates quot. 62. b. 2. t. 2.

Olibanus Comes fit Monachus Casimirus. 193. a.

2. t. 2.

Oliuz symbolum. 207. a. b. c. 3.

Onus onerum quoddam dicatur. 18. c. t. 1.

Opera bona sive mala hominum non petuorum cum
cetera pereant. 48. c. d. t. 1.

Opuscula B. Petri Dam. à quo excerpta. 14. c. t. 1.

Oratoris efficacia quanta. 95. b. 2. t. 3.

Orator vt redditor eloquens. 67. d. t. 1.

in Oratoribus non corporalis, sed spiritalis atten-
denda presentia. 101. b. c. t. 3.

Oratio feruens quàm efficax. 97. d. 2. t. 3.

Oratio pro venia peccatorum. 115. a. 2. t. 3.

Orantes quid imitari oporteat. 10. c. d. 2. t. 2.

Orationes & fustigia sunt alimenta defunctio-
rum. 214. a. b. t. 3.

Fossor saxorum rudetibus per annum obrutus,
viuit propter missæ sacrificium. ib. c. & a. 1.

Exemplum mulieris quæ defuncti viri animam
excomfyna redimere conabatur. ibid. a. b. 1.

Orationes, oblationes, & sacrificia pro defunctis
reiterantes qui dicendi. 61. d. t. 1.

Ordinis librorum scripturæ sacræ mysterium. 141.
d. 2. t. 3.

Ordinati ab hæreticis sæpe à suis non remouen-
tur officia. 12. d. a.

Ordinis sacramentum præcipuum Ecclesiæ facia-
mentum. 41. a. t. 3.

Ordinis sacramentum ex quo pendat, vt ratum
sit, vide, *sacramentum*.

Ordinatio Episcoporum licet nequissimorum, ta-
men rara est. 45. d. 2. t. 3.

Ovis interpretatio. 76. d. t. 1.

Ovis parumonia transiens mysticè est in Phinon.
249. d. t. 1.

Oculi impudici penitencia quàm grauis. 70. c.
t. 3.

Oculi fornicariam & adulteram ducit vxorem.

143. b. t. 2.

Oculum sanctum deferere quàm periculosum. 120.
c. 2. t. 1.

Otonis Imperatoris penitencia. 196. c. d. 2. c. 2.

Otonis Imperatoris lamentabilis inieritus. 260.
c. 2. t. 1.

Otto II. Imperator. 191. c. d. 2. t. 3.

Otto Imperator Remualdum iouit. 195. b. t. 2.

Ozius cur dicatur genitus à loram. 83. a. b. c. 3.

P

Patulum diaboli qui sint. vide, *diaboli*.

Pace virtus acquiritur. 95. c. t. 2.

Approbarur in videtia. ibid.

Pacificus cur à sapientia nasci dicitur. 131. c. t. 2.

Pacifici qui. 131. c. 2. t. 2.

Pactum inter Deum & Monachos violari non de-
bet. 106. c. 2. t. 3.

Palari à Romali corruens quid refert. 274. c. 2. t. 3.

Palea calida & frigida est. 275. c. 2. t. 3.

Pallium per legatos Apostolicos foris aliquando
concessum. 112. d. t. 1.

Pandalphus, & Ioannes viri Principes in inferno
damnari. 191. c. 2. t. 3.

Panum propositionis efus in Dauide cuius typus.
107. b. c.

Panis mensura in eremodari solita. 147. d. t. 1.

Exercitij spiritalis studium. ibid. c. & a. 2.

Panis benedicti vis quanta. 205. a. 2. t. 2.

Papa iustus iudex. 1. t. 4. 19.

Papa schismaticos quàm malè habuit. 21. b. 2. t. 1.

Parentes legibus Dei resistentes, extranei reporan-
di sunt. 250. b. 2. t. 3.

Parentibus non obediens in hac vita confundun-
tur. 124. c. d. t. 1.

Parentibus qui obedir, filiorum obedientiam me-
rentur. 125. d. 2. t. 1.

Parentum sanctitas quid profit filijs. 64. b. t. 2.

Parentum elemofyna filiorum res crescit. 83. d.
2. t. 3.

Parimonia oris mysticè transitus est in Phinon.
249. d. t. 3.

Partes sentiunt toti, & opera partium attribuun-
tur toti. 99. c. t. 3.

Vnum corpus Christi satus spiritu, non carne.
ibid. a. 2.

Paschalis compati Andores quinam fuerint. 285.
c. t. 3.

Paschalis Epistola confirmans Regulam Petri de
Honellis Reg. Pet. Hon. in fine.

Pastoribus Ecclesiæ vt vigilandum. 5. c. d. 2. t. 2.

Pater non potest offerre filium Ecclesiæ, si deci-
mum quartum annum egerit, nisi filius uoluerit.
Reg. Pet. Hon. 13. t. 4.

SS. Patres negant posse Monachum ad sæculum
redire. 160. a.

Patibulum crucis Christi, iustus locus. 27. c. t. 2.

Patientia quibus necessaria. 7. c. 2. t. 2.

Patientia quomodo generetur. 127. d. 2. t. 1.

Patres penitentia specula. 69. b. c. 2. t. 2.

Pater noster, qui es in celis, cur dicatur. 62. b. c. 2.

Parlarach cur in terra Chananeorum sepelidi. 5.
d. c. a.

Parram traditiones in Ecclesia seruare. 70. e. a.
t. 2.

Paulus & Barnabas cur ab inuicem separati. 34.
c. a. t. 1.

Paulus præ cæteris omnibus priuilegio admirabili
est insignitus. 266. d. 2. t. 3.

S. Pauli conuersio cui adscribenda. 150. a. t. 2.

S. Paulus propriam non habet cathedram, & cur.

267. d. t. 3

S. Paulus aliorum scandalum quanto per viare
studuerit. 2. d. a. 3
Paulus quomodo duo cornua gerere dicitur. 81. d. t. 1
Paulus in infirmitatibus gloriatur. 92. c. t. 1
Paulus Evangelica mysteria didicit, sed non ab ho-
minibus. 267. d. t. 3
S. Pauli discipuli qui fuerint. 32. b. t. 3
Paulus cur B. Petrum reprehenderit. 122. c. t. 3
Paulus Apostolus cur noluit ab auditoribus con-
tineri. 72. c. t. 1
Paulus cur boui similis. 81. c. t. 1
B. Pauli basilica à Theodosio, & Honorio edificata.
25. c. t. 3
Paulus qua in re similis Christo. 267. d. t. 3
S. Paulus de Tribu Benjamin origine duxit. 126. c. t. 1
A Christo iam in caelis regnante edoctus est. ibid. a. 2
necuit S. Lucam. ibid. c. 2
Pauli praeconia. 62. d. t. 1
Paulianisae cur rebaptizandi. 122. b. t. 3
Panonis exemplum. 34. d. t. 1
Paupertas in vestibus quibus commendata. 112. c. t. 3
Pauperum ministri qui sunt. 104. b. c. t. 1
Paupertas non exulat à Dei seruitio. 136. c. t. 1
Pauper spiritus qui sit. 131. c. t. 1
Pauperes Christi quibus eorum merces. 11. a
Pauperum elemosinam petentium habirus qui-
bus obseruandus. 50. c. d. t. 2
Paupertatis voluntatis encomium. 193. c. d. 2
Pauperes cur permittantur à Deo. 115. d. c. 1. t. 1
Pauperes diuitiarum depositarium fidele. 115. d. t. 1
Pauperum pedes lausare saluberrimum est. 91. t. 3
Abusus quorundam in pauperibus excipendis.
ibid. c.
Paupertas regia quae sit. 118. c. a. t. 3
Pauperes quid nec offerre debeant. 115. d. c. 2. t. 1
Paupertatis euangelice fructus. 108. d. t. 3
Bona quibus in hac vita fruuntur egeni. 108. d. t. 3
Pauperum felicitas. 104. a. t. 1
Peccare in fide, & recedere à fide differunt. 11. d. t. 3
Peccata leuia 194. leuibus Peccatis iustitia non
amittitur. ibid.
Peccatorum effectus. 92. b. t. 3
Peccata leuia in quae etiam iusti quotidie labi-
unt. ibid. a. 2
his iustitia non amittitur. ibid. a. b. 2
Peccata aliena in Purgatorio per alium expiata. 94.
c. t. 1
Peccatorum forma triplex. 14. d. c. 3
Peccatorum arma quae sunt. 140. c. t. 3
Peccatum peccatorum quid sit. 22. a. 2. c. 1
Peccatum quorsplex. 7. b. t. 1
Peccare in fide, & recedere à fide differunt. 51. c. t. 3
Peccati odium unde nascatur. 142. d. t. 1
Peccata Episcopi non recte ordinati in promotoris
caput descendunt. 206. b. t. 3
Peccatorum dolor atque confusio. 130. c. t. 1
Non audientur qui noluerunt hic Deum audire.
ibid. a. b.
Peccatores cur electi à Domino. 125. c. d. t. 1
Peccare grauius nemo potest quam sacerdos. 125. b.
c. t. 1
Peccati grauitas ex penitentia rite statuta cognos-
citur. 70. a. t. 3
Peccatores animae motientis miserabilis angustia.
69. c. d. 2. 3
Peccator resurgit ad maiorem gratiam. 270. b. t. 1
Peccati defensor qui in iniuria Deo. 144. b. t. 2
Peccatores in die iudicii quibus accusandi. 119. b.
c. t. 1
Peccator similis heretico. 144. d. c. 1. t. 2

Peccatum nullum impenitum manet. 259. c. t. 3
Peccatorum confessio quam sit salutifera. 144. c. t. 1
Peccata desperationem non inducunt, sed impietas.
74. c. t. 3
Peccatum qui defendit, plus delinquit, quam qui
facit. 41. d. t. 2
Peccatum originale vique ad Christum quid. 127.
a. 2. t. 2
Peccatorum contemptus mortem interminatus
sempiternam. 135. a. t. 3
Peccatum quid. 105. b. t. 2
Pecculi inter Canonicos quanta mala. 215. a. t. 3
Pecunia cancella animam Monachi quàm imma-
niter laedat. 19. b. 2. t. 3
Pedes lausare Dominum discipulis quid sit. 21. c. 1.
Et quid illud: Domine non tantum pedes, sed &
manus, & caput. ibid.
Pedes Iesu cur misericordia & iudicium. 67. c. 2
Pellis colubri decocta dolorem aurium mitigat.
100. c. t. 1
Pennis arida tympanum. 154. a. t. 3
Pennis hominum quae sunt. 154. a. t. 3
Pensatis quid sit. 57. d. c. 2. t. 1
Periculis electorum consolatio est. 117. c. t. 1
Periculis narrata. 91. b. t. 1
Periculis cui similis. 91. c. t. 1
Peregrinus non ita facile suscipiendus in Religio-
ne Reg. Per. Mon. 4. t. 4
Peregrini, exemplum diuinae providentiae. 119. b. t. 1
Peregrinatio Calini montis quanti facienda. 151. d.
a. t. 3
peregrinatio quibus expedit. 118. d. a. t. 1
Petitio renunciantibus potestas iudicialia promit-
tunt. 107. a. t. 3
Perfectorum est, ut cum viuunt iuste, se nocentes
vinere existimant. 58. d. c. 2. t. 2
Perpetua crymon. 51. a. t. 2
Eius festum. ibid.
Fratri officium respondendi delegauit. 122. a. t. 2
Peritiam homines à Christo remouet. 131. b. t. 1
Peritiam nihil profuit Christi mysteria. 131. d. c. 1
Perseuerantia in peccatis cur diuersa. 145. c. d. t. 2
Perseuerantia ad fructus boni operis requiritur. 115.
a. 2. t. 1
Personarum conualitas. t. 3. earum conuersione. 1.
c. t. 3
Earum proprietates. ibid. 2. c. t. 3
Peritiae effectus. 212. c. 3
Oppugnatur peritiae verbis D. Augusti. ibid.
Petronilla virgo & martyris. 114. c. t. 1
Filia S. Petri Apostoli. ibid. c
Petri Ducis Prophetia. 190. c. t. 2
Petrus cur à Paulo reprehensus. 25. c. t. 3
B. Petri super Ecclesiam Christi potestas plenissima.
70. b. c. t. 2
Petrus cur à Paulo reprehensus. 122. a. t. 3
cur Petrus ad similitudinem, & Paulus ad decorem in
picturis collocentur. 265. t. 3
Petrus cur vitam actiuam designat. 267. c. d. t. 3
S. Petrus Apostolus cuiusdam apparet eum à demo-
nibus liberat. 161. b. c. a. 3
Petrus Viscelus dux Veneriarum. 190. d. a. t. 3
Fit monachus. 31. c. t. 2
Petri Apostoli egressa humilitas. 72. c. t. 1
Petri laudes cur à D. Marco praetermissae. 31. a. 2
Petrus Eremita in paupimento nudo semper perno-
tant. 146. b. t. 3
Petrus omnium Apostolorum eris pastor. 115. d. t. 2
Petro Damiani ob dimissis Episcopatus quantam
penitentiam iniuncta. 194. c. t. 3
S. Petrum tres eris clauis manu tenente fuisse desig-
natum veriffima 1715 monumenta docent.

Index rerum

31. c. 1.
Petrus Apollolus singulariter insignitus & nobilitatus. 61. b. r. 2
Ad eius arbitrium orbis vniuersas soluit & ligatur. ibid. e
Vt Dominum dilexerit. ibid. d
Eius precordia. 62. d. r. 2
Petri Cardinalis Cancellarij eximia vitras. 39. b. c.
 2. t. 1
S. Petri discipuli qui pricipui. 31. d. 2. r. 2
S. Petri Apolloli discretio in Iudorum salute caranda. 23. a. r. 3
Petrus (sacerdos ex Monacho Nouaneulano Eremita. 214. b. c. r. 3
Petrus Abbas Monasterij Salernitani fuit Episcopus Anagninus. 95. a. r. 1
Petrus Cerebrosus. 93. d. r. 1
S. Petrus Damiani compellat Cadaloem Antipapam. 21. 29. a. b. & d. 2. 3. sapē fageria pro uascula. 30. a. r. 3. eius rebus pro Ecclesia Romana. 32. c. r. 3
 eius sermo ad Mediolanenses ibid. d. 2. a. subigit res suas iudicio Sedis Apostolicę. 31. 2. 3. eius allocutio ad Episcopos. 31. b. c. r. 1. laudatur in Simoniacos. 39. d. a. r. 1. laudat suam patriam. 30. a. b. 2. r. 3. impugnatur Apocryphos Canones de penitentia. 67. 63. r. 1. inuenerit in legisperitos. 79. a. 2. r. 1. eiusdem in scribendo fides, & religio. 96. a. r. 3. constituit Eremum 146. r. 3. modestia. 164. a. r. 1.
S. Petrus namiani alter Hieronymus 4. in p. r. c. r. 3
 Felus dies celebratur Rauennę ibid. eius Rituum Paschalis. r. 47. eius Epitaphium. c. 4. 22. eius Ithys. Collecta. 1. r. 4. quare sapē testimonia sacre Scripturę adhibuit. ibid. obiit anno Christi. 1072. Reg. Pet. Hon. 3. r. 4
Petrus de Honcilijs diuersus à Petro namiani, in reg. Pet. de Hon. 3. r. 4. ostendit doctissimus Hieronymus Rubens in Historia Rauennarum. ibid. q. 3. obiit anno Christi 1119. ibid. non fuit Canonice Augustinianus. ibid. 5. r. 4
S. Petrus Princeps Senatus Apostolici. r. 4. 11. quare se subtrahebat à commercio Gentilium. 34. Collecta. 91. r. 4
Phalaris tyranni crudelitas. 27. a. 2. r. 3
Phaulpus vrbis veteris Comes. 93. c. d. r. 3
Phiala aurea quomodo mentem sancti sacerdotis adomaret. 219. d. 2. r. 3
Philosophorum nullus tam infans ut dei negauerit omnipotentiam. 657. b
Philo diuersissimus Iudorum. 227. a. 3
Philosophorum lectio ad intelligentiam scripturę conducent. 230. c. 2. r. 3
Phison allegoria & crymon. 131. d. 2. r. 1
Philonis charitas admiratione digna. 37. d. r. 1
Phison Marthę figura, & cur. 119. r. 2
Phoenix moltri Saluatoris typus. 334. d. 2. 3
Pieris simulari, molesta. 339. b. c. r. 3
Piegate gloria acquisitur. 117. d. 2. r. 1
Pieris mites facit. 131. b. r. 2
Pieris opera munda. Collecta. 22. r. 4
Pir Marciboulis in prosperis liberalitas. 90. b. c. r. 3
Pisani nominis crymon. 239. d. 2. r. 3
Pisinas conuersus à B. Anthonio. 46. a. 2. r. 1
Placere neo, hominis scopus. 66. a. b. r. 1
Placentinus Episcopus. 18. d. 2. r. 1
Plage cur in Ægypto inflixę. 313. c. r. 3
Plato quid fenserit de Deo. 24. c. 2. r. 1
Plethrum genus odo diuersa. 32. d. r. 3
Pleth Clericorum incontinentium. 126. d. r. 1
 Eorundem pręe obediētes, & carum reformationes. 170. d. r. 3
Penitentia recentē conuersio quę iniungi debet. 127. a. 2. r. 3
Penitentia eorum qui carnaliter peccant. reg. Pet. Hon. 17. r. 4
Penitentia sternit iter ad celum. 101. d. r. 4
Penitentia laici in elemolynas commutatur. 69. d. 2. r. 1
Penitentia centum annorum quomodo expleatur. 346. a. b. r. 3
Penitentia vnius anni quomodo expleatur. 141. c. r. 3
Penitentia exempla à quibus percenda. 69. b. c. r. 3
Penitentia radij quor. 1. 2. d. r. 2
Penitentia studium commendatur. 145. d. r. 3
Penitentia immundis statuta à Canonib. qualis. 69. d. c. r. 3
Pollutio unde oritur. 105. b. 2. r. 1
Polichronus post mala principia optimum finem in sacerdotio habuit. 46. c. d. 2. r. 3
Polypi natura. 333
Pomposianus cornubium quanti habitum à nam. 86. a. r. 1
Pomorum Sodome natura. 276. c. r. 3
Pideris diuersa ut habere in fauente quid sit. 24. a. b. r. 1
Irem. 7. b. 2. r. 1
Pontifex res Ecclesię dilapidans vt panis. 39. d. r. 1
Pontificum Romanorum cororę res vnde deriuant. 16. c. d. r. 3
Romani Pontificis anathema timendum. 237. d. c. r. 3
Pontificis dignitas & officium. 2. c. 2. r. 4
in Pontificis Romani electione non esse necessariū Imperatorum assensum, exemplis demonstratur. 12. b. 2. r. 3
Pontificum Romanorū vita cur tam breuis. 708. r. 3
Pontificis Romani & regum vniio Ecclesię vniuersę salutaris. 30. b. r. 3
Pontifex pater Imperatoris. 4. a. r. 1
Pontifex Romanus est Princeps Ecclesię. 36. r. 3
Populus Israel cur altare crederet. 100. c. r. 3
Similitudinis declaratio de illo altari. ibid. a. b. a
Populi fauor vitandus, & cur. 71. d. c. 2. r. 1
Populi fauor imperfectus multum nocuus. 71. b. c. r. 1
Populus priscus, quanti faceret reliquias. 81. d. a
Potus nimius quoniam perniciosus. 13. a. 2. r. 3
Porta Ezechielis clausa quid significet. 19. a. r. 3
Porta Ezechielis clausa quid dicatur. 10. c. r. 2
non Pisse vel *nefere* Dei quomodo intelligendum. 269. c. r. 3
Potentia secularis, & humiliducorio raro sumo) inueniuntur. 116. c. 2. r. 1
Præceptum Christi de prębenda maxilla peccanti quomodo intelligendum. 29. d. c. r. 3
Præcepta seruare sacrificium est. 121. c. d. r. 1
Præceptum Domini bona habet accendit. 74. d. c. 2. r. 1
Præceptis superiorum non contradicendum, sed simpliciter obediendum. 79. b. r. 2
Prædeterminationis finis unde acquiritur. 81. c. 1. 39. a. r. 3
Prædia cur Ecclesię collata. 36. a. b. r. 3
Prædicatio seruens quā efficax. 317. d. c. 3
Prædicatio iussu ad carnis vitia detergenda. 11. r. 4
Prædicatores ad inuicem conuocet. 21. r. 4
Prædicatores mali qui. Collecta. 79. r. 4
Prædicatores peccati in quo expressi. 122. a. b. r. 1
Sola vite probitate clari per stellam Magorum designantur. ibid.
Sens cali, & quomodo. ibid. b
ad Prædicationis officium qui sint idonei. 215. r. 3
mali Prædicatores qui censentur. ibid.
Prædicatio nunc inefficacior quā olim. 120. r. 3
apud Christianos verbi Dei prædicatio vilius. ibid.

notabiliū.

Prædicatorum quæ necessaria. 121. b. 2. t. 1.
 Prædicatorum non facientes quæ docent, cui simi-
 les. 59. b. c. 1. t. 1.
 Prædicatorum efficacies operibus quàm verbis. 146. e.
 & 2. a. t. 1.
 Prædicatorum miseria quæ. 141. b. 2.
 Prædicatorum doctrina exemplo confirmanda. 131. c. d. t. 1.
 Quæ ratione subditus castigare debent, ibid. d. 1.
 Prædicatorum munus obcursu quæ fugienda, quæque
 apprehenda. 16. b. c. 2. t. 1.
 Prædicatorum Ecclesie admonentur. 11. d. c. 1. t. 2.
 Maligini sunt in eis agnos. 12. a. b. t. 2.
 Multi similes malis remigibus, & quomodo. ib. c.
 Prædicatorum quantum à subiectis distare debeant. 15. b. t. 1.
 Prædicatorum subditorum animas mira sollicitudine ca-
 strodite incumbit. 44. b. t. 1.
 Præsentatio Domini cum quo comparata. 8. a. 2. 2.
 Præsentandi facile discitur, sed difficile impletur.
 201. c. 1. 3.
 ad Prædicatorum qui assumendi. 70. d. c. 2. t. 1.
 Præsentia pro futuris sapie pōit Scriptura. 271. c. 2.
 t. 1.
 Præces & sacrificia pro iis qui in Purgatorio tra-
 ctantur. 239. a. 2. t. 1.
 Præces uniuersimur dicenda, sive à multis, sive à so-
 litariis peragantur. 99. c. t. 1.
 Præbyter ob acceptam vestem leprosus euasit. 48.
 d. c. 2. t. 1.
 Præbyter quanto maior Monacho in dignitate,
 tanto deterior est in peccato. 180. b.
 de Præbytero qui in Velsuio monte petiit. 19. 2. a.
 b. t. 3. de alio Præbytero qui in eludum mon-
 tisissima matris vocis loquens recognouit. ib. b. a.
 Præbyteri debent esse mundi. 24. a. 1. t. 4.
 Principia sinistra saepe ad fauces proueniunt exi-
 tus. 49. c. t. 1.
 Principes viri potestate quam habere vrantur in
 Ecclesie fauorem. 111. f. d. 2. t. 1.
 Principum sanctitate polleantium præsentia chakra-
 ribus utilissima est. 114. d. t. 1.
 Principes quomodo indignos se faciant privilegii
 sibi ab Ecclesia Romana concessi. 16.
 Priores debent esse Abbati fideles. 113. d. c. 2. t. 1.
 In disciplina regulari sit potius rigidus, quàm
 Abbas, & cur. 114. b.
 Privilegium concessum Henrico Imperatori in
 Pontifice eligendo. 21. t. 1.
 Probatio ad religionem venientium cur exigitur.
 161. c. t. 1.
 Proditores Christianorum lege quibus premiis af-
 ficiantur. 231. c. d. 2.
 Profectio, sive promissio seruorum qualis. 147. b. t. 1.
 Profectionis sacre habitus. 119. a. 2. t. 1.
 Profectio religiosa cur deatur secundum baptismum.
 127. b. t. 1.
 Promissa B. Petri Dam. quæ. 140. c. 2. & 151. b. t. 1.
 Proposuit monasticum, secundum baptismum. 161.
 c. t. 1.
 Prohibere indere qualem dicantur. 14. a. t. 1.
 Expōitio, Non aliter me profundum. 41. e.
 Prouidentia diuina exemplum. 99. a. b. t. 1.
 Prouidentia diuina cōmendatio, & vnde. 88. c. t. 1.
 Prouidentia diuina exemplum. 118. c. 2. t. 1.
 Prouidentia & stulti comparatio. 99. a. b. t. 1.
 Prouidentia caroli superiam sapit. 97. d. t. 1.
 Prouidentia huius mundi nimia Deo. Collect. 7. t. 4.
 Ptolomæus loquor Casari perditus. 11. d. t. 1.
 Pueri confessioni vesp̄ nocuus. 140. c. t. 2.
 Puer parulus mirabilis est, quid sit. 151. c. d. 2. t. 1.
 Puerorum schola in Mōnasteriis Benedictinis olim
 habebantur. 270. d. 2. t. 1.

Puer cūctis foribus inromissus. ibid. e.
 Pugna cum demone, & tentationibus laudanda.
 Pulmenta in diebus ieiunij quæ præbentur in
 eremo. 141. c. d. 2. t. 1.
 Pupillorum patronus deus. 120. b. t. 1.
 Puritas non tantum manibus, sed & mente custo-
 dienda. 111. c. t. 1.
 pro decessis in Purgatorio orandum, & sacrifician-
 dam. 142. b. t. 1.
 Pyritus natura. 276. c. t. 1.
 A quo dicitur. ibid.
 Pyraboli natura. 152. a. 3. t. 1.

Quadragesimæ nomen mysticum. 99. d. 2.
 t. 1.
 Quadragesimæ numerus significat humane vite
 cursum. Collect. 39. t. 4.
 Quadragesimæ duo mansiones populi Israelitici, Col-
 lect. 12. & sequent. t. 4.
 Quadragesimalis ieiunij ceremonie. 106. c. t. 1.
 Quadragesima duplex. 140. d. 2. t. 1.
 Quæstiones ex sacris literis, & Doctoribus sunt
 enodandæ. 250. t. 1.
 Quæstio de zelotypia muliere. 256. t. 1.
 Eiusdem quæstionis egregia solutio. 257. a. t. 1.
 quæcus frugiferæ impio quomodo significent.
 339. a. t. 1.
 Quæstio Monachorum de Canonici. 257. t. 1.
 quies animi laboribus acquiritur. 158. c. t. 1.
 Quinarij & ternarij numeri mysticum. 99. d. 2. t. 1.

R

Rachab clauitatem obtentam à Danid, mysticè
 quid signet. 241. d. t. 1.
 per Rachel Ecclesia designatur. 261. c. 2. t. 1.
 Rachel quomodo vitam contemplatiuum adum-
 bret. 118. d. 1. t. 1.
 Raimbaldus Fesalanus Episcopus. 47. d. t. 1.
 Raimbaldus Comanus Episcopus. 111. b. 2. t. 1.
 Rainerius marchio. 118. c. 2. t. 1.
 Rainerius Marcio Romualdum admodum vete-
 rat. 207. d. 2. t. 2.
 Rameffes allegoria & crymon. 131. d. 2. t. 1.
 Rameffe interpretatio & allegoria. 245. c. t. 1.
 Raphidus interpretatio & allegoria. 247. a. t. 1.
 Ratio in omni opere adhibenda. 18. c. d. t. 1.
 Raucanatus Ecclesie Thesaurarius quis. 70. c.
 d. t. 1.
 Rebaptizatio cur prohibetur. 18. d. 2. t. 1.
 Eadem & reconfirmatio est par erimen. 154. a. 2. t. 1.
 Reditor vrbis qualis est, tales sunt habitantibus. 122.
 b. c. t. 1.
 Reditoribus incerti quid parantibus ad orationem
 confugiant. 37. b. t. 1.
 Reditoris animarum indicia. 202. c. d. t. 1.
 Reducunt ad secularem vitam in profundum ma-
 lorum perueniunt. 159. b. c. t. 1.
 Regum non modo aliena non rapere, sed etiam
 aliorum fraude discepta restituere. 120. a. b. t. 1.
 Reges qui sensu habet viuunt, ad damnationem
 tendunt. 18. b. t. 1.
 Regum negotiis monachus nequaquam se ingerere
 debet. 121. d. t. 1.
 Reges & Sacerdotes à Deo præ aliis illuminantur.
 42. c. & 2. t. 1.
 Regum adolescentium in tuenda religione fortitudi-
 do. 7. o. b. t. 1.
 Regum pietas in Deum regna conseruat. 110. c. 2. t. 1.
 Reges olim vt & nunc inuigebantur. 168. a. 1. t. 1.
 mos illos creandi & inuigendi. ibid.

Index rerum.

Regnorum Deus est largitor: vide *Deus*.
 Regum & summi Pontificis unio Ecclesie vniuersae salutaria. 29. b. 2. t. 3
 Regna vt conferuentur. 110. c. 2. t. 1
 Regum filij quomodo nutriendi. 114. c. 2. t. 1
 Regum potentissimorum finis. 118. d. t. 2
 Regis ad Deum conuersio. 78. c. 2. t. 2
 Regis Scocie religio & caritas in Deo. 90. c. d. 2. t. 3
 Regni Deo Parti tradi à Christo quid sit. 169. a. 2. t. 3
 Regnum & sacerdotium à neo institutum. 42. c. 2. t. 3
 Regum peccata sepe consiliariis adscribenda. 28. b. c. 2. t. 3
 Regnum & sacerdotium inuicem sunt annexa. 43. a. b. t. 1
 Regni deprauati curam suscipientibus quid faciendum. 119. c. 2. t. 1
 Regula S. Benedicti. 123. c. 2. t. 3
 Eius scopus. 127. c. 2. t. 3
 Regulae religiose communitatis & discretio. 127. c. 2. t. 3
 Regula B. Petri Damiani in castigatione corporis per disciplinam. 107. a. 2. t. 3
 Eius decretum vt inter suos concordia possum obitum seruaretur. 108. a. t. 1
 Religiosi cuius seculatibus oppressi difficile valent sacris mysterijs dignè assistere. 226. b. t. 3
 Religiosi quem modum in elemosinis petendis obseruare debeant. 103. b. 2. t. 2
 in Religione melius est segnetur vivere, quam in seculi commutatione petere. 128. a. 2. t. 3
 Religio quos milites requirat. 107. b. t. 3
 vt Religiosus debeat mundo valedicere, & sacre lectioni vacare. 123. c. t. 3
 Religionem mentientibus quid fiat. 69. c. d. t. 2
 Religionem accedentes, nisi veterem vitam relinquat, similes sunt Gabonitis. Collect. 43. t. 4
 in Religione qui nobiles dicuntur. 126. a. 2. t. 3
 Religiosi debet obliuisci mores seculares. 131. c. 2. t. 3
 Religiosorum renuntiatio & debitum. 123. a. t. 3
 Feruor in orum & mortificatione. Ibid. b
 Religiosorum fundatores sunt organum Spiritus sancti. 127. d. t. 3
 Religiosum habitum induentem decet veteres mores abicere. 126. a
 Religiosus debet obliuisci mores seculares. 130. c. 2. & 131. a. t. 3
 reliquiarum amor in populo pisco maximus. 81. d. 2. c. 2
 reliquiis Sanctorum reuerentiam exhibentibus quid considerandum. 6. a. b
 Remon Phari interpretatio & allegoria. 146. c. t. 3
 Reptobi cur mare dicitur. 28. a. 2. t. 2
 Semper iustos persequuntur; animam verò perdere non valent. 28. c. 2. t. 2
 res aduersæ prauis æquo animo feruntur. 141. c. t. 3
 res ex intentione attendenda. 27. d. t. 3
 Res interpretatio & allegoria. Ibid
 Resurrectio mortuorum. Ibid. d. c. 2
 resurrectionis Dominice mysterium. 139. a. t. 3
 Reshne sine Phazam interpretatio & allegoria. 147. d. t. 3
 rex honorandus maxime cum suo obtemperat conditori. 111. c. 2. t. 2
 Rex clarior quam seruus. 19. t. 4
 Richardus Verdunensis Abbas machinarum excelsarum structor. 123. c. t. 3
 Eius pena. Ibid.
 Richardus Abbas Camporiensis. 99. a. t. 3
 Richardus Prior Monasterij B. Petri nam. 119. c. 2. t. 3
 eius breuis, sempiternus moror. 64. c. 2 & 65. a. t. 3
 S. Rodolphus Episcopus Engubinus fit Monachus.

209. a. b. 2. t. 2.
 Item Petrus frater eius. Ibid. b. 2
 Eius obedientia. Ibid. a. b. 2
 S. Rodolphus nihil de rigore monastico deponit in Episcopatu. Ibid. d. 2
 Abstinencia Rodolphi. 210. b. 2. t. 2
 Circulum pectoris. Ibid. c
 Gaudet disciplina. Ibid. c. d
 Eius modestia & humilitas in Episcopatu. Ibid. d
 Infrat sanctæ predicationis quorundam synodus celebrat. Ibid. e
 Rodolpho Episcopo expurgandi libros damiani auctoritas concessa. 112. c. d. 2. t. 1
 Rodolphus Engubinus Episcopus. 111. d. c. t. 1
 Regem crymon. 188. d. 2. t. 1
 Rome scripti Euangelij à B. Marco: vide *Markus*.
 Roma semper caput orbis. 216. d. t. 2
 Romana Ecclesia sedes est Apostolorum. d. c. 2. t. 3
 Romana Ecclesia Ecclesiarum omnium mater. 16. d. 2
 Romani quem Pontificem possant. 12. d. t. 2
 Roma caput totius Ecclesie. 160. d. t. 2
 Roma beata corpore S. Petri. t. 4. 3. Eadem obnoxia febribus. t. 4. 20. eadem mundo præfuit, ducit legibus obediunt. t. 4. 20
 Romana Ecclesia, spiritalis mater ægum. 21. a. 2. t. 3, eius præstantia. 12. t. 1. dignitas. Ibid. c
 Romani Pontificis, & ægis unio Ecclesie salutaria. 10. b. t. 3. idem est Princeps Ecclesie.
 S. Romualdi patria, & genus. 181. b. c. 2. t. 2
 Patet eius. 189. c. 2. t. 2
 Viso eius. 190. d
 Ex longinquis regionibus veniunt ad S. Romualdi sepulchrum. 188. c. 2. t. 2
 Induit S. Romualdus habitum monasticum. 137. 190. b. 2. t. 2
 Improbis Monachi ei necesse moluntur. 190. d. 2. t. 2
 Degit apud Maximam Eremitam. 131. a. 2. t. 2
 Corde compungitur. Ibid. c. 2
 Magna eius abstinencia. 191. d. t. 2
 Teuatur à demone. 191. c. t. 2
 Dæmon in eum improbitas. 191. a. 2
 Auger abstinencia S. Romualdus. Ibid. c
 Canon iuniorum à S. Romualdo præfixus. Ibid. c. 2
 Virginitas mortuæ. 192. b. t. 2
 S. Romualdus patrem suum Sergium fecerit retri-
 net in Monasterio. 193. b. t. 2
 Credidit à demonibus. 193. c. 2. 194. a. t. 2
 Diuinitus sanatur. 194. a. t. 2
 Demones cum terrore nuntiat. Ibid. b
 Construit Monasterium. Ibid. d
 Expellitur à Monachis. Ibid. c
 Diuinitus penitunt Monachi illi. Ibid. b. 2
 Espulsi loco valde affligunt. Ibid. c. 2
 Precibus domat flammam. 195. a. t. 2
 Otto Imperator eum ioculit. Ibid. b
 Classens Abbas in eum præficeret. Ibid. d
 Ea cura se abdicat. Ibid. c. 2. a. 2
 Prædicit Imperatori Ottoni mortem. 197. b. 2. t. 2
 Gratia lacrymarum in eo. Ibid. c. 2
 Per Spiritum cognoscit fratris aduentum. 199. c. t. 2
 Quotus fiat. Ibid. c. 2
 Oratione maris tempestatem sedat. Ibid. d. 21
 Prophecia eius. Ibid. c. 2
 Assinencia lacrymarum. 200. a
 Simoniacos seuerè castigat. Ibid. c
 Furem abiecit prodiit. Ibid. c. 2
 Eius incunda in furem humanitas. Ibid. d. 2
 Valde propagat monachismum. Ibid. c. 2
 Vult Hungari prædicare Christum, sed diuinitus retardatur. 201. d. t. 2
 Infestas patitur persecutiones. Ibid. b. 2
 Eum

Enm Raineriga Marchio multum formidat. ibid. d. 1
 Multos conuenit. 20. b. T. 2.
 Edm quidam pascuare niscut. ibid. d. 1
 Fures pet pscuam dicit, & inuadit. ibid. d. 1
 Pellit dolores dentium digiti sui coactum. ibid. d. 1
 Ruemem arborem aliò auctile. 20. b. T. 2.
 Cur sape loca moterit. ibid. d. 1
 Calumniatur eum discipulus eius. ibid. d. 1
 Agit pcententiam non admissi criminis. ibid. d. 1
 Septem annis degit solus in silicis. 20. c. T. 2.
 leuitem eius quadragesimali. ibid. d. 1
 Gulam vt calligant. ibid. d. 1
 Pellit dolorem capitis à fratre. ibid. b. 1
 Oculo sanat amentem. ibid. d. 2.
 Pons temerarij discipuli. 20. b. T. 2.
 Non vult sanctus vir orari pto fratre inobediente. ibid. d. 2.
 Iabet vt orent fratres pto anima illius. ibid. b. 1
 Vitio diuina in formam sanctum virum criminantem. 20. c. 2. & 20. d. T. 2.
 Dzmonein sibi mortem intentantem prodigar. 20. d. T. 2.
 Vna eius asperitima & discipulorum. ibid. c. d. 1
 Venit ad Henticum Impetacorem. 20. b. T. 2.
 Liberat Monachū ipsum occidere patientem. ibid. c. 1
 Elus in Deum fiducia. ibid. c. 1
 Felicitasne obdormit. 20. b. T. 2.
 Grandis eius atas. ibid.
 Miracula ad eius sepulcrum innumera. ibid. a. 1
 Miraculum ex eius cilicio. ibid. b. c.
 Renuit alij discipulis discetio. 20. c. 2. & 20. d. T. 2.
 Ribus Moyis Ecclesiam exstels. 21. a. T. 2.
 Ruffinus Martyr multa patrat mitanda. 21. d. T. 2.
 Eius festina. ibid. c. 1
 S. Rosini Martyrij hymni. 21. T. 4.

S

Sabbatum Christum designat. 27. a. T. 1
 Sabbatho Deus in hominē, & homo in Deo quiescit. 27. b. T. 1
 Sabbathum Christiani viri quodnam sit. 60. b. c. T. 1
 Sabbathum cut B. Virginis dicatum. 27. b. T. 1
 Pia deuotio B. Virginis officij recitandi, & Missarum solemnitas ad eius honorem singulis Sabbatis celebrandi. 27. c. 1. & 27. d. T. 1
 Illo die ieiunare laudabile est. 27. c. T. 1
 Cur oia colitur à Christianis. Collect. 27. T. 4
 Sabelli haresis confutatur. 2. T. 3
 Sacerdos per vocationē fidei est tota Ecclesia, & eius vicem gerit. 99. c. 2. T. 3
 Sacerdotalis salutatio propter pacem. 103. a. b. T. 3
 Sacerdotes mali similes caualib' lapideis. 43. a. T. 3
 Illidem faciunt etiam miracula. 17. a. b. T. 3
 Indigni Sacerd. Officium est ruina populi. 71. c. 2. T. 3
 Sacerdotem ignorantia multum nocua. 20. c. 2. T. 3
 Sacerdotes ignari qua ratione Leonid deatibus expellantur. 210. T. 3
 Sacerdotum incuria circa res sacras. 211. a. 1
 Sacerdotum aliud vicium. ibid. c.
 Sacerdos sacris altaribus appropio quos, ad omni peccato mundos esse debet. ibid. d. c.
 Mulieribus cauendum est, ne ad eos redudent vicis inferiorum. ibid. c. 2
 Nullus grauius peccat quam Presbyter malus, vel imperitus. ibid. c. 2
 Ad quid dantur illis facultates Ecclesie. 212. d. T. 3
 Quia sit verē Sacerdos. ibid. c.
 Quid de sodignis constituendum. 213. a.
 Quam periculosē peccent. ibid. c.
 Sacerdoti thesauri lacta sunt animarum. 214. d. T. 3
 Sacerdos in mundum digno pro alijs intercedit, iram B. P. Dam. Oper.

Dei io se promocat. 71. d. c. 2. T. 3
 Sacerdotij dignitas. 41. d. 1. T. 3. idem & Regum à Deo institutum. 12. c.
 Sacramentum ecclesiasticū quomodo veretur in petnecium. 39. c. d. 1
 Sacramentorum administratio Monachis pte omnibus Clericis licita fuit. 212. T. 3
 Probatur sanctiorum Monachorum exemplis. ibid.
 Cuiusmodi eorumdem auctoritate. ibid.
 Item ex sacris Conciliis. ibid.
 Ea modo consecrandi. ibid.
 Et ex modo vestimentorum. ibid.
 Sacculi nō habere diuersa pōdera quid sit. 7. b. a. c. 1
 Sacerdos non commiscet pōdem generis sub vno genere sue, expositio. 213. b. 2. T. 3
 Nobilitas sacerdotum quae sit. ibid. d. 1
 Quid sit sanguine arietis immolati tangi extermi auriculæ, manus, & pedis Sacerdotis. ibid. c. 2
 mens sancti Sacerdotis phala est aorta. 210. a. T. 3
 Sacrificiorum antiqui ritus cur perirent. 18. d. c. 2. T. 3
 Sacerdotum quando à Clerico susceptum. 18. c. T. 3
 in Sacramento vti Domini presentia manifestata. 37. T. 3.
 Sacramēta Ecclesie valide à malis administrantur. 213. T. 3
 An à Simoniacis suscipere liceat. 213. b. c. T. 3.
 Sacerdotes cur vocantur Angeli. 219. T. 3
 Sacerdotes laceperantes Sacramēta blasphemant. 215. b. T. 3
 Sacrificiū veteris legis quid significaret. 44. a. b. 2. T. 2
 Sacerdos vt defendatur à Rege, Rex vt adiuuetur à Sacerdotib'. 14. b. c. T. 1
 Sacerdotij & Impetij discordia. 51. c. d. 2. T. 1
 Sacerdotum quantitas sit dignitas. 41. d. c. 2. T. 3
 Sacramentorum effectus, ministrorum peccatis non impeditur. 38. b.
 in Sacramentis ministrū officium attendendum, non meritum. ibid. c.
 Sacramenti vana species. 55. a. T. 3
 mali Sacerdotes similes sunt lapideis canaliculis. 43. a. 1. T. 3
 Sacerdotū intellectus cur domos hucce. 72. c. 2. T. 2
 Sacerdotes ac Reges Distincti & Coniuncti. 41. a. 2. T. 3
 Sacerdotes Missarum sacrificijs Natiuitatem Domini solemnem faciunt. 141. c. 1. T. 2
 Sacerdoti vel minimi criminis suspicio est fugienda. 219. c. T. 3
 Sacerdos exsternis ministrat, Deus inuisibiliter consecrat. 37. a. 2. T. 3
 Sacerdotalis salutatio propter pacem sit. 103. a. 1. T. 3
 Sacerdos cur corpus Ecclesie vniuerse bin. 99. c. T. 3
 per vnitatem fidei Sacerdos tota Ecclesia est, & eius vicem agit. 99. a. 2. & 100. a. T. 3
 Sacerdotis ac Regis dignitas in Christo connectitur. 112. b. c. T. 3
 Sacerdotium & Regni Christo attributa. 118. c. 2. T. 3
 Sacerdotum de sanctis crediti, quid sit. 217. T. 3
 Sacerdotij vna quae sit. 218. c. T. 3
 Sacerdotes Christi qui sint. 121. a. 1. T. 3
 Sacerdotum depositio. 51. d. 2. T. 3
 Sacrificium iuge, prima festinitas legis. 60. c. T. 2
 Sacrificium offerre sine sermone quid sit. 167. b. c. T. 2
 Quid sit offerre cum sale. ibid.
 Sacrificia tria, quibus obligatur Domino. 170. a. b. 2. T. 2
 Sacrilegij poena qualis. 87. d. 2. T. 2
 Vocis Sacramenti sumptio. 187. c. d. 2. T. 2
 Sacramentum Ecclesiasticum non oia veritate in perniciem, & quomodo. 39. c. d. 2. T. 3
 Sacramentorum Ecclesie tria praecepta. 21. a. T. 3
 Sacrificij officium, Reg. Per. Mon. 30. c. T. 4

f

Index Rerum

Sagena pro nautica sepius usurpata à S. Doctore.
30. a. t. 3
Salamandrac natura 275. d. 2. t. 3
Salis, & Chrismatis usus in Baptismo. 50. c. 1. 3
Salomon statuit duas columnas in templo, vnam à dextris, alteram à sinistris. Collect. 63. t. 4
Salus animarum vt curanda. 71. d. e. 2. t. 8
Salus cur dicatur plures consumpsisse quàm gladius. 182. d. t. 3
Salutis animarum libri sacri vitiles. 71. b. c. 2. t. 1
Salutatio fit & singulariter & pluraliter. 97. e. 1. 3
Salus æterna solis obedientibus debita. 19. c. 2. t. 3
Salomonis regnum, car regnum futurum signet. 281. 2. 2. t. 3
Ei fuisse reginas 700. & concubinas 300. quid sit. 183. a. 2. t. 3
Item. 47. b. t. 2
cur Sal potius oblatum in facilijs veteris Testamenti quàm mel. 197. b. c. 2. t. 2
Salomon idem cum vmbra. 249. c. t. 3
Salomon pro templi edificatione præmio afflictus. 125. d. t. 1
Salomoniani Principis miserandus exitus. 192. 2. t. 3
Salis usus in Baptismo cur concessus. 50. c. 1. 3
Salus Agrippæ noni aduentum genus humanum equauerat infirmitas. 219. d. t. 3
Saluator per hydrom cur expressus. 353. c. 1. 3
Salutatio fit & pluraliter, & singulariter. 97. e. 2. t. 3
Salmos figura Saluatoris. Collect. 50. t. 4
Samson cuius figura. 165. a. b. 2
Samaelis integritas. 237. c. 1. t. 3
Sanctorum exempla cur proponuntur. 117. c. 2. t. 3
Sanctorum mors vitæ initium. 24. a. 2. t. 2
Eorum virtus redeolet vt aromata in igne. 15. e. 1. t. 2
Sanctitas parentum quid prole filijs. 64. b. t. 2
Sancti plurimi sine litteris illustres. 318. b. t. 3
Sanctitatis indifferetia pericula. 216. b. t. 3
Sancti aduocati nostri apud Christum Iudicem. 131. a. b. 2. t. 2
Item Consilij. ibid.
Sanctorum inuocatio vnde probatur. 153. b. a. t. 2
Sanctorum vita fructuosior quàm miscula. 214. b. t. 1
Sancti viri in singularum virtutum perfectione inæquales. 36. b. t. 3. eorum gesta veneranda potius, quàm imitanda scripta sunt. 119. a. 2. t. 3
Sancti viri iuste ab viciis molestis afflicti sunt, & cur. 10. c. 2. t. 2
Sanctorum apparitio in Ecclesia S. Cecilie Romæ. 163. d. 1. t. 3
Sanctorum patrocinia magni facienda. 37. b. 2. t. 2
Cur quandoque à Deo cadere, & tentari permittuntur. 19. e. t. c
Sanctorum præcedentium æquiparare triumphos gloriosum. 117. c. 1. t. 3
Sanctorum beatitudinal omnia sermone. 342. t. 3
Sancti viri in singularum virtutum perfectione inæquales. 36. e. t. 3
Ea perfecta virtutis vnius acquisitione omnes acquiritur. 86. e. t. 3
Esculationes tepidiorum in virtutibus comparandis. ibid.
Sancti cur stent. 24. d. t. 2
Sanctitas morum, efficax eloquentia. 181. b. 2. t. 2
Sanctorum gesta veneranda potius, quàm imitanda scripta sunt. 119. 2. 2. t. 3
Sanctorum sepulchra inuideoi quantus amor.

141. c. t. 2
Sancti cui rei studere debeant. 125. e. t. 1
Sanctorum vite libenter audienda. 121. b. t. 3
Sancti quanto perfectiores, tanto humiliores. 230. a. t. 3
Sanctorum reliquijs reuerentiam exhibentibus quid considerandum. 6. a. b. t. 3
Sancti cur miraculis clari. 113. c. d. 2. t. 3
Sancti cum Christo vnus sunt. 13. a. 2. t. 2
Saugrugia fauibus hærens qua ratione euomatur. 276. c. t. 3
Sanguis Christi nos emundat ab operibus mortuis, & quomodo. 101. c. 2. t. 2
Sapientia mundi victa à simplicitate mundi. 14. a. t. 2
Et per quem. ibid.
Sapientie omnia pericula. 216. b. t. 3
Sapientia humana quous periculis subiacet. 318. e. t. 3
Sapientia mundana idololatriam peperit. 14. d. t. 2
Sapientis est amare correptionem, Aulici odium. 181. a. t. 3
Sapientum peccata grauiora, & perniciosiora. 61. e. t. 3
Sapientia mundana contemptus. 97. b. t. 3
Sapientia celestis celestes facit. Collect. 18. t. 2
Sapientie sedes qualis. 17. e. t. 2
Saii reprobus, & tamen Propheta. 40. a. 2. t. 4
Saul tam innocens in principio sui Regni, vt dicant à Scriptura, filius vnus aoni. Col. 1. 3
Saul superbi perna. 310. b. 2. t. 3
Saul cur Regnum perdidit. 110. b. 2. t. 1
Scandala via sunt Antichristi. 122. a. b. t. 3
Scandalum & euerbio aliorum cur rursus. 143. b. t. 2
Scriptum Filij Dei est Ecclesia Catholica. 18. b. 2. t. 1
Scenopagia, festiuitas octaua legis. 61. b. 1. t. 2
Schismatici sunt qui se à fratre sua claspate dissociant. 225. c. t. 3
Schismaticorum pessimus finis. 120. c. t. 2
His fauente aut uou resistentis ponendi. 119. d. 2. t. 2
Schismata vrbium & prouinciarum ruina. 110. c. d. 2. t. 1
Scientia cupiditas quàm perniciosa. 316. t. 3
Scientia inhumana periculosa. 49. d. 2. t. 2
Scripta sanctorum Patrum sumilla vixit ad Colledan. in Prasæ.
Scriptores debent esse veraces. 1. 4. 2. 2
Scripturarum meditatio per quid designetur. 60. 2. t. 1
Scripturas literaliter tantum intelligere quid sit. 243. c. 2. t. 3
Scriptorum veteris Testamenti qui fuerit primus. 164. e. 2. t. 2
Scripturæ verba interdum non sunt iuxta soam accipienda. 27. e. 2. & 18. a. t. 3
Res est intentione attendenda sunt. 27. d. 2. t. 3
Scripturæ loca non semper spirituales habent intelligentiam. 171. b. 2. t. 3
Scripturæ cur in carpenis ferratis figurat. 241. e. t. 3
Scripturæ diuinæ studium quàm dulce. 81. e. 2. t. 1
Scripturarum intelligentia Iuda Phalosophorum interluit. 210. c. 2. t. 3
Scripturæ sententiæ per ramos arborum mystice expressæ, & quomodo. 169. e. 2. t. 3
Scriptura non subiacet mugibundis. 98. b. t. 3

notabilium:

Scriptura dum nulla est utilitas in sensu literalis, ad
spiritualem confugiendum. 36. e. t. 1
Scebolher a Galaditis occidi nescientes proferre
quid sit. 47. e. t. 2
Sæcularibus Monachi inobseruantes sunt ludibrio. 93.
a. b. t. t. 1
Sæculum futurum per regnum Salomonis cur defi-
gnatum. 181. a. b. t. 3
Sæcularium conuersatio Religiosis perniciosa. 99. c. d.
t. 2
Sæculares non sineere amant Monachos, & cur. 168.
t. 3
errat qui se Monachum & aulicum putat. ibid.
Sæculum præfens per regnum David designatum.
181. a. t. 3
Securis myrice quid sit. 45. b. a. t. 291. b. 2
Sedecie espiuitas myrice declaratur. 19. d. e. t. 1
Sedi Apostolica calamitas & exarmæ. 195. d. t. 3
Seditionis Mediolanensis causa. 32. t. 3
Selenitis cadot interior cum Luna crescit. 27. bid.
t. 3
Sensus corporis per quid allegoricè declarati. 57. d. e.
t. 1
Quam sine caute custodiendi. 38. a. t. 2
A quinque Regibus Madianitis signati. 58. b.
e. t. 1
Senibus mors est certè propinqua. 251. t. 3
Sententiam in melius mutare non est dedecus. 29. b.
t. 3
Sennar etymon & allegoria. 132. a. t. 1
Sensum vitium in loquendo. 138. e. t. 3
Sera significat demonem. Collect. 27. t. 4. eius Viri
præcurus vocatur Efebon, hoc est, cogitationes.
Collect. 28. t. 4
Septima generatio in pronepotibus non habetur. 81.
e. t. 3
SS. Septem Dormientium orationes pro Missa. 15.
t. 4
Septem lucernæ candelabri, significant septem dona
Spiritus Sancti. Collect. 21. t. 4
Seraphim cur velabant pedes Domini. Collect. 81.
t. 4
Serpentes cui obedire consti. 5. a. t. 2
S. Sergius Damasenus Episcopus. 198. e. & a. t. 3
Sergius pater S. Romuli sive Monachus. 2. d. a. t. 2
Ei apparet Spiritus Sanctus. 195. c. t. 2
Serpens & Christi Domini allegoria. 162. a. t. 2
Serpentis natura. 25. a. t. 1
Item. 35. b. t. 1
Serpens æneas, figura Domini crucifixi, & quomodo.
112. d. t. 2
Serra natura. 354. a. t. 3
Seruire Deo, regnare est. 148. d. t. 2
Seruientibus Deo quæ spernenda. 86. a. t. 1
Seruientium Deo amore, non timore pœna.
126. e.
t. 3
Serui Dei quæ sollicitudo. 85. e. t. 1
Seroquum professio. 147. b. t. 3
Sera, quid significet. 7. c. t. 2
S. Severi ascensio in celum cum presentatione Do-
mini in templo comparatur. 8. a. t. 1
humilitas S. Severi. ibid. d. e. 2
Ad eius vocem cineres defuncti se loco movent.
12. d. t. 2
S. Severus quo pacto in Episcopum electus est. 92.
t. 2
Lanistij officio fœdus est. 8. e. t. 2
Comparatur cum Iob. 10. b. e. t. 1
In eodem est sepulchro cum coniuge. 10. d. t. 2
Coniugis eius sanctitas. ibid.
S. Severini Colonienfis Archiepiscopi purgatorium

ob intemperatū concussa Horarum canonicarum
officia. 159. e. a. 260. a. t. 3
Seueritas in electione Episcopi latere videtur, sed non
potest. 11. a. t. 2
Columba insidet capiti eius. ib. d. d
Ordinator Episcopus. ibid. d. e
Quæ oleo linuntur eius manna. ibid. e
Mantum impositio. ibid. a. 2
Quando fecerit miracula. 11. e. t. 2
Similis Habacuc. ibid.
Signa quibus sint data, quibus negata infidelibus. 158.
t. 2. t. 2
Signum Crucis quid indicet. 42. a. t. 2
Signa quæ in die iudicii reprobos incipient homini-
bus. 128. e. t. 1
Sigilla septem quid sint. 111. e. t. 2
Silex percutus a Moyse, Crucis figura. 113. t. 2
Silentij vultus, Reg. Pet. Non. 18. t. 4
Silentio & mansuetudine consumelie excipiendæ.
135. b. t. 3
Silentij bona. 113. b. t. 1
Idem insulæ custos. ibid.
Nominis Silex interpretatio. 159. b. t. 3
Simoniaci bona ipsa nocent. 60. a. t. 3
contra Simoniacos Sancti omnes irascuntur. ibid. b
Simoniæ grauitas. ibid.
Simoniacorum divina maledictio & vltio. ibid. e
Simonia etiam in minimis beneficiis Ecclesiasticis
committitur. 10. a. t. 1
Simoniæ hæresis attingit etiam Principes, & scula-
res. 9. d. e. t. 1
Simoniaci Apostoli Antichristi. 100. b. t. 1
Simoniaci hæresis viguit vsque ad tempus S. Petri Da-
miani. 54. t. 3
Simoniæ hæreseos principes. 213
per Simoniacos S. Spiritus datus. 234. b. t. 3
Simon Simoniæ magister. 39. e. t. 3
Simoniaci sunt non solum qui paciscunt, sed etiam
qui pecuniam non parum potulant. 238. e. t. 2
239. a. t. 3
Simoniaci penam non euadunt. 40. b. e. t. 3
Simoniæ magistri qui fuerint. 39. c
Simon Magus, Simoniæ auctor. 251. b. e. t. 3
Simoniæ magistri, Giezi & Simon. 60. b. t. 3
Simoniaci penam non euadunt. 40. b. e. t. 3
Per eosdem Spiritus sanctus accipitur. ibid.
d. e
Ab iisdem promoti miraculis conuiscunt. ibid.
e. 2
Simplicitas sancta mundi Philosphæ præfetur. 56. d.
e. a. t. 3
Sis. Interpretatio & allegoria. 246. a. t. 3
Sinal interpretatio & allegoria. 247. b. t. 3
Sis & Sinal distinctio. ibid.
Siricius Pontifex Romanus. 70. e. t. 3
Sisara interpretatio. 76. d. t. 1
Sicut Christi crucifixi mysteriosus. 115. d. t. 2
Sachus, interpretatio & allegoria. 241. b. t. 1
t. 3
Sicht & Sarphas quid signatum sit. 11. d. t. 1
Sodomia peccantes in reprobis sensum labuntur, &
post hoc vitium factos Ordines concelebrant. 65.
b. a. t. 3
Viniuerant. 70. b. a. t. 3
Sol toram terram exurere, nisi aqua temperaret. 96.
d. e. a. t. 1
Solis comparatio cum Romano Pontifice. 209. d.
t. 3
Sol decem lineas cur reuertitur. 47. b.
t. 2
Solemnitas octo Dominus in lege veteri præcepit.
f. ij

Index Rerum

Collect. 19. 30. t. 4
Solliciti aduersus cogitationes tantum habere dimicare. 118. a. 3
Sola proprietates quot. 2. c. a. t. 1
Christo attribuantur. ibid.
Solitudo lux habet fecunditatem, & Rachelis pulchritudinem. 144. t. 3
Designatur in muliere forti. 144. b. t. 3
In Magdalena & Martha. ibid. c.
Solitarii possunt loqui & orare pluraliter. 98. c. a. t. 3
Vnus pro multis, & multi pro vno. ibid. c.
In hymnis, lectiombus, &c. 99. a. t. 3
Solatii humani dissidentiam comitatur diuina clementia. 118. c. a. t. 1
Solitarii eleuatur, & quomodo. 121. b. t. 1
Sol immutabilis. a. c. a. t. 1
Somni victoria. 119. c. t. 3
Somnium B. Petri Damiani. 88. c. t. 1
Sophie Marcellianensis & eius fortis intuetabilis. 139. d. a. t. 3
Spectaculum Deo iucundum quod sit. 111. a. t. 3
Species tertia hominis alia. 111. b. a. t. 3
Species in se qualis. 110. a. t. 1
Species sana bonum confessionis impedit. 140. a. t. 1
Spiritus Sanctus quos eligat. 10. d. 1. 12
Spiritus Sanctus per improbi ministerium dare potest suas charismata. 114. c. t. 3
Spiritus Sanctus super alios venit, in aliis hospitat. 48. c. a. t. 3
Spiritus propheticus in Saulem, licet reprobum, descendit. 40. a. a. t. 3
Spiritus Sanctus cur benignus. 41. a. t. 3
Spiritus Sanctus, & vnus, & multiplex est. 98. a. t. 3
Solitudo pluralis, & multitudinis singularis per Spiritum Sanctum. ibid. c. a
Spiritus Sancti aduersus vt impeditur. 112. c. a. t. 1
Sancti Spiritus anima fructus. 10. t. t. 1
Sine eius gratia non valet quisquam recte operari. ibid. a
Vita animæ, & cur. ibid. c
Spiritus Sancti processio. a. b. t. 3
Eius missio. 10. b. a. 3
Idem in Baptismo & Ordine operatur. 17. c. a. t. 3
Spiritus Sancti & Sola comparatio. a. t. 4
Spiritus Sanctus ad animam se habet, vt eadem anima ad corpus. 1. t. 4
Spiritus Sanctus tectum oleum dicitur. 69. d. a. t. 3
Spiritus Sanctus indobitauerat Filio, sicut & a Patre procedit. 8. a. a. t. 3
Spiritus Sanctus aqua viua dicitur. 96. a. a. t. 1
Spiritus Dei, & spiritus mundi quid efficiant in anima. 10. a. a. t. 1
Cur Spiritus Sanctus natus non dicitur ex columba, in cuius specie apparuit. 6. d. t. 1
Spiritus Sanctus a Patre simul & Filio procedere vt asseratur. 117. a. a. t. 3
Quomodo nos doceat. 118. b. t. 3
Spiritalis sapientia exteriori prudentie præfertur. Collect. 15. t. 4
Sponsa quare lilium conuallium, & non montium. Collect. 76. t. 4
Sponsa Christi quæ. 115. b. a. t. 1
Stella cur Gentibus visa. t. 1
Stephani Papæ decretum de eligendo Romano Pontifice. 41. 0. a. t. 4
S. Stephani orationibus conuersio S. Pauli adhibenda. 110. a. t. 1
Post mortem septem mortuos excitat. ibid. c
Quanta in eo charitas proximis. ibid. d
Stephani constantia & immutabilitas. 149. d. t. 1
Stephani Cardinalis laudes. 27. b. t. 3

Stellæ proprietates quot. 1. c. t. 1
Maliæ attribuitur. ibid.
Stephanus Mooschus. 109. a. a. t. 1
Stephani progenies & vita. 84. d. t. 1
Lucilla ipsius miraculo lumen recipit. 116. a. t. 1
Stephanus Cardinalis Presbyter. 151. d. a. t. 3
S. Stephani constantia, & immunitas. 149. d. t. 1
Zelus eius. ibid. c
Stoicorum opinio. 6. d. a. t. 1
Stolam suam & pallium lausse Christum mysticè quid sit. 47. c. t. 1
Scola Christi, synagoga Iudeorum. 107. d. t. 1
Stultus & prudens comparantur. 99. a. b. a. t. 1
Studia Eremitici necessaria, & cur. 11. b. t. 1
Subditorum malitia in Regem negligentem reducat. 110. b. a. t. 1
Subditorum diuersæ voluntates. 101. d. a. t. 3
Sues mysticè quid sint, vel intelliganur. 119. b. t. 3
Superbia libris, non alia cuius facit. 11. a. t. 1
Superbia latere nequit. 87. d. t. 1
Superbia petra. 159. a. b. t. 1
Superbia effectus in humana mente. 18. a. t. 1
Superiores mali, remigibus malis cur similes. 11. c. t. 1
Superiorum præceptis non contradicendum, sed simpliciter obediendum. 75. b. t. 1
Superioribus Ecclesiarum congrunt ornate vestes, & seruatorum copia. 11. c. a. & cur. ibid. 114
Surgit Aquila, quid sit. 164. a. a. t. 1
Syulter lacrymarum inundatione delusus. 111. b. t. 3
Syllogismorum robur virtus diuina sæpe dissoluit. 151. a. t. 3
Symbolum cur recitentur in prima hora. 98. c. t. 1
Synodi negotia à Monachis cur non tractanda. 111. a. t. 3
Synodus iniqua contra Romanam Ecclesiam. 17. a. t. 3
Synagoga cur vines. 117. d. t. 1
Synagoga Iudeorum cur sola Christi. 107. d. t. 3

T

T^{abernaculi} diuini ac spiritualis fabricandi ratio. 84. a. b. t. 3
Tabernaculum egressi & ingredi, quid. 17. a. t. 3
Tabernaculum fabricari per Aegyptios, & gentem mutuo accepto quid sit. 16. c. t. 2
Tabule Dei digito scriptæ, Crucis typus. 145. b. t. 1
Tau littera significat numerum trecentisimum. Collect. 46. t. 4
Tedrali Episcopi terribile exemplum. 158. d. c. t. 2
Tempora peruentum absurditas. 159. c. t. 3
Res varia exiguæ temporis. ibid.
Templi Hierusalem, & templi corporis Saluatoris comparatio. 114. c. d. 1
Templum Hierusalem per quadraginta sæcula cur fabricatum. ibid. b. a
Temporalium instabilitas. 41. b. c. t. 1
Templum Dei quid. 19. d. t. 1
Templorum adificationes à Deo sunt. 115. c. a. t. 1
Templum Romæ quod vocatum fuerat æternum, corruit nascente Christo. 146. c. a. t. 1
Templum & sacrificium antiquitus cur perierunt. 11. d. c. a. t. 1
Tentatis Angelorum prædium presens. 116. a. t. 3
Tentationes multiplices demonum. 145. c. a. t. 1
In Tentationibus vigilantia efficax ratio ad illas vincendas. 116. c. d. t. 3
Tentatio virtuti admixta, & cur. 148. d. a. t. 3
Tentationes quomodo vincant. 84. c. t. 1
Tentationes inter psallendum facili se arguntur. 113.

Index rerum

Totus.	118. c. d. a. t. 3	Vita actius, & contemplatiua in casu designata.	93. m. t. 3
Vestium Sacrodotialium significatio.	101. b. e. a. t. 3	Vita Sanctorum libenter audiende.	142. b. t. 3
Allegorica theoria in sacris vestibus.	ibid. d. c. a. t. 3	Vita hęatus status.	ibid. a. a
Quidquid penę in diuinis Officiis agitur, sub figuris mysticis disponitur.	ibid.	Vita actius & contemplatiua mysticę adumbrata.	118.
Vestiri mollihus mundo seruiunt, non Deo.	113. b. t. 3	e. 1. & 129. a	
S. Vgo Abbas Cluniacensis.	90. e. 1. & 91. a. t. 3	Vita actius in Petro expressa, & cur.	167. d. t. 3
Vgo Abbas Monasterij Cluniacensis.	79. & 80. a. & 81. d. t. 3	Vita Christianę tyrocinium.	172. c. a. t. 3
Vguzonis foror.	340. a. t. 3	Vita inlabiliante oculos habenda.	57. c. t. 3
Vguzo Marciõ, Vbeyri Comitis frater.	110. c. t. 3	S. Vitalis martyr.	33. d. t. a
Viam angustam perfectę tenere quid sit.	74. a. b. a. t. 3	Viticium hortant ad fidem tenendam.	ibid. b. a
Via qua iur ad Patrem quę sit.	119. m. b. t. a	S. Vitalis laudes.	14. c. 3
Victoria in agone noo oim per Christum datur.	130. a. a. t. 3	Vita quomodo mortificanda.	14. c. t. a
Victoria integra quę in re sita.	109. a. t. 3	Vita Clericorum per Episcopum seuerę puniend.	19. d. e. t. 3
Victor II. Papa.	56. a. t. 3	Vita quando superentor.	59. a. t. 3
Vido Archiepi. copus Mediolanensis.	43. a. a. t. 3	vt Vira pcoris extirpentur, amputande sunt etiam occisiones.	33. c. a. t. 3
Viduarum exemplum, vide Anna.		Vitia mundi excecanda.	13. c. d. a. t. 3
Viduarum studium quodnam sit.	34. c. a. t. 3	Viti conera naturam grauita.	64. b. a. t. 3
Vidux vt sequantur agnum.	134. a. a. t. 3	Vitium hoc tenebras interiora inducit.	63. c. a. t. 3
Vidux an velari possint.	161. d. a. t. 3	Vitium hoc tenebras interiora inducit.	ibid. a. b. a
Vidux colloquia carnalia fugienda.	136. a. t. 3	Vitiorum remedia.	178. a. a. t. a
Vigilii quid agendum vt festa laetiora succedant.	19. c. d. t. 3	Vitia omnia motu meditatione debellantur.	132. c.
Vigilia & fortitudo quibus necessaria.	136. c. t. 3	a. & 153. a. t. 3	
Vigilantia in tentationibus.	136. c. t. 3	Vitium quomodo in hęcsem vertitur.	31. a. b.
S. Vincentii laudes.	13. t. 3	t. 3	
Vina animi corporisque mundities amittitur.	97. t. 3	Vitis symbolum.	107. b
Vindictę diuinę exemplum.	120. c. d. t. 3	Vitis cocciea quid signet.	46. c. t. a
Vini potus immodicus in sacris paginis damnatus.	97. c. d. a. t. 3	Vitulum aurum comburi quid sit.	6. c. t. a
Vindemia Abiezer mysticę quid sint.	110. b. c. a. t. a	Vitalis species cur Lucę Euangelistę attributa.	122. d.
Vinum cot ooum signet Testameotum.	172. a. b. a. t. a	t. a	
Viperarum natura.	17. c. t. a	Vitulus in cinerem redactus quid signet.	14. a. a.
Viperę voti prauaricatrix.	160. b. t. 3	t. a	
Virgines prudentes cui in quinque psalmis express.	94. a. t. 3	Vitulus ille contractus & Moyse est corpus diaboli.	19. t. a
Virginitatis commendatio quanta.	133. c. d. a. t. a	Collect.	
Virginitas memoria propter B. Virginem grata.	163. e. t. a	Viraria animarum sunt Monasteria.	331. b. t. 3
Virginitati centuplos fructus debetur.	166. c. t. a	Vmblicum iuni tornatilis : expositio.	165. c. t. 3
Virginem post lapsum Deus reparare potest.	270. a. t. 3	Vna persona debet abundare in munerandis gradibus.	82. b. c. t. 3
Virginitas perfecta quę sit.	108. c. t. a	Vnguentum compunctionis.	68. a. a. t. a 116. a. t. a
Virga Moyse, figura diuinitatis.	162. d. t. a	Vnguentum Reginę Sabę, quę.	67. c. a. t. a
Virnes & voluptas sunt dux hominis vxores.	139. t. a	Vnguentum pietatis.	68. b. a. t. a
Collect.		Vnguentum ex virtutibus.	ibid. d. q
Virtutes inter vna est eligenda.	86. d. t. 3	ex miseratione misertis.	ibid.
Virtutes post tergum, vitia ob oculos habenda.	14. a. a. t. 3	Vnguentum deuotionis.	ibid.
t. 10		Vniuersus, homo barbarus, Rasetnati Archiepiscopo patu exutus.	109. c. d. t. 3
Virtutes sunt hominum pennę, & cur.	354. a. t. 3	Vniuersale, quomodo in sacris litteris sumptum.	75. c.
Virtus Sanctorum in passionibus redolet, sicut aromata in igne.	35. c. a. t. a	t. t	
in iduetis ostenditur.	36. a. t. a	Vnio amorum pet quid tollatur.	214. c. a
Viri sancti anima est paradisu, & quomodo.	19. d. c. t. 3	t. 3	
Vir sanctus est Dei thronos.	29. a. t. 3	Vnitatis Ecclesiasticę testimonium.	100. b. c. a.
Viri reprobi anima est infernus, & quomodo.	29. a. b. a. t. 3	t. 3	
Viso horribilis cuiusdam status.	257. d. e. t. 3	Voluntate propriam frangens, Dei mater, & frater, & foror est.	105. d. a
Viso Hęie Prophece.	124. b. t. a	Voluntatis abnegatio, hereditatis est recuperatio.	111. b. t. a
Expositio eius.	ibid.	Voluntas in tribus natat, & quibus.	141. a.
Vita hominis labilis.	20. a. t. 4	a. t. 3	
Vita solitarie laudes.	144. t. 4	Voluntas Dei omnibus rebus causa est, vt existant.	
Vita contemplatiua in Ioanne expressa, & cur.	267. c. d. t. 3	169. c. a. & 170. a	
Vita irregularis Religiosorum secularibus pernicio-		Voluntas cur arbor.	87. c. a. t. 3
sa.	103. b. t. 3	Voluntas superba nunquam verę humilis.	ibid.
Pcoris digna, Deo & Angelis odibilis.	ibid.	c. d. a	
Angelos custodes offeodit.	ibid.	Voluntas proptia homini occisa.	10. a. t. a
		Volucres mysticę quid exprimaot.	259. a. a.
		t. 3	
		Volucres ex arbore nascentes, & vbi.	271. a.
		a. t. 3	

notabilium.

Voluptas quo modo facile contemni possunt.
137. d. 1. t. 3
Vota facta Deo reddenda. 171. b. t. 2
Votifragus infirmis corripitur, ut resipiscat.
16. a. 2. t. 3
Redivivus votum persolvit. ibid.
Votifragus punitur. 187. d. c. 1. t. 2
Vrbani II X. laus. t. 4. in princip.
Vrelinus martyr. 38. c. 2. t. 2
S. Vrelinus animarum medicus. 14. t. 4
ad Deum verbis B. Vitalis conuersus. 39. d. t. 2
Vualderici martyris elemosyna miraculo com-
mendata. 89. d. c. 1. t. 3
Vulnera Christi sunt sensuum nostrorum medica-
menta. 330. c. t. 3
Vulnera martyrum quid sint. ibid.

Vulnerum Christi mysteria. 335. d. 2. t. 2
Vulpes Samsonis significant hereticos. Collect.
50. t. 4
Vxorum contactus polluit, Ecclesiam ingredi re-
ligio. 277. c. 2. t. 3

X

X, Littera, figura Crucis. 90. b. a. t. 2

Z

Zeb interpretatio. 76. d. t. 1
Zerber interpretatio. ibid.
Zepha interpretatio & allegoria. 129. c. 1. t. 3
Zonus pellicis & aureis quid signetur. 219. b. c.
1. t. 3

F I N I S.

S V M M A P R I V I L E G I I.

CAUTVM est auctoritate Regis Christianissimi, ne quis in Regno Franciæ, librum sub hoc titulo, Beati Petri Damiani, S. R. E. Cardinalis, Episcopi Ostiensis, Ordinis sancti Benedicti, & Doctoris sanctissimi ac discretissimi Opera omnia in iv. Tomos distributa, collecta, ac argumentis & notationibus illustrata studio & labore Domni Constantini Caietani Syracusani Abbatis S. Baronti ex Congregat. Casinensi: cui accessit Editio Tomi iv. Operum eiusdem B. P. Damiani, & Regula Petri de Honestis Clerici Rauennatis antehac inedita, absque permisso Ægidij Tomperc, Bibliopolæ Parisiensis, intra decem annos imprimat aut diuendat, publicationis exemplarium: si quis secus fecerit multa indicta, prout amplius in ipso diplomate continetur, dato anno Domini millesimo sexcentesimo quadragésimo die decimatertia Nouembris.

Quæ Opera omnia simul typis mandata sunt anno à Christo Domino, millesimo sexcentesimo quadragésimo secundo, die vigesima secunda mensis Ianuarij.



VENERABILIS VIRI
PETRI DE HONESTIS
CLERICI RAVENNATIS
REGULA,

Quingentos ante annos ad Clericos suos scripta.

A D O M N O.

CONSTANTINO CAIETANO,
Syracusano, Abbate S. Baronti ex Congrega-
tione Casinensi, & Abbate Præsidente
Romani, Apostolique Collegij
Gregoriani,

DOMVS S. BENEDICTI,

*Ex M. S. Codice eiusdem Collegij Bibliotheca Aniciana, nunc
primum recognita, atque edita.*



PARISIIS,

M. DC. LXIII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.

OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
CHICAGO, ILL.



UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY



DOMNI CONSTANTINI

ABBATIS CAIETANI, AC VINDICIS BENEDICTINI.

In Regulam Venerabilis viri, Petri de Honestis, Clerici Rauennatis,

Ad Lectorem suum Humanissimum, Prefatio.

N fine huius Quartæ Tomi Sanctissimi Doctoris nostri, Petri Damiani, addendam curauimus Regulam illam, quam ad Clericos, & Canonicos insermandos scripsit Petrus Clericus Rauennas duplici potissimum de causa. Primum, ut itudiosi quique, qui serâ hucusque vtrumque confudare, intelligant, alium esse Petrum hunc à nostro, Secundò, vt etiam cognoscant Petram Clericam suam hanc Regulam edidisse pro Clericis, & Canonicis illis, qui regulariter apud Matrices Ecclesias: penta ipsos Episcopos, vel in Collegiatis aliis ad Normam potissimum Concilij Aquilgranensis debebant: non verò pro S. Augustini Professoribus. Huius enim Regulæ obseruantia (si Regula ea fuit, vel potius Epistola) ab eiusdem Sancti Doctoris obitu vsque ad eam ferè tempestatem, vix adita fuerat.

Quod igitur ad primum spectat; etiam si vterque Petrus vocaretur, eandemque Rauennam pro patria habuerint; professione nihilominus, atque ætate, cælo distare cognoscuntur. Nam noster Petrus à maiori nato fratre, qui cum patre natu fuerat, relicto Gentis suæ cognomine, Damiani cognomen assumpsit; tametsi (vt ea eius Scriptis alibi notabo) nobilibus, non obscuris (vt quidam gratis asserunt) natus sit; Petrus etiam hic alius Honestorum Stemmate, & familia quoque clarus, editus est.

Professione quoque Petrus Damiani Monachus fuit, Eremita, & Prior Monasterij Sanctæ Crucis de Auellana, in Vmbria, non longè ab Eugubio, Ordinis S. P. N. Benedicti, vt non tantum ea grauioribus, eisdemque certantibus Scriptoribus, vtrum etiam ex illiusmet Scriptis patenter habemus; quidquid alij fingunt, affirmantes ipsam Augustinianum, non Benedictinum fuisse; vel etiam (vt falsò adhuc alij) ex Augustiniano Benedictinum euasisse; cum is ante Monasticam vitam nulli Regulæ fuerit additus; immo Sacrarum Litterarum, & vtriusque lurs Doctor, Parmæ Legis peritiam docuerit, vt nos in eius Vite commentariis, Deo duce, clariùs ostendimus.

Alius verò Petrus fuit Clericus, Clericatumque Prior; Qui cum videret multos in Clericis abusus (quos Petrus Damiani suis præsertim in Epistolis deplorat, reprehenditque) ille condito Monasterio in littore maris Adriatici, in Beatissime Mariæ Virginis honorem, Regulam ea Sanctis Patribus, ac precipuè, vt videre est, ex ea S. P. N. Benedictini constata, præscripsit, & Paschali II. Pont. Max. confirmandam transiit, vt corruptos mores componeret. Non negamus tamen, hoc ipsum eiusdem Monasterium (scilicet & Benedictinorum quamplura) Augustinianorum postea iniri additum fuisse.

Postremo, quod ad ætatem attinet, Petrum Damiani obiisse anno Christi Milleesimo septuagesimo secundo, omnes eiusdem temporis Scriptores (vt fuit quoque probat Eminentissimus Cardinalis Baronius) contestatam relinquere. In primis, qui totidem id verbis annotauit, Bertholdus Constantiensis in Auditorio ad Hermannum Contractum, hæc habet: *Anno millesimo septuagesimo secundo, Petrus Damiani, pia memoria, migravit ad Domum V. III. Kal. Martij, cui Dominus Geroldus, venera Monachus, scientia Scripturarum insignis, & meritis suis prædecessori non impar, in Episcopatum successit.*

Ad hæc, Petram Damiani annu ætatis suæ sesagesimo sexto, in suo sanctæ Mariæ Congregationis Auellanensis, seu Columbæ Monasterio, Fauentiæ decessisse, Sacraque illius reliquias ad hunc vsque diam, magnatibidem cum veneratione adseruari, adeo clarum est, vt probatione non indigeat. E contra verò Petrus Clericus ad Paschalem II. Pont. Max. qui ab anno MXXIX. ad MCXVIII. vixit, eique Regulæ suæ confirmandas dicebat, ætatem prostraxit: vnde etiam eiusdem Paschalis extant litteræ ad illum, datæ Laterani III. Non. Iul. Indictione VII. Incarnationis Dominicæ anno MCXV. addunt quoque Scriptores, eum octogenario maiorem, & in Portuensi S. Mariæ Monasterio, quod ipse paulò extra Verberum Rauennam in littore maris Adriatici construxerat, obiisse anno Domini MCXIX. IV. Kal. April. Eius autem tumulo hi versas, qui de nostram confirmant sententiam, incisæ feruntur.

*Hic fuit Petrus, Peccati cognomine dictus,
Cui dedit hanc Aulam meritum cedere Christum,
Anno millesimocentesimo debita salute.*

IV. Kal. Apr.

Docti quidem in hæc tem Hieronymus Rubens; Sævis autem, vt puto, consilere potest quædam inter Hirc. Rub. hunc Petrum Portuensem, & Petrum Damiani interire. Est quidem vterque Petrus, vterque Rauennas: sancti Hirc. Rub. ambo, atque innocenter vixerunt, eodemque serè tempore, quodque fecit, vt eos nulli non interuenerent, ambo lib. 3.

Peccatore appellati. Invenimus enim nos, ut qui religioſi tunc vivimus, ab animi demiffione ſeſe inferre. & tunc Peccatoreſque idque faciliſſe cognoscere, qui monumenta illorum temporum invenimus. Petrus tamen Portuſenſis Praeſbitus, ſemper Sacerdos, & Clericus, ut aiunt, Petrus antem Damiani Monachus. Ille in Portuſenſi Caſtro nobis perſpicuo ſerſe vitam tradidit, hic in Cartiana ſolitudine. Ille Roſenna diem obit ſuum; hic Fauceſia. Ille 17. Kalen. Aprilis; hic 7. Kal. Martii. Ille anno milleſimo centefimo decimo natus; hic anno ſexto milleſimo. Quidam hac ratione ſe non differunt, Dantes de Petro Damiani ſcribens, videtur teſtari. Dum enim Petrum Damiani loquentem inducit, ſe Petrum Damiani fuiſſe inquit, in Cartianaque ſolitudine viſiſſe; Petrum autem Peccatorem in Dina Maria Virgini ad litem Hadrianum, committit.

Dante. Cant. Dantis verò Aligeri, Poëta Etrurſci, Teſtimonium hoc eſt:

10. paradif

*Tra duo litti d'Italia ſurgon ſaffi,
E non molto diſtanti alla tua patria,
Tanto, che i tuoi affai ſumam più baſſi
E fanno un gibbo, che ſi chi ama Cartia,
Di ſotto al quale è ſanſecrato un Ermo,
Che ſuo eſſer diſpoſto à ſola Latria.
Coſi ricominciaroni illi ſerza ſermo,
E poi conſolando diſſe quivi
Al ſervigio di Dio mi ſei h' ſermo,
Che perca c'hi diſlegna d'vina
Lacrimante paſſana Caldi, & Gielì,
Contento ne preſer contemplativi.
Render ſolea quel Chieſero a queſti Cielì
Fervilmente, ed ora è fatto vano,
Si che viſto conuſe, che ſimeli.
In quel luogo fui in Pier Damiano;
E Piero Peccator ſu nella coſa
Di noſtra Donna in ſol lito Hadriano.
Poca vita mortal m'era rimaa,
Quando fui chieſto e tratto à quel Capello.*

Petrus M. Hos autem Dantis verſus Petrus Maronius V. L. D. eorum multiplicium eruditione inſignis, miſque

ſuaviſſ. C. amicitiaſſimus, latine ſic reddidit.

*Talibus eſt rursus diſſis mihi ſarier uſus:
Inter utramque Italiam inge ſurgunt ardua litus,
Non procul Urbe tua, rapidiſſe ſunt abſeris ignis
Inſeriera plaga, ſic vertice nubiſa tangunt;
Angulaſ hinc oritur, cui nomen Caria, ſub qua
Surgit adorando Superum domus apæ parenti,
Deſertat inter calo gratiſſima rupes.
Hic ego tam certis manſi ſervire Tonanti,
Ut mea menſa alius haud tempore quolibet inno
Perſuſas erulas quon Palladis inſore meſſet,
Calceſ ſed erant mea gaudia vulnere curas:
Fervit ille Polo quondam locus eſſe ſolebat,
Seminare ingenti cum ſenore reddidit, et nunc
(In populi max erabit) proſperugibus illic
Inſelix lallum, & ſterilis aſcendit autem.
Illic Petrus ego Damiani tempore duxi,
Ac Petrus ſalſo peccator nomen diſſi,
Vergenti Hadriacum prope litas vici in ade;
Inſtabat mihi tam mortalis terminus ant,
Cum mea volentis ſunt tempora cincta Galero.*

*Aug. Tictu
Propag. c. 4.
Ord. par. 4.
cap. 22.*

At cum hæc adeo clara ſint, ut clariora magis eſſe non poſſint; nihilominus rerum Auguſtinianarum Scriptores ad hanc viſque diem invidiſſe ſaris contendunt, Petrum Clericum, cognomento Honeſtum, hunc ipſum eſſe, qui & Petrus Damiani, Monachus, & Cardinalis. Quod tueri nulloquam credendum, niſi multoties legiſſem apud Auguſtinum Ticiſenſem, qui de Canonici Ordinis ſui propagatione edidiſſet, ſic commentatus eſt: In Italia viſque ad tempora B. Petri Damiani apud Roſennam in Canonicis 3. Maria in Portu, deinde per Italiam ab eo capite eſt propagata. Ipſe utique vir Sanctus, clera ex familia de Honeſtis Roſennæ natus, prius apud Avellanæ locum Eremiticam duxit vitam; deinde Episcopum Offianſi, & Cardinalis ordinatus, tempore Schiſmatis inſere Cadelum Episcopum Parmenſem, & Alexandrum II. Pilro à ſe ſenore abdicato, ad Canoniam præſatam ſe tranſtulit, biſque poſt multa præclara librum edice Opuscula, & pietatis magnificæ ſe ſe, eiuſdem loci Prior, ſancti, poſtquam in Dominio quiescit. Eorum viſque in præſentiarum Conſtitutioni ab eo edita, de Communi Vice Canonorum Regularium, & Paſchalis II. auctoritate confirmata. Sed attende etiam, quæ Lector, quæ ſignamenta in medium proferat, ſuos Canonicos Ticiſenſis iſte propugnans: Ord. idem Canonicus, inquit, ad Regularium obſervantiam eſſentur per Sanctum virum Petrum Damianum, in Portuſenſi Canonico, Diaceſi Roſennate, deinde toto in Tuſcia, præſertim in agro Lucerni apud Frigianarum, ipſo auctore Petro Damiani, continuantibus Alexandro II. & illuſtri Comitiſſa Matheide. Huic accedit Ioannes Trullus Canonicus etiam Regularis Auguſtinianus, qui poſtquam multa con-

*Idem p. 1.
confirmat
cap. 8.*

Id. Trul. & trarci veritatem affirmaret, Trithemius Abbas, veriſſime licet ſcriberet, non verius eſt apprehenderet Ord. Can. Hæc omnia, ſubdit, retracta, ut manuſcripti ſerret, Petri Damiani fuiſſe Canonicum Regulariſ Episcopum Offianſem, & ab. 1. c. ap. 8. Cardinalem & nec quæquam monach Ioanne Trithemius, affirmat, Monachum fuiſſe Brundifinum quon-

A clarissime legite, sub Henrico IV. anno Domini ML. In eundem laborant errore Ioannes de Nigra valle, Titulo de Doctoribus Ordinis Canonici: Raphael Volaterranus Anthropologus lib. 21. Alphonsus Ciaconius, in vitis Summarum Pontificum sub Stephano X. dicto IX. Ioannes Bissipio Signus de Ordine, ac Sicut Canonico lib. 1. cap. 4. Batilius Serenius lib. privileg. Canoniorum S. Augustini pag. 10. alijque complures non nisi nonnulli, falsissimam hanc eandem opinionem eundem verbis confirmantes.

Ceterum non defuerunt & alij, qui Petrum eandem Clericum Portuensem, ipsam fuisse Petrum Damiani alseuerantes, Benedictinos, non Augustinianos a numeratione. Et tunc eam ipsorum opinionem Antonius Possidius nonnullis an plexus est, ita dicens: Petrus Damiani prius, qui ita fere ab omnibus appellatur, est, quoniam eius familia cognomen esset Hæmorum: quoniam & de Hæmstis dicitur: se. verò ipsum altero cognomine insigniuit, dum ad alios scribit, se p. ceterum subseribit, ubi libet Ræmenses, Monachos autem Monasterij * S. Andree de Acellis & Ord. S. Benedicti Congregationis Columnie, S. R. E. Cardinali & Episcopo Cæsariensi, anno 1075. sed anno 1072. ad Monasterium suum autem quicquid, & solenniter reuersus ubi Fauritia in Canobio sec. appa. S. Maria quod cum quinque aliis existeret, anno velis die 24. Februar. Cum autem Volaterranus lib. 21. Annot. rat. Sacri. rous. aut minus reu ipsam indignant.

Sed iam huiusmodi commenta in ista faciamus. Siue enim nebula & Solis radis effugantur, sic ea, quæ enarra leges historice asserunt, veritas lucem saltem non possunt ad exactam temporum rationem Crucis, ponderata euanescent. Moneat igitur suis cuique Religioni honor & propria, ac petularis vnaqueque suum Maiorem imagines letetur, ac veneretur: nec altera alterius titulos sibi vendicat.

Ceteris in Ecclesia Sanctis, quæ circumamicta est varietatibus, ita omnium iumentum Deum, cuiusque mandata custodiendum meritis per charitatem in communicantur: ut tamen distinctione gratulam in huiusmodi Religioforum Ordinibus Vestrum diuersitate notentur, ac discernantur.

Verum enim vero demonstrata iam veritate, quod Venerabilis Dei seruus Petrus de Hæmstis, Ræmensis Clericus fuerit, & diuersus ille S. Petro Damiani Ordinis S. Benedicti Cardinalis doctissimus, operumque nunc indicamus: eundem alium degeret de eiusdem Petri Clerici professione. Canonici namque S. Augustini, & quidem recentissimè suum illum videntur, & eiusdem S. Augustini Canonici: Quem admodum & S. Vbalduum Eugubium Episcopum. Quod omnino falsissimum apparet ex eius statuta scriptis monumentis. Etenim nos cum Regulam ipsius B. Petri Clerici ad Canonicos suos instruendum scripsim hoc loco inferamus, non tam se offendi occasio, quam postulat argumentum, ut inquiramus: An Regulam illi Magni Augustini professus fuerit: Cum & multa lux hinc affulgebit rei historice, & ex Gentilitio errore emergent plurimi, qui hactenus summati sunt, & docuerunt illam Canonico Regularem Ordinis S. Augustini. Quod ut nulla veritate subsistens, facili negotio conuincitur erroris. Ita nuper (ut Hieronymus nunc Rubens habet) Petrus de Hæmstis comesse sacerdos, ut vnum profunderet, quod in tempore alius ne conparata Dina Maria Virgini, in Pura Ræmensi Adem, ac Canobio existit. Quod diuersi per eam ad iam sumptam causam, Portuense Canobium esse appellatum: ibi Sacerdotum Conuentum insinuat, de quo dicitur, ore. Et Baptista Signatus: Petrus Primus Portuensis Rector, qui et ibi Ordinem Canonicum prius instituit.

Nulla igitur præter ab Institute illa, primoque Portuensis Canobij Rectore inuicem, Regularis Institutio inquirenda est in Portuensi Canobio ite autem Augustinos, hinc ad Magni Augustini Regulam non fuit. Præscripsit enim ibi Regulam Petrusque post Paschalis PP. II. Apostolica auctoritate confirmauit. Præter hanc autem seu Regulam, seu Constitutiones ab eo scriptas, quas hic damus, per id temporis nullam legitimam Normam ibi Sacerdotum mores formasse. Hoc duplice probamus: a) quoniam: Primo, ab his ipsimet Constitutionibus Secundis, quod ea, quæ vocat S. Augustini Regulam, quæ sola in conuersionem venire poterat, Regulæ nomen, namque vix inducit. Ad primum quod attinet, in Proœmio harum Constitutionum in ita Petrum loquentem habemus, & affirmante me: Diligent inquisitione facta a neminem Sanctorum Patrum Prophetica, & Apostolica doctrina seruantes exempla, & seruantes interius, Clericis in vnum conuocantibus certam, fixamque, & sufficientem Regulam, & Ordinis Canonicis singulorum varietatem quaque negotia continentem distasse: Vbi fuit Monachi in Regula Monastica, se Clerici modis conuersandi & singula necessaria faciendi, ac quaque debita, & Ordini Canonico congruentia exhibendi, haberetur certissima. Ita ille. Quo quid clarius in rem nostram? Nam si oules Sanctorum Patrum Clerici Petri, Clerici in vnum conuocantibus certam, fixam & sufficientem Regulam distant, ergo Regula S. Augustini autem, in Orbi nota non erat per ea tempora, ut alibi probamus: aut quod huius loci magis est, B. Petrus de Hæmstis, nescis, & Portuensis Canobij Cultoribus erat incognita. Alias enim non sic audacter, & vniuicem affir- Regula, mauer Petrus, nullam Sacrorum Patrum Regulam Canonicis distasse, aut eam distanti prociaciam sibi amplectisse.

Si regetur aliquis: S. Augustinum Regulam quidem scripsisse, at non sufficientem, non continentem Ordinis Canonici singulares varietates, modum conuersandi, & singula necessaria faciendi. Ride Letor, indignissimum effugium, quod ab Augustini filijs, aut cultoribus proficiscitur: Vt magnum illud eloquentur humen, totius scientie præputrium, & sapientie, ac doctrinæ, tam humanæ, tam celestis immensus Oceanus, cum se ad Regulam scribendam Canonicis applicuisset, tamen imminant illam, imperfectam, deficientem scripserit. At nec sic effugium. Nam si viliam est insufficientem S. Augustinus exstat, eamque obseruarent Portuenses, saltem illius meminissent, ut Regulæ fundamentis, ut fuit vite essentialia continentis. Nam producat mihi quascunque cuiuscunque Religionis Constitutiones, ut vocant, quæ diductis, explicatisque persequantur, quæ in Regulis continentur, ac non in singulis Capitulis, solisque Regulæ meminitur: Ex cum Commentaria quædam in Regulâ sint, cum glossis, in rextum, an non fuisse esse imaginari eas, quam Regulam commententur, cuius textus sine glossis, non explicari? Pari modo Constitutiones hæc Portuenses si Regulam S. Augustini tamquam basim suppositissent, & quæ beuiss in ea diducuntur, explicuissent: debuissent cerè vel semel ad minimum, illius meminisse, eamque nominasse Regulam, quam ipse originariam, & essentialem, quamque copiosius illustrabant, & persequantur. Quod non fecerunt. Immo claram ex illis est, eorumque contextu, nihil illis esse cum sancti Augustini Regulæ commercij. Hoc in libro nostro de Antiquitate Canoniorum Regularium, &

Ant. Possidius
sec. appa.
rat. Sacri.

Petrus de
Hæmstis
Clericus
Ræmensis
non fuit
Canonici
Regularis
S. Augustini
Hier. Rub.
bissipio. Ræ.
noscit. S.

Signatus
lib. 1. prop.
fiam.

Obis illi
Solatio.

A mō mundo cognita, & in Monasterium illud introductæ præclara memoria fuisset ad posteritatem transmissa. Nam sicut summa laus erat eidem Petro suas edidisse viuendi formulas, ita summo dignus fuisset eucologio. Simagis Augustini præclaram Regulam recentior laus publici factam, ut à viris cultam, implexatam fuisset. Quod cum argui, nequaquam S. Augustini normæ, aut Instituto subiectum fuisse. Omisso alia huiusmodi argumenta prosequi, que latissimè (vt etiam supra innuebam) deducta sunt in libro usus de Canonico Regularium antiquitate, qui prelo paratus mox publici iuris fiet.

Præterea, omittere etiam non possum, quia optima coniectione deducam, si B. Petrus de Honethis non fuit Canonicus S. Augustini Regularis, Portuensis Canonibus primis iis annis Regulam eiusdem S. Vbaldus, dem S. Augustini non obseruauit: nec S. Vbaldus, Eugubinus Episcopus, Canonicum S. Augustini Regulam fuisse: Qui præter Portuenses Constitutiones, Regulam uallam aut in Portuensi Canonibus ad nobis obseruauit, aut secum ad Eugubinam Monasterium suam reduxit. Obferuauit igitur Ecclesiam SS. fuit Canon Martyrum Mariani, & Iacobi fuisse quidem Regularem, ac non ad Augustinianam, sed Aquigranensem Regulam, quæ digesta, & descripta in Aquigranensi Concilio sub Imp. Ludonico Pio, & eius pularis S. iussu publicata, plures per Italiam, Galliam, aliasque Prouincias obtinuit. Veruntamen cum per S. Augustini.

B Petri Damiani tempora, seu lapsa plerisque in locis eius Obseruantia esset, seu in desuetudinem abiisset, ipse grauitur de illius Canonica conuulsus, plures apud Alexandrum II. Papam querelas deposuit, præsertim Epistola 18. ubi Regula huius mentionem facit. Discipulus autem Canonicorum, siue Clerici Petri Damiani corum Ecclesie Eugubinae iam dictæ, qualis fuerit, describit nobis B. Theobaldus in Vita Vbaldi, atque Epistola 184. in Episcopatu Eugubino eidem successor, ita inquires: Cum autem Dei famulus (Vbaldus) adulescentie annos seniliter transisset, & morum illum gratias omnibus commendaret, in prædicta Ecclesia SS. Martyrum Theobaldi Mariani, & Iacobi, Prior efficitur, & prælatiis Ecclesiastica dignitate, communi omnium voto honorificus dei Episcopus subleuatur. Et quidem suscepti Prioratus dignitate facti erat honorabilis, sed qui suscepti fuerant ad regendum in Vita S. Clerici, omni honoris & reuerentie erant indigni. Nam in prædicta Ecclesia nullo tunc temporis Ordini obseruantia, Vbaldi non nulla præfusa Religioni celebratur memoria, mercede annua erat conductus qui campanas pulsaret in hora Officiorum: longè à quo quia Clericorum uisumque in domo propria epulabatur, & dormiebat: Tota fræ obseruantia Monastici prior, extat cultus custodiebatur in pueris Nolarum: Clausuram patebat omnibus, uirum scilicet, & mulierum: nec uilo ibi tempe apertæ pueri porta clandebar: quisque habebat pellicem suam, & reliqua disciplina Ecclesiastici Ordinis, corporumque, & luxuria seruebatur mulieribus. Hæc ibi.

C Ex quibus deduci facile potest, SS. Mariani, & Iacobi Ecclesiam nunquam suscepisse Regulam S. Augustini. Nam cum nomen ea, nascens, vigoreque Regula annis cunctis melissimum tantummodò induisset, si iudiciâ Ecclesia fuisset recepta, nunquam professio decem, vel viginti annis ita in obliuionem abiisset, ut nullum illius uestigium remaneret: nunquam qui dictæ Ecclesie incolæ, qui primò illam amplecti fuerant, sic abiissent retroctam, ut de sub iugo illius tantillo tempore se subtraxissent, ut præstantissimæ illi Normæ adeo difforme essent. Conclude igitur, cum S. Vbaldus disciplinam, Regulamque Augustinianam in dicta Ecclesia nec repererit, nec professus fuerit, cum à Portuensi Canonio Portuensis B. Petri de Honethis Constitutiones, non S. Augustini Normam secum decesserit ad suæ: Conclude, inquam, illum Augustinianam aut Regula, aut professione nequaquam fuisse.

Obiicies ea Romani Breuiarii in testo S. Vbaldi uerba: Vbaldus Sacerdos effectus patrimonium suum pauperibus, & Ecclesiis distribuit: Canonicorum Regularem Ordinem S. Augustini Institutum suscipiens, illud in Portum transiit, atque in eo aliquandiu sanctissimè uixit. Factor quidem magni ponderis auctoritatem esse, quæ à tanta pharatra procedit. At respondendum: Non omnia de fide esse, quæ in particularibus Sanctorum historis legantur. Nam digestos Romani Breuiarii Sancturum Legendas secuti, quas ipsi prudenter autumantes uerissimas pro talibus eas proposuerunt recitantes: Nihilominus quod in eisdem historiis aliqui manu intrepiderunt, iis eluendis, & à Pio V. Sanctissimo, & ab Urbano VIII. Prudentissimo, Maximis Pontificibus, Correctores adhiberi sunt. Quod si aliquid eorum diligentiam effugerit, non ita id uertendum uirio, nec aut diligentia in iis, aut prudentia, uat doctrina desideranda, sed illis imputandum, qui Acta, Vitalque non ita ueras eisdem subministrant. Quandauidem prout etiam accideret solet in narratis Bullarum Pontificiarum, ut falsa aliqua itrepant, uat sancti culpa Pontificis, sed eorum potius, qui male narrant. Ita eorum errore factum, ut hic nuncus permanferit in Breuiario Romano, culpa tamen eorum, qui res gestas S. Vbaldi Sacre Rituum Congregationi falsas obtulerunt. Ut si uirio non est uertendum Correctoribus, uat Pil V. aut Clementis VIII. Romanorum Pontificum, quod aliquid eorum diligentiam fugerit, à Sanctissimo D. N. Urbano VIII. corrigendum: ita nec culpandi, quod Sanctitas sua Correctioni nuperæ proposuit, si summam illorum industriam, & laborem, ac doctrinam tantillum quid euaserit à posteris obseruandum. Dies enim dici etuget uerbum, & not uoti indicari scienciam. Hæc autem sicut à me sincerè dicta sunt, non ut quemquam carperem, sed ut ueritatis patrocinium sumerem, sic ius optimam partem uelim, Candide Lector, accipias. Vale.

De Petro Clerico, siue Priore Portuensi, cognomento Peccatore.

Ex libro quinto Hieronymi Rubi, Historia de gestis Rauennatium.

INsignis hoc tempore habebatur Petrus Portuensis Canonus Præfatus, qui uulgi Honestorum Rauennati famulatus erat, litterarum, uat omnium expertus, cum esset Sacerdos, ut uerum perscrutaret, quod in nauigatione semper adu, unuapauerat Diua M A R I A Virgini, in Portu Rauennati, eadem, ac Canonum extraxit: quod deinceps ab eam à loco sumptam causam, Portuense Canonibus esse appellatum: ubi Sacerdotum Conuentum instituit, de quo dictum, quibusdam præscriptis Legibus, quas Paschalis I. Pontifex Maximus exita huius anni Millesimi conuersionis decimo sexto ad se missas seruauit, Petrus ipse in possidebat. Et eorum Petri fuisse littera: Paschali Dei uatu, summa, & Apostolica Sedis Episcopo, Petrus Peccator, Clericus, cum Confratribus suis in Christo salutem, & obediens.

tiam omnem. Cum Vestra Beatitudini Petri vicem in Ecclesia gerere gratia Divina comuleat, non ita
 rationabiliter credimus, quæcumque in Ecclesiis statuuntur vbi libet facienda, vestra auctoritate, iudiciis, A
 pro iusto, vel reprobari vel confirmari debere. Quapropter huc Canonice institutionis Normam ex plu-
 ribus, vt in sequenti patebit, collectam, & pro nostri temporis fragilitate discretiue constitutam Maie-
 statu vestra præsentandam mandauimus; vt eam perfectam, & vbi oportuerit, emendam, huius Aposto-
 licæ Sedis auctoritate firmatam, atque fuisseptam, nobis remittatis, de cætero vestra præceptione tenen-
 dam. Bene valeat. *Paschalis autem Pontifex omnibus legi, examinarique, diligenter iussit, ad hunc modum rescriptis:*
 Paschalis Episcopus servus servorum Dei, Dilectis filiis apud Ecclesiam S. Marie in Portu Rauenennati
 Exarchatus regulariter, commorantibus, Salutem, & Apostolicam benedictionem. Hanc Institutionis Ca-
 nonicæ Regulam, tam ore Sanctorum Patrum auctoritate conceptam, quam & Religiosorum vitam
 exemplis, & morum honestate composuimus nobis perscriptam, Deo Auctore suscipimus, & auctoritate Se-
 dis Apostolicæ confirmantes, vobis per Dei gratiam efficaciter obseruandam iniungimus; vt quorum se-
 qui vestigia deuotius in terris, eorum obtinere consuetudinem possitis in cælis. Datam Transtiberi, duode-
 cimo Kalen. Ianuarij, Indictione decima. *Huiusmodi Pontifici Literis hi Cardinales subscribere:* Crescen-
 tius Sabinus; Petrus Portuensis, Cono Prænestinus, Viralis Albanus, Episcopi; Bonifacius Tituli S. Mar-
 ei; Desiderius S. Laurentij; Desiderius S. Prædix; Vido S. Balbinæ, Presbyteri; Petrus SS. Colmæ, &
 Damian; Petrus S. Hadriani, Rosemanus S. Georgij ad Velum sacrum; Comet S. Matie in Aquiro; Gre-
 gorius S. Angeli, Ioannes S. Lucie, Diaconi. *Etiam longè post Anno, qui fuit a partu Virginis Millesimus*
centessimus decimus nonus, Petrus Peccaret, Senex obiit quarto Kal. Aprilis, Rauenor, in Poruensi ab
se extorrito Cornobio; ibique ad laeam ingrediente obitus templum, iuxta Sacram Turrim sepultus est. B



INCIPIT REGVLÆ CLERICORVM

Petri Peccatoris, Clerici Rauennatis.

*Epistola ad Paschalem summæ Sedis Pontificem in qua si sequens Opus
destinatur emendandum.*

RASCHALI Deinutu, summæ, & Apostolicæ Sedis Episcopo, * P. * Petrus.
Peccator, Clericus eum Confratribus suis, in Christo salutem, & omnem
obedientiam. Cum Vestræ Beatitudini Petri Vicem in Ecclesia gerere
gratia Diuina contulerit, non irrationabiliter credimus, quæcumque
in Ecclesiis statuuntur vbi libet faciendæ, vestræ auctoritatis iudicii pro
iusto, vel reprobari, vel confirmari debere. Quapropter hanc Canonicæ Institutio-
nis Normam ex plurimis (vt in sequenti parebit) collectam, & pro nostri tem-
poris fragilitate, discretiue statutam, Maiestati Vestræ præsentandam mandauimus,
vt eam perspectam, & vbi oportuerit, emendatam, huius Apostolicæ Sedis
auctoritate firmatam, atque susceptam, nobis remittatis, de cætero vestra præcep-
tione tenendam. Bene valete.

Incipit Prologus sequentis Operis.

DIVINI cultus amore in vnum collecti, Fratres charissimi; cæpiamus vobiscum diligen-
ter inquirere, virum quia Sanctorum Patrum Prophetarum & Apostolicæ doctrinæ seruans
exempla, & scriptura interna, Clericis in vnum commensurandis, certam, fixamque, &
sufficientem Regulam, & Ordinem Canonicis singularum varietatem, quaque negotia con-
tinentem diuina. Vbi sicut Monachis in Regula Monastica, sic Clericis modus con-
uertendi, & singula necessaria faciendi, ac quoque debita, & Ordini Canonico congruentia, exhiben-
di haberetur certissimum. Quæ omnia sic disposita, vt vestro sacro Conuentui visa sunt fore necessaria, quia
inuenire nequimus, Diuina inspirante gratia, hæc singula vobiscum pro capto, & viribus vestris, partim
ex Diuina Scripturæ, aut Sanctorum Conciliorum auctoritate, partim ex vlu quorundam Religiosorum
virosum, aut locorum partim prout melius arbitriari potuimus, cæpiamus statuere, statuta vestræ solum-
modo Congregationi tradere, & statuta semper tenenda mandare. Quibus seruandis eum Sanctitas Ve-
stra laus intendere, caput super quibusdam eorum obliuione, & diuinitate immemorari oriri dubietas.
Quæ de re eharitari vestris mihi inuigilare placuit, vt hæc omnia, quæ vel ea auctoritate Diuinarum Scri-
pturarum, seu Sanctorum Conciliorum, vel ea consuetudine Regularum locorum, siue virosum, vel
ex vestræ deuotionis religiosi affectu, aut prouido arbitrio, vobiscum vestris siquidem seruanda tradidimus
in vnum digesta transcriberem: ne alicuius occasione ignauia, vel relinqui vnquam statuta deberent. Et
ideo licet tantæ rei me imparem, & quasi incipium nouerim, elegi tamen magis vestris præceptionibus su-
perbiæ declinando obtemperare, quam inuidorum caspites irrationes euicare. Hæc ergo quia ad plenio-
rem Diuina legia obseruationem sancti Spiritus gratia fauente, topicepta vestræ solummodo congrega-
tioni, prout petitis, seruanda tradidimus: & si incomposita, tamen quia a nobis statuta, & vestro rogatu,
illisque fidata sunt, benignè quæ soluscepit, suscepta seruare, vt per ista ad altiorum præceptorum ver-
ticiem scandere, & postremo exaltata Regni gloriam consequi valeatis iudicant. Domino nostro Iesu
Christo, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

- I. Quid Clericorum Ordo Lenis sit, & Apostolorum vices teneat, & eorum vitam imitari, & propriis quoque sa-
cramentis, nec non voluntatibus renunciare debeant.
- II. Quid pro omnibus Canonicis imitari debeant.
- III. Quid bonis exemplis fratres communibus propriis faculeatibus, & voluntatibus renunciauerint.
- IV. Quid tunc præesse cæteri debeant.
- V. Qualis esse debeat, qui ad Priuorum eligatur.
- VI. Vt post Priuorum electionem inter tres, vel quatuor Hebdomadas eligatur alius.
- VII. Qualiter ordinatur Electus.
- VIII. Quid Prius post ordinamentum sui facere debeat.
- IX. Qualiter, & in qua aetate, parentes filios suos Ecclesiæ tradere valeant, & de probatione, & susceptione Latro-

rum, qui post Annis quatuordecim se Clericos fieri postulaverint.

X. De suscipiendis omnino Clericorum non ordinatum, & ordinatum; utrum quique, & impetratum.

XI. Vein aggregandis fratribus modus teneatur pro quantitate Ecclesiastica facultatis.

XII. Vt noster suscipi ceterum subesse non debeant.

XIII. Quid Prior minimis eriam, & super ingressu alius praeferre debeat & si hoc fratrum militum deponat.

XIV. Qualiter subiecti Priori omni obedire debeant.

XV. Quid Canonici nihil habere, vel possidere, vel accipere sine licentia debeant.

XVI. Quomodo fratres ad se venientes aliqui debeant.

XVII. Si fratres litteras mittere, vel suscipere debeant.

XVIII. Si si litterati sunt, dicere aliquid audent, vel docere aliquos.

XIX. Quid Praeclari animas, & corpora Subditorum regere debeant.

XX. De Claustro, & eius Officiis.

XXI. De adflicta familia.

XXII. De interiori Claustro, & distributione Fratrum.

XXIII. De foras mittendis fratribus.

XXIV. Vt Clerici foras non mittantur ad ea, quae per Laicos possunt fieri.

XXV. Quid inissa Prioris licentia fratrum in bonis laborat, vel aliquid tale operari.

XXVI. Quid foras mittendi, cum egrediuntur, vel regrediuntur, facere debeant.

XXVII. Quales fratres ad visitandas infirmas, ad concudiam faciendam, ad animas exhortandas, vel ad aliquod bonum discurrendum mitti debeant.

XXVIII. Si ad parentes ire oportet.

XXIX. Quid fratres cum fratribus primis consilia facere non debeant.

XXX. De carnali dilectione non habenda, & de disciplina calice, vel aliter peccantium.

XXXI. De his, qui voluerint sub habita Canonici acriter, vel solitatem vitam decere.

XXXII. De vitio silentii.

XXXIII. Vein Ecclesia, Refectorio, & Dormitorio silentium teneatur.

XXXIV. Quid omni tempore, à Vesperis vsque in mane, cum ad Capitulum veniunt, teneatur silentium.

XXXV. Quid in quibusdam domibus extra diuinum modum teneatur silentium.

XXXVI. Quid tempore silentii in Claustro sine suis sint omnia, absque inevitabili necessitate.

Quod Clericorum Ordo, Leuitarum & Apostolorum vices teneat: & eorum vitam imitari, propriis quoque facultatibus, necnon voluntatibus renunciare debernt, Cap. I.

Clericorum Ordinem in Ecclesia Tribus Leuitice locum tenere, & Apostolicæ dignitatis lura seuare, & officia gerere, nemo sanè sapiens dubitat. Vnde eorum esse, quæ Leuitarum, & Apostolorum regulas & vices imitari deberet: quoniam noscuntur locum tenere, dignitatem habere & officia gerere. Quæ enim lex Leuitis, & quæ à Domino regula datur Apostolis, hanc eandem Ecclesiasticis pariter Clericis, usque in finem mundi vices eorum supplementibus, indicam, nequaquam ambigitur. Equidem quod Leuitis interdicitur, adhuc in vmbra gradientibus, quomodo nobis conceditur iam in veritate persudentibus; cum multa legamus illis fuisse permittita, quæ nobis proculdubio sunt prohibita: Aut eo itaque, & filius eius, ceterisque Leuitis à Domino dicitur: *In terra filiorum Israel nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos; ego enim pars & hereditas vestra in medio filiorum Israel.* Et paulo post subsequitur: *Filiis Levi dedi unum decimam Israel in possessionem pro ministerio, quo seruiatis mihi in tabernaculo sudario.* Et de eisdem post pauca: *Nihil aliud possidebitis, decimarum oblatione contenti, qui in usus tuos & necessarios separati.* Et hæc quidem in veteri. In nouo autem Testamento, quid cuique sui discipulatus perfectioni adhibere volenti diceret, audiamus: *Si vult perfectus esse, vende, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & veni sequere me. Et alibi: Qui vult renouare amicum, qui possidet, non potest esse discipulus.* Et in alio loco, cum Apostolos ad predicationem mitteret, prohibuit eis, dicens: *Nolite possidere aurum vel argentum.* Quod Petrus implere euidenter ostendit, dicens: *Argentum, & aurum non est mihi.* Hoc etiam ceteros Apostolos fecisse testatur idem Petrus, cum pro se,

A. & aliis condiscipulis suis interrogat Dominum, dicens: *Domine ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid igitur erit nobis cui, & in quo omnia idem facietis?* respondens Dominus, dicit: *Idem. Amen, amen dico vobis: quid vni, qui reliquisset omnia, & secuti estis me, in regeneratione cum sederis Filii hominum in sede maiestatis sue, sedebitis & vni super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel.* Es imitator, qui reliqueris domum, aut patrem, aut matrem, aut fratres, aut sorores, aut agnos propter me, & cruciplum accipiet, & vitam æternam possidebit. Hæc Leuitis, & hæc Apostolis mandata sunt. Verisque vna regula, & eadem lex præcipitur, utrisque possessio tollitur, terrena facultas interdicitur. Qui ergo alij regula & lege ista tenentur, nihil Clerici, qui Leuitarum Domini, & Discipulorum Christi locum tenent, ministerium implent, vices seruunt, ordines habent? Ad hoc etiam mandatum tenendum, & perpetuo implendum, Ecclesiis suis peritia peccatorum, vota & oblationes fidelium, primitias ac decimas rerum Deo dari iubetur, quatenus ij, qui Diuino cultui mancipati propriis facultatibus expoliantur, sibi illarum perpetuo stipendia haberent, vnde viuam, Ecclesiam seruauit. & pauperum necessitates subministrat, æque Auditorum quoque sui Ordinis ministeria implent, multasque rei, vel necessitatis occasione ab his inquam se separant, aut secularibus negotiis intendit. Ex his igitur patenter ostenditur, Christo militatibus Clericis fore illicitum & terrena facultates tenere, & res Ecclesiæ sumere in seculo patrimonium habere, & Ecclesiarum portionem suscipere. Cui sententiæ confirmatio aptatur illud Apostoli: *Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus; ut placeat, cum se 1. Tim.*

Nom. 18.

Idem.

Mat. 19.

Luc. 14.

Mat. 10.

Act. 3.

num pro malo restituitur, vindictam non requirant. A
lati non ledant, omnem iniuriam & offensam dimi-
mittant, solis oculum iracundia oculum praeve-
niant. Iuramenta abque inexcusabili necessitate
nec aliis faciant, nec ab aliis exigant; fraudes &
dolositates evitent; vitiis nequaquam inser-
niant; malum sibi impendant, bonum soli Deo ad-
tribuant; discordiam fugiant; discordantes ad
concordiam reuocent; audiant dicentem Apollou-
lum: *Non in conspectibus & obsequiis, non in
civilibus & impudicis, non in contentione &
amulatione, sed iudicium nostrum nostrum le-
sum Christum, sobrie & iuste ac pie vivant, ab
omni malo declinant, & facientes bonum; sa-
culi negotia cuncta prorsus abiciant, illud atten-
dentes Apolloulum: Nemo militans Deo, impleat*

Rom. 12.

1. Tim. 2.

*cat se negotiis secularibus, ut placeat ei, cui se
probat. Amen* praeterea ieiunium, pauperes
secreto, hospites colligant, nudos veliant, in-
firmos visitent, mortuos sepebant, tribulantibus
subveniant, dolentes confoleantur, cum senibus
scent, cum gaudentibus gaudeant, civitatem
non derelinquant; pacem, si fieri potest, cum
omnibus habeant; diem iudicii timeant, vitam
aeternam per omnia concupiscant & spem suam
Deo committant, amoris Christi simul praeponant;
Praetorum suorum imperiis per cuncta
obediant; proprio Episcopo in omnibus secun-
dum Canonum institutionem obtemperent; pos-
tremo spiritalibus doctrinis operam tribuant;
lectionibus, psalmis, hymnis, canticis, & cetero-
rum bonorum operum exercitiis vigilanter
insistant, aeternos reuocent, conversos vita &
doctrina ad meliora pertrahant; religionem ac
proprium suum nequaquam illicitis actibus
detrahant, contubernia fornicarum nullatenus
appetant; vanis oculis, infrenis lingua, tumido
quoque ac peulanti gestu & dissolutis re-
nibus non incendant; spectaculis & pompa
secularibus non intrant; alce, aut quibuslibet
venationibus minime intersint; pretiosas vestes se
se habere non dolescent; turpium luctorum oc-
cupationes nequaquam appetant; secularia scilicet
profus abiciant; pro Divinae medicinae beneficiis
munera non suscipiant; per ambitionem honorum
gradus non subeant; pudorem & verecundiam
mentis simplici habitu, modestaque ostendant; ob-
scenitatem non solum operum, sed & verborum
penitus esecrentur, viduarum & virginum fre-
quentes visitationes fugiant; ealimoniam inui-
olati corporis perpetuo conservare studeant; nullo-
que iactantia studio semetipsos extollant; postre-
mo vitis omnibus testant ac renuncient, virtuti-
bus adhaerant, utque eas semper possideant; legi
Divinae & sanctarum Scripturarum monitis ob-
temperent, corpus castigent, delicias non ament,
iram non perferant, tempus iracundiae non seruet,
sicut pacem non tribuant; veritatem corde & ore
proferre studeant; orationibus, & officiis Divinis
assistentes, hoc cordibus psallant, quod ore profes-
sunt, actus vitae suae omni hora custodiant, cogi-
tationes malas ad Christum aliant, & Senioribus
suis patefaciant: verba vana, aut otiosa, vel risu
aperta nullatenus proferant; multiloquium, risum-
que & maxime excusum fugiant dicente Domino
in Evangelio: *Ne vobis qui ridetis, quoniam risibiles
sunt in Prophetis: Sicut in risu exaltati vocem suam. Le-
ctioni, & orationi sine intermissione incumbant.*
Praeterea mala semper in oratione Deo cum ge-
minis confitentur, & ab his penitus non desistant,
carnia desideria non persequantur: voluntatem pro-

Ergol. 5.
Bened. c. 4.Luc. 6.
Eccl. 31.

priam odio habeant, & Christi voluntatem in om-
nibus impleant: Praetorum suorum ordinationi-
bus & iussionibus non resistant; etiam si ipse
quod ab eis, aliter agant, recolentes illud Domini
praeceptum, dicentis: *Qua dicens facite, qua se-
cunt, facere nolite.* Iuniores spiritaliter diligant,
seniores honorent; proximos in Dei amore esec-
rent; invicem se diligant; vicissim sibi secundum
ordinem Charitatis officio subministrant; grauitatem
non solum in loquendo, vel operando, sed &
in eundo, vel stando teneant: decorem morum,
sanctitatem, honestatem non solum ad actionem, sed
& locationem habeant; omnes, quibus se inveni-
rent, sale sapientiae condiant, & eos suis exemplis
ad meliora trahant. Postremo omnia, quae vete-
ris, vel novi Testamenti serie narrat, consecran-
tur, & credant, seruent, & doceant. Ad horum
ergo, Fratres charissimi, & his similibus obser-
vationem haec omnia, quae me vestra Charitas scri-
bere compulsi, vobis facienda statuis, quorum
etiam aliqua videantur quasi alia, pro hystamen ser-
uandis, & animabus salvandis honestisque con-
uersationis moribus imitandis sunt inuenta. Ista
ergo, benigne rogo, suscipite, suscepta seruate,
& in seruando persequite, quatenus per haec ad ple-
nitudo aeternae sanctitatis, & ad summam religio-
nis perfectionem, & post vitae praesentis labores
ad gloriam sempiternae beatitudinis pervenire me-
reamini.

C Quid his exemplis fratres communiti, propriis facul-
tibus, & voluntatibus renunciantur.

CAPVT III.

His vos Divinarum Scripturarum monitis,
Fratres charissimi, & sanctorum Patrum pa-
rentes exempla, cuncta saeculi negotia, & mundum
cum p-mpis suis reliquistis, propriis rebus & vo-
luntatibus, ac terrenis facultatibus renunciantis,
& hanc Regulam a societate vestra perpetuo ten-
endam stultis; quatenus qui hic voluntatis
propter desideria reliquistis, & rebus secularibus
renunciantis, illis sanctae vestrae voluntatis plenissi-
ma desideria effectu comprehendatis, & perpe-
nitae vitae inuicem ab eis, & assiduas delicias sine fine
possidatis.

Quid unus praesse ceteris debeat.

CAPVT IV.

Quid autem in vnaquaque Congregatione
Canonica unus eligendus sit, qui cetera
praesse debeat, & vna Ecclesiastica diuinitus in-
spiratus exigit, & in veteri, & in novo Testamento
evidenter ostenditur: cum Moysen, & post Moysen
Iosue, omnibus filijs Israel, & Aaron ceteris Le-
uitis, Petrum quoque ceteris Discipulis Dominus
praeposuerit.

Qualis esse debeat, qui ad Primum eligitur.

CAPVT V.

Qualis esse debeat, qui praefertur, etiam Do-
mini interrogatio, & trina Petri manifeste
monstrat responso. Cum enim pascebatum
ouium cura illi committitur, ter Dominus in-
terrogat Petrum, si diligat; & ter Petrus respon-
det, quia amat; & ter Dominus iubet, ut pas-
cat.

fest. Trinam igitur Domini interrogationem etiam Petri de dilectione responso, & trinam eius responsum trinam pascendi gregis iniunctio sequitur. Sed nunc quomodo trinam dilectionem in eligendis haberi debeat, videamus. Trinam itaque dilectionem ille habet, qui Deum, & quæ Dei sunt, mente credit, & amat; voce confiteatur, & prædicet; opere imitetur, & servet. Trinam autem tunc sit interrogatio, cum sicut debemus, exquirimus, preciamur, & diligimus, utrum eligendus hanc trinam dilectionem habet. Quod si cordis fidem & dilectionem, competens sermo, & actus foris ostendit, trinam interrogationi iam satisfaciit trinam responso. Col etiam bene ter pascendi gregis cura iniungitur; quia quilibet omnes pascendas suscipit cordis iugi vigilanti prospicere, vocis officio monere, & defendere, & aduim exemplis semper eas ad Christum debet pertrahere. Illi ergo rectè pascendi gregis cura iniungitur, qui in mente plenam habet fidem, & dilectionem interioris, & in voce perfectè monendi, liberè arguendi, prudenter exhortandi scientiam, & possibilibus munitus; & qui opere quatenus loquitur, servat, & sequitur. Nec quisquam pro qualibet culpa, si iam satisfecit, in hoc officio recusandus est; cum & Petro post trine negationis lacrymabilem satisfactionem, quia trinam in eum dilectio parit, gregis à Domino iniuncta sit passio. Hæc igitur trinam dilectionis forma. Fratres charissimi, in primo Pastore, non ab alio, quàm à Christo præfigurata, in eligendis est prævidenda, non solum Prioribus, sed & omnibus personis in Ecclesia præfectoribus.

Vi post Priorem abbas iura res, vel quatuor hebdomadas eligatur alius.

CAP. VI.

S. Ben.
Reg. cap.
11.

Sanctitas vestra, dilectissimi Fratres, summi pocius ego, semper ut studeat, ne quandoque hæc vestra Congregatio ultra tres, vel quatuor hebdomadas Priore viduata remaneat: sed intra hunc terminum collectis in vnum fratribus, & diligenter super eligendo pertractatis omnibus, si sit candidior minimus, ille tamen concorditer eligatur ab omnibus, qui fide, & sanctitate præstantior, discretionem prudentior, charitate ferventior, scientia quoque, si fieri potest, sit plenior: quique Fratrum animas, & corpora sapienter custodire, regulariter regere sciat, & valeat. Quod si in eligendo ex diversitate personarum orta fuerit inter fratres discordia, in tantum ut ultra statutum terminum differatur electio, tunc Prælati Ecclesie statuto in comuni: cum oratione, & ieiunio cum eligant, quem ad hoc meliorem cognoverint, & cuius electioni plures, & meliores fratres consecretur.

Qualiter ordinetur Electus.

CAPVT VII.

Cum ergo Prior ordinatur, præparatis ad Missam Officiis, & persolutis Horæ tertie laudibus, fratribus abstinentibus, prosternat se in medio is, qui ordinandus est: cui Præpositus, vel Maior Presbyter per iussum, & consensum Fratrum, dicat ista, vel similia verba: Frater N. iniungunt tibi fratres tui ex obedientia, ut

Tomus III.

A de extero corporibus, & animabus eorum secundum Deum submissis. Ad quæ ille hæc, vel alia similia subsequenter respondeat: Quia voluntati Dei, & iussioni vestre parere debeo, onus, quod imponitis, non recuso, sed pro charitate suscipio, & secundum Deum portare promitto. Mortuæ à fratribus respondeat: Insuper S. Ben. mai Deu, & cetera, ut moris est, cum Gloria, Reg. cap. & Kyrie eleison, et, & Oratione Dominice, & 38. Capitulis competentibus. Deinde sequitur hæc, vel alia similia Oratione.

Oratione super Priorem.

Omnipotens sempiterna Deus, benignitatis tuæ clementiam suppliciter petimus, ut hic famulus tuus semper tibi tux opia sentias adesse suffragium, quatenus gregem tuum sic in presenti regat, acque custodiat, ut in futuro felicitatis æternæ præmia cum ipso patitur percipere valeat. Pet Dominum nostrum, &c. Amen. Et erinde in loco Prioris sedeat, & Prioratus sui Officiom gerat.

Quid Prior post ordinationem suam facere debeat.

CAPVT VIII.

Ordinatus itaque Prior, Fratrum in Congregatione iam susceptorum, & animas, & corpora canonicè regere, & suscipiendus debet canonicè suscipere. Primum itaque qualiter fratrum susceptio, deinde qualiter susceptorum gubernatio fieri debeat, ostendamus.

Qualiter, & in quâ aetate Parentes filios suis Ecclesie tradere valeant.

CAPVT IX.

Si quis fidelis Laicus filium suum intra ætatem sanctorum quatuordecim, per devotionem Ecclesie offerre, & Domino cultui mancipare voluerit, præsentem Priore cum fratribus, tepresentet eum ante Altare in his, vel similibus verbis: Ego fidei animo hunc filium meum N. Deo Omnipotenti, & his Sanctorum Pignoribus tradido, & vestræ fraternitati in omnibus affocio, ac sanctitati obtinendo committo. Ponatque super Altare Chalcitalem continentem eadem verba. Post hæc pater prostrato, vel posito ante Altare dicant verba: Suscepimus Deum, cum Gloria, & Kyrie eleison, & Oratione Domioica, & Capitulis coequentibus. Sequatur Oratione omnipotens, quæ habetur in sequentibus. Post tres itaque, vel quatuor ablationis annos, si sic pater offerat, Clericus effectus ab omnibus diligatur ut filius. Post annum vero quatuordecim, non potest pater eum offerre, nisi filius voluerit. Huius enim ætatis dominibus, iussis quoque Parentibus, licitum est habitum Religionis suscipere, quem elegerint. Qui ergo sui iuris sunt, vel in se, vel in suo tradendo, & se frequenter ad Cletum vestrum suscipi postulant, non indifferet suscipiantur, quia, secundum Apostolum, non omni spiritui credendum est, sed magis probetur verum sit ex Deo. Probationis autem modum, & tempus certum non statuimus, sed in prudentia, & arbitrio Prioris, vel pariter Fratrum semper itarandum à mitimus. Aliiter namque probandi sunt pauci, aliter magni, aliter sani, & fortes, aliter infirmi, & debiles: aliter

1. 7. 41

diutius, & deliciis, aliter laboribus, & iopiis affluet: aliter quorum vita secura, seu dubia scierita certa vel incerta voluntas oeta, vel incognita. Quorum omnium distinctione, perspecta Prioris diligentia vigilantiter attendat, & prout arbitrio modum, & tempus probationis, secundum quod cuique constoat, statuit. Qui probatus suscipiendi videtur, legalem ante omnia de patrimonii, & rebus suis, si habeantur, dispositionem faciant: ea vel propinqua relinquentes, vel pauperibus erogantes, vel Ecclesie offerentes. Quas facta & frequenter prius Regala, quam servaturum sunt, audita, deducantur in Choro, & Clerici secundum vsum, & ordinem efficiantur. Post hac presentibus fratribus, prostrati in medio, legant Chantulam continentem hæc, vel similia verba, Ego N. meipsum Omnipotenti Deo offero: & B servitium, ac stabilitatem meam his Sanctarum Pignoris, obedientiam quoque Prelatis huius Ecclesie secundum Deum, & Ordinem vestrum in eo promitto. Moxque fratres, Deo gratias respondentes, subiungant Versum: *Suscipimus Domine, pro more cum Gloria, & Kyrie eleison ter, & Oratione Dominica, & Capitulis competentibus, deinde Oratione hæc sequatur, vel similia.*

Oratio super Professum.

FAmulum tuum Domine, quesumus, pro cuius omnis amore seculo renunciantem benignè suscipias, & Spiritus tui gratia perfundas: qui constitutus, & peccatis omnibus absolutus, promissa perseveranter implet, & ad vitam eternam perveniat. Deinde coniunctis fratribus, sub omnibus ante se ingressis, hilariter maneant, & suscipiam Ordinem semper implere, & fideliter tenere studeat. Quod si ante quatuordecim annos ordinatus Parentibus venerit, teneatur inter pueros, & natiarum. Post hanc autem ætatem facta dispositione, si quid habet, & ad Clericatum, & ad professionem modo superius competheolo suscipiatur,

De susceptione omnino Clericorum usa ordinatum, notatum quoque, & incognitum.

CAPVT X.

S. Ben.
Reg. 60.
et 61.

SI quis verò Clericus non habens Ordines, nec Ecclesie alicui professionem propria, vel paterna traditus, vestro Collegio se sociari petierit, & in petendo perseveraverit, probetur primò, ut supra significavimus; deinde Regula perfecta vel audita, & intellecta, si cuncta se servaturum promiserit, Episcopi, aut etiam Archidiaconi, seu Archiepiscopi, si sui acquisita licentia, per consensum eorundem personarum illius Episcopus, in cuius diocesi se recipi debeat, susceptioni ei aditus non ogetur. Quod si maiores, vel minores etiam gradus habuerit, post probationem factam, & Regulam frequenter auditam Canonice petitus; ac dimissus, suscipiatur ad professionem, secundum quod superius diximus. Si autem peregrinus seu de incognitis partibus Clericus se recipi rogaverit, non citò audiatur, nec quandoque eius petitioni annuatur, nisi habeat commendatitias, que certe sint sui Episcopi, litteras, in quibus vita eius, & vocum, gradus, & Episcopalis licentia innotescat. Idcirco cura diligentissima per prolixiora tempora probatus in omnibus, Regula quoque frequenter audita, suscipi debeat, presentis Ecclesie Episcopo permittente, secundum

superiorem modum professione facta; suscipiatur in Fratrum Collegio.

Utinam eorum fratribus modus teneatur pro quibus late Ecclesiastica facultate.

CAPVT XI.

PRelati Ecclesiarum summo opere studeant, ne in Congregationi sibi commissa, vel plures admittant, quam Ecclesie facultates exigant: vel eos, quibus possunt sufficere, anxietate causa relinquunt. In animis namque locis pauci admittendi sunt numero, sed magni scientia, virtute & merito; ut quod fratrum paucitas denegat, multitudo scientia, virtutis, & meriti subministrat.

Ut minor suscepi ceteris subesse non erubescant.

CAPVT XII.

Suscepi itaque Fratres, aliis ante se ingressis S. Ben. licet minoris gradus, vel ætatis, aut scientie Reg. 61. sint, subesse tamen non erubescant, & sub ipsis ferre iugum obedientie non recusent. Quia factis melius est hic humiliari, utinam futuro exaltemur, quam hic exaltari, vnde postremo humiliemur. Et quanto plius hic pro Christi nomine subicimur, tanto plus in futuro sine dubio exaltabimur. Quapropter nulli inquam recolandum est, humilibus etiam, & abiectis personis reverentiam ferre, in quibus veraciter Christo cognoscimus ministrare.

Quod Prior minimis etiam, & super ingressis alios preesse debeat, si hoc Fratrum utilitas deposcat.

CAPVT XIII.

Quod si Prior de minimis etiam, & super ingressis alios, ut prius, posse Congregationi proficere cognovisset, non solum eos prius non interdiximus, sed & mandamus. Quoniam D. Propositi Ecclesiarum non sunt personaliter constituti, vel eo ordine, quo suscepti sunt in Fratrum Collegio, sed pro vite meritis, & donorum spiritualium prerogativa; ut si semper proficiant, qui verbo doctrinæ, & opere sanctitatis, & bonos ad meliora animant, & malos à peruersitate reuocent.

Qualiter Prelati subiecti obedire debeant.

CAPVT XIV.

Omnino quocumque secundum Deum, & sanctam Fratrum conversationem Prelati mandant: eorum, sub dicti quique homines, libenter & sine mora suscipiant, alacriter impleant, & diligenter, ac sine murmuratione perficiant. Nilarem namque, ait Apostolus, datorem diligite Domini. Sicut ergo bilarem diligite, ita hoc dubio tristem, & murmurantem odite. Et ideo murmuracionem, & inobedientiam omni loco, & tempore, ut ratio exigit, damnamus penitus esse censuimus. Quapropter nihil à Fratribus cum tristitia, vel murmuracione fiat; sed cuncta Seniorum mandata festinè percipiant, & cum alacritate perficiant. Quod si etiam impossibile videatur, quod iniungitur, suscipere quidem hoc fratres non recusent, exemplo Christi communiti. Qui Patri obediens, mortem etiam

S. Ben.
Reg. 61.
et 62.

Respicere non recusat. Verum qui tuas persecutionis Normam sequi non possunt, cum præcepti observatione gravari incipiunt, & ad impossibile veniunt, Senioribus suis hoc humiliter denunciant; quos Prelati non spernant, sed vinculo importabilis oneris solvant: ne, quod ab eis, si aliter fecerint, & illi importabile onus sui deponant, ut credo, peccato: & illi ex numero eorum efficiantur, de quibus dictum est: *Impone onera gravia, & insupportabilia, dignis autem suis volente ea movere.*

Mark. 13.

Quid Canonici nihil habere, vel possidere, dare, vel accipere minime debeant.

CAP. XV.

S. Ben. Reg. cap. 38.

Cum huiusmodi Congregationis Fratres non solum facultatibus, sed & voluntatibus propriis in ipsa Ordinis susceptione renunciant, & se per promissam obedientiam penitus aliorum potestati, & Imperiis in Christo, & pro Christo subdidit, certum est eos nihil habere, vel possidere, dare, vel accipere sine sui Prioris licentia, debere. Quod si propinquus, vel amicus quilibet Fratrum cuiquam aliquid offerre voluerit, prius quidem Priori insinuetur, & sic suscipiatur, si ipsi mandaverit. De quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit.

Quomodo Fratres ad se venientes aliqui debeant.

CAP. XVI.

Si qui advenientes cum aliquo Fratrum loqui spectaverint, & Prior ex charitate, vel necessitate concesserit, tribuat ei socium prudens, & providus, in quo nulla sit mali suspicio; quo præsentis quicquid adendum est, audiat: & quicquid respondendum est, recipiat. Si quid tamen secretius dici oporteat, illis non negetur, de quaquam stabilitate nequaquam ambigatur. Pueris autem, & his, quorum vita dubia est, minime concedant, nisi testis, ut dictum est, adjuvet.

Si Fratres litteras mittere, vel suscipere debeant.

CAP. XVII.

S. Ben. Reg. cap. 34.

Si quando Prior necessarium viderit aliquem Fratrum cuiquam litteras mittere, ipse eas scribi, sedas perlegi, perlectas à quo voluerit postari præcipiat. Quod si cuiquam eorum litteræ, ab aliis missæ deferantur, non eis, qui mittantur, sed aliqui de Prelatis eas suscipiat, Priori dandas. Quas cum Prior expertas perlegerit, illi etiam cui missæ sunt, & aliis ostendat, si oportuerit.

Si hi, qui litteras scribunt, docere aliquid audeant.

CAP. XVIII.

Si qui Canonorum humilia sentientes, non arrogantiam habentes, in tantum fuerint litteris eruditæ, & Divinarum Scripturarum scientia pleni, ut inde aliquid utilitatis afferre valeant, & Prior iustum probaverit, & necessarium viderit, omni prætoris invalidæ, & odii remoto somite, concedat eis, vel præcipiat in his laborare, quorum scientiam magis necessariam utilique perspexerit.

Quid Prelati animati, & corpora subditorum regere debeant.

CAP. XIX.

Prelati itaque Ecclesiarum, iugi cura super hi committunt fratres invigilanti, & eorum non solum animas, sed & corpora sic regere, rueri, & salvere studant, ut nullis necessitatis causa peccandi occasio inveniant. Et sicut eis cuncta necessaria Prelati subministrare non desunt, ita & ab ipsis cura instantissima totius Ordinis observationem indefinenter exquirant. Sed cum omnia serè observatio Ordinis intra Claustrum incipit principaliter fieri solet, ubi grex Dominicus communiter commoratur, & manum iussu obtemperare præcipitur: ante omnia quid sit Claustrum, & quas in eo Officinas fieri oporteat, cõcicabamus, ut post, quæ in his agenda sunt, liberius protequamus.

De Claustro, & vici Officiis.

CAP. XX.

Quid sit Claustrum, ipsa sui nominis explanatione cognoscitur. Claustrum namque dicitur claustrum atrium, eo quod Ecclesie atrium muris, vel aliis parietibus vindicet eludendum sit, intra quod cunctæ Canonicoz Officinas, & omnia eorum vñbus ædificia necessaria sunt: id est, Sacristarium, Armarium, Capitulum, Vestibulum, Dormitorium, Digestorium, Calefactorium, Refectorium, Coquina, Cellarium, Molendinum, Pistrinum, & Camera, loca quoque senum, & infirmorum, loca quoque, si fieri potest, puerorum, & adolescentium sub maximo alius disciplina manentium, ne forte si morantur cum fratribus, impedimento sint legentibus, ac meditantibus. Quod si hoc non potest fieri in remotiori parte Claustrum, eos esse sub Magistro, & Custode Prior inclinat: ubi sub eorum ædificia custodiam manentes, quæcunque necessaria sunt, addiscant: & quæcunque mandantur, perficiant.

De Adflictiis familiaribus.

CAP. XXI.

Inter extra hæc intra eiusdem Claustrum monia S. Ben. Reg. ab his perparum distanda ædificia, ubi omnes artes, & laboratores Ecclesie: cunctaque profusus familia omnes necessitudines suas habere, & quique sua officia gerere, vel quæ ad officia sua gerenda pertinent, servare valeant.

De interini Claustro, & de distributione Fratrum.

CAP. XXII.

Claustrum verò interius Canonici deputent solummodò, ubi ipsi sine omni inquietudine commorantes, Deo fideliter serviant, propoliti sui rectam et amitam teneant, et ordinem proprium impleant. Prelatorum iussu incessanter obediunt, vicissim sibi charitatis officio secundum ordinem merentur, & ab vniuersis illicitis & ordini acceptis oppositis eorum contrariis penitus abstinere. Quisque ergo loco sibi deputato sedeat, Prepositi sui iussu obtemperans, nec inde ei ad aliam partem sine illius præcepto declinare liceat: quoniam instabilitatis vitium aliquam non vigeat necessitas mans esse hic, b i)

nunc illi; cum illo nunc; nunc cum illo agi & confabulari: & hoc sine dubio inhiñctū diaboli agitur, ut fratres, qui legere, & inde meditari, psallere & orare, aut aliquid operari debuerant, ab his averti ad inania peccando deducantur, ne periciant. Quapropter hoc vitium à Fratribus abscindatur radicibus, & qui eo in Conventu vitur, sic inde indicetur, ut de cætero alij nequam hoc attemptare audeant. Sint ergo Canonici gratuitas amici, dicente Propheta: *In populo grandi laudabo te*. Nec citò in verbum prorumpant, nec citò de loco in locum se moveant: nisi cum Priori præcepto mandas, vel Ordo, aut necessitas, seu Divina legis obediencia postulat. Ambulantes verbò, non cursim, aut indecenti, seu tumido gressu incedant. Verba autem scurrilia, vana & otiosa, tumque moventia, nusquam si potest fieri, proferant, confabulationibus nequaquam incumbant. Excussim rursus non solum in Claustro, sed & in omnibus locis à se penitus abscindant; recolentes illud Evangelicum: *Va vobis qui ridetis, quoniam stertitis*. Illud enim Salomonis: *Risus dolorem miscebitur*. Et, *Stultus in visu exaltet vocem suam*. Sanctis verò lectionibus vacent, Divinis officiis alijs, sacris doctrinis pro Prioris iussu discendis insistant, psalmis, hymnis & canticis spiritualibus incumbant; privata quoque orationibus si vacet, cum licentia tamen intendant. Faciant quandoque & aliquid operis in Claustro decentis heri, quod fratres legentes, vel psallentes, aut de Divina Scriptura mediantes, vel alijs sanis doctrinis insidientes nequaquam impediatur. De Claustro verò sine Prioris, vel eius viceem fungentis licentia nequaquam exeant: egressi, ultra quam sibi statutum fuerit, absque inevitabili necessitate, morari non audeant. Solum nunquam eant, bonosque eis Praelatus socios tribuat, sine quibus nec ipsi alios, nec alij ipsos alloquantur.

De sermone mittendis Fratribus.

CAPVT XXIII.

Tales fratres, optimis tamen deputatis socijs, Praelari pro quolibet negotio gerendo, seu responso reportando, vel accipiendo, foras mittere debeant, in quibus nulla sit mali suspicio, & qui inhiñcti negotijs causam prudenter agere, & sapienter perficere valeant. Foras ergo euntes, nihil indecent, nihil reprehensibile, nihilque profusum Ordini, ac proposito suo contrarium dicant, aut faciant; sed potius omnes, quibus se iunxerint, sane sapientie condant, & ad meliora sanctorum conversationum exempla trahant. Vitiorum autem secreta consilia his, qui foras mittuntur, non negamus, si oportet illis tamen, de quorum vita, & stabilitate non ambigitur. De mulierum verò secreta allocutione, non meum, sed Hieronymi consilium audiant, dicentis: Si propter officium Clericatus aliqua mulier visis eatur, nonquam domum solus menseas, solus commissa secreta, vel absque arbitrio, vel teste non sedes: si familiaris est aliquid loquendum, habet nutrice, maiorem domus, virginem, viduam, maritatum: non est tam inhumana, ut nullam præter te habeat, cui se credere debeat. Non ergo mulierum secreta allocutio Clericis conceditur, nisi forte probatis Presbyteris, cum earum confessiones suscipiant. Matres tamen, & sorores, vel amicas, & eas tantum personas, in quibus nulla est

mali suspicio, fratres vitæ probabilis alloqui non negamus.

Vt Clerici foras non mittantur, adea quæ per Laicos possunt fieri.

CAPVT XXIV.

Quod sitales, & tam fideles Laici ex ipsa familiaritate habeantur, per quos omnia, vel quædam exteriora negotia possunt prudenter fieri; ad ea, quæ per ipsos valent perici, Clerici nequaquam mittantur.

Quid iussu Prioris liceat Fratribus in hortis laborare, vel aliquid tale operari.

CAPVT XXV.

Quod si talis sit locus, & Prior ad usus Fratrum aliquos de Congregatione sibi commissos quandoque in hortis laborare, vel aliquid tale, quod oporteat alibi operari mandaverit, statimque præceptum fideliter, & alacriter, ac sine mora implatur acceptum.

Quid foras mittendi, cum egrediantur, vel regressuri sacre debeant.

CAPVT XXVI.

Cum verò aliquis Clericus pro inhiñcti causa mandatus egreditur, inclinato capite, benedictionem petat; cui Prior benedicens, dicat: *Angelus Domini bonus comitetur tecum, & Omnipotens Dominus prosperum faciat iter tuum, vel aliquid aliud simile*. Vbi autem ille respondet: Amen; abscedat, dicens: *Vias tuas Domine demonstras mihi, & semitas tuas edoceas me; cum Gloria Patri, &c.* sine alia similia. Completa igitur susceptione causa, rediens, Ecclesiam adest: & cum breviter oraverit, exeat, & inclinato capite, fratribus, & si liceat, benedictione petat, mox ad Priorem pergat, & ab eo licet benedictione suscepta, quid fecerit, & quid sibi de inhiñcto mandato contigerit, humiliter referat. Mane verò, siue post Nonam is, qui de via venit, accedat in Capitali medio, & coram fratribus se corde, voce, & actione peccasse pronunciet, si quisque genibus, & corpore prostratus dicat: *Mea culpa, peccavi; & fratres respondeant: Pœcat tibi Deus; qui tamdiu genus flectens hoc dicat, & fratres hoc respondeant, quousque Praelatus eum laus precipias, & pro admittorum qualitate satisfactionis iungat sententiam, siue in Psalmis, siue in ieiunijs, vel alijs aliquibus obediencijs, si Priori placuerit. Quod ergo pro admittorum satisfactione sibi inhiñctum, qua hora, vel quo tempore Prior iusserit, implent. Quod si per paucos Psalmi sunt, mox ut de Capitulo egreditur, antequam benedictionem petat, eorum numerum calculat. Quo persoluto egrediens benedictionem morte solito exquirat. Quandoqueque ergo foras discurrunt, hunc modum in cundo, & recundo tenere debebunt.*

Psalm. 34.

*Luc. 6.
Pro. 14.
Eccl. 31.*

*S. Ben.
Reg. 50.
Eccl. 37.*

S. Hieronymus.

Qualiter Fratres ad visitandos infirmos, ad concordiam faciendam, ad animas exhortandas, vel ad aliquid bonum disponendum, iuxta debent.

CAPVT XXVII.

SI autem Fratres propter officium Clericorum Infirmos visitantes, concordiam inter discordes faciant, aut ad aliquem locum pro exhortandis animabus, vel rebus aliquibus in bono disponendis ite oporteat, de sapientioribus & sanctioribus, doctis, vel tunc, aut plures, si necesse fuerit, precipiat Prioratus, ut quicunque necessarii videantur, sancti & sapientes perscrutentur. Quam longè peregre debeant, in eodemo, & redeundo, ut superius dictum est, faciant.

Si ad Pariter ire oportet.

CAPVT XXVIII.

SI quem Fratrum patrem, vel matrem, aut propinquos suos visitare Prior, siue ex charitate, siue ex aliquo necessitate permiserit, tali eam magistro, vel loco deputet, cuius presentiam timeat, & cui reuerentiam ferat, quo & in eandem custodiam, & in necessitatibus solatium, & in omnibus suffragium habere valeat. Quod si talis est persona, de qua nulla sit suspicio, sine magistro tamen non tamen solum, ire concedat. Nunquam enim frater aliquis solus, nec etiam pueris, vel periculis hominibus sibiocatus, ad aliquem locum, nisi sit firmissimus, & in perfectione probatus, ire permittatur, sed locos bonos, & probi testimonij viros, si fieri potest, Prior tribuat, cum quibus fratres secutè mittantur. Qui euntes, & redeuntes in benedictione petenda, & satisfactione exhibenda, modum superius comprehensum servant & teneant.

Quid Fratres cum Fratribus priuatis Confilia facere non debeant.

CAPVT XXIX.

SI qui Fratres cum quibusdam aliis Fratribus, vel vni cum vno priuata confilia facere presumpserint, exceptis Priore, & Priorato, ac Presbyteris, quibus Prior confilia res dandas intineat, & semel bis, & iterum admoniti, non corrigantur, Regulari correptioni, veluti Ordinis praerogative subiaceant.

De Carnali dilectione non habenda: & de disciplina saluè, vel aliter peccantibus.

CAPVT XXX.

QUOD si quisquam in hoc Sacto vestro Collegio aliquam immoderatè, & casualiter dilexerit, eiusque causam diligentius quàm aliorum curauerit, vel pro ceteris defendere, seu iudicare contra ordinem praesumpserit, vel puerum, siue iuueniculum aliquem vique ad impudicum tactum iocosecutus fuerit, & hoc ad fratrum cognitionem peruenierit, multis, duris, ac pateribus verborum, ac verberum correctionibus coartatus, ac diuturnis ieiuniorum, & orationum laboribus fatigatus, talem huius offensam

A disciplinam ad tempus sustineat, ut ceteri hoc excoitate pertimescant. Vnde in Conuento tanta debet semper esse custodia, ut pueri, & iuueniculi facili inuenibus non credantur, nisi illis, quorum vita in omnibus inuenitur probatissima. Si tamen, quod abigit, quod cuiusquam contigerit, & Congregationi occultum fuerit, verum ad vniuersum, vel quorundam agnitionem peruenierit, hoc Priori solummodo nunciandum fore decernimus, ut per ipsum correptus, oculis medicinis sumentis sanetur, qui occultè deliquerit. Si quis verò hoc, vel alio modo peccauerit, & à nemine reprehensus fuerit, & ipse peccatum suum agnoscent, Priori reuelauerit, quia ipse se reprehendit & recognouit, leuiores discipline satisfactione sanabitur. Quod si veritatis ductus, vel terrore preteritis, Priori hoc reuelare noluerit, autem Presbyterorum, quem Prior fratrum Confessiones suscipere mandauerit, hoc manifestet, & secundum ipsius iudicium de peccato suo penitentiam faciat. Ee euendand, quod si, qui sine omni accusatione peccatum suum manifestauerit, leuiores in verò qui accusatus non negauerit, aliquantulum maiori: qui autem accusatus negauerit, cum tandem conuictus, vel confessus fuerit, satis acriter vindictæ subiaceat debet. Illa tamen peccata, quæ turpia sunt, & oblectra, seu grauiora, & quorum exempla multum offendant, nisi ad aures tantorum venerint, ut iam celari non possint, occulta satisfactione sanari debebunt. Quod si celari nequeunt, manifesta, ut iam dictum, caratione sanentur. Quæ autem leuia sunt, & minuta, atque aperta, & quæ omnes freres ex fragilitate frequentant, secundum praescriptum modum manifesta accusatione, & satisfactione in Capitulo emendanda censemus.

De his, qui voluerint sub habitu Canonico & Clerico, vel solitariam vitam ducere.

CAPVT XXXI.

SI qui fratres sub eodem Canonico habitu & quietem, vel solitariam vitam ducere optauerint, Penitentia suis deuotionem propriam infundere debeant: quorum curæ, & studio pertinebit qualitatem respicere personarum: illi fortè hoc aggredi cupiant, quos debilitate naturæ, ætatis, ac diuturnitate consuetudinis debilitatis, insectum vigiliarum, atque ieiuniorum pondus portare non possunt. His ergo perspectis, illis quidem oio interdiciamus annuendum, qui cum velint, & quantam, vniuersum subministrare vigile quæ valeant. Verum si hoc Ecclesiæ detrimentum, vel constantibus spirituale, vel corporale inferat damnum, consilium penitus denegandum. Pro his itaque, qui bus erit hoc perpetuum, vel temporaliter concedendum, habeatur in remotiori loco iudicij munita, & clausa Ecclesia, circa quam sunt cellulae, in quibus huiusmodi commonentur, secundum Prioris iussu viuentes, & eius in omnibus sequentes arbitrium.

De virtute silentij.

CAPVT XXXII.

His ita præmissis, de silentio quicquid Domini concessit, Fratres proponere, subiungamus.

Non solum namque Clericis, sed & Christianis Laicis silentij virtus tenenda est, nisi propria, vel aliena necessitas, siue charitas corporalis, aut spiritualis loqui compulerint. Cum enim cessante necessitate, vel charitate verbum quis emitit, otiosum est, quod depromit; à quo evadendum fore Domini in Evangelio testatur dicens: *De omni verbo vitia reddetur rationem in die iudicij*. Quid autem sit verbum otiosum, Apostolus prohibendo exponit dicens: *Inutilis sermo de ore vestro non procedat*. Quapropter vt ab illicitis abstinere possimus, à licitis quandoque cessandum est. Ad tollenda igitur de ore vestro verba illicita, iustum est vt designemus cætera loca, & tempora, vbi, & quando à licitis etiam, secundum propositum vestræ sanctitatis, abstinere debeatis.

Vt in Ecclesia, Refectorio, & Dormitorio silentium teneatur.

CAPVT XXXIII.

IN Ecclesia igitur, cum ad Divina Officia peragenda intramus, & stamus, & Regularis vsus, & Maior auctoritas Divini quoque Officii reverentia debere teneri silentium insinuat. Idem etiam cum ad manducandum in Refectorio, vel communiter bibendum; & in Dormitorio cum ad simul dormiendum intramus, vel stamus, Regularis cautela monstrat esse tenendum.

Quid enim tempore, à Vespere vsque in mane cum ad Capitulum venimus, teneatur silentium.

CAPVT XXXIV.

A Vespertinis horis omni tempore. vsque ad alterum diem, cum mane Fratres secundum

A morem de Capitulo egrediuntur; totumque silentium teneant. Astivo autem tempore, id est, à Pascha vsque ad Autumnale Æquinoctium, ab hora sexta vsque quo post Nonam de Capitulo egrediuntur, fratres iidem silent. Hyemali vero tempore, id est, ab Æquinoctio Autumnali vsque ad Pascha, si his fratres reficiant, ab hora sexta quousque post Nonam de Capitulo egrediuntur, si semel quousque post Nonam non solum Fratres, sed & Iervitores pransi de Ecclesia, & postea de Capitulo egressi fuerint, silentium teneant. In quadragesima tantum ab hora Nona vsque quo die altera solutus Capitulum, itidem teneatur silentium.

Quid in quibusdam diebus extra dictum modum teneatur silentium.

CAPVT XXXV.

Per hæc Sanctitati vestra statueri placuit, vt in summis Festis, toto die Pasce, silentium in Claustro non solvatur. In principia quoque, & popularibus Festis, à cunctis diebus Dominicis omnes omoiis quousque de Capitulo post Nonam egrediuntur, silentium teneant, nisi vias, vel occe Ecclesiarum, charitas, aut necessitas loqui compellat.

Vt in tempore silentij in Claustro sine sono sine unius, absque inevitabili necessitate.

CAPVT XXXVL

Quoties in Claustro tenetur silentium, absque certa necessitate, siue sono legendum, & placitum; & quicquid ibi agitur, agendum est.

Explicit Liber Primus.

Explicit Prologus.

IS super quibusdam Fratrum observationibus pertractatis, modum quoque binæ, & vnius refectionis, abstinentiam insuper, & vsus carnis, ac sanguinis, ovorum, & casei, piscis, & olei, atque vini, pulmentorum quoque qualitatem, & numerum, certamque panis, & vini mensuram. Quæ omnia, Fratres Charissimi, Divina gratia inspirante, nobiscum tenere statuistis, scribere inter has alias vestri Ordinis regulas procuravimus.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

- I. Quando vivendum sit inter Officium Nativitatis, Apperitionis, & Resurrectionis.
- II. Quando vivendum sit ab Officio Resurrectionis vsque ad Pentecosten; & ab Officio Nativitatis, vsque ad Epiphaniam.
- III. Qualiter vivendum sit ab ipsa die Pentecosten vsque ad Nativitatem Sancti Iohannis Baptiste.
- IV. Qualiter vivendum sit à Nativitate Sancti Iohannis Baptiste vsque ad Æquinoctium Autumnale.
- V. Qualiter vivendum sit ab Æquinoctio Autumnali vsque ad Kalendas Novembrii; & ab Officio Epiphaniæ vsque ad Septagesimam.
- VI. Quando vivendum sit à Kal. Novembrii vsque ad Natale Domini; & à Septagesima vsque ad Sanctorum Pasche.

VII De Ieiunio Quatuor temporum, & Vigiliarum.

VIII De vfu omnium, & calcei.

IX. Quale Ieiunium occasione Fefli falui debeat.

X. Si occafione Fefli alienius, carnis, & sanguinis vfu reddi liceat.

XI. Que fuit legitima Ieiunia.

XII. Quibus diebus à vino, & pulmentis fual, vel à pulmentis tantummodò, vini vfu refrenato, abftineantur.

XIII. De difcretione habenda in reddendo vino, fua pulmento: & in quibus caufis difcretis hac fieri debeat.

XIV. Si in legitimi Ieiunij diebus Feflum nouum Letitiam veniat.

XV. Quid necesse diebus duos Fratrum pulmentum pareretur.

XVI. De vfu pifcium, & alio.

XVII. De menfura panis, & vini, & de æqualitate pulmentorum.

XVIII. De Leuitio Hebdomadarum.

XIX. De Hebdomadarum cognita, & de Mandato in Sabbatis faciendis, & de charitate exhibenda.

XX. De Mandato in Cura Domini exhibendo.

XI. De vefimentis, & calceamentis, ac leuialibus Fratrum.

XII. De aggrauantibus, & mortificantibus.

XIII. De custodia eorum infirmorum qui non afeunt, & de medicina ejs non negenda.

XIV. De vfu balnearum, & sanguinis diminutione.

XV. De febribus, & triduo de infirmis.

XVI. De pueris, & adolefcentibus, qui nurrantur.

XVII. Si qui artis grammaticæ difciplina erudiri debeant.

XVIII. De Laici licentia in grandiori ætate fufcepta.

Explicunt Capitula.

Quomodo viuendum fit inter Octauas Natiuitatis, Apparitionis, & Refurrectionis.

CAP. I.

A B ipfa Dominicæ Natiuitatis, Apparitionis, & Refurrectionis die vfque in eandem Octauis, omne ieiunium excluditur, fed & carnem Fratrum comedendum nequaquam interdictum, exceptis quarta & sexta feria, in quibus tantum vsum sanguinis non abfoluitis.

Quomodo viuendum fit ab Octauis Refurrectionis vfque ad Pentecosten, & ab Octaua Natiuitatis vfque ad Epiphaniam.

CAP. II.

A B Octaua verò Refurrectionis, & Natiuitatis, vfque ad Pentecosten, & Epiphaniam, omne ieiunium abfoluitis: exceptis illis diebus in quibus ieiunandum fore, vel auctoritas præcipit, vel vfus monftrat Ecclefie. Intra hos tamen Palchales, & Natalitios dies, quarta, & sexta feria, ac fabbato, carnis efum vt in alijs temporibus, abnegatur: fed sanguinis vsum quarta feria, & fabbato conceffitis.

Qualiter viuendum fit ab ipfa die Pentecosten vfque ad Natiuitatem S. Ioannis.

CAP. III.

A B ipfo die fando Pentecosten vfque ad Natiuitatem S. Ioannis Baptifte, carnis vsum, & sanguinis dimiffis, & fecunda, quarta, ac sexta feria ieiunandum propofuitis.

Qualiter viuendum fit à Natiuitate S. Ioannis Baptifte vfque ad Aequinoctium Autumnale.

CAP. IV.

A Natiuitate autem S. Ioannis Baptifte vfque ad feftiuitatem S. Martini, carnis, & sanguinis

vsum quarta, & sexta feria, ac fabbato intercluditur, & sexta feria ieiunandum ftatuitis.

Qualiter viuendum fit ab Aequinoctio Autumnali vfque ad Kalendas Nouembri: & ab Octauis Epiphaniæ vfque ad Septuagefimam.

CAP. V.

A Feftiuitate S. Martini vfque ad Kalendas Nouembri: & ab Octauis Epiphaniæ vfque ad Septuagefimam, fecunda, quarta, & sexta feria ieiunandum indiximus: ac eisdem feriis, ac fabbato, carnis & sanguinis vsum intercludimus.

Quid ieiunandum fit à Kalendis Nouembri vfque ad Natiuitatem Domini: & à Septuagefima vfque ad fandum Pifche.

CAP. VI.

A Kalendis Nouembri vfque ad Natiuitatem Domini: & à Septuagefima vfque ad fandum Pifche, vfa carnis, & sanguinis penitus intercluditur, femel in die reficiendum deuoto veftra firmavit.

De Ieiunio Quatuor temporum, & Vigiliarum.

CAP. VII.

QUARTA, & sexta feria ac fabbato Quatuor temporum, & in Vigiliis, alij que ieiunio antiquitus, & vniuerfaliter inftituta, fine dubio non folum Canonice, fed & omnibus Chriftianis ieiunandum eft: ceteris verò diebus, atque temporibus, his vobis in die reficiendum indiximus.

De usu carum, & casti.

CAPVT VIII.

A Quinquagesima vsque ad sanctum Paschas & ab Aduentu vsque ad Natiuitatem Domini. & in eundem legitimis ieiuniis, omni temota occasione, opotum, & calci vsum penitus vobis abstinibis. Ab ipso autem die Sancti Pentecostes vsque ad Natiuitatem S. Iohannis Baptiste, & à Kalendis Nouembris vsque ad Aduentum Domini: & à Septuagesima vsque ad Quadragesimam, quarta, & sexta feria, ab ovis, & caseo, nisi festum in nouem Lectionibus venerit, abstinendum censuistis.

Quale ieiunium occasione Festi solui debeat.

CAPVT IX.

His, Frater, superaddendum potani: quæ, & potus ex carnis ieiunio solui, & quæ semper inuolabiliter custodiri debeant. Omni tempore, die quo Festum vel octauam in nouem lectionibus celebramus, exceptis refectionis vsum nulla veterat auctoritas, inceptis legitimis ieiunij diebus, ac quæ temporibus.

Si occasione Festi alienius, carnis, & sanguinis vsum reddi debeat.

CAPVT X.

A Prima Dominica post Resurrectionem vsque ad Pentecosten: & ab Octaua Dominicæ Natiuitatis vsque ad Epiphaniam: & ab Octaua Epiphaniæ vsque ad Septuagesimam: & à Natiuitate S. Iohannis vsque ad Kalendas Nouembris, si feria sexta festum, vel Octaua in nouem lectionibus venerit, sanguinis vsum non abstinent: si autem secunda, vel quarta feria, aut sabbato venerit, legitimis exceptis ieiuniis, carnis vsum concessistis, vt prænullum est.

Quæ sint legitima ieiunia.

CAPVT XI.

Tempora igitur legitimi ieiunij sunt à quarta feria quinquagesimalis Hebdomadæ, quæ dicitur Capitulum Ieiunij, vsque ad Sanctum Paschas. Quatuor tempora quoque & vigilæ à Sanctis Patribus statuit: & si quæ aia perueniret tenenda, sancta indixit, vel indicta est quandoque Ecclesia. In quibus omnibus si Festum in orem lectionibus venerit, celebrari quidem debet, sed ieiunium solui non potest.

Quibus diebus à vino, & pulmenta sunt: vel à pulmentis tantummodo vini vsus seruatus, abstineatur.

CAPVT XII.

Cum in omnibus legitimis ieiunij diebus Canonici à vino, & pulmentis abstinendum fore suaderet religio, & ad loci huius potatio, & nostri temporis fragilitas in Conuentu posse seruari non sinat, hoc rogamus, & monemus, Charissimi, vt his cum paritate vrentes, & vitium in nobis concupiscentie perimamus, & corporis vites sic sustentemus, qui ordinem nostrum plene seruare, & in laude Dei ministerium, & Officium nostrum grauius, vtiliterque implere possimus. In his tamen per paucos diebus, id est, in antiquis, & vniuersaliter statutis Vigiliis, & in sexta feria à

A Quinquagesima vsque ad Paschas, & in sexta feria Quatuor temporum, à vino, & pulmentis abstinendum censuistis, crudas tamen herbas, & pomæ, si habeantur, indulsistis. In quarta feria autem quatuor temporum, & in sexta à Kalendis Nouembris vsque ad Natalem Domini, & in quarta feria totius Quadragesimæ, & præcedentis Hebdomadæ, pulmenta ablatis, vini tantummodo vsum, cum pomorum, & herbarum additamentis indulsistis.

De discretione habenda in reddendo vino, vel pulmentis, & ex quibus causis discretiōe accipi debeat.

CAPVT XIII.

Discretionem tamen fieri in aliquibus horum non negatis, si Prior forte necessarium viderit. Quæ si fiat die quo vinum interdictum est, vini tantummodo vsum reddi sufficit: Si autem fiat die quo, vino concessio, pulmentum intercluditur, vnius pulmenti concessio sufficit. Die vero, quo vini, & vnius pulmenti vsum conceditur, si oportuerit addi & aliud pulmentum, non negatis. Sunt enim dies quidam, in quibus vnum solummodo pulmentum Fratribus dandum censuistis: scilicet feria sexta à Pentecoste vsque ad Natiuitatem S. Iohannis, & à Septuagesima vsque ad Quinquagesimam: & quarta feria à kalendis Nouembris vsque ad Natiuitatem Domini: & Sabbato quatuor temporum. Hanc igitur discretionem in vino, vel in pleribus faciat, vel causa magni laboris, vel ætus aut frigoris maior solito nimetas, vel præcedentis sex sequentis diei impletum, seu implendum ieiunium, vel imminens Festiuitatis laborioſe, & optime exhibendum Officium, vel Pæſchalis, aut Festiui temporis celebratio, vel oimik Fratrum imbecillitas, siue aduenientium Fratrum occellata charitas.

Si legitimis ieiuniis diebus Festum autem Lectionum venerit.

CAPVT XIV.

Quod si Festum populate in his diebus in orem lectionibus celebrandum venerit, vino, & vni, aut si Festum præcipuum fuerit, duobus, vel tribus quadragesimalibus pulmentis vti cōcessistis.

Quid cæteris diebus, duo Fratribus pulmenta parentur.

CAPVT XV.

His igitur supra dictis ieiuniorum diebus ex exceptis, cæteris diebus, siue ieiunij, siue binæ refectionis, si facultas suppetat, duo Fratribus parentur pulmenta. Vt dū in præcipuis Festiuitatibus, & Summis Solemnibus tria Fratribus pulmenta, si fieri possit, præbenda statuitur.

De usu piscium, & olei.

CAPVT XVI.

Essus autem piscium, & vſus olei nullo tempore, nulloque die excluditur: quo alius pulmenti, & vini vſus conceditur.

De mensura panis, & vini, & de qualitate pulmentorum.

CAPVT XVII.

Mensuram panis, & vini, ac pulmentorum in quæ Fratribus minoribus, & maioribus dan-

A. 1.

S. Bn.

Reg. cap.

39. & 40.

nam, & vñs Regularium locorum inabitantes expellat; & vt credo, Maiorum sanxte auctoritas. Quamvis enim in Apostolorum Adibus Lucas referat, dicens: *Distribuebatur autem singulis, prout vnicuique opus erat;* hæc tamen par, & unicuique sufficiens est statuenda mensura: quæ, etsi quibuldam superflua vti non licet, nisi in sufficientia. Quod autem minus egentibus, vel plus abstinentibus reddendum fuerit, hospitalis Fratris singulis diebus id pauperibus erogandum suscipiat. Diebus itaque iniunctorum singulis Fratribus vnam libram panis propensam, & tres vinit Diebus verò binæ refectiois, panis vnam, & mediam, & vini quinq; sicut ipsi experiri eñs nobiscum, vobis vñum eñs posse succurrere. Pulmentorum autem equalitatem coquarum Hebdomadarij, si autem aliter nequeant, pro arbitrio diligenter provideat. Si tamen aliquid, vel per incuriam, vel per iussum ex discretione aliquid plus, vel delicatius apponatur, nullus propterea inde murmurare presumat.

De Leſure Hebdomadarij.

CAPVT XVIII.

S. Bn.

Reg. cap.

38.

Psal. 50.

Lecturus per omnem Hebdomadam Frater, die Dominica expleta Miſſa, adhuc Presbytero Altari altante accedat in medio, & inclinato capite dicat verò: *Domine labia mea aperies,* & excreta eiusdem Versiculi. Fratribus respondens, & post vicem tertiam *Gloria Patri* lubè quæritibus. Deinde Presbyter præsentibus Fratribus secundam motem, versiculos, & orationem perficiat. Hæc itaque per totam Hebdomadam Fratribus mandocantibus, & religiosè silentium teneantibus omni sono, & tumultuatione temota, Diuinas Scripturas perlegat. Et post Fratrum refectioem cum senioribus pariter prædeat. Seruitores igitur sic omnia omnibus subministrant, vt nullius necessitas occasione aliquem perturbare in vocem oporteat. Si quid tamen querendum est, signo magis quàm voce petatur. Priori verò, vel cui ipse iusserit, aliquoties Fratres reficientes pro ædificatione breuiter, & planè alloqui non interdicitur. Fratribus quoque sero ad collationem in Capitulo conuenientibus, idem Lector de Sanctorum Visis & Patrum Collationibus Lectionem semper redditurus est. Qui Sabbato cum in Refectorio Lectionem ad Mandati charitatem sero perſecerit, adhuc Fratribus sedentibus, ante Prioris mensam accedens, reuerentiam exhibeat, & sic Lectionis suæ hebdomadam completat.

De Hebdomadarij coquina, & de Mandatis in Sabbatis faciendis, & de charitate exhibenda.

CAPVT XIX.

S. Bn.

Reg. cap.

35.

Hebdomadarij verò coquina Sabbato congregatis Fratribus in Capitulo ad sonum tubæ pro Mandato faciendum, qui egressi sunt, accedant in medio, & incuruati Fratribus reuerentiam exhibeant. Deinde per Priorem, vel vicem eius fungentem, inchoatis antiphonis Fratrum pedes abluant, & abstergant. In verò, qui intratu sunt, aquam ad lauandum deferant, & post ablationem proſtrant. Deinde exuentes, ante Capitulum, aqua per alios Fratres allata, & gausape per eorum manus ablant, & abstergant. Post hæc quoque pedes leuant, aquas ad manus abluendum: qui verò detulimus aquas, gausape afferant ad abstergendam. Fratrum ergo manibus ablatis, qui

Angressari sunt, accedentes in medio, & incuruati dicant tribus vicibus: *Benedictus es Domine Deus,* qui adiuuasti me, & confortasti es me: tribus itidem responsionibus, & Gloria post tertiam vicem subsequetur. Deinde completa oratione secundam motem cum versiculis, in locis suis sedent. Tunc qui incuruati sunt, in medium veniant, & incuruati dicant tribus vicibus: *Deus in adiutorium meum intende. Domine ad adiuuandum me festina.* Fratribus itidem respondeantibus. Completa itaque cum Oratione, Versiculis, ibidem incipiat Lectio, sed in Refectorio prius ex motu a Fratribus charitate exhibita compleatur, vt iam diximus. Verum in Vigiliis Summorum festorum, & in Summis, ac maioribus festis, sicuti Sabbato veniant, Mandatum relinquendum: charitatis tamen vñum & interonum & eñum Hebdomadariorum in his statuitur exhibendum. Præter hæc in Summis, & magnis Solemnibus, eorundemque Vigiliis Charitatem sero ad Collationem fieri propoluit: ita vt per Priorem in Summis, per Præpositum verò hæc in Præcipuis. Et eueniam, vt in Festis, ac Vigiliis Lectio ad dies eñdem, & in Sabbatis ad Mandati, & diei Dominicæ mysticium si habeatur, pertineat.

De Mandatis in Cena Domini exhibenda.

CAPVT XX.

Cum itaque Mandati, vt diximus, in Sabbatis solent fieri in Cena tamen Domini, ob reuerentiam Magistri nostri, & Domini, qui die eadem id mandans exhibuit, honestissimè vbiq; Ecclesia celebrandum summa deuotione iustit. Quod vñ sequentes charissimi in laudandis pedibus aduentum pauperum, & eleemosynis dandis præcipue vobis per totum hunc diem vacandum censuimus. Vellitis quoque laici Conuersis post eam in Capitulo deducitis, idem per volumet agendum, & in Refectorio charitatem exhibendam statuistis. Post hæc Mandatum Clericorum die eodem per Priorem agatur & per Præpositum. Cætera verò agantur pro eiusdem diei vñ, & ordine.

De Vestimentis, calciamentis, ac leſualibus Fratrum.

CAPVT XXI.

Vestimenta, & calciamenta, nec non & leſualia æstiuo, & hyemali tempore, quot, & qualia sunt necessaria, Veterarius præ hæc Fratribus summo pete studeat. In quibus nandis, & loci situm, temporis quoque, & singularum personarum qualitatem prospiciat. In frigidis namque locis plura indumenta, in calidis verò pauciora sunt præbenda: & quæ nec nimio decore, nec insolita vilitate Canonum habitum dehoneſt. In nostris igitur partibus, vñum est vobis singulis Fratribus singulas pelles agninas, & singulas cappas, vñum diploidem, & duo paludamenta, duas intercalas, duas paria femoralium, duo caligaram pro xñis, & frigore competentium, quo pedilium, vñum subtellarium posse succurrere. Habent & in lectis calcitram, capitule linteolum, cultam, & coopertorium ouinum, suæ lineam. Habeant præter hæc linguli vñum, vel si fieri potest, duas Cotras lineas, & singulas ouinas, sine agninas pelliceas, si facultas suppetat, & necessitas exigat. His igitur omnibus Fratres pro necessitate, & temporis qualitate tam diu vtantur, quàm diu in sufficientia necessarius decener aptari possint, ac reperiunt. Illi

Psal. 69.

Ioh. 13.

verò, cui ex necessitate ultra cōmnam Regulam, aliquid concessum tribuitur, non super hoc letetur, sed doleat ubi infirmanti concedi per indulgentiam, quod firmitus negatur ex Regula. Quicquid enim Prior cuiquam necessarium viderit, hoc sibi exlubere debebit, quod alteri, si necessarium non esse perspexit, negabit, etiam si ipse quaerit. Hinc enim Lucas in Apostolorum Actibus scribit, dicens: *Discrebatur autem, prout unicuique opus erat.* Singulis itaque, pro viribus proferat, necessitate, ac qualitate sua ministrandum est. Unde si Prior hac discretione perspecta, quibusdam aliter quam statutum fuerit, heri præcipiat, non inde sit in Congregatione muturatio: quia aperte Divinæ legi est obuius, qui vel invidia, vel gula illecebris, infirmorum consuetudinem exigit, quam sibi necessariam non sentit. Illis tamen, qui ab hac infirmorum consuetudine valeant ad vitam firmitatis virtutem confluere, sed et delicatis vivunt, se esse patientes, sine dahio & hic peccatorum cumolatur magnitudo, & illic penarum præparatur atrocitas.

De Aegrotantibus, & Morientibus.

CAPVT. XXII.

STATUATUR intra Claustra Canoniconum domus ad sustentationem infirmorum, ubi fratres congruenter necessitatibus eorum subministrare, & illos visitare, ac Diuinum Scripturarum frequenti admonitione valeant consolari. Non tamen passim omnibus ad eos accedere liceat, nisi his, quibus à Priore præcipitur: nec Prior alios mittat, nisi qui vel eis vtiliter ministrent, vel eos sapienter consolentur, & adiucent. Hi ergo si febrem cōtinuant, vel languorem increscere persenserint, tunc aduocet Priore, seu Præpositum, & Presbyteris, ad hoc Officium deputatis, plenam de peccatis suis Confessionem faciant, sicque præmissa de præteritis culpis secundum Prioris iussum satisfactione, & in futuro sui emendatione, susceptaque ab omni Conatu benedictionis, & peccatorum absolutione, fideles per eos, quibus iunctum est, custodiantur, ut eos in cunctis necessitatibus suis ministris aptissimos habeant: qui semel saltem in die cum visitantibus se fratribus confessionem faciant, atque orationis benedictione ab eis semper exquirat. Quod si languor magis magisque increuerit, per Presbyteros aqua benedicta aspersis, Oleo Sancto petungantur, & Christi Corporis, & Sanguinis perceptione maniantur. Fratres quoque studiosè, ac suppliciter pro eorum liberatione, & absolutione in communi Dei exortent clementiam. Quod si ad occasum venerint, item iaceant ibidem aqua sancta, adducaturque Crucis signum. Cumque ab ipsis, si fieri possit, adoratum fuerit, ponatur, & maneat ibi vique ad eorum transitum; deinde assistentes fratres cuncta secundum ordinem Officia peragant. Qui ubi obierint, loci vestiantur intercalis, & super eos cœtus lineis, pedesque induantur calceoli: post hæc inuoluti linteois pro more ponantur in lectis. Cætera verò sunt de ipsis portandis, & sepeliendis, & de Officiis gerendis, sicut in Ordine continetur. Quibus expletis, Fratres eorum poenitentiam intra septimum, vel trigessimam diem in Missis, Psalmis, elemosinis, huc ieiuniis perficiant. De Missis autem, & Psalmis intra centesimum, vel annum cantandis, & de Vigiliis exhibendis, ac de pauperibus eis eorum portuanculis pendendis, & de anniversariis celebrandis, ac de-

ferendo ad tumulos, cuncta sicut prius Prior statuerit, vel vltus, aut ordo docuerit.

[De custodia eorum infirmorum, qui inualescunt: & de medicina eis non neganda.]

CAPVT. XXIII.

SI autem ægrotantes fratres inualescere coeperint, sic per eos, quibus Prior iniunxerit, vique ad sanitatis restauracionem custodiantur, regantur, ac pascantur, ut nullius rei indigentia, & nullius necessitatis occasione murmurare valeant; ipsi tamen, quæ haberi nequeant, desistant penitus exigere. Quod si ea, quæ notia sunt requirunt, eorum vniuersitati nequaquam annuat. Aliquando enim, ut dicit B. Augustinus, etiam si nocet, prodelle creditur, quod delectat. Quia in re pro infirmorum custodia etiam in talibus medicis consulantur. Non enim medicinus fontis, quæ à Deo credimus esse concessa, infirmis neganda sunt si admittit facultas; cum tamen animatum medicina præcelleret. Nec minori cura custodiendi sunt infirmi tempore recreationis, quam tempore languentis; tunc enim custodimur ne peiores: nunc autem recreantur, ut meliorati in statum priorem restituantur. Qui, ubi tempus restauracionis aduenit, præsentibus fratribus in Capitulum veniant, & accedentes in mediū accolent se super peccatis, & negligentis, & Ordinis corruptionibus, quæ omnia infirmitatis occasione contraxerunt: sic secundum modum superius descriptum, satisfactionis suscepta sententia, ad propria loca, & fratrum societatem, ac Ordinis obseruationem redeant. Si quis autem quietem, vel delicateorem vitam diligens, ad Ordinis obseruationem venire distulerit; & hoc Custodi in veritate clauerit, tam acti disciplina subiaceat, ut ceteri hoc agere pertimescant. Non tamen hæc ita dicimus, ut eos in Ordinis obseruatione fratres iungi velimus, antequam valeant, sed ne vitam gulæ, aut simulationis incurrant. Quapropter Culcos summo opere studeat, ut si fieri possit, nec ante plenam valetudinem eos ad Ordinis obseruationem redire, nec eos, ubi verè poterint, hoc disserere permittat.

De usu balnearum, & sanguinis diminutione.

CAPVT. XXIV.

SI quibus Fratribus balnearum, vel minutionis vius pro conseruatione, vel restauracione sanitatis necessarius fuerit, exlubendum est eis, etiam si ipsi voluerint; quatenus per corporis salutis confirmationem fortiores inueniantur in omnem Ordinis obseruationem. Si qui tamen hoc ex vitio, vel frequentius quam oportet, quaesierint, nequaquam eius Maiorum prudentia annuat. Minorum autem custodia sit vique in tertium diem hoc modis: Qui minuendi sunt post Tertiam, vel Quadragesimali tempore post Nonam monantur. Die igitur illa, & nocte sequenti Officiis interesse non compellantur; Psalmos tamen aliquot cantare moneantur. A Prima autem die secundi, vique ad Primam diei terti, Officia quidem audire non tamen facere contringantur. Ast post Primam diei terti, in Capitulum veniant, & pro negligentis suis se accusantes, satisfactionis sententiam suscipiant, & in ordinem suum exinde redeant; attamen vique in hanc horam pro facultate domus largioribus, & valentioribus epulis pascant, vel in domo infirmorum, vel in privata locis sub Custode permaneant, vltus quoque balneo-

rum, si qua custodia necessaria fuerit, non negetur.

De Senibus, & item de Infirmit.

CAPVT XXV.

STATUATUR & alia domus ubi Senes maneant: cum iam de friguitate naturæ, & debilitate nimia, setaate communem Regulam non permittuntur. Hi ergo pro xate, pro necessitate, & debilitate à Colloidiis suis regantur, pascantur, & sustententur: qui neque ieiuniorum, neque vigiliatum regulæ, licet nec infirmi, subiaceant; nec Officiis interesse compellantur, si nequeant: attramentum Psalmos cantare, & orare moneantur. Quid si facultas suppetat, hæc ibi Capellani inter domivictorumque, ubi ipsi Missas, aliaque Officia breuiaria, si Priori placuerit, audiant.

De pueris & adolescentibus, qui nutriuntur.

CAPVT XXVI.

PVERI verò, & adolescentes qui in Congregatione Canonica nutriuntur, & erudiuntur, sub vno conclauis, optimis deputati Magistris committentur: à quibus sic ædificimè constringantur, ut nemini eorum in aliqua parte diuertere, vel aliquid, sine Maioris custodia, liceat pergere. Qui omnes non solum discipuli, verum etiam Magistri deputentur Seniori probatissimo, qui eos otios, vel consabulationibus vacare nequaquam permittat, sed in bonis moribus instruat, in sancta conuersatione nutriet, in cunctis Ecclesiasticis disciplinis erudiat, ut Ecclesiæ utilitatibus ipsi quandoque parere, & ad Ecclesiasticos gradus dignè valeant promoueri. Hi ergo semper Diuinis intersint Officiis, scin choro maioribus fratribus eodè assistant, & ibidem tempore sedendi in subselliis suis sedent, cunctaque secundum vsum & ordinem faciant. In Capitulo quoque cum Fratribus conueniant: sed inde ingredientres statim cum Seniore, & Magistris ad scholas properent, & quæ necessaria sunt, addiscere studeant. In Refectorio quoque, quique in parte, & in loco suo erecti coram fratribus manducant ad mensam. In Dormitorio etiam cum fratribus dormiant: ita ut eorum

A lecti, maiorum lecti habeantur intermixti. In scholis itaque sint semper, cum silentium non tenetur; Fratribus suem sub silentio manentibus in statuto loco claustrum sint sub Senioris, & Magistrorum suorum custodia, omnem ordinem pro possibiliter seruantes, & Diuinorum Officiorum disciplinis, ac sanctis lectionibus insistentes: utramque vigile ad annos sexdecim ieiuniorum Regulæ non subiacebunt. In scholis item sint usque ad annos sexdecim: vel quousque Hymnos, Psalmos: Cantum, & secundum vsum Scripturarum optimè legere didicerint. Exinde autem de scholis educti, cum fratribus, secundum ordinem, quo in Congregatione admissi sunt, manent. Quid si Prior in quadam claustrum parte scholas teneri congruum vel necessarium viderit, hoc ipse, quod magis expedire cernitur, nisi statim, sed contrarium fuerit, faciat.

Si qui artis Grammaticæ disciplina erudiri debeant.

CAPVT XXVII.

QUOD si Prior aliquos horum, vel etiam maiorum, ardentiores in Dei seruitio, ac vera religione, & paratiores ad omnem obedientiam, & ordinis obseruationem, & ad adiuuandum sortiores, ad discernendum prouidentes, & fratrum animabus, ac corporibus utiliores esse in veritate perspexerit, & eos felicitatis ingenij, & prudentioris consilij veraciter cognouerit, si ipse iustum iudicauerit, contemptis libris turpibus, & fallacibus, ad Diuinis Scripturas discendas, & intelligendas, artis Grammaticæ disciplina eos erudiri præcipiat. In his itaque personarum nulla fiat acceptio, siue perfectio, nisi Ecclesiæ, vel animarum suarum utilitas aliter deprecet.

De Leicis liberatis in grandiori ætate susceptis.

CAPVT XXVIII.

SI quos Vitos literatos in grandiori ætate Fratres susceperint & eos Prior post primum, vel secundum annum in cantandi disciplina frustra laborare viderit; inutili labore subleuatos, eos ad alta adhibeat, quæ magis competunt, & Fratribus sint utiliora.



Incipit Prologus libri tertij.



IS igitur de variis Canonicoꝝ negotiis pzemonstratis, Horarum quoque Canonicoꝝ numerum, atque mysterium, quas Diuino Spiritu afflati Sancti Patres instituerunt, sicut à Maioribus postis didicimus, & vñus habet Ecclesiæ, pluresque alias necessarias Fratrum obseruationes, obedientiarum quoque locationes, ac locorum susceptiones prosequamur.

Explicit Prologus.

Incipiunt Capitula.

De septem Horis Canonicis antiquitus statutis, & de Prima nouo tempore adinuenta. Cap. I;

De nocturnis Vigiliis. Cap. II.

De Matutinis Laudibus. Cap. III.

De Prima. Cap. IV.

De Tertia, Sexta, & Nona. Cap. V.

De Hora Vespertina. Cap. VI.

De Completorio. Cap. VII.

Vnde Horarum officia cōficiantur. Cap. VIII.

Que dicantur Festa prima, que popularia, & que græcipna, que summa. Cap. IX;

De ordine Lectionum totius anni. Cap. X.

De ordine Missarum. Cap. XI.

De Hora Collationis. Cap. XII.

Qua hora nobis Vigiliis agere debeamus. Cap. XIII.

Qui ordines, vel tempore agantur Matutina, & cetera Hora. Cap. XIV.

De his, que in Capitula agenda sunt, vel discenda. Cap. XV.

De summi Ficti in Capitulum mandantur, & de Confectione vicissim danda. Cap. XVI;

De plurimis Fratrum necessariis obseruationibus. Cap. XVII.

Quid Prior super his, & omnibus debeas esse sollicitus. Cap. XVIII.

De Præpositis. Cap. XIX.

De minoribus Præpositis statuendis, seu Magistris, & de disciplina peccantium. Cap. XX;

De Obedientia tenentibus, sine susceptionibus. Cap. XXI.

De Sacrista. Cap. XXII.

De Camerario. Cap. XXIII.

De Cellulario. Cap. XXIV.

De Refectorio, & Refectuario. Cap. XXV.

De Vestibulo. Cap. XXVI.

De Procuratore rerum exteriorum. Cap. XXVII;

De Custode rerum mobilium. Cap. XXVIII.

De Negociatore Ecclesiæ. Cap. XXIX.

De Obedientia Familiarium. Cap. XXX.

De Clero, & Porta Canonicoꝝ custodienda. Cap. XXXI.

De colligendis hereticis, & quibusque adorationibus. Cap. XXXII;

Quid ab fratribus Priore, & Præposito, minores Præpositi vicem eorum supplere debeant.

Cap. XXXIII.

Quid ex his ad maiorem præceptorum obseruationem, & vñ a perpetua gaudia percipere quoniam valeat.

Cap. XXXIV.

De Septem horis Canonicis antiquitus statutis, & de
Prima nouo tempore adinuenta.

C A P. I.

Psalm. 138.

SEPTem horas antiquitus statutas testatur Dauid Psalmodographos, dicens, *Septies in die laudem dicit tibi*, vt tot essent laudum exhibitiones in die, quot & ipsi dies. Nec enim vetustas merebatur bellum horum habere celebrationem, que non dum mortuosum perennem mēuerat habere reg-

gionem. Has ergo septem Horas, id est, Vigiliis Matutinis, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium, singulis diebus Canonici debent, antiquorum sequendi vestigia, deuotione nimia celebrare. Primam quoque, licet nouo tempore sit statuta, non tamen debet minori

tione venerari. Has itaque octo Horas Spiritus sanctus per antiquos, & modernos Patres bene in Ecclesia diebus singulis celebrari instituit; ut quia dies decurrit viginti quatuor horarum perhorat, singula tres horarum proprias laudes habent, quarum exhibitione Trinitas sancta semper coleatur, & noster interior homo peccato cogitationis, locutionis, & actionis semper purificetur, quod & ipse dignus Trinitati adhaerere mereatur. Quae ideo ad octonarium surgunt, ut vniuersalis Resurrectionis gaudium patrigent: in qua peccatis omnibus liberi ipsius Trinitatis mysterium plenissima cognitione videbimus, & exinde cum ipsa deo siue gaudebimus.

De nocturnis Vigiliis.
CAP. II.

Hæc igitur Horarum certis dici horis ob certi causam mysterium celebrari statuta sunt. Vigiliae namque idcirco in nocte aguntur, quia uisitor Angelus nocte pertransiens, Aegyptiorum primogenita percussit, Israelcem à dominum eorum eripuit. Et Dominus Iesus Christus in nocte saeculorum Iudaeorum esse nequitiarum tradidit. Christianis quoque populus in nocte Pasche principaliter baptizatus ab animarum morte elipuit. Ne ergo Aegyptiorum periculis, & Iudaeorum nequitia imitemur, neque Israelitica liberationis, & noctis per baptismum Dominice quoque traditionis horarum laudibus vaciam relinquantur, & cum Paulo & Sila nocturne laudis orationibus absoluantur; & ut vigilantes, & Dominum ea hora vocent, inueniantur, valde nobis opportunum est, ut nocturnis horis emergentes, factis orationibus, & Diuinis laudibus insistamus. Quod se fecisse testatur David, dicens: Memor fui in nocte nominis tui Domine. Et paulo post in eodem Psalmi: Media nocte surgebam ad confitendum tibi. Et Ilias: De nocte inquit, vigilat Spiritus meus ad te, Deus. Et Dominus ad nocturnam Vigiliam in Evangelio nos hortatur, dicens: Beati sunt terribili, quos cum venerit Dominus, inuenierit vigilantes. Et quod ipse verba confirmat exemplis, testatur Euangelista: Iesus erat in oratione pernoctans.

De Matutinis Laudibus.
CAP. III.

Matutina autem laudis Officium, licet nouo tempore primitus, & ut quidam ferunt, in Bethleemico Monasterio, ubi Dominus pro salute nostra de Virgine natus est, institutum fuerit, tamen omnis Ecclesia consuetudinem cultus gratanter sumit, & solemniter celebrat: quod à sancto Spiritu non dubitatur factum, ut Hora illa, quam Dominus splendore suae Resurrectionis perhaurit, & de qua nox gratiae lux, & sol instituit fidelibus ortus est, Diuinis laudibus, & dignis semper excoleatur Officiis. Nam & ideo Dominus quasi in fine noctis, & in exordio diei à mortuis resurgere voluit: ut nobis patentes ostenderet, quod per Resurrectionem eius, venturatis caligo finem acciperet, & lux noxaretis, & gratiae aeternae felicitatis aeternae inuenerit exordium. Hoc etiam tempore, testante B. Hieronymo, à fidelibus spes futurae Resurrectionis creditur, quando Iusti à morte quasi à sopore somni resurgent, aeternae lucis, & felicitatis principio sicut sol fulgere incipient. Quod tempus, etiam

apud antiquos venerationi fuisse, testatur & ille vetus Psalmographus, dicens: In Matutinis meditabor in te, quia finis adiutor meus. Et illud: Psalm. 62. Praeueniant oculi mei ad te dilectio, ut meditaretur eloquia tua. Et alibi: Repleti lumus mane. Psalm. 89. misericordia tua. Et illud: Mane oratio mea praecurrit te.

De Prima.
CAP. IV.

Prima verò, licet nouo tempore in Oriente apud Monasteria Palestinosum primitus statuta, & inuenta: tamen quia omnia eam suscepit Ecclesia, pro eo quod à Spiritu sancto non dubitatur adiuncta, summa pariter deuotione, & laudum exhibitione celebranda est. Quae bene post solis ortum agitur, ut hora illa, in qua primò mulieribus Christi Resurrectio per Angelos, acque per mulieres Apostolis nuntiata est, non sit Diuinis laudibus, & dignis Officiis aliena. Et hoc satis videtur rationabile, ut prima Hora diei Diuinis Officiis, & sanctis orationibus debeamus insisteret, quatenus & eo quod de tenebris ad lucem venimus, Deo gratias referamus: & ut ipse per totam diem cotta, & corpora nostra viam salutis, & iustitiae dirigat, cogitemus. Et quia omnis virtus, omnis sanctitas, omnis iustitia ad laudem, & honorem Dei, & in Iesu Christi nomine debet semper inchoari, recte dei, qui lucis operatio signatur, exordium laudibus Diuinis debuit consecrari. Et notandum, quod Spiritus sanctus hanc Horam non per Apostolos, vel antiquiores Patres, non etiam per maiorem Ecclesiam voluit statui, sed nouo tempore per subiectionem Ecce hic filios statuendam, mira, plique proidentia reuertit, ut nobis videlicet ionotelem, Spiritum Domini hanc sibi virtutem referuasse, ut per quoscunque, & quandoqueque insipientes eo aliquod rectum, & sanctum in Ecclesia statutum fuerit, non tam abiectione personarum, aut temporis nouitate quicquam recedere audeat, sed a morem insipientis, & statuentis Dei per hominem, diligenter amplectatur, & teneatur.

De Tertia, Sexta, & Nona.

CAP. V.

Horam Tertiara, Sextam, & Nonam Danieli, item etiam, & tres Pueros supplicationibus Domino deuouisse, facta testatur Historia. Quorum invitatione oos his Horis dignissimum est Diuinis Officiis insistere, quamvis omni tempore, & ob aliorum causas mysteriorum, multo nobis sint celeberrimes. Denique Horam Tertiara sanctam Spiritus, quia tertia est in Trinitate persona, sua deiectione celeberrimam reddidit, & laudibus Diuinis dignissimum fecit. Io qua deiectione tantum sancti Spiritus gratiam aduulsi afferunt, ut omnium linguis omnes Apostoli loquenter, & vnumquemque Apostolum quacunque lingua loquentem omnium linguarum praefatus diueritas simul intellegit. Quatenus darentur intelligi, quod Spiritus Domini sub vniuersa Ecclesia gemio coniungeret, & vniuer, quos superbia diaboli spiritus in terra adiectione diuiserit. Bene etiam Tertia Hora Spiritus sanctus descendit, quia tertio tempore Christus omnem mundum inuocauit, & suae gratiae luce perfudit. His etiam de causis Sanctorum Petri auctoritas hanc nostram per omnibus aliis ad Missas celebrandas statui fore legitimam, in qua quia iterum po-

principatus vocaboli, in quadam feri pari celebratione Officiorum addere placuit.

De Ordine Lectionum totius Anni.

CAPVT X.

IN Septuagesima ponunt Epistolam usque quinquagesimam diem ante Pascha. Quinquagesima die ante Pascha ponunt Hieremiam usque in Cernam Domini. In Cerna Domini legunt tres Lectiones de Lamentatione Hieremii: Quomodo sedet sola ciuitas: & tres de Tractatu S. Augustini in Psalmo sexagesimo tertio: Exaudi Deuotionem meam cum deprecor: & tres de Apostolo, ubi ait ad Corinthios: Consolescitis vobis in vobis, Secundo: Similiter postquam cernam, Tertio: De spiritu alibus autem nolimus ignorare, fratres. In Parasceue tres de Lamentatione Hieremii, & tres de Tractatu S. Augustini in Psalmo sexagesimo tertio: & tres de Apostolo, ubi ait in Epistola ad Hebræos: Festinemus ingredi: Secunda lectio: Omnis namque Pontifex: Tertio lectio: Da quo nobis grandia est sermo. In Sabbato sancto tres de Lamentatione, & tres de Tractatu S. Augustini, & tres de Apostolo, ubi ait in Epistola ad Hebræos: Christus assistens Pontifex. In Pascha Domini Homilias ad ipsam diem pertinentes. Infra hebdomadam Homilias. In Octauis Pasche ponunt Actus Apostolorum, & Epistolas Canonicas, & Apocalypsum usque in Octauas Pentecostes. In Octauis Pentecostes ponunt Regum, & Paralipomenon usque ad Kalendaria Augusti. In Dominica prima mensis Augusti ponunt Salomonem usque ad Kalendaria Septembris. In Dominica prima Septembris ponunt Iob usque in medium Septembris: ibi ponunt Tobiam, Iudith, & Helier, & Esdras usque ad Kalendaria Octobris. In Dominica prima mensis Octobris ponunt Librum Machabæorum usque ad Kalendaria Nouembris: Hinc ponunt Ezechiel, & Daniel, & minores Prophetas usque in Adventum Domini. Dominica prima de Adventu ponunt Iesam usque in Natale Domini. In Vigiliis Natalis Domini legunt tres lectiones Iesaiæ: Primo tempore, Consolamini, Consurge. Deinde Sermones, & Homilias ad ipsam diem pertinentes. In Festiuitate Sancti Stephani, Sancti Iohannis, Sanctiorum Innocentii, Sancti Siluestri, Sermones ad eorundem dies pertinentes. In Octaua Domini Homilias de ipso die. In Dominica prima post Natale ponunt Epistolas Pauli usque in Septuagesimam. In Epiphania Lectiones tres Iesaiæ, Omnes scientes, Surge, Gaudens. Deinde legunt Sermones, vel Homilias eidem die pertinentes.

De Ordine Missarum.

CAPVT XI.

Legitima Hora Missarum est Tertia, atque Nonas. In omnibus namque legitimis ieiuniis Missa hora Nonas, cetera vero diebus hora Tertia, secundum usum, & ordinem celebranda est. Nam quod post Nucturnas Dominice Natiuitatis Vigiliis, & quod Sabbato Sancto in exordio Paschalis noctis, & quod diebus Dominicis, ac maioribus Festis, quodque diebus festiuitatibus mane pro Defunctis ante Primam, vel post Primam, & quod quandoque legitimis ieiuniis mane, vel apud quosdam hora Tertia cantatur, ob eorum necessitates,

vel mysticis causam, fieri non debentur. Aliis autem Horis, licet Missa non inueniatur in Canonibus statuta, vsus tamen Ecclesiæ habet, Missam ab ortu Solis usque ad Tertiam, & à Nonas usque ad Vesperam posse pro necessitate celebrari. Diebus ergo Dominicis, & Summis Festis propriæ, quæ habentur Missæ, cantari debebunt. In Festis vero præcipuis popularibus, & priuatis, si propriæ habentur Missæ, cantentur: si vero propriæ non habentur, de communi conuenientia dicantur. In legitimis quoque ieiuniis propriæ habentur Missæ, quas cantari debemus, exceptis paucis Vigiliis, in quibus de communi conuenientia Missæ cantantur. Infra Octauas etiam Summorum, siue ut quibuscumque placet, præcipuorum Festorum Missas de eisdem Festis plurimumque vsus asseuerat agendas. In hebdomada tamen Pasche, & Pentecostes propriæ, quæ habentur Missæ, cantentur; ceteris vero diebus dicatur Missa præcedenti Dominice, tamen si Feria Quarta, aut Sexta habentur propriæ Missæ, vel Epistolæ, aut Euangelia dicantur. Missam quoque pro Defunctis mane vestro Conuentui semper fore dicendam statuis, exceptis Dominicis, & Festis in nouem Lectionibus celebrandis, & diebus inter Octauas funerarum Festorum conclusis. Præter hæc in omnibus Summis Festis, & in illis præcipuis, de quibus hæc Missæ habentur, mane ante Primam Missam in Conuentu cantandam statuis. Verum in aliis præcipuis, cumque popularibus Festis, ac diebus Dominicis, ac legitimis ieiuniis, Missam his altantibus Clericis, vel Laicis, qui ex qualibet causa Hora Tertia, vel Nonas ad Missam non possint occurrere, cantandam disposuisti. Missæ igitur omnes, quas in Conuentu decreuisti alle dicendas, si facultas suppetat, semper cum Officiis suis secundum usum, & ordinem Ecclesiæ, ac temporis congruentiam, Diacono, & Subdiacono ministrantibus decantentur.

De Hora Collationis.

CAPVT XII.

Hora Collationis, eum dies longi sunt, & noctes breues circa Solitium æstiuale, agitur temperius, id est, Solis adhuc radio apparente. Cum vero diem breuitas noctes fecerit longiores, agitur tardius, id est, eum Lux diei tenuata legendi faciliorem tollere ceperit. Quæ tantum Hora ordinatim augeatur, & minuat, id est, secundum augmentum, vel decrementum dierum, ac noctium. Verum quando mandatum agendum est, & quando aliqua præcellens solemnitas imminet, in qua temporis solito surgendum sit, ipsa Collationis hora solito agatur temperius.

De Hora velis Vigiliis agere debeant.

CAPVT XIII.

Omni tempore in quantum satuari potest, diebus festiuitatibus, transactis duabus partibus noctis, tertia adhuc restante ad Vigilium Officia peragenda surgendum est. In diebus autem Dominicis, aliisque Sollemnibus pro vsu, pro modo quoque, & quantitate Officiorum surgendum est; quatenus omni die Festiuo, & Festiui temporis, suo eunda Diuina Officia modo debito, præagi valeant. Adhuc tamen tempora pro paruitate noctium Lectiones in nocturnis Vigiliis breuandæ sunt: Hyemali vero pro eorum longitudine Lectiones

prolongandas censemus, nisi quandoque pro im-
portabili nimietate frigoris breuietur.

*Quo ordine, vel tempore agantur Matutina, &
cetera Hora.*

CAPVT XIV.

Peractis autem Vigilis omni tempore, tado, si
liceat, signo, Matutinæ laudis agantur Officia.
Prima verò, Tertia, Sexta, Nona, Vesperæ, & Cõ-
pletorium pro vsu & ordiue competentibus horis,
per singulos dies gerantur, & temporaria tamen vt
in his, & in omnibus semper eorum, quæ instant,
necessitas dierum quoque, & officiorum quantitas
prospiciatur & qualitas.

De his, quæ in Capitulo agenda sunt, vel dicenda.

CAPVT XV.

Cum Frates post Primam, in Capitulo mane
conueniant, Lector petita benedictione, Men-
sis terminum, ætatem Lunæ, Feriam sequentis diei
& Festa more solito pronunciet. Quibus pronun-
ciatis Frates consurgant, & finitis solitiis eiusdem
horæ versiculis, iterum sedent, & lectionem de
Canonicæ Vitæ institutionibus, siue de Festo eius-
dem diei, si summum, vel principium fuerit, audiant.
Quæ finita, lectiones, & responsiones sequentis diei
Lector singulis singulis fratribus assignans, prom-
muet. Deinde Prior petita benedictione à fra-
tribus dicat quicquid necessarium viderit, vel in
exhortandis animabus, vel in ipsius Ecclesiæ rebus
locandis, aut aliquibus Canonicis negotiis pertra-
dendis nullisque ibi, excepto Priori & Præposito,
loqui præsumat, nisi iussus, aut interrogatus, siue
erectus. Et cum vnus ibi loquatur, ceteri taceant
& loquentis verba ad finem vsque intendant. Si
quis autem fratrem suum in sancta professione
transgressionis culpam incurrisse cognouerit, regu-
lari more ex charitate consurgens, humiliter
proferens, dicat: Ille Frater nostrer contra Ordinem
fecit; cuius vocem accusati mox sequantur erecti,
in mediumque accessio; tum ille culpa eius nomi-
natim expressa sedeat: iste verò terz prostratus dica-
t: mea culpa, peccavi. Et Frates respondeant,
parcat tibi Deus; quoddam ille se erigens, iterumque
proferens, atque eadem proferens tamdiu faciat,
donec Prior eum stare præcipiat, & sententiam sa-
tisfactionis iniungat, certamque ei horam, vel diem
assignet, quæ ipse iniunctionis debitum perfecisse
debeat. Hæc autem eadem fieri post Nonam, si in
Capitulum conueniat, non interdiciamus, cõ Priori
placuerit. Hunc itaque modum satisfactionis accu-
sati, vel per se confessi, semper tenere debeant.

*De Summi Festi in Capitulo nuntiandi, & de Confes-
sione, & Remissione vicissim danda.*

CAPVT XVI.

Summa autem Festa cum venerint, quinto, vel
quarto aores die, peractis prius omnibus, quæ
in Capitulo gerenda mane post Primam iam scrip-
tis, quidam de Fratribus, cui Prior iniunxe-
rit, accedat in medium, & petita benedictione di-
cat: Quinto, vel quarto die proximè futuro, Fra-
tres charissimi, illam Festiuitatem Domini nostri
Iesu Christi celebraturi, sanctificamini, & estote
parati. Tu pater Domine, &c. Fratribus itaque

A mediocri voce, Deo gratias respondendibus, sub-
iungat idem Lector secundum quod a Præposito
statutum fuerit; qui Frates Inuitatorium, Lectione-
nes, Responsoria, & quæque alia in Officiis necessa-
ria, dicere, cantare, vel legere debeant. Quibus
pronunciatis fiat omnium ex celsum patens Con-
fessio, quam penitentia, & satisfactio sequatur
iniunctio, ante Festi eiusdem celebrationem, si fieri
potest, implenda. Si quis tamen aliquid priuatè
confiteri voluerit, confiteatur Priori, siue Presby-
teris per Priorem ad hoc Officium deputatis. Rem-
issionem quoque Fratres sibi inuicem, & omnibus
absentibus, qui offendere voce, & absolutione, qua
possunt, exhibeant. Quod satis esset laudabile, &
Ordini congruens, si etiam in singulis Sabbatis, &
B præcipuotum Festorum Vigilias teneret. Cantaturi
igitur, & lecturi, his, vel aliis diebus quibuscumque
quæ cantanda sunt, & legenda, prouideant: etsi ne-
cesse sit aliquid in his querere, certe personæ à
Priori designentur, à quibus licita hora hoc equi-
pere debeant; quique id eis humiliter, & studiosè
exhibeant.

*De plurimis Fratrum Orationibus, &
Observationibus.*

CAPVT XVII.

De totalis verò Orationibus nocte ante Vigi-
lias, mane ante Primam, sero post Completorium;
& de Precibus post Matutinas, & Vesperas
agendis: de Cantici Graduum dicendis: de Matu-
tinis quoque, & Vesperis Sanctorum: de Horis San-
ctæ Mariæ, si fraterna deuotio habeat: de Vigiliis
Marutinis, Missis, & Vesperis pro Defunctis exhi-
bendis: de Psalmis penitentibus mane dicen-
dis: de aliis Psalmis post Horas cantandis: de Ordine
præterea intrandi Ecclesiam, vel Capitulum, &
exeundi: de Ordine eundi, laudi, loquendi, vel si-
lendi in clauitro: de Ordine communiter dori-
miendi, & surgendi, communiter edendi, & pos-
tandi: de præparatione ministrorum, qui ad Mis-
sam seruituri sunt: de laudandis manibus, & capiti-
bus petandis: de signis tangendis, & tabulis: de
significandis Horis Diuinis; hora quoque Collatio-
nis, & Refectionis: de Vicariis fratrum summini-
stratione, de Ordine Dominicalium, vel quatum-
cunque Processionum: postremò de omnibus intra
Ecclesiam, & Fratrum Officiis agendis, quæcum-
que necessaria sunt; & ordo, vel institutio innotet
Maiorem.

*Quid Prior super his omnibus debet esse
solicitus.*

CAPVT XVIII.

Cum sit Prioris proprium cuncta iustitia, &
exteriora per se, & per alios semper inquirere,
inquisita peripeta subtiliter discutere, discussa sa-
pienter tractare, statuenda licuere, facienda impe-
rare, vitanda negare, quid cuique congruat, loqui
singulis, prout opus fuerit, sumministrare: corti-
genda quæque sapienter corrigere, peccantibus pro
modo culpæ, modum etiam satisfactionis iniunge-
re: vt nec asperitas quemquam ab emendatione re-
trahat, & lenitatis nimietas neminem innotu soluat,
& si fors aliquando necesse sit, asperitatem mon-
strare, intus tamen in animo semper feruare hu-
militatem. Lectioni cum sibi vacat, insistere, ora-
tionibus incumbere, fratres in vnum collectos san-

Scripturarum sæpe fluens irrigare: de A
vita, & moribus Clericorum, & proprii Ordini,
obseruatione frequenter illustrare, virtutes, &
exempla Sanctorum eis ad imitandum proponere
peccantes penam supplicii enumerans, & terrore
bene agentes ad desideria percipiendæ felicitatis
accendere, singulis quibusque aduenientibus pro
suis necessitatibus, & personarum qualitate, si fa-
cultas suppetat, subministrare: postremo Con-
fratrum omnium animarum, & corporum vigi-
lantiori studio curam gerere, & omnes res Ecclesie,
mobiles, & immobiles, spirituales, & corporales
custodire, regere, atque disponere, & cunctis
eandem necessitudinem, & congruentiam subimple-
re. Et cum unus homo tanta portate non possit,
necessarii ut sub ipso aliorum stuantur perso-
næ, quibus onera diuisa portare, & omnia neces-
saria congruenter fieri valeant. Siquidem Moyses
cum totius Israelis onus regimini portare non pos-
set, consilio etiam incircumcisi hominis, viros ex
omni Israel prudentes elegit, quos super populum
Tribunos, Censuriones, Quinquagenarios, &
Decanos ad finitimas lites, & disceptationes tol-
lendas constituuit, maiora sibi tantummodo fluenda
referenda. Hoc ergo charissimi exemplo com-
moci in Prioris auxilium ex prudentioribus Viris
personas prudentem eligenda statuitis: qui onera
singula interius, atque exterius ad animarum, &
corporum necessitatem supplendam, ad ordinem
quoque obseruandum, peruenientia lenius diuisa
portarent.

De Præposito.

CAPVT XIX.

ELigendum itaque de Confratribus virum
vnum censuitis, Fratres charissimi, qui sit vo-
luntate purus; sermone discretus, adione sanctus,
ordinis scientia & obseruatione præclarus, & si
fieri oportet, Diuinarum Scripturarum sufficiat
imbutus notitiamque patientis virtus, charitatis
dilectio, viæ quoque petoret Religio; quicquid
sub Priore Præpositus, Prælationis suæ in ge-
rendis officiis, infratribus regendis, & custodi-
endis, in ordine seruando, & Regula pernitentem ge-
rat custodiam. Hic ergo Officiorum qualiterque
vsum, & ordinem, singulasque varietates Fratres
edoceat; hic solita Officia designari in tabulis, se-
cundum vsum, & ordinem, postmodum in Capitu-
lo etiam Fratribus pronuntianda præcipiat;
palmenta quoque Fratribus preparanda, & que-
que illis apponenda coram Hebdomadarius, &
Cellario statuat. Vestimenta autem, & calciamenta
ne dari differantur tempore, necessario thideat,
singulorum quoque Obedientiam intus & foris, si
iuste regantur, regulariter impleantur, prædi-
cat. Omnium ergo interiorum, & exteriorum
curam sub Prioris consilio, & iussione habeat: &
quæcunque necessaria sunt, ipso absente dicat, &
faciat; maioribus tamen negotiis Prioris iudicio
referendis; cetera autem omnia huius officio per-
tinentia, & hoc nominatim non exspecta, vltus ipse,
& ordo edoceat. In quibus omnibus sic sui vitæ
lote regimini, vti Dominio iustitiae præmium con-
sequatur gloriæ.

De minoribus Præpositis stantibus, seu Magistris,
& disciplina peccantium.

CAP. XX.

STATU quoque præter hunc Prior sub isto ad
Statutum custodiam, & alios Magistros, suos
Præpositos, si necessarium viderit, quibus singulis
proprium locum assignet in Claustro, ubi ipsi resi-
dentes, Fratres sibi commissos hinc inde itantes
in bono nutrant, in sanctis moribus instruant, &
eos Lectionibus, Hymnis, Canticis, aliisque
Ecclesiasticis doctrinæ, utilitatibus incumbere, in
loco stare, & proprium Ordinem feruare compellant,
& a suis oculis nullatenus eos sine certa ne-
cessaria causa separari, vel abire permittant. Po-
B stemo eos non solum ab opere perueritatis, &
malitiæ, sed ab vltro otio, loquacitatis immoune
custodiant, & in omni religione sanctitatis, & ho-
nestæ grauitatis perfectos exhibeat. Quibus, si qua
necessaria fore petecerint, hoc Priori, si sub
Præposito innotecant, quatenus si facultas suppetat,
eorum omnia implerari absque dilatione necessitas.
Si quos autem de sibi commissis vagos, vel otio,
aut inuolli loquacitate vacantes, vel ordinem pro-
prium seruare volentes, vel suis Prælati inobe-
dientes esse perspexerint, & eos semel, bis, & ter
commonitis emendare nequiverint, tunc ipsi
C contrigendos Præposito ad præsentem Quos iu-
dem Præpositus semel, bis, & ter commonitos,
si nequaquam emendare potuerit, coram Fratri-
bus in Capitulo repræsentet. Quid si se ne-
per Priorem contulerint, omnibus supponantur,
& ab omnibus inuidentur; postremo fraterno
consortio, & comunione privati, ieiuniis ma-
cerentur: & si personarum patitur qualitas,
verberentur. Si vero nec sic emendantur, in car-
cerem ieiuniis longis castigandi tradantur, vel
maioris Ecclesiæ, siue Episcopi iudicio dimittantur.
Hi ergo, qui dimissi, vel in carcerem retri-
si fuerint, aut clam per se recederint, si quando
penitentia dacti satisfactionem promiserint, &
veniam postulantes impetrauerint, primò qui-
dem per longam probeantur exterior, & si uerò
apparuerint penitentes, in infimo saltem loco
quandoque suscipiantur interioris. Hunc modum
correctionis, Fratres charissimi, non solum in
Clericis, verum etiam in Professis Laicis tenen-
dum, vltima charitas censuit.

De Obedientia tenentibus, siue suscipientibus.

CAP. XXI.

QVI verò Obedientiam Domus præ Fratrū
utilitate, atque seruitio susceperint, sub
Prioris, & Præpositi cura, ac potestate perma-
neant. Et quicquid eis ipsi, vel ipsis absentibus,
alij Prælati supplementes vices eorum mandau-
erint, sine dilatione obsequant, & impleant: Si
quid autem admiserint, secundum Prioris ius-
sum, & Ordinis vsum, ac culpe modum sa-
tisfaciant. Qui verò superbi, aut negligentes,
aut anari, seu prodigi: sustentones, aut fures,
vel quoquo modo rei Dominiæ vastatores
inuenti fuerint, aut sibi præsentium munda-
ta contemplant, vel aliquid alicui, quod dare de-
beant, ex odio subtraherint, vel quicquid contra
vsum, & ordinem gratiæ singularis amore, quod
non erat opportunum traderint, Prior eos a loca
e h

Officiis remoueat, & ioumdu illis penitentia, & satisfactionis sententia, alios in eorum locis subroget, qui bare vigilantius, puriusque peragentes, Christo, & Confratribus suis fideliter administrent. Ad potigenda igitur singulis Fratribus inus necessaria, quidam ex valentioribus, & praelectionibus Fratribus eligantur viri, quorum vota Sacramentum, alter Camerarius, tertius Cellarium, quartus Refectorium, quintus Vestiarium regenda, ac custodienda suscipiant. Quicunque ergo ad aliquam harum, vel similitum Obsequiorum suscipiendam accesserit, veniat in medium Capituli, & prostratus incipiat Psalmum, *Deus in adiutorium meum intende*, quem cum Frater compluerint, cum Oratione Dominica, & Capitulis, atque Oratione competenti surgat, & genibus flexis suscipiat de manu Prioris Regulam, vel alium libellum, sic dicente: Nos huius Obsequiorum curam, atque laborem ad salutem animae tuæ, in penitentiam, & remissionem peccatorum tuorum ex Fratre tuo consensu, pro Chadate te ferre precipimus. Et exinde eius Obsequiorum curam summa iudicatis, prudentia, & consilio gerat, atque perficiat. Quibus vero hæc tales Obsequiorum pro aliqua offensa auferantur, vel qui ab eis voluntate Prioris subleuantur, prostrati in medio accubent, se super omnibus, quæ in his subministrandis adiuuauerint, incipientque Psalmum quingagesimum, quem dum Frater perfecterint, cum Oratione Dominica, & Capitulis, atque Oratione competenti assurgant, & quouitatem penitentiam, quam Prior iounerit, hilari animo suscipiant, & susceptam intra iustum tempus perficiant.

De Sacrista.

CAP. XXII.

AD Sacristæ igitur obedientiam Oratorium, Sacramentum, Armamentum, & omnia quæ in eis faciendæ sunt, vel reponenda, cunctaque necessaria, vel congruentia, pertineant. Hic ergo Oratorium pro usu, & ordine munda, illuminet, custodiat, & competenti Hora claudat, atque aperiat, nihilque illi indecens agat, aut recondat, vel agat, aut recondi permittat: dicente Domino: *Domus mea, Domus Orationis incabitur*. Oleum autem Sanctum, Corpus Domini, Caplas cum Sanctorum Reliquiis, in Ecclesia posse consistere, nemo dubitat. Aliquoque minora, si Ecclesiastica, & nihil indecorum præbeant, & Diuini obsequiis quocumque necessaria esse non reprobantur, si fieri potest, semper Sacrista custodiat, vt nulli inde exequodis, aut intrandi locus pateat, nisi quis Orationis, aut Deuotionis causa, vel offerendæ oblationis, aut Eucharistiæ sumendæ, seu Fratemitatis Clericorum percipiendæ humiliter intrare quæsierit. Ad Missarum vero solemnium Presbyter ante Offitium Chori populorum oblationes suscipiat: ibique eis Domioci Corporis, ac Sanguinis mysterium tradat. Quod si populus magnus fuerit, & ad Altare accedere voluerit, non prohibeatur. Verum Clerici adhuc in Choro residentes, ad Altare molieribus aditus, si fieri potest, omo concedatur. Quicquid ergo lo Cera, Oleo, & Incenso, aut Vestibus ad usum Altarium, vel ministrantium necessarium fuerit oblatum, Sacrista ad supplendam obedientiam suæ necessitatem, lo Sacramentum reponenda suscipiat. Altarium autem, vel Altaribus

Amoistratum, vestimenta, ornamenta, cunctaque protius Ecclesiæ vrenti iam Sacramentum reneantur clausa, atque recondita: quæ quidem partim diebus certis, partim singulis, hora statuta, sicut necessarium fuerit, & ordo, atque usus populi, & Sacrista ministrantibus, aliisque Fratribus his opus habentibus assignentur, quæ expensis Officii cuncta subtiliter requirant, denod suscipiat reponenda. Præter hæc, libros quosque Sacrista sub sui custodia clausos in Armario habeat, & quos lo Ecclesiæ Fratribus in Officiis necessarios scierit, ipse apponat, ipse denod & reponat. Quos vero in Claustro Fratribus nouerit oportunos, ponat in loco staturo, de quo Frater quos voluerit libere accipiant, & in quo post horam eos reponere debeant, lo Sacrista item suscipiendos, & recondendos. Quicquid ergo ad libros scribendos seu aptandos, vel reparandos necessarium fuerit, apud se Sacrista habeat, vt, & qui oon habentur libri, fieri: & qui habentur, aptari, seu reparari semper valeant. Studet præterea Sacrista summpere, vt Horas Canonicas tam in die, quam in nocte sic discretè secundum usum, & ordinem, & Prælatorum arbitrium, pro temporis qualitate, pro diei celebritate, pro Officii quotitate lignificet, vt omnia necessaria congruenter fieri valeant. Hic etiam Dormitoriū illuminandi, Claustri mundaandi, & Capituli, & omnia mandatis agenda necessaria confectandis curam habere debet. Hæc igitur omnia Sacrista provideat, & quæque his, vel in his necessaria usus, vel ordo, aut maiorem documenta monstrauerint, inma semper industriis tempora suo sapienter efficiat. Quæ cuncta si Sacrista solus potare nequiverit, adiutores ei Prior dare debet, per quos eius onerata diuisa lauis quocumque portari valeant, & impleri.

De Camerario.

CAP. XXIII.

Camerarius itaque habeat loca firma clausione munita, opportuna ostia, & fenestras, vnde his, qui intus, vel foris sunt, necessaria ministrantur, habentia: vbi autem, argentum, ferrum, xs, omniaque metalla, & volueta omni smmata voccunque aduenientia, & cuncta, quæ sunt, corporis officii interiorum, & exteriorum ex his necessaria fieri, omniaque vasa manualia, lapidea, scilicet, & lignea, interioribus item, & exterioribus officii depandanda, plura, & si fieri potest, multiplicia teneantur recondita. Omnia igitur horum quocumque Fratribus ad peragenda sua officia intus, vel foris necessaria fuerint, omni procud dilacione, ac inuasmuratione remota, libens Camerarius præbeat, vel perpetui, si oporteat quotidianis vibus relinquenda, vel si necesse oon est, iterum ad se, explicitis operibus præcedenda. Quæcunque autem de rebus sibi commissis quotidianis vibus intus, vel foris necessaria fuerint, sic distribuantur ab eo, vt iam ad ipsorum custodiam, quibus dantur, perducant, quæ venustate coolumpta aut noua iterum dantur. Camerario, si sint vitia relinquenda, vel reparanda, vel ad aliquem usum habenda, o de rebus Ecclesiæ, quod proficere potest, aliquid petat. Quod si qua fuerint perditæ, vel calo fracta, & non reparata, pro his alia retribuant, verum si, quorum culpa fracta, aut perditæ fuerint, securo-

Psal. 65.

Matth. 21.

Adm Prioris iudiciam, digna satisfactione possint. Si quid autem in aliqua Obedientia defuerit, ille si habere, vel habere valeat, aut dato, auxilio supplere debeat. Camerarius igitur cuncta sibi pertinentia interioribus, & exterioribus officiis necessaria, vel propriis expensis facta, vel pretio copiarum semper habere se studeat; quatenus nullo unquam tempore cuiusquam occasione necessitatis à sui Ordinis observatione, & Divini cultus servitio Fratres se subtrahere valeant.

De Cellario.

CAP. XXIV.

Sint & Cellaria intra Claustrum monia constituta, Refectorio, Coquina, & Pistino in quantum fieri potest, propinqua, ubi Fratrum cuncta esui, vel potui necessaria sub elase reposita maneant, cum omnibus vasis, & utensilibus, quae sunt his reponendis, ac praeprimis necessaria. Talis itaque Praelatus eligatur Cellarius, qui sit vix prudens, charitate, humilitate, & patientia plenissimus, non socrus, non prodigus, non vinolentus, non edax nimis, non superbus, non tardus, sed moribus honestus, ac Deum timens, vitiiis carens, virtutibus hactenus iusto nec largior, nec penatior: qui stipendia Fratrum fideliter servet, & cura vigilanti dispenset: qui nec verborum asperitatem, vel tarditatem, nec rei dandae diminutionem, vel dilationem, nec turbidi vultus ostensionem, Fratres in administrando conturbet. Omnibus ergo dulcis appareat, & quosque ad se venientes benignè suscipiat, & cuique, prout opus videbit, subministrat. Eos vero, quorum necessitati nequit satisfacere, dulcissimi verborum consolatione studeat recontere. De infirmis etiam ut sibi cura non modica, ut quicquid eis ab illorum Custodibus petatur, si habeat, vel habere valeat, sub festinatione tribuat: & si certa ad hoc persona statuta non fuerit, coquin precipiat, ut pro velle, & necessitate Infirmitarium, & Custodum iussione hoc celeriter, & aptissime praeparent. Coquina ergo, & Pistinum sibi iniuncta sint contigua, & Refectorio propinqua: & cum omnibus vasis, & utensilibus suis sub Cellarii custodia deputata. Iniungendum igitur est à Praelatis, Coquis, atque Pistonibus, ut ipsi per omnia Cellario obediant, & ei de omnibus rebus sibi commissis rationem reddant: à quo etiam quaecunque sibi necessaria exigant, atque accipiant. Cellarius itaque frequenter eos moneat, & suis officiis diligenter edoceat, ipsique abundanter elaboret ostendere, quam grauis culpa sit res Ecclesiae per negligentiam perdere, seu furum, quod omnium nequissimum est, diripere. Coqui autem petulgenti cura omnia, quae Fratrum esui sunt necessaria, praeparent, & ea mundissime, & accuratissime peragant pro iussu Cellarii, & Fratris Hebdomadarij. Cellarius itaque, qui haec omnia commissi sunt, vasa, & alimenta, seu utensilia Pistini, Coquinae, & Cellarii se perdantur, aut frangantur, seu veterescant, restituant, & innovare per Camerarium, reparare etiam per saipsum, si potest, studeat. Coqui igitur, & Pistones propria loca Pistino, & Coquinae contigua habeant: ubi de officiis suis abiectionem se iuvent, & ubi simul manducent, ac maneant, & cuncta ad se pertinentia peragant.

De Refectorio, & Refectuario.

CAP. XXV.

Refectorium quoque, Fratrum deputetur cuiusdam, quid oporteret inspicere, susceptum diligentiissima cura custodiri. Fiant ergo, & habeantur in Refectorio, & circa Refectorium omnia quaecunque Fratrum comensarii, vel potatoris pro usu, & Regulari ordine vellez conuersationis esse opportuna noscuntur. Quae omnia, & quibus omnibus necessaria Refectorium studiosè curare, & diligenter, hora congruenti exhibere debeat. Refectoriarius itaque summo opere studeat, ut nihil in Refectorio indecens, nihilque hominibus Fratrum noxiu appareat, sed frequenter munditiam, & decentem praeparatum Fratres semper inueniant. Ipse quoque mensas congruenti hora aperiat, & panis, ac vini à Cellario suscepti debitam menturam, ceteraque Fratribus in manducando necessaria locis singulorum apponat: & omnia, quae ibi sunt opportuna, pro usu, & ordine diligenter faciat. Qui omnia, quae vel veterescant, vel casu aliquo petulantur, seu frangantur, à Venerabili, & Camerario innovari, vel restitui semper exigit; vetera, vel fracta illis cuncta restituat.

De Vestuario.

CAP. XXVI.

Ordinetur & praeter illos de Fratribus Vestuariarius, qui super Fratrum vestimentis, & calcamentis, ac lectualibus summiat semper diligentiam habere. Hic itaque intra Claustrum monia, loca habeat munitione secunda, ubi linum, vel lana, panni, pelles, & coria, vestimenta, & calcamenta, nec non de Fratrum lectualia, & quaecunque his aptandis, faciendis, & reparandis sunt necessaria, aliaque his congruentia saluè, & securè teneri, & conservari valeant. Ad hunc ergo pertineat horum, quamdiu reparari possunt, reparatio, & cum innovanda sunt, omnium innovatio. Hic etiam omnia, quae abluendis corporibus, vel laundandis, aut tendendis, seu radendis Fratribus, & quaecunque curandis eis in medicinis, vel medicamentis sunt opportuna, si facultas supererit, apud se habeat, ut Fratres haec omnia, cum necessarium fuerit, praeparata inueniant. Hic Prior unum, vel plures adiutores, si necesse sit, tribuat, cum quibus vestimenta, & calcamenta Fratrum frequenter excutiat: quique Lectis eorum singulis quibusque diebus coaspandis studeant: quique cum Fratres morantur, mutatoria colligentes, in Vestuario depotent condenda, hora statuta ad abluendum laundandis danda, & lota item suscipienda, & in Vestuario recondenda: de tempore mandandi singula singulorum lectis apponenda. Quibus singulis vestimentis singulorum nomina acuali opere inscribere studeat, ut quique vestes sibi proprias assignatas, non alias suscipiat. His quoque Obedientia statuti interia, sic ea quae foris sunt, Prior disponere studeat, ut in nullo Ecclesiae suorum rerum patiatur detrimenta: & omnia, quae foris necessaria sunt, congruenter fieri valeant.

De Procuratorum exteriorum.

CAPVT XXVII.

STatutum itaque Vir strenuus ex fidelis Ecclesie familia, qui subtiliter, & prudenter omnem Ecclesie possessionem in aquis, & paludibus, si habentur, in silvis, pratis, vineis, & terra regat atque provideat: & si fieri potest, quot sint coloni, vel possessores, & quid quisque quantumque possideat: & quid quique quantumque, & quando Ecclesie reddere debeat, memoriter agnoscat: vel scriptum apud se, ne obliuioni tradatur, habeat amnisque, quæ super his sunt necessaria, per se. & villicos, ac iacutores sciat, & sub consilio Prioris ordinare, acque perficere. Locaciones autem rerum immobilium. Procuratore consensu ordinante, consentientibus Fratribus, per Priorem fiunt, si earum Ordinatio iusti, & vtiliter facta fuerit. Hic igitur chartulas possessionum in loco munitionis per aliquem Fratrem, cui Prior inuenerit, custodias frequenter legat, vel audiat, ut ex his locaciones, & redditus possessionum agnoscat, ne obliuioni incutia suarum rerum detrimentum patiarur Ecclesia.

De custodia rerum mobilium.

CAPVT XXVIII.

STatutum & aliis fidelissimus laicus, qui summam curam gerat super omnibus rebus vsui Fratrum, necessariis, & vniuersis armamentis, eorumque pallioribus atque nutriciis, ut ipse eis quæcunque sunt iubenda, inbeatur, statuta statuta, requirere debeat, & eorum in omnibus custos, & rector prouidus fiat. Postremo qua cunque singulis quibusque armamentis, & bellis facerit opportuna, ille cura peragere impleat: & quæque horum custodiis necessaria per se, vel per alios exhibeat. Quicquid igitur de hac, vel de aliis Obedientiis fructuum, vel pietatum, vel cuiusquam rei Fratrum vsui opportune excipi, vel haberi contigerit, illis detur seruandum, vel exponendum, ad quorum Obedientias noscitur concedendum. Sic etiam omnia omnibus necessaria ab illis sunt exquirenda, à quibus habentur dispensanda.

De Negociis Ecclesie.

CAPVT XXIX.

Ordinatur prater istos, & alius Vir fidelissimus, qui per se, vel per alios, & quæ emenda sunt, emat: & quæ vendenda sunt, vendat. Emendorum ergo pretium & Camerarius tribuat, & venditorum idem recipiat. Negotiator ergo Ecclesie talis sit, ut paucam, vel raro decipi valeat, & studiosius neminem ipse decipiat. Qui nec, ut carius vendat, nec ut vilis emat, ore suo fallaciam proferat, vel iuramentum ab his exigat, aut ipse exhibeat.

De Obedientia Familiarum.

CAPVT XXX.

Omnes itaque Familiares Prelatis suis obediant, & quæcunque iubent iū mandata hilariter, ac sine mora, & murmure perficiant. Nullus in Ec-

A clericalia familia inueniatur incutis, nullus otiosus, sed omnes operentur, omnes Ecclesie utilitatibus deserviant, attendentes illud Apostoli: Qui non laborant, non manducant. Pueri tamen, & senes infirmi, & debiles non constituti sunt agere, vel operari, quæ nequeant. Omnium ergo ætatem, scientiam, & vires Prior prouideat, & singulis singula officia domui necessaria, & illis pro viribus, & scientia competentia diuinit, & duplex eos, qui prudentiores sunt, Magistros per quos regantur, statuat, & sub quorum cura, iussu, arbitrio, atque industria, inuicem sibi Obedia cuncta perficiant. Omnia autem quæ in vestimentis, calceamentis, & victualibus, quæque Officiorum suorum vibus sunt necessaria, Magistri eorum prouideant, prouisa inueniant, & iuxta ipsi tribuant. Quæ omnia ab illa inquirant, ad quorum Obedientiam illa nouerint pertinerere. Hi igitur omnes cum suscipiuntur, prolati ante Altare, promittant fidelitatem suam illis Sanctis Prelatis, & Obedientiam quousque secundum Deum Prelatis eiusdem Ecclesie. Post hæc a Fratribus pro more suscepti, de cetero pro iussu viuam, & fideliter seruiant.

De Claustra, & de porta Canonici consuetudo.

CAPVT XXXI.

Clastrum autem interius ita semper obseruatione custodiat, ut nulli inquam interiorum inde exeundi, sed & nulli exteriorum intrandi in eo, nisi lectissimum statum ordinem facultatem habeat. Si qui tamen fideles, & religiosi, Laici, Clerici ad interiora loca conspiciant, & Fratres visitandos ex deuotione intrare quæserint, non negamus eos extra horam silentii per Priorem, vel Praepositum intramitti. Qui Fratrum benedictione excepta, & locis optatis perispectis, vel statim exeant, vel si Prior hoc vtile viderit, in remotiori loco cum ipsis aliquantulum conuocatis prudentioribus, & ab ipsis optatis Fratribus, sedant: & ubi breuiter eos pro edificatione animarum, ipse, vel cui ipse inlestit, allocutus fuerit, benedictione item Fratrum suscepta, deinceps extra, & charitate quidē eis necessaria, in hospitall, vel si tales vici sunt, ut sic oporteat, in alio loco ad hoc statuto, exhibita, dimittantur in pace. Aliiter autem, nec ipsi Fratres, nec fratres ipsi in claustro iungi permittantur. Mulieres autem in Officinas Clericorum intrare, nedum stare penitus execrantur. Fortia ergo domus statuat, & Fratrum Officinis diuina, ubi ex charitate eis exhibetur quod necessarium fuerit. Quod si eis aliquid à Fratribus dici oporteat, & Prior concesserit, plures simul ad eas accedant, nec soli cum eis loqui præsumant, nisi testes coram affuerint. Clastrum itaque interius à cōgregantiis parte, &, si fieri potest iuxta Ecclesiam, aditum habeat: iuxta quod fiat locus, in quo aduenientes quæque necessarias, vel iussus personas Canonici permissum Priori Canonici alloquantur. Iuxta portam igitur exteriori, Portarum Prior stare instituat, quatenus nemo extraneus nisi interrogatus, & iussu, intrandi licentiam habeat. Interioris autem ostii custodiam Prior vni Fratrum attribuat, quod ita diligenter custodiat, ut nullus intrandi, vel exeundi licentia inueniat, nisi quem Prior vel Ordo postulauerit. Hic igitur diebus singulis sero hora Collationis ostio serrato, clauē Priori, aut Praeposito debitis tribuat: quā prima hora sequenti die, item ab eo tenendam per totum diem suscipiat.

*De visitandis Hospitiis, & quibusque
Admittendis.*

CAPVT XXXII.

His itaque interior; exteriorque sic dispositis, illudeant, necesse est. Prælati Ecclesiarum preparare aliquod receptaculum parum dision-
dum ab Officinis familiarium exterioris, ubi hospites, & quique aduenientes honeste, ac decenter suscipiantur; & singulis eorum à Magistro, & Custodibus eiusdem hospitij pro qualitate sua, ac necessitate fidelissime seruiantur. Ad sustentandam ergo secundum loci possibilitatem quorumcumque aduenientium necessitatem, commutantur Magistro hospitij cunctorum seditionum quatumcumque rerum Ecclesiæ, omniumque eorum, quæ ad victum pertinent decime, & cunctatum oblationum, & elemosinarum partes, in usus pauperum, & aduenientium, dispensatione fidelissima exponendæ. Sit ergo Custos hospitij Vir boni testimonij, charitatis, discretionis, & virtute prudentie plenissimus. Hic ergo quid cuique congruat, in mandando, in bibendo, in petibus laudandis, in lectis preparandis, & ceteris necessitatibus exhibendis prouideat, & prouidens exhibeat. Prælatorum autem vigilet industria, ne is, cui hospitium commiserint, res pauperibus erogandas ad usus suos, vel suorum presumat expendere: & iude damnationis se participem faciat, qui loculos habens, ea, quæ mittebantur, in usus suos retorquebat absconite. Ipse verò cum alijs sibi ad receptum pauperum deputatis expensas proprias secundum modum exteriorum excommuni suscipiat, ne si de rebus erogandis suas, & sibi seruientium necessitates suppleat, pauperi & aduenientium opportunitatibus subuenire non valeat.

PAR. 2.

A Quid si hunc curam neglexerit, & res dispensandas illicite traxerit, multò seuerius ceteris admittentibus, à Priore iudicandus, & ab hoc Officio remouendus; & in locum eius alius est ordinandus, qui hoc sanctè, & perfectè, ac secundum Deum, iustumque Prius exhibeat.

Quid absente Priore, & Proposito, minores Propositi vices eorum supplere debeant.

CAPVT XXXIII.

Hoc itaque Capitulum, & totius Ordinis disciplina, & obseruatio, & omnium resu-
intus & foris dispositio, per maiores Prælatos Ecclesiæ fiat. Verum istis absentibus, minores Præpositi vices eorum supplere, & omnium interiorum, & exteriorum curam habere debebunt.

Quid ex his ad Maiorum præceptum obseruationem ascendere, & vicia perperam gaudia perire quis valeat.

CAPVT XXXIV.

Hæc sunt, Fratres charissimi, quæ, sicut petistis, & statuitis, vestro sacro Consensu, auxiliante Christo, seruanda descripsimus; quæ si cum simplicitate, puritate, & alacritate cordis tenentes sine intermissione seruaueritis, facilius ad altiora ascenditis. opera secundare, & Christi coheredes, ac vices perpetue participes esse poteritis. Verum in his, & in omnibus quodcumque Prior secundum Deum in animis, vel corpore expedit, prodesse, vel nocere vni, vel omnibus perspexerit, concedendi, vel iubendi, auferendi, & quæcumque necessitas dicendi, vel statuendi potestatem habebit.

Explicit Regula Canonicorum.



INCIPIT EPISTOLA PASCHALIS
Summæ Sedis Pontificis, in qua hanc Institutionis Canonice
Regulam suscipit, & confirmat.

PASCHALIS Episcopus servus servorum Dei, Dilectis Filiis apud Ecclesiam
B. Mariæ in Portu Ravennatis Exarchatus regulariter commemorantibus, Salutem, &
Apostolicam benedictionem. Hanc Institutionis Canonice Regulam, tam ex Sancto-
rum Patrum auctoritate conceptam, quàm religiosorum Virorum exemplis, & mo-
rum honestate compositam, Nos perspectam Deo auctore suscipimus, & auctoritate
Sedis Apostolicæ confirmantes, vobis per Dei gratiam efficaciter observandam iniungimus; ut
quorum sequi vestigia denovistis in terris, eorum obtinere consortium possitis in Cælis. Data Trans-
euberim XII. Kal. Ianuarij, Indictione X.
Ego Crescentius Sabiniensis Episcopus, Confirmo.
Ego Petrus Portuensis Episcopus, Confirmo.
Ego Ceno Prænestinus Episcopus, Confirmo.
Ego Vitalis Albanus Episcopus, Confirmo.
Ego Bonifacius Cardinalis S. Marci, Confirmo.
Ego Deus-dedit Cardinalis S. Laurentij in Damaso, Confirmo.
Ego Desiderius Cardinalis S. Prædix, Confirmo.
Ego Guido Cardinalis S. Balbinæ, Confirmo.
Ego Petrus Card. Diac. SS. Cosmæ, & Damiani, Confirmo.
Ego Petrus Card. Diac. S. Adriani, Confirmo.
Ego Rosmannus Diacon. Card. S. Gregorij, Confirmo.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli, Confirmo.
Ego Ioannes Diac. Card. S. Lucie, Confirmo.

Et Exultabit lingua mea Iusticiam tuam,
Deus.





INDEX RERVM NOTABILIVM, QVÆ IN OMNIBVS B. PETRI Damiani operibus continentur.

*In quo numerus primus ad paginam remittit : Littera locum signat : Numerus litteræ
propositus secundam columnam notat : Collect. Coll. Sancta : Reg. Pet. de
Hon. Regulam Petri de Honestis : Littera vero manifestula
cum subsequenti tomum demonstrat.*

A



AARON virga mysticè quid signa-
tit. 96. c. 2. t. 2. eiusque fructus.
109. d. t. 2
AAVAR in interpretatio & allegoria.
245. c. t. 3
AUBAS humilitatem ostendere debet. 133. a. b. t. 3.
bona monasterij custodie ibid. adulationibus
non occurrat. ibid.
ABBAS Perusinus dignitate se abdicat. 98. d. c. t. 1
ABBAS Papiensis S. Saluatoris. 51. b. t. 1
ABBATIS cuiusdam Galli exemplum. 52. d. c. t. 3
ABBATUM in præsidendo summa difficultas. 204. c.
2. & sequent. t. 3
ABBAS quas ratione subdita castigare debeat. 133.
c. t. 3. humilitatem debet ostendere. pag. ead.
bona Monasterij custodire adulationibus non
nutriti. pag. ead. Et virtus patientie maxime
necessaria. 156. c. 2. t. 3
ABBATUM miseris. t. 4. 23
ABIMELECH quod clericos luxuriosos mysticè admo-
nuit. 169. a. 2. c. 3. quid intelligatur per 70. viros
quos occidit Abimelech. 169. b. c. 2. t. 3
ABIMELECH allegorie interpretatio. ibid. 2. 1
in Abimelech Anechridis mysticè quæ ratione
expressus. 170. b. c. 2. t. 3
ABIMINATIO est Dominus, pectus duplex & flatera, ex-
positio. 7 c. 2. t. 3
ABORTUUM causa. 14. c. t. 1
ABRAM ab accipiendis muneribus avertis. 137.
c. t. 3
ABISALON Iudæ traditoris speciem tenuit. 17. d. 2. t. 1
ABISALON designat populum Iudæorum. Collect. 67
ABSENTIBUS non detrahendam, sed in faciem ob-
iurgandi. 35. a. c. t. 1
ABSTINENTIA Cæsaris Angustini quanta. 253. d. t. 3
ABSTINENTIA quorundam fratrum Eremitarum

commendatur. 144. b. t. 3
ABSTINENTIA in rebus despicabilibus est gratissima.
144. d. c. 2. t. 3. cuiusdam abstinent. 16. b. Hilde-
brandi Cardinalis abstinentia. ibid. d. c. 2
ABOUNDANTIA rerum necessitarum libertatem facit
religiosos in virtutum computatione. 145. d. c. t. 3
ACCIPIENTIA natura. 12. a. 2. t. 1
ACHAR cum Hammir extinguitur. 105. d. t. 1
ACTIO prava cur thous. 144. c. d. t. 2
ALSALBERTUS martyr Episcopus Bohemioles. 194.
a. 2. t. 3
ADAM idem quod terra rubra, 141. a. 2. t. 3
ADAM cur terra rubra. 172. d. 2. t. 3
ADAM monachus. 92. a. b. t. 1
ADAMANTIA natura. 276. c. t. 3
ADELAI DUCISSA & Marchionissa Alpium Cottia-
rum. 218. a. 3. t. 1
ADAMIBERGH etymon. 82. c. a. t. 1
ADONBEZECH allegoria declaratur. 61. a. 2. t. 1. etym-
on. ibid. & 91. a. c. 1
ADRAUD Abbis monasterij Bremetensis. 219. d.
t. 3
ADVENTUS Christi adiudicium qualis. 129. a. t. 1
ADVERSUS quilibet pro Deo peritenda. 17. a. t. 1
ADVERSUS prauis fortiter excipiuntur. 145. d. c. t. 3
ADALATIO in Clericis simonia est. 204. c. 2. & 105.
t. 1
ADULATIONES exerceant oculos interiores. 15. b. 2.
t. 1
AEGYPTI importunitate muscarum turbati. 30. c.
t. 1
AEGYPTUS mundi typus. 145. b. 2. t. 2
AES castetis metallis durabilis. 118. d. c. 2
AES calceamentum Apostolorum & cur. 95. c. 2. t. 2
AES Prophetas signat, & cur. 95. c. 2. a. 2. t. 2. presen-
tiam exprime. ibid. c. 2
AES requies in confortandis Virgineibus. 164. c. 3
AETII hæresis. 65. c. d. 1. 1

• Index rerum

Aeternitas Dei. 173. a. 2. t. 3.
Afinitas qua ratione computanda. 81. d. 2. & 82. t. 3. in numerandis gradibus vna debet abundare persona. 82. c. 3. aliquid aliud est gradus, aliud generatio. 82. c. d. 2. t. 3. in generationibus computandis quae regula seruanda. 84. 2. 2. t. 3. quomodo à transmigratione Babylonis ad Christum fuerint generationes quatuordecim. 84. c. t. 3. Hieronymi super hac re ibidem. item & S. Augustini. ibid. ab eorum sententia quam moderate discadat B. Doctor. ibid. b. 2.
Afflictus ad quid confugiendum. 136. c. d. 2. t. 1
Agarenus à Leone quomodo liberatus. 112. a. b. t. 1. eas comites à Leone occisi. ibid. b. c
Agius monachus, vir pius. 119. b. c. t. 1
Agnes Imperatrix Henrici secundi Imperatoris vxor. 112. a. b. t. 1
Agri colae laborantis melior status, quam nobilis praesentis. 11. t. 4
Anbertus vir potens. 123. b. c. 2. t. 1
Albericus Senator, eiusque vxor *Ermilina*. 124. d. 2. t. 1
Albericus & Landolphus Episcopi. 182. b. 2. t. 2
Alberici Episcopi concubinae infelix et iuu. 30. t. 1
Albertus Episcopus. 44. a. b. t. 1
Albigo & B. Petrus Damianus quantas dissimulatas simul passi. 343. a. b. t. 3
Albuginem in oculis gerere, quid. 15. d. 2. t. 1
Albui Parisiensis Episcopi intemperantis dissimulatus puniatur. 129. a. t. 3
Alexander Romanus Pontifex. 8. b. c. t. 1
Alexius relicta iusta vxore aufugit, & quomodo. 64. b. c. t. 2. quatuor à S. Alexio prelati preiuncta. ibid. c. d
Alexij parentem virtus. 21. d. 2. t. 1
expositio pulchra loci Ezechielis de S. Alexio. 69. c. d. 2. nouus martyr. 66. d. t. 1. excessus sanctitatis. ibid. c. 3
Alexandrina sedes cur Apostolica. 33. c. d. & 34. c. t. 2. ad eam accessisse Petrus non legitur. ibid.
Alexandria Ecclesiae dignitas. 30. c. 2. t. 3
Alexander Papa, & martyr. 31. a. t. 1
Alexandi interpretatio. 31. c. 2. t. 1
Allegoria de confirmatione mundi. 12. c. 2. t. 1
Allegoria ad 41. Hebraeorum mansiones. 145. t. 2. & 2. 2. t. 3
Almericus Archidiaconus. 67. a. t. 1
Alphanus Archiepiscopus Salernitanus. 126. 2. t. 1
Altare edificatum à filiis Ruben, & Gad. in signum visitatis. t. 3. 100. 2. b. 2
Altaris Sacrificium à multis offertur. 59. d. c. t. 3
Altizon Abbas. 86. c. t. 1
Amalech cuius figura. 112. c. 2. t. 3
Amalech interpretatio. 76. c. t. 1
Amant nil difficile. 69. d. t. 2
S. Ambrosij ordinatio. 29. 2. t. 3
Ambire pecunias prohibentur clerici. 45. b. t. 1
Amicorum iniurie amariotet. 10. 2. t. 2
Amici dei cur in hoc mundo affligi. 9. 2. t. 2
Amadob mystice quid sit. 32. d. t. 2
Amicitia sacrum quomodo violetur. 27. d. t. 3
Amore Dei fetuentes, secularibus negotiis se implicare non debent. 35. d. t. 3
Amor proximi scala est ad amorem Dei. 35. a. 2. t. 1
Amor carnalis minor spirituali. 67. c. t. 1
Amor inutilis quis sit. 35. c. t. 1
Amor Dei tres gradus. 65. 2. t. 2
Amor diuinus in nobis nec aduersus nec secundum exingui debet. 134. a. t. 3

Amor mundi amarus. 36. c. 2. t. 1. ex Amore Dei lacrymaz, & ex lacrymis amor Dei nascitur. 134. d. e. t. 3
Amor Damiani in Vgonem Abbatem Cluniacensem. 80. c. t. 1
Amor diuinus in populo si vibe solitudinem tepetire quomodo dicatur. 156. a. b. t. 2
Amothorum Regem non per misisse Israel transire per suos terminos quid sit. 65. c. d. t. 2
Amor interpretatio. 76. c. t. 1
Anathema frequentius Decretis apponere praua consuetudo. 6. a. b. 2. t. 1
Anathematis poena nimis inculcata dat occasionem peccandi. 6. b. 2. t. 1
raro subnectitur nisi in causa fidei. 6. d. 2. t. 1
iulij temendum. 257. d. c. t. 3
Ananias & Saphira sola corporum morte multati. 106. b. 2. t. 3. monachi abrenunciata repetentes magis peccant. ibid. c. 2
Anacleti Papae decretum in quo latum. 9. b. 2. t. 1
Anastasi Monachus & martyr. 6. d. 2. c. cuius filius. ibid.
Anastasi Graece filius resurrectionis. 7. c. 2. eius constantia. ibid. d
Quanta sit passus. ibid.
Anachoretarum origo. 145. b. c. t. 3
Ananoli Cp. post ioculata primordia le dignum suis ordinibus ostendit. t. 3. 46. c
Discrimen anachoretarum & eremitarum. ibid. a
Andabatarum mos in pugnando. 26. c. d. t. 3
S. Andreæ primitiua vocatio ad Apostolatam. 138. c. 2. t. 2. eius passiones hutesia. ibid. c. d
S. Andreas puerator hominum. t. 4
Andreas secundus in Apostolatū assumptus. 135. c. 2. t. 2
2. primus omnium Chritum praedicat. 136. a. t. 2
Angelica natura creatoris Dei gloriam admittitur. 25. d. 2. t. 2
Angelorum erga nos beneuolentia. 111. d. t. 2
Angeli granulatur spiritualibus athletis fortiter pugnanti. 178. 2. a. t. 2
Angeli per totum mundum discantur in auxilium hominum. 210. b. c. t. 3
Angeli custodis officium. ibid. c
quantum abhorreat sui clientis fordes & peccata. ibid. e
ibid. d. comparatio pulchra. ibid. e
Angeli pognant pro nobis. 125. d. t. 2
Angeli & sancti cur stent. 124. d. t. 2
Angelorum praesidium tentatis praesens. 336. 2. t. 3
Angeli & demones mortuaria adfunt. 339. c. d. 2. t. 3
Angelus cur Indis visus, Stella Gétibus. 101. c. 2. t. 3
Asianus S. Marci successor. 33. c. 2. t. 1
Animarum viuarum quae dicantur. 351. b. c. t. 3
Animae sicut de corpora nostra debent esse Spiritus S. templum. 176. c. & 2. 2. t. 3
Animarum lucra sunt thesauri Sacerdotum. 241. c. d. e. t. 3
Animarum tectores quam vigilantes esse debeant. 354. c. 2. t. 3
Animae rubigo rebus aduersis purgatur. 280. b. c. t. 3
Animarum omnium dies à quo incipit. 330. c. 2. t. 3
Animalium natura quae homini imitanda. 14. b. c. t. 3
Animae sanctae delicarum hortus. 31. b. t. 2
Animae nostrae Dei sponsa est. 176. a. 2. t. 2
Animae in spirituali certamine non abiiciendae. 58. b. t. 1
Animae virtutes quot sunt. 84. a. 2. t. 6
Animae egrediens, quibus dolorum anxietatibus coarctetur. 337. a. t. 3
Animae motus quae sit. 246. c. t. 1
Animae tangentes qui sunt. ibid.
Animae ideo debet plangi, quia non plangit. c. 3. 72. b
Animae

Anima depositis vitis radiat virtutibus. Collect. 5.
 Anima laici sedes sapientie. 17. e. 2. r. 1
 Animalis Ezechielis expositio. 124. c. d. 1. r. 1. prima
 alia quid designet. ibidem. secunda. ibidem. e. 2
 Animarum rectorum cur misera conditio. 100. d. 2. r.
 1. p. iudicium quod de illis futurum est quoddam
 sit. 201. c. d. r. 3
 Anima ab omni sollicitudine libera, & quando. 20.
 d. 2. r. 2
 Anna meruit esse Christi Euangelista. 134. b. a. r. 1.
 ibidem.
 Annon Archiepiscopus Colonienfis. 42. c. 2. r. 1. eius
 virtutes. ibid. c. 2
 Anna viduarum exemplum. 114. a. 2. r. 1
 Annæ pietas. 125. c. r. 1
 Annibalis pueri fortis animus. 110. c. r. 1
 Anselmus Eremite austeritas. 217. c. mira eiusdem
 laetitia. ibidem
 Anselmus Lucensis Episcopus prudentia ac sancti-
 tate clarus. 32. a. 2. r. 3
 Anrichristus in Abimelech mythicè adumbratus.
 171. b. r. 3
 Anrichristus synagoga filius erit. 206. d. 2. r. 3
 Anrichristi via quæ sit. 122. a. b. r. 3
 S. Antebius in Tibetum deiectus non mergitur. 46.
 c. 2. r. 2. etas fides. 47. d. r. 2
 Apis assimilarur propbetiz. Collect. 45
 Apologus facetus. 16. a. b. r. 1
 S. Apollinaris (spiritualis) Romæ filius. 71. c. d. 2. r. 2
 Circum illuminat in suburbio Ravenne ciuitatis.
 ibidem.
 Multa paritur Ravenne. ibid. e
 Eius constantia. 72. c. r. 2
 Aureo & adamanti comparatur. ibid. a. 2
 Quir & quanta superatit tormenta. 72. d. e. a. r. 2
 Calibus depascitur. 73. d. r. 2
 Eripitur à naufragio. ibidem. a. 2. r. 2
 Ravennam meretur. 74. c. 2. r. 2
 S. Apollinaris laudes. 4. 4. 15
 Apollinaris Hæresis improbat. 3. 3
 Apostatarum gesta despecta potius sunt quàm scri-
 bendæ. 110. c. a. r. 3
 Apostoli cur in tabulis inuatis signati. 117. b. c. r. 2
 Apostolorum penitentia. 126. b. c. 2. r. 3
 Apostoli omnes vnius potestatis, sed non officij, suc-
 cedunt. 135. d. 2. r. 2
 Apostoli cur candelabris comparati. 63. a. a. r. 2
 Apostolici viri liberræ quæstio. 111. c. 2. r. 2
 Apostoli ut monachi vivere, non ut canonici. 227. a.
 2. r. 3
 Apostoli in die Pentecostes quid acceperint. 38. a. 2.
 r. 3
 Apostoli simul baptizati, & consecrati. ibid. e. 1. r. 3
 Apostolorum doctrina duodecim lapidibus com-
 paratur. 117. d. r. 2
 Apostolorum tempore qui fuerint heretici. 132. d. e. r. 2
 Apostolorum calcamentum quoddam sit. vide. A.
 ferro, xxi de nobis comparatur. 95. e. 2. & 96. a.
 r. 1
 Apostoli per fortis duodecim in Elim mythicè re-
 lati. 169. c. r. 3
 Apostoli qua ratione sunt pares. 93. d. e. 2. r. 2
 Cur fuerint duodecim. 94. a. 2. r. 2
 Eorum figura. ibid. a. 2
 Ecclesie bases. 95. a. 2. r. 2
 Apostoli & discipuli Christi quid figurent. 225. c. 2.
 r. 3
 Eorundem signatura. ibidem
 Apostoli sunt duces populi Christiani. 246. c. r. 3
 Apostolorum cura in pauperes. 89. a. b. a. 2. 3
 Eorum penitentia. 187. c. r. 3

Apostolorum laudes. 8. 4. 12
 Apostolicus Senatus. 8. 4. 7
 Apostolica doctrina assimilatur fragilibus. Collect. 12
 Apostolica sedes ruri mundo præest. 39. c. d. r. 1
 Caput omnium Ecclesiarum. 18. a. b. r. 1
 Aqua cur verus signet Testamentum. 172. b. c. a.
 r. 2
 Aqua dominatur in homine. 97. d. r. 1
 Aquæ elementum vires suas naturales reprimat. 89.
 b. r. 2
 Aqua ex B. Seueri Sepulchro manans. 13. a. r. 2
 Hæc aqua cum Nilo flumine comparatur. ibid. c
 Eadem cum aqua Moysi ex petra. ibid. e
 A quæ viles thesauri Dei cur appellatur. 113. b. 2.
 r. 2
 Aquilina vague palpere quid. 194. c. r. 3
 Aqua artibus scilicet vult. 97. b. c. r. 1
 Aquæ merita in homines. 96. 2. r. 1
 Iplius utilitas quam magna. ibid. c. 2. r. 1
 Arboris vligine succundatur. 10. a. 2. r. 2
 Arbores infulæ Thilon rami nunquam folis non
 danent. 276. a. 2. 3
 Arca signat S. Ecclesiam. 42. d. e. r. 2
 Arca Noë speciem Crucis expressit. 315. c. d. r. 2
 Arca Domini, & tabernaculum fœderis fabricata
 in deserto quò primum transportata. 218. a. 2. r. 3
 Arca reposita fuit in Monte Abarim à Hieremia.
 Collect. 91.
 Archiepiscopi Medinlanensis Hispani de abigenda
 Simonia. 33. e. a. r. 1. Elias insurandum, & peniten-
 tia. 34. b. d. c. a. r. 3
 Archiepiscopi Mediolanensis à Damiano bene ha-
 bitus. 44. a. r. 1
 Archigenes medicos antiquissimos. 210. 2. r. 3
 Archiepiscopi dignitas & sollicitudo. 219. c. r. 3
 Archiepiscopus Ravenne asperior in B. Petrum
 Dam. 42. e. r. 1
 Ardua celsanda & alta, & cur. 136. b. c. a. r. 3
 Aretini mors repentina. 217. a. b. 2. r. 3
 Argumentum à simili egregium. 122. b. c. a. r. 3
 Ardam diuidi à mari mythicè quid sit. 282. a. 2. r. 2
 Arialdus martyrio affectus. 35. b. r. 3
 Aripandus monachus. 92. c. d. r. 4
 Arma ferrea pro fide catholica, non licet capere,
 cauere intelligendum. 52. d. 2. r. 1
 Arma militiæ spiritualis quæ. 58. d. r. 1
 Arnulphus Merensis Episcopus. 189. d. r. 3
 Ille fuit Pipini pater, & Carolmani auus. ibid. a. 2
 Arnaldi Episcopi terribile exemplum. 257. a. b. r. 3
 Arnani non deum baptizandi. 51. 2. b. r. 3
 Eorum hæresis. ibid. c. 2
 Albefton Arcadiæ lapis semel accensus non potest
 extinguui. 276. c. d. r. 3
 Ascensio Filij, & maris assumpti simili stylo def-
 cribitur. 91. c. d. r. 2
 Ascensio S. Senexi in celum cum quo comparanda.
 8. a. 2. r. 2
 Aferus interpretatur à Allegoria. 247. d. r. 3
 Alina & pulvis alligari quid figurent. 18. a. c. a.
 Afriquer interpretatur à allegoria. 249. a. c. r. 1
 Alpebus camaleas declinandi. 136. a. c. r. 3
 Aspectus Christi in iudicij formidabilis. 139. d. 2. r. 1
 Affenarorum vitia execranda. 104. a. b. r. 3
 Affenatores fugiendi. 16. b. c. 2. r. 1. Assumptio Mariæ
 & ascensio Filij simili stylo describitur. Vide Ascensio.
 Affen connotat Diabolum. Collect. 89
 S. Athanasius Episcopus Alexandrinus. 592. d. c. r. 1
 S. Athanasius andot Symboli. 91. c. d. r. 3
 Auatitia radiis omnium malorum. 53. a. r. 1. Auatitia
 vermes generat. 15. e. 2. r. 2. Auatitia cunctas. 118.
 a. b. 2. r. 3. Auatitia omniū malorū caput. 120. e. 2. r. 3

Index rerum

Avaritia omnia sceleta superat. 238. c. 1.
 Quam sit Deo exosa. ibid. c.
 Avaritia quid sit. 238. c. 1.
 Avaritiae mala. 105. c. 1.
 Avaritiae finis & intentio. 736. b. 2. r. 1.
 Exhortatio contra avaritiam. ibid.
 Avarus quicquid boni fecerit, donec erit avarus amittet. 238. c. 1.
 Avarus avarus nimis amar, aut aliena desiderat. ibid. b. 2.
 Avarorum triplex genus. ibid. c. 1.
 Avari poena. 28. a. c. 1.
 Avari difficultas in elemosyna. 8. d. c. 1.
 Avarus, nammicola potius appellandus, quam Cbrillicola. 107. d. 1. c. 1.
 Auctoritas Romani Pontificis. 185. c. 1.
 Auditor studiosus dicentem reddit eloquentem. 67. d. 1. r. 1.
 Audius supplet videndi defectum. 235. a. 2. c. 1.
 Ausus quomodo v. supradem. 104. c. 1. r. 1.
 S. Augustini scriptor auctoritas quanta. 211. a. b. 1. c. 1.
 Augusti Octavianus laus & elogium. 111. 2. c. 1.
 S. Augustini ordinatio. 29. a. 1. c. 1.
 Aurum & argentum in Tabernaculi fabricam ab Aegypti accipi quid sit. 16. c. 1. r. 2.
 S. Auea virgo & marrye. 190. d. c. 1.
 Autalopi natura. 352. c. 1. c. 1.

B

Balaam cuius impius praevidit mundi redemptorem. 39. c. d. 1. c. 1.
 Simoniacus fuit, & tamen non amisit spiritum Propetie. 39. d. 2. c. 1.
 Bala interpretatio, & allegoria. 123. b. c. a. 1. c. 1.
 Balaam interpretatio & allegoria. 248. c. 1. c. 1.
 Baptismus origo Sacramentorum. 37. d. c. 1. r. 1.
 In Baptismo & ordine Spiritus S. operatur. ibid.
 Praecipuum Ecclesiae Sacramentum. 41. a. c. 1. c. 1.
 Quid in Baptismo & consecratis Dei gratia operetur. 38. a. c. 1.
 Christus cum baptismo sacerdotium suscepit. ibid. a. 1.
 Cur rebaptizatio prohibetur. 38. d. 1. c. 1.
 Apostoli simul baptizati. 38. a. 1. c. 1.
 Baptizandum exsufflatio. 38. c. 1. c. 1.
 Baptizari an vinum aut oleum possit admi fecti. 78. b. c. 1. c. 1.
 In Baptismo Christi manifestatum est mysterium sanctissimae Trinitatis. 7. c. 1. c. 1.
 In Baptismo infantium alius pro eis respondet. 102. d. c. 1.
 Vnus pro alio supplere potest. ibid. c. 1.
 S. Barbarianus cellas sanctitatem suam. 138. d. 2. c. 1.
 Eius festus. 160. a. c. 1.
 Bartholomaeus cor Ifachar. 94. c. 1. c. 1.
 Baranij Eremitae sanctitas. 262. a. a. c. 1.
 Barba virtutis indicium. 161. d. 2. c. 1.
 Barab myltic quid signet. 89. a. b. a. 1. c. 1.
 de Basio Aniciensi stupendum exemplum. 351. d. c. 1.
 Licet peccator sit, B. Virginis intercessione saluatur. 251. d. c. 1. c. 1.
 Basilica Parmensis SS. Gerasij & Protasij vbi sita. 277. c. d. 2. c. 1.
 Beatitudinem in spe quanam habeant in hac vita. 247. c. 1. c. 1.
 Beatitudini sanctorum omnia seruiant. 242. c. 2. c. 1.
 Beatitudines S. Spiritus domus aperantur. 132. a. b. a. 1. c. 1.

Qua ratione. ibid.
 Peritionibus item orationis Dominicae. ibid. c. d.
 Beatitudo Angelice dignitatis suggest per Maritiam. 107. b. a. 2.
 Beatrix Ducissa, Gothifredi Ducis Tufcia vxor. 165. b. 1. c. 1.
 Eius misericordiae studium. 117. c. d. 1. c. 1.
 Beda copulavit in ordinem opera sancti Augustini Collectan. in praefat. 116. a. b. 2. c. 1.
 Belle sanctimonialis sanctitas. 116. a. b. 2. c. 1.
 Beneficiorum a Deo acceptorum quam grata. 117. c. 1. c. 1.
 Mariti salutaris sollicitudo. 117. c. 1. c. 1.
 Bonae ac male mulieris discrimen. 117. a. 1. c. 1.
 Benedictus I X. Papa. 192. d. 2. c. 1.
 S. Benedicti Regula ac Patrum Collationes Eremiticis apponit necessariae. 151. d. 1. c. 1.
 Benedictus I X. Papa. 192. d. 2. c. 1.
 S. Benedictus a-buc in hac vita interfare colloquij Angelorum. 18. a. 1. c. 1.
 Angeli iter ad Casinum monem Dei monstrant. ibid. b. a.
 Corui incedentem sequebantur. ibid.
 Eius metris miraculum circa Casinum monem factum. ibid. d. c. 1.
 Abbas & Confessor. ibid. b. c.
 A puero semper Christum secutus. 121. a. 1. c. 1.
 S. Benedictus monachatum praeceptor. 229. b. c. 1.
 S. Benedictus Abbas. 112. d. 1. c. 1.
 S. Benedicti discretio. 127. c. 1. c. 1. Idem Spiritu sancto plenus. 161. c. d. 1. c. 1.
 S. Benedicti miracula, t. 4. 17. eius laudes. t. 4. 18.
 Benedictinorum Eremitarum regula ante S. Romualdum vsui erat. 319. d. 1. c. 1.
 Benedictio in sacra Scriptura quomodo accipitur. 254. a. b. 1. c. 1.
 Benedictiois sacerdotalis effectus a quo procedat. 234. a. 2. c. 1.
 Scopos regulae ipsius. 127. d. 1. c. 1.
 Benedictus fuit eremita. 90. b. c. 1. c. 1.
 Benedictus ad Eremitam dirigit carnobita. 89. c. 1. c. 1.
 Benedictiois digni sunt qui culpas contingant Collectan. 37.
 Beneficia Israelitico populo concessa. 109. c. 1. c. 1.
 Bennouis Epitaphium. t. 4. 17.
 Berardus Marchio. 90. d. c. 1. c. 1.
 S. Bernardi praecordia. 147. b. c. 1.
 Berzellai Galladites quid representet. 38. d. c. 1. c. 1.
 Berzellai crymon. 38. c. 1. c. 1.
 Berthage crymon. 17. c. 2. c. 1.
 Berthae domus Dei. 82. c. a. 1. c. 1.
 Berthage proficisci quid sit. 18. a. 1. c. 1.
 Bigamus a Sacerdote omnino repellitur, & cur. 100. c. d. 2. c. 1. traditio Ecclesiae de bigamis & fornicariis. ibid.
 Bigamo deest typus Christi, & cur. 101. a. b. c. 1. c. 1.
 Bonorum fidelium exercitia qualia esse debeant. 33. b. a. 1. c. 1.
 Bona Ecclesiastica dissipandum poena. 68. b. c. 1. c. 1.
 Bona, quae ex quiete & dulcedine nascuntur. 129. d. c. 1. c. 1.
 Bonorum omnium thesaurus Christus. 109. c. d. 1. c. 1.
 Bonorum temporalium origo quae sit. 90. d. c. 1. c. 1.
 Bonus homo legis peritus Catenensis. 121. b. c. 1. c. 1.
 Bona iniquorum Deo oblara non placent. 148. b. c. 2. c. 1.
 Bonorum Ecclesiasticorum origo. 162. b. c. 1. c. 1.
 Quae curio adhibenda in alienandis. 162. a. 1. c. 1.
 Alienatores prodigi quor poenis sint obnoxij. 166. c. 2. c. 1. c. 1.
 Bona quib* in hac vita pauperes fruuntur. 108. c. 1. c. 1.
 Bona nostra in Dei dominium transferantur &

quomodo.	106. a. 2. 2. 1.
Bona pauperum in hac vita que sint. Vide pauper.	
Bonorum celestium dulcedo quanta.	109. c. 1.
Bonifacii Papæ decretum contra remum Ecclesiasticorum raptos.	9. a. 2. 1.
Bonifacius Cardiacus.	130. c. d. 2. 1.
S. Bonifacii vite cursus.	47. c. 2. 1.
Eius ante conversionem pessimus status.	48. b. 2. 1.
Eiusdem hospitalitas.	ibid. c. 2
Electio syna.	49. b. 2.
ptus se Deo, deinde Tas dicat.	ibid. a
S. Bonifacii Rusie martyris historia.	196. c. 2. 1.
Mira eius abilitia.	ibid.
Vite austeritas.	ibid.
Apud Russos couocationatur.	d. 2. ibid
Russi credunt in Christum.	197. d. 2.
Flammæ illius pertransit.	ibid. c
Decolatur.	ibid. d
Eius interfectores credunt.	ibid. a. 2
Bonitus Episcopus Arvernorum.	195. a. 2.
Boni malorum societate perueniunt.	125. c. 1.
Bonrus posuit in veste Saluatoreum adumbebar in Cruce.	120. a. 2.
Bonrus delatus ex terra promissionis Christum Dominum significat. Collect.	25
Bones fatis ablatis per duodecim millia petragantes in suam causam vtero euerit sunt.	82. b. c. 2. 1.
Balsam. Regis filius fit monachus.	196. 2. 1. & 2. 2. 1.

C

C adalous hereticus Parmensis Ecclesie. 100.	
2. 1.	
Cadalous a quibus in Antipapam electus.	18. c. 2. 1.
Cadaloi visionum catalogus.	43. c. 1.
Cadalous Antipapa.	31. d. 2. 1.
Cadalous omnium iniquissimus describitur.	111. d. c. 1.
Cadalous Parmensi Ecclesie prelat.	41. b. 1.
Cadaloi insana ambigio.	180. c. 1.
Cadalogus hereticorum imperitus.	42. 2. b. 2.
Cadalous Apostolus Antichristi.	29. a. b. 2.
Cadalous Parmensis Episcopus.	16. b. 2. 1.
Cadaloi nominis interpretatio.	18. a. 2. 1.
Cadalous Papa abominus.	31. d. 2. 1.
Cades idem quod Sin.	249. 2. 1.
Cali cum homine pulchra comparatio.	210. d. 1.
Celi segio qualis.	142. c. 4. 2.
Casena sub ditione Romanæ Ecclesie.	186. c. 1.
Cecus videt ad sepulchrum Guidonis Comitis, & Monachi.	201. b. 2.
Ceco visus redditur.	82. d. c. 1.
Contraetus sanatus.	ibid. b
Cenobitarum segula non habet perfectionem.	19. c. 2. 1.
Celestibus renena contemuntur.	137. d. 2. 1.
Ceremonia lectionis Hebdomadarj. Reg. Per. Hon.	21
Cesare Augusto imperante natus Saluato mundi.	
22. c. 2. 1.	
Cesaris abilitia.	253. d. 2.
Cyprias cur fisoni acut.	42. b. 1.
Calamitas Ecclesie.	32. a. 2.
Calix cur in Millarum sine perfunditur.	78. a. 2. 1.
Caleph spes ingens & expeditio.	138. a. 1.
Camerarij officium. Reg. Per. Hon.	10.
Canticum quod solæ virgines canunt, quoddam.	
75. 1.	
Candelabris cur Apostoli comparat.	61. a. 2. 2.
Canticum B. Virginis cur vesperis canatur.	94. b. 1.

Canones apocryphi an benedicantur.	67. b. c. d. 2. 1.
Canones quid pre omnibus imitari debeant. Reg. Per. Hon.	11
Canonicorum defensio frivola.	214. 2. 1.
Canonicus is dici nequit, qui non est regularis, & cut.	224. c. 2. 1.
Canis homini est exemplum.	14. c. 1.
Canicula sine lectione B. Gregorij perperâ.	196. d. 1.
Canis rabidi natura.	12. a. 2. 1.
Capellanorum Gothifredi Ducis hereticæ assertiones.	71. a. 2. 1.
Canticum quod solæ Virgines canunt, quoddam.	75. d. 2. 1.
Capituli tempore que agenda. Reg. Per. Hon.	11
Carbonum natura.	276. a. 1.
Caro in tentatione subiicienda spiritali.	47. c. a. & 248. 2. 1.
Cardinales Episcopi dignitate antecedunt Patriarchas & Archiepiscopos.	17. c. 1.
Cardinalium auctoritas.	16. c. 1.
Cardinales Sacerdotum magistris.	16. 2. 1.
Carnis ratione vt exculsetur à leuulo.	13. c. 2. 1.
Carni mortui quo modo liberatur ab omni sollicitudine anima.	10. d. 2. 1.
Carnis stimuli quomodo domentur.	74. c. & 79. 2. b. 1.
Carnis castigatio quid conferat.	45. d. c. 46. b. c. 2.
Caro oculi ager hominis pigri.	104. c. 2. 1.
Carnis maceratio per scopas cut salutiferâ.	64. d. c. 1.
Caro delicatius nutrita, mortui magis feret.	140. b. 1.
Carpentera ferrata quid adumbeat.	241. d. 1.
Caro Christi cut vna aurea.	96. c. 2. 1.
Carnis prudentia superbia sapit.	97. d. 1.
Cassi puerique sunt tenaces.	7. 2. 2.
Cassia Dei que sunt.	215. c. 1.
Cassitatis adiumenta non pretermittenda.	10. d. 1.
Cassitatis merces.	117. a. b. 2.
Cassitatis premium quoddam sit.	61. 2. 1.
Cassitas corporis sine mentis puritate nil prodest.	114. d. 2. 1.
Castellum cui mundus.	17. c. 2. 1.
Cassitis natura.	312. a. 2. 1.
Cassia quid.	88. b. 2. 1.
Cassitis ingenium.	16. d. 2. 1.
Cassum cry mon.	88. b. 2. 1.
Cause iuris Ecclesiastici legibus distinxit.	13. b. 2.
Causa Romanæ Ecclesie qualis.	12. c. & 12. 2. 1.
Cause Episcoporum ad quem spectant.	13. d. c. 2. 1.
Causela in iudicando que requirunt.	3. d. 1.
Celastia interpretatio & allegoria.	47. 2. c. 248. 2. 1.
Cellerarij officium. Reg. Per. Hon.	12
Celsitudinis cuius nomen occasio est peccati.	19. c. d. 2. 1.
Celle arque inuente inquisitionis comoda.	83. a. 2. 1.
Cecemonis miserabilis exitus.	46. a. 2. 1.
Cesaris hereticus.	25. c. 2. 1.
Cecramini vt preparande anima.	35. c. 2. 1.
Cecramen spirituale hominis.	14. d. 2. 1.
Cecramen spirituale.	7. a. 2.
Chaldaeum cry mon.	116. b. 2. 1.
Charadrij figura cui frivola.	33. d. 2. 1.
Charitas quid effectus in Damiano.	92. b. 1.
Charitatis studium commendatur.	19. c. 1.
Charitas mater virtutum.	154. b. 2.
Charitas S. Pauli in suos perfecta.	262. b. 2. 1.
Charitatis prelat non habere quam fingere.	86. 1.
Charitas quibus necessaria.	7. c. 2. 1.
Charitas erga defunctos laudatur.	142. 2. 1.
Charitas Christi erga nos.	44. c. 2. 1.
Charitatis radij quos.	172. b. 1.

Index rerum

Charitas sexta hominibus.	123. d. 2. r. 1	concurritur.	2. b. e. r. 3
Charitas quando extollitur.	37. h. r. 1	Christus est lapis angularis.	37. d. 2. r. 3
Charitas proximi in S. Stephano quanta.	150. c. d. 1. 2	Christi mystica à Prophetis predicta	19. 2
Charitas cui in vitra coecina signata.	45. c. r. 2	Incarnatio.	ibid.
Cherubim figuram habet Monachorum indumentorum.	219	Dedicatio ad Templum.	ibid. d.
Cherub quid.	121. a. 2. c. 2	Dedictio in Aegyptum.	ibid.
Cherubim. Eris de ferum in Cherubim.	ibid.	eductio.	ibid. a. 2
Chorus Monachorum est pulchra militie species.	154. 2. b. 1. c. 3.	Ingressus in Iherusalem.	ibid.
Christophori crymon.	75. c. 2. r. 2	Vas in arguendo, & iustitia in iudicando.	ibid.
Christophorus Christum ferebat, & quomodo.	26. b. r. 2	Rapismus in Iordane.	39. b. 2. r. 3
Eius pagna stremit in tormentis.	77. c. 2. r. 2	Traditio Iude.	ibid.
Christus pallus est ut eius exemplum sequeremur.	310. c. r. 3	Venditio.	ibid.
Solus Christus crucifixus audendus.	317. a. r. 3	Pretium.	ibid. c. 2
Christi ad vios defecio per quos gradus adumbrata.	245. a. b. r. 3	Procedio argenti.	ibid.
Christus crucifixus ut meditando.	110. 2. 2	Iudeorum damnatio.	ibid.
Christi vulnera sanctorum nostrorum medicamenta.	310. c. r. 3	Vulnera.	ibid. c. d. 2
Christus cum vermis dicitur.	16. a. r. 2	Crucis paribulum.	ibid. c. 2
Christus mystice Ecclesiam significat.	27. d. r. 2	Vestimentorum dissilio.	ibid.
Christus vius in Baptismo cur coecis.	418. 2. r. 3	Spora ac lanca.	ibid.
Christus vermis & cur.	164. d. 2	Defensus ad inferos, & Patrum liberatio.	10. 2
Christus posterus natus quam Ioannes Baptista, decur.	69. 2. r. 1	Porus sellis.	ibid.
Christus Rex & Sacerdos.	318	a. e. r. d. i. o.	ibid.
Christus quomodo filius.	24. 2. r. 2	Lex Evangelica.	ibid. b.
Qualiter gignatur Filius Dei, & cum homine in unam personam conueniat nemo capit. h. b. c.		Affensus in carum.	ibid.
Christi manus non aufugit. t. 4. 26. eius aduentus, ut fulgur. ibid. Idem assimilatur annis Moysi. Collect. 14. Idem significatur in Aaron. Collect. 23. Idem gloria Domini. Collect. 64. In eius aduentu silentio omnia continebat. Collect. 82. Idem cur torcular calcaretur. Collect. 14. 10. c. 2. r. 3. Idem occidit peccatum. Eius perfecta imitatio. Eius preceptum de maxilla offerenda percutientem. a. 8. d. 1. 3. Suscepit Sacerdotium cum Baptismo. Eiusdem corpus in altari visificatur virtute Spiritus sancti. Idem factus pro nobis maledictum.	41. 2. r. 3	Christum occidit peccatum facti omnium animam.	ibid. c. 2
Christi mens militis reticulum.	39. d. 2. r. 1	Christum ascendisse, Mariam vero assumptam cur dicitur.	31. d. 2. r. 3
Christi verus Dei filius.	3. b. e. r. 3	Christus princeps pacis.	116. d. e. r. 3
Verus Filius virginis.	ibid.	Christus cur feria sexta passus.	114. 2. r. 2
Midiator Dei & hominum.	ibid. b. 2	Christus cur omnem suum sanguinem effuderit, cum una gutta ad redimendum mundum sufficit.	109. c. 2. r. 2. 110. 8. r. 3
Quomodo solus filius carnem suscepit & mortem subiit.	ibid. c. 2	Christus filius Dei Sacerdos & Sacrificium, a. c. dempro & pretium.	109. c. 2. 2
Declaratur exemplo anime.	ibid. d. 2	Christum quid reddat diuitem & pauperem.	109. c. 2. r. 2. 110. 8. r. 3
Solis.	ibid.	Christi à quibus spiritualiter crucifigatur.	111. a. 2. r. 2
Circe.	ibid.	Christus bene Pater dicitur.	37. d. 2. r. 2
Christus natus est salus matris virginicare.	ibid. c. 2	Christus quomodo nostrum signaculum.	90. c. d. 2. 2
In ipso est una persona ex duabus, & in duabus naturis.	41. 2. b. r. 3	Christus beatis hominum operibus pascitur.	104. 2. r. 1
Diuina & humana natura in Christo, inconfuse permixta.	ibid. b. 2	Christi caro cur vna aucta.	96. c. 2. r. 2
Est verus filius Dei cum non natus, aut adoptiuus.	3. d. c. r. 3	Christus duobus diebus amplius manet in alio, quam loco. Baptista.	61. c. 2. r. 2
In eo diuina & humana natura se manifestauit.	ibid. b. 2	Christus uetio.	75. d. 2. r. 2
In ipso duplex naturas.	9. c. 2. & b. r. 3	Christum habere, ut signaculum super brachium, & super eos quid sit.	316. c. 2. r. 3
In Baptismo Christi manifestatum est mysterium sanctitatis Trinitatis.	7. c. 2. r. 3	Christus de B. Virgine natus, eius uerum pepturæ virginitati consecrauit.	25. c. 2. 2
Christi quare mediator.	8. d. 2. r. 3	Naturas Christi secundam carnem.	ibid. a
Summa rerum quæ credenda sunt.	7. c. 2	Cur in Cruce stant quadripantus.	ibid. b. 2
Christus naturam suscepit humanam, non personam.	7. d. c. r. 3	Apud Patrem nosse est Advocatus.	ibid. c. 2
In Christi resurrectione omnes diuine persone		De illo potest illud dici: <i>securus vadit ad plachum, qui potum habebit iudicem.</i>	26. a. r. 2
		Sex sunt quæ de Domino Iudice predicantur.	ibid. d. 2
		Christus Davidi assimilatus.	181. b. 2. r. 3
		Christus per Doctores Ecclesie triumphat.	84. b. 2. r. 1
		Christi vestis quæ.	110. b. 2. r. 1
		Christus cur ceteris promissionis.	31. b. 2. r. 2
		Ad Christum qui perueniant.	ibid.
		Christus est nobis, David in viis, in patria Salomon.	283. b. 2. r. 3
		Christus Petra est.	351. a. 2
		Christus sub agni figura visus in Sacramenti specibus.	92. b. 2. r. 1
		Christus in Cruce, botrus posuit in vete.	110. 2. 1

Hancortum Gedeon figuram, & quando. *ibid. b.*
 Borna Ephraim Christus. *ibid.*
 Christus Rex, & Sacerdos. *121. b. r.*
 Christus miraculo scandalum tollit. *21. d. e. 2. r. 3.*
 Christus factus pro nobis a maledictum. *41. 2. r. 3.*
 Christi quinque vulnura mysteria. *335. c. d. 2. r. 3.*
 Christus libum. *106. c. 2. r. 2.*
 Christus in Charadrio cur expressus. *334. 2. r. 3.*
 Christus est thesaurus bonorum omnium. *109. c. d. r. 3.*
 In eum nostra sollicitudo precipienda. *ibid. d. 2.*
 Christus illuminavit mundi tenebras & quando. *149. 2. b. 2.*
 Christus Emmanuel ex duobus nativus. *130. d. 2. r. 2.*
 Christus amari est iustus rerum omnium. *111. 2. r. 2.*
 Christus Dominus quomodo figuratus per serpentem. *162. d. 2. r. 2.*
 Christus in bonis Regibus regnat, & honoratur. *109. d. e. r. 1.*
 Christus terra promissionis cui dicitur. *6. b. r. 2.*
 Christus periculis potestatis. *38. d. 2. r. 3.*
 Christus sol dicitur. *2. r. 2.*
 Erat. *ibid.*
 Christus sequi amplius est quam relinquere omnia. *19. d. e. 2. r. 2.*
 Christi Corpus in Altari sancti Spiritus virtute sanctificatur, & vivificatur. *40. d. e. 2. r. 3.*
 Christi Salvatoris testimonium. *1. d. e. 2. r. 2.*
 Christus Iesus Templi nostri summus est, & fundamentum. *171. d. 2. r. 2.*
 Christi Domini descensus. *42. d. 2. r. 2.*
 Christo data est gratia sine mensura. *164. c. d. 2. r. 2.*
 Christus cur bonus. *108. 2. b. r. 2.*
 Christus cur in mundum venerit. *134. c. r. e. 2.*
 Car simplices predatores elegit Apostolos. *ibid.*
 In Christo sunt omnes thesauri gratie. *17. b. r. 3.*
 Christi humanitas ab omni peccatorum eontrario aliena. *171. b. c. 2. r. 2.*
 Christiani veri reges sunt dignitate. *23. 2. r. 2.*
 Christiano rupe est virtute sub senectute viciopum. *ibid. 2. b.*
 Christiani cur arbores. *30. 2. r. 2.*
 Christianorum proditores lege quibus premiis afflicti sunt. *81. c. d. 2. r. 2.*
 Christianus vir quado vere Sabbatum colat. *60. b. r. 2.*
 Christianum Christi sunt Sacerdotes, & cur. *21. 2. r. 2. r. 3.*
 Caritas non est nisi ordinata. *47. 2. r. 2.*
 Ciborum copia vitia libidinis. *14. 2. r. 2.*
 Cibi nimij effectus. *11. 2. r. 2.*
 Cunctis sumo Saugifuga fascibus adhaerens egerit. *27. c. r. 3.*
 Cerebri Praefectus. *126. 2. 139. 2. r. 2.*
 Circuli quatuordecim quid noverit. *131. b. 2. r. 2.*
 Cives sedulos homines qua ratione habere dicantur. *41. d. e. 2. r. 2.*
 Claustrum cur a tabulorum caelestium pecorum. *337. c. d. r. 3.*
 Clemens S. Petri discipulus. *11. d. 2. r. 2.*
 Clerici magis intime Deo sunt copulati quam ceteri homines, & cur. *66. d. e. r. 1.*
 Clerici luxuriosi cur cum Abimelech comparantur. *169. 2. a. 2.*
 Clerici Manasses ac postquam dicantur. *70. c. 2. r. 3.*
 Clerici qui sibi licere affirmant uxores ducere, ex his qui Nicotitarum sunt. *180. c. r. 3.*
 Clericorum erymon. *215. c. r. 3.*
 Clericorum mores quam pervertit. *2. b. r. 2.*
 Clericorum flagitia Episcopi ignorare non debet. *19. d. e. r. 1.*
 Clericorum & Episcoporum scandala. *12. c. r. 1.*
 Clerici a coniugio remoti. *74. 2. b. r. 1.*
 Clericorum conventio qualis esse debet. *68. c. r. 1.*

Clerici pugnacis, insolentis & blasphemii cades. *258. b. c. 2. r. 3.*
 Clericorum proventus in usum proprium non convertendi. *44. b. c. 2. r. 1.*
 Clerici non habent proprietatem rerum quas possident. *224. 2. b. r. 3.*
 Clericorum habitatio cur sit laeta Ecclesiastica. *ibid. d. e.*
 Clericis inrempertantibus melius a sacris ordinibus esset cessare. *177. b. r. 3.*
 Clericis non concedenda secreta mulierum collocatio. *Reg. Pet. Hon. 16. c. 4.*
 Idem non mittantur ad ea quae per laicos possunt fieri. *ibid.*
 Clericorum ordo tenet vicem rebus Leviticis. *Reg. Pet. Hon. 10. c. 4.*
 Etiam Discipulorum Domini. *ibid.*
 Clericus a Diacono morte exemptus. *101. c. d. 2. r. 1.*
 Erat. *ibid.*
 Clericorum continentia, vide, *Concilium diocesis.*
 Clericus S. Petri discipulus. *13. d. 2. r. 2.*
 Cluniacensis monasterii laudes. *81. 2. r. 2.*
 Cluniaci nominis origo, & explicatio. *ibid. b.*
 Cogitatio mala cur rursus. *145. c. 2. r. 2.*
 Cogitationes impure molestias affligunt conversationem secularem fugientes. *145. c. 2. r. 2.*
 Colloquium in cella quam perniciosum. *147. c. d. 2. r. 2.*
 Pictas erga defunctos inibi exerceri solita. *148. c. 2. r. 2.*
 Columnarum duarum templi a Salomone constructi tenent. *250. 2. 2. r. 3.*
 S. Columba constantia. *161. e. r. 2.*
 Columbae argenteae Apostolorum signant, & cur. *93. d. 2. r. 2.*
 Comitatus Ostiensis prius, S. Petrus nam. ut se Episcopatu etiam abdicare possit, enia rogat. *14. c. 2. r. 2.*
 Comissa ob subitaneam a vidua porcum morte extorta. *130. d. 2. r. 2.*
 Commensales non sunt decedendo uxores. *106. 2. 2. r. 3.*
 Commensales hominum differunt a ceteris per Spiritum S. prolati. *173. d. e. r. 3.*
 Commensalis viri unionem spiritus, & rectitudinem patit. *216. c. 2. r. 3.*
 Comparationis necessitudo. *277. c. r. 3.*
 Compertorium in lecto nec falsus est, nec profectus. *160. 2. r. 3.*
 Completorij significatio, Reg. Pet. Hon. *26. c. 4.*
 Compunctio nascitur de amore Dei. *131. d. 2. r. 3.*
 Compunctiois vere effectus. *36. c. r. 3.*
 Concomitatio quoniam necessaria. *17. 2. b. r. 3.*
 Concordia a Damiano suis post suam obitum servanda commendatur. *108. 2. r. 2.*
 Concubitus David quid deinceps. *38. 2. r. 2.*
 Confessio duplex. *140. b. 2. r. 2.*
 Confessio sacramentalis remedium puritatis. *131. 2. r. 2.*
 Confessio ad horam primam, sive completorium. *33. b. 2. r. 3.*
 Coniugii sua crimina eisdem, cum quibus lapsi sunt, perniciosum. *66. c. 2. r. 3.*
 Confessio secunda hominis ala. *141. 2. 2. r. 2.*
 Confessio qualis esse debeat. *140. b. c. 2.*
 Confessionis contemporaneos non enunt. *161. 2. r. 3.*
 Confessio visio maxime nociva. *139. c. d. 2.*
 Eius grades sunt varij. *ibid.*
 Primus cognitio peccati. *ibid.*
 2^a. Penitentia. *ibid.*
 3^a. Dolor ob admissa peccata. *ibid. b. 2.*
 4^a. Oris confessio, quae fit sacerdoti. *ibid. c. 2.*
 5^a. Maceratio carnis. *ibid. c. 2.*
 6^a. Correctio operis. *140. 2. c. 2.*
 7^a. Perseverantia bonitatis. *ibid. b.*

Index rerum

- Confirmationis minister quis sit. 161. d. 1. t. 2
 Confusio quibus propria. 18. a. b. 2. t. 1
 Coniugatus quis. 74. d. c. 2. t. 1
 Conianguinitatis gradus varie à variis usurpant. 78. a. t. 1
 Quae gradibus terminetur. 78. a. 2. t. 3
 Error quorundam de gradibus consanguinitatis. 78. a. t. 3
 Conianguinitas sex gradibus terminatur. 312. c. t. 3
 An inter quos est lex hereditaria successione, nulla sint iura coniugij. ibid. b
 Legislatorum super hac re conclusio. 79. a. b. c. 2. t. 3
 An quibus est ius hereditaria, est & affinitas generis. ibid. c
 An generationes quae verimque ab vno procedunt, debeant simpliciter numerari. ibid. c. 2
 Consanguinitas non sunt ducendae uxores. 260. c. t. 3
 Nec committere. ibid. a. 2
 Consideratio Castit. & virilit. 119. c. t. 1
 Consideratio libi secus gaudium feminitatem. 67. c. t. 2
 Consecrati de quod nefas est. 162. a. t. 3
 Consecrationis effectus fidei nititur fundamento. 31. d. 2. t. 3
 Consilium quomodo misericordiam pariat. 112. c. t. 2
 Consilium mali principibus perniciosissimum. 110. c. d. t. 1
 Constantia in virtutem proposito. 131. a. t. 3
 Constantius Imperator Cythra insidias struit. 1. d. & cur. ibid. a. 2
 Constantinus nepos Mauri Episc. Casens. 187. b. t. 2
 Constantini Imperatoris pietas. 21. d. t. 3
 Eiusdem Imperatoris edictum erga Romanos Pontificem. 21. b. c. t. 3
 Consecratis in quibus potest. 119. c. d. t. 3
 Consecratis in quibus necessitas aliquando excusatur, & quando. 199. c. t. 3
 Contemplationis quies tentationes remouet. 14. c. t. 1
 Contemplationis lumen quomodo depercat. 34. d. t. 3
 Contemplationis seculi quid praestandum. 116. b. c. t. 3
 Contemptus mundanae gloriae. 97. a. b. t. 3
 Contumelia quomodo excipiendae. 117. a. b.
 Conuersationis religiose finis. 128. c. t. 3
 Conuersio ad oculum non procrastinanda. 45. d. 2. t. 1
 Conuersus à SS. Andrea & Gregorio verberatus est. 190. c. 2. t. 3
 Conuersio S. Pauli cui adscribenda. 190. a. t. 3
 Cuius Conuersionis initio locus tentationes non permittit in suis. 39. b. c. t. 3
 Coorum principis ventree. 104. d. 2. t. 1
 petruis mori Hierusalem. ibid.
 Cor illud nequaquam deus inhabitat. 31. a. t. 1
 Cordis custodia, & cogitationum ponderatio vitia. 152. c. & 2. t. 1
 Cor Principum in manu neiesi. 3. b. a. t. 3
 Corambris de capite Amara. expofitio. 78. d. 2. t. 2
 Corpora Evangelistarum ubi quiescant: vide. Evangelium
 Corporis humani inimitabilis. 10. c. 2. t. 2
 Corpus Christi sacro. sanctum polluitur manibus tractans, particeps cogensentum Christum est. 213. a. t. 3
 Corporis nostri vitia de ferore. 350. d. 2. t. 3
 Corpus S. Romualdi integritatem post quinquen-
 nium ab eius obitu. 209. a. t. 2
 Corpus Christi vere est in hostia, & sanguine calice. 21. d. 2. t. 1
 Corrumpere prius decet se quam alios. 126. a. 2. t. 3
 Correctio fratrem amplectenda. 34. b. 2. t. 3
 In Correctione moderata sequenda. 343. b. t. 3
 Correctionem non solius perfectus esse nequit. 21. b. t. 3
 Correctionem amare sapientis est, stultus vero od-
 dilic. 122. a. t. 3
 Correctiones imperitibus sunt gladij. 321. d. c. t. 3
 Viti feruentis est correctionem sine culpa ad alio-
 rum profectum amplecti. 122. a. b. t. 3
 Corruptus quod nascitur de corruptione. Col-
 lectan. 61. t. 4
 Creatura per malum visum male nobis fuit. 109. t. 1
 Creator solus naturam propriam porrecte superge-
 ditur. 91. d. c. 2
 Creator factus est in creatura. 122. a. t. 2
 Verò Credere nec quid sit. 140. b. 2. t. 3
 Credenda quae. 2 & 7. b. c. 2. t. 3
 Crederemus senator Romanus capite percutitur. 190. b. c. t. 2
 Crimen eiusdem estis est, qui cum carnali, vel
 fide spiritali labitur. 45. a. b. t. 3
 Criminationibus fides non facile adhibenda. 3. d. t. 3
 Crocodilus cur mortem & carcerem recusat. 135. c. a. t. 3
 Crux virga virtutis dicitur. 109. d. 2. t. 2
 Crux arca Noe. 119. c. t. 2
 Crux propitiatorum, & cur. ibid. d. 2. t. 2
 Eius virtutet. ibid. c. 2
 Sanctae Crucis laudes. 95. d. 2. t. 1
 Crucis signum qui portat in corde impellunt. 90. c. t. 2
 Nigrae crucis quae dicitur. ibid. b. a
 Crux nobis ferenda. 45. d. 2. t. 2
 Et qualis. ibid.
 Crux qua ratione adoranda. 111. d. 2. t. 2
 bona Crucis. ibid. c. 2
 Crucis dux solemnitates & quomodo. 112. b. t. 2
 Crucis signum quomodo lex Moyses signata. 95. b. c. 2. t. 1
 Crux quomodo in Gedeone adhibetur. 112. c. 2. t. 2
 In signo Crucis vincimus. ibid. d. 2. t. 2
 Huius visionis Moyses cur figura. ibid. a.
 Crux instrumentum apostolice salutis. 6. t. 4
 In eius laudem & aromaticum carmen. ibid.
 Considerat eorum terribis. ibid.
 Crucis tui & testimonio. 41. c. d. 2. t. 3
 Crucis sacrificium. 135. b. c. t. 3
 Crux Christi coniungit eam & terram. 110. c. t. 2
 Crux nobilissimum martyrij genus. 135. c. d. 2. t. 2
 Crux vas nouum ad tollendam sterilitatem. 114. d. t. 2
 Crucis signum virtutes omnes adumbrat. 92. d. t. 2
 Cultris diuidi heremites mystice quid sit. 141. c. t. 3
 Cultrici lapideis circumcidi quid sit. 94. b. 2. t. 3
 Culpa subditorum in Praepositos redundat. 39. a. b. 2. t. 1 & collectan. 19. t. 4
 Caniberos Episcopos. 45. a. 2. t. 2
 Carissimus vicum quam late patet. 101. d. c. t. 3
 Eadem est desiderium oculorum. ibid.
 Custodia rerum mobilium habenda. Reg. Pet.
 Hon. 12. t. 2
 Crystalli misericordia in pauperes. 3. c. t. 1

D

- Demoniis improbitas in Romanum. 391. a. a. t. 2
 demonis impostum Eremite cuidam. 160. c. t. 3
 demon indigne fert seminarum crenobium con-
 strui. 106. b. t. 3
 demonem illusiones. 126. b. t. 3
 demones verum qui dicantur. 126. b. t. 3
 demonum tentationes multiplices. 143. c. 2. t. 2

notabilium:

Demonos cut in volatibus expressi.	259. c. 2. r. 3	damiani admittibile in Ecclesiam Romanam su-	adum.	111. d. 2. r. 1
Demon enim per amicos suos querit vincere ho-	9. c. 2. r. 3	Damiani modestia.		3. c. 2. r. 1
mines.	263. c. 1. r. 3	Invidi animi robor.		ibid.
Demoniacus hominem necans liberatur.	c. 2. r. 3	Tellum confessionem adducit.		ibid.
Demon lingas petulant, ut autis ramo infidetur.	c. 2. r. 3	Damianus Prior monasterii fontis Auellani.		40. a. c. 1
Damali decretum circa Metropolitanos in peritione	112. a. 2. r. 1	B. Damiani in scribendo fides, ac religio.		96. a. r. 3
pallij.	112. a. 2. r. 1	Damianus monachus, frater S. Doctores.		155. a. a. r. 3
Damianus Gallias ab Apostolica fede legatus.	80. c. 2. 82. c. 6. & b. a. c. 1	Damianus quam submisit de se sententia.		64. b. 1. r. 1
B. Damianus in lacere montis Sazuciniij Eremitum		Damianus quanti faciebat celestia.		80. b. r. 1
construxit.	146. b. c. 2. r. 3	Damiani charitas, & zelus.		2. c. 2. r. 1
Damiani animus in contemnenda pecunia quatu-		Damianus consulti Pontificem.		2. c. 2. r. 1
rus.	91. c. 2. r. 1	Damianus Archiepiscopus Ravennas.		64. d. r. 1
Damianus Alexandrum Papam commendat.	42. a. r. 3	Damianus legatus res suas sub iudicio sedis		Apostolice.
Damiani in morbo patientia admirabilis.	92. c. 2. r. 3	Mors.		35. b. a. r. 3
Damianus valetudinem recuperat.	73. b. r. 1	Damianorum supplicia.		340. a. b. r. 3
Monachorum in eum benevolentia.	94. c. r. 1	colledam.		70. r. 4
Damiani varicinium de morte Cadoki admirabi-		Damna, quæ in malignis spiritibus proveniunt.		191. b. c. 2. r. 3
liter implerum.	180. d. c. r. 3	Daniel viro desideriorum.		10. r. 4
Damianus datus prout consuetudinis apud Apo-		S. Danielis missa.		28. c. & a. 1. r. 3
stolicam sedem corrigendas mores.	62. a. r. 1	David cur dicatur Adeodatus, filius salus, Poly-		109. b. c. 1
Damiani integritas.	43. c. 2. r. 3	mitarius, & Bethlehemiensis.		109. b. c. 1
Eius gratitudo in Archiepiscopo Mediolanen-		filij David qua ratione dicantur facientes.		ibid. d. c.
sem.	44. a. r. 3	David obtrivisse ciuitatem sabbath quid sit.		241. a. b. c. 1
Damiani sancta libertas.	111. c. 2. r. 1	per David regnum presens sceculum cur designa-		284. a. 2. r. 3
Damiani pro Ecclesia Romana zelus ac fortitudo.	32. r. 3	cam.		107. b. c. r. 1
Damianus S. Doctores nepos.	101. c. 2. r. 3	David panes propositionis manducans cuius typus.		107. b. c. r. 1
Damianus ante Cardinalis officium Prioratus officio		David fuit viles quando nondam nouerat.		178. c. r. 2
functus.	93. b. r. 1	David humilitas.		114. a. b. r. 3
Damianus Patrem lectioni insulit.	71. c. d. r. 1	Davidis mansuetudo.		109. b. c. 1
Damiani oratio super Choniacenses.	83. c. d. r. 1	David Evangelice vitæ.		32. a. 2. r. 3
Damianus a parentis vocatus exaltat se.	70. c. d. c. r. 1	auditi cur peccatum remissum non Saul.		coll. 16. r. 4
Damiani grauissima infirmitas.	6. a. r. 1	idem figura Christi.		coll. 60. r. 4
Damianus nepos B. Petri Damiani.	6. b. r. 1	Debra sub palma quorum figura.		89. d. r. 2
Damiani inquierendo.	31. c. 2. r. 1	Decollatio S. Iohannis Baptiste quando fuerit.		101. c. 1. r. 3
Damianus deplorat Ecclesie statum.	32. a. r. 1	Defensorum alimenta quæ sint.		254. b
Quæ, & quanta pro fide Apostolica perulit.	32. c. r. 3	Deipara Virgo, & Stephanus pre ceteris plenius gra-		149. a. b. c. 1
Damianus Monachus.	94. d. r. 1	tia, quam differenter dicuntur.		190. d. r. 3
Ipsi feror in proliganda libidine.	ibid. c. d. 2. r. 1	Deodatus Treuerensis Archiepiscopus.		246. c.
Damianus se Ecclesie alligatum faceret.	32. d. 2. r. 3	Deodatus sine Raphaelis interpretatio & allegoria.		170. d. r. 3
Eius obsequium in Hildebrandum.	ibid.	Derelinquentibus sceculum quedam pacis tranqui-		coll. 17. r. 4
Huius rei Abbatem Choniacensem tellem aduo-		litas datur.		126. a. 2. r. 3
cat.	32. c. 2. r. 3	Desiderius Abbas Casimensi qui & B. Victor.		161. b
Renouare vult Episcoporum.	31. a. r. 1	Desperati cuiusdam terribile exemplum.		74. b. c. r. 3
rasso accusatus.	ibid. d.	Desperatio bonum confessionis impedit.		142. a. 2. r. 2
B. Damiani humilitas profunda.	109. b. c. r. 3	Desperationem de humano solatio diuinum spe		118. c. 1. r. 1
Eiusdem urbana, & modesta epistulatio.	194. a. r. 3	Deuotio ceteris in elemosyna requiritur.		8. c. r. 3
Damianus consiliarius ab Archiepiscopo Rauenna-		Deus ac Iudas qui discrimine Christum ingratum		122. a. b. a. r. 3
te, & super qua re.	41. b. c. 2. r. 3	diderint.		166. c. 2. r. 3
Damiani doctrina ab impericis calumnias imperi-		Deus in virginibus peculiatas defecit.		123. d. c. 1. r. 2
ta.	69. b. c. r. 1	Deus filius triginta tribus annis senex.		ibid.
Eius modesta responsio.	ibid.	Nunc vero Dominus, & Rex regum.		271
Damiani in Eugubinam Ecclesiam benevolentia.	59. d. r. 1	Triste eius sessio.		271
Cur libros conscripserit.	ibid.	Deo filium offensus vteri fornicidientem meretur.		127. b. c. r. 1
Damianus reuelatio uern habuit.	54. c. r. 2	Dei minister proprie quibz dicendus.		111. c. d. 2. 3
Damianus deplorat sui seculi prauos mores.	24. b. c. 1	Dei familiaris qualis esse debet.		149. a. b. c. 1
Damianus purgat se de quibusdam criminibus sob-		cur dei filius a dextris Patris sedet.		149. c. r. 2
obiciit.	3. c. r. 1	Dei scientia & prouidentia rerum omnium sim-		272. d. 2. r. 3
Excusat credituram Pontificis.	ibid.	plex, & distincta.		273. a. r. 3
Damiani constantia.	42. b. r. 1	Deo non est hec vel cras, sed hodie sempiternum.		273. a. r. 3
Damianum fuisse Cardinalem Episcopum vnde		Deus ad inuocationem sanctorum miracula facit.		d. iij
episcopat.	25. c. r. 1			
Damiani deprecatio pro Ravennate Antistite.	10. d. 2. r. 1			

Index rerum

- fure illi per Deum. 141. a. t. 2
 Quid clarius aut celebrius dici posset pro invocatione sanctorum? ibid.
 Deus potest virginitatem corrumpere carnem, & meritum reparare. 270. d. 2. t. 3
 Quomodo fieri potest, ut quod factum est, non sit factum. 721. a. t. 3
 Deus quem decrevit saluare, continuo liberat. 12. 4
 Nullum bonum nisi ab eo. ibid.
 Odio fecit aeternam in brutis. collectan. 21. 4
 Ex eis qui non egrediuntur nec boni nec mali. collectan. 58. t. 4
 Dei donum nulla ministrorum contagione polluitur. 43. e. t. 3. de iurandis non accipit sacrificium. 72. b. t. 3. in eis dominum transferuntur bona nostra per votum. 106. a. 2. t. 3. per ingressum religionis fit portio Mouchi, & Monachus illius. 10. b. t. 3. per dicitur amiratus, pagina eadem. vitat consuetum. pagina eadem. in eo nohilis sollicitudo prolicenda. 109. d. 1. 3. in eundem feruit, & mortificatio. 123. b. t. 3. ei seruendum amore, non timore penae. 126. e. t. 3. ex eius amore nascitur compunctio. 131. d. 2. t. 3. eadem opera nostra lacrymis sunt gratiora. 132. e. t. 3. alius familiaris qualis esse debeat. 134. a. t. 3. ei odibilis suauis transfigit. 139. e. t. 3. idem praesidet in sanctis Doctores. 63
 Deus regulatur spiritualibus aetheris sanctis pugnantibus. 178. a. t. 2
 Deum non posse, vel nescire aliquod malum, quomodo intelligendum sit. 269. c. d. 2. t. 3
 Deus etiam viciat verba. 218. a. t. 3
 Deus cur pugnat. 177. a. t. 2
 cur Deus alios diuites, alios pauperes esse velit. 16. c. d. 2. t. 1
 Deus difficilis ad irascendum, facilis ad miserendum. 133. d. e. t. 2
 Deus & homo ex B. Virgine nascitur. 148. e. a. t. 1
 cur Deus quod promittit, interdum imminuit. 24. a. b. t. 3
 cur Deus quae promittit nonnullis, non tribuit. 24. c. t. 3
 Quomodo, & cur Deus penas, quas minatur non intelligit. ibid. a. 2
 Deus regnotam largitor & conseruator. 110. e. a. t. 3
 Deus v' em Ange omni qui & hominum. 148. a. t. 3
 Deus omnia potest, siue faciat, siue non faciat. 274. c. 2. t. 3
 Deus non est acceptor personarum. 11. b. 2. t. 2
 Deus facit de vulnere medicamentum. 40. c. d. 2
 Deum posse salutem infesta reddere, statuere. 178. c. a. t. 2
 Dei localitas ibocalis. 267. t. 3
 cur Deus non restituerit virginitatem post lapsum. 100. e. t. 3
 cur Deus alios iuuenes, alios senes ad se vocat. 146. e. 2. & 177. a. t. 3
 cur per viros diuites ac simplices mundum indicuit. 117. c. t. 3
 Deum negare factis, potest esse. 15. d. e. t. 2
 Deus iniuriarum immemor semper recipit perirentes. 134. b. e. t. 3
 Deus finit perfectos ad vitia etiam minimis vinctos. 178. c. 2. t. 2
 cui Deus parum est nihil illi facit esse parum. b. a. t. 3
 ad Dauid accedentes, humanis discipulis non indigent. 119. c. & a. 2. t. 3
 Deus cuius vult miseretur, & quem vult, induratur. 261. d. t. 3
 Deum timere, & eius mandata seruare quid sit. 21. d. 3
 Deus multa potest quae non vult. 292. b. t. 3
 Deus sit portio hominum, & quomodo. 107. a. b. t. 3
 Deum quam irascitur. 18. e. t. 1
 Deum esse omnia in omnibus quid sit. 18. e. t. 2
 Deus cur sedet. 124. e. c. t. 3
 Deus etiam viciat omnia actiones. 124. d. 2. t. 3
 cur Deus dissimulat peccata hominum. 133. a. 2. t. 2
 Deum dicere non omnipotentem, scandalosum est. 269. c. t. 3
 Deus reprobum animam secularibus implicari adibus cur permittit, electam vero à laboribus conseruet liberam. 116. a. 2. t. 3
 Deus in hoc saeculo electos suos semper deprimi finit. 104. b. c. t. 1
 cur Dominus specialiter dicitur filius Abraham, & Nauid. ibid. a. 2
 Deus quomodo mirabilis in sanctis suis. 216. a. t. 2
 Deus existit in omnibus rebus, & quo pacto. 167. e. & a. 2. t. 3
 cur Deus non pellem, sed interiora sibi viscera iusserit offerri. 126. c. a. t. 3
 cur Deus per nauitatem de caelo descendit. 158. b. e. t. 3
 Deus vna nomine omnia comprehendit, distinguendum. 272. d. e. t. 3
 Deo sensus, regnare est. 131. d. e. t. 3
 Deum pacem, & virginem permanere stupendum plane. 131. d. 2. t. 2
 Deus sapientes eligit, & cur. 6. e. t. 2
 Diabolus interiori seditatem prius admittit. 24. d. t. 1
 Diabolus per Adam signatus. 83. a. b. t. 1
 cur Diabolus nouitius insidierit. 145. e. a. t. 3
 Diabolus caput & initium totius iniquitatis. 35. d. 2. t. 3
 Diabolus incautos honorum optatum fructu peruat. 133. a. t. 3
 Vulpis est species, & cur. ibid. e.
 Diabolus vnde terreretur. 101. e. c. t. 1
 Et eius ares quatuordecim à quodam delectus. 102. a. t. 2
 Diabolus lano. 109. e. t. 2
 Diabolus peritici similis, & quomodo. 91. c. a. t. 1
 Diabolus pabulum qui sunt. 112. e. a. t. 1
 Diaboli technae ad proferendum Christi militem. 118. b. t. 3
 Diabolus olim homini hereditatem pro possessore occupauit. 27. e. t. 2
 Diaboli interpretatio. 29. e. t. 3
 Diabolus & monachas eadem penitentiis multatur à Canonibus. 180. a. t. 3
 Maleficia vltis in rebus diuinis. 271. e. t. 3
 Maleficia artis ignorantis perturbatur disciplina Ecclesiastica. ibid.
 Dissimulatio interpretatio & allegoria. 249. b. a. t. 3
 Item quis 4. 3. & 7. ibid.
 nec iudici tanquam iu conspectu mentis per oculos habenda. 46. c. d. t. 3
 nec secundus in homine quis dicatur. 28. e. & a. t. 1
 iniduria Christum expantur pauperem, fides vero diuitem. 109. e. & a. t. 3
 iniquitates ambire nescitum, maxime inceptis perferunt. 70. d. 2. t. 2
 diligere dulciter quid sit. 61. c. d. a. t. 1
 diligere sapientes. ibid. d.
 diligere fortiter quid. 62. b. t. 2
 dilectio nec cur finitatis dicitur. 210. a. 2. t. 3
 dilectionis diuinae argumentum quodnam est. 134. e. t. 1
 diligentiamparum est fibos corrumpere. 311. d. 2. t. 3
 dilectio spiritualis carnale amorem superat. 67. c. t. 1
 omnia casus omnibus Monachis sit exemplum ne vagentur. 113. d. t. 3
 nioclensi praclarum responsum. 22. e. t. 2
 niogenes Cynici absurda opinio. 299. a. b. t. 3
 nioceni tenebris imbratur. 4. a. 2. t. 3
 nascendum est ab interioribus non modo à maiori-

notabilium:

155. d. 1
Disciplina humanæ quomodo Deo consecrandæ.
131. b. t. 3.

Discrimen cur necessarium. 143. c. 1. & 146. a. t. 3
Inocentius peccantibus contra ueritatem. 64. b. c. 3
eiudem peccati grauius. ibid.

Diuerſa nature bonæ. 87. c. 1. t. 3

Diuerſum inſtitu querela lo pauperes. 89. c. t. 3

Diuerſe potentie, & prouidentie exempla. 140. t. 3

Diuitias Saluatoris oue carnis obiecta. 109. c. t. 2

Diuitiæ appetunt ad luxum, 100 ad indigentiam.
240. b. c. t. 3.

Nullum vſum ſepe aſſerui perter ſolum aſpe-
ctum. ibid. d.

ex Diuitiis quomodo fructus capiat. 238. b. c. 3

Diuites diſpenſatores ſunt, non poſſeſſores diuitia-
rum. 86. d. 2. t. 3

Cur alij diuites, alij pauperes. ibid.

Diuitum caodematio. 87. a. b. t. 3

Diuites miſeri ſunt, & cur. 147. a. 2. t. 3

Diuitiæ pauperum miniſtri. 104. b. c. t. 3

Diuitias reliſas repetentes à Carlo arceant. 108.
b. t. 3

Nemo poteſt Deum & diuitias colere. ibid. a. t. 3

Diuitiæ appetendæ, & quæ. 16. b. t. 2

Diuitias appetere quàm periculoſum. 2. b. c. t. 3

Doctores Eccleſie per quid ſignificati. 32. c. 2. t. 2

Doctores Eccleſie labia ſponſæ cur vocentur. 46. d.
a. t. 2.

Doctores Eccleſie cur candidi. 15. c. 2. t. 3

Doctores propugnacula Eccleſie. 3. c. d. 2. t. 3

Doctrina Preſbiteri exemplo confirmanda. 131. c. t. 3

Doctrina & ſanctitas vitæ prædicatori neceſſaria.
111. b. 2. t. 1

Doctrina vbi oſo ſufficit, ſanctitas abſoluit. 122. c. t. 3

Dolor peccatorum in die iudicii quatuor. 150. c. t. 3

Dominici locati ſanctiſſima vita. 210. d. 2. t. 1

Fir monachus eremici. 211. a. t. 2

Minor virgo. ibid. b.

Eius magiſter h. Iſaños de monte Feteri. ibid.

Ardum vitz inſtitutum. ibid. b.

Silentiũ diuinitum. ibid.

Beolam cur vocatus. 212. a. t. 2

Corum annorum prænitentiam quomodo ex-
pleat. 211. c. 2 & 212. a. t. 2

Eius vitz austeritas. ibid.

Loricæ ferrea veſtitur, duobuſque circuli fer-
reæ circumcingitur. 21. c. 2. t. 2

Noem palæſtris dicte intra 14. horas medican-
do. 171. b.

Multi eius exemplo flagellatiſſimi purgatorii
arripunt. 211. b. t. 3

Labor eius quotidianus quam diſſicilis. ibid. d.

Diutiffime orat excuſis brachiis. ibid. 2. 1

Omnes circuli, & ſerameora eius diuinitus re-
ſoluantur. 214. a. 2. t. 3

vicina vizio in iudicem iniquum. ibid. d. 2

Caſella magna vitur lo verbis ſuis. ibid. d. 2. 1

Magna & profunda humilitas. 215. a

Longe ante obitum à vino abſt. oet. ibid. b.

Laboræ dolore ſtomachi & capitis. ibid.

Post ſonum diem corpus eius maior incorru-
ptum. ibid. d. 2.

Tota vita paſſione ei Croci ſuit. ibid. 2. 2

Eius ſeruo. 312. b. c. t. 3

Dominicus duo locum ſimul palæſtris caſiſſicpli-
na caritat. & tertium decimum cepit. 141. c.

Eius iudicium de corporis flagellatione. ibid. d. 2
t. 3.

Dominicus Patriarcha Graſdenſis. 286. b. t. 3

dominico die non ieiunandum. 140. c. 2. t. 3

Dominus vbiſcum ab utroque Teſtamento deſcen-
dit. 98. b. t. 3

Dominus vbiſcum vnde ortum ſit. Idem non mu-
tatur, pag. eadem eidem ſi pro ſingularitate con-
dicitur multa alia ocellis eſt amittantur. 98. d.
c. 2. t. 3. ſi eodem redit inter duos proferunt à
ſolo etiam iure dicunt. 101. b. t. 3

Domus Iſrael quando venit in ſcoriam Coloſi.
20. Ad vnicum redit dicitur. 101. b. c. d. 2. 3

Donatus diſcipulus Iuliani Imperatoris. 86.
a. b. t. 2

Donari m'racula. 16. c. 4

Eius laudes. ibid.

Vtriuſque diſſimilitudo. ibid.

Doni non ſemper accipienda, & cur. 49. a. 2. t. 1

Doni iniquorum qui recipiunt, ſepſum maculant. 107.
a. t. 2

Doni quibus fruuntur, qui Spiritus Dei agnoscunt,
quæ ſunt. 149. c. 2. t. 3

E

Ebrietas & Ceruſti hæreſis. 71. c. 1. t. 1

Ebrietas ſpiritualis quid in animis faciat. 333. c.
t. 3

Ebrietas diuina quæ ſit. 30. b. 2. 2. 2

Ebrietas idem quod tranſit. 249. a. t. 3

Eius allegoria. ibid.

Eccleſia regimẽ vniuerſale aſſerere, hæreticum eſt.
75. a. b. a. 2. 1

Eccleſia vniuerſa per Chriſtum in Euchariſtia. 99. a.
2. t. 3

Eccleſia paſtoribus qua ratione vigilandum con-
tra hæreticos. 14. c. d. 2. t. 2

Eccleſia in monte Sinaï expreſſa. 110. b. t. 3

Eccleſia principes frequenter labuntur. 62. b. 2. 1. 3

Et cur. ibid.

Eccleſia calamita. 12. d. t. 1

Eccleſia conſecrandi ritus. 168. c. 3. t. 1

Dedicatione. ibid.

Eccleſia membra varia. 74. c. t. 2

Eccleſia à Monachis non à Canoniciſ fundata eſt.
227. a. t. 3

Eccleſia ritus non morandi. 78. b. 1. 2

Eccleſia per arcam veteris Teſtamenti deſignatur.
32. b. 2. t. 1

S. Eccleſia mater populi Chriſtiani. 152. a. 3. 3

Eccleſia cur orat pro Regibus. 111. a. b. 2. t. 3

Eccleſia ſponſa Chriſti. 113. b. 2. t. 3

Eccleſia Romana cur dicitur officina ſanctiſ. 33.
b. a. t. 3

Eccleſia ſacramentum eſt Spiritus ſancti. 40. c. 2. t. 3

Eccleſia Catholica cur ſcriptiſ Filij Dei. 18. b. c. t. 1

S. Eccleſia quibus veſtibus deſectetur. 230. c. a. t. 3

Eccleſia non coaſtingitur temporum lege, nec
ſeruit ſub elementis. 102. b. t. 3

Io Eccleſia redit ali' ſupplet verba alteri'. 102. d. t. 3

Eccleſia Chriſti caſtra dei ſunt. 213. c. t. 3

Eccleſia eſt Chriſti veſtis. 110. b. 2. t. 3

Eccleſia limes qui dicunt. 46. 2. 2. t. 2

Eccleſia Doctores labia ſunt ſponſæ. 46. d. c. 3. 2

Eccleſia Lazariſſima excellencia. 23. a. t. 1

Etſque Prioreſ Eccleſiarum. ibid. c.

Eccleſia Romanæ præſentia. 32. b. t. 3

Item & dignitas. 32. c. t. 3

Eius iura ſanguere quæ periculoſum. ibid. a. 2. 2. 3

Eccleſia iuxta duas molas ſtringitur. 87. c. 2. t. 1

Quæ ſunt ille. ibid.

Eccleſia ſciſſio diſſiſſionem miniſtus tegit poteſta-
tis. 110. c. 2. 1

Eccleſia corpus Chriſti. 117. c. 2. 1

de latere Chriſti cyeſſa. ibid. 2.

Eccleſia filij maiorẽ inter ſe habent vniuerſam, quam

Index rerum

- habuerunt filij israel. 101. c. 2. 1.
 Ecclesia mundi figura. 171. d. 2. 1.
 Ecclesia murus qui dicatur. 7. e. 2.
 Ecclesia in domo Raab expressa. 196. d. 1. 2.
 Ecclesia Romana Christi auctoritate fundatur & fulcrum. 22. b. 1. 5.
 Spiritalis mater est Regum. 23. a. 2. 1. 3.
 S. Ecclesia Spiritus S. domus repleta. 283. c. 2. & 284. a. 1. 3.
 cur Ecclesia Hierosolymitana cunctis aliis non precellatur ibi passus sit Christus. 267. b. 2. 5.
 Ecclesia sine macula & ruga. 26. b. 2. 2. 274. b. 2.
 Ecclesia est tabernaculum Dei. 224. a. 2. 1. 3.
 Ecclesia Engubinae hanc tempore Maruardi. f. c. b. 1. 2.
 Ecclesia de Christo; ut Eva de Adam. 169. d. c. 2. 1.
 Ecclesia Dei in tabernaculo Moyſi demonstratur. 18. b. c. 2. 1. 3.
 Item in urbe Hierosalem. ibidem.
 Ecclesie figura que dicatur. 133. d. c. 2. 1.
 Ecclesia multiplex & una. 98. d. c. 1. 3.
 Vna in malis & tota videtur in singulis. ibid. a. 2.
 In omnibus una, & in singulis tota. ibid. c. & a. 2.
 Ecclesia Christi una est & uniuersalis. 22. b. 2. 2. 2.
 Tota est vniuersa creata. 100. a. 1. 3.
 Respiciat ad vniuersa sacramenta. 101. c. 4. 5.
 Assimilatur Rachel. collectan. 10. 1. 4.
 Eius vmbilicus quilibet. collectan. 79. 1. 4.
 Ecclesiasticæ locutiones non subsistant Grammaticæ regulis. 101. d. 1. 3.
 Echini natura. 354. d. c. 2. 1. 3.
 Ecclesiasticorum bonorum iniusti possessores culpantur. 183. d. c. 1. 3.
 Eleemosyna plurimum de sanctis prodest. 91. b. 1. 3.
 Maxime de omnibus iniusta. ibid.
 Eleemosynæ virtus. 91. c. 1. 3.
 Eleemosynæ dignitas. 49. c. 1. 2.
 Eleemosynæ appellatur iustitia. 86. c. 2. 3.
 Elektorum consolatio. 127. c. 1. 1.
 Eleos suos quantum Deus amet. 356. c. 2. 1. 3.
 Elesti quando affligitur à Deo. 356. b. 2. 3.
 Eleemosynam acceptam per manus pauperis Deus conseruat in celo. ibid. b. 2.
 Eleemosyna spem dat amentis. 18. b. c. 1. 3.
 Eleemosynæ iungenda sunt bona opera. 43. d. 1. 3.
 Eleemosyna pauperibus data fructuosior est quam oblatio à sacerdotibus carnali celebrata. 255. b. 1. 3.
 in Eleemosyna denotio celeris requiritur. 6. d. c. 1. 3.
 Avari diu culas in eleemosyna. 88. a. 1. 3.
 Eleemosynæ premium. 87. a. 2. 3.
 Item & lucrum. ibid. d. 2.
 Eleemosynæ interpretatio. 172. c. d. 2.
 Eleemosynarum perendendam regula. 103. b. 2. 1.
 Eleemosynæ quibus distibuentur. 45. a. b. 1. 3.
 Eleemosynæ fortis amara. 116. c. 1. 3.
 Eleemosynæ regula. 88. c. 1. 3.
 Eadem bonorum temporalium affluentia. 90. c. 1. 3.
 In eadem reputatur celestis. 89. c. 1. 3.
 Repetur à Deo ut misericordia. 86. b. 1. 3.
 Appellatur iustitia. ibidem.
 Acceptam per manus pauperum Deus conseruat. ibidem.
 Eleemosynarum que maxima. 88. d. c. 1. 3.
 Eleemosynarum meretur oratione totius Ecclesie. Regula daude eleemosynæ. 89. a.
 Mortua largiende eleemosynæ. ibid. c. & a. 2.
 Eleemosynæ Valsedixi martyris miraculo commendata. 81. d. c. 2. 3.
 Eleemosynis parentis res filiorum crescit. ibid. c. d. 2.
 Elementum aque nobilissimum locum in homine habet. 97. d. 1. 3.
 Elementum aque vires suas naturales recipit. Vide aqua.
 Elephas animal castus, & frigide nature. 156. b. 2. 1. 3.
 Eius pudor in coram. 14. d. 1. 3.
 Eleuchadius Episcopus Raennas. 18. c. 2. 3.
 S. Eleuchadius per S. Apollinarem ad Chisilham conuersus. ibid. c. 2. 3.
 Vitulus Moyſi contritus cur dicatur. 14. c. 2. 1. 3.
 Quem fructum cum S. Apollinari secutur in Ecclesia Dei. 15. b. 2. 3.
 Spiritualis martyr. ibid. c. d.
 Nominis Eleuchadi expositio. ibid. a. 2.
 Ex Gentili philosopho Ecclesie doctor. 16. a. 2. 1. 3.
 Quæ scriptis. ibid. a. 2.
 Elias Propheta vnde tam cæcis Deo cæcis. 19. a. 2. 1. 3.
 Elisseus maior Elias; & quæ ratione. 38. b. 1. 2.
 Quo modo duplicem Spiritum acceperit. ibid. a.
 Elizio à pueris dilodi *Aferende calur* quid sit. 83. c. 2. 1. 3.
 Elisei Prophete Euangelica pauperum. 118. c. 2. 1. 3.
 Libertas eiusdem & discretio. 118. c. 2. & 119. a. 1. 3.
 Eloquentia minus efficax quam sanctitas morum. 121. b. 2. 1. 3.
 Episcopus Damiano genis. 14. c. 2. 1. 3.
 Quid Episcopi de sacerdotibus indignis consistere debeant. 225. a. 1. 3.
 In coercendis Clericorum singulis vigilantes esse debet. 212. d. c. 1. 3.
 Episcopi male viuentes possunt à subditi accusari. 6. c. 2. 7. a. b. & deinceps. 1. 3.
 Episcoporum causæ ad quem spectant. 139. d. 1. 3.
 Episcoporum malorum depolario. 195. a. 1. 3.
 Episcopatus Ordo an sit autus à Sacerdotio. 44. d.
 Episcoporum nequissimorum ordinario cur rara & valida. 45. d. 2. 1. 3.
 Episcoporum confirmationis minister. 168. c. 1. 3.
 Mos consecrandi Episcopos. ibid. c.
 Episcopus qui indignum promouet, eius se peccator imoluit. 222. b. c. 1. 3.
 Episcoporum & sacerdotum dignitas. 26. d. 1. 3.
 Episcopi parati à quibus defenduntur. 109. a. 2. 1. 3.
 Episcopi officium. 222. a. 1. 3.
 Eiusdem opera respondeant verbis. 24. 1. 4.
 Idem sit acer in reprehendis vitij. collectan. 31. 1. 4.
 Episcopi error docentis Monachus ob infirmitatem redire possit ad secularia. 358. a. b. 1. 3.
 Episcopi impudens, & simoniacus miraculorum effector. 47. b. 1. 3.
 Episcoporum domus expilare quantum nefas. 64. c. d. 2. 1. 3.
 Episcopatus à Principe coëmere simonia. 8. a. 2. 1. 3.
 Episcopi male ordinati consecrationis gratiam alii habent, sed sibi non habent. 32. c. d. 1. 3.
 Episcopatus aliquando deponi potest. 194. b. c. 2. 1. 3.
 Episcopi Faucens & Pilsaensis vitia criminosa. 41. c. 1. 3.
 Ebraim fecunditatem f. nat. 120. b. 1. 3.
 Ebraonis inhumanitas. 109. a. b. 1. 3.
 Equarum Cappadocie natura. 270. a. 2. 1. 3.
 Eremitice vitæ lues. 109.
 Mors est vitiorum cremor. 102. d. 2. 1. 3.
 Vita vitiorum. 105. d. c. 2. 1. 3.
 Balneum animarum. 204. a. 1. 3.
 Scala Iacob. ibid.
 Cunabulum Dei. ibid. b.
 Habitatulum hominum & Angelorum. ibid. d.
 Testis diuini amoris. ibid. c.
 Dominus & sepultura xpm. ibid. d.
 Spirituale habitaculum missa efficiunt. ibid. a. 2.

notabiliū:

Speculum animarum.	Ibid. c. 2	infica.	18. d. c. 2. f. 3
Thalamos nuptiales.	Ibid.	Excoſatio peccatorum in die iudicii reſcienda.	127. b. 2. f. 3
Eſugium mundi perſequentis.	Ibid. d. c.	Excusatio in peccatu quantum malum.	312. r. 3
Caſtra demonibus retribula.	102. a. f. 3	Exemplum diuine providentie in peregrinis.	132.
Viſitarium animarum.	Ibid. b.		2. t. 1.
Deus eſt inhabitator habitantis in eremo.	Ibid. a.	Exemplum viri pii, & canonicarum horarum ſtudii.	95. d. t. 3
Eremitæ à S. Benedicte laudati.	89. c. t. 1.	Exempla admirabilis poenitentie.	348. c. 2. t. 3
Eremitica vita perfectior monaſtica.	89. d. 2. t. 3.	Exercitij ſpirituales ſtudium.	147. a. 2. t. 3
Eremitis neceſſaria ſtudia, & cur.	91. b. t. 2	Exhortatio lapſi in peccata, vt reſurgat.	47. b. 2. t. 3
Eremitis precipue neceſſaria quies, ſilentium, & ie- iunium.	141. d. t. 3	Expoſitio: Exortatus ſum, & deſecui pauper ſpiri- tus meus.	112. c. t. 1
Eorum plamodia.	147. a. 2. t. 3	Expoſitio: <i>Lena eius ſub capite meo.</i>	267. d. t. 3
Ieiunium.	149. a. 2. t. 3	Expoſitio: <i>Tenuiſſi panem dextera mea.</i>	800. 97.
Exercitia.	150. c. 1. t. 3		b. 2. t. 2
Eis neceſſarie collationes Patrum.	151. c. t. 3	Expoſitio: <i>Namquid armilla perforabis maxillam Le- uathan.</i>	18. d. a. t. 2
Diſcrimen inter Eremitam & Anachoretam.	145. a. b. t. 3	Ex ore Aſiſſini non egredietur nec bona nec mala, expoſitio	281. a. t. 3
Eremitæ in verbis conuerſantes, amentes curin- dicandi.	144. c. 2. t. 3	Expoſitio: <i>Ego dixi in exceſſu mentis mea, Omnis homo mendax.</i>	251. t. 3
Eremit origo.	144. c. 1. t. 3	Exechielis pota quæ ſit.	106. c. t. 2
Eius doctores, & profeſſores.	Ibidem		F
Eremita eſt ſchola celeſtis doctriæ.	109. d. t. 3	Facultates alienas appetere graue crimen.	104.
Paradiſus deliciarum & virtutum.	Ibid.		a. t. 1.
Caminus trium puerorum.	Ibid. c.	Facultates Hieticonitæ diripi prohibet, quid ſit.	137.
Fornax ſuperi Regis.	Ibid. a. 2		c. 2. t. 2
Apotheca mercium celeſtium.	Ibid.	Fatmolphus Cithemienſis Epicoſus.	190. c. d. t. 3
Officina ubi anima reſtauratur.	Ibid. c. 2.	Faentina Eccleſia bonis clericis reſerta.	70. b. 2. t. 3
Militie locus & triumphi.	Ibid. c. 2.	Felicitas mundi quomodo deſipiat.	113. b. t. 3
Eremitæ & Anachoretæ diſcrimen.	145. b. t. 3	Felicitate mens ad futura trigi debet.	45. c. t. 3
Eremita filio orba.	124. d. c. 2. t. 1	Felicitati improborum cur condolendum.	127. d. 1.
Eſus vnde delectus à iure ſuo.	115. c. t. 3		t. 1.
Eſculani Epicoſi ſaſtes & depoſito.	240. c. 2. t. 3	Ferrum myſticè quid ſit.	41. b. 2
Eſther humilitas quanta.	114. c. & 2. t. 3	Fefſuitates quidam cur ſuo tempore non celebra- rent.	101. d. 2. t. 3
Eſthæ ſine Buchan interpretatio & allegoria.	245. b. 2. t. 3	Fefſi dies ſolemnes cur à ieiunio immunes.	140. d.
Euangeliū à ſcribis lege.	100. d. 2. t. 3		a. t. 1
Euangeliſi predicatoris veri Iſraelitæ.	14. b. 2	Fefſum S. Fidelis martyris.	127. d. t. 2
Euangeliſtarum corpora ubi quieſcant.	33. d. 2	Mulros conuerſit ad Chriſtum.	Ibid. a. 2
Euangeliſtæ ſunt venti, & cur.	119. c. 2. t. 3	Sub ſecularibus armis militie ſpirituſi vacat.	129.
Euangeliſtæ conciliantur in crucifixione Chriſti.	91. a. 2. t. 3		c. d. 2. t. 2
Euchariftia præcipuum Eccleſiæ Sacramentum.	47. 2. t. 3	Precedente vix merito venit ad palmam martyrij.	Ibidem. c. 2.
A multis offerret.	99. c. t. 3	Cur ſando decollato tempelſas orta ſit.	140. b. t. 2
Euchariftia hæreſis improbat.	4. a. t. 3	Dæmoniacus ad eius corpus ſanatur.	157. c. t. 2
Excommunicatio Canonum, & Pontificum an eſ- dem.	312. c. t. 3	Fefſum S. Iacobi, & S. Petri ad vincula.	102. b. t. 3
quatuor Euangeliftæ in quatuor Eliæ hydriis ex- preſſi.	119. c. 2. t. 2	Ficus imaginem legis quomodo teneat.	109. b. t. 3
quatuor Euangeliftæ in quatuor ſanctis paradifi adombrati.	Ibid.	Fides limes Eccleſiæ cur dicta.	47. 2. t. 2
Euangeliftarum quilibet ſuum in ſcribendo ordi- nem ſeruat.	118. c. t. 2	Fidelium conſtantia vt probetur.	77. b. t. 3
Euangelium hereditas promiſſionis.	119. d. 2. t. 2	Fides primus eſt dies in homine.	28. c. t. 1
Euangelica lex à Ioanne.	101. a. t. 1	Er quomodo.	Ibid.
S. Euangelium per manna ſignificatum.	247. a. b. t. 3	Fideles omnes quomodo vnũ ſunt.	98. b. a. t. 3
Euangeliftarum figure variz.	119. a. 2. t. 2	Fidei neceſſitas & preſtantia.	t. c. 3
Euangeliftæ cur quatuor ſimiles paradifi.	29. b. 2. t. 2	Eadem origo virtutum Ibid. Fides cur petra.	312. t. 3
Euchariftiam frequenter ſuſcipiens, demonibus eſt retribilis.	336. c. t. 3	Fides reſte iungenda vita Chriſtiana.	11. d. t. 2
Eucherius Lugdunenſis Epicoſus.	218. t. 3	Fides expetit Chriſtum diuitem, & quomodo.	109. c. & 2. a. t. 3
Eugenius Rex ſe Chriſti ſamulum manifeſtat, & martyr ſit.	277. d. 2. t. 3	Fidem comitari oportet ſanctitatem, & innocen- tiam vitam.	157. b. t. 2
Eius mira fides.	Ibid. a. 2	Fides quid ſit.	87. d. t. 2
Excommunicatio mors animæ.	4. b. 2. t. 1	Figure Euangeliftarum variz.	119. a. 2. t. 2
cum Excommunicatis nulla habenda eſt conuerſa- tio.	120. a. 2. t. 3	Fiſor Dei cur oſeros.	17. c. d. t. 2
Excommunicatio Pontificum Romanorum cur for- midanda.	260. c. & 2. a. t. 3	Fiſi autem David erant ſacerdotes quomodo expoſi- tur.	281. c. t. 3
Excommunicati non habent ius ad electione Pon- tificis.		Fiſi percontans matrem caſtigatio.	124. a. 2. t. 3
		Matri cluſdera in ipſum clementia.	Ibid. b.
		Fiſim vultis amari erat Saul cum regnare cepiſſet, &c. expoſitio.	281. c. 2. t. 3
		Fiſi Ephrem intendentes arcum, & mittentes, expoſi-	

Index rerum

tio.	7. a. 2. c. 2
Flagellario pargarodij genus.	142. a. c. 3
Flagella-cur sponse inligenda. 69. d. c. t. 1. Er cut opitimum penitentie genus.	ibid. a. c. 2
Flora & Lucilla virgines io Africam ducuntur. 216. c. a. 2. 2. Eorum verbis Tyrannus à facinore patiendo reuocatur. 216. c. 2. & 217. a. c. 2. Eos in sanctas Deipieras & ab hostibus victoria. 217. b. Admonitio per visionem reuocatur in proprias regiones. 17. Rex se illis comitem præbet. 117. a. 2. t. 2. Martyrio donantur. ibid. c. Eorum corpora vbi sepulta. & quomodo. 165. d. c. 2. 118. 2. b. t. 2	
Miraculum maximum in via factum dum sacra corpora deportarentur.	ibid. c. d.
Flora & Lucilla virgines & martyres per decem annos fuerunt sub custodia. 78. b. c. 2. Dominus nomen eorum vocat.	79. a. t. 1
Forma petreæ suorum vulnera Christi.	77. t. 2
Fragilitas rerum humorum.	114. a. b. t. 1
Frater omnis soli incedat. Reg. Per. Hon. 17. t. 4	
Fredelino apparet S. Hilarius. 5. a. t. 2. Quid ei libeat. ibid. Moalectia quatuor Hilario extrahit. 5. d. t. 2	
Fructus laboris spiritualis.	129. d. c. t. 3
Futura pro præteritis sæpe ponit scriptura. 174. c. 2. t. 3	

G

Gabaolitarum exemplum quoniam imitari dicuntur.	125. d. c. t. 3
Gadad interpretatio & allegoria.	148. d. 1. t. 3
Galaaditis crymoo.	38. c. 2. t. 3
Gaudium io peccatis cur riuus.	143. a. t. 2
Gedemio interpretatio & allegoria.	249. 2. t. 3
Gedeon quomodo erocem adumbrat. 1. t. 2. 2. t. 2	
Gedeon typus Christi 206. d. 2. t. 3. eius voces quid exprimant. ibid. Item filii colos typus. ibid.	
Geothaldus Laudanensis Episcopus.	194. d. t. 3
Generatio vna est. & dux regenerationis.	202. 2. t. 2
Genij Regis Eouange. scum dictum.	91. d. c. t. 3
Gregij nominis interpretatio.	27. c. 2. 2. t. 3
Gerardus Episc. Florentinæ Ecclesiæ.	47. c. t. 3
Gerardi cleomofynarij exemplum.	89. c. 2. t. 3
Gerofius & Protasius quales.	36. c. d. 1. t. 2
Magus mundi conceptus in vitroque. ibid. c. 2	
Gibberosus eriguit.	82. d. t. 2
Giezi à fide cur errauerit.	238. b. 2. t. 3
Glezonis Eremitæ pia exortatio.	102. a. t. 3
Glicerius misericordia dignus.	108. b. t. 1
Io Germania capiuus.	ibid.
Gladio spiritus vicia intermenda.	14. c. 2. t. 2
Glorie celestis perfecta descriptio.	342. b. c. 3
Gondebertus Senonum Archiepisc.	90. 2. t. 3
Guthfredus Dux.	71. b. t. 2
Georum confectio ad Imperatorem creando. 211. a. 2. t. 3. Exhortatio ad bonum.	ibid. c. 2
Grammaticæ regulari disciplinæ perfecti à Monacho vanum.	129. e. 2. 110. a. t. 3
Gratia Dei vi conferenda.	45. a. t. 2
Gratia diuina quo pater potest acquiri.	116. c. 2. t. 1
Gatridio bellis etiam non ignota.	85. c. t. 1
S. Gregorij seueritas de prebentia.	117. d. t. 3
Gregorij opinio super iniquitatem miraculorum.	318. c. 2
Gregorius VI. Papa.	193. d. 2. t. 1
Gubernator populorum quot imitari debeat. 122. c. t. 1	
Guido comes Fori Corneliensis.	91. c. 1. t. 3
Gulio comes.	4. c. t. 3
Gulio Abbas Pomposianus.	116. b. 2. t. 3
Guillelmi Marchionis pietas ac liberalitas in de. Genitricem.	117. b. 2. t. 3
Guillelmus Monachus à Damiano reprehensus. & cur.	96. a. b. t. 1

Gala viciam quid sequatur.

105. b. 2. t. 1

H

HÆRETICVS quis dicatur.	78. b. t. 1
Heretici vi reconciliandi.	31. c. t. 3
Heretici cur à Deo tolerentur.	77. b. t. 3
Hereticus quid sit.	19. b. t. 1
Heretici Euryches improbat.	42. 2. t. 3
Heretici origo.	312. t. 3
Heretici noua & ridicula. Quomodo.	82. b. 2. t. 1
Heretici Nestorii improbat.	42. 2. t. 3
Malus interpretatio & allegoria.	246. d. t. 3
Helcana Dei zelus. & cur.	111. b. c. a. t. 1
Henricus Imperator 108. & 109. c. t. 1. Et filius. ib. c. 2	
Herinacii carura.	352. c. 2. t. 3
Herici aduicia.	144. d. 1. t. 1
Hieremias conceptus in peccatis nascitur sine peccato. 31. d. c. 1. t. 2. Quomodo disset à S. Iosonis bapt. sanctificatione.	ibid. c. d. 2
Hierusalem cur figura Ecclesiæ Dei.	18. c. d. t. 3
Hildebrandus. S. R. E. Cardinalis.	4. d. 1. t. 3
Hildebrandi Satanz seuitia.	15. d. c. 2. t. 1
Hildebrandi Cardinalis abstinencia.	243. d. c. 2. t. 3
Hilarius vnde dictus. 4. d. 2. t. 1. Episc. Pictauiensis. ib.	
Hilarius similis Hilitioni. & quomodo. 36. c. t. 2	
S. Hilarius miracula.	16. t. 4
S. Hilarius per visionem apparuit Fredelino. & quid cum facere iusserit. 5. a. t. 2. Eius monasterium illustratur. ibid. b. Eius corpus translatum de loco ad locum opera Angelorum visibatur. ibid. Item apparet Fredelino. & quid libeat. b. c. d. Monasteria varia in eius honorem extructa. ibid. Eius meritis familia integra ad fidem conuersa. ibid. c. Impeccabilis Ecclesiæ murus cur dictus. ibid. Serpentes imperat. ib. 2. 1. Mortui suscitati. ib. 2. 2	
Homini quæ beneficentia. & quam magna obtingere.	
147. c. 2. t. 1	
Honestus Monachus.	98. b. 1. t. 1
Hortum significationis laudes.	314. c. d. t. 3
Hospitri suscipiendi. Reg. Per. Hon.	2. t. 2. t. 4
Hugo Marchio Guillelmi Marchionis filius. 117. b. 2. t. 2	
Hugo fuit sextus Abbas Cluniacensis. 179. c. d. 2. t. 2	
Humana mens implicare reneat rebus. non est apta contemplationi. Collect.	37. t. 4
Humane miserie conditiones.	30. t. 4
Humbertus S. R. E. Cardinalis.	4. d. 1. t. 1
Humbertus episc. Card.	267. t. 3
Humilitas Christi ab omni peccatorum contagio aliena.	351. b. 2. t. 2
Humilitas Damiani.	88. c. 2. t. 1
Humilitatis discipulus quis dicendus.	97. d. t. 3
Modus docendi in scholis.	ibid. 2. t. 3
Humilitas gloriosior quomodo reddatur. 72. 2. b. 2. t. 2	
Humilitatis bonum.	8. d. 2. t. 2
Hydræ quatuor Eliæ quid exprimant.	119. c. 2. t. 2
Hydrus cur Saluatoris species.	351. b. 2. t. 3
Hypocrite & Pharisæi quid assimilandi.	82. 2. t. 1
Hypocrite ad quid viliores vestibus videntur. 119. d. 1. t. 3	
Hypocrite cul lactator.	69. a. 2. t. 3
Hypocrite cur alii similes.	104. a. 2. t. 3
Hypocrite abominabile vitium.	110. b. 2. t. 3
Hyllopus fidei typus. & cur.	172. c. d. 2. t. 2

I

Abis interpretatio.	76. d. t. 1
Iabet trymon & allegoria.	84. c. t. 1
S. Iacobus vinum ignoscit.	97. b. 2. t. 1
Iacob Patriarchæ quæ sollicitudo fuerit de sapientia sua.	312. a. t. 2
Iabet interpretatio.	89. e. d. t. 2
Iabeta interpretatio.	248. c. a. t. 3
Idola.	302. a. t. 3

notabilium.

Molantur culcus à quibus institutus. 14.d.2
 Ieiunium laudabile. 156.e.3
 Ieiunium perfectum quod appellandum. 140.e.2.3
 Ieiunium femulorum. ibid.
 Ieiunium carni inimicum. 11.e.2.1
 Ieiunij ac refectiois regula. 146.2.b.3
 Ieiuniorum canon à S. a. omni die præfixus. 14.2.2
 Ieiunio sepe tria accenduntur, & lacrymarum minuan-
 tur. 191. d. 2. 1
 Ieiunium occasione festi solui debet. a. eg. Per. Hon.
 20. e. 4
 In eo discretio. ibid.
 Ieiunij moralis tria forma. 140.2.2.3
 Ab eodem excipiuntur dies festi. ibid.
 Ieiunij regula. 146.2.3
 Iribe cor luna dicitur. 156.2.2.2
 Iteobal m. Alice signat Christum. 170.b.2.3
 Iesus Ch. illis cor terra promissionis. 51. b. 2.1.2
 Nomen Iesu quid præstat. 148. c. 2.3
 Nomen Iesu ab Angelo deicit mundo manife-
 stat. ibid. c. d.
 Irrebellis crymon. 218. c. 2. 3
 Imitis natura. 275. c. 2. 1
 Illiteratorum oratio quoniam esse debeat. 91. b. 2.3
 Immoderata manus cor plene sanguine. 71. c. 2.3
 Immoderati hominis etiam bona opera deo displicent.
 ibid. c. 2.3
 Confirmantur exemplo Eremite. ibid. d. 2
 Imperatores a. omni que v. olentia morte perierit.
 209. b. 2.3
 Imperatores Ecclesie defensores. 110. d. 2. 1
 Imperatores i. f. as. restituitur, & quæ ratione. 12. c. d. 1
 Imperatorum assensus in electione a. omni. Pone-
 cis non est necessarius. 22. b. 1. 3
 a. omni Imperatores eorumque mores. 22. d. 2.
 f. 3
 Cui B. Gregorio electo assensum præbeuit Mauri-
 cius Imperator. ibid. c. 2
 Constantinensi Imperat. pietas. 23. a. b. 2.3
 Privilegium concessum Henrico Imperatori in
 Pontifice e. legando. ibid. c.
 S. Pauli basilica à Theodosio & Honorio Impera-
 toribus ad sacra. ibid. c.
 Imperatorum felicitas cui commendanda. 127. c. 2. 1
 Imperatorum nomine quid inter ligatur in scripturis.
 12. c. 2. 1
 Incarnatio Domini per terram re promissionis fi-
 gnificata. 10. b. 2. 1
 Incerta non consummata perituræ. 11.4.1
 Incipere non perficenti nil prodest. 60. b. 2. 1
 Inconstantia Monachis perniciosa. 2. c. 2. 1
 Incontinentia coniugalium in quo consistat. 14. b. 2. 1
 Incredulus dicitur, qui misericordiam non amat.
 87. c. b. 2. 1
 Indigentia mollia perfectiores cur faciliant. 14. d.
 c. 2. 3
 Infantium mors læta parentibus esse debet. 11. j. d.
 1. 1
 Infantium mors maximum Dei beneficium. 11. j. a.
 1. 1
 Inferioribus licet superiores accusare. 6. c. 2. & 7. a.
 b. 2. 1
 Inferni portæ atrocissime. 2. c. 1. 4
 Inferni regio qualis. 14. 2. c. d. 2
 ex Inferni memor a nascitur odium peccati. ibid. d.
 Inferni, mortisque meditatio extinguit incensum
 libidinum. 7. b. 2. 1
 Infamorum casus an liceat in eandem à rectitudine
 non nihil declinare. 25. 2. 1. 3
 Ingeberna Monachus & Archiepiscopus. 159. b. 2.
 1. 2

Ingratitudo hominis in deum. 27. c. d. 2
 Inimicus Dei qui dicitur. 115. b. c. 2. 1. 1
 Inimicus benefacere quærit virtus sit. 111. c. 2. 2
 Inimicus Dei s. omni deo sit odibilis. 117. b. c. 2. 1
 Iniqui in die iudicii seipsos accusabunt. 130. d. 2. 2
 Iniquorum deus non accipienda. 173. c. 2. 2
 Inimicorum obliuio magna virtus est. 135. c. 2. 2
 Inimici quadraginta sunt ceremonie. 106. 2. 1
 Innocentes plures quam veram persecutionem
 agentes. 114. b. c. 2. 1
 Inobediens igni similis. 114. c. 2. 1
 Infideli hominum vitæ possunt non item demo-
 num. 101. b. 2. 3
 Intellectus munditiam cordis alit. 112. c. 2. 2
 Insuper potius scribens quam litteræ cortex ac-
 tendendum. 161. a. b. 2. 1
 Insidia Iudeorum, oculos mentis occulit. 149. a. 2.
 1. 2
 Iob quid referat, quid Semei. 284. b. 2. 3
 Iohannes & benedictus martyres. 297. c. 2. 2
 Ab impiis iugularentur & quomodo. 198. a. b. 2. 2
 Inimici in illos interfectores sceleratos vicio.
 ibid. b.
 Miracula ad eorum corpora. 198. d. 2. 2
 Iohannes Episcopus. 48. 2. 1
 Iohanni de Anso à demonibus impositum. 2. c. 2. 3
 Iohannes Baptista leg. i antiquæ typus. 59. b. 2. 1
 Iohannes Baptista quo dia fuerit conceptus. 18. b. 2.
 1. 2
 Iohannes Baptista v. no inimicus. 97. b. 2. 1
 Iohannis Baptiste humilitas. 78. c. 2. 1
 S. Iohannis Baptiste doctrina de misericordia operi-
 bus, antiquis Prophetis conformis. 101. c. 2. 1
 S. Iohannes cur natus. 192. c. 2. 1
 Quo modo à Christo commendatus. 55. b. 2. 1
 Quæp. o. in vtero plenus Spiritu S. 57. a. 2. 2
 Ma. or. Eli. & cur. 58. c. 2. 2
 Laudatur ab ea quam laudant omnia. ibid. a. 2
 Laudes eius. 60. b. 2. 2
 Iohannis Baptiste Odia maior reverentia debetur
 quam alioquin aliorum sancti. 60. b. 2. 2
 S. Iohannis Baptiste prædica. 51. a. 2. 1
 Primus eius honor. ibid. c.
 Epitaphia insignia. ibid. c.
 Secundus honor. ibid. b. 2
 Tertius honor. 54. b. 2. 2
 Quartus honor. ibid. a. 2
 Quintus honor. ibid. d. 2
 Eius vestia. 55. a. 2. 2
 Cibaria. ibid.
 Sextus honor. ibid.
 S. Iohannes Evangelista à sup. vocatus. 299. d. 2.
 1. 3
 D. Iohannis Evangeliste migratio in audita. 155. c. 2. 2
 Eius animam receptam fuisse in celo vnde pro-
 betur. ibid. c. 2
 Munus scaturire à sepulchro eius conspicitur.
 ibid. d. 2
 De resurrectione eius, Auditoris opinio. 156. a. 2. 2
 Comparatur cum Moyse. ibid. c. 2. 2
 Eius obitu interfecit Dominus Iesus. ibid. d. 2
 Frater Domini quomodo & secundum quid ap-
 pellatus. 157. a. 2. 2
 Eius præconia. ibid. c. 2
 Huius vita imitanda. ibid. d. 2
 S. Iohannis Evangeliste solemnitas. 150. a. 2. 2
 Cui Aquile volanti comparatur. ibid. b. 2
 Organum diuinorum mysteriorum, & cur. ibid.
 d. 2
 Magni Paradisi fluvius. 157. b. 2. 2
 Syrii plus dignitas. ibid. d.

Index rerum

- * Fuit Theologus. ib. d. 2.
 Ercur. ibid. e. 2.
 Petro computat. 152. b.
 Rogatus ab Ecclesia summi conscripsit Euange-
 lium. ibid. a. 2.
 Per suum Euangelium petra dicitur. ibid. t. 2.
 Profundius lucens de divinitate quā alij ibid. 2.
 Virgo. 153. a.
 Charitas eius summa. ibid. b.
 Et soli Iudas proditor indicatus. ibid.
 Unus Emmanuel Christus ex duobus nominibus di-
 vinita videlicet & humana consistit. 151. d. 2. a.
 Ioannes Euangelista meritis nemo maior. 154. a.
 t. 2.
 S. Ioannis Euangelistae doctrina Haereticis omni-
 bus silentium imponit. 154. e. t. 2.
 Solemnis concensus ad eius festivitatem. b. e. d.
 Fuit Apostolus, Euangelista, & Prophetia. ib. a. 2.
 Eius excellentia. ibid. e. 2.
 Fuit verus martyr. ibid. e. 2.
 Item virgo. 155. a.
 Ioannes est vitam contemplativam designat. 267.
 d. e. t. 3.
 Ioannes Laodensis, discipulus Damiani. d. 2. t. t.
 Ioannes Prior Monasterij Fôis anellani. 150. b. r. 3.
 Ioannis Euangelistae humanitatis virtus. 72. d. t. 1.
 cur Ioannes Euang. quiescit obdormit. 127. e. t. 3.
 S. Ioannes Euangelista Logotheta Verbi. 11. t. 4.
 Dilectus pater exierit a Domino. ibid.
 Rames & Marizur cat Apostoli simul & Euan-
 gelista. 119. d. r. 2.
 Ioannis etymologia. 111. a. t. 2.
 Ioannes Romanus Patricius. 49. e. t. 1.
 B. Virgilius iussu sanctorum orationibus aggregatur.
 264. b. e. t. 3.
 Ioannis Gradentis virutes. 193. e. t. 2. a.
 Ioanne Euangelista meritis nemo maior. 154. a. t. 2.
 Iordanis fluviū transire mysticè quid. 157. d. t. 2.
 Iordanis magis laudatur à Domino, quā ipse laudaret.
 Ioseph cur Iacob oblectatur ut sepeliatur cum in
 Aegypto. 1. e. t. 2. 3.
 Ipseque cur racho femore patris pollicetur. ib.
 Ioseph cur dignitatem suscepit. 71. e. t. 1.
 Iure Ioseph & B. Virgine verum matrimonium
 intercessit. 299. b. a. t. 3.
 Iosue Regis zelus, ac iustitia. 119. e. t. 1. 2.
 Iosue pugna contra Chananeos figura. 105. a. t. 1.
 Iosue quoque reges debellantes mysticè s. t. 1. a. 2.
 Iosue cur regimen populi suscepit. 72. b. t. 1.
 Ieracodia colubinda. 38. c. t. 2.
 Itaque Propheta visio. 121. b. t. 2.
 Israelitico populo quae beneficia concessa. 109. e. t. 3.
 Israelitarum mansiones spiritualiter intelligendae.
 244. b. t. 3.
 Israelitae veteri predicatorum Euangelij. 14. b. a. t. 2.
 Israel non declinavit in agros Regis Seon mysticè
 quid. 76. b. t. 1. 2.
 Israelitae quā viriliter contra carnem & sangui-
 nem dimicaverint. 120. d. t. 3.
 in Italia qui repaerunt. 110. e. t. 1. 3.
 Iude Digne benedicere, cur dicitur. 97. a. t. 3.
 Iudaei mysterium. 18. a. t. 3.
 Iudas proditor soli Ioanni Euangelistae indicatur.
 151. e. t. 2.
 Iudam ad tendendum vici in Thimnae con-
 traxisse, quid sit. 59. b. t. 2.
 Iudaei cur in Chasium maiore affectu. 253. e. t. 3.
 Iudaei Angelus potius assilens quā Gentibus. 1.
 t. 2. 3.
 Et cor. ibid.
 Iudaei per David concubinas designantur. 19. b. t. 1.
 Iudaei quod grauius peccatum perpetrarunt. 10. e.
 t. 3. Christum occidisse peccatum suū omniū
 maximum. ibid. e. 2.
 Iudaei cur pueri. 88. d. 2.
 Iudaeorum gens cor senata. 38. a. b. t. 1.
 cum Iudaei quā ratione disputandum. 10. d. e. t. 3.
 Iudaeorum oculo mentis lior & ipsidia occulit.
 149. a. b. 2. t. 2.
 Iudex timeus Deum. 25. t. 4.
 Iudicij die oculis singulorum parebant. 26. t. 4.
 Iudicia Dei verè abyssi multa. 253. e. t. 3.
 Iudicij dies timeendus. 128. d. 2. t. 1.
 In die Iudicij Crux ab Angelis feretur. 115. e. t. 2.
 Laudes S. Crucis. ibid. d. 2.
 Iudicia Domini quaternario vehuntur accidentia.
 27. a. b. t. 2.
 Iudicium inuictibus peruenitur. 217. b. 2. t. 3.
 Iudicij diuini secretas. 112. t. 2. t. 1.
 Iudicij extremi memoria vtilis contra reuersiones.
 151. a. Sententiae scripturarum de die iudicij ib. 2.
 Iudicando quae caueant adhibenda. 3. d. t. 2.
 Iudicij timor in diuitiis salubris, vide timor. qual-
 nam tunc securus erit. ibid.
 Iudicia Dei & hominum diuersa. 12. b. e. t. 2.
 Iudicia sapientia. 129. d. t. 1.
 Iudicium seipsum, iudicium non expectat. 13. e. t. 1.
 Iudicij ne gratis quidem dona accipere possunt.
 216. t. 3.
 Iudicij die meditantur perterita somnia sūt. 46. d. e. t. 1.
 Iudicij extremi horro. 46. a. b. e. t. 2. t. 1.
 Caelum auferetur & medio vi in melius repare-
 tur. 47. a. b. t. 1.
 Meras quem inferet iudicij aduentus defecit. 2.
 tur. ibid.
 Tunc nemo potest mereri quod pereret, qui noluit
 audire quod Dominus iussit. 4. t. 2. b. a. t. 1.
 Malorum perturbatio. ibid. e. 2.
 Iudithae laudatio. 116. a. t. 2.
 Iuniperi virtus in fouendo diutissime igne. 247.
 a. 2. t. 3.
 Iuo B. Damiani magister. 118. e. t. 3.
 Iurantis falsum, & veritatem suppetentis poena.
 111. b. 2. t. 1.
 Iura Ecclesiastica an litigio seruanda. 52. a. b. t. 1.
 Iusti ab iniustis cur nonnunquam permiscerantur
 affligi. 21. a. 2. t. 2.
 Iusti anima, sedes sapientiae. 17. e. t. 2. t. 2.
 Iustos cur Deus hic affligat. 127. a. t. 3.
 Iustorum arcana, quae. 115. b. e. t. 2. t. 2.
 Iustitiae Domini accidentia quae, & quae 25. d. 2. t. 2.
 Iustitiae perfectio in quo sita. 151. b. 2. t. 2.
 Iustitiae diuinae exemplum notabile in Anipapam.
 23. e. t. 1. 1.
 Iuvenes in alitu carnis quibus armis se debent de-
 fendere. 116. d. t. 3.
 Iugentibus aras carnis pugnam paratur. 116. b. t. 3.
 Iuuenius Eremita, vir sanctus. 262. d. 2. t. 3.
 Iuuenius maxime casus pugnam paratur. 116. b. t. 3.
 L
 Laban filius vendidit, & cup. 201. e. t. 3.
 Laban interpretatio. 129. a. b. t. 3.
 Labia sponsae, Doctores sunt Ecclesiae. 45. d. e. t. 2.
 Laboris spiritualis fructus qui sunt. 129. d. t. 3.
 Laboris quā ratione frangendi. 115. e. t. 2. t. 1.
 Lactymae animalium punctione, & forandant. 151.
 a. t. 3.
 Imperant gratiam, & docent. ibid. b.
 Viam producant, & cur. ibid. d.
 Sentes facundiae. ibid.
 Specem erigunt. 151. a. t. 3.

notabilium.

Grati sunt Dei acribus. *ibid.*
 Earum dulcedo. *ibid. b. 2*
 Daemonem terreat, ac fugat. *ibid. c. 2*
 Larymis sacrificium operum nostrorum Deo fit
 gratias. *132. c*
 Ex illis amor Dei nascitur. *ibid. d*
 Larymarum gratia ut acquiri queat. *134. c. 3*
 Larymarum & conspersionis iudici. *135. d. c. 1. 3*
 Larymarum veritas ac falsitas discernit. *138. a. 2. 3*
 Lamech significat primum patrem, Colloct. *c. 1*
 Lambertus Florentinus Episcopus. *170. c. 1*
 Lamentatio flebilis super animam immunditiae
 sordibus dedecus. *71. c. 1*
 Landolphus Clericus Mediolanensis. *77. c. d. 2. 1*
 Lapis cur Ecclesie. *169. b. 1. 3*
 cur Lapis unus dicatur. *ibid.*
 Lapidis scilicet suor, qui respondet confortium alio-
 rum. Colloct. *19. c. 4*
 Lateralis candentibus & lapidibus quadris edifi-
 care quid sit. *133. a. b. 2. 1*
 Laudari velle ab hominibus quantum officiat. *159.*
d. c. 1. 2
 Laudes divinae aromata sunt io labilis iustorum. *135.*
b. c. 2. 1
 Laudes cur dicantur matutino tempore, Reg. Per.
 Hon. *c. 4*
 Laos Archiepiscopi Ravennatis. *40. b. 1. 1*
 Laudes humane fugiende in virtutis exercitio.
159. b. 2. 1. 2
 Lauds nocturnae officium. *177. c. 2. 3*
 Laudes Dei non sicut cogitationibus sedis inq-
 uandae. *159. b. c. 1. 1. 3*
 SS. Laurentinus & Pergentius ante martyrium
 miracula clatuere. *31. c. 2. 1. 3*
 Eorum cruciari. *32. a. 2. 1*
 Insuper ab Angelis. *ibid.*
 Super carbones succedendo nihil mali accepe-
 runt. *ibid. c*
 Arculus Ecclesie cur sudatores. *ibid. d. 2*
 Laurentius exonym. *31. a. 2*
 Eius festum. *ibid. d*
 Lebere quomodo vauros homines refricat. *28. d.*
c. 2. 1
 Libus interpretatio & allegoria. *247. b. 2. 1*
 Io laetum vestitur. *ibid.*
 Lectiones roborant. Reg. Per. Hon. *21. c. 4*
 Laurentius Sabioteosis Episcopus. *194. c. 2. 3*
 Legi divinae servanda accendere, sacrificium est.
123. c. d. 1. 1
 Legis divinae finis. *25. a. 2. 1. 3*
 Legis divinae observantia qualis esse debeat. *132. c. 1*
 Legis festiuitas novorum quina. *61. b. 1. 1*
 B. Leo Abbas Novatulanus. *191. d. c. 2. 1*
 Miraculum ad eius sepulchrum. *193. a. b. 1. 3*
 Leonis IX. Epistola ad H. Aureum. *61. T. 3*
 Ad eodem responso. *ibid. c. 2*
 Leo & Fredericus Archiepiscopus Ravennatis. *ib. b. 1*
 Leo ex Paretolano Episcopo. Eremita. *161. b. 1. 3*
 Leonis figura a quibus o. Martho adiecta. *117. d.*
21. c. 2
 Explicator locus Ezechielis. *117. d. 2*
 Locois gratitudo. *85. c. 2. 1*
 Leonis Praeceptis admirabile exemplum. *118. b. c. 2. 1*
 Eius admiranda in pascendo attentio. *ibid. d. 2*
 Leo Sieris Monachus. *145. a. 2. 3*
 Leo Eremita Praeceptis. *146. b. 1. 3*
 Eius vita longeva. *ibid. c*
 Leonis inclusi caelestis sapientia & scilicet. *119. a. b. 1*
 Leonis natura. *351. d. 2. 1*
 Leo Eremita. *90. a. b. 1. 3*
 Leo Papa onus onerum quid vocet. *118. d. c. 1*

Leprosus osculo sanatus & de quo. *250. a. b. 1. 3*
 Leticia. Error aliquorū in recitandis Litanis. *2. c. 3*
 Leticia quid exprimat. *103. b. c. 1. 3*
 Leticia plus agit, quam violentia. *16. c. 1*
 Leticiarum & sacerdotum ministrantium in veteri
 lege continentia quanta. *73. d. 2. 176. a. 1. 3*
 A quo iustitiae. *ibid.*
 Lex divina in quo consistat. *93. d. c. 1*
 Lex corporis humani legi divinae contraria est. *171.*
c. 2. 1. 3
 Lex triplex. *16*
 Lex peccati opponitur legi Dei. *ibid.*
 Lex divina cur medicamentum peccatorum. *112. c. 1*
 Lex Evangelica quando incipit. *100. c. 2. 1*
 Lex domini charitas est. *11. b. 2. 1*
 Lex veros ad salvandum hominem non erit ido-
 oca. *102. b. 2. 1. 2*
 Lex Moysis in signo Crucis adumbrata. *95. b. c. 1. 1*
 Lia quomodo vitam aeternam referat. *129. d. 1. 3*
 Liber signatus quid sit. *128. c. 1*
 Liberalis calidam videt Deum esse. *90. c. 1*
 Liberalitate liberalitas perit. *133. b. 1. 3*
 Libidinis dominor quis sit. *128. c. 3*
 Libido quomodo nascitur. *14. a. 1*
 Libri sacri cur scripti. *71. b. c. 2. 1*
 Librorum Scripturae sacrae ordinis mysterium. *14. d. 2*
 Ligna Serlim impurabilia quid exprimentur. *96. b.*
c. 2. 1. 2
 Lignum mystice quid sit. *45. b. 2. 1*
 Limes Ecclesie quis. *46. a. 2. 1. 2*
 Liogre adhibendum fraxum. *174. c. d. 1*
 Linguae vtrum grauius criminibus aequalit. *179.*
b. 2. 1. 2
 Quibus remediis linguae vitii possit cohiberi. *ib. a. 1*
 Vana securitas ex silentio cauetur. *174. c. 1*
 Lingua ossa non habet. *ibid. d. 2*
 Mors & vita io mane ipsas. *ibid. c. 2*
 Ignis est, & cur. *175. c. 1*
 Lingua adulantis demerit aolismo iustitiae. *139. c. 1*
 Linguae periculi demerit suis ramis insidet. *176. c. 1*
 Linae, S. Petri discipulas. *13. d. c. 2. 1*
 Lini & linteris comparatio. *29. b. 1*
 Locis vestibus iocul mystice quid sit. *ibid.*
 Insuper Gallienus Episcopus. *190. d. 2. 1*
 Litterarū studia sine virtute sunt in sterilitate. *119. c. 1*
 Linquandis Ven. Eremis caelestis auxilio roborat-
 ur. *162. c. 1*
 Locales Dei localis. *171. b. 2. 1*
 Loco sacro honorem oco dantis exemplum stu-
 pendum. *258. b. 1. 3*
 Locis hic, *contemplis accipit, ut intelligendus. 11. c. 1*
 Locorum triplex sunt distinctiones, caeli, iustitiae, &
 purgatorii. *142. a. 1*
 Locutio perocis cur vitus. *144. b. 1*
 Locutioes Ecclesiasticae non subiacent Gramma-
 tice regoli. *101. d. 1*
 Ad vnitatis Sacramentū respicit Ecclesia. *ib. c. 2*
 Lopetus Episcopus. *114. a. 2. 1*
 Lotharius Comes. *49. c. 1*
 Locas multus est io commemorando sacerdotum. *128.*
a. b. 2. 2
 Cur virili spectem. *ibid. d*
 Vnus est de quatuor fluminibus paradisi. *ib. b. c. 2*
 Eius cornu. *ibid. d*
 Geopologiam Christi ascendendo contemnit. *127.*
d. 2. 1. 2
 S. Lucas a Paulo Apost. quid didicerit. *126. c. 2. 1*
 Lucem & emanatōis quid noent. *63. a. b. c. 1*
 Lucius Fiodorus Episcopus. *194. c. 2. 1*
 Luciferanorum lares. *215. c. 1. 1*
 Lucij Papae Decretum. *9. b. 2. 1*
 e ij

Index rerum

Luceilla lumen recuperat, & qua ratione. 26. a. b. c. 2
 Lucius Sactorum quis. 131. a. 2. r. 2
 Lucius religiosus quis. 67. b. 2. r. 2
 Lupus per S. Benedictū adlatus fugatur. 93. b. c. r. 1
 Pterio Benedictū patitur. *ibid.*
 Luxurie efficax remedium. 140. b. c. r. 3
 Luxuria, fomes auaritia. 140. d. e. 2. r. 1
 Luxuria diuicijs fouetur. 140. b. c. r. 3
 Luxuria quid secum vehat. 3. 2. r. 1
 Lynceus natura. 193. 1. 3

M

Madianitarum aegres quinque quid declarant. 38. b. c. r. 1
 Madianitarum quid signent. 38. c. r. 1
 Madian interpretatio quae. 76. d. 1. 1
 Magi venientes adorant Dominum, vt se gesserint. 2. e. 2. r. 2
 Quae munera ab eis oblata. 3. 2. b. 2. 2
 Quomodo. *ibid.*
 Magneteris natura. 276. c. r. 3
 Mainardus Abbas. 91. a. b. r. 1
 Mainardi Monachi boni sensus exemplum. 138. e. r. 3
 Mainardus Episcopus Engubinus. 49. d. e. 2. r. 1
 Mainfredi Marchionis humilitas, & pietas erga pauperes. 90. a. r. 3
 Majoli Abbatis Cluniacensis admiranda obedientia. 213. b. 2. r. 3
 Maiora terenda, vt minoria facilia reddantur. 137. b. r. 3
 Mala dicenda sunt potius non esse, quam existere. 274. d. 1. 3
 Maledictione parentum filiorum damnis destruitur. 12. c. 2. r. 1
 Maledictio in sacra Scriptura quomodo accipitur. 2. 4. 2. 2. 3
 Malus praestat religionem militiam deferere, quam timidus alijs strenue bellantibus nocere. 27. a. r. 2
 Mali valide conferunt Sacramenta. 213. r. 3
 Malorum societas quando bonis laeditur. 11. 2. a. b. r. 3
 Mala exigua, insignissima bona compensant. 103. a. 2. r. 3
 Manna quid figurat. 83. d. 2. r. 1
 Manna Hebraeorum seruatum in crastinum verumbaris carerit quid sit. 15. 2. e. 2. r. 1
 Et quid quod secuta die duplex mensura manna coli iugebatur. 16. a. r. 2
 Quid designat. 28. d. 2. r. 3
 Sapienter prius mellis habuit, deinde olei. *ibid.* d. 2
 Manna Euangelium cui figurat. 247. a. r. 3
 Menses Israelitarum quomodo intelligantur. 244. b. r. 3
 Manus immundorum corporum sanguine duntur. 73. e. r. 3
 Mars interpretatio & allegoria. 246. a. b. r. 3
 Martelli facinus praecursum. 66. a. b. 2. r. 2
 Marchionis cuiusdam in pauperes liberalitas, & liberalitate in filios multiplicatur. 90. e. r. 3
 Marcus Poeta S. Benedicti discipulus. 18. e. d. 2. r. 2
 B. Marcus cui Gebon fuisse. 29. c. d. 2. r. 2
 Comparatur leoni. *ibid.* e. 2
 Cui per Malachiam Esalam citaretur. 30. a. b. r. 1
 Euangelij ab eo conscripsi laus. *ibid.* d. 2
 Et ordin. *ibid.* d. 2
 B. Marcus Leueia fuit & auditor S. Petri. *ibid.* c. 2
 Pollicem sibi amputauit, & cur. *ibid.* d. 2
 Fundauit Ecclesiam Alexandriam. *ibid.* d. 2
 Cui magistri sui laudes silentio praeterierit. 47. a. r. 2
 Optime confinnat cum alijs Euangelistis. 42. e. 2. r. 2
 Dies festus S. Marci. 33. b. c. r. 2
 a. omne scriptum Euangelium. *ibid.* c. 2
 Vocatur filius B. Petri. *ibid.* d. 2
 Eius praedicatio quam efficax. *ibid.* e. 2
 Nominis Marci interpretatio. *ibid.* c. 2

B. Petri & Marci amor. 34. e. r. 2
 Marcus Euangelista Alexandriae Ecclesiam S. Petri animi dedicat. 17. e. r. 1
 Marcus Abbas Cluniacensis. 235. e. r. 3
 Maria aurore, & cur. 92. e. 2
 Et stella maritima. *ibid.* c. d
 Mariae laus. 146. a. b. r. 2
 Mariae pariter omnia miracula auertere. 14. a. b. r. 2
 Maria ad caelos assumpta a dextro Filij sui relictis. 52. c. r. 2
 Maria caelum dicitur, & cur. 152. d. r. 2
 Maria cuius Theodosius. 13. d. 2. r. 2
 Maria praebendam Clerico sibi deuoto ablatus restituit. 213. c. 2. r. 3
 Mariae quantum bonitas debeamus. 102. c. r. 2
 Difficultas cum laudandi quare, & unde. *ibid.* a
 Nemo est laudare pro dignitate potest. 103. e. 2. r. 2
 Maria Dei templum, & quoniam d. secretis illo venturi. 101. b. c. 2
 Quanto studium Ecclesiae ut colat maralem dicitur S. Mariae. *ibid.* a. b. 2
 Maria quomodo obtulit aurum, & myrrham. 3. c. r. 2
 Mariam laudant gaudium nuntiatur. 264. d. e. r. 3
 Mariae Virg. laudes. 1. a. 7. 8. 9. Ad eandem ratio Carminum pro tempore nobiliss. 101. r. 4
 Mariae nomen cum laudis de theodoro disingatur. 21. d. 2
 Quae in ea operatur Dominus. *ibid.* d. 2
 Cum Deus fecisset ante omnia valde bona, aliquando melius fecit, cum Mariam fecit. *ibid.*
 Ventris ipsius laus. *ibid.* d. 2
 Locustae vniuersae. 25. a. r. 2
 Maria assumpta, Christus vero ascendit de curia. 97. d. r. 2
 Mariae Escheiellae porta. 106. b. r. 2
 Cuius filium inter spinas. *ibid.* b. 2
 Maria stella dicitur. 2. b. r. 2
 Maria stella maris. *ibid.* d. 2
 Mariae cuius stelle proprietates assignantur. *ibid.* c. 2
 Mariae Magdalene ad Christi cognitionem quomodo peruenit. 36. d. r. 1
 Maria Aaronis cognata. 107. b. r. 2
 Maria cuius ab hominibus enlenda. 101. b. c. r. 1
 Maria in fuit seruissimae Assumptio innumeris liberat a penis Purgatorii. 253. d. 2. r. 2
 Eius apud deum auctoritas, & misericordia. 101. b. r. 2
 Maria cum aurore comparatur. 92. d. r. 2
 Item cum Luna. *ibid.* e. 2
 Expositio, In fabricatis est aurum, & sol. *ibid.* d. 2
 Cum sole comparatur, item cum virga lesse. 101. b. r. 2
 Fern. b. 1. demonibus. *ibid.* c. 2
 Expositio, Quae est illa, quae ascendit per de ferri. 101. c. 2
 Maria, virga Aaron. *ibid.* e. 2
 In carne sua maculas ad se non admittit. 93. a. r. 2
 Maria super omnes afflicta. *ibid.* d. 2
 Eius assumptio. *ibid.* c. 2
 Per eam benedictio redditur terrae. 101. e. r. 2
 Summa eius nobilitas. 103. b. r. 2
 Mariae Sacerdotis incognitum miracula. 47. b. r. 3
 Martinus faret Damiani, eius agros, & felix nobis. 253. a. 2. r. 3
 B. Virgin illam in extremis laborantem inuise, ib. 99. d. r. 1
 B. Martinus iussit vix, & palmodia. 190. a. 2. r. 2
 S. Martini varia praecordia. 112. c. r. 2
 Martinus Eremita Camaldulensis. 94. 2. b. r. 1
 S. Martinus Episcopus Turinensis. 1. 2. c. r. 3
 Martinus Stora Opus Martini. 145. a. b. r. 3
 Serpentes duo cum eam familiariter edomantur. 101. c. 2
 Martyres quid conserant locis in quibus passi sunt. 138. e. 2

notabilium.

- Martyrum vulnera quam glorioſa. 180. c. T. 4.
Martyrum opera cur imitanda. ibid.
Martyres veri qui. 131. c. 2. T. 2.
Martyres vnde diſci. 71. b. T. 2.
Quomodo ad Martyrium ſpirituale perueniamur. ibid. d.
Martyrij genera duo. 74. c. T. 2.
Martiri maxillæ peſcaſienſis caſtigatio. 124. 2. 2. T. 1.
cur Marthæus deſcendendo, Lucas veſtigio aſcendendo genealogiam Chriſti contexerint. 127. d. 2. T. 1.
Marthæus primus Hebraico ſtylo Euangelium ſcriptus, & cur. 116. c. d. 2. T. 2.
Leonis figura à quibusdam ei adſcripſit. 117. c. 2. T. 1.
Marthæus primus Euangelium ſcriptus. 119. c. T. 2.
Regalem Domini perſonam fuſcepit deſcribendam. 118. a. 2.
Bona mantia ab eius ſeſtimare & memoria. ibid. d. c. 2.
In eius vocatione peccatores reſpiſcunt. 119. a. b. T. 2.
Cur Marthæus, & Ioannes Apoſtoli ſimul & Euangelizæ. ibid. c. d.
Marthæi figura in Pbſion adombra, & cur. 119. d. T. 1.
Figure quatuor Euangelizatarum mulier. ibid. 2. 2.
Marinum cur nocte canatur. Reg. Per. Hon. T. 4.
S. Maurus nepos Romani Pontificis. 180. c. T. 2.
Caſeuz præſentis Epſcopus. ibid. d.
Magna eius moderatio. ibid. a. b. 2. T. 2.
Conſtituit ſibi cellulam & ædiculum in colle. ibid. 2. 2.
In eis conditum eſt corpus eius. 187. a. T. 2.
Conſtantiinus nepos S. Marci Epſcopus Caſenas. ibid. c.
Cenobium S. Mariæ prope Caſenam olim Cluniacenſibus, nunc Caſinenſibus parat. ibid.
Tumulus ſancti viri innoreſcit. ibid. d.
Febricitans miro modo liberatur. ibid. c.
Multi curantur moribidi. ibid. a. 2.
Sanatur conſtitutus idemque cæcus. ibid. c. 2.
Liberatur demoniacus. 187. c. 2. & 188. a.
Punitur, ſecum diem S. Rophilli violans. 188. 2.
Sanatur. ibid.
Cæce lumen reſtituitur. ibid. d.
Medicina celeſtis nullas mores inuedit. 159. a. T. 2.
Mediolanenſis Eccleſiæ primordia. 31. b. c. 2. T. 3.
Meditatio mortis & inferni, exingit carnis motus. 74. b. & 112. c. 2. T. 3.
Mel cur nunquam oblatum in ſacriſciis veteris Teſtamenti. 157. b.
Melchiſedech typus Chriſti, & quomodo. 106. c. 2.
Melchiſedech & Sabbathi comparatio. 17. c. 2. T. 1.
Mens Chriſti cui ſacrum. 59. d. 2. T. 1.
mens veritatis in illud quod cogitat. 140. b. c. 2.
mens humana lea occupatur circa minima ſi ſi ingens, ſicut eiga multa ſi diues. 108. c. & 2. T. 3.
Menſis ſeptimi ſeſtinitas ſeptima legia. 61. a. 2. T. 1.
menſes apud antiquos triginta diem numerum conſtituebant. 184. c. d. 2. T. 3.
Menſis quid ſit. 51. b. c. T. 1.
Item. 134. a. T. 1.
Menſis interpretatio. 133. d. T. 2.
veſtigium ſcruia in Chriſti martyrem quæſita fuerit. 71. c. a. T. 1.
Menſis interpretatio & allegoria. 148. d. a. T. 3.
Michol, Eccleſiæ figura. 133. d. c. T. 1.
miſer Chriſti qualis eſſe debeat. 70. a.
miſerius Epſcopus & martyr. 189. b. a.
Miſibus Chriſti cogitationum certamen nunquam deſit vide, Cigitaris.
- milites tranſage pena. 159. d. T. 3.
milites religioſi quales milites æquar. 10. b. 2. T. 3.
milite ſpirituale vocinium præſtat excedere, quam in eo repellere. 94. d. c. 2. T. 1.
miniſter Dei non poteſt donis Dei obſistere. 43. c. 2. T. 3.
mira quæ conſigere naſcunt Chriſto. 146. c. 2. T. 2.
miraculum ex radu alij S. Apollinaris. 160. b. T. 2.
miracula cur antiquis tam frequenter. 158. c. & 2. 2. T. 3.
miraculum michaëlis Pſolenſis monachi. 114. c. 2. T. 2.
miſeratio Domini in electos quæſita. 20. c. T. 2.
miſericordiam non amans incredulus cur vocandus. 87. c. d. 2. T. 3.
miſericordie diuine exempla. 74. d. c. T. 3.
miſericordia oei quæſita. 134. b. T. 2.
miſericordie veritas in quo ſita. 31. c. a. T. 2.
miſericordie typus qui dicendus. Vide, 166.
miſer faciliſimum ſapius offerendus. 35. b. T. 1.
miſſa de ſancto Bartholomæo. T. 4. 11.
Triginta miſſam ſolemnem pro defunctis. 147. c. 2. T. 3.
mis quis. 131. a. 2. T. 2.
Miſis interpretatio & allegoria. 249. c. 2. T. 3.
modestia Damiani ſuas laudes in ſe non agnoſcentis. 51. b. T. 1.
modestia in inceſſu. 137. a. T. 3.
modus docendi in ſcholis. 97. a. 2. T. 3.
modus reconciliandi hæreticos. 33. c. T. 3.
mola cur mundum reſeſcit. 116. c. 2. T. 3.
monachus abſtinentiam regularem tranſgreſſus, morte punitur. 105. c. T. 1.
monachorum exercitia, & forma viuendi. 141. c. 2. T. 2.
monachus quomodo ad eremiticam vitam tranſiſſe queat. 89. d. c. T. 1.
monachus Cluniacenſis ex inobediente obediens factus, leproſum oculo ſanatur. 215. d. c. 2. T. 3.
monachus mediocriter perfectus melior eſt viro ſeculari, etiam pio. 141. a. 2. T. 3.
monachus pretioſus veſtibus indolus inſania eſt. 112. d. c. 2. T. 3.
Item rapine ſpecies. 112. a. T. 3.
In quo diſſerant ab hypocritis. ibid. b.
molibus veſtiti mundo ſeruiant, non Deo. ibid.
Sicut pretioſa veſtis ad iram, ita humilis Deum ad indulgentiam prouocat. ibid. c. d.
monachus nequit Chriſtum ſimul & pecunias poſſidere. 107. b. T. 3.
Perfecti remanentibus poteſtis iudicialia promittitur. ibid. a. b.
Per diuicias Deus amittitur. ibid. b. 1.
Celeſtis boſper fugit conſortium. ibid. c.
monachus inquietus demon vrget ad ſuam, & aliorum ruinam. 109. c. d. 2. T. 3.
monachorum perſeſtatio in ſaculo pecuniam occaſionem malis adminiſtrat. ibid. a. b.
monachi deſceſſo virtutes expellit, & victoriam multitudinem inroducit. 110. d. T. 3.
monachus inquietus relinquit exercitium virtutum, expulſusque omnibus vitiis. ibid. c.
mendis euagatione, tenebre & ariditas, que monacho ſecularibus implicare naſcantur. 112. b. c. 3.
monachus quidam peſſime motus, & cur. T. 1.
monachorum veſtimenta ad imitationem Sacerdotum celeſtium inſtituta ſunt. 112. c. d. 2. T. 3.
monachorum quorundam reuerentia. 113. c. T. 3.
Monachi & Canonici ſignificatio. 114. d. 2. T. 3.
3. 113.

Index rerum

- Monachi S. Benedicti à Damiano instructi, 89. b. T. 1.
- Monachus peregrinus diuinitus à naufragio liberatus. 119. c. T. 1.
- Monachus vnde bonus fiat, & vnde malus. 117. a. 2. T. 1.
- Vagi & instabiles Monachi non valent spirituales Deo filios gignere. ib. c. d.
- Monachi ad Vesperas dicunt tantum quatuor Psalmos. 93. d. T. 1. in Completorio tantum tres. 94. b. c. T. 1. idem pecunias possidentes plus peccant quàm Ananias, & Saphira. 1. 6. c. 2. T. 1. eius animam etiam parua pecunia immaniter laedit. 108. c. T. 1. qualiter possit peruenire ad veras diuitias. ibid. c. 2. eos inquietos demon viget ad sui, & aliorum ruinam. 109. c. 2. T. 1. eorum peruagatio mules præbet occasionem periculi. ibid. 2. eorundem discursio vitiores expellit, & vitionum multitudinem introducit. 110. c. T. 1. Monachi anima mules mala patitur cum ad inferiora reuertitur. 111. a. T. 1. idem vagi & instabiles non valent filios spirituales Deo gignere. 117. c. c. 3. vnde decipiuntur. 118. a. T. 1. eodem valde periculosum est sanctum deferre octium. 120. b. T. 1. Monachus non debet se ingerere negotiis secularibus. 121. d. T. 1. debet mundo vale decere, & sacre lectioni vacare. 121. a. T. 1.
- Monachus sepe falsa carnalium promissione decipitur. 118. a. T. 1.
- Monachi discurrentes non monachi dicendi sunt, sed gyrovagi. 121. b. c. T. 1. inter Monachos vagos & stabiles quid differ. 117. c. 2. T. 1.
- Monachus frigidus, vills alga. 341. b. T. 3.
- Feruidus, vitis est fructuosa. ibid.
- Monachis in vrbe morantibus arrogantia rumor obrepit. 344. a. b. T. 3.
- Monasteria sunt Paradisi terrestres. 141. d. T. 2.
- Monachi dum flagellis aereantur, stolis albis ornati videntur. 155. b. 2.
- Monastici ordinis defluxus. 140. d. 2. T. 3.
- Monastici iciniij regula. ibid. a. 2.
- Monachis omnia sunt relinquenda. 21. d. c. T. 2.
- Monachus inobediens, Adamo similis. 101. a. T. 1.
- Monachus vt dñes fieri queat. 1. 8. c. 2. T. 3.
- Monachorum promissio. 147. b. c. T. 3.
- Monasterium diuinitus afflictum, & cur. 105. d. T. 1.
- B. Virgini reconciliatur, & quomodo. ibid.
- Monasterium fontis Auellani: cuiusque institutum. 140. a. 1. T. 3.
- Monasterium B. Vincensij vbi situm. 105. c. 2. T. 3.
- Monasteria sunt animarum viuaria. 151. b. T. 6.
- Monasteriorum origo antiquissima. 31. c. T. 2.
- Monasterium ex Petra petra. 106. a. T. 1.
- Monasterium S. Laurentij. 87. d. c. T. 1.
- Monachus, idem quod *Violentus*. 16. c. T. 1.
- Montis Casini peregrinatio quando facienda. 231. d. 1. T. 3.
- Montis *Hu* interpretatio & allegoria. 149. b. T. 3.
- Montis Casini cenobium sacratissimū. 279. a. T. 3.
- Mont *Sylber*, siue *Sepher*, idem quod tubicinatio. 248. a. T. 3.
- Montes excelsi sunt atque Scripturarum intelligentie. Collect. 70. T. 4.
- Mores indisciplinati ordinem religiosum deprauant. 103. a. T. 1.
- Moribus legum Doctor. 130. d. 2. T. 1.
- Mors corporalis principium vite anime nostre. 73. a. T. 2.
- Mors & tartarus per Crocodilum cur expressa. 355.
- Mors horrenda cuiusdam Comitis. 191. a. 2. T. 3.
- Mors damnatorum omnium reuerentia. 340. c. 2.
341. a. T. 3.
- Mors cur nunc citius solio homines adorianur. 112. d. c. 2. T. 3.
- Mortis dies terribilis. 26. T. 4.
- eodem die adsumt demones in agone. ibid.
- Mortalitas Christi in serpente expressa. 162. d. T. 2.
- Monasterio delectationum carnalium, iustitium perfectionis. 104. b. 2. T. 1.
- Mortificatio iudicetura, causa morborum. 107. d. c. T. 1.
- Mortuorum officium quotidie perfoluens in celeste regnum introductus. 164. a. 2. T. 3.
- Moserus interpretatio & allegoria. 248. a. 2. T. 3.
- Moylis erga nos amor perfectus. 25. a. b. 2. T. 3.
- Moylis corpus absconditur. 1. c. 1. T. 2.
- Cur. ibid.
- Moyse Scriptorum veteris Testamenti primus. 116. c. 2. T. 2.
- Moyse & Ioannis Euangeliste comparatio. 156. a. T. 2.
- Moyse cur videatur fuisse Pontifex. 44. b. 2. T. 3.
- Quod de spiritu suo non per se Moyse, sed Deus dedit septuaginta vitis. ibid. d.
- Moyse & Marthe comparatio & allegoria. 117. a. b. T. 2.
- Moyse virulum aureum combussisse quid sit. 14. c. T. 2.
- Irem. 6. c. T. 2.
- Moyse cur Israelitico populo præfuit. 71. a. b. T. 1.
- Moyse Ieriscunfultus, & cur. 80. b. T. 3.
- Moyse monachicam normam tenuit. 127. T. 3.
- Moyse munera non accepit. 127. d. 2. T. 3.
- Mundo. seruiunt mollibus vestiti, non Deo. 113. b. T. 3.
- Mundus cur per prarum expressus. 118. 219. T. 2.
- Mundi effectus. 81. b. T. 1.
- Mundus quibus seruiat. 13. c. d. 2. T. 1.
- vitis totus infernus. ibid.
- Mundus amatores suos obsecrat. 84. a. T. 1.
- Mundus cum omnibus pompis suis contemnendus. 141. d. 2. T. 2.
- Mundi consummatio. 122. c. 2. T. 3.
- Mundi huius supplicia quæ sint. 122. c. 2. T. 3.
- Mundus cur castellum. 17. c. 1. T. 3.
- Mundi medullam quodam dicant. 81. a. 2. T. 2.
- Mundi mala & peccata. 11. c. d. 2. T. 3.
- Cum mundanis quomodo, & cur conuersandum. 111. c. 2. & 112. a. T. 3.
- Mundi huius bona vana. 19. T. 4.
- Fugienda. collect. 51. T. 4.
- Mundi mala & peccata. 112. c. 2. T. 3.
- Eiusdem actiones coparantur molæ. 116. c. 1. T. 2.
- Mendi actiones cur molæ comparantur. 116. d. 2. T. 3.
- Mundus cur in Iericho expressus. 116. a. 2. T. 2.
- Mundus in Ecclesia expressus. 171. d. 2. T. 3.
- Mundi corde qui. 139. d. 2. T. 2.
- Irem pacifici. ibid. c. 2.
- Mundus similis pelago. 51. a. b. 2. T. 1.
- Eius rempessares & perperui fluctus. ibid.
- Mundi finis prope est. 51. c. 2. T. 1.
- contra Mundum clypeus fortis montis imago. 337. d. c. T. 3.
- Mundi blandimenta quomodo extinguenda. 119. d. T. 3.
- Mundus in ciuitate Iericho designatus. 122. c. 2. T. 1.
- Mundus cur in Aegypto mystice signatus. 143. b. 2. T. 2.
- Mulierum memoria difficile habetur. 119. d. c. 2. T. 1.

notabilium.

Mulieres in viris suis animam magis amare debent, quam corpus. 114. d. 2. t. 1.
 Mulieribus viribus obediendum. 120. b. 2. t. 1.
 expositio, *scilicet* Mulieres apprehendant virum suum. 22. b. 2. t. 2.
 Mulieres in bello capre, & in coniugium victoris electe, corporis superfluitatem abscindere iuste quid figurent. 16. c. d. t. 2.
 Munerum tria sunt genera. 25. d. c. t. 1.
 Et quæ. ibid.
 Munera pervertant ludicium. 257. b. t. 3.
 Munera Moysi exosa. 257. c. t. 3.
 Munera prauorum, & accipientibus nocent, & dantibus non profunt. 49. a. t. 1.
 Munerum genera quot sint. 254. b. 2. t. 3.
 Musæ crymon. 9. b. t. 1.
 Musæ crymon. 97. b. t. 1.
 Myrta fasciculatæ, mysticè quid noceat. 80. d. c. 2.
 Mysterium Sanctis. Trinitatis explicatur. 113. later in hominis creatione. 11. b. t. 3. manifestatur. Abrahamo. ibid. d.

N

Nas Ammonites quid significet. 84. c. t. 1.
Nabi interpretatio & allegoria. 259. d. 2. t. 3.
 Nabinæ quædam fuerint. 75. c. t. 1.
 Nariivus Celsi duplex. 24. a. t. 2.
 Naræ bona diuersa sunt. 35. c. 2. t. 3.
 Naræ conditor, naræ etiam est immutator. 275. a. 2. t. 3.
 S. Nazarij martyris virtus. 124. b. 2. t. 1.
 S. Nazarius & Celsus Mediolani martyrio affecti. 12. b. 2. t. 1.
 Nebula impleus domum Dei, mysticè quid noceat. 101. d. 2. t. 2.
 Negotia secularia contemplationis fructus adimunt. 84. d. t. 1.
 Negotiari nos oportet in hoc mundo, & cum quo. 141. d. c. t. 2.
Nemina terra, festiuitas legis. 60. d. 2. t. 1.
Netherij hæreses. 4. 2. t. 3.
 in Nicæno Symbolo quomodo dicatur Spiritus S. propriè à Patre procedere. 259. t. 3.
 S. Nicolaus Episcopus myrensis. 140. c. 2. t. 2.
 Eius laudes. ibid.
 Festum. ibid.
 miracula ab ipso operata, sanctitatem, & splendorem vite eius attestantur. ibid.
 Ad omnibus innocens. 141. a. b. t. 2.
 ex Nicolaurum hæresi qui dicendi sint. 110. c. d. t. 3.
 Nicolaus 11. PP. 12. t. 1.
 Pauperum pedes quoties lauat. 91. t. 3.
Nigra sum, sed formosa, expositio. 266. d. c. t. 2.
Vid' pascat, quid sit. ibid. c. 2.
 Ireni, *Tæa pulchra* est. ibid. d. 2.
 Nihil mundum designat. 109. c. t. 2.
 Nobiles qui in Religionibus. 126. a. 2. t. 3.
 Noë columbam emittere post septem dies quid sit. 12. b. t. 2.
 Nominis perpetua præmijs castitas. 75. a. 2. t. 1.
 Nonari hæresis. 51. b. t. 3.
 Nonas Episcopos, & Martyr. 190. a. 2. t. 3.
 Nonationem hæreses. 253. c. 2. t. 3.
 Nonitionum modestia in incensu quæ requiritur. 2. t. 1.
 Nothiani non sunt deponendi. 51. a. t. 3.
 Nummæ quæ quis dicendus. 107. t. 3.
 Numerus septenarius quid significet. 84. c. t. 3.
 Numerus septuagenarius septimus remissionem

54. istic peccatorum. 127. c. 2. 2.
 Numeri quadragenarij mysteria. 24. a. 2. t. 3.
 Nuptiæ ad quid instaurat. 100. a. t. 1.
 Pæna celebrantium Nuptias quadragenarij tempore. 100. a. t. 3.
 Nuptiæ secunda cur non improbantur. 101. a. b. t. 3.
 Vnus sponsus Ecclesie virginis. ibid.
 Nuptiæ cælibes quæ sint. 259. c. 2. t. 3.
 Nuptiarum celebrandarum tempus ex facili Canonibus. 298. c. 2. t. 3.

O

Obedire parentibus cur teneantur. 124. b. t. 1.
 non Obedi Deo an possit non esse malum. 27. d. 2. t. 3.
 Obediens viris quanti debeat estimari manifestare. 36. c. t. 1.
 Obediens vis quanta. 116. a. t. 3.
 Obediens cur anteponenda bonis operibus. 116. a. 2. t. 3.
 Obediens mala quæ. 27. b. 2. t. 1.
 Obediendum superioribus simplicitate, non contradicendum. 71. b. t. 2.
 Obediens nolle in rebus quæ per indulgentiam permittuntur, non esse peccatum. 37. c. 2. t. 1.
 Obediens solus æterna salus debetur. 19. c. 2. t. 2.
 Obediens admiranda Maioli Cluniacensis Abbatis. 250. b. 2. t. 3.
 Oblationes piæ in proprium commodum transferre indignum est. 104. c. t. 1.
 Oblationes bonorum in pauperum utilitatem recipiendæ. ibid. b.
 Obus interpretatio & allegoria. 249. a. t. 3.
 Oblinatio quædam perniciosa. 58. d. c. 2.
 Obtruncatio, virtus animæ. 20. t. 4.
 Odianus Augusti lus & elogium. vide *Agrippa*.
 Odiana Iohannis Baptiste natalis sicut ipsa natalis honoranda. 60. d. t. 1.
 Oculorum desiderium quid. 101. d. t. 1.
 Oculi columbarum, expositio. 35. d. c. 2. t. 1.
 Oculi septem quid expriment. 169. b. 2. t. 3.
 S. Odilonis patris & genus. 180. a.
 Adhuc infantis morbus. ibid.
 Virtutes. ibid. d. c.
 Curare diuinis. ibid. c. 2.
 Ite Clericos. ibid.
 Irem Monachos. ibid.
 S. Maiolus eum sibi Abbatem substituit. ibid. c. d.
 Annis quinquaginta sex Abbas fuit. ibid. a. 2.
 Iargitas elemosynarum. ibid.
 Seuctas erga seipsum. ibid. c. 2.
 Humanitas erga alios. ibid. c. 2.
 Deuotio erga Dei Genitricem. ibid. d. 2.
 Miracula per eam patrata. ibid. c. 2. & 181.
 Corco puero oculos aperit. 181. a. b. t. 3.
 Aquam bis mutat in vinum. ibid. b.
 Transi flumen illefas cum suis. 18. a. b. 2.
 Aliud flumen transi illuxit. ibid. c. 2.
 Domus cælis illustratur. ibid. d. 2.
 Pices multiplicauerunt. 182. a. b. t. 2.
 Vinum exiguum multis sufficit. 180. d. c. 2.
 Febrem pellit aqua quæ se vir sanctus abluat. ibid. c.
 Vires vacui inueniuntur pleni vino. ibid. a. 2.
 Vas magni pretij contractum, suis precibus redintegrat. ibid. c. 3.
 Dies omnium animarum à S. Odilone iustitiam. 183. c. c. 2.
 Serapionem sanæ puerum. ibid. c. 2.

Index rerum.

- Libri & lectulus eius ab aquis nihil seduntur. 184. a. t. 2.
 Aqua benedicta sanat morbum caducum. ib. c.
 Curat oculum hominis grauiter laesum. ib. c. 2.
 Aquâ benedictâ curatur amens. ibid. c. 2.
 Murus sanatur. ib. c. 2.
 Vinum bibendo non abstemietur, sed augetur. 183. 2.
 Monasteria à S. Odilone constructa & insinuatâ. ibid. b.
 Limina SS. Apostolorum Ranae iniussit. ibid. d.
 Prædicte abitur suum. ibid.
 Martir. ibid. c.
 Apparet curam post mortem. ibid. a. 2.
 Adit exequis Lantienj Archiepis. Amalfr. ib. b. 2.
 Odam perdit animas. 19. t. 4.
 Offa sanctimonialis Bellæ magistra. 125. b. c. 2.
 Sanctimonialis odamentum perdit per Angelum recipit. 126. d. 2. t. 1.
 Officium cuiuslibet membri speciale est toti corpori commune. 99. b. 2. t. 3.
 Officium nocturnum. 94. b. 2. t. 1.
 Officium mortuorum quotidie persolvens in celeste regnum introducit. 264. c. & 2.
 Olericus Episcopus Firmianus. 304. c. 2. t. 1.
 Oileum illuminat. 62. c. 2.
 Superuatur omnibus liquoribus. ib. b. 2.
 Pafce. 61. b.
 Vngit. ibid. c.
 Oileum cur potius oblatum in sacrificiis veteria Testamenti quàm mel. 157. b. c. 2.
 Olei propterare quer. 62. b. 2. t. 2.
 Olibanus Comes fit Monachus Calimetus. 193. a. 2. t. 2.
 Oliez symbolum. 207. a. b. t. 3.
 Onus ænetum quodam dicatur. 18. c. t. 1.
 Opera bona sue mala hominum non pereunt, cum cetera pereant. 48. c. d. t. 1.
 Opuscula B. Petri Dam. à quo excipit. 14. c. t. 1.
 Oratioris efficacia quantâ. 95. b. 2. t. 3.
 Orator vt redditur eloquens. 67. d. t. 1.
 In Oratoribus non corporal, sed spiritualis attendenda presentia. 103. b. c. t. 3.
 Oratio seruens quàm efficax. 107. d. 2. t. 3.
 Oratio pro venia peccatorum. 153. a. 2. t. 3.
 Orantes quid imitari oporteat. 30. c. d. 2. t. 2.
 Oraciones & suffragia sunt alimenta defunctorum. 154. a. b. t. 3.
 Fuffor saxorum rudibus per annum obrutus, vult propter missæ sacrificium. ib. c. & a. 1.
 Exemplum malieris quæ defuncti viri animam elemosyna redimere conabatur. ibid. a. b. 1.
 Oraciones, oblationes, & sacrificia pro defunctis recitantes qui dicendi. 61. d. t. 1.
 Ordinali librorum scripture sacre mysterium. 341. d. 1. t. 3.
 Ordinali ab hæreticis sæpe à suis non remouentur officia. 31. d. 1.
 Ordinis sacramentum præcipuum Ecclesie sacramentum. 41. a. t. 1.
 Ordinis sacramentum ex quo pendet, vt raram fit, vide, *sacramentum*.
 Ordinatio Episcoporum licet æquiffimorum, tamem rara est. 45. d. 1. t. 3.
 Oris interpretatio. 76. d. t. 1.
 Oris paromonia transiit mysticè est in Phinon. 249. d. t. 3.
 Osculi impudici penitencia quàm grauis. 70. c. t. 3.
 Ofest fornicariam & adulteram ducit vxorem. 143. b. t. 2.
 Otium sanctum deferere quàm periculosum. 120. c. 2. t. 1.
 Ottonis Imperatoris penitencia. 196. c. d. 2. a. 2.
 Ottonia Imperatoris lamentabilis iactura. 260. c. 2. t. 1.
 Otto II. Imperator. 191. c. d. 2. t. 3.
 Otto Imperator Romulidum iniussit. 193. b. t. 2.
 Ozias cur dicatur genitus à Ioram. 85. 2. b. t. 3.

P

 P Abulum diaboli qui sint, vide, *diabolus*.
 Pace virtus acquiritur. 95. c. t. 2.
 Approbatur in viduosa. ibid.
 Pacificus cur à sapientia nasci dicitur. 191. c. t. 2.
 Pacifici qui. 191. c. 2. t. 2.
 Pactum inter Deum & Monachos violari non debet. 106. c. 2. t. 3.
 Palatii Romani coenens quid referat. 274. c. 2. t. 3.
 Palea calida & frigida est. 275. c. 2. t. 3.
 Pallium per legatos Apostolicos foris aliquando concessum. 112. d. t. 1.
 Pandulphus, & Ioannes viri Principes in inferno damnati. 191. b. 2. t. 3.
 Panem propositionis esus in Danide cuius rypas. 107. b. c.
 Panis mensura in eremo dari solita. 147. d. t. 3.
 Exercitj spiritualis studium. ibid. c. & 2.
 Panis benedicti vis quanta. 206. a. 2. t. 2.
 Papa iustus Iudex. c. 4. 19.
 Papa schismaticus quàm male habuit. 11. b. 2. t. 1.
 Parentes legibus Dei resistentes, extranei reputandi sunt. 260. b. 2. t. 3.
 Parentibus non obediens in hac vita confunditur. 124. c. d. t. 1.
 Parentibus qui obedit, filiorum obedientiam meretur. 123. d. 2. t. 1.
 Parentum sanctitas quid proferat filiis. 64. b. t. 2.
 Parentum elemosyna filiorum res crescit. 89. d. 2. t. 3.
 Paromonia oris mysticè transiit est in Phinon. 249. d. t. 3.
 Patres seruiunt toti, & opera partium attribuantur toti. 99. c. t. 3.
 Vnum corpus Christi sumus spiritus, non carne. ibid. a. 2.
 Paschalis compati Auctores quinam fuerint. 285. c. t. 1.
 Paschalis Epistola confirmans Regulam Petri de Honestis Reg. Per. Hon. in fine. 1. c. d. 2. t. 2.
 Pastoribus Ecclesie vt vigilandum. 1. c. d. 2. t. 2.
 Pater non potest offerre filium Ecclesie, si decimum quartum annum egerit, nisi filius voluerit. 15. t. 4.
 SS. Patres negant posse Monachum ad sæculum redire. 160. 2.
 Patibulum crucis Christi, istis locus. 27. c. t. 2.
 Patientia quibus necessaria. 7. c. 2. t. 2.
 Patientia quomodo generetur. 127. d. 2. t. 1.
 Patres penitencie specula. 69. b. c. 2. t. 1.
 Pater noster, qui et in calice, cur dicatur. 68. b. 2. t. 1.
 Patriarchæ cur in terra Chanaanorum sepulti. 5. d. c. 2.
 Patrum traditiones in Ecclesia seruata. 70. c. 2. t. 2.
 Paulus & Barnabas cur ab inulicem separati. 34. c. 2. t. 1.
 Paulus per ceteris omnibus priuilegio admittibili est insignitus. 266. d. 2. t. 3.
 S. Pauli conuersio cui adscribenda. 150. a. t. 2.
 S. Paulus propriam non habet cathedram, & c.

267. d. t. 1
 S. Paulus aliorum scandalum quantopere vitare
 studuerit. 21. d. e. t. 1
 Paulus quomodo duo comas gerere dicitur. 81. d. e. t. 1
 Paulus in infirmitatibus gloriatur. 92. e. t. 1
 Paulus Evangelica mysteria didicisse non ab ho-
 minibus. 267. a. t. 3
 S. Pauli discipuli qui fuerint. 32. b. t. 1
 Paulus cur B. Petrum reprehenderit. 122. e. t. 1
 Paulus Apollolus cur noluit ab auditoribus con-
 temni. 72. c. t. 1
 Paulus cur boui similis. 81. e. t. 1
 B. Pauli basilica à Theodosio, & Honorio edificata.
 21. c. t. 1
 Paulus quia in re similis Christo. 267. d. t. 1
 S. Paulus de Tribu Benjamin originē duxit. 126. e. t. 1
 A Christo iam in celis regnare edocuit. ibid. a
 docuit S. Lucam. ibid. c. 2
 Pauli preconiā. 62. d. t. 1
 Paulianisme cur rebaptizandi. 123. b. t. 1
 Paulini exemplum. 34. a. t. 1
 Paupertas in vestibus quibus cōmoda. 132. e. t. 1
 Pauperum ministri qui sunt. 104. b. e. t. 1
 Paupertas non exculat à Dei servitio. 116. e. t. 1
 Pauper spiritica quis sit. 131. e. t. 2
 Pauperes Christi qui, & eorum merces. 21. a
 Pauperum elemosynam petentium habitus qui-
 bus observandus. 30. c. d. a. t. 2
 Paupertatis voluntarie encomium. 193. c. d. 2
 Pauperes cur permittantur à Deo. 131. d. e. t. 1
 Pauperes diuitiarum depositarium fidei. 113. d. t. 1
 Pauperum pedes lavare saluberrimum est. 91. t. 1
 Abusus quocundam in pauperibus excipiendis.
 ibid. e.
 Paupertas aegia quæ sit. 131. e. t. 1
 Pauperes quid nec offerre debeant. 113. d. e. t. 1
 Paupertatis evangelice fructus. 108. d. t. 1
 Bona quibus in hac vita fructus egeni. 108. d. t. 1
 Pauperum fides. 104. a. t. 1
 Peccare in seculo, & recedere à fide differunt. 114. t. 1
 Peccata leuia 194. leuissimè Peccata iustitia non
 amittunt. ibid.
 Peccatorum effectus. 92. b. t. 1
 Peccata leuia in quæ etiam iusti quotidie labi-
 tur. ibid. a. 2
 his iustitia non amittitur. ibid. a. b. 2
 Peccata aliena in Purgatorio per alium expiari. 94.
 c. t. 1
 Peccatorum forma triplex. 34. d. e. t. 1
 Peccatorum arma quæ sint. 140. e. t. 1
 Peccatum peccatorum quid sit. 22. a. t. 1
 Peccatum quatuorplex. 7. b. t. 1
 Peccare in fide, & recedere à fide differunt. 31. c. t. 1
 Peccati odium unde nascatur. 142. d. t. 1
 Peccata Episcopi non rectè ordinati in promotoris
 caput redeunt. 206. b. t. 1
 Peccatorum dolor aequè confusio. 130. c. t. 1
 Non audient qui noluerunt hic Deum audire.
 ibid. b. 1
 Peccatores cur electi à Domino. 143. e. d. t. 2
 Peccare grauius nemo potest quàm sacerdos 121. b.
 c. t. 1
 Peccati grauitas ex poenitentia citè statuta cognos-
 citur. 70. a. t. 1
 Peccatoris anime morientis miserabilis angustia.
 63. d. t. 1
 Peccator resurgit ad maiorem gratiam. 290. b. t. 1
 Peccati defensio quid inuisa Deo. 144. b. t. 1
 Peccatores in die iudicii à quibus accusandi. 19. b.
 c. t. 1
 Peccator similis heretico. 144. d. e. t. 2

Peccatum nullum impositum manet. 259. c. t. 1
 Peccatorum confessio quàm sit salutifera. 144. e. t. 1
 Peccata desperationem non inducunt, sed impietas.
 74. c. t. 1
 Peccatorum qui descendit, phas delinquit, quàm qui
 facit. 41. d. t. 2
 Peccatum originale vsque ad Christum quid. 127.
 a. t. 2
 Peccatorum contemptus mortem interminatur
 sempiternam. 131. a. t. 1
 Peccatum quid. 103. b. t. 2
 Peculij inter Canonicos quantà mala. 213. a. t. 1
 Pecunia tantilla animam Monachi quàm immen-
 siter ledat. 19. b. t. 1
 Pedes lauisse Dominum discipulis quid sit. 27. c. a.
 Et quid illud: *Duos non tantum pedes, sed &
 manus, & caput.* ibid.
 Pedes Iesu cur misericordia & iudicium. 67. e. a
 Pellis colubæ decocta dolorem aurium mitigat.
 Pellis arida tympanum. 100. c. t. 1
 Penne hominum quæ sint. 314. a. t. 1
 Pentapoli quid sit. 57. d. e. t. 1
 Periculi electorum consolatio est. 127. c. t. 1
 Periculis naruta. 91. b. t. 1
 Peritrix cui similis. 91. c. t. 1
 Peregrinus non ita facile suscipiendus in Religio-
 ne. Reg. Per. Hon. 4. t. 4
 Peregrini, exemplum diuinæ providentiæ. 119. b. t. 1
 peregrinatio Caluini montis quantū facienda. 131. c.
 t. 1
 peregrinatio quibus expedit. 118. d. a. t. 1
 Perfide renunciantibus potestas iudicialis promit-
 titur. 107. a. t. 1
 Perfectorum est, vt cum viciant iustis, se nocenter
 vivere existimant. 18. d. e. t. 1
 Pergrini crymon. 37. a. t. 1
 Eius festum. ibid.
 Fratri officium respondendi delegat. 123. a. t. 2
 Peritiam homines à Christo remouet. 131. b. t. 1
 Peritio nihil profuit Christi mysteria. 117. d. e. t. 1
 Perseuerantia in peccatis cur riuus. 143. c. d. t. 2
 Perseuerantia ad fructus boni operis requiritur. 115.
 a. t. 1
 Personarum conualiscentia. t. 1. earum contrarietas. 1.
 c. t. 1
 Earum proprietates. ibid. 2. c. t. 1
 Perrinacis effectus. 21. t. 1
 Oppugnatur perrinacia verbis D. Augusti. ibid.
 Perronilla virgo & martyr. 114. e. t. 1
 Filia S. Petri Apostoli. ibid. c
 Petri Docis Prophecia. 190. e. t. 1
 Petrus cur à Paulo reprehensus. 25. c. t. 1
 B. Petri super Ecclesiam Christi potestas plenissima.
 70. b. c. t. 2
 Petrus cur à Paulo reprehensus. 119. a. t. 1
 cur Petrus ad sinistram, & Paulus ad dexteram in
 picturis collocetur. 267. t. 1
 Petrus cur vitam ætiam designat. 267. c. d. t. 1
 S. Petrus Apollolus cuidam apparet cum à demo-
 nibus liberat. 151. b. c. t. 1
 Petrus Visculus dux Venetiarum. 190. d. t. 1
 Fir monachus. 31. c. t. 1
 Petri Apostoli egregia bonitas. 71. c. t. 1
 Petri laudes cur à D. Marco pretermittant. 11. a. t. 1
 Petrus Eremita in psalimento nodo semper petro-
 dant. 146. b. t. 1
 Petrus omnium Apostolorum eris pastor. 115. d. t. 2
 Petro Damiani ob dimissis Episcopatus quantā
 poenitentia iniuncta. 194. c. t. 1
 S. Petrum tres eris clauis manu tenens fuisse desi-
 gnatum vetustissima vrbis monumenta docent.

Index rerum

31. c. t. 3.
Petrus Apostolorum singulariter insignitus & nobilitatus. 61. b. t. 2
Ad eius arbitrium orbis vniuersitas soluitur & ligatur. ibid. c.
Vt Dominum dilexerit. ibid. d.
Eius praeconia. 62. d. t. 2
Petri Cardinalis Cancellarij eximia virtus. 39. b. c. 2. t. t.
S. Petri discepoli qui percipiunt. 21. d. 2. t. 2
S. Petri Apostoli discretio io Iudeorum salute caranda. 21. a. t. 3
Petrus sacerdos ex Monacho Nouannulano Eremita. 214. b. c. t. 3
Petrus Abbas Monasterij Salernitani fuit Episcopus Anagnini. 95. a. t. 1
Petrus Cerebrosus. 99. d. t. r
S. Petrus Damiani compellat Cadoulum Annapap. 21. 39. a. b. & d. 2. 3. sapē fageria pro nauicula. 30. a. t. 3. eius zelus pro Ecclesia Romana. 32. c. t. 3 eius sermo ad Mediolanenses ibid. d. e. 2 subigit res suas iudicio Sedes Apostolicæ. 33. x. 3. eius allocutio ad Episcopos. 38. b. c. 3. inuehitur in Simoniacos. 39. d. 2. 3. laudat suam patriam. 60. a. b. 2. t. 3. impugnatur Apocryphos Caucos de penitentia. 69. 63. 69. t. 3. inuehitur in legipetores. 79. 2. 2. t. 3. eiusdem in scribendo fides, & religio. 96. a. t. 3. coostructur Beatum. 145. t. 3. modestia. 154. a. t. 3
S. Petrus ramiol aliter Hieronymus 4. in prin. eius Festus die celebratur Rauennæ. ibid. eius Ritibus Paschalis. t. 47. eius Epitaphium. t. 4. 22. eius Stylus. Collect. t. 4. quare sapē restimooia sacre Scripturæ adhibuit. ibid. obiit anno Christi. 1072. Reg. Pet. Hoē. 3. t. 4
**Petrus de Honellis diuersas à Pesto namiani, in æg. Pet. de Hon. 1. t. 4. ostendit doctissimus Hieronymus Rubens in Hyloria Rauennaren. 1b d. or. 39. obiit anno Christi 1119. ibid. nou fuit Canonizatus Augustiniana. ibid. 3. t. 4
S. Petrus Princeps Senatus Apostolicæ. t. 4. 11. quare se subleuabat à commercio Genarilium. 34. Collect. 91. t. 4
Phalaris tyranni crudelitas. 272. 2. 3. 3
Phaulphur vrbis vetetis Comes. 91. c. d. 1. 3
Phiala aurea quomodo mentem sancti sacerdotis adumbrat. 219. d. 2. t. 3
Philosophorum nullus tam infans vt dei negauerit omnipotentiam. 637. b
Philo discretissimus Iudeorum. 227. t. 3
Philosophorum lectio ad intelligentiam Scripturæ conducunt. 210. c. 2. t. 3
Phiton allegoria & crymon. 132. d. 2. t. 3
Phitonidæ charitas admiratione digna. 37. d. t. 3
Phison Marthæ figura, & cui. 19. t. 2
Phoenis nostri Saluatoris typos. 354. d. 3
Pietas simulata, molesta. 339. b. c. t. 3
Pietate gloria acquiritur. 217. d. t. 2
Pietas mures facit. 232. b. t. 2
Pietatis opera munda. Collect. 20. t. 4
Pix Marchionis in propere liberalitas. 90. b. c. t. 3
Pilati nominis crymon. 239. d. 2. t. 3
Pinianus conuersus à B. Anshimo. 46. 2. 2. t. 3
Placere neo, hominis scopus. 66. 2. b. t. 1
Placentinus Episcopus. 18. d. 2. t. 3
Plaga cur in Ægypto inflata. 313. t. 3
Plato quid senserit de Deo. 24. c. 2. t. 3
Prenum genera otto diuersa. 32. d. t. 3
Puna Clericorum incontinentium. 176. d. t. 3
Eorundem prauæ obediētes, & earum refutationes. 170. d. t. 3
Penitentia recenere conuersus quæ iniungi debeat. 127. 3. 2. t. 3.
Penitentia eorum qui carnaliter peccant æg. Pet. Hon. 173. 4
Penitentia stetit iter ad celum. 101. d. t. 4
Penitentia laici in elemosinas commutatur. 69. d. e. 2. t. 1.
Penitentia cenarum arporum quomodo explicatur. 34. 6. 2. b. t. 3.
Penitentia vnius anni quomodo explicatur. 141. c. t. 3
Penitentia exempla à quibus percenda. 69. b. c. 2. t. 3
Penitentia radij quoc. 13. 2. d. t. 3
Penitentia studium commendatur. 145. d. t. 3
Penitentia immunda statio à Canonib. qualis. 69. d. e. t. 3.
Pollurio vnde oritur. 109. b. 2. t. 3
Policrionis post mala principia optima tunc in sacerdotio habuit. 46. c. d. 2. t. 3
Polypus natura. 333
Pomposianum coenobium quocui habuit à dam. 86. a. t. 3
Pomorus Sodonæ ostanta. 276. c. t. 3
Pidera diuersa ad habere in faecula, quid sit. 84. a. b. t. 3
Irem. 7. b. t. 2. 3
Pontifex res Ecclesiæ dilapidans vt poctus. 39. d. e. t. 1
Pontificum Romanorum coronæ res vnde deuiaz. 74. c. d. t. 3
Romani Pontificis anathema iimēdum. 257. d. e. t. 3
Pontificis dignitas & officium. 1. c. e. 2. t. 3
In Pontifici Romani electione non esse mercedis Imperatorum alienam, exemplis demonstratur. 22. b. 2. t. 3
Pontificum Romanorū vicia cum tam breuili. 103. t. 3
Pontifici Romani & regum vno Ecclesiæ valuerit saluatis. 30. b. t. 3
Pontifex pariter Imperatoris. 4. a. t. 1
Pontifex Romanus est Princeps Ecclesiæ. 36. t. 3
Populus Israel cur altare exerceat. 100. c. t. 3
Similitudinis declaratio de illo altari. ibid. 2. b. 2
Populi suae virtutis, & cur. 71. d. e. 2. t. 3
Populi suae imperfecti multum nocent. 71. b. c. t. 1
Populus peccatus, quanti faceret reliquias. 81. d. a. 3
Potus nimis quam perniciosus. 13. 2. 2. t. 1
Porta Eszechielis clausa quid significet. 19. a. t. 3
Porta Eszechielis quæ dicatur. 10. c. t. 2
non Pesse vel se faire Dei quomodo intelligendum. 269. c. t. 3
Potentia secularis, & humiliduoetio raro simul inueniuntur. 116. c. 2. t. 3
Preceptum Christi de prebenda maxilla percontanti quomodo iustelligendum. 27. d. e. t. 3
Precepta seruare sacrificium est. 121. c. d. t. 3
Preceptum Domini bona habet accidentia. 74. d. e. a. t. 1
Preceptis superiorum non contradicendum, sed simpliciter obediendum. 75. b. t. 2
Predeterminationis inuende acquiescat. 111. c. 1. 39. a. t. 3
Pregia cur Ecclesiæ collata. 36. 2. b. t. 3
Predicatio seruens quā efficax. 317. d. e. t. 3
Predicatio iuxta ad carnis vicia detergenda. 1. 3. 4
Predicator ad inuicem con cordes. 24. e. 4
Predicatores mali qui. Collect. 73. t. 4
Predicatores perfecti in quo expressi. 122. a. b. t. 3
Sola vix probare clari per stellam Magorum ibid.
Sunt celi, & quomodo. ibid. b
ad Predicatoris officium qui sint idonei. 217. t. 3
mali Predicatores qui conferunt. ibid.
Predicatio nunc inefficax quā olim. 120. t. 3
apud Christianos verbi Dei predicatio vitalis. ibid.**

notabilium.

Predecessor qui necessaria. 121. b. 2. r. 1.
 Predecessores non facientes quæ docent. cui simi-
 let. 119. b. 2. r. 2.
 Predicator efficax operibus quàm verbis. 146. e.
 & a. 2. r. 3.
 Prelatorum miseria quæ. 147. b. 2.
 Prelati doctrina exemplo confirmanda. 115. c. d. r. 3.
 Quæ ratione subditi castigare debeant. ibid. d. e.
 Prelacione manus obeant quæ fugienda. quorū
 appetenda. 16. b. c. 2. r. 3.
 Prelati Ecclesiarum admonent. 11. d. e. 1. r. 2.
 Mali lapsi sunt inter agnos. 12. 2. b. r. 2.
 Mali similes malis remigibus & quomodo. ib. c.
 Prelati quantum à subditi distare debeant. 15. b. r. 1.
 Prelatis subditorum animas misa sollicitudine cas-
 tidine innotuit. 44. b. r. 1.
 Presentatio Domini cum quo comparata. 83. 2. 2.
 Presidendi ars facile discitur. sed difficile impletur.
 201. c. r. 3.
 ad Presulatum qualis assumendi. 70. d. c. r. 2.
 Presbyter pro foris sapie pontif Scipione. 27. 3. c. 2.
 r. 3.
 Preces & sacrificia pro illi qui in Purgatorio cru-
 ciantur. 119. a. 2. r. 1.
 Preces vni formiter dicendæ. sine à malis. hoc à soli-
 taris peragantur. 99. c. r. 3.
 Presbyter ob acceptam vestem leprosus euasit. 48.
 d. c. 2. r. 1.
 Presbyter quæto maior Monacho in dignitate.
 tanto deterius est in peccato. 180. b.
 de Presbytero qui in Vescovo monte perit. 19. 2. a.
 b. r. 1. de alio Presbytero qui in eiusdem mon-
 tis flama martir vocē lugentis recognouit. ib. b. a.
 Presbyteri debent esse mundi. 21. 2. 5. r. 4.
 Principia sinistra sæpe ad felices proventus exi-
 unt. 49. c. r. 1.
 Principes viæ potestate quam habent vniuersi in
 Ecclesia sanorem. 119. d. 2. r. 1.
 Principum saultrare pollentium presencia ciuili-
 tibus vtilissima est. 114. d. r. 1.
 Principes quomodo indignos se faciant priuilegiis
 sibi ab Ecclesia Romanæ concessis. 16.
 Prior debet esse Abbatii fidelis. 115. d. e. 2. r. 1.
 In disciplina regulari sit potius rigidus. quàm
 Abbat. & cur. 1. 4. b.
 Priuilegium concessum Henrico Imperatori in
 Pontifice eligendo. 2. r. 3.
 Probatio ad religionem venientem mori exigitur.
 16. 4. c. r. 3.
 Proditores Christianorum lege quibus præmiis af-
 ficiantur. 231. c. d. 2.
 Peccat illo. siue promissio seruorum qualis. 147. b. r. 3.
 Professionis sacre habitus. 119. a. 2. r. 4.
 Pro' alio religiosa cur datur secundus baptis-
 mus. 129. b. r. 1.
 Promissa B. Petri Dam. quæ. 140. c. 2 & 111. b. r. 1.
 Proposuit monasticum. secundus baptis-
 mus. 140. c. 2.
 Proceum induere quoniam dicantur. 14. 2. r. 1.
 Expositio. Non asserbat me profundum. 46. e.
 Proidentia diuine exemplum. 99. a. b. r. 1.
 Proidentia diuine cōmendatio. & vnde. 88. c. 2.
 Proidentia diuine exemplum. 118. c. 2. r. 1.
 Prudentia & stulti comparatio. 99. a. b. 2. r. 1.
 Prudentia carnis superbia sapit. 97. d. r. 3.
 Prudentia huius mundi inimica Deo. Collect. 7. r. 4.
 Promoteus huius Cæsari perfidus. 11. d. 2. r. 1.
 Pudor confessionis verè nocuit. 140. c. r. 2.
 Puer parvulus misit eis. quid sit. 111. c. d. 2. r. 2.
 Pueros in schola in Monasteriis Benedic-
 tis olim habebantur. 170. d. 2. r. 3.

Puer clauis foribus inromissus. Ibid. e.
 Pugna cum demone. & venationibus laudanda.
 Pulmonia in diebus ieiunij quæ præbeantur in
 eremo. 143. c. d. 2. r. 3.
 Populosum patrum neus. 120. b. r. 1.
 Paritas non tantum manibus. sed & mente casti-
 dienda. 115. c. r. 3.
 pro detentis in Purgatorio orandum. & sacrifican-
 dum. 142. b. r. 2.
 Pyritus natura. 2. c. r. 3.
 A quo dicatur. Ibid.
 Pyritus natura. 332. a. 2. r. 3.

Quadragesimæ numeri mysterium. 99. d. 2.
 r. 1.
 Quadragesimus numerus significat hamam viram
 cōsum. Collect. 39. r. 4.
 Quadragesima duo mansiones populi Israelitici. Col-
 lect. 32. & sequent. 1. 4.
 Quadragesimalis ieiunij ceremoniz. 106. a. r. 1.
 Quadragesima duplex. 140. d. 2. r. 3.
 quæstiones ex sacris litteris. & Doctoribus sunt
 enodandæ. 180. r. 1.
 Quæstio de xelopya muliere. 136. r. 1.
 Eiusdem quæstionis egregia solutio. 217. a. r. 3.
 quæcus frugifer impior quomodo significat.
 337. a. r. 3.
 Quædam Monachorum de Canonici. 217. r. 3.
 quædam animi laboribus acquiritur. 128. c. r. 1.
 Quinarij & ternarij numeri mysterium. 99. c. 2. r. 2.

R

Rachab ciuitatem obtinuit à David. mysticè
 quid significet. 241. d. r. 3.
 Rachab Ecclesia designatur. 265. c. 2. r. 3.
 Rachel quomodo viam contemplatiuam adu-
 brat. 128. d. 2. r. 3.
 Raimbaldus Fesulanus Episcopus. 47. d. r. 3.
 Raimaldus Comanen Episcopus. 311. b. r. 1.
 Rainerius marchio. 118. c. 2. r. 1.
 Rainerius Marchio Romenum admodum vici-
 tur. 201. d. 2. r. 2.
 Ramesses allegoria & crymon. 117. d. 2. r. 1.
 Ramese interpretatio & allegoria. 143. c. r. 3.
 Raphidia interpretatio & allegoria. 247. a. r. 3.
 Ratio in omni opere adhibenda. 138. c. d. r. 1.
 Rationatus Ecclesie Theauratus quis. 70. c.
 d. r. 1.
 Rebaptizatio cur prohibetur. 38. d. 2. r. 3.
 Eadem & reconsecratio est par crimen. 36. 2. r. 3.
 Redor vrbis qualis est. tales sunt inhabitantes. 121.
 b. c. r. 1.
 Reditoribus incert quid parantibus ad orationem
 confugiendum. 37. b. r. 1.
 Redonum animarum iudicia. 201. c. d. 2.
 Reduunt ad secularium vitam in profundum ma-
 lorum perueniunt. 159. b. c. r. 3.
 Regem non modo aliena non rapere. sed etiam
 aliorum fraude direpta restituere. 120. a. b. r. 2. 1.
 Reges qui sensualiter viuunt. ad damnationem
 reuocantur. 38. b. 2. c. 2.
 Regum negotij monachis nequaquam se luge-
 re debet. 121. d. r. 3.
 Reges & Sacerdotes à Deo præ aliis illuminantur.
 43. c. & 2. 2. r. 3.
 Regum adolecentium in tuenda religione fortis-
 do. 1. o. b. r. 1.
 Reges olim vt & nunc inuogebantur. 168. a. 2. r. 2.
 nos illos erandi & iungendi. Ibid.

Index rerum.

Regnorum Deus est largitor: vide *Deus*.
 Regum & summi Pontificis vno Ecclesie vniuersae salutaris. 29. b. 2. r. 3.
 Regna vt conferuerunt. 110. c. 2. r. 1.
 Regum filij quomodo nutriendi. 114. c. 2. r. 1.
 Regum potestissimorum finis. 118. d. 2. r. 1.
 Regia ad Deum conuersio. 78. c. 2. r. 1.
 Regi Scotie religio & caritas in Deo. 90. d. 2. r. 3.
 Regni Deo Patri tradi à Christo quid sit. 169. a. 2. r. 1.
 Regnum & sacerdotium à Deo iussurum. 43. c. 4.
 Regum peccata sepe consilariis ascribenda. 28. b. c. 2. r. 3.
 Regnum & sacerdotium inuicem sunt annexa. 41. a. b. c. 2. r. 1.
 Regni deprauati curam suscipientibus quid faciendum. 119. c. 2. r. 1.
 Regula S. Benedicti. 125. c. 2. r. 3.
 Eius scopus. 127. c. 2. r. 3.
 Regule religiose communis & discretio. 127. c. 2. r. 3.
 Regula B. Petri Damiani in castigatione corporis per disciplinam. 107. a. 2. r. 1.
 Eius decretum, vt inter suos concordia post suum obitum seruaretur. 108. a. 2. r. 1.
 Religiosi cuius secularibus oppressi difficile valent facis mysticis dignè assilire. 226. b. r. 3.
 Religiosi quem modum in elemosynis perendis obseruare debeant. 103. b. 2. r. 1.
 In Religione melius est segnetes viuere, quàm in seculi conuersatione perire. 128. a. 2. r. 1.
 Religio quos milites requirit. 107. b. 2. r. 3.
 Vt Religiosus debeat mundo valedicere, & sacre lectioni vacare. 123. c. 2. r. 3.
 Religionem mentientibus quid fiat. 69. c. d. 2. r. 1.
 Religionem accedentes, nisi verem vitam reiciant, similes sunt Gabonaria. Collect. 41. t. 4.
 In a religione qui nobiles dicantur. 116. a. 2. r. 3.
 Religiosi debet obliuisci mores seculares. 31. c. 2. r. 3.
 Religiosum renuntiaro & debitum. 123. a. 2. r. 3.
 Feruor in eum & mortificatio. Ibid. b.
 Religiosum fundatores sunt organum Spiritus sancti. 127. d. r. 3.
 Religiosum habitum induentem decet veteres mores abicere. 125. a.
 Religiosus debet obliuisci mores seculares. 150. c. 2. & 131. a. r. 3.
 Reliquiarum amor in populo pisco maximus. Ital. 2. r. 1.
 Reliquiis Sanctorum reuerentiam exhibentibus quid considerandum. 6. a. b.
 Remus Pharis interpretatio & allegoria. 146. c. 1. 3.
 Reprob. cur mare disti. 28. a. 2. r. 2.
 Semper iusti perfecti sunt; animam verò laedere non valent. 28. c. 2. r. 2.
 Res aduersæ prout se æquo animo ferunt. 145. c. 2. r. 3.
 Res ex intentione attendenda. 27. d. r. 3.
 Res interpretatio & allegoria. Ibid.
 Resurrectio mortuorum. Ibid. d. c. 2.
 Resurrectio Dominice mysterium. 134. a. 2. r. 1.
 Resbus sue Pharaon interpretatio & allegoria. 147. d. r. 3.
 Rex honorandus maximè cum suo obtemperat conditori. 111. c. 2. r. 1.
 Rex clarior quàm sol. 19. c. 4.
 Richardus Verdunensis Abbas machinarum excelsum fructuosus. 123. c. 2. r. 1.
 Eius poena. Ibid.
 Richardus Abbas Camportisani. 99. a. 2. r. 1.
 Richardus Prior Monasterij B. Petri dam. 131. c. 2. r. 1.
 Alfus brevis, sempiternus meritor. 64. c. 2. & 61. a. 2. r. 1.
 S. Rodolphus Episcopus Eugubinus sic Monachus.

209. a. b. 2. c. 2.
 Item Petrus frater eius. Ibid. b. 2.
 Eius obedientia. Ibid. a. b. 2.
 S. Rodolphus nihil de rigore monastico deponit in Episcopatu. Ibid. d. 2.
 Abstinencia Rodolphi. 210. b. 2.
 Circulum pectorale. Ibid. o.
 Gaudet disciplinâ. Ibid. c. d.
 Eius modestia & humilitas in Episcopatu. Ibid. d.
 Instas sanctæ prædicationis quocumque synodum celebras. Ibid. c.
 Rodolpho Episcopo expurgandi libros tamiani anathemas concilia. 154. d. 2. r. 1.
 Rodolphus Eugubinus Episcopus. 151. d. c. 2. r. 1.
 Rogellum trymon. 188. d. 2. r. 1.
 Romæ scripti Euangelij à B. Marco: vide *Marco*.
 Roma semper caput orbis. 216. d. 2. r. 1.
 Romana Ecclesia sedes est Apostolorum. d. c. 2. r. 3.
 Romana Ecclesia Ecclesiarum omnium mater. 16. d. 2.
 Romani quem Pontificem possant. 32. d. r. 1.
 Roma caput totius Ecclesie. 160. d. 2.
 Roma beata corpore S. Petri. r. 4. 31. Eadem obnoxia febribus. r. 4. 20. eadem mundo præfixa donec legibus obediat. r. 4. 20.
 Romana Ecclesia, spiritalis mater regum. 21. a. 2. r. 3. eius præstantia. 12. r. 1. dignitas. Ibid. c.
 Romani Pontificis, & regis vno Ecclesie salutaris. 30. b. r. 3. idem est Princeps Ecclesie.
 S. Romualdi paria, & genus. 188. b. c. 2. r. 2.
 Pater eius. 189. c. 2. r. 1.
 Vilio eius. 190. d.
 Ex longinquis regionibus veniunt ad S. Romualdi sepulchrum. 188. c. 2. r. 1.
 Induit S. Romualdus habitum monasticum. 137. 190. b. 2. r. 1.
 Inprobi Monachi ei necè moliantur. 190. d. 2. r. 1.
 Degit apud Marinum Eremitam. 138. a. Ibid. c.
 Corde compungitur. Ibid. c. 2.
 Magna eius abstinencia. 191. d. r. 2.
 Temetur à demone. 191. c. r. 2.
 Dæmon in eum improbitas. 191. a. 2.
 Auger abstinenciam S. Romualdus. Ibid. c.
 Causa ieiuniorum à S. Romualdo præfixa. Ibid. c. 2.
 Vigilia nocturnæ. 192. b. r. 1.
 S. Romualdus penam suam Sergium severitate retinet in Monasterio. 192. b. r. 1.
 Cæditur à demonibus. 193. c. 2. 194. a. r. 2.
 Diuinitus sanatur. 194. a. 2. r. 1.
 Demones cum terere nesciunt. Ibid. b.
 Coniunct Monasterium. Ibid. d.
 Expellitur à Monachis. Ibid. c.
 Diuinitus puniuntur Monachi illi. Ibid. b. 2.
 Espalultri loco valde affligitur. Ibid. c. 2.
 Precibus domat flammam. 195. a. r. 3.
 Otto Imperator eum iussit. Ibid. b.
 Claues Abbatis inuitus præficere. Ibid. d.
 Ea cura se abdicat. Ibid. c. & c. 2.
 Prædicat Imperatori Ottoni mortem. 198. b. 2. r. 2.
 Gratia lacrymarum in eo. Ibid. c. 2.
 Per Spiritum cognoscit fratrem aduersum. 199. c. 2. r. 1.
 Quæsi fiat. Ibid. c. 2.
 Oratione maris tempestatem sedat. Ibid. d. 21.
 Propheria eius. Ibid. c. 2.
 Afflicta lacrymarum. 200. a.
 Simoniacos seuerè castigar. Ibid. c.
 Furem absens prodit. Ibid. c. 1.
 Eius iucunda in furem humanitas. Ibid. d. 2.
 Valde propagat monachismum. Ibid. c. 2.
 Vult Hongazio predicare Christum, sed diuinitus retardatur. 201. d. r. 2.
 Infestas penitus persecutiones. Ibid. b. 2.
 Eum

Eni Rainerius Marchio multum formidat. ibid. 1
Multos conuertit. 104. b. T. 2.
Eam quidam profecare nititur. ibid. 2
Fures per spiritum discit, & impedit. ibid. 21
Pellit dolores denigam digiti sui contactu. ibid. 41
Ruentem arborem alio auertit. 104. b. T. 3.
Car sepe loca mutat. ibid. 41
Calumnias eum discipulis eius. ibid. 71
Agit penitentiam non admittit criminosa. ibid. 71
Septem annis degit solus in silentio. 104. c. T. 1
Ieiunium eius quadragesimale. ibid.
Galen vt castigat. ibid. c
Pellit dolorem capitis & fratre. ibid. b. 1
Oculo sanat amentem. ibid. c. 1
Pena temerarii discipuli. 105. b. T. 2
Non vult sanctus vis orari pro fratre inobediente. ibid. d. e.

lobet vt orant fratres pro anima illius. ibid. b. 1
Vltio diuina io formigas sanctam vitam criminantem. 105. c. 1. & 106. a. T. 1
Damonem sibi mortem intentantem profligat. 106. d. T. 2
Vita eius asperitima & discipulorum. ibid. c. 4
Venit ad Hentiam Imperatorem. 107. b. T. 1
Liberat Monachum ipsum occidere parantem. ibid.
Eius in Deum fiducia. ibid. c. 1
Felicissimè obdormit. 108. e. T. 1
Grandit eius aetas. ibid.
Miracula ad eius sepulchrum innuenera. ibid. a. 1
Misculum ex eius ciscio. ibid. b. c
Romaldi discipline discretio. 149. e. 1. & 150. a. T. 1
Rubus Moyses Ecclesiam expressit. 111. a. T. 1
Rufinus Martyr multa patrat miranda. 112. d. a. T. 1
Eius festum. ibid. c. 1
R. Rufini Martyris hymni. 16. T. 4

S

Sabbatum Christum designat. 17. a. 1. T. 1
Sabbato Deus in domine, & homo in Deo quiescit. 29. b. T. 1
Sabbatum Christiani viri quodam sit. 60. b. c. 1. T. 1
Sabbatum cur B. Virginis dicatur. 181. c. T. 1
Pia deuotio B. Virginis officia recitandi, & Missarum solemnitas ad eius honorem singulis Sabbatis celebrandi. 151. a. 1. & 151. a. T. 1
Illo die ieiunare laudabile est. 158. c. T. 1
Cur non collatur a Christianis. Colled. 91. T. 4
Sabelij hæresis confutatur. a. T. 1
Sacerdos per vnitatem fidei est tota Ecclesia, & eius vicem gerit. 99. e. 1. T. 1
Sacerdotalis saluatio propter pacem. 101. a. b. T. 1
Sacerdotes mali similes canalibus lapideis. 41. a. 1. T. 1
Iidem faciunt etiam miracula. 17. a. b. T. 1
Indigni Sacerd. Officium est ruina populi. 7. a. e. 1. T. 1
Sacerdotem ignorantis multum nocet. 110. c. 1. T. 1
Sacerdotes inuari qua ratione Leonis deotibus expontantur. 110. T. 1
Sacerdotum inuria circa res sacras. 111. a. 1
Sacerdotum aliud vitium. ibid. c
Sacerdos sacris altaribus appropinquans; ab omni peccato mundus esse debet. ibid. d. e
Maioribus casendum est, ne ad eos redundent vitia inferiorum. ibid. c. 1
Nullas grauius peccat quam Presbyter malus, vel impetrus. ibid. c. 1
Ad quid dantur illis facultates Ecclesie. 111. d. T. 1
Quis sit verè Sacerdos. ibid. e
Quid de indignis constituendum. 111. a. T. 1
Quam perniciosi peccent. ibid. c
Sacerdoti thesauri laici sunt animarum. 111. d. T. 1
Sacerdos immundus dum pro aliis intercedit, iram B. P. Patris Oper.

Dei in se pronocat. 71. d. e. 1. T. 1
Sacerdotij dignitas. 41. d. T. 1. idem & Regnum à Deo institutum. 112
Sacramentum Ecclesiasticum quomodo vertatur in perniciem. 19. d. T. 1
Sacramentorum administratio Monachis prò omnibus Clericis licita fuit. 111. c. T. 1
Probatum sanctorum Monachorum exemplis. ibid.
Confirmatur eorumdem auctoritate. ibid.
Item ex sacris Conciliis. ibid. d.
Ex modo consecrandi. ibid.
Et ex modo vestimentorum. ibid.
Sacerdos nò habere diuersa pòdeta quid sit. 7. a. 1. T. 1
Sacerdos non commiserat serpenti generis fulvales gratis sua, expolitio. 111. b. 1. T. 1
Nobilitas Sacerdotum quæ sit. ibid. d. 1
Quid sit sanguine arietis immolati tangi extremum auricular, manus, & pedis Sacerdotis. ibid. e. 1
Mena sancti Sacerdotis phiala est aeterna. 110. a. T. 1
Sacrificiorum antiqui ritus cur perierit. 18. d. e. 1. T. 1
Sacerdotium quando à Christo susceptum. 18. e. T. 1
in Sacramento vera Domini præsencia manifestata. 157. c. 1.
Sacramenta Ecclesie valde à malis administrantur. 111. c. 1
An à Simoniacis suscipere liceat. 111. b. c. 1. T. 1
Sacerdotes cur vocantur Angeli. 110. a. T. 1
Sacerdotes lacerantes Sacramenta blasphemant. 111. b. T. 1
Sacrificia veteris legis quid significet. 44. a. b. 1. T. 1
Sacerdos vt defendatur à Rege, Rex vt adiuuetur à Sacerdote. 111. b. c. T. 1
Sacerdotij & Imperij discordia. 111. c. d. T. 1
Sacerdotum quantas sit dignitas. 41. d. e. 1. T. 1
Sacramentorum effectus, multorum peccatis nò impeditur. 111. b
In Sacramento ministris officium attendendum, non meritum. ibid. c
Sacramenti vana species. 111. a. T. 1
mali Sacerdotes similes sunt lapideis canalibus. 41. a. 1. T. 1
Sacerdotij intellectus cur domus sacra. 170. a. T. 1
Sacerdotes ac Reges Dynastæ & Christi. 41. a. 1. T. 1
Sacerdotes Missarum sacrificiis Natiuitatem Domini solemnem faciunt. 111. c. T. 1
Sacerdoti vel minima crimina suspicio est fugienda. 110. e. T. 1
Sacerdos exterius ministrat, Deus immobilitet consecrat. 17. a. 1. T. 1
Sacerdotalis saluatio propter pacem sit. 101. a. T. 1
Sacerdos cur totius Ecclesie viuitur verbis. 99. c. 1. T. 1
per vnitatem fidei Sacerdos tota Ecclesia est, & eius vicem agit. 99. e. 1. & 100. a. T. 1
Sacerdotis ac Regis dignitas In Christo connectitur. 111. b. c. T. 1
Sacerdotium & Regnū Christo attributa. 111. e. T. 1
Sacerdotum de sanctis scriptis, quid sit. 117. c. T. 1
Sacerdotis vxor quæ sit. 111. c. T. 1
Sacerdotes Christi qui sint. 111. a. 1. T. 1
Sacerdotum depositio. 111. d. a. T. 1
Sacrificium inge, prima festiuitas legis. 40. e. T. 1
Sacrificium offerre sine fermento quid sit. 167. b. c. T. 1
Quid sit offerre cum sale. ibid.
Sacrificia tria, quibus obligamur Domino. 170. a. b. 1. T. 1
Sacrilegij pena qualis. 81. d. T. 1
vocis Sacramenti sumptio. 110. c. d. T. 1
Sacramentum Ecclesiasticum nonnullis vertitur in perniciem, & quomodo. 110. e. d. 1. T. 1
Sacramentorum Ecclesie tria præcipua. 41. a. T. 1
Sacris officium, Reg. Pet. Hon. 10. e. T. 1

Index Rerum

- Sagenapro nauicula sepius usurpata à S. Doctore.
 30. a. t. 3
 Salamandre natuta 275. d. 3. t. 3
 Salis, & Christumatus vltus in Baptismo. 50. c. 1. 3
 Salomon statuit duas columnas in templo, vnam à dextris, alteram à sinistris. Collect. 63. t. 4
 Salus animarum vt eranda. 71. d. e. 2. t. 3
 Salus cur dicatur plures consumpsisse quàm gladiu. 282. d. t. 3
 Salui animarum libri sacri viles. 71. c. 2. t. 3
 Salutatio hie & singulariter & pluraliter. 57. c. 1. 3
 Salus eterna solis obedientibus debita. 19. c. 2. t. 3
 Salomonis regnum, cur tegum futurum signet. 283. d. 2. t. 3
 Elifse reginas 700. & concubinas. 300. quid sit. 283. a. 2. t. 3
 Item. 47. b. t. 3
 cur Sal potius oblatum in sacrificiis veteris Testamenti quàm mel. 157. b. c. 2. t. 3
 Salomon idem cum vmbra. 249. c. 3
 Salomon protompli ædificatione premio afficitur. 113. d. t. 3
 Salernitani Principis miserandus exitus. 192. a. t. 3
 Salis vltus in Baptismo cur concessus. 50. c. 1. 3
 Salis Agilentini natura. 276. d. t. 3
 ante Saluatoris aduentum genus humanum equans erat inferna. 279. d. t. 3
 Saluator per hydrum cur expressus. 373. c. 2. t. 3
 Salutatio fit & pluraliter, & singulariter. 97. c. 2. t. 3
 Samson figura Saluatoris. Collect. 30. t. 4
 Samson cuius figura. 105. a. b. 3
 Samuelis integritas. 237. c. 2. t. 3
 Sanctorum exempla cur proponuntur. 117. c. 2. t. 3
 Sanctorum mors vite initium. 24. a. 2. t. 3
 Eorum virtus deolet vt aromata in igne. 35. c. 2. t. 3
 Sanctitas parentum quid prosit filiis. 64. b. t. 3
 Sancti plurimi sine litteris illustres. 318. b. t. 3
 Sanctitatis indicere pericula. 236. b. t. 3
 Sancti aduocati nostri apud Christum Iudicem. 312. a. b. t. 3
 Item Consilij. ibid.
 Sanctorum inuocatio vnde probatur. 153. b. 2. t. 3
 Sanctorum via fructuosior quàm miracula. 214. b. t. 3
 Sancti vite in singularum virtutum perfectione inæquales. 86. b. t. 3. eorum gesta veneranda potius, quàm imitanda sapientia sunt. 169. a. 2. t. 3
 Sancti viri iussu ab vtriusque molestiis afflicti sunt, & cur. 10. c. 2. t. 3
 Sanctorum apparitio in Ecclesia S. Cecilie Romæ. 163. d. 2. t. 3
 Sanctorum patrocinia magni facienda. 37. b. 2. t. 3
 Cur quandoque à Deo cadere, & tentari permittuntur. 39. c. t. 3
 Sanctorum præcedentium æquiparare triumphos gloriosam. 117. c. 2. t. 3
 Sanctorum beatitudini omnia feruunt. 342. t. 3
 Sancti vlti in singularum virtutum perfectione inæquales. 86. c. t. 3
 Ex perfecta virtutis vnius acquisitione omnes acquirimus. 86. c. t. 3
 Excitationes tepidorum in virtutibus comparandis. ibid.
 Sancti cur sent. 24. d. t. 3
 Sanctitas morum, efficax eloquentia. 121. b. 2. t. 3
 Sanctorum gesta veneranda potius, quàm imitanda sepius sunt. 119. a. 2. t. 3
 Sanctorum sepulchra inuiscendi quantus amor. 141. c. t. 3
 Sancti cui tei audere debeant. 128. c. t. 3
 Sanctorum vite libenter audientia. 142. b. 2. t. 3
 Sancti quanto perfectiores, tanto humiliores. 250. a. t. 3
 Sanctorum reliquijs reuerentiam exhibentibus quid considerandum. 6. a. b. t. 3
 Sancti cur miraculis clari. 158. c. d. 2. t. 3
 Sancti cum Christo vnum sunt. 13. a. 2. t. 3
 Sanguisuga fancia luerens qua ratione euomatur. 276. c. t. 3
 Sanguis Christi nos emundat ab operibus mortuis, & quomodo. 121. c. 2. t. 3
 Sapientia mundi victa à simplicitate mundi. 14. a. t. 3
 Et per quem. ibid.
 Sapientia nimis pericula. 236. b. t. 3
 Sapientia humana quot periculis subiacet. 318. c. t. 3
 Sapientia mundana idolatriam peperit. 14. d. t. 3
 Sapientis est amare correptionem, stulti odire. 100. a. t. 3
 Sapientum peccata grauiora, & perniciosiora. 63. c. t. 3
 Sapientie mundane contemptus. 97. b. t. 3
 Sapientia celestis celestes facit. Collect. 28. c. 4
 Sapientie sedes qualis. 17. c. t. 3
 Saul reprobis, & tamen Propheta. 40. a. 2. t. 3
 Saul tam innocent in principio sui Regni, vt dicant à Scriptura, filius vnus anni. Collect. 31. t. 4
 Saul superbo poma. 310. b. 2. t. 3
 Saul cur Regnum perdidit. 110. b. c. t. 3
 Scandala via sunt Antichristi. 122. a. b. t. 3
 Scandalum & tuerio aliorum cur riuus. 143. b. t. 3
 Seepsum Filius Dei est Ecclesia Catholica. 18. b. 2. t. 3
 Sempiterna, fedinitas octava legis. 61. b. 2. t. 3
 Schismatici sunt qui lea fratres charitate duellunt. 235. c. t. 3
 Schismaticorum pessimi finis. 110. c. t. 3
 Iis fauentes aut non resistentes puniendi. ibid.
 Schismata vrbium & prouinciarum ruins. 12. c. d. a. t. 3
 Scientie cupiditas quàm perniciofa. 316. t. 3
 Scientia inhans periculosa. 49. d. 2. t. 3
 Scripta sanctorum Patrum similia vtridario. Collect. in Prefat.
 Scriptores debent esse veraces. 1. 4. 2. 3
 Scripturarum meditatio per quid designetur. 60. a. t. 3
 Scripturas literaliter tanquam intelligere quid filii. 243. c. 2. t. 3
 Scriptosum veteris Testamenti qui Merit primus. 164. c. 2. t. 3
 Scripturæ verba interdum notantur iuxta sonum accipienda. 27. c. 2. & 28. a. t. 3
 Res ex intentione attendendæ sunt. 27. d. 2. t. 3
 Scripturæ loca non semper spiritualem habent intelligentiam. 171. b. 2. t. 3
 Scripturæ cur in carpentis ferratis figuratæ. 242. c. t. 3
 Scripturæ diuini studium quàm dulce. 83. a. 2. t. 3
 Scripturarum intelligentie studia Philologorum interuallunt. 250. c. 2. t. 3
 Scripturæ sententie per tam os arborum mystice expressæ, & quomodo. 169. c. 2. t. 3
 Scriptura non subiacet mutabilitati. 58. d. 2. t. 3

notabilium.

Scripturę dum nulla est vilitas in sensu literalis, ad spiritualeslem confugiendam.	96. c. 1.
Seiboleth a Galadaius occidi nescientes proferre, quid sit.	47. c. 2.
Secularibus Monachi inobseruantes sunt ludibrio.	93. a. b. 2. c. 1.
Seculum futurum per regnum Salomonis cor designatum.	183. a. b. 2. c. 1.
Secularium conuersatio Religiosus pericula.	93. c. d.
Seculares non societate amant Monachos, & cur.	168. c. 1.
errat qui se Monachum & aulicam putat.	ibid.
Seculum pręsens per regnum David designatum.	183. a. 2. c. 1.
Securis mystice quid sit.	45. b. a. 2. c. 1.
Securis capitiuitas mystice declaratur.	19. d. 2. c. 1.
Sedis Apostolice calamitas & erumne.	193. d. c. 1.
Seditionis Mediolanensis causa.	32. c. 1.
Seditiois eandor interior cum Luoa crescit.	87. d. 2. c. 1.
Sensus corporis per quid allegorice declarati.	17. d. c. 1.
Quam sint caute custodiendi.	38. a. 2. c. 1.
A quinque Regibus Madianitis signati.	38. b. c. 1.
Senibus mors est certo propinqua.	151. c. 1.
Seotritiam in melius mutare oio est dedecus.	19. b. 1. c. 1.
Senectus etymon & allegoria.	112. a. 2. c. 1.
Seoum vitium in loquendo.	15. c. 1. c. 1.
Seoo significat dæmonem. Collect. 27. c. 4. eius Vibe precarius vocatur Eleboo, hoc est, cogitatione.	112. c. 4.
Septima generatio in pronepotibus non habetur.	11. c. 1. c. 1.
S. Septem Dormientium orationes pro Missa.	15. c. 4.
Septem lucernę candelabri, significat septem doos Spiritus Sancti.	Collect. 11. c. 4.
Scirapim cur velabant pedes Domini.	Collect. 8. c. 4.
Serpentes cui obedire cõdi.	5. a. 2. c. 1.
S. Sergius Damasceus Episcopus.	191. c. 2. c. 1.
Sergius pater S. Romuldi sui Monachus.	2. d. 2. c. 1.
El apparet Spiritus Sanctus.	193. c. 1. c. 1.
Serpentes & Christi Domini allegoria.	162. a. 2. c. 1.
Serpentis natura.	12. a. 2. c. 1.
Item.	35. b. 1. c. 1.
Serpentes, figura Domini crucifixi, & quomodo.	112. d. 2. c. 1.
Serpe natura.	354. a. 2. c. 1.
Seruire Deo, regnare est.	158. d. 1. c. 1.
Seruiens Deo quę spernenda.	86. a. 2. c. 1.
Seruendum Deo amore, non timore pęp.	126. c. 1. c. 1.
Seru Dei quę sollicitudo.	81. c. 1. c. 1.
Seruorum professio.	147. b. 1. c. 1.
Seris, quid significet.	7. c. 2. c. 1.
S. Severi ascensio in celum cum presentatione Domini in templo comparatur.	8. a. 2. c. 1.
humilitas S. Severi.	ibid. d. c. 1.
Ad eius vocem cineres defunctę se loco movent.	12. d. 2. c. 1.
S. Severus quo pacto in Episcopum electus est.	9. a. 2. c. 1.
Laufferij officio sanctus est.	8. c. 1. c. 1.
Comparatus cum Iob.	20. b. c. 1. c. 1.
In eodem est sepelchro cum coniuge.	10. d. 2. c. 1.
Coniugia eius sanctissima.	ibid.
S. Severini Colonensis Archiepiscopi purgatorium	
ob inuicem illud conseruata Horum et monachorum officia.	159. c. 1. 260. a. 2. c. 1.
Seuerus in electione Episcopi luterę oisult, sed non potest.	11. a. b. 2. c. 1.
Columba infidet capiti eius.	ibid. d. c. 1.
Ordinatur Episcopus.	ibid. c. 1.
Quo oleo liniantur eius manus.	ibid. a. 2. c. 1.
Manuum impressio.	12. c. 1. c. 1.
Quando fecerit miracula.	ibid.
Similis Habacoc.	153. c. 1. c. 1.
Signa quibus sine data, quibus negata infidelibus.	153. c. 1. c. 1.
Signum Crucis quid indicet.	42. a. 2. c. 1.
Signa quę in die iudicii terrorem incutiet hominibus.	128. c. 2. c. 1.
Sigilla septem quid sint.	117. b. 2. c. 1.
Silex percussus a Moyse, Crucis figura.	113. c. 1. c. 1.
Silentij vilitas, Reg. Pet. Hon.	11. c. 4.
Silentio & mansuetudine coortumelie excipiendę.	116. b. 2. c. 1.
Silentij bona.	113. b. 2. c. 1.
Item insitit custos.	ibid.
Nominis Silex interpretatio.	159. b. 2. c. 1.
Simoniaci bona ipsa nocent.	60. a. 2. c. 1.
coera Simoniacos Sancti omnes irascuntur.	ibid. b. 2. c. 1.
Simoniz grauitas.	ibid.
Simoniacorum diuina maledictio & vitio.	ibid. c. 1.
Simoniz etiam in minimis beneficiis Ecclesiasticis committitur.	10. a. 2. c. 1.
Simoniz hæretici atque etiam Principes, & seculari res.	9. d. c. 1. c. 1.
Simoniaci Apostoli Antichristi.	10. b. 2. c. 1.
Simoniaci hæretici viginti vsque ad tempus S. Petri Damiani.	54. c. 1. c. 1.
Simoniaci hæreticos principes.	219.
per Simoniacos S. Spiritus datur.	124. b. 2. c. 1.
Simoo Simoniz magister.	19. c. 1. c. 1.
Simoniaci sunt non solum qui paciscunt, sed etiam qui pecuniam non potam pollutant.	138. c. 1. c. 1.
Simoniaci penam non euadunt.	40. b. c. 1. c. 1.
Simoniz magistri qui fuerint.	39. c. 1.
Simon Magnus, Simoniz auctor.	138. b. c. 1. c. 1.
Simoniz magistri, Gieai & Simon.	60. b. 2. c. 1.
Simoniaci penam non euadunt.	40. b. c. 1.
Per eosdem Spiritus sanctus accipitur.	ibid.
Ab illis promoti miraculis cõfiscant.	ibid. c. 1.
Simplicitas sancta mundi Philosophię præferretur.	36. d. 1. c. 1.
Sin. interpretatio & allegoria.	146. a. 2. c. 1.
Sinai interpretatio & allegoria.	147. b. 2. c. 1.
Sin & Sinai distinctio.	ibid.
Sirichus Pontifex Romanus.	70. c. 2. c. 1.
Sisara interpretatio.	76. d. 2. c. 1.
Situs Christi crucifixi mysteriosus.	153. d. 2. c. 1.
Sobor, interpretatio & allegoria.	245. b. 2. c. 1.
Sobor & Sarten quid signatum sit.	11. 2. 2. c. 1.
Sodomia peccantes in reprobum sensum labuntur, & post hoc vitium sacros Ordines concupiscunt.	65. b. 2. c. 1.
Viupuerant.	70. b. 2. c. 1.
Sol totam terram exureret, nisi aqua temperaret.	96. d. c. 1. c. 1.
Solis comparatio cum Romano Pontifice.	109. d. 2. c. 1.
Sol decem lios cur teuerus.	47. b. 2. c. 1.
Solemnitas octo Dominus in lege veteri præcepit.	f. ij

Index Rerum

Colled. 29. 30. t. 4
Solitarij aduersus cogitationes tantum habent dimi-
care. 118. a. 3
Solis proprietates quæ. 2. c. 2. t. 2
Cibulum attribuuntur. ibid.
Solitud. Lix habet fecunditatem, & Rachelis pul-
chritudinem. 144. t. 3
Designatur in muliere forti. 144. b. t. 3
In Magdalena & Martha. ibid. e
Solitarij possunt loqui & orare pluraliter. 93. c. 2. t. 3
Vnus pñ multis, & multi pro vno. ibid. e
In hymnis, lectionibus, &c. 99. a. t. 3
Solarij humani dissidentiam emittitur diuina ele-
mentia. 118. c. 1. t. 1
Solitarius eleuatur, & quando. 123. b. t. 1
Sol immutabilis. 2. c. 2. t. 1
Somni victoria. 119. c. t. 3
Somnia B. Petri Damiani. 88. c. t. 1
Sophia Marchionis, & eius fortis intolerabilis. 339.
d. 2. t. 3
Spectaculum Deo lucundum quod sit. 311. a. t. 3
Spes, terra hominis ala. 123. b. t. 3
Spes impij qualis. 140. a. t. 1
Spes vana bonum emfessionis impedit. 140. a. t. 3
Spiritus Sanctus quos eligit. 10. d. 1. t. 1
Spiritus Sanctus per improbi ministerium dare potest
sua chatismata. 134. c. t. 3
Spiritus Sanctus super alios venit, in aliis hospitat. 43. c. 2. t. 3
Spiritus propheticus in Sulem, licet reprobum, de-
fcedit. 40. a. t. 3
Spiritus Sanctus cur benignus. 43. a. t. 3
Spiritus Sanctus, & vna, & multiplex est. 98. a. t. 3
Solitud pluralis, & multitudo singularis per
Spiritu Sanctum. ibid. e. 2
Spiritus Sancti aduentus vt impeditur. 112. e. a. t. 1
Sancti Spiritus anima fructus. 50. c. t. 2
Sine eius gratia non valet quisquam recte opera-
ri. ibid. a
Vita animæ, & car. ibid. e
Spiritus Sancti processio. 2. b. t. 3
Eius missio. 10. b. t. 3
Idem in Baptismo & Ordine operatur. 37. c. a. t. 3
Spiritus Sancti & Solis comparatio. 2. t. 4
Spiritus Sanctus ad animam se habet, vt eadem ani-
ma ad corpus. 3. t. 4
Spiritus Sanctus recte oleum dicitur. 69. d. a. t. 3
Spiritus Sanctus indubitanter à Filio, sicut & à Patre
procedit. 8. a. t. 3
Spiritus Sanctus aqua viua dicitur. 96. a. t. 2
Spiritus Dei, & spiritus mundi quid efficiant in ani-
ma. 50. a. t. 2. t. 4
Cur Spiritus Sanctus natus non dicitur ex colum-
ba, in cuius specie apparuit. 6. d. t. 2
Spiritus Sanctus à Patre simul & Filio procedere vt
asseritur. 287. a. t. 3
Quomodo nos docet. 318. b. t. 3
Spiritus sapientia exteriore prudentie profertur.
Colled. 15. t. 4
Sponsa quare illium conuallium, & non montium,
Colled. 76. t. 4
Sponsa Christi quæ. 115. b. 2. t. 1
Stella cur Gentibus visa. t. 2
Stephani Papæ decretum de eligendo Romano Pon-
tifici. 41. c. 1. t. 2
S. Stephani orationibus conuersi S. Pauli adscriben-
da. 150. a. t. 2
Post mortem septem martiris excitat. ibid. e
Quante in eo charitas proximi. ibid. d
Stephani constantia & immutabilitas. 149. d. t. 1
Stephani Cardinalis laudes. 27. b. t. 3

Scellæ proprietates quæ. 3. c. t. 3
Mazis attribuitur. ibid.
Stephanus Monachus. 101. a. t. 1
Stephani progreiois & vite. 84. d. t. 2
Lucilla spius miraculo lumen recipit. 86. a. t. 3
Stephanus Cardinalis Presbyter. 151. d. 2. t. 3
S. Stephani constantia, & immunitas. 149. d. t. 2
ibid. e
Stoicorum opinio. 6. d. 2. t. 1
Stalam suum & pallium laude Chritum mystice
quid sit. 43. c. t. 2
Scola Christi, syagogæ ludæorum. 107. d. t. 3
Stultus & prudens comparantur. 99. a. b. a. t. 2
Studia Eremitis necessaria, & cur. 51. b. t. 3
Subditorum malitia in Regem negligentem rodun-
da. 119. b. 2. t. 1
Subditorum diuersæ voluntates. 2. c. 1. d. t. 3
Sues mystice quid sint, vel loelligantur. 319. b. t. 3
Superbia sibi, non aliis ruinam facit. 51. a. t. 3
Superbia latere nequit. 87. d. t. 2
Superbia pœna. 259. a. b. t. 2
Superbia effectus in humana mente. 88. a. t. 1
Superiores mali, remigibus malis cur similes. 12. c. t. 1
Superiorum preceptis non contradiendum, sed sim-
pliciter obediendum. 75. b. t. 1
Superioribus Ecclesiasticis congruunt ornatus vestes,
& seruatorum copia. 13. c. 2. & cur. ibid. t. 2
Surre Agniti, quid sit. 164. a. t. 2
Syluester lacrymarum inundatione delusus. 131. b. t. 1
Syllogismorum robur virtus diuina sepe dissoluit.
251. a. t. 3
Symbolum cur recitetur in prima hora. 95. c. t. 3
Synodi oegotia à Monachis cur non tractanda. 112. a.
a. t. 3
Synodus iniqua contra Romanam Ecclesiam. 27.
a. t. 3
Synagoga cur vinea. 187. d. t. 2
Synagoga ludæorum cur scola Christi. 107. d. t. 3

T

T Abertuaguli diuini ac spirituales fabricandi ta-
tin. 84. a. b. t. 3
Tabernaculum egredi & ingredi, quid. 37. a. t. 3
Tabernaculum fabricati per Aegyptios, aora & ar-
gento mutum accepto quid sit. 16. c. t. 2
Tabule Dei digito scriptæ, Crucis typus. 143. b. t. 2
Tau littera significat numerum trecentessimum.
Colled. 46. t. 4
Tedrali Episcopi terribile exemplum. 158. d. e. 2.
t. 3
Tempora peruentium absurditas. 299. e. t. 3
Res varia exigunt tempora. ibid.
Templi Hierusalæ, & templi corporis Saluatoris
comparatio. 114. c. d. 2
Templum Hierusalæ per quadraginta sex curticia
fabricatum. ibid. b. 2
Temporalium instabilitas. 48. b. c. t. 1
Templum Dei quid. 19. d. t. 3
Templorum edificationes à Deo sunt. 125. c. a. t. 1
Templum Romæ quod vocatum fuerat æternum,
corruit nascente Christo. 146. c. a. t. 2
Templum & sacrificium antiquius cur perierunt.
18. d. e. 2. t. 1
Tentatis Angelorum prædium præfens. 336. a. t. 3
Tentationes multiplices demonum. 141. c. a. t. 2
in Tentationibus vigilantia efficax ratio ad illas vin-
cendas. 136. c. d. t. 3
Tentari virtuti admixta, & cur. 148. d. t. 3
Tentationes quomodo vitandæ. 84. e. t. 1
Tentationes inter plallendum facile frangunt. 132.

a. b. 2. e. 3
Tenebræ mundi à quo illuminatæ. 1. 2. 2. 3
Tepiditatis in Religioso malum. 124. b. 8
Terra Sancta cur mundi meditullium. 229. a. 2. 3
Terra argillosa quid mysticè signetur. 11. d. 2. 3
Terra rubra cur Adam expressus. 241. a. 2. 3
Terram promissionis ingredi mysticè quid. 177. b. 1. 2
Terra promissionis quid. 6. b. 2. 1
Terra lacte & melle manans mysticè quid. 396. c. 1. 3
Item. 250. c. 1. 3
Terra negotia impediunt contemplationem. 11. a. 2. 1
Terra cordis nostri excolere quid sit. 124. c. 3
Terra Naaman Syri, quid designet. 10. b. a. 2. 1
Tertis, Sessis, & Nonis ex Daniele acceptæ. 93. e. 2. 3
Terra promissionis quæ dicitur. 51. b. c. 1. 2
Testamenta duo durabilia instar æris. 119. b. a. 2. 2
Testimonium Ecclesiasticæ unitatis. 100. b. c. 2. 3
Testimonium Domini bipia habet accidentia. 26. c. 2. 2
duo Testamenta cor montes xrel. 119. b. a. 2. 2
Tethygrinus Guidonis Comitis patruus. 35. e. 1. 1
Terra Monachus Monasterij Florentini. 102. b. 2. 2
Terra interpretatio & allegoria. 234. c. 1. 3
Thalesis cælis ridiculus. 277. a. b. 2. 3
Thamar compositum. 59. b. 2. 2
Ther interpretatio & allegoria. 148. d. 1. 3
Ther crucis exprimit speciem. 113. a. 2. 2
Theodosius Senogallensis. 51. e. 1. 1
Theodosius Episcopo expurgandi liberos Damiani suadentis concessa. 51. b. c. 2. 1
Thesaurus bonorum omnium quis dicitur. 109. d. 2. 1
T. 3
Thesauri Sacetorum qui sunt. 241. d. 2. 3
Timor, quarta hominis ala. 113. b. c. 2. 3
Timor Domini aculeus. 81. d. 1. 1
Timor duplex, filialis & servilis. 27. a. 2. 2
Timor extremi iudicii carnis stimulos moderatur. 74. a. 2. 3
Timoris Domini effectus. 132. a. b. 2. 2
Timor confessioni vere noticiæ. 140. e. 2. 2
Traditiones Patrum in Ecclesia servatæ. 70. e. 1. 2
Tribulatione momentanea æternum præmium acquiritur. 127. d. 1. 1
In Tribulationibus quid nobis præstandum. 127. e. 1. 1
Tribulatio signum est & pignus celestis gloriæ. 134. e. 1. 1
In prospera fortuna timendum. ibid.
Tribulationes quare frangendæ. 137. a. 2. 1
Tribulationis bona. 136. b. a. 2. 1
In Trinitate veneranda personarum quid fugiendum. 2. a. 2. 3
mysterium sanctiss. Trinitatis explicatur. 2. a. 2. 3
Personarum coequalitas. ibid.
Proprietates. ibid. d. 1
Coæternitas personarum. ibid. b. a
Quomodo distinguantur persone. 4. d. 2. 3
Trinitatis mysterium in hominis creatione lucet. 114. b. 3
Declasatur in eversione turris Babel. 11. d. 2. 3
Manifestatur Abtahamo. ibid.
Item & Loth. ibid. e
Taburnus festuissis sexta legis. 61. d. e. 2. 3
Tullius quot penarum genera statuit. 31. d. 1. 1
Tunicæ pellicæ cuius rei indices sunt. 29. b. 2. 2
Turbarum origo. 176. d. 2. 2
Turris naturæ. 176. d. 2. 2
Thuris Thebes mysticè quid. 170
per Tygideum quid mysticè intelligendū. 314. e. 2. 3

Tympanum Maris Prophetisæ assimilatur Crucis. 101. d. 1. 2
C. 1. 2. 3

V.
Vagatio malis fuit occasio perirendi. 114. c. d. 2. 3
Vagatio mulas Monachus ruina existit. 30. e. 2
Eius ueracitas. ibid. c. 114. n. 2. 3
Iacob stabilitas exaltatur. ibid.
Vale, ex magna virtus. 36. b. 2. 2
Eius lassus. ibid.
Cæsa forister occubuit. ibid. a. 2
Valerius Episcopus Hipponensis. 194. b. c. 2. 3
Valetudo sine vino conseruati posset. 97. 2. 2. 2
Vasorum hominum corda lebetibus comparata. 119. d. 1. 2. 3
Vaniloquio nil deservias. 274. c. 2. 1. 2
Vasa nostra, quæ. 85. b. c. 2. 1
Vase per forato aqua non dilabitur. 87. b. 2. 2
Varicinium Damiani de morte Cadalo admirabiliter impletum, vide Damianus.
Vbertus Presbyter. 77. d. 2. 1
Vedæ inhærent semper circulis quid sit. 12. c. 2. 2
Velitruis Ecclesiæ Canonicoium emendatio, & profectus. 26. c. 2. 3
Venerij Monachi sanctitas. 195. b. 2. 2
Obedientia. ibid. c. 2
Abstinentia. ibid. d. 2
Felix eius obitus. 195. a. 2. 2
Veneriarum dignitas ob reliquias sancti Marci. 34. e. 2. 2
Veneri Ducis vxor nimium delicata, demum toto corpore comparuit. 140. d. 2. 3
Venter coquorum princeps, quis. 104. d. 2. 2
Venter eius clauens distinctus Saphiris, explicatio. 134. c. a. 2. 2
Venter quomodo colatur. 105. d. 2. 1
Venter Virginis cur terra reprimissionis. 94. d. 2. 2
Venter ac lingua cur reprimenda. 145. e. 2. 3
Verbum quomodo caro factum. 145. d. 2. 2
quæ mirabilia Ciritius Dominus operatus sit in assumptione carnis. 146. a. 2. 2
Verbum quomodo generatur à Patre. 4. d. 1. 2
Verbum diuinum per manna significatum. 81. d. 2. 1
Verba otiosa mente in ladum, ut cibi quidam stomachum. 174. d. 2. 2
Verbi incarnationem Pater & Spiritus sanctus operantur. 8. a. 2. 3
Verbis Dominicis ex pane verum Domini corpus efficitur. 159. c
Verba consecrationis sacerdotalis. 221. b. 1. 2
Verberare se vnde natum. 99. b. 2. 3
Verba etiam vleserunt Deus. 258. a. 2. 3
Verberatio in speciebus martyrij. 100. c. 2. 1
Sanctis Patribus & Canonibus probata. ibid. c
Eius utilitas. ibid. a. 2
Verba Sanctorum, stimuli. 128. d. 2. 1
Veteclinus Episcopus. 18. d. e. 2. 3
Veritas de terra orta est, & quomodo. 97. b. c. 2. 3
Vermanni demones qui dicantur, vide demon. 127. d. 1. 1
Vessere & mare, quid. 29. a. 2. 2
Vestibus lineis indui mysticè quid sit. 29. b. 2. 2
Vestis Christi quæ sit. 100. b. 2. 1
Vestes quibus S. Ecclesia delectatur quæ sunt. 230. c. 2. 2
T. 3
quæ Vestes in sponsis suis Deus requirit. 121. b. c. 2. 3
Vestibus splendidis indui quam perniciosum, & Deo odibile. ibid. a. 2. 2
Vestium vilitate vulgarem mercari approposum, hypocritis est. 179. d. 2. 3
Vestis Monachorum, ad quorum imitationem insti- f. ij

Index rerum

<i>Vitæ</i>	228. c. d. a. t. 3	<i>Vita æthiæ, & contemplatiua in cunctis designata.</i>	97. a. t. 3
<i>Vellum Sacerdotium significatio.</i>	102. b. c. a. t. 3	<i>Vitæ Sanctorum libenter audiendæ.</i>	344. b. t. 3
<i>Allegorica theoria in factis vestibus.</i>	ibid. d. c. a. t. 3	<i>Vitæ beatæ status.</i>	ibid. a. t. 3
<i>Quidquid penè in diuinis Officiis agitur, sub figuris mysticis disponitur.</i>	ibid.	<i>Vita actiua & contemplatiua mysticè adumbratur.</i>	228. c. a. & 129. a
<i>Velut in mollibus mundo serulant, non Deo.</i>	113. b. t. 3	<i>Vita actiua in Petro expressa, & em.</i>	267. d. t. 3
<i>S. Vgo Abbas Cluniacensis.</i>	90. c. 2 & 91. a. t. 3	<i>Vitæ Christianæ tyrocinium.</i>	178. c. t. 2
<i>Vgo Abbas Monasterij Cluniacensis.</i>	79. & 80. r. & 82. d. t. 1	<i>Vitæ instabilitas ante oculos habenda.</i>	57. c. t. 2
<i>Vgonis foror.</i>	344. a. t. 3	<i>S. Vitalis martyr.</i>	35. d. t. 2
<i>Vigo Marcino, Vberti Comitæ frater.</i>	110. c. t. 2	<i>Vitænum hottetur ad fidem retinendam.</i>	ibid. b. a
<i>Viam angustam perferre tenere quid sit.</i>	74. a. b. t. 2	<i>S. Vitalis laudes.</i>	14. t. 3
<i>Viam qua itur ad Patrem quæ sit.</i>	119. a. b. t. 2	<i>Vitæ quomodo mortificanda.</i>	14. c. t. 2
<i>Victoria in agone non nisi per Christum datur.</i>	130. a. a. t. 2	<i>Vitia Clericorum per Episcopum feruèrè puniendæ.</i>	19. d. a. t. 1
<i>Victoria integra qua in re sita.</i>	109. a. t. 1	<i>Vitia quando superentur.</i>	59. a. t. 3
<i>Victor II. Papa.</i>	56. a. t. 1	<i>vt Vicia penitus extirpentur, amputandæ sunt etiam occasiones.</i>	352. c. t. 2
<i>Vido Archiepiscopus Mediolanensis.</i>	43. a. a. t. 1	<i>Vitia mundi execranda.</i>	11. c. d. t. 1
<i>Viduorum exemplum, vide Anna.</i>		<i>Viti] coneta naturam grauitas.</i>	64. b. t. 3
<i>Viduorum stadium quodnam sit.</i>	34. c. a. t. 1	<i>Vitium hoc tenebris interiores indoeit.</i>	67. c. a. t. 3
<i>Viduae vt sequantur agnum.</i>	114. a. t. 1	<i>post hoc Vitium sacrum ordioem concupiscentes, in reprobam sensum lapsi sunt.</i>	ibid. a. b. a
<i>Vidua an velari possint.</i>	161. d. t. 3	<i>Vitiorum remedia.</i>	178. a. t. 3
<i>Vidua colloquia carnalia fugienda.</i>	116. a. t. 1	<i>Vitia omnia moris meditatione debellantur.</i>	152. c. a. & 357. a. t. 3
<i>Vigilis quid agendum vt scilicet laxiora succedant.</i>	39. c. d. t. 2	<i>Vitium quando in haresim vertitur.</i>	32. a. b. t. 3
<i>Vigilantia & fortitudo quibus necessaria.</i>	216. c. t. 3	<i>Vitis symbolum.</i>	207. b
<i>Vigilantia in sententibus.</i>	116. c. a. t. 3	<i>Vita ecclesiæ quid signet.</i>	46. c. t. 2
<i>S. Vncientij laudes.</i>	13. r. 4	<i>Vitulum aureum comburi quid sit.</i>	6. c. t. 2
<i>Vino aolimi corporisque manditiis amittitur.</i>	97. c. a. t. 1	<i>Vitali species cur Lucæ Euangelistæ attributa.</i>	128. d. t. 2
<i>Vindictæ diuinæ exemplum.</i>	120. c. d. t. 1	<i>Vitalis in eiorem redactus quid signet.</i>	14. a. a. t. 2
<i>Vini potus immodicus in sacris paglois damnatus.</i>	97. c. d. a. t. 1	<i>Vitulus ille contractus à Moysè est corpus diaboli.</i>	19. c. t. 2
<i>Vindemiz Abiezer mysticè quid sint.</i>	120. b. c. t. 2	<i>Collect.</i>	19. c. t. 2
<i>Vinum est nouum signet Testameotum.</i>	172. a. b. t. 2	<i>Vitæ animarum sunt Monasteria.</i>	351. b. t. 3
<i>Viperarum natura.</i>	17. c. t. 2	<i>Vmbilicus unus ternis]is] expositio.</i>	167. c. t. 2
<i>Virgo voti præsentatrix.</i>	160. b. t. 3	<i>Vna persona debet abundare in manendis gradibus.</i>	81. b. c. t. 3
<i>Virgines prudenter cur in quinque psalmis exprimitur.</i>	94. a. t. 2	<i>Vaguentum compendiosa.</i>	63. a. t. 2 & 136. a. t. 2
<i>Virginis commendatio quanta.</i>	151. c. d. a. t. 2	<i>Vaguenta Regiæ Sabæ, quæ.</i>	67. c. t. 2
<i>Virginum memoria propter B. Virginem grata.</i>	163. c. a. t. 2	<i>Vagueotum petasis.</i>	63. b. t. 2
<i>Virginat] centuplus fructus debetur.</i>	166. c. t. 2	<i>Vogentum ex virtutibus.</i>	ibid. d. c
<i>Virginem post lapsum Deus reparare potest.</i>	170. a. t. 3	<i>ex miserorum miseriis.</i>	ibid.
<i>Virginis perfecta quæ sit.</i>	108. c. t. 2	<i>Voguentum deuotionis.</i>	ibid.
<i>Virga Moys]is, figura diuinitatis.</i>	162. d. t. 2	<i>Vniquerius, homo barbarus, Raner]nati Archiepiscopo- patu erutus.</i>	109. c. d. r. t
<i>Virens & volupas sunt dux homin]is vxores, Collect.</i>	39. c. t. 4	<i>Vniuersale, quomodo in sacris litteris sumptum.</i>	73. c. t. 2
<i>Virtutes inter vna est eligenda.</i>	86. d. t. 3	<i>Vno amorum per quid tollatur.</i>	214. c. a. t. 3
<i>Virtutes post tergum, vitia ob oculos habenda.</i>	34. a. a. t. 2	<i>Vnitatis Ecclesiasticæ testimonium.</i>	100. b. c. a. t. 1
<i>Virtutes sunt hominum pennæ, & cur.</i>	354. a. t. 1	<i>Voluntatem propriam fraogena, Dei mater, & frater, & foror est.</i>	103. d. 2
<i>Virtus Sanctorum io passionibus redolet, sicut aroma- ta in igne.</i>	35. c. s. t. a	<i>Voluntatis abnegatio, hereditatis est recuperatio.</i>	111. b. t. 2
<i>In aduersis offenditur.</i>	36. a. t. 2	<i>Voluntas in tribus natat, & quibus.</i>	141. a. t. 3
<i>Viti sancti anima est paradisus, & quomodo.</i>	29. d. c. t. 1	<i>Voluntas Del omnibus rebus causa est, vt existant.</i>	269. c. 1. & 170. a
<i>Vir sanctus est Dei thronus.</i>	29. a. t. 1	<i>Voluntas cur arbor.</i>	87. c. a. t. 2
<i>Viri reprob]i anima est infernus, & quomodo.</i>	29. a. b. a. t. 1	<i>Voluntas superba oooquam verè humilis.</i>	ibid.
<i>Vitio horribilis culusdam fractis.</i>	257. d. c. t. 3	<i>c. d. s</i>	
<i>Vitio Isaac Prophete.</i>	121. b. a. t. 2	<i>Voluntas propria homini nocina.</i>	20. a. t. 2
<i>Expositio eius.</i>	ibid.	<i>Volucres mysticè quid exprimat.</i>	259. c. a. t. 3
<i>Vita homin]is labilis.</i>	20. a. t. 4	<i>Volucres ex arbore nascentes, & vbi.</i>	271. a. t. 3
<i>Vitæ solitatis laudes.</i>	14. a. t. 4		
<i>Vita contemplatiua in Ioanne expressa, & cur.</i>	267. c. d. t. 3		
<i>Vita irregularis Religioforum secularibus pernicio- sa.</i>	103. b. t. 3		
<i>Pauis digna, Deo & Angelis odibilia.</i>	ibid.		
<i>Angelos custodes offendit.</i>	ibid.		